

SIA "ESTONIAN, LATVIAN & LITHUANIAN ENVIRONMENT"

Rīgas teritorijas plānojuma

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma

Vides pārskats

Rīga, 2021. gada augusts

SATURS

SATURS.....	2
<i>Saīsinājumi.....</i>	<i>4</i>
1. Rīgas teritorijas plānojuma galvenie mērķi un īss satura izklāsts, saistība ar citiem plānošanas un vides aizsardzības dokumentiem	5
2. Vides pārskata sagatavošanas procedūra un iesaistītās institūcijas, sabiedrības līdzdalība un rezultāti.....	7
3. Esošā vides stāvokļa apraksts (t.sk., teritorijas, kuras RTP2030 īstenošana var būtiski ietekmēt)	16
3.1. <i>Atmosfēras gaisa kvalitāte.....</i>	<i>17</i>
3.2. <i>Virszemes un pazemes ūdens kvalitāte</i>	<i>26</i>
3.3. <i>Dzeramā ūdens kvalitāte.....</i>	<i>37</i>
3.4. <i>Troksņa un elektromagnētiskā starojuma piesārņojums</i>	<i>42</i>
3.5. <i>Degradēto, piesārņoto un potenciāli piesārņoto teritoriju raksturojums un izvietojums.....</i>	<i>45</i>
3.6. <i>Atkritumu daudzums, raksturojums un to apsaimniekošana</i>	<i>49</i>
3.7. <i>Bioloģiskā daudzveidība un tās aizsardzība.....</i>	<i>52</i>
3.8. <i>Kultūras mantojums, tā raksturojums un aizsardzība</i>	<i>53</i>
3.9. <i>Riska objekti un to izvietojums</i>	<i>57</i>
3.10. <i>Teritoriju applūšanas riski, hidroloģiskais izvērtējums un plūdu ierobežošana</i>	<i>62</i>
3.11. <i>Ģeoloģisko procesu riski un iespējamo klimata pārmaiņu ietekme Rīgas līča piekrastē, ģeoloģisko procesu izvērtējums.....</i>	<i>70</i>
3.12. <i>Ainavas</i>	<i>75</i>
4. Rīgas teritorijas plānojuma un tā iespējamo alternatīvu, kas izriet no tematisko plānojumu risinājumiem, īstenošanas būtiskās ietekmes uz vidi novērtējums.....	80
5. Ar plānošanas dokumentu saistītās vides problēmas, to raksturojums un vērtējums.....	81
5.1. <i>Atmosfēras gaisa kvalitāte</i>	<i>83</i>
5.2. <i>Virszemes un pazemes ūdens kvalitāte.....</i>	<i>87</i>
5.3. <i>Troksnis</i>	<i>90</i>
5.4. <i>Augsnes kvalitāte, piesārņojums un degradētās teritorijas</i>	<i>96</i>
5.5. <i>Ietekme uz sabiedrību</i>	<i>98</i>
5.6. <i>Materiālās vērtības</i>	<i>105</i>
5.7. <i>Ilgspējīga pilsētas mobilitāte.....</i>	<i>106</i>
5.8. <i>Dabas daudzveidība</i>	<i>109</i>
5.9. <i>Kultūras mantojuma aizsardzība</i>	<i>112</i>
5.10. <i>Paaugstinātas bīstamības riska objekti.....</i>	<i>115</i>
5.11. <i>Klimatiskie faktori.....</i>	<i>119</i>
5.12. <i>Ģeoloģisko procesu riski</i>	<i>124</i>

5.13. Ainas.....	125
6. Starptautiskie un nacionālie vides aizsardzības mērķi un veids, kā šie mērķi vai apsvērumi, kas saistīti ar vidi, ir ņemti vērā, izstrādājot Rīgas teritorijas plānojumu	128
7. Risinājumi, lai novērstu vai samazinātu Rīgas teritorijas plānojuma un tā iespējamo alternatīvu īstenošanas būtisko ietekmi uz vidi.....	142
8. Īss iespējamo alternatīvu izvēles pamatojums un problēmas nepieciešamās informācijas ieguvē	154
8.1. Alternatīvu pamatojums	154
8.2. Problēmas nepieciešamās informācijas ieguvē	155
9. Iespējamie kompensēšanas pasākumi	155
10. Rīgas teritorijas plānojuma īstenošanas iespējamās būtiskās pārrobežu ietekmes novērtējums	156
11. Paredzētie pasākumi Rīgas teritorijas plānojuma īstenošanas monitoringa nodrošināšanai	156
12. Kopsavilkums.....	168
1. pielikums. RTP2030 ietekmes uz vidi novērtējuma tabula	172
2. pielikums. Izvērtēto alternatīvu saraksts	183
3. pielikums. Pārskats par komentāriem no Vides pārraudzības valsts biroja	194

Saīsinājumi

AAT	Apbūves aizsardzības teritorija
AER	Atjaunojamie energoresursi
AŪKK	Apvienotā ūdens kvalitātes kontrole
AZ	Aizsardzības zona
BSP5	Bioloģiskais skābekļa patēriņš
C6H6	Benzols
CO	Oglekļa oksīds
CSDD	Ceļu satiksmes drošības direkcija
CSP	Centrālā statistikas pārvalde
EK	Eiropas Komisija
EMS	Elektromagnētiskais starojums
ES	Eiropas Savienība
HES	Hidroelektrostacija
ĪADT	Īpaši aizsargājamā dabas teritorija
KMnO4	Oksidējamība
ĶSP	Ķīmiskais skābekļa patēriņš
LVĢMC	Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra
MK	Ministru kabinets
NAI	Notekūdeņu attīrīšanas iekārta
NAP 2027	Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021. – 2027. gadam
NATURA 2000	ES nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas
NKMP	Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde
NO2	Slāpekļa dioksīds
O3	Ozons
PM2,5	Daiļas ar diametru 2.5 µm
PM10	Daiļas ar diametru 10 µm
RD MVD	Rīgas domes Mājokļu un vides departaments
RD PAD	Rīgas domes Pilsētas attīstības departaments
RD SD	Rīgas domes Satiksmes departaments
RTP2030	Rīgas teritorijas plānojums līdz 2030. gadam
RVC	Rīgas vēsturiskais centrs
SEG	Siltumnīcefekta gāzes
SIVN	Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums
SO2	Sēra dioksīds
SPŪO	Stipri pārveidots ūdensobjekts
TEN-T	Eiropas transporta tīkls
TIAN	Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi
TmP	Tematiskais plānojums
TP	Teritorijas plānojums
UBAAP	Upju baseina apgabala apsaimniekošanas plāns
ŪO	Ūdensobjekts
VAN	Ministru kabineta noteikumi Nr. 240 "Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi"
VARAM	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
v.j.l.	Virs jūras līmeņa
VKPAI	Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija
VPVB	Vides pārraudzības valsts birojs
VPP	Vides politikas pamatnostādnes 2014.–2020. gadam

1. Rīgas teritorijas plānojuma galvenie mērķi un īss satura izklāsts, saistība ar citiem plānošanas un vides aizsardzības dokumentiem

Rīgas teritorijas plānojums (turpmāk – RTP2030) ir izstrādāts saskaņā ar 2012. gada 3. jūlija Rīgas domes (turpmāk – RD) lēmumu Nr. 4936 “Par Rīgas teritorijas plānojuma izstrādes uzsākšanu” (ar grozījumiem, kas pieņemti ar RD 2013. gada 22. oktobra lēmumu Nr. 314). RTP2030 ir sagatavots atbilstoši Latvijas Republikā spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, no kuriem galvenie attiecināmās jomās ir:

- 1) Latvijas Republikas Satversme;
- 2) Likums “Par pašvaldībām”;
- 3) Attīstības plānošanas sistēmas likums;
- 4) Teritorijas attīstības plānošanas likums.

Teritorijas plānojumu izstrādā atbilstoši vietējās pašvaldības ilgtspējīgas attīstības stratēģijai un ievērojot citus nacionālā, reģionālā un vietējā līmeņa teritorijas attīstības plānošanas dokumentus. Galvenie teritorijas attīstības plānošanas dokumenti jeb priekšnoteikumi RTP2030 izstrādei ir:

- 1) Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam;
- 2) Nacionālais attīstības plāns 2014. – 2020. gadam¹;
- 3) Rīgas plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam;
- 4) Rīgas plānošanas reģiona telpiskais plānojums 2005. – 2025. gadam;
- 5) Rīgas plānošanas reģiona attīstības programma 2014. – 2020. gadam;
- 6) Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam (turpmāk – Stratēģija);
- 7) Rīgas attīstības programma 2014. – 2020. gadam².

RTP2030 izstrādāts saskaņā ar pēctecības principu, izvērtējot spēkā esošos attīstības plānošanas dokumentus un to īstenošanas praksi. Pēc Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanas RD ir izveidojusi un piemērojusi divus pēc izstrādes metodikas, ietvertās informācijas apjoma un detalizācijas pakāpes ļoti atšķirīgus teritorijas attīstības plānošanas dokumentus. Rīgas pašvaldības teritorijas attīstība laika periodā no 1995. gada līdz 2005. gadam ir notikusi saskaņā ar Rīgas attīstības plānu 1995. – 2005. gadam, bet kopš 2006. gada saskaņā ar Rīgas attīstības plānu. To veido trīs savstarpēji saistīti dokumenti, no kuriem hierarhiski visaugstākajā vietā bija Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģija līdz 2025. gadam – visaptverošs dokuments, kurā uzstādīta pilsētas attīstības vīzija, definētas pilsētas intereses un noteiktas attīstības prioritātes un mērķi, teritorijas plānošanas pamatnostādnes, kā arī stratēģijas īstenošanas pārraudzības modelis. Stratēģijai tika pakārtota Rīgas attīstības programma 2006. – 2012. gadam, kurā izvērtēti aprakstīta Rīgas esošā situācija sektorālā skatījumā un atbilstoši pilsētas ilgtermiņa attīstības stratēģijai precizēti veicamie uzdevumi, programmas un projekti Rīgas sociāli ekonomiskās attīstības veicināšanai. Otrs Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģijai līdz 2025. gadam pakārtotais ilgtermiņa plānošanas dokuments bija Rīgas teritorijas plānojums 2006. – 2018. gadam.

Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģija līdz 2025. gadam tika izstrādāta Latvijas valsts ekonomikas straujās izaugsmes periodā atbilstoši tā laika ekonomiskās izaugsmes rādītājiem, kā arī valsts un Rīgas pilsētas ekonomiskās attīstības prognozēm. Līdz ar ekonomisko krīzi 2008. – 2009. gadā būtiski mainījās prognoze par tautsaimniecības izaugsmi, tostarp par iedzīvotāju skaitu, ekonomisko labklājību u.c. rādītājiem. Atsākoties ekonomiskajai izaugsmei Rīgas pilsētā, tika secināts, ka Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģija līdz 2025. gadam vairs nenodrošina pilsētas pašreizējās un arī nākotnes vajadzības un kopumā neveicina sekmīgu un sabalansētu Rīgas pilsētas attīstību, tādēļ tika izstrādāta un ar RD 2014. gada 27. maija lēmumu Nr. 1173 apstiprināta jaunā Stratēģija (līdz 2030. gadam).

¹ Kopš RTP2030 izstrādes uzsākšanas tika apstiprināts Nacionālais attīstības plāns 2021. – 2027. gadam

² Rīgas attīstības programma 2021. – 2027. gadam ir izstrādes stadijā

Kopš 2011. gada Latvijā ir izveidota jauna teritorijas attīstības plānošanas sistēma, kas nostiprināta Teritorijas attīstības plānošanas likumā. Ar likumu tiek ieviesta vienota, savstarpēji saistītu teritorijas attīstības plānošanas dokumentu sistēma un noteikta to hierarhija. Paralēli ir izdots arī jauns Būvniecības likums, kā arī mainījušies vairāki citi valsts līmeņa normatīvie akti. Mainoties arī pilsētas stratēģiskajām nostādnēm, jāsecina, ka Rīgas teritorijas plānojuma 2006. – 2018. gadam struktūra un detalizācijas pakāpe vairs nav atbilstoša aktuālajai normatīvajai bāzei. Ir mainījušies sociālekonomiskie nosacījumi un izpratne par pilsētas turpmāko attīstību. Stratēģijas īstenošanai ir jāizstrādā pēc būtības jauns TP.

RTP2030 mērķis ir radīt elastīgu teritorijas plānošanas dokumentu, kas sniedz nosacījumus pilsētas attīstībai saskaņā ar vietas vēsturi, kultūru, ainavu, pakalpojumu piedāvājumu, sabiedrības līdzdalību un potenciālo ekonomisko un sociālo apstākļu izmaiņām.

RTP2030 galvenie uzdevumi ir:

- 1) Kļūt par efektīvu instrumentu Rīgas ilgtermiņa attīstības politikas īstenošanā atbilstoši Stratēģijai;
- 2) Nodrošināt teritorijas plānojuma stabilizējošo, regulējošo un proaktīvo funkciju, kalpojot par pamata dokumentu Rīgā teritorijas izmantošanas un apbūves reglamentēšanā;
- 3) Izveidot nepārtrauktu daudzpakāpju plānošanas procesu Rīgas pašvaldībā;
- 4) Rast kompromisu starp dažādām pilsētas attīstībā iesaistītajām pusēm;
- 5) Nodrošināt teritorijas plānošanu tuvinātu pilsētas iedzīvotājiem kā tieši ieinteresētajai sabiedrībai Rīgas teritorijas attīstības plānošanā un tās realizācijā;
- 6) Nodrošināt maksimālu plānošanas procesa caurskatāmību, skaidrojot pilsoniskajai sabiedrībai, privātajām organizācijām un valsts iestādēm projekta mērķus un uzdevumus, kā arī procesus, ar kādiem tie sasniedzami;
- 7) Radīt iesaistītajām pusēm izpratni par iespējām iegūt kvalitatīvu pilsētvidi, izskaidrojot katras puses lomu teritorijas plānojuma realizācijas procesā.

Lai nodrošinātu uzstādīto uzdevumu izpildi, RTP2030 izveide notika interaktīva procesa ietvaros sadarbībā ar sabiedrību un institūcijām, izanalizējot RTP2030 izstrādes priekšnoteikumus un iepriekšējo teritorijas plānojumu veidošanas pieredzi, kā arī apzinoties teritorijas plānošanas tendences Eiropā. RTP2030 izstrādes metodikas pamatā ir ar pētījumiem pamatotas RTP2030 risinājumu konceptuālās daļas izstrāde, kuru veido 11 tematiskie plānojumi (turpmāk – TmP):

- 1) Rīgas kultūrvēsturisko teritoriju TmP;
- 2) Mājokļu attīstības TmP;
- 3) Uzņēmējdarbības funkciju nodrošināšanai nepieciešamo teritoriju TmP;
- 4) Meliorācijas attīstības TmP;
- 5) Ūdens teritoriju un krastmalu TmP;
- 6) Apstādījumu struktūras un publisko ārtelpu TmP;
- 7) Aizsargjoslu un aprobežojumu TmP;
- 8) Transporta attīstības TmP;
- 9) Ainavu TmP;
- 10) Valsts un pašvaldības funkciju nodrošināšanai nepieciešamo teritoriju TmP;
- 11) Rīgas brīvostas TmP.

TmP veido RTP2030 konceptuālo daļu, sniedzot tajā ietvertu specifisko jautājumu risinājumu pamatojumu un vadlīnijas citu plānošanas dokumentu izstrādē. TmP risina dažādus uz teritorijas izmantošanu attiecināmus pilsētībūvnieciskos jautājumus atbilstoši pilsētas stratēģiskajām nostādnēm. TmP ir izstrādāti, balstoties uz normatīvo regulējumu un ekspertu sagatavotajiem pētījumiem, darbā iesaistot sabiedrību un valsts un pašvaldības institūcijas. Pie visu TmP izstrādes darbs noritēja vienlaicīgi, visu TmP risinājumi ir

savstarpēji saistīti.

RTP2030 izstrādes laikā tika nodrošināta maksimāla plānošanas norises caurskatāmība, skaidrojot iedzīvotājiem, sabiedriskajām un privātajām organizācijām, kā arī pašvaldības un valsts institūcijām RTP2030 mērķus, uzdevumus un procesus, ar kādiem tie sasniedzami. Sabiedrība RTP2030 veidošanā ir iesaistīta visā izstrādes procesā, sākot jau ar pašu sākuma stadiju, diskutējot par RTP2030 ietvaros risināmajiem teritorijas plānošanas uzdevumiem, informējot sabiedrību par RTP2030 izstrādes posmiem un iespējām tajos iesaistīties, kā arī sniedzot informāciju par pašvaldības aktivitātēm RTP2030 izstrādē RD Pilsētas attīstības departamenta (turpmāk – RDPAD) mājas lapā. Sabiedrības līdzdalības pasākumi tika organizēti tematiskā, teritoriālā un profesionālā griezumā. Notika darba grupas un semināri, kuros piedalījās iedzīvotāji, pašvaldības un valsts institūciju pārstāvji, kaimiņu pašvaldības un eksperti, lai kopīgi meklētu risinājumus RTP2030. RTP izstrādē tika iesaistīti arī ārvalstu eksperti, kas sniedza rekomendācijas ar ūdeni funkcionāli saistītu teritoriju attīstībai, kā arī dalījās ar pieredzi lietus ūdens apsaimniekošanas plānošanā.

2. Vides pārskata sagatavošanas procedūra un iesaistītās institūcijas, sabiedrības līdzdalība un rezultāti

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums (SIVN) ir process, kura mērķis ir uzlabot nozares politikas, politikas plāna, rīcības programmas, kā arī citu nacionālo, reģionālo un vietējo stratēģisko plānošanas dokumentu un normatīvo aktu kvalitāti, vērtējot šo dokumentu iespējamo ietekmi uz vidi un laicīgi novēršot vai mazinot to īstenošanas negatīvās ietekmes. Šis process ir vērsts uz to, lai izvērtētu, kādas būtiskas tiešas vai netiešas pārmaiņas vidē var rasties politikas plānošanas dokumentu īstenošanas rezultātā, un kā tās ietekmēs dabas kapitālu – resursus un pakalpojumus. SIVN ir veicams plānu un programmu sagatavošanas posmā, tā nepieciešamību un procesu nosaka starptautiskā un nacionālā likumdošana.

SIVN novērtējuma procedūras laikā tiek sagatavots Vides pārskats, kurā tiek iekļauta informācija par plānošanas dokumentu, tā mērķiem, saistību ar citiem plānošanas dokumentiem. Tiek aprakstīta Vides pārskata sagatavošanas procedūra un novērtējuma veikšanai lietoto galveno pamatprincipu un metožu apraksts. Vides pārskatā tiek analizēts vides stāvoklis teritorijās, kuras saistītas ar plānošanas dokumentu.

SIVN uzdevums ir novērtēt vides apstākļus un sniegt informāciju lēmumu pieņēmējiem, kā arī informēt plašāku sabiedrību par sagaidāmo būtisko ietekmi uz vidi plānošanas dokumenta ieviešanas gadījumā.

SIVN procesa pamatprincipi:

- **Integrācija** – vides aspekti ir pilnībā jāintegrē politikas plānošanas dokumentā, tādēļ, lai izvairītos no konceptuālām kļūdām, tie ir jāņem vērā plānošanas sākumstadijā, tādējādi SIVN palīdz veikt piedāvāto rīcības virzienu analīzi un identificēt tās rīcības, kurām no vides viedokļa nepieciešama papildus izpēte par to ietekmi.
- **Piesardzības princips** – pieņemot lēmumus, nepieciešams izmantot piesardzības principu, pat ja plānotās darbības tieša negatīva ietekme nav pierādīta, jo ekosistēmu nestspēju jeb ietilpību un sakarību starp slodzēm un dabas kapitālu nav iespējams precīzi noteikt.
- **Ilgtspējīgas attīstības princips** – Ilgtspējīga attīstība ir definēta kā viens no trim ES “Stratēģija 2020” mērķiem.
- **Alternatīvu izvērtēšana** – nepieciešams izvērtēt, kā politikas plānošanas dokumentā paredzētās rīcības un to iespējamās alternatīvas ietekmēs vides resursus un to kvalitāti.

- **Pārskatāmība** – SIVN ir atvērts un pārskatāms lēmumu pieņemšanas process, kas paredz interešu grupu un nevalstisko organizāciju iesaisti, balstās uz precīzi definētu metodoloģiju, lēmumu pieņemšanas mehānismu un sniedz pamatojumu novērtējumā iekļautajiem apgalvojumiem. SIVN pārskatāmību nodrošina arī Vides pārskata sabiedriskā apspriešana un tās rezultātu publiskošana.

SIVN procesā ir ievērotas četras stadijas:

1. *Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma veida un apjoma apzināšana.* Šajā stadijā ir noteikts SIVN apjoms un detalizācijas pakāpe, ņemot vērā plānošanas dokumenta un tā realizācijas alternatīvu iespējamo ietekmi uz vidi, noteiktas novērtējumam izmantojamās metodes, kā arī vides pārskata struktūra. Šī procesa ietvaros veiktas konsultācijas ar Vides pārraudzības valsts biroju (VPVB), kuras ietvaros VPVB pārstāvji tika iepazīstināti ar plānoto pieeju Vides pārskata izstrādē.

Galvenie 1. posma uzdevumi:

- vides faktoru un esošā vides stāvokļa apzināšana;
- vides problēmu un vides aizsardzības uzdevumu noteikšana;
- SIVN mērķu un indikatoru noteikšana;
- iespējamo alternatīvu apzināšana;
- konsultācijas ar vides institūcijām par SIVN saturu.

Ņemot vērā lielo SIVN procedūrā piesaistīto ekspertu skaitu, tika organizētas vairākas ekspertu sanāksmes, kuru ietvaros tika veikta ekspertu "kalibrācija", nodrošinot, ka visi eksperti izmanto vienotas vai salīdzināmas metodoloģiskās pieejas, veicot izvērtējumu. Lai nodrošinātu teritorijas plānojuma ietekmju vērtēšanas procesa caurskatāmību, katram no vērtējamajiem aspektiem tika izstrādāti ietekmju vērtēšanas kritēriji (skat. Tabulu 2.1.). SIVN aspekti ietekmju vērtēšanas kontekstā tika identificēti, pamatojoties uz Ministru kabineta noteikumos Nr. 156 "Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums" uzskaitītajiem aspektiem, papildinot ar aspektiem, kas izriet no līguma un tehniskās specifikācijas prasībām. Mērķi un ietekmju vērtēšanas kritēriji tika noteikti, ņemot vērā plānošanas dokumentos iekļautos mērķus un normatīvo aktu prasības attiecīgajās jomās. Plānošanas dokumentos definēto mērķu sasaiste ar tabulā zemāk noteiktajiem SIVN mērķiem ir identificēta Vides pārskata 6. nodaļā. Nosakot SIVN mērķus, cita starpā ņemti vērā šādos plānošanas dokumentos noteiktie mērķi: Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam; Vides politikas pamatnostādnes 2014.–2020. gadam; Piekrastes telpiskās attīstības pamatnostādnes 2011.–2017. gadam; Rīgas plānošanas reģiona Attīstības programma 2014.–2020. gadam; Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam; Rīgas attīstības programma 2014. –2020. gadam.

2.1. tabula. Ietekmju vērtēšanas kritēriji

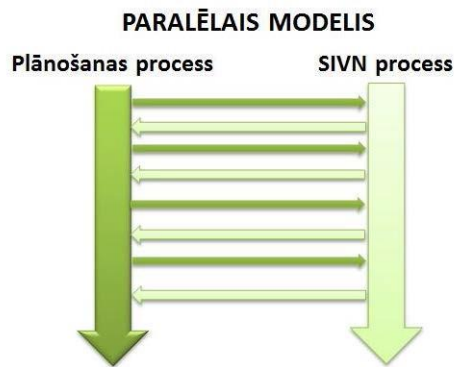
SIVN aspekts	SIVN Mērķi	Ietekmju vērtēšanas kritēriji
Dabas daudzveidība	Saglabāt un nepasliktināt aizsargājamo dabas vērtību, kā arī zaļo teritoriju kvalitāti un platības.	- Vai netiks ietekmētas ES nozīmes aizsargājamas teritorijas (Natura 2000)? (vai netiek plānots zonējuma maiņas ĪADT u.c.) - Vai nosacījumi teritoriju attīstībai neatstās ietekmi uz aizsargājamo sugu un biotopu skaitu un to platībām? - Vai nosacījumi ļauj efektīvi izmantot ekosistēmu sniegtos pakalpojumus? - Vai netiks samazinātas zaļo teritoriju platības un kvalitāte?
Ietekme uz sabiedrību, cilvēkiem, viņu veselību, aktivitāti, labklājību	Uzlabot dzīves vides kvalitāti, veicināt veselīgu dzīvesveidu un samazināt nevienlīdzību veselības jomā visām sabiedrības grupām; veicināt kopienu aktivitāti un mazināt sociālo izolāciju (uzlabojot pakalpojumu pieejamību u.c.).	- Vai tiek veicināta mājokļu pieejamība un kvalitatīva dzīves vide visās apkaimēs? - Vai apkaimēs ir nodrošināta visu nepieciešamo pakalpojumu (īpaši veselības, sabiedrisko pakalpojumu) pieejamība? - Vai risinājumi veicina iedzīvotāju fizisko aktivitāti un veselīgu dzīvesveidu? - Vai risinājumi paredz zaļo teritoriju īpatsvara pieaugumu pilsētas kopējā teritorijā?
	Samazināt trokšņa negatīvo ietekmi uz cilvēku veselību un dzīves kvalitāti.	- Vai izstrādātais zonējums atbilst VAN prasībām, vērtējot to, vai TIAN ir iestrādāti nosacījumi teritoriju aizsardzībai pret troksni, mainot izmantošanas veidu? - Vai risinājumi sekmēs avotu radītās ietekmes samazināšanu? - Vai risinājumi sekmēs apbūves teritoriju un tajās izvietoto ēku aizsardzību pret troksni? - Vai piedāvātie kontroles mehānismi uzlabos trokšņa pārvaldību?
	Pēc iespējas pilnīgāk nodrošināt cilvēku, vides un īpašuma drošību un aizsardzību rūpniecisko avāriju gadījumā	- Vai nosacījumi nepalielina/samazina apdraudējumu cilvēkiem ārpus uzņēmuma teritorijas vai rūpnieciskās zonas, ko var radīt rūpniecisko avāriju riska objekti? - Vai nosacījumi nepalielina/samazina apdraudējumu cilvēkiem, ko var radīt bīstamo kravu transportēšana?

Augsnes kvalitāte	Novērst jauna piesārņojuma rašanos un veicināt piesārņoto vietu sanāciju.	• Vai nosacījumi ir pietiekami, lai novērstu jaunu piesārņojumu? • Vai tiek veicināta (nodrošināta) potenciāli piesārņotu vietu izpēte, lai noteiktu nepieciešamos sanācijas pasākumus? • Vai tiek veicināti piesārņoto vietu sanācijas projekti?
Ūdens kvalitāte	Nodrošināt ūdens objektu kvalitātes uzlabošanu vai nepasliktināšanu.	• Vai nosacījumi ir pietiekami, lai novērstu jaunu piesārņojumu un līdz ar to nepasliktinātu esošo ūdensobjektu kvalitāti? • Vai tiek risinātas esošā piesārņojuma problēmas?
Gaisa kvalitāte	Novērst gaisa kvalitātes pasliktināšanos un veicināt tās atbilstību gaisa kvalitātes normatīviem.	• Vai nosacījumi veicina ekonomisko attīstību ar iespējami augstāku vides aizsardzības līmeni? • Vai plānojumā ietvertie risinājumi nodrošina cilvēku veselības aizsardzību? • Vai tiek veicināta kvalitatīvu apstādījumu sistēmu izveide?
Klimatiskie faktori	Pretplūdu aizsardzības nodrošināšana apbūvei izmantojamās teritorijās.	• Vai teritorijas plānojumā ir identificētas plūdu apdraudētās teritorijas? • Vai ir ietverti vispārēji nosacījumi teritoriju izmantošanai plūdu apdraudētās teritorijās? • Vai ietvertie pretplūdu aizsardzības nosacījumi un principi formulēti atšķirīgi šobrīd apbūvētām un vēl neapbūvētām plūdu apdraudētām teritorijām, kā arī vai to ievērošana nepārprotami noteikta kā obligāti izvērtējama prasība, plānojot jebkādas darbības, kas saistītas ar teritorijas izmantošanas veidiem?
	Novērst teritorijas mitruma režīmam neatbilstošas apbūves attīstību un teritorijas izmantošanu.	• Vai norādītas teritorijas, kurās lietus un sniega kušanas ūdeņi veicina mitruma režīmu, kas apgrūtina apbūvi un teritorijas izmantošanu? • Vai ietverti vispārēji nosacījumi teritoriju ar nelabvēlīgiem mitruma apstākļiem izmantošanai? • Vai ietvertie mitruma režīma uzlabošanas pasākumu (meliorācija, lietus kanalizācija, u.tml.) nosacījumi un principi formulēti atšķirīgi teritorijām ar šobrīd esošām meliorācijas vai lietus kanalizācijas sistēmām un teritorijām bez esošām meliorācijas vai lietus

	Veicināt klimata pārmaiņu mazināšanu un īstenot citus pielāgošanās pasākumus klimata pārmaiņām.	• Vai tiek veicināta SEG emisiju samazināšana? • Vai tiek veicināta efektīvu pielāgošanās pasākumu plānošana un īstenošana? • Vai tiek veicināta videi draudzīgas transporta infrastruktūras attīstība un AER izmantošanas veicināšana?
Materiālās vērtības	Samazināt enerģijas patēriņu un atkritumus, veicināt resursu izmantošanas efektivitāti.	• Vai tiek veicināta ūdens patēriņa samazināšana? • Vai tiek veicināta enerģijas patēriņa samazināšana sabiedriskajā un mājāsaimniecību sektoros, piemēram, uzlabojot ēku energoefektivitāti? • Vai tiek veicināta zema oglekļa un resursefektīvas ekonomikas attīstība, samazinot neatjaunojamo, t.sk. fosilo energoresursu patēriņu?
Kultūras mantojums un kultūrvēsturiskā ainava	Aizsargāt un vairo kultūras mantojuma un kultūrvēsturiskās ainavas īpašās kvalitātes, raksturu un daudzveidību. Atrast harmonisku līdzsvaru starp kultūras mantojuma un kultūrvēsturiskās ainavas aizsardzību un augstvērtīgas humānās dzīves vides izveidi un nodrošinājumu.	• Vai risinājumi nodrošina esošo apbūves aizsardzības teritoriju un kultūras pieminekļu aizsardzību un kultūrvēsturiski nozīmīgu objektu apzināšanu, izpēti un potenciālu aizsardzību, tai skaitā, nosakot individuālās aizsardzības zonas? • Vai tiek plānots apzināt, izpētīt un aizsargāt kultūras mantojumu, kurš atrodas ārpus apbūves aizsardzības teritorijām, tai skaitā, nosakot individuālās aizsardzības zonas? • Vai tiek nodrošināta samērība un harmonija starp kultūras mantojuma un kultūrvēsturiskās ainavas aizsardzību un cilvēku dzīves vides augstas kvalitātes nodrošināšanu?
Ainavu daudzveidība	Aizsargāt Rīgas pilsētā identificētās nozīmīgās ainavas un pilsētvides elementus. Veicināt pilsētas mainīgajās apbūves teritorijās un publiski pieejamajās ārtelpās ainaviski kvalitatīvu attīstības nosacījumu noteikšanu.	• Vai risinājumi (t.sk. grafiskajā daļā ietvertie atļautās un plānotās izmantošanas veidi) nodrošina nozīmīgo ainavu telpu aizsardzību? • Vai risinājumi (t.sk. TIAN paredzētie nosacījumi) nodrošina raksturīgo (pilsētas struktūrai kopumā un lokālo) ainavu un pilsētvides elementu saglabāšanu? • Vai risinājumi (t.sk. TIAN paredzētie nosacījumi) veicina ainaviski kvalitatīvas pilsētvides attīstību?

Transporta infrastruktūra	Videi draudzīga transporta (t.sk. elektrotransporta) infrastruktūras attīstība, vienlaikus samazinot nepieciešamību pārvietoties un pārvietošanās attālumu.	• Vai tiek uzlabota darbvietu un pakalpojumu sasniedzamība? • Vai tiek sekmēta videi draudzīgas pārvietošanās izmantošana? • Vai tiek uzlabota sabiedriskā transporta pieejamība? Vai tiek veicināta videi draudzīga transporta (t.sk. elektrotransporta) infrastruktūras attīstība? • Vai tiek veicināta ilgtspējīgāki mobilitātes paradumi (gājējs – velo – sabiedriskais transports)?
Ģeoloģiskie procesi	Veicināt sabiedrības un civilās būvniecības drošību, apzināt prognozētos ģeoloģisko apstākļus un novērtēt ģeoloģiskos riskus	• Vai TIAN ir ņemti vērā un pietiekami novērtēti mūsdienu eksogēnie un endogēnie ģeoloģiskie procesi? • Vai nosacījumi samazina/palielina ģeoloģiskos riskus un apdraudētību? • Vai plānotie /atļautie risinājumi neietekmē jūras krastu izmaiņas, upju eroziju, karsa aktivizāciju un kāpu migrāciju? • Vai nosacījumi ir pietiekami, lai novērstu jaunu ģeoloģiskās vides piesārņojumu? • Vai tiek nodrošināta piesārņotās ģeoloģiskās vides (pazemes ūdeņu un grunšu) izpēte un noteikti attiecīgie attīrīšanas pasākumi?

Pakalpojuma sniegšanas laikā vides eksperti sadarbojās ar Pasūtītāju, piedaloties Pasūtītāja organizētajās Rīgas teritorijas plānojuma izstrādes darba grupās. Vides eksperti piedalījās RTP2030 izstrādes darba grupas sanāksmēs, kuru ietvaros tika lemts par konkrētu risinājumu iekļaušanu TIAN vai grafiskajā daļā. Jau šo sanāksmju ietvaros tika veikts vairāku alternatīvu izvērtējums vides kvalitātes kontekstā, rekomendējot aizvietot konkrētus vidi negatīvi ietekmējošos risinājumus ar videi labvēlīgākiem. Tādējādi tika veikts pirmais caurlūkošanas (*screening*) posms, īstenojot paralēlo plānošanas modeli, kad SIVN tiek veikts paralēli plānošanas dokumenta izstrādei (skat. 2.1. attēlu).

2.1. attēls. Plānošanas procesa paralēlais modelis

Vides eksperti sekoja līdzī plānošanas dokumenta projekta risinājumu atbilstībai normatīvajiem aktiem (tai skaitā izmaiņām normatīvajos aktos, kas tiek izdarītas Pakalpojuma sniegšanas laikā) un informēja Pasūtītāju par neatbilstībām, ja tādas tika konstatētas, jau plānošanas procesā.

Tādējādi vairākas alternatīvas tika “noraidītas” jau sākotnējā plānošanas procesā un līdz ar to netiek izvērtētas šajā Vides pārskatā. Vides pārskatā tiek vērtēti pirmajā TP sagatavotajā projektā iekļautie risinājumi, kā arī labojumi, kas iestrādāti pēc ieteikumu saņemšanas. Tādējādi, īstenojot paralēlo modeli, pēc pirmās caurlūkošanas, uz sabiedrisko apspriešanu tiek nodota SIVN procesā pilnveidota TP redakcija, ar tiem risinājumiem, kuri tika akceptēti un iekļauti TP pirms sabiedriskās apspriešanas. Visu rekomendēto risinājumu pārskats, sākot ar risinājumiem, kas tika rekomendēti pēc pirmā TP projekta saņemšanas, ir pieejams Vides pārskata 7. nodaļā.

2. *Vides pārskata sagatavošana.* SIVN rezultāti ir apkopoti Vides pārskatā. Likumdošanā ir noteiktas prasības vides pārskata sagatavošanai un tajā iekļaujamajai informācijai. Novērtējums lielā mērā ir atkarīgs no datu nodrošinājuma un to analīzes. Ietekmes analīzes galvenais mērķis ir sniegt visaptverošu un skaidru informāciju par visām iespējamām alternatīvām, t.sk. salīdzināt tās savā starpā vai ar „nulles” alternatīvu (ja TP netiek ieviests).

Vides pārskats balstās uz TP iekļauto risinājumu (gan TIAN, gan grafiskajā daļā) ietekmes uz vidi izvērtējumu, kā arī plānošanas dokumenta atbilstības izvērtējumu starptautiskajai, ES un nacionālajai vides politikai. Vides pārskata izstrādes procesā izmantotas dažādas metodes datu iegūšanai un analīzei.

SIVN veikšanai izmantota publiski pieejamā pašvaldības, reģiona un valsts līmeņa informācija:

- statistikas dati,
- vides stāvokļa pārskati,
- vides monitoringa atskaišu dati,
- dažādu politikas plānošanas dokumentu analītiskā daļa,
- citos SIVN vides pārskatos iekļautā informācija,
- citi avoti.

Datu analīzē izmantotas kvantitatīvās (datu apjoms, teritoriālais pārklājums, novērojumu rindas garums, u.c.) un kvalitatīvās (informācijas attiecināmība, specifika, aktualitāte, uzticamība, u.c.) novērtēšanas metodes, kā arī šo metožu kombinācija, ņemot vērā informācijas un datu veidu.

Būtisks instruments, kas izmantots datu apstrādē un analīzē, ir ģeogrāfiskās informācijas sistēmas (GIS), kas ļauj ar telpisko informāciju sasaistīt aprakstošos datus. Metode ļauj vizuāli aplūkot ietekmju tendences ilgākā laika griezumā. Minētos datus var sakārtot slāņos, kas atvieglo tālāko analīzes procesu un dod uzskatāmu informāciju par noteiktu ģeogrāfisku teritoriju. Telpiskās analīzes kartogrāfiskie dati izmantoti, analizējot noteiktas ietekmes, kā arī izvērtējot izmaiņas grafiskās daļas risinājumos.

Vides pārskata izstrādē piedalījās Lūcija Kursīte, Aiga Kāla, Oskars Beikulis, Olga Meļņičenko, Māris Krievāns, Guntis Zaķis, Raimonds Veinbergs, Pēteris Lakovskis, Ritvars Ritums, Gints Birzietis, Anita Baltace, Artūrs Caune, Anita Rubene, Anete Pošiva-Bunkovska, Gatis Eriņš.

3. Konsultācijas un sabiedrības iesaiste

Konsultācijām ir svarīga loma SIVN. To realizācijas kārtību nosaka likums "Par ietekmes uz vidi novērtējumu". Šis process ietver kompetento institūciju un sabiedrības informēšanu, dodot iespēju komentēt novērtējumu dažādos SIVN posmos. Kad plānošanas dokuments ir pieņemts, sabiedrība un kompetentās institūcijas jāinformē arī par plānošanas dokumenta pieņemšanu.

Sagatavojot plānošanas dokumenta Vides pārskata projektu, izstrādātājs konsultējās ar Vides pārraudzības valsts biroju (sanāksme notika 28.08.2017.) par vides pārskatā iekļaujamo informāciju un tās detalizācijas pakāpi. Sabiedrības, organizāciju un institūciju viedoklis tiek ņemts vērā vairākos SIVN etapos:

- veicot sākotnējo novērtējumu par būtiskiem vides aspektiem saistībā ar plānošanas dokumenta ieviešanu;
- organizējot vides pārskata projekta sabiedriskās apspriešanas procesu, tai skaitā sabiedriskās apspriešanas sanāksmi (-es);
- iestrādājot sabiedrības pārstāvju komentārus Vides pārskata gala redakcijā.

Vides pārskata projekta sabiedriskā apspriešanas notika no 2018. gada 9. janvāra līdz 2018. gada 8. februārim. Paziņojums par sabiedriskās apspriešanas uzsākšanu tika ievietots laikrakstā un Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta mājaslapā www.rdpad.lv. Ar plānošanas dokumentu un Vides pārskata projektu varēja iepazīties www.rdpad.lv/geo/tapis3#document_9020 vai <http://www.rdpad.lv/rtp/izstrade/>, kā arī klātienē – Rīgas domes Pilsētas attīstības departamentā.

Sabiedriskās apspriešanas sanāksme notika 2018. gada 23. janvārī.

Atbilstoši konsultācijām ar Vides pārraudzības valsts biroju, Vides pārskata projekts atzinumu saņemšanai tika nosūtīts šādām institūcijām:

- Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālajai vides pārvaldei,
- Dabas aizsardzības pārvaldei,
- Veselības inspekcijai,
- Rīgas plānošanas reģiona administrācijai,
- Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijai,
- Vides konsultatīvajai padomei.

Atzinumi saņemti no Rīgas plānošanas reģiona, Veselības inspekcijas, Dabas aizsardzības pārvaldes, Valsts vides dienesta. Atzinumos sniegti divu veidu komentāri – identificēta nepieciešamība veikt redakcionālus labojumus un precizējumus, kā arī komentāri veikt labojumus pēc būtības.

Papildus saņemti šādu institūciju komentāri, kas attiecas uz Vides pārskatu – RD Izglītības, kultūras un sporta departaments, RD Mājokļu un vides departaments, RD PAD Stratēģiskās vadības pārvalde, VARAM, Rīgas brīvostas pārvalde. Saņemti arī vairāki sabiedrības (t.sk., biedrību un uzņēmumu) komentāri. Kopsavilkums par saņemtajiem atzinumiem un komentāriem, kā arī atbilde uz komentāriem apkopota tabulā 2.2. Vides pārskata 3. pielikumā atsevišķi sniegts pārskats par VPVB komentāriem.

2.2. tabula. Sabiedriskās apspriešanas laikā saņemto komentāru pārskats

Komentētājs/ Institūcija	Komentāri	Statuss
Atzinumi – Rīgas plānošanas reģions, Veselības inspekcija, Dabas aizsardzības pārvalde, Valsts vides dienests	• Redakcionāli labojumi un precizējumi • Komentāri pēc būtības, t.sk.: ✓ Izvērtēt applūšanas risku ietekmi uz mikroliegumiem ✓ Ieteikums vērtēt ietekmi arī ārpus Rīgas pilsētas administratīvajām robežām	• Ņemti vērā – kur nepieciešams, veikti attiecīgie labojumi; • Papildināta informācija par ietekmi uz mikroliegumiem; • Daļēji ņemts vērā – atsevišķos aspektos ir vērtēta ietekme, ņemot vērā robežojošos pašvaldību teritorijas plānojumus noteikto.
RD Izglītības, kultūras un sporta departaments	Komentāri par redakcionālajiem labojumiem	Ņemti vērā – kur nepieciešams, veikti attiecīgie labojumi.
RD Mājokļu un vides departaments	Komentāri par redakcionālajiem labojumiem un nepieciešamajiem precizējumiem Vides pārskatā.	Ņemti vērā – kur nepieciešams, veikti attiecīgie labojumi.
RD PAD Stratēģiskās vadības pārvalde	Priekšlikumi attiecībā uz monitoringa indikatoriem	Daļēji ņemts vērā – kur nepieciešams, veikti attiecīgie labojumi.
VARAM	Detalizētāk izvērtēt ietekmi uz bioloģisko daudzveidību (funkcionālo zonu un konkrētu teritoriju līmenī) un izstrādāt piemērotus pasākumus	Nav ņemts vērā – Vides pārskatā vērtētas gan RTP2030 grafiskā daļa, gan TIAN un nozīmīgākās ietekmes ir aprakstītas 5. nodaļā. Ņemot vērā izvērtējamās teritorijas un izmaiņu apjomu, funkcionālo zonu izmaiņas katrā no skartajām teritorijām atsevišķi netiek aprakstītas, bet ir sagatavoti un ar Dabas aizsardzības pārvaldi izdiskutēti iespējamie vispārīgie risinājumi ietekmes samazināšanai.

Rīgas brīvostas pārvalde	Rekomendācija veikt vairākus labojumus/ precizējumus attiecībā uz brīvostas teritoriju, t.sk., par piesārņojuma avotiem, aizsargājamiem biotopiem, rūpniecisko avāriju riska objektiem u.c.	Dalēji ņemts vērā – neprecizitātes un kļūdaina informācija tika labota atbilstoši sniegtajai informācijai. Informācija, kas pamatota ar aktuālu izpēšu rezultātiem un citiem aktuāliem informācijas avotiem, netika svītrotā.
Sabiedrība (t.sk., biedrības, uzņēmumi)	• Komentāri par nepieciešamajiem precizējumiem. • Padziļināti izvērtēt konkrētas ietekmes specifiskos gadījumos (piem., ietekmi uz sabiedrību). • Papildus izvērtēt RTP2030 Baltijas jūras piekrastes un jūras plānojumu kontekstā. • Papildināt pārskatu ar pasākumiem par iedzīvotāju veselības aizsardzību konkrētās teritorijās (trokšņa kontekstā – esošas problēmas). • Komentāri attiecībā uz Lielo kapu teritoriju, kā arī plānoto Skanstes tramvaja līniju un saistītie jautājumi (atrodas RVC AZ).	• Nepieciešamie precizējumi iestrādāti; • Atsevišķos gadījumos Vides pārskats tika papildināts, neidentificējot konkrētas zemes vienības, bet gan atsaucoties uz visām teritorijām, kur attiecīgā problēma ir aktuāla; • Vides pārskatā izvērtēti risinājumi, kas iekļauti Valsts ilgtermiņa tematiskajā plānojumā Baltijas jūras piekrastes publiskās infrastruktūras attīstībai u.c. plānošanas dokumentos. • Atsevišķos gadījumos Vides pārskats tika papildināts, neidentificējot konkrētas zemes vienības, bet gan atsaucoties uz visām teritorijām, kur attiecīgā problēma ir aktuāla; • Komentāri, kas attiecas uz teritoriju ārpus RTP 2030 (t.i., RVC un RVC AZ), netika ņemti vērā.

3. Esošā vides stāvokļa apraksts (t.sk., teritorijas, kuras RTP2030 īstenošana var būtiski ietekmēt)

Vides pārskata 3. nodaļā sniegts pārskats par vides stāvokli būtiskākajās vides jomās Rīgas pilsētas teritorijā. Nodaļas izstrādē izmantota pieejamā informācija no dažādiem informācijas avotiem un, iespēju robežās, ilgtermiņa datu rindas, līdz ar to vismaz attiecībā uz daļu jomu var pieņemt, ka esošās tendences turpināsies arī nākotnē gadījumā, ja RTP2030 netiks īstenots. Attiecīgi zemāk aprakstīto aspektu tendences atspoguļo t.s. “nulles” scenāriju jeb situāciju, ja plānošanas dokuments netiek īstenots un ir spēkā paliek spēkā esošie nosacījumi teritorijas izmantošanai un apbūvei. Tomēr jāņem vērā, ka lielākā daļa vides aspektu ir ļoti sensitīvi un tos ietekmē liels skaits ārējo faktoru, kas nav atkarīgi tikai no teritorijas plānošanas un attīstības jautājumiem.

Papildus nodaļā ir aprakstīti aspekti, kuru vides stāvoklis konkrētajās teritorijās var tikt būtiski ietekmēts atkarībā no izvēlētajiem RTP2030 risinājumiem. Šādas teritorijas cita starpā var būt gan vides risku teritorijas,

gan jutīgas teritorijas, kur jebkāda teritorijas attīstība īstenojama, tikai ievērojot īpašus nosacījumus.

Jāņem vērā, ka, lai veiktu pilnvērtīgu esošās situācijas novērtējumu, nepieciešama aktuāla un detalizēta informācija par attiecīgajiem vides aspektiem. Aktuāli un pilnīgi dati ir būtiski, arī veicot ietekmju izvērtējumu. Tomēr attiecībā uz dažiem aspektiem ir identificēts nozīmīgs datu iztrūkums, kā rezultātā ir apgrūtināts gan esošās situācijas novērtējums, gan ietekmju analīze. Vairākos gadījumos konstatēta situācija, ka trūkst aktuālu datu – tad attiecīgajās nodaļās izmantoti pēdējie pieejamie dati. Apsvērumi, kas attiecas uz informācijas trūkumu, ir norādīti attiecīgajās nodaļās.

3.1. Atmosfēras gaisa kvalitāte

Atmosfēras gaisa kvalitāti ietekmē dažādi piesārņojuma avoti. Daļa piesārņojuma nokļūst pilsētā no citiem reģioniem, bieži vien ļoti attālinātiem, bet nozīmīga daļa piesārņojuma tiek emitēta pilsētas teritorijā. Ar gaisa kvalitāti saistītie jautājumi tiek regulēti, pamatojoties uz likuma “Par piesārņojumu”, MK 2009. gada 3. novembra noteikumu Nr. 1290 “Noteikumi par gaisa kvalitāti”, kā arī citu normatīvo aktu prasībām. Rīgas domes 2019. gada 18. decembra saistošie noteikumi Nr. 97 “Par gaisa piesārņojuma teritoriālo zonējumu” atkarībā no NO₂ un daļiņu PM₁₀ gada vidējās koncentrācijas sadala Rīgas pilsētas administratīvo teritoriju gaisa piesārņojuma zonās, ko izmanto, izskatot jautājumus par siltumapgādes veida izvēli un sagatavojot nosacījumus projektēšanai vides aizsardzības jomā. NO₂ un daļiņu PM₁₀ zonu kartes tiek atjaunotas ik pēc pieciem gadiem. Rīgas pilsētā tiek veikts gaisa kvalitātes monitorings, kura rezultāti liecina par vairāku piesārņojošo vielu robežlielumu vai augšējo piesārņojuma novērtēšanas sliekšņu pārsniegumiem, tādēļ ik pēc 5 gadiem tiek izstrādāta rīcības programma gaisa kvalitātes uzlabošanai.

Lai novērtētu esošo gaisa kvalitāti, ir izmantoti monitoringa dati un gaisu piesārņojošo vielu modelēšanas rezultāti. SIVN ietvaros ir analizēta Rīgas pilsētas gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programmas projektā 2021.-2025. gadam³ ietvertā informācija par nozīmīgākajām gaisa piesārņojuma avotu grupām, piesārņojošo vielu izkliedes aprēķina rezultātiem un tā atbilstības novērtējumu.

Gaisa kvalitātes monitorings

Lai novērtētu gaisa piesārņojuma līmeni Rīgā, tiek veikts gaisu piesārņojošo vielu monitorings, kuru nodrošina gan valsts monitoringa tīkla stacijas, gan pašvaldības monitoringa tīkla stacijas, kā arī Valsts vides dienests, Rīgas Brīvostas pārvalde un vairāki uzņēmumi Brīvostā. 2019. gadā monitoringu 3 pašvaldības stacijās Rīgā nodrošināja RD MVD, 4 valsts stacijās – LVGMC. Līdz ar izmaiņām Rīgas domes 20.12.2005. saistošajos noteikumos Nr. 34 “Rīgas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi” kopš 2014. gada tiek paplašināts piesārņojuma monitoringa tīkls Rīgas Brīvostā un uzņēmumos. Rīgas Brīvostas pārvalde ir uzstādījusi 3 gaisa monitoringa stacijas lejamkravu termināliem piegulošās teritorijās un 3 monitoringa stacijas Krievu salā radīto cieta daļiņu emisijas kontrolei.

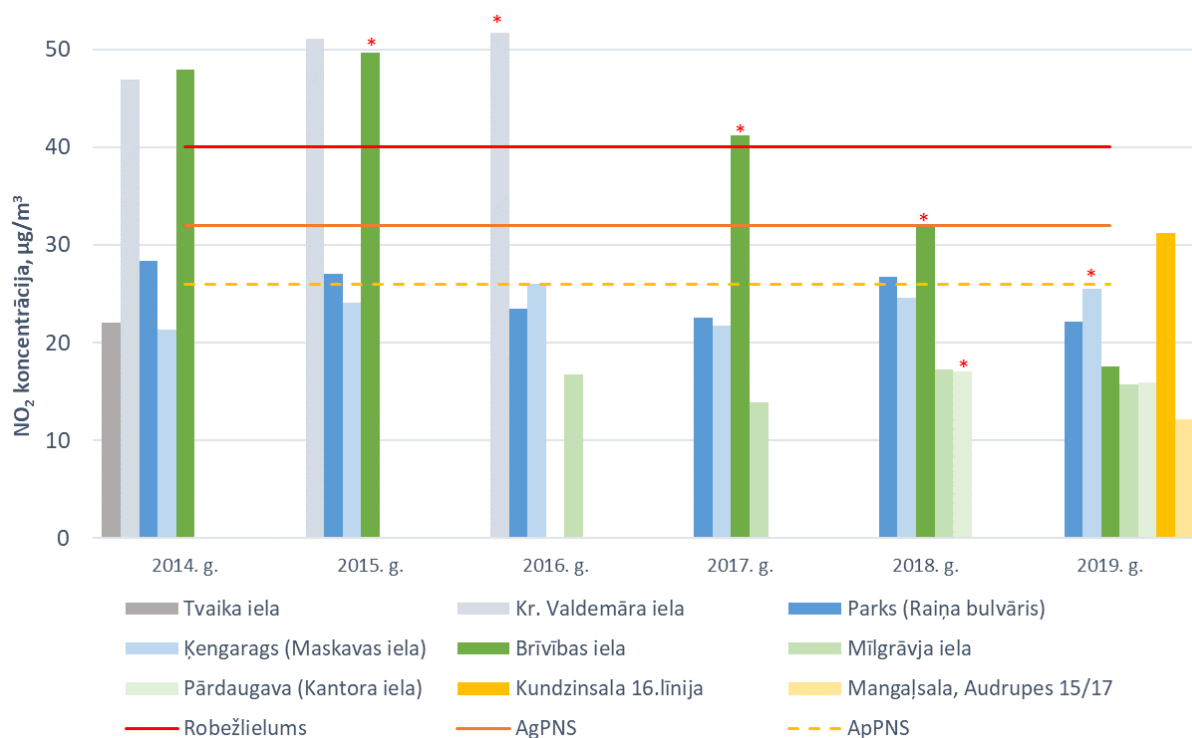
Sēra dioksīda (SO₂) koncentrācijas Rīgā periodā no 2014. gada līdz 2018. gadam nepārsniedz robežlielumus, kā arī nav novērots sēra dioksīda apakšējā diennakts koncentrācijas piesārņojuma novērtēšanas sliekšņa pārsniegums⁴. Nav novērojamas būtiskas sēra dioksīda koncentrāciju atšķirības starp dažādām monitoringa vietām.

Slāpekļa oksīdu (NO_x) galvenais piesārņojuma avots ir visa veida sadegšanas procesi, ieskaitot enerģētikas uzņēmumus un automašīnu iekšdedzes dzinējus. Degšanas procesa laikā pie augstām temperatūrām (virs 650 °C) slāpekļis, savienojoties ar skābekli, veido oksīdus. No tiem nozīmīgākais gaisa piesārņojuma rādītājs

³ “Rīgas pilsētas gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programmas 2021.-2025. gadam” projekts, pieejams: www.environment.lv (skatīts 27.07.2021.)

⁴ Pārskats “Gaisa kvalitātes novērtējums Latvijā” 2014.-2018. gads (<https://videscentrs.lv/mc.lv/lapas/gaisa-kvalitate>)

ir **slāpekļa dioksīda** koncentrācija. Slāpekļa dioksīda (NO₂) galvenais emisijas avots Rīgas centrā ir transports, ieskaitot gan autotransportu, gan ūdens transportu. No NO₂ noteiktajiem robežlielumiem periodā no 2014. gada līdz 2019. gadam NO₂ stundas koncentrācijas robežlielums tika pārsniegts intensīvi noslogotās transporta kustības ielās: Brīvības ielā (2014. gadā) un Kr. Valdemāra ielā (2015. gadā). Minētajās ielās tika pārsniegts arī NO₂ gada vidējās koncentrācijas robežlielums – Kr. Valdemāra ielā 2014. un 2015. gadā, Brīvības ielā 2014. gadā. Gada vidējās koncentrācijas robežlieluma pārsniegums fiksēts Brīvības ielā 2015. un 2017. gada, Kr. Valdemāra ielā – 2016. gadā, lai arī tehnisku iemeslu dēļ novērojumu skaits šajās stacijās ir mazāks par 75 % gadā. NO₂ gada vidējās koncentrācijas Rīgā 2014. – 2019. gadā skatīt 3.1.1. attēlā.

Piezīmes: Ar * apzīmēti tie mērījumu rezultāti, kuru skaits ir mazāks par 75 %.

3.1.1. attēls. NO₂ gada vidējās koncentrācijas Rīgā 2014.-2019. gadā (pēc LVĢMC, Rīgas domes un Rīgas Brīvostas pārvaldes monitoringa datiem)

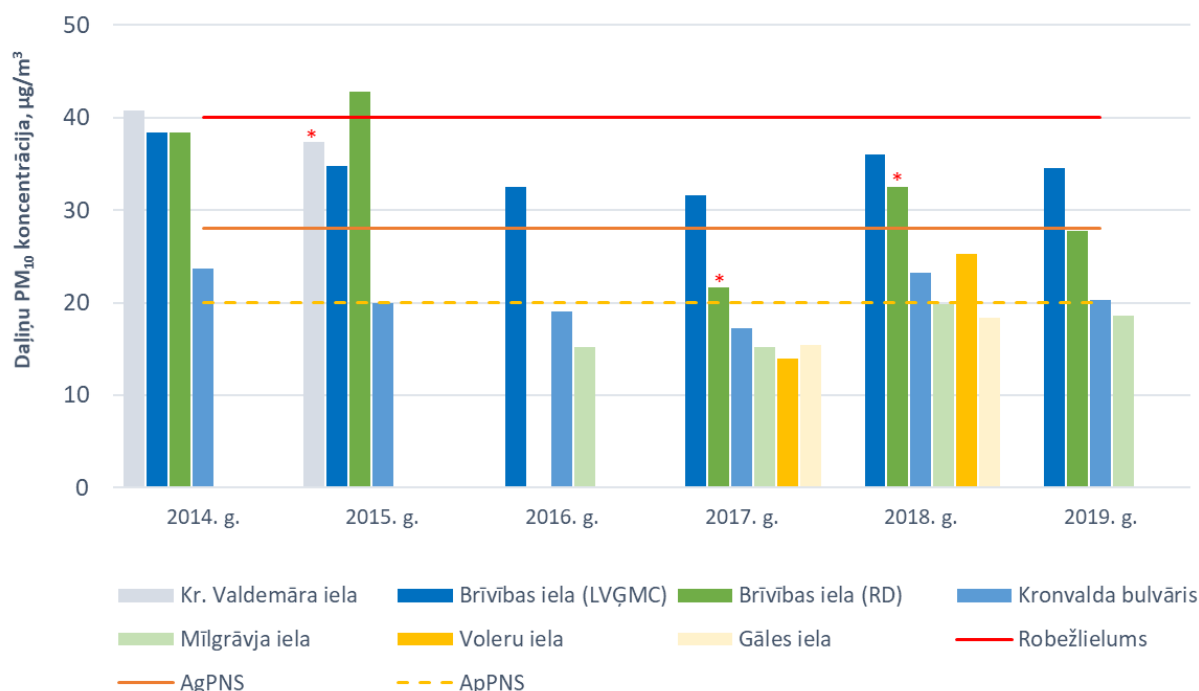
Ozonam (O₃) noteiktie mērķlielumi Rīgā netiek pārsniegti, tāpat netiek pārsniegts arī **oglekļa oksīda** (CO) astoņu stundu robežlielums cilvēka veselības aizsardzībai laika periodā no 2014. gada līdz 2019. gadam (kopš 2016. gada CO monitoringa Rīgā netiek veikts, tādēļ tiek veikta CO piesārņojuma izkliede modelēšana).

Daļiņām PM₁₀ noteikti divi dažādi robežlielumi: pieļaujamā diennakts koncentrācija – 50 µg/m³, kuru nedrīkst pārsniegt vairāk nekā 35 reizes gadā; un gada vidējā koncentrācija – 40 µg/m³. Laika periodā no 2014. līdz 2019. gadam pieļaujamās diennakts koncentrācijas robežlielums daļiņām PM₁₀ tika pārsniegts divās gaisa kvalitātes monitoringa stacijās – Kr. Valdemāra ielā (līdz 2016. gadam) un Brīvības ielā. No 2014. gada diennakts normatīva pārsniegšanas gadījumu skaits novērojumu stacijā “Brīvības iela” ir pakāpeniski samazinājies, bet 2018. gadā daļiņu PM₁₀ diennakts normatīva pārsniegšanas gadījumu skaits atkal palielinājies. Saskaņā ar LVĢMC sniegto informāciju⁵, 2018. gads Latvijā bija sausākais gads novērojumu vēsturē. No 2014. gada līdz 2019. gadam novērojumu stacijā “Brīvības iela” tika veikts novērtējums par

⁵ Pārskats “Gaisa kvalitātes novērtējums Latvijā” 2014.-2018. gads
(<https://videscentrs.lvģmc.lv/lapas/gaisa-kvalitate>)

sāls/smiltis kaisīšanas ietekmi. Atskaitot no gada diennakts daļiņu PM_{10} pārsniegšanas gadījumiem pārsniegumus, kas saistīti ar ceļu sāls/smiltis kaisīšanu un dabisko avotu ietekmi novērtējumu periodā novērojumu stacijā “Brīvības iela” nav konstatēti daļiņu PM_{10} dienas robežlieluma pārsniegumu gadījumi.

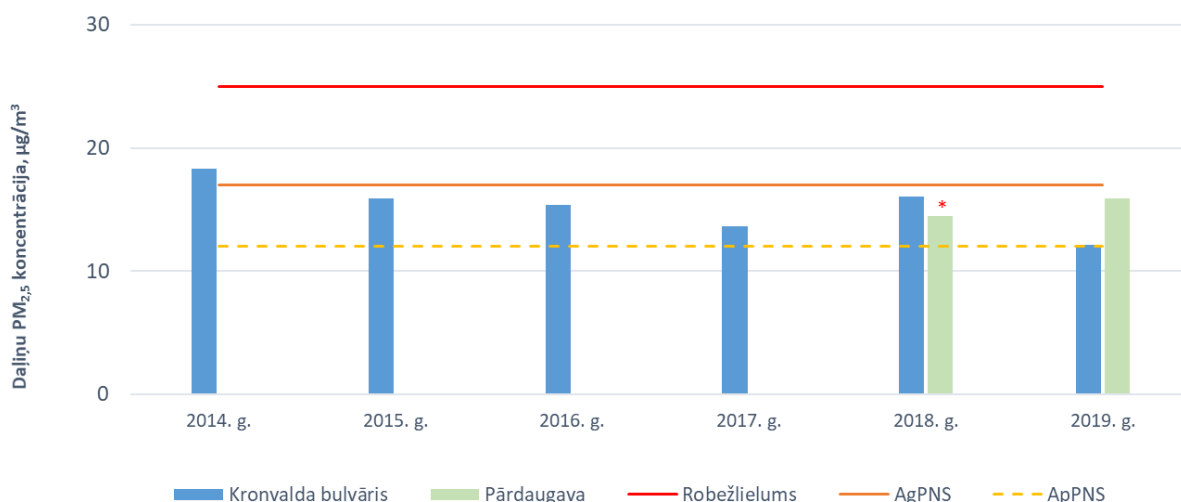
Kā redzams 3.1.2. attēlā, daļiņu PM_{10} gada vidējā koncentrācija nevienā no monitoringa stacijām laikā no 2014. līdz 2019. gadam nepārsniedz noteikto robežlielumu – $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Savukārt daļiņu PM_{10} augšējais piesārņojuma novērtējuma sliekšnis ($28 \mu\text{g}/\text{m}^3$) ir pārsniegts Kr. Valdemāra un Brīvības ielas novērojumu stacijās visā mērījumu laika periodā. Daļiņu PM_{10} apakšējais piesārņojuma novērtējuma sliekšnis ($20 \mu\text{g}/\text{m}^3$), kas ir rekomendētais Pasaules Veselības organizācijas daļiņu PM_{10} gada vidējais līmenis, ir pārsniegts transporta piesārņojuma avotu ietekmes stacijās “Kr. Valdemāra iela” un “Brīvības iela” (visā mērījumu periodā) un pilsētas fona stacijā “Kronvalda bulvāris” 2014. un 2018. gadā.

Piezīmes: Ar * apzīmēti tie mērījumu rezultāti, kuru skaits ir mazāks par 75 %.

3.1.2. attēls. Daļiņu PM_{10} gada vidējās koncentrācijas Rīgā 2014.-2019. gadā (pēc LVĢMC, Rīgas domes un Rīgas Brīvostas pārvaldes monitoringa datiem)

Gada robežlielums cilvēka veselības aizsardzībai **daļiņām $PM_{2.5}$** līdz 2020. gada 1. janvārim bija $25 \mu\text{g}/\text{m}^3$, savukārt no 2020. gada 1. janvāra daļiņu $PM_{2.5}$ robežlieluma gada vidējā koncentrācija ir $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Veiktā monitoringa dati parāda, ka laika posmā no 2014. līdz 2019. gadam nav novēroti daļiņu $PM_{2.5}$ gada vidējās koncentrācijas robežlieluma pārsniegumi (skatīt 3.1.3. attēlu). Daļiņu $PM_{2.5}$ augšējais piesārņojuma novērtēšanas sliekšnis ir $17 \mu\text{g}/\text{m}^3$, un tas tika pārsniegts 2014. gadā pilsētas fona novērojumu stacijā “Kronvalda bulvāris”. Daļiņu $PM_{2.5}$ gada vidējās vērtības apakšējais piesārņojuma novērtēšanas sliekšnis ir $12 \mu\text{g}/\text{m}^3$ un šī vērtība tika pārsniegta pilsētas fona novērojumu stacijā “Kronvalda bulvāris” laikā no 2014. līdz 2018. gadam. Apakšējais piesārņojuma novērtēšanas sliekšnis 2018. un 2019. gadā tika pārsniegts arī 2018. gada aprīlī Rīgas pilsētas pašvaldības uzstādītajā novērojumu stacijā “Pārdaugava” Kantora ielā 32. Šī novērojumu stacija uzstādīta ar mērķi iegūt informāciju par gaisa kvalitāti privātmāju teritorijā Rīgā.

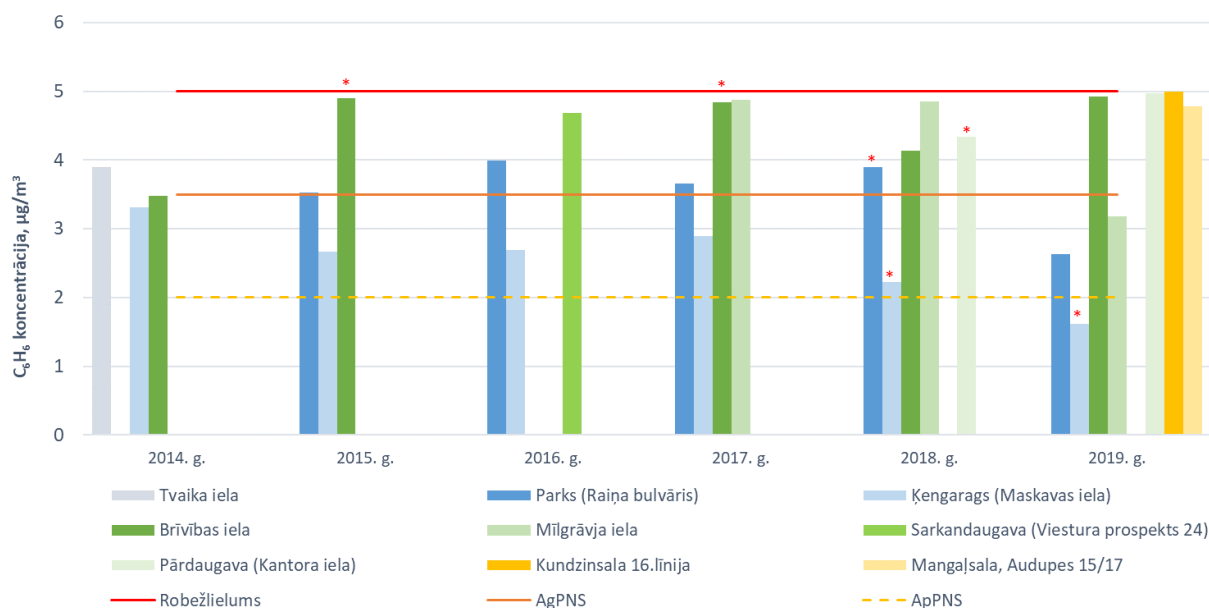

Piezīmes: Ar * apzīmēti tie mērījumu rezultāti, kuru skaits ir mazāks par 75 %.

3.1.3. attēls. Daļiņu $PM_{2,5}$ gada vidējās koncentrācijas Rīgā 2014.-2019. gadā (pēc LVĢMC un Rīgas domes monitoringa datiem)

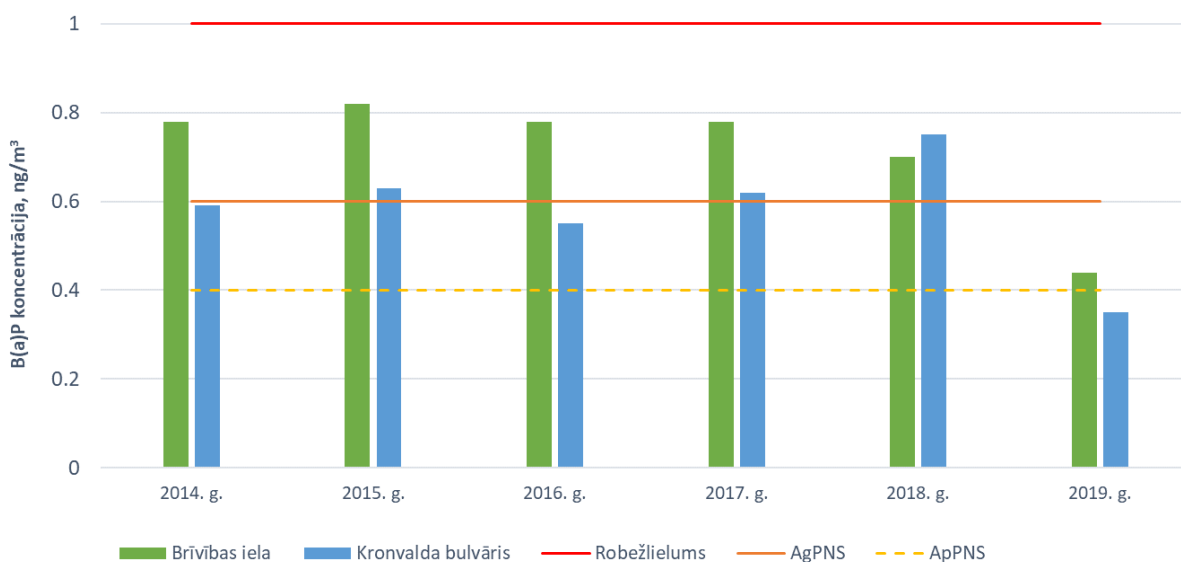
Benzola (C_6H_6) piesārņojuma avots ir sadegšanas procesi, kā arī darbības ar naftas produktiem. Benzolam ir noteikts viens robežlielums – gada vidējā koncentrācija, kura kopš 2010. gada 1. janvāra nedrīkst pārsniegt $5 \mu\text{g}/\text{m}^3$. 3.1.4. attēlā redzams, ka benzola gada vidējās koncentrācijas robežlielums laika periodā no 2014. līdz 2019. gadam netika pārsniegta nevienā no novērojumu stacijām, tomēr novērojumu stacijās iegūtie rezultāti ir tuvu robežlielumam, visā laika periodā ir novērots benzola gada vidējās koncentrācijas augšējā piesārņojuma novērtēšanas sliekšņa pārsniegumi. Konkrēta benzola piesārņojuma izplatības teritorija netiek identificēta, jo augstas benzola koncentrācijas tiek novērotas, gan monitoringa stacijā Pārdaugavā, gan Brīvības ielā, kā arī Kundziņsalā un Mangaļsalā.

Benz(a)pirēna daudzuma novērtējums gaisā tiek veikts, analizējot daļiņu PM_{10} ķīmisko sastāvu. Benz(a)pirēna gada vidējās koncentrācijas robežlielums ir $1 \text{ ng}/\text{m}^3$. Benz(a)pirēna piesārņojuma novērtēšanas augšējais sliekšnis ir $0,6 \text{ ng}/\text{m}^3$ jeb 60 % no mērķlieluma, savukārt apakšējais novērtēšanas sliekšnis ir $0,4 \text{ ng}/\text{m}^3$ jeb 40 % no mērķlieluma. 3.3.5. attēlā ir redzams, ka laika periodā no 2014. līdz 2019. gadam nevienā no novērojumu stacijām nav fiksēts gada robežlieluma pārsniegums, tomēr abās gaisa kvalitātes novērojumu stacijās tiek pārsniegts apakšējais piesārņojuma novērtēšanas sliekšnis un stacijā “Brīvības iela” arī augšējais piesārņojuma novērtēšanas sliekšnis 2014.-2018. gadā, savukārt pilsētas fona stacijā “Kronvalda bulvāris” benz(a)pirēna augšējais novērtēšanas sliekšnis sasniegts 2015., 2017. un 2018. gadā.

Piezīmes: Ar * apzīmēti tie mērījumu rezultāti, kuru skaits ir mazāks par 75 %.

3.1.4. attēls. Benzola gada vidējās koncentrācijas Rīgā 2014.-2019. gadā (pēc LVĢMC, Rīgas domes un Rīgas Brīvostas pārvaldes monitoringa datiem)

3.1.5. attēls. Benz(a)pirēna gada vidējās koncentrācijas Rīgā 2014.-2019. gadā (pēc LVĢMC, un Rīgas domes monitoringa datiem)

Pilsētvidē tiek mērītas arī **toluola, ksilola un formaldehīda** koncentrācijas. Mērījumu rezultāti nevienā no gadījumiem nepārsniedz šīm piesārņojošām vielām noteiktos vides kvalitātes normatīvus.

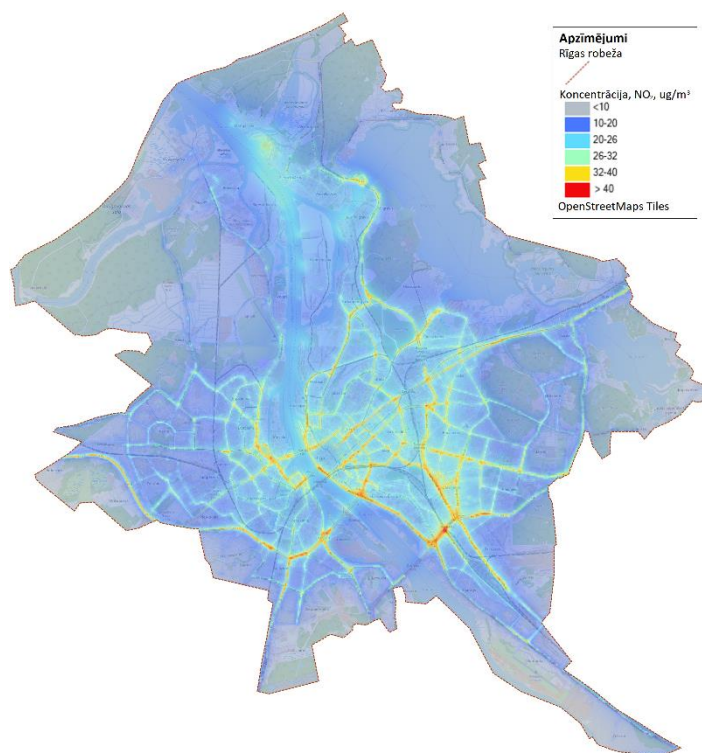
Gaisa kvalitātes novērtējums

Kā liecina gaisa kvalitātes monitoringa rezultāti, pēdējo gadu laikā Rīgas pilsētā ir reģistrēti vairāku piesārņojošo vielu gaisa kvalitātes normatīvu, kā arī piesārņojuma novērtēšanas augšējo sliekšņu pārsniegumi. Lai izvērtētu piesārņojuma telpisko izkliedi, 2021. gadā tiek izstrādāta Rīgas pilsētas gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programma 2021.-2025. gadam (2020. gada 25. jūnijā RD MVD un SIA „Estonian, Latvian & Lithuanian Environment” noslēgtā līguma Nr. DMV-20-134-lī par Rīgas pilsētas gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programmas 2021.-2025. gadam izstrādi (publiskā iepirkuma identifikācijas Nr. RD DMV 2020/13)). Projekta ietvaros cita starpā izvērtēta to piesārņojošo vielu emisijas izkliede un atbilstība normatīvo aktu prasībām, kurām laika periodā no 2014. gada līdz 2019. gadam reģistrēti robežlieluma, mērķlieluma vai augšējā piesārņojuma novērtēšanas sliekšņa pārsniegumi kādā no novērojumu stacijām.

Gaisa piesārņojumu Rīgas pilsētā ietekmē dažāda rakstura un lieluma piesārņojošo vielu emisijas avoti, kas novērtējuma mērķiem tika iedalīti trīs grupās:

- stacionārie piesārņojuma avoti – avoti ar konkrētu atrašanās vietu. Galvenokārt izdalīti lielle emisijas avoti Rīgas pilsētā un tās apkārtnē;
- mobilie avoti – avoti, kas raksturo transportēšanas ceļus (autotransports, dīzeļvilcienu kustība, kuģošanas ceļi);
- laukuma vai neorganizētie emisijas avoti – emisijas avoti, kuriem nav definēta konkrēta atrašanās vieta, nav informācijas par emisijas avotu parametriem, kā arī neorganizēti emisijas avoti (emisijas no dzīvojamo māju apkures iekārtām, maza apjoma rūpniecības avotu emisijas un emisijas, ko automašīnu dzinēji rada to darbības uzsākšanas laikā un īsi pēc dzinēja apturēšanas).

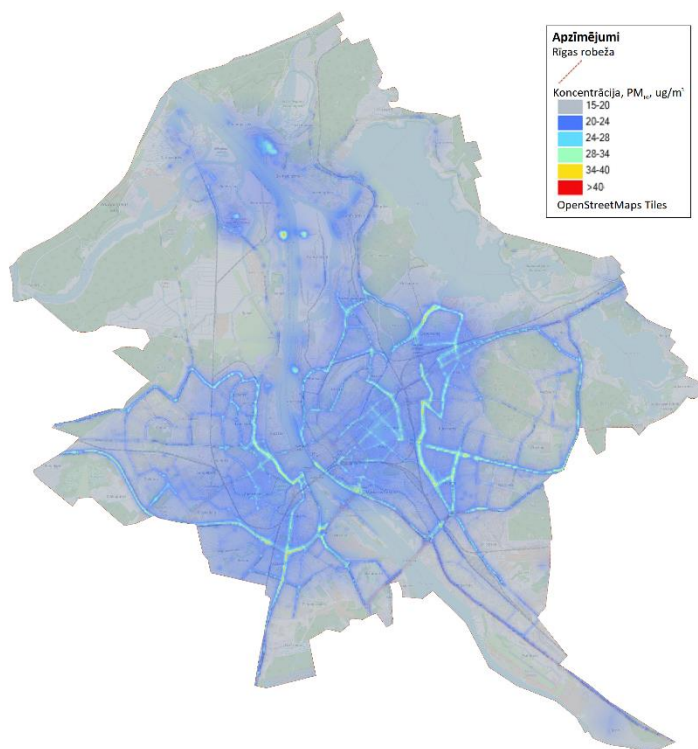
Gaisa kvalitātes novērtējums veikts visās Rīgas pilsētas apkaimēs. Novērtējuma rezultāti 2019. gadā uzrādīja NO₂ gada vidējās koncentrācijas robežlieluma pārsniegumus pilsētas maģistrālo ielu un to krustojumu apkārtnē gan Daugavas labā, gan kreisā krasta apkaimēs – Sarkandaugavā, Centrā, Vecpilsētā, Grīziņkalnā, Purvciemā, Ķīpsalā, Ziepniekkalnā un citur (skatīt 3.1.6. attēlu). Būtiskākie NO₂ emisijas avoti pilsētvidē ir autotransports (aptuveni 60 % no kopējā NO₂ emisiju daudzuma Rīgā 2019. gadā, izņemot sabiedrisko transportu; sabiedriskā transporta devums – aptuveni 4%), decentralizētās apkures iekārtas (aptuveni 12 %), kuģu satiksme (aptuveni 11 %), ražošanas un siltumapgādes uzņēmumi (aptuveni 10 % no kopējā NO₂ emisiju daudzuma Rīgā 2019. gadā).

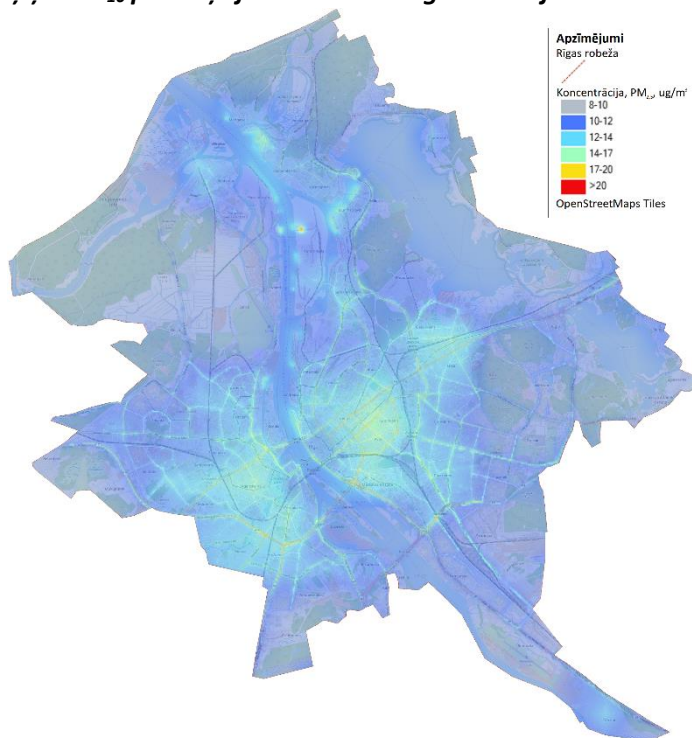
3.1.6. attēls. NO₂ piesārņojuma izkliede – gada vidējās koncentrācijas 2019. gadā

Daļiņu PM₁₀ gada vidējās koncentrācijas robežlieluma iespējamie pārsniegumi 2019. gadā atbilstoši novērtējuma rezultātiem identificēti ražošanas teritorijās, kur spēkā darba vides raksturojošie normatīvi (piemēram, Krievu salā), kā arī vairākos maģistrālo ielu krustojumos (skatīt 3.1.7. attēlu). Daļiņas PM₁₀ ietver gan daļiņas PM_{2,5} (sauktas arī par smalkajām daļiņām), gan daļiņas PM_{2,5-10} (rupjās daļiņas). Dažādiem piesārņojuma avotiem raksturīgs atšķirīgs šo frakciju sadalījums. Pilsētvidē smalkās daļiņas vairāk attiecināmas uz visa veida sadegšanas procesiem, t.sk. biomasas dedzināšana, transporta izplūdes gāzes u.c., savukārt rupjo daļiņu emisijas visbiežāk saistītas ar riepu un asfalta seguma nodilumu, smilts un augsnes daļiņām, būvniecības darbiem u.c. Visbiežāk viens piesārņojuma avots rada gan smalkās, gan rupjās daļiņas, t.sk. dažādu beramkravu pārkraušanas operācijas Rīgas Brīvostas teritorijā, biomasas dedzināšana u.c. Būtiskākie daļiņu PM₁₀ emisijas avoti Rīgā ir ražošanas uzņēmumi (aptuveni 31 % no kopējām daļiņu PM₁₀ emisijām 2019. gadā) un autotransporta kustība (aptuveni 31 %). Gandrīz tikpat lielu daļu no kopējām PM₁₀ emisijām sastāda vēl viens nozīmīgs piesārņojuma avots – individuālā mājāsaimniecību apkure (aptuveni 27 %). Būtiskākais emisiju daudzums rodas no malkas un cita veida biomasas sadedzināšanas individuālajās apkures iekārtās. Daļiņu emisijas palielinās, ja tiek izmantota zemas kvalitātes koksne, piemēram, mitra koksne, koksnes atgriezumus, kas satur dažādus piemaisījumus. Piesārņojuma apmēru ietekmē arī apkures iekārtas vecums un efektivitāte.

Daļiņu PM_{2,5} gada vidējās koncentrācijas robežlieluma iespējamie pārsniegumi tika uzrādīti dažu lielāko ielu krustojumu robežās. Analizējot dažādu avotu grupu devumu daļiņu PM_{2,5} emisijās, jāizceļ individuālā ēku apkure (aptuveni 44%), kam seko ražošanas uzņēmumi (aptuveni 24%) un autotransports un kuģu satiksme (attiecīgi – 16 un 13%).

3.1.7. attēls. Daļiņu PM_{10} piesārņojuma izkliede – gada vidējās koncentrācijas 2019. gadā

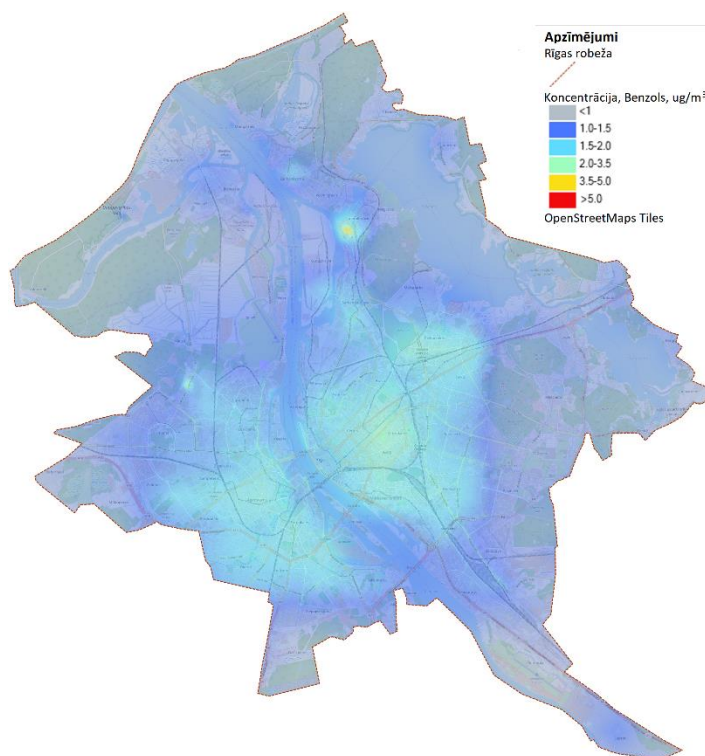

3.1.8. attēls. Daļiņu $PM_{2.5}$ piesārņojuma izkliede – gada vidējās koncentrācijas 2019. gadā

Benzols (C_6H_6) tiek emitēts no individuālajām apkures iekārtām, kas kā kurināmo izmanto koksni, ogles, šķidro kurināmo vai gāzi. Benzola izmešu avots Rīgas centrā ir transports, kas kā degvielu izmanto benzīnu, bet Rīgas Brīvēstā – naftas produktu pārkraušanas darbības uzņēmumos⁶. Paaugstināta benzola gada vidējā

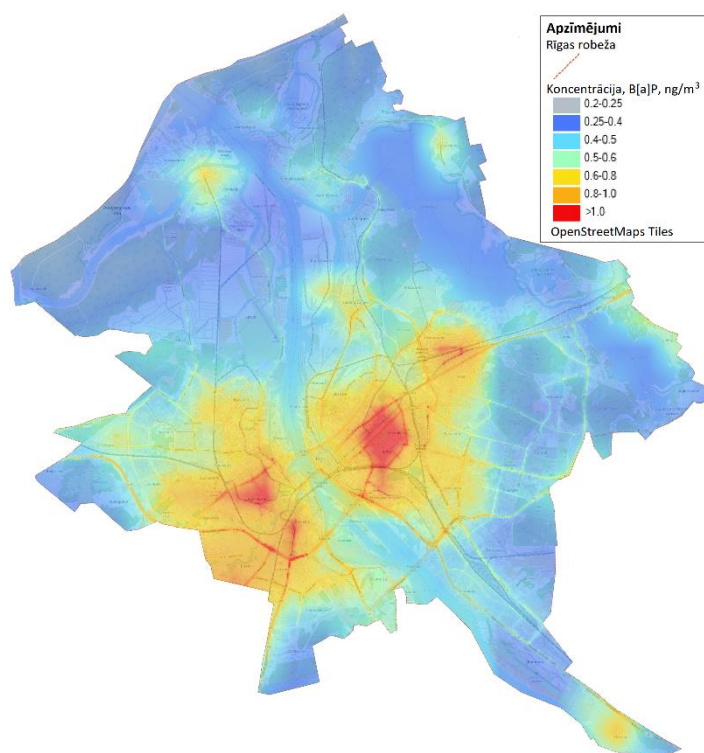
⁶ Rīgas domes Mājokļu un vides departamenta Vides pārvaldes Vides uzraudzības nodaļa „Gaisa piesārņojuma

koncentrācija uzrādīta lielāko ielu krustojumu robežās, savukārt robežlieluma iespējamie pārsniegumi uzrādīti ostas uzņēmumu teritorijā (skatīt 3.3.9. attēlu). Gaisa kvalitātes novērtējumā ņemtas vērā citur neuzskaitītās benzola emisijas saskaņā ar 2020. gada Nacionālo gaisu piesārņojošo vielu inventarizācijas ziņojumu, kas sastāda aptuveni 44 % no kopējām benzola emisijām 2019. gadā.

3.1.9. attēls. Benzola piesārņojuma izkliede – gada vidējās koncentrācijas 2019. gadā

Gaisa kvalitātes novērtējuma rezultāti 2019. gadā uzrādīja iespējamus benz(a)pirēna gada vidējās koncentrācijas mērķlieluma pārsniegumus apkaimēs ar augstāku individuālās apkures iekārtu skaitu – Centrā, Avotos, Čiekurkalnā, Āgenskalnā, Ziepniekkalnā un citur (skatīt 3.1.10. attēlu). Benz(a)pirēna emisijas galvenokārt rodas koksnes un ogļu sadedzināšanas rezultātā, kā arī tās ir automobiļu izplūdes gāzu sastāvā (vairāk raksturīgs dīzeļmotoriem). Būtiskākais benz(a)pirēna emisijas avots Rīgā ir individuālā apkure, kas 2019. gadā veidoja aptuveni 72 % no kopējām benz(a)pirēna emisijām Rīgā. Autotransporta kustība 2019. gadā radīja aptuveni 10 % no kopējām benz(a)pirēna emisijām.

3.1.10. attēls. Benz(a)pirēna piesārņojuma izkliede – gada vidējās koncentrācijas 2019. gadā

Gaisa kvalitāti pilsētā ietekmē virkne faktoru, kā arī citu plānošanas dokumentu īstenošana (īpaši – Rīgas pilsētas gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programmas 2021.-2025. gadam). Tomēr, ja pieņem, ka papildus pasākumi netiek īstenoti un RTP2030 netiek pieņemts, būtiski uzlabojumi gaisa kvalitātē Rīgas pilsētā nav sagaidāmi, īpaši, ņemot vērā, ka tādā gadījumā netiek izvirzītas papildus prasības tādiem būtiskiem gaisa piesārņojuma avotiem kā individuāla apkure, rūpniecības avoti un rasta iespēja nepieciešamības gadījumā Rīgas pilsētā ieviest zemo emisiju zonu.

3.2. Virszemes un pazemes ūdens kvalitāte

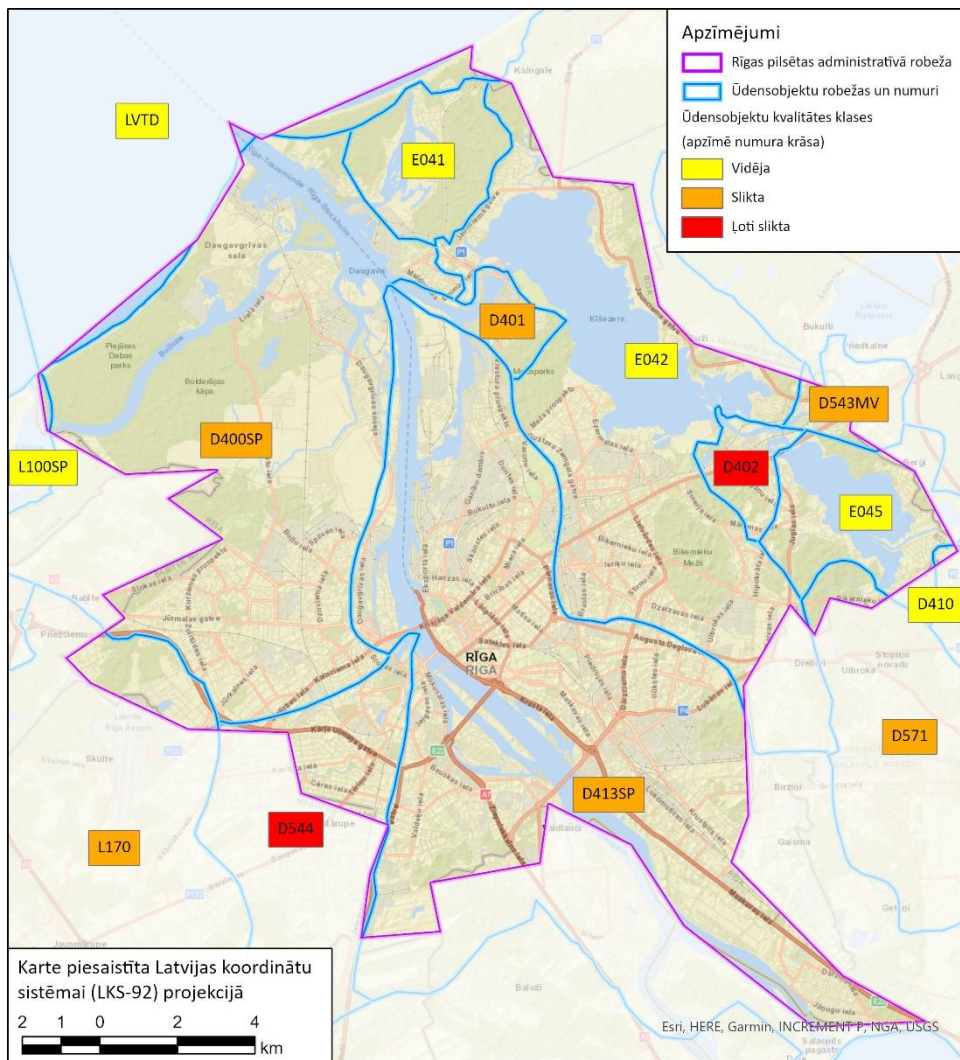
Virszemes ūdens kvalitāte

Rīgas teritorijā ir vairāk nekā 30 ūdenstilpes un ūdensteces (upes, attekas, kanāli, meliorācijas grāvji, ezeri un dīķi). Tie aizņem 17,6 % no pilsētas teritorijas. Visa pilsēta ietilpst Daugavas upes sateces baseinā. Daugavas garums pilsētas robežās ir ~31 km, platums pie tiltiem ~700 m, dziļums 8 – 15 m. Pilsētas ziemeļaustrumu un austrumu daļā atrodas divi lieli ezeri – Juglas ezers (5,7 km²) un Ķīšezers (17,4 km²). Pilsētas teritorijā ir vairāki nelieli ezeri: Bābelītis (6,9 ha), Gaiļezers (7,6 ha), Linezers (2,3 ha), Velnezers (3,5 ha); dīķi (Māras dīķis, platība 5 ha) un citas ūdenstilpes. Liela daļa no mazajām ūdenstecēm (Strazdupīte, Mailes grāvis, Šmerļupīte, Dreiliņupīte u.c.) ir aizbērtas vai aizsērējušas.

Rīgas pilsētas teritorijas lielākā daļa ietilpst Daugavas upju baseina teritorijā, tomēr neliela daļa ietilpst arī Lielupes sateces baseinā. Daugavas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plānos (UBAAP) 2009. – 2015. gadam un 2016. – 2021. gadam Rīgas teritorijā tika izdalīti 7 ūdensobjekti (ŪO), savukārt pēc ŪO robežu precizēšanas un jaunu ŪO izdalīšanas Daugavas un Lielupes UBAAP 2022. – 2027. gadam projektam sabiedriskajai apspriešanai Rīgas teritorijā ietilpst 15 ŪO: 10 upju ŪO, t.sk. 2 stipri pārveidoti un 1 mākslīgi veidots, 5 ezeru ŪO, kā arī viens pārejas ŪO. Atbilstoši Daugavas un Lielupes UBAAP 2022. – 2027. gadam projektā sabiedriskajai apspriešanai, Rīgas teritorijā neviena ŪO ekoloģiskā kvalitāte neatbilst izcilai vai labai,

7 ŪO ekoloģiskā kvalitāte ir novērtēta kā vidēja, 6 ŪO kā slikta, bet 2 ŪO (D402 Jugla un D544 Mārupīte) atbilst ļoti sliktai (skat. 3.2.1. tabulu).

Ūdensobjektu robežas parādītas 3.2.1. attēlā.

3.2.1. attēls. Virszemes ŪO izvietojums Rīgas pilsētas teritorijā un to ekoloģiskā kvalitāte /potenciāls (pēc Daugavas un Lielupes UBAAP 2022. – 2027. gadam projekta sabiedriskajai apspriešanai)

Lielākajā daļā ŪO kā būtiska slodze ir novērtēta hidromorfoloģiskie pārveidojumi, kam seko biogēnu piesārņojums no punktveida un izkliedētajiem avotiem. Daugavas un Lielupes UBAAP 2022. – 2027. gadam kā galvenais mērķis ir norādīts sasniegt vismaz labas ekoloģiskās kvalitātes/potenciāla klases zemāko robežu visos ŪO/SPŪO, kā arī noteikti apsaimniekošanas mērķi, lai nodrošinātu biogēnu slodzes samazinājumu, ŪO nepārtrauktību un ekoloģisko caurplūdumu.

Hidromorfoloģiskie pārveidojumi upēs izpaužas ar gultnes dabiskuma, krastu dabiskuma un ūdens plūsmas dabiskuma izmaiņām, bet ezeru ūdensobjektos ir raksturojami galvenokārt kā hidroloģiskā režīma, dziļuma, substrāta sastāva un daudzuma, kā arī piekrastes zonas dabiskuma izmaiņas. Rīgas pilsētas teritorijā kā viens no visvairāk hidromorfoloģiski pārveidotākajiem ŪO ir minams ŪO D400SP, kura teritorijā atrodas Rīgas brīvosta. Ostas teritorija aizņem 6348 ha, no tās 69% (4386 ha) ir ostas akvatorijš. Lai osta spētu apkalpot

kuģus ar iegrimi līdz 14,5 m, upes posmā no grīvas līdz Vanšu tiltam notiek regulāri bagarēšanas darbi. Turklāt šajā ūdensobjektā atrodas arī 2 polderi, kuru kopējā platība aizņem vairāk nekā 28% no ūdensobjekta kopējās platības⁷. Bez upju gultnes dabiskuma izmaiņām kā citi būtiskākie hidromorfoloģiskie pārveidojumi minami krastu taisnošana un nostiprināšana, HES ietekme, upju gultnes taisnošana, plūdu aizsargdambju izveidošana, hidroloģiskā režīma regulējums.

⁷ Daugavas UBAAP 2022.-2027. gadam projekts sabiedriskai apspriešanai. Pieejams: <https://videscentrs.lv/gmc.lv/lapas/udens-apsaimniekosana-un-pludu-parvaldiba>

3.2.1. tabula. Rīgas teritorijā esošo ūdensobjektu ekoloģiskā kvalitāte (Daugavas UBAAP 2010. – 2015., 2016. – 2021. g.)

ŪO kods	ŪO nosaukums	UBAAP			Slodzes/ietekmes
		2009.- 2015.*	2016.- 2021.*	2022.-2027	
D400SP	Daugava_6	Ļoti slikta	Ļoti slikta	Slikta	- Punktteida piesārņojums (piesārņotās vietas); - Izklīdētais piesārņojums; - Hidromorfoloģiskie pārveidojumi;
D401	Mīlgrāvis	Labā	Vidēja	Slikta	- Punktteida piesārņojums (sadzīves notekūdeņi); - Hidromorfoloģiskie pārveidojumi
D402	Jugla	_**	_**	Ļoti slikta	- Hidromorfoloģiskie pārveidojumi; - Urbānā ietekme; - Rekreācijas slodze.
D410	Mazā Jugla_2	Slikta	Vidēja	Vidēja	- Hidromorfoloģiskie pārveidojumi; - Urbānā ietekme
D413SP	Daugava_5	Vidēja	Vidēja	Slikta	- Punktteida piesārņojums (sadzīves notekūdeņi, piesārņotās vietas); - Izklīdētais piesārņojums; - Hidromorfoloģiskie pārveidojumi; - Urbānā slodze.
D543MV	Juglas kanāls	_**	_**	Slikta	- Izklīdētais piesārņojums; - Hidromorfoloģiskie pārveidojumi; - Urbānā ietekme.
D544	Mārupīte	_**	_**	Ļoti slikta	- Punktteida piesārņojums (sadzīves notekūdeņi); - Hidromorfoloģiskie pārveidojumi; - Urbānā ietekme.
D571	Piķurga	_**	_**	Slikta	- Punktteida piesārņojums (sadzīves notekūdeņi); - Izklīdētais piesārņojums; - Urbānā ietekme.
E041	Vecdaugava	Vidēja	Vidēja	Vidēja	- Izklīdētais piesārņojums; - Hidromorfoloģiskie pārveidojumi;

SIA Estonian, Latvian & Lithuanian Environment
Rīgas teritorijas plānojuma līdz 2030. gadam stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums
Vides pārskats

ŪO kods	ŪO nosaukums	UBAAP			Slodzes/ietekmes
		2009.-2015.*	2016.-2021.*	2022.-2027	
					- Urbānā ietekme.
E042	Ķīšezers	Ļoti slikta	Slikta	Vidēja	- Punktveida piesārņojums (sadzīves notekūdeņi, piesārņotas vietas); - Izklīdētais piesārņojums; - Hidromorfoloģiskie pārveidojumi; - Urbānā ietekme.
E043	Lielais Baltezers	Slikta	Slikta	Vidēja	- Izklīdētais piesārņojums; - Hidromorfoloģiskie pārveidojumi; - Urbānā ietekme.
E045	Juglas ezers	Vidēja	Vidēja	Vidēja	- Punktveida piesārņojums (ražošanas notekūdeņi); - Izklīdētais piesārņojums - Hidromorfoloģiskie pārveidojumi; - Urbānā ietekme; - Augšteces ŪO ietekme
L100SP	Lielupe_4	Vidēja	Vidēja	Vidēja	- Punktveida piesārņojums (piesārņotās vietas); - Izklīdētais piesārņojums; - Hidromorfoloģiskie pārveidojumi; - Tipoloģija.
L170	Neriņa	_**	_**	Slikta	- Punktveida piesārņojums (sadzīves un ražošanas notekūdeņi); - Hidromorfoloģiskie pārveidojumi.
LVTD	Rīgas jūras līča pārejas ūdeņi	Vidēja	Vidēja	Vidēja	- Punktveida piesārņojums - Izklīdētais piesārņojums; - Pārrobežu piesārņojums

*Izstrādājot UBAAP 2022.-2027. gadam, LVĢMC veica 2006.-2015. gada monitoringa rezultātu pārvērtēšanu un tabulā ir norādīts ekoloģiskās kvalitātes/potenciāla novērtējums pēc vienotas metodikas 2006.-2019. gada datiem.

** Ūdensobjekti ir izdalīti UBAAP 2022.-2027. gadam, tādēļ nav pieejama informācija par ŪO ekoloģisko kvalitāti/potenciālu par UBA 1. un 2. ciklu.

Avots: LVĢMC, 2021

3.2.2. tabula. Upju un ezeru ūdensobjektu ķīmiskās kvalitātes novērtējums

ŪO kods	ŪO nosaukums	Novērojumu stacija	Kopējā ķīmiskā kvalitāte - visas prioritārās vielas	Viela, kas nosaka sliktu ķīmisko kvalitāti
D400SP	Daugava_6	Daugava, grīva	Slikta	Benz(a)pirēns ūdenī
D410	Mazā Jugla_2	Mazā Jugla, grīva	Slikta	Dzīvsudrabs ūdenī
D413SP	Daugava_5	Daugava, pie Rumbulas	Slikta	Benz(a)pirēns ūdenī; heptahlorā epoksīds ūdenī; heptahlori ūdenī; BDE summa zivīs; dzīvsudrabs zivīs
E042	Ķīšezers	Ķīšezers, pretī Mežaparkam	Slikta	BDE summa zivīs; dzīvsudrabs zivīs
		Ķīšezers, pretī Mīlgrāvja caurtekai	Slikta	Benz(a)pirēns ūdenī; heptahlorā epoksīds ūdenī
E043	Lielais Baltezers	Lielais Baltezers, vidusdaļa	Slikta	Benz(a)pirēns ūdenī; heptahlorā epoksīds ūdenī; heptahlori ūdenī; BDE summa zivīs
E045	Juglas ezers	Juglas ezers, vidusdaļa	Slikta	Benz(a)pirēns ūdenī; BDE summa zivīs; dzīvsudrabs zivīs
L100SP	Lielupe_4	Lielupe, Majori	Slikta	Benz(a)pirēns ūdenī; fluorantēns ūdenī; heptahlori ūdenī; heptahlorā epoksīds ūdenī; BDE summa zivīs; dzīvsudrabs zivīs

Avots: LVĢMC, 2021

Virszemes ŪO ķīmiskā kvalitāte tiek vērtēta, balstoties uz monitoringa ietvaros konstatētajām prioritāro vielu koncentrācijām un normatīvajos aktos noteiktajiem robežlielumiem gada vidējām koncentrācijām. Saskaņā ar Daugavas ŪBAAP 2022.–2027. gadam projekta sabiedriskajai apspriešanai datiem, ķīmiskā kvalitāte Rīgas pilsētā ir vērtēta 7 ūdensobjektos (skat. 3.2.2. tabulu), kuros visos ķīmiskā kvalitāte ir novērtēta kā slikta.

Daugavas un Lielupes ŪBAAP 2022. – 2027. gadam ir iekļauta informācija par pasākumiem, kuri ir izvirzīti ar mērķi saglabāt vai sasniegt vismaz labu ūdeņu kvalitāti tajos ūdensobjektos, kuros tā ir vidēja vai zemāka par vidēju. Rīgas teritorijā paralēli pamata pasākumiem un nacionālā mēroga papildus pasākumiem, kā papildus pasākumi ūdensobjekta mērogā ir minēti:

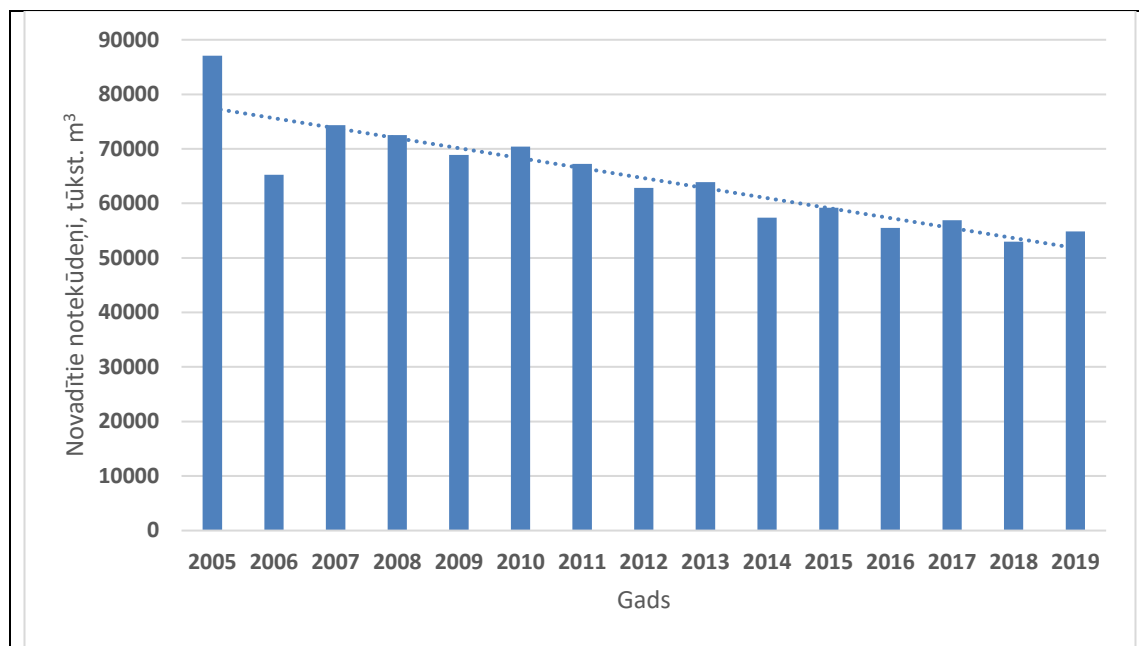
- Uzlabot notekūdeņu attīrīšanu aglomerācijās (CE>2000) atbilstoši Investīciju plānā fiksētajām notekūdeņu attīrīšanas nepilnībām (D413SP Daugava_5);
- Uzlabot NAI darbību, lai sasniegtu prasības ūdensobjekta kvalitātes mērķa sasniegšanai, atbilstoši VVD veiktajām izmaiņām piesārņojošās darbības atļaujā (E045 Juglas ezers (VSAC "Ezerkrasti", Bergī));
- Īstenot izstrādātos rīcības plānus un prioritāros "mīkstinošos" pasākumus ostu negatīvās ietekmes mazināšanai (D400SP Daugava_6, D401 Mīlgrāvis, E041 Vecdaugava, E042 Ķīsezers);
- Samazināt urbānās slodzes ietekmi (E041 Vecdaugava, E042 Ķīsezers, E043 Lielais Baltezers, , E045 Juglas ezers,);
- Noteikt heptahloru, heptahloru epoksīdu, dzīvsudraba rašanās avotus un īstenot pasākumus tā piesārņojuma samazināšanai (D413SP Daugava, E042 Ķīsezers, E043 Lielais Baltezers, D410 Mazā Jugla_2);
- Novērtēt izmaksu efektivitāti NAI efektivitātes uzlabošanai ūdens objekta kvalitātes mērķa sasniegšanai (E045 Juglas ezers (VSAC "Ezerkrasti", Bergī));
- Pārskatīt operatoriem izsniegtās piesārņojošās darbības atļaujas, veikt izmaiņas atļautajos piesārņojošo vielu novadīšanas apjomos, atbilstoši pasākuma A9.6. izpildes gaitā iegūtajiem rezultātiem (E045 Juglas ezers (VSAC "Ezerkrasti", Bergī));
- Veikt pastiprinātu izpēti pirms piesārņojošās darbības atļaujas izsniegšanas un paredzēt nosacījumus, lai nodrošinātu ūdensobjekta kvalitātes nepasliktināšanos, ja paredzēts uzsākt jaunu piesārņojošo darbību (E042 Ķīsezers, E043 Lielais Baltezers, D400SP Daugava_6, D413SP Daugava_5, E045 Juglas ezers).

Saskaņā ar Ministru kabineta 2002. gada 12. marta noteikumiem Nr. 118 "Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti" 2. pielikumu, Daugava, Jugla, Juglas ezers un Ķīsezers ir noteikti kā prioritārie zivju ūdeņi un to hidroķīmiskajiem rādītājiem ir jāatbilst karpveidīgo zivju ūdeņiem izvirzītajām prasībām.

Notekūdeņi

Par vienu no nozīmīgākajām piesārņojuma slodzēm uz virszemes ūdeņiem ir uzskatāms punktveida piesārņojums, ko rada sadzīves un rūpnieciskie notekūdeņi, kuri var piesārņot grunti un ūdens objektus gan avārijas situācijā, gan gadījumos, kad teritorijā nav izbūvēta centralizētā kanalizācijas sistēma un notekūdeņi tiek savākti individuālās attīrīšanas iekārtās vai uzkrāti kanalizācijas bedrēs. Rīgas pilsētā notekūdeņi tiek novadīti vairāk nekā 70 izplūdes vietās, kā arī kopējais novadītais notekūdeņu apjoms pēdējo 5 gadu laikā ir aptuveni 55 000 tūkst m³ gadā (skat. 3.2.2. attēlu)⁸. 3.2.3. tabulā ir apkopota informācija par paliekošā piesārņojuma daudzumu novadītajos notekūdeņos

⁸ Valsts statistikas pārskata „2-Ūdens”. Pieejams: http://parissrv.lv/gmc.lv/#viewType=home_view

3.2.2. attēls. Rīgas pilsētās novadīto notekūdeņu apjoms laika periodā no 2005. līdz 2019. gadam (pēc Valsts statistikas pārskata „2-Ūdens” datiem)

Rīgas kanalizācijas tīklu veido divu tipu kanalizācijas sistēmas:

- 1) kopsistēmas kanalizācija, kas vienlaikus savāc gan sadzīves kanalizāciju, gan lietus notekūdeņus pilsētas centrālajā daļā;
- 2) dalītā kanalizācijas sistēma – pārējā Rīgas teritorijā.

Rīgas pilsētas kanalizācijas tīkla kopgarums 2021. gada sākumā⁹ sasniedza 1191,5 km un šobrīd sistēma ir pieejama 98,3% Rīgas iedzīvotāju.¹⁰

Sadzīves notekūdeņi pēc savākšanas tiek novadīti uz bioloģiskās attīrīšanas staciju (BAS) “Daugavgrīva”, kur tie tiek mehāniski un bioloģiski attīrīti. Pēc bioloģiskās attīrīšanas notekūdeņi tiek izvadīti Rīgas līcī 2,4 km attālumā no krasta. Šobrīd attīrīšanas ietaises tiek noslogotas aptuveni 68% apjomā no projektētās jaudas. 2019. gadā BAS “Daugavgrīva” nodrošināja visus normatīvajos aktos noteiktos attīrīšanas parametrus. Notekūdeņu pārsūkņēšanai kanalizācijas sistēmās tiek izmantotas 84 kanalizācijas sūkņu stacijas. Lai novērstu kopsistēmas sūkņu staciju appludināšanu, lietusgāžu vai avāriju gadījumos, notekūdeņi tiek novadīti Daugavā pa avārijas izplūdes vietām. SIA “Rīgas ūdens” ir 16 notekūdeņu avārijas izplūdes Daugavā. Avārijas izplūdes vietās izlaistie notekūdeņu daudzumi tiek mērīti un par tiem tiek maksāts dabas resursu nodoklis, tomēr nav pieejama informācija par šādā veidā vidē nonākošā piesārņojumu apjomu un ietekmi uz vidi.¹¹ 2020. gadā bioloģiskās attīrīšanas stacijā “Daugavgrīva” kopumā attīrīti 48,9 milj. m³ notekūdeņu, tai skaitā no klientiem saņemtais notekūdeņu daudzums (kanalizācijas pakalpojums) - 37,6 milj. m³.

Joprojām pilsētā ir apdzīvotas teritorijas, kas nav pieslēgtas centralizētajai sadzīves kanalizācijai un kur, saskaņā ar normatīvajiem aktiem, notekūdeņus iespējams attīrīt arī lokālajās attīrīšanas iekārtās vai veidot individuālās izsūkņējamās kanalizācijas bedres. Šādi risinājumi pilsētā atrodami vietās, kur centralizētā kanalizācija nav pieejama vai ierīkota nesen - lielākoties savrupmāju apbūves teritorijās un ģimenes dārziņos.

⁹ www.rigasudens.lv. Skatīts 2021. gada jūlijā

¹⁰ Ūdens teritoriju un krastmalu tematiskais plānojums, 2017

¹¹ turpat

Tomēr nekvalitatīvi izbūvētas vai neatbilstoši uzturētas sadzīves kanalizācijas bedres vai lokālās attīšanas iekārtas var radīt grunts un pazemes ūdeņu piesārņojumu, kas tālāk nonāk ūdens objektos. Bieži iedzīvotāji savas mājāsaimniecības nepieslēdz izbūvētajai kanalizācijas sistēmai, kā galveno argumentu minot augstās izbūves izmaksas.

2015. gadā pēc pašvaldības SIA "Rīgas ūdens" pasūtījuma tika izstrādāts pētījums "Rīgas pilsētas centralizētās kanalizācijas sistēmas aglomerācijas un centralizētās ūdensapgādes sistēmas pakalpojumu sniegšanas zonas aktualizācija", nosakot robežas ūdensapgādes un kanalizācijas aglomerācijai. Aglomerācijas robežās ir jāizbūvē centralizētā kanalizācija, bet, ja tās izveide ir ekonomiski neizdevīga vai neuzlabo vides kvalitāti, pieļaujams izbūvēt arī decentralizētās kanalizācijas sistēmas, šādu rīcību pamatojot ar tehniski ekonomisko izpēti. Rīgas kanalizācijas aglomerācijas robežās attēlotas RTP2030 pielikumā.

3.2.3. tabula. Rīgas pilsētā apkārtējā vidē novadītajos notekūdeņos paliekošais piesārņojums laika periodā no 2005. līdz 2020. gadam, t/gadā¹²

Gads	Notekūdeņu daudzums, kuram ir veikta piesārņojošo vielu noteikšana, tūkst.m ³	Suspendētās vielas	BSP ₅	ĶSP	Naftas produkti	SVAV	P _{kop}	P-PO ₄	N _{kop}	N-NH ₄	N-NO ₂	N-NO ₃	Hg	Pb	Cd	Cr	Zn	Ni	Cu
2005	20371,4	2058,9	1359,7	5147,5	10,0	6,1	197,1	80,5	1533,0	919,5	28,1	284,9	<0,01	0,4	<0,01	0,4	5,3	0,7	2,8
2006	16284,2	1307,4	853,1	4495,7	8,1	5,6	158,2	96,6	1689,7	1436,8	10,9	79,0	<0,01	0,2	<0,01	0,2	2,7	0,4	0,7
2007	12033,8	1157,9	1168,8	4971,4	8,4	9,9	173,0	100,9	2319,3	2050,0	11,3	4,1	<0,01	0,1	<0,01	0,1	2,6	0,4	0,8
2008	13162,2	2133,9	1118,7	5131,9	4,2	5,1	147,9	65,0	2399,4	2123,5	0,0	25,5	<0,01	0,1	<0,01	0,2	2,3	0,3	0,5
2009	6639,6	734,1	553,0	2945,3	5,1	3,6	55,2	23,2	1243,1	591,7	5,9	474,0	<0,01	0,1	<0,01	0,2	2,6	0,4	0,4
2010	6164,8	705,9	579,7	2832,8	6,4	5,0	45,1	18,0	1094,3	105,4	3,5	762,1	<0,01	0,1	<0,01	0,3	3,7	0,3	0,6
2011	14901,9	2961,7	2261,2	6729,7	31,5	22,4	127,5	48,5	1544,4	462,6	6,0	700,4	<0,01	0,3	<0,01	0,3	4,3	0,3	0,9
2012	10096,3	1541,8	1499,7	4617,6	13,6	0,0	100,1	60,9	1262,4	442,1	61,6	476,7	<0,01	0,1	<0,01	0,1	3,4	0,3	0,9
2013	6760,8	996,7	1022,2	3321,8	8,8	7,6	63,9	31,5	717,0	307,9	12,4	263,2	<0,01	0,1	<0,01	0,2	2,3	0,4	0,6
2014	6355,9	1131,3	907,0	3254,6	6,6	5,9	65,7	28,0	527,3	251,6	4,9	165,8	<0,01	0,1	<0,01	0,2	3,0	0,3	1,1
2015	6183,5	1013,6	852,9	3180,3	5,5	5,9	70,6	39,7	560,3	168,2	10,2	270,0	<0,01	0,1	<0,01	0,1	2,3	0,5	0,4
2016	6479,0	1009,8	984,0	3319,8	7,4	7,5	59,2	32,9	572,8	207,6	9,0	264,3	<0,01	0,1	<0,01	0,1	1,0	0,4	0,5
2017	7833,5	1805,6	1183,5	3804,6	8,0	8,5	58,6	31,0	511,6	215,2	10,4	192,2	<0,01	0,1	<0,01	0,2	1,6	0,5	0,6
2018	7872,6	1440,3	1237,1	4155,5	7,2	10,7	55,8	28,7	525,7	272,8	6,8	126,1	<0,01	0,1	<0,01	0,2	2,8	0,3	0,5
2019	7755,3	1431,8	1182,4	4053,8	8,8	9,1	55,9	25,3	550,1	272,9	5,4	155,8	<0,01	0,0	<0,01	0,1	1,3	0,3	0,4
2020	5513,4	1124,8	340,5	3367,7	5,7	2,4	40,6	13,0	377,1	87,9	5,2	144,1	<0,01	0,1	<0,01	0,1	1,2	0,4	0,4

¹² Valsts statistikas pārskata „2-Ūdens”. Pieejams: http://parissrv.lvgmc.lv/#viewType=home_view

Lietusūdeņi

Lietus notekūdeņi rodas, uzkrājoties nokrišņu radītajam ūdenim uz cietajiem segumiem, caur kuriem nav iespējama ūdens infiltrācija gruntī. Lietus notekūdeņus iespējams novadīt, izmantojot gan slēgtās sistēmas (lietus ūdens kolektorus), kas paredz lietus ūdens novadīšanu uz attīrīšanas iekārtām vai atklātām ūdens tilpēm, un atvērtais sistēmas (grāvjus, caurlaidīgus virsmas segumus, utt.), kas paredz lietus ūdens infiltrāciju un pakāpenisku novadīšanu uz atklātām ūdenstilpēm.

Lietus notekūdeņu kanalizācijas sistēmā piesārņojumu rada nesankcionēta sadzīves vai ražošanas kanalizācijas novadīšana sistēmā, avārijas (tai skaitā ceļu satiksmes negadījumi), kuru rezultātā notiek piesārņojošu vielu noplūde lietus notekūdeņu sistēmās, kā arī kopsistēmas radītais piesārņojums sūkņu staciju pārslodzes gadījumā. Ņemot vērā to, ka lietus notekūdeņu sistēma ir tieši savienota ar atklātajām ūdenstilpēm, caur novadgrāvjiem un lietus notekūdeņu kolektoriem minētajos gadījumos var notikt Rīgas upju un ezeru piesārņošana.

Lietus notekūdeņu radītā piesārņojuma mazināšana primāri ietver uzraudzības pasākumus (ūdens kvalitātes monitoringu, nesankcionētu pieslēgumu identificēšanu u.t.t.). Būtu nepieciešams izvērtēt nepieciešamību aktualizēt prasības lietus ūdens novadīšanas sistēmu būvniecībai, ņemot vērā gan potenciālos piesārņojuma draudus, gan nepieciešamību palielināt ilgtspējīgu lietus notekūdeņu apsaimniekošanas risinājumu integrāciju pilsētvidē.

Peldūdeņu kvalitāte

LR Veselības inspekcija katru gadu no 15. maija līdz 15. septembrim veic peldūdus kvalitātes monitoringu oficiāli noteiktās peldvietās. Rīgas pilsētas teritorijā atrodas sešas oficiāli noteiktās peldvietas:¹³ Vakarbuļļu, Vecāķu un Daugavgrīvas pludmales, Bābelītes ezers, peldvietas "Lucavsala" un "Rumbula" Daugavā. Pēc 2017. gada monitoringa datiem visās peldvietās bija atļauts peldēties, izņemot peldvietā "Rumbula", kur septembra monitorings uzrādīja paaugstinātu zarnu enterokoku daudzumu ūdenī un tika noteikts ieteikums nepeldēties.

Pašvaldība par saviem līdzekļiem veic monitoringu 16 neoficiālās peldvietās. Augsta mikrobioloģiskā piesārņojuma ā Veselības inspekcija laika vasaras laikā atsevišķos gados ir noteikusi aizliegumus peldēties Buļļupes peldvietā pie Birzes ielas, Mazajā Daugavā, Lucavsala Dienvidu daļā un Daugavā, peldvietā Taču ielā, pēc strauta iztekas.

Pazemes ūdens kvantitāte un kvalitāte

Rīgas pilsētas teritorijā gruntsūdeņi ir saistīti ar dažādu Baltijas jūras attīstības stadiju smilšainajiem nogulumiem, kā arī aluviāliem nogulumiem. Smilšu slāņa biezums mainās no dažiem metriem dienvidu daļā līdz 60 – 70 m ziemeļos. Zem gruntsūdens horizonta ieguļ morēnas veidojumi, to vidējais biezums ir 5 m. Atsevišķās vietās (Daugavas gultnē, Mežaparkā u.c.) morēna izskalota un zemkvartāra virsmā atsedzas devona sistēmas nogulumi. Atbilstoši Daugavas UBAAP 2022. – 2027. gadam projektam sabiedriskajai apspriešanai, Rīgas pilsēta ietilpst 3 pazemes ūdensobjektos:

- Q1 - Kvartāra ūdens nesējslāņu komplekss;
- D11 - Pļaviņu-Amulas ūdens nesējslāņu komplekss;
- A8 - Arukilas-Amatas ūdens nesējslāņu komplekss.

Rīgas pilsētas teritorijā ir izdalīta riska zona "Rīgas teritorija no Rīgas jūras līča līdz izgāztuvei "Getliņi", kur laika posmā no 20.gs. 60. -80. gadiem intensīvas pazemes ūdens ieguves rezultātā izveidojās Latvijas mērogā

¹³ www.vi.gov.lv

lielākā depresijas piltuve, kur notika strauja un ievērojama līmeņu krišanās un ūdeņu ar dažādu kvalitāti sajaukšanās, kā arī spiedienu izmaiņu rezultātā aktivizējās lejupejoša pazemes ūdeņu plūsma, kas samazināja pazemes ūdeņu aizsargātību pret virszemes piesārņojumu¹⁴.

Lai gan Rīgas pilsētas teritorijās ir izvietotas 3 pazemes ūdeņu monitoringa stacijas (Jugla, Akmens tilts un Imanta), nav pieejama detalizēta informācija par pazemes ūdeņu kvalitāti Rīgas pilsētā.

Pazemes ūdens piesārņojuma izplatības areāli ir tieši saistīti ar apzinātajām un reģistrētajām piesārņotajām vietām Rīgas pilsētā. Tās ir:

- esošās un bijušās degvielas uzpildes stacijas/naftas bāzes;
- esošās un bijušās cieta sadzīves atkritumu izgāztuves;
- bijušās PSRS armijas daļu teritorijas;
- bijušās ķīmikāliju un pesticīdu noliktavas;
- esošās un bijušās rūpnīcu teritorijas.

Plašāks piesārņoto teritoriju apraksts sniegts 3.5. nodaļā.

Potenciāli pazemes ūdens piesārņotāji ir arī neapsaimniekotie un pamestie dziļurbumi, ap kuriem nav ierīkotas stingrā režīma aizsargjoslas, un kuru tehniskais stāvoklis dažkārt ir neapmierinošs un antisanitārs. Rīgas pilsētas teritorijā reģistrēti 974 urbumi (2019. gada dati), ko izmanto uzņēmumi un privātpersonas.¹⁵

Turpinot attīstību pie esošajiem nosacījumiem, nav sagaidāmas būtiskas izmaiņas attiecībā uz ūdens kvalitāti.

3.3. Dzeramā ūdens kvalitāte

Rīgā (gan pilsētā kopumā, gan Brīvostā) ūdensapgādes jautājumi tiek risināti gan centralizēti, gan decentralizēti; pilsētas centralizēto ūdensapgādi veic SIA "Rīgas ūdens". Pēc uzņēmuma sniegtajiem datiem¹⁶ 97% Rīgas pilsētas administratīvās teritorijas ir nodrošināta ar centralizētiem ūdensapgādes pakalpojumiem, taču pastāv atsevišķi individuālo dzīvojamo māju rajoni vai to daļas, kur šie pakalpojumi nav pieejami. 2021. gadā centralizētas ūdensapgādes pakalpojumi nav pieejami vienā no pašvaldības teritorijas rajoniem (apkaime), kurā iedzīvotāju skaits ir lielāks par 1 000 iedzīvotājiem – Dārziņos (saskaņā ar 2017. gada datiem Dārziņu apkaimē deklarēti 3 554 iedzīvotāji¹⁷) un arī atsevišķos pašvaldības teritorijas rajonos (apkaimēs) ar iedzīvotāju skaitu mazāku par 1 000 iedzīvotājiem. Centralizētas ūdensapgādes pakalpojumi nav pieejami vai pieejamības nodrošināšanas pasākumi vēl nav pilnībā īstenoti atsevišķās tālāk minēto apkaimju daļās: Bolderājā, Imantā, Bierīņos, Ziepiņkalnā, Bišumuižā, Ķengaragā, Šķīrotavā, Dreiliņos, Čiekurkalnā un Jaunciemā.

Bez centralizētās Rīgas pilsētā plaši attīstīta arī decentralizētā ūdensapgāde, tas ir – atsevišķi dziļurbumi (artēziskās akas). Turklāt artēziskās akas izmanto gan dzeramā, gan tehniskā ūdens ieguvei, tās spēj nodrošināt atsevišķu rūpnīcu, ražotņu, firmu, kā arī individuālo dzīvojamo māju prasības pēc ūdens.

Saskaņā ar 2013. gadā veikto pētījumu¹⁸ Rīgas pilsētas robežās ir 996 urbumi, tai skaitā:

- 627 ūdensapgādes urbumi;

¹⁴ Daugavas UBAAP 2022.-2027. gadam projekts sabiedriskai apspriešanai. Pieejams: <https://videscentrs.lv/gmc.lv/lapas/udens-apsaimniekosana-un-pludu-parvaldiba>

¹⁵ LVGMC, Latvijas derīgo izrakteņu atradņu reģistrs, 2019.

¹⁶ <https://www.rigasudens.lv/>

¹⁷ <https://apkaimes.lv/darzini/>

¹⁸ Rīgas pilsētas ūdensapgādes urbumu, monitoringa un ģeoloģiskās izpētes urbumu un piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu datu bāzes izveide. SIA "Vides Konsultāciju Birojs", 2013.

- 250 tamponētie un iznīcinātie ūdensapgādes urbumi;
- 99 monitoringa un izpētes urbumi;
- 20 tamponētie monitoringa urbumi.

Ir jāņem vērā fakts, ka bez reģistrētajiem, eksistē arī "neoficiāli" urbumi, tas ir tādi, kuriem nav noformēta pase un līdz ar to tie nav iekļauti LVĢMC datu bāzē. Augstāk minētais attiecas galvenokārt uz 1990. – 1994. gadā ierīkotajiem dziļurbumiem, kā arī uz tiem, kas izvietoti individuālajos apbūves gabalos.

Lielākā daļa dzeramā ūdens patērētāju Daugavas kreisajā krastā ūdeni saņem no Daugavas upes baseina Rīgas HES ūdenskrātuves zonas. Rīgas pilsētas Daugavas labā krasta patērētājiem dzeramais ūdens galvenokārt tiek piegādāts no pazemes ūdensgūtnēm. Ūdens tiek iegūts no piecām pilsētas nozīmes ūdensgūtnēm - no pazemes urbumiem ūdensgūtnēs "Baltezers", "Baltezers 1", "Baltezers 2", "Zaķumuiža", "Rembergi". Mazais Baltezers tiek izmantots pazemes ūdeņu papildināšanai ūdensgūtnēs "Baltezers" un "Baltezers 2".

Lai nodrošinātu ūdens resursu saglabāšanos un atjaunošanos, kā arī samazinātu piesārņojuma negatīvo ietekmi uz iegūstamā ūdens kvalitāti, ap pazemes ūdens ņemšanas vietām ir noteikta aizsargjosla, kas kopumā aptver 83 km² lielu teritoriju Ādažu un Garkalnes novadu teritorijā.

Ūdens stacija "Daugava" diennaktī spēj sagatavot līdz 210 tūkst. m³ dzeramā ūdens, savukārt pazemes ūdensgūtnē "Baltezers–Zaķumuiža" spēj saražot līdz 85 tūkst. m³ dzeramā ūdens diennaktī. Iegūtā dzeramā ūdens kvalitāte atbilst saistošās ES direktīvas¹⁹ prasībām, izņemot daļu ūdensgūtnē, kurās ir palielināts dzelzs un mangāna saturs. Lai nodrošinātu arī šo rādītāju atbilstību ES direktīvas prasībām, 2015. gadā tika pabeigta ūdens demanganizācijas un atdzelzošanas staciju būvniecība ūdensgūtnē "Baltezers".

Pēc SIA "Rīgas ūdens" 2020. gada datiem, centralizēti iegūstamā ūdens apjoms sadalās līdzīgi ~52% ūdens nāk no pazemes avotiem un ~48% dod ūdens attīrīšanas stacija "Daugava". Bez SIA "Rīgas ūdens" pazemes ūdeni no artēziskiem urbumiem iegūst vēl citi uzņēmumi, kuri to izmanto savām ražošanas vajadzībām vai pašpatēriņam.

Pilsētas tīklā padotā ūdens daudzums kopš 2005. gada ir strauji samazinājies. Laika posmā no 2005. gada līdz 2020. gadam padotā ūdens apjoms ir samazinājies par 35%. Ūdens. 2020. gadā Rīgas pilsētas ūdensvada tīklā kopumā tika padoti 37,4 milj. m³ ūdens, bet ūdensapgādes pakalpojumu realizācijas apjoms sasniedza 32,4 milj. m³. kopējā ūdensapgādes pakalpojumu realizācijas apjoma 76% veido dzīvojamā fonda klientu patēriņš, tāpēc ūdens daudzuma realizācijas apjomus turpmākajos gados lielā mērā noteiks demogrāfisko tendenču izraisītas iedzīvotāju skaita izmaiņas²⁰.

Dzeramā ūdens kvalitāte veidojas no daudziem faktoriem, starp kuriem dominē dabiskie ūdens veidošanās apstākļi; liela loma ir arī antropogēnajai slodzei (piesārņojumam), ūdens attīrīšanas un uzlabošanas pakāpei, cauruļvadu stāvoklim un virknei citu faktoru.

SIA "Rīgas ūdens" pastāvīgi kontrolē dzeramā ūdens kvalitāti Rīgas pilsētas centralizētajā ūdensvada sadales tīklā, ievērojot Ministru kabineta 2003. gada 29. aprīļa noteikumos Nr. 235 "Dzeramā ūdens obligātās nekaitīguma un kvalitātes prasības, monitoringa un kontroles kārtība" noteiktās prasības. Lai iegūtu informāciju par dzeramā ūdens nekaitīgumu un kvalitāti, kā arī par kvalitātes pārmaiņām dzeramajā ūdenī, tiek īstenots dzeramā ūdens monitorings, regulāri veicot dzeramā ūdens laboratoriskos izmeklējumus.

¹⁹ Padomes Direktīva 98/83/EK (1998. gada 3. novembris) par dzeramā ūdens kvalitāti

²⁰ <https://www.rigasudens.lv/> Skatīts 2021. gada jūlijā

Apskatot datus par dzeramā ūdens ķīmisko kvalitāti, redzams, ka no 2010. gada ir vērojamas ūdens ķīmiskās kvalitātes uzlabošanās tendences (skat. 3.3.1. attēlu).

Dzeramā ūdens kvalitātes kontroli regulāri veic SIA "Rīgas ūdens" Apvienotā ūdens kvalitātes kontroles (AŪKK) laboratorija, kas ir akreditēta Latvijas Nacionālajā akreditācijas birojā (Akreditācijas apliecības numurs LATAK-T-165). Pārbažu rezultāti par 2014., 2016.-2018. gadu apkopoti 3.3.1. tabulā.

3.3.1. tabula. Dzeramā ūdens kvalitātes rādītāju vidējās skaitliskās vērtības 2016.-2021. gadā ²¹

Rādītājs	Rādītāja vidējā skaitliskā vērtība					Maksimā li pieļauja mā norma
	2016. gadā	2017. gadā	2018. gadā	2019. gadā	2020. gadā	
Mikrobioloģiskie rādītāji						
Escherichia coli	0/100 ml	0/100 ml	0/100 ml	0/100 ml	0/100 ml	0/100 ml
Enterokoki	0/100 ml	0/100 ml	0/100 ml	0/100 ml	0/100 ml	0/100 ml
Clostridium perfringens (ieskaitot sporas)	0/100 ml	0/100 ml	0/100 ml	0/100 ml	0/100 ml	0/100 ml
Koliformas baktērijas (skaits)	0/100 ml	0/100 ml	0/100 ml	0/100 ml	0/100 ml	0/100 ml
Mikroorganismu koloniju skaits (KW) 22°C	34 ml	30 ml	36 ml	69 ml	66 ml	1000 ml
Ķīmiskie rādītāji						
Alumīnijs	0,01 – 0,1 mg/l	0,01 – 0,1 mg/l	0,03 mg/l	0,03 mg/l	0,02 mg/l	0,2 mg/l
Amonijs	0,02 – 0,17 mg/l	0,02 – 0,11 mg/l	0,03 mg/l	0,03 mg/l	0,02 mg/l	0,5 mg/l
Antimons	0,2 µg/l	0,2 µg/l	<1,25 µg/l	<1,25 µg/l	<1,25 µg/l	5,0 µg/l
Arsēns	0,2 µg/l	0,1 µg/l	0,1 µg/l	< 1 µg/l	< 1 µg/l	10 µg/l
Bors	0,8 mg/l	0,5 mg/l	0,5 mg/l	0,4 mg/l	0,5 mg/l	1,0 mg/l
Cianīdi	7 µg/l	2 µg/l	3 µg/l	2 µg/l	2 µg/l	50 µg/l
Cietība	2 mmol/l	1,6-2,2 mmol/l	1,8 mmol/l	1,8 mmol/l	1,8 mmol/l	-
Duļķainība	0,35 NDV	0,3 NDV	0,2 NDV	0,2 NDV	0,2 NDV	3 NDV
Dzelzs	0,07 mg/l	0,06 mg/l	0,07 mg/l	0,07 mg/l	0,08 mg/l	0,2 mg/l
Dzīvsudrabs	< 0,2 µg/l	< 0,2 µg/l	< 0,2 µg/l	< 0,1 µg/l	< 0,1 µg/l	1,0 µg/l
Elektrovadītspēja	250-800 µS/cm	250-800 µS/cm	458 µS/cm	485 µS/cm	548 µS/cm	2500 µS/cm
Fluorīdi	0,3 mg/l	0,3 mg/l	0,3 mg/l	0,17 mg/l	0,13 mg/l	1,5 mg/l
Garša	Bez būtiskām izmaiņām	Bez būtiskām izmaiņām	Bez būtiskām izmaiņām	Bez būtiskām izmaiņām	Bez būtiskām izmaiņām	Bez būtiskām izmaiņām

Avots: SIA "Rīgas ūdens", 2021

Pašreiz SIA "Rīgas ūdens" sagatavotā dzeramā ūdens kvalitāte pilnībā atbilst Ministru kabineta 2017. gada 14. novembra noteikumiem Nr. 671 "Dzeramā ūdens obligātās nekaitīguma un kvalitātes prasības, monitoringa un kontroles kārtība".

²¹ <https://www.rigasudens.lv/>

Lai nodrošinātu pazemes ūdensgūtnes “Baltezers-Zaķumuiža” iegūtā dzeramā ūdens atbilstību Ministru kabineta 2003. gada 29. aprīļa noteikumu Nr. 235 “Dzeramā ūdens obligātās nekaitīguma un kvalitātes prasības, monitoringa un kontroles kārtība” prasībām, SIA “Rīgas ūdens” 2015. gadā realizēja projektu “Ūdens sagatavošanas stacijas būvniecība Baltezerā” Kohēzijas fonda līdzfinansētā projekta “Ūdenssaimniecības attīstība Rīgā, 4. kārtā” ietvaros. Realizējot projektu, tika ieviesta dzeramā ūdens atdzelžošanas un demanganizācija, nodrošinot prasību izpildi mangāna un dzelzs saturam.²²

Par laika periodu no 2010. gada līdz 2015. gadam ūdensgūtnē “Baltezers” pieejamas tikai viena pazemes ūdens parauga analīzes – tās veiktas 2014. gadā paraugam no urbuma DB-1266, kas ierīkots Q horizontā ar filtru no 22 m līdz 28 m dziļumam. Analīžu dati rāda, ka ūdensgūtnē salīdzinājumā ar 2006. gadā noteiktajām²³ minimālajām un maksimālajām vērtībām no 11 līdz 13 mg/l pārsniegts dzelzs saturs – 0,37 mg/l, kā arī ir nedaudz paaugstināts hlorklorīdu saturs (37 mg/l). Lai novērtētu objekta kvalitāti un izmaiņu tendences, nepieciešami regulāri monitoringa dati. Pamatojoties uz iepriekš minēto, Direktīvas 2000/60/EK noteiktajā termiņā pazemes ūdensobjekta Q daļai ūdensgūtni “Baltezers” un “Baltezers 2” teritorijā līdz Mazajam Baltezeram var nebūt iespējams panākt ķīmisko kvalitāti, kuru saskaņā ar Ministru Kabineta 2009. gada 13. janvāra noteikumiem Nr. 42 varētu klasificēt kā labu, jo tā ir atkarīga gan no dabiskajiem, gan antropogēnajiem apstākļiem.²⁴

Dzeramā ūdens ieguves vietu aizsardzība ir noteikta Aizsargjoslu likumā.²⁵ Aizsargjoslas ap ūdens ņemšanas vietām nosaka, lai nodrošinātu ūdens resursu saglabāšanos un atjaunošanos, kā arī samazinātu piesārņojuma negatīvo ietekmi uz iegūstamo ūdens resursu kvalitāti.

Rīgas pilsētas ūdensapgādes tīklu kopējais garums 2021. gada sākumā bija 1482,51 km.²⁶ Centralizētās ūdensapgādes sistēmas shēma 2021. gadā parādīta 3.3.2. attēlā.

2013. gadā SIA “Rīgas ūdens” uzsāka ES Kohēzijas fonda projekta īstenošanu, kas paredz uzlabot Rīgas pilsētas ūdenssaimniecības sistēmu (IV kārtā). Projekta IV kārtā pabeigta 2015. gadā, izbūvējot jaunu dzeramā ūdens sagatavošanas staciju Baltezerā (plānotā jauda 28 000m³ diennaktī) un paplašinot ūdens apgādes un kanalizācijas tīklus Mārupē, Katlakalnā un Bolderājā (skatīt 3.3.2. tabulu).

3.3.2. tabula. Projekta ietvaros īstenoto aktivitāšu sasniegtie rezultāti

Aktivitāte	Jaunu ūdensvadu izbūve (km)	Jaunu kanalizācijas tīklu izbūve (km)	Jaunu kanalizācijas s./st. izbūve (gab)	Gruntsgabalu skaits, kuriem izbūvēti UK atzari (gab)
Ūdens apgādes un kanalizācijas tīklu paplašināšana Mārupē	23,7	32,9	3	1194
Ūdens apgādes un kanalizācijas tīklu paplašināšana Bolderājā	6,7	8,2	1	360
Ūdens apgādes un kanalizācijas tīklu paplašināšana Katlakalnā	9,4	13,3	4	392
Kopā	39,8	54,4	8	1946

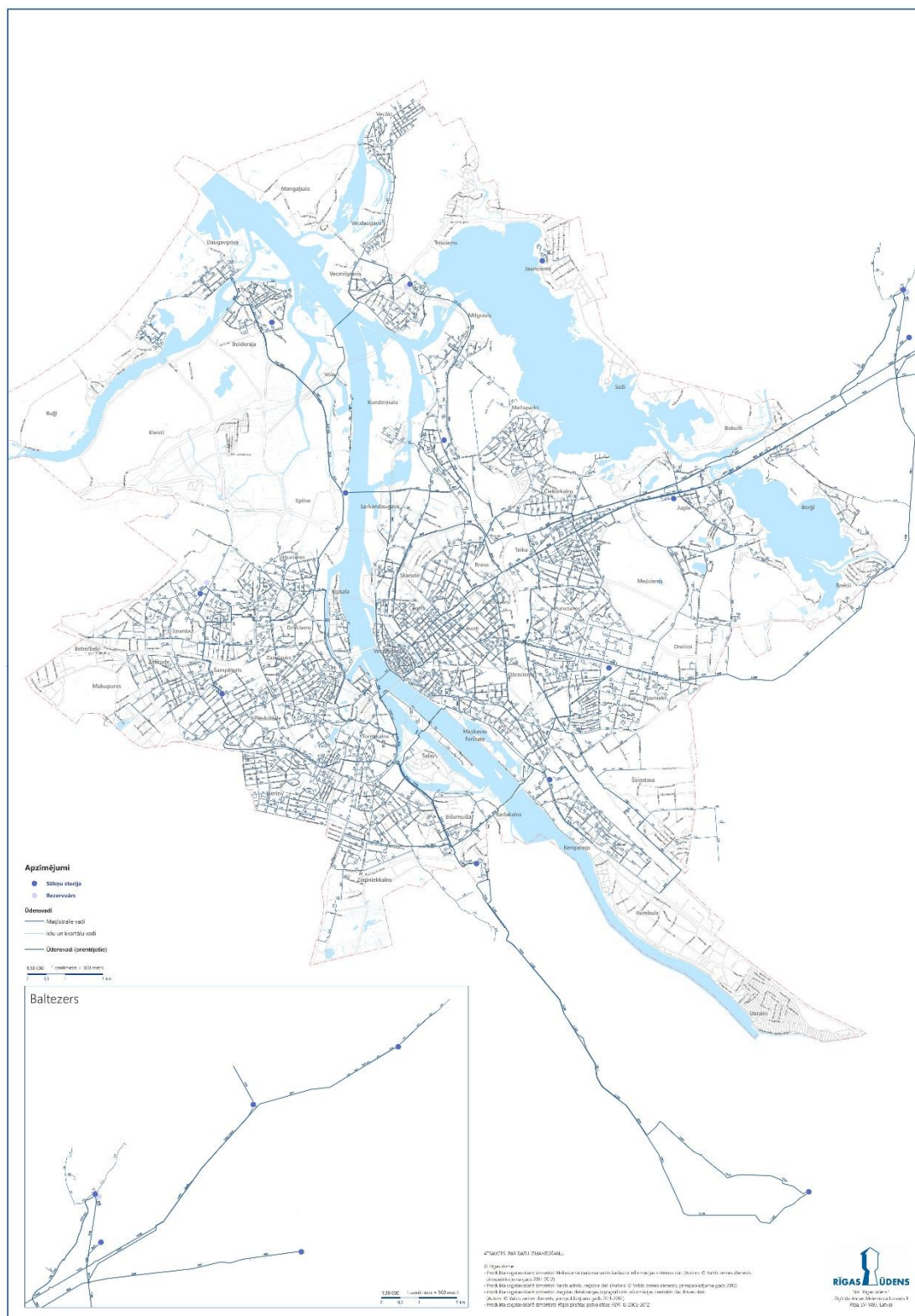
²² <https://www.rigasudens.lv/>

²³ Krutofala, T. un Levins, I. 2006. Pazemes ūdeņu atradnes „Baltezers”, iecirkņa „Akoti” pase. Pazemes ūdeņu ekspluatācijas krājumu novērtējums. SIA „Ģeoplus”, Rīga. Valsts ģeoloģijas fonds: 16422.

²⁴ LVGMC, Daugavas upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas plāns 2016. -2021. gadam, Rīga, 2015

²⁵ Aizsargjoslu likums pieejams: <http://likumi.lv/doc.php?id=42348>

²⁶ <https://www.rigasudens.lv/>

3.3.2. attēls. Rīgas pilsētas esošās centralizētās ūdensapgādes sistēmas shēma, 2021. gads
(<https://www.rigasudens.lv/par-mums/darbiba/udensapgade/>)

Izvērtējot esošo stāvvokli, ja teritorijas attīstība turpinās atbilstoši esošajam teritorijas plānojumam, būtiskas

izmaiņas dzeramā ūdens kvalitātē nav sagaidāmas.

3.4. Trokšņa un elektromagnētiskā starojuma piesārņojums

Vides trokšņa piesārņojuma raksturojums

Saskaņā ar likumu "Par piesārņojumu" (15.03.2001 ar grozījumiem, kas veikti līdz 30.06.2016) vides troksnis ir nevēlams vai kaitīgs cilvēka darbības radīts āra troksnis, ko rada, ceļu satiksme, dzelzceļa satiksme, gaisa satiksme, kā arī troksnis, kas rodas rūpnieciskās darbības zonās. Ar vides trokšņa pārvaldību saistītie jautājumi Latvijā tiek regulēti, pamatojoties uz likuma "Par piesārņojumu" un Ministru kabineta 2014. gada 7. janvāra noteikumu Nr. 16 "Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība" prasībām.

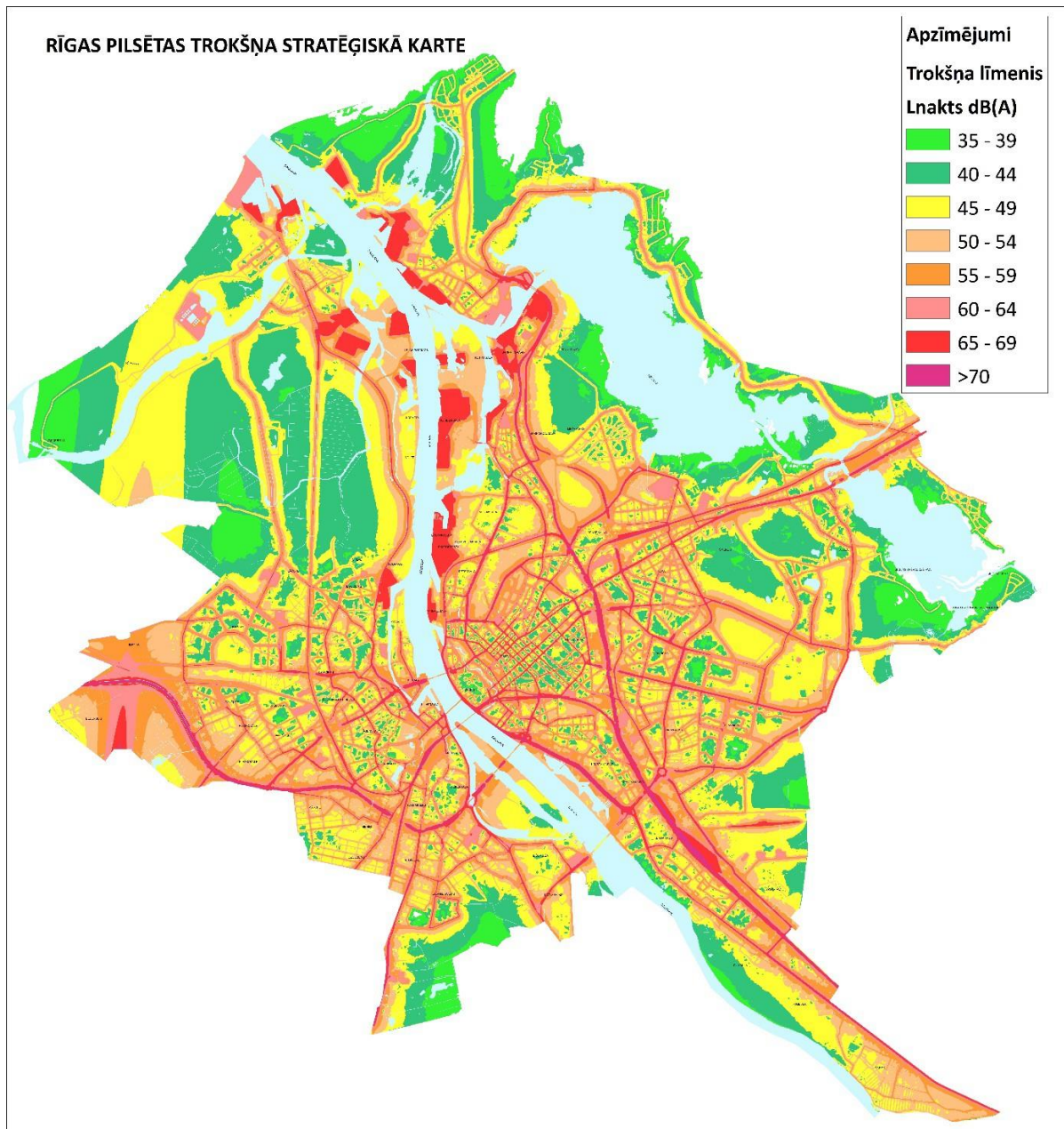
Rīgas pilsētas teritorijā vides trokšņa piesārņojumu rada visi likumā "Par piesārņojumu" minētie vides trokšņa avoti. Lai novērtētu katra avota radīto, kā arī kopējo trokšņa piesārņojuma līmeni Rīgā, pilsētas teritorijai ir izstrādātas stratēģiskās trokšņa kartes, kas uzskatāmās par precīzāko pilsētas mēroga informācijas avotu vides trokšņa piesārņojuma raksturošanai. Kartes raksturo trokšņa piesārņojuma līmeni dienas, vakara un nakts periodā, kā arī vidējo diennakts piesārņojuma līmeni, ņemot vērā korekcijas, kas piemērojamas vakara un nakts periodiem. Šo karšu izstrāde un regulāra atjaunošana tiek veikta saskaņā ar Ministru kabineta 2014. gada 7. janvāra noteikumu Nr. 16 "Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība" un Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvas 2002/49/EK "Par vides trokšņa novērtēšanu un pārvaldību" prasībām. Aktuālākās trokšņa stratēģiskās kartes Rīgas pilsētai ir izstrādātas 2015. gadā (apstiprinātas ar 2015. gada 15. decembra Rīgas domes lēmumu Nr. 3331). Visu trokšņa avotu radītais trokšņa piesārņojuma līmenis nakts periodā ir attēlots 3.4.1. attēlā. Plašāka informācija par trokšņu stratēģisko karšu izstrādi Rīgas pilsētā ir pieejama Rīgas domes Mājokļu un vides departamenta mājas lapā.²⁷

Saskaņā ar aktuālās stratēģiskās trokšņu kartes datiem nozīmīgākais vides trokšņa avots Rīgas pilsētā ir autotransports. Autotransporta radītam trokšņa piesārņojuma līmenim, kas augstāks par 55 dB(A) nakts periodā, ir pakļautas Rīgas pilsētas teritorijas, kurās dzīvo vairāk nekā 230 tūkst. (35%) iedzīvotāju. Dzelzceļa un tramvaja radītam trokšņa piesārņojuma līmenim, kas augstāks par 55 dB(A) nakts periodā, ir pakļautas Rīgas pilsētas teritorijas, kurās dzīvo vairāk nekā 12 tūkst. (2%) iedzīvotāju. Gaisa kuģu radītam trokšņa piesārņojuma līmenim, kas augstāks par 55 dB(A) nakts periodā, ir pakļautas Rīgas pilsētas teritorijas, kurās dzīvo 170 iedzīvotāju. Rūpnieciskās, tajā skaitā ostas darbības radītam trokšņa piesārņojuma līmenim, kas augstāks par 55 dB(A) nakts periodā, ir pakļautas Rīgas pilsētas teritorijas, kurās dzīvo vairāk nekā 2 800 iedzīvotāju.

Augsts trokšņa piesārņojuma līmenis ir novērojams visu maģistrālo ielu tuvumā, kā arī pie nozīmīgākajiem dzelzceļa līniju posmiem. Arī tajās pilsētas daļās, kas robežojas ar ostas teritoriju, ir novērojams salīdzinoši augsts trokšņa piesārņojuma līmenis. Lai gan lidostas "Rīga" apkārtne gaisa kuģu radītajai trokšņa ietekmei ir pakļauts salīdzinoši neliels iedzīvotāju skaits un trokšņa līmenis gada vidējiem rādītājiem nav augsts plašās pilsētas teritorijās, gaisa kuģu radītā trokšņa ietekme ir uzskatāma par būtisku, jo maksimālais skaņas spiediena līmenis lidmašīnu pārlidošanas brīdī būtiski pārsniedz jebkura cita avota radīto trokšņa piesārņojuma līmeni.

2014. gada 7. janvāra Ministru kabineta noteikumos Nr. 16 "Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība" ir noteikti vides trokšņa piesārņojuma robežlielumi, kas tiek piemēroti atbilstoši apbūves teritorijas atļautajam izmantošanas veidam. Saskaņā ar Rīgas pilsētas trokšņa stratēģiskās kartes datiem vides trokšņa robežlielumi dienas periodā tiek pārsniegti apbūves teritorijās ar kopējo platību 39,5 km² (38,7% no kopējās teritoriju platības, kur atļauta dzīvojamā un publiskā apbūve), vakara periodā – teritorijās ar kopējo platību 57,3 km², bet nakts periodā – teritorijās ar kopējo platību 52,5 km².

²⁷ <http://mvd.riga.lv/parvaldes/vides-parvalde/vides-troksnis>

3.4.1. attēls. Kopējais trokšņa piesārņojuma līmenis Rīgas pilsētā nakts periodā

Izvērtējot trokšņa stratēģiskās kartēšanas rezultātus, var secināt, ka trokšņa piesārņojuma līmenis ir nozīmīga vides problēma Rīgas pilsētā. Lai gan veikto aptauju rezultāti,²⁸ salīdzinot tos ar aptauju rezultātiem citās Eiropas galvaspilsētās, liecina par augstu iedzīvotāju apmierinātību ar trokšņa piesārņojuma līmeni Rīgas pilsētā, Eiropas Vides aģentūras apkopotie dati,²⁹ kas balstīti uz Eiropas valstu sniegto informāciju par trokšņa stratēģiskās kartēšanas rezultātiem, liecina par to, ka Rīga ir viena no "skaļākajām" Eiropas valstu galvaspilsētām.

Rīgas pilsētas pašvaldība, izstrādājot trokšņa stratēģiskās kartes, ir apzinājusi trokšņa piesārņojuma

²⁸ <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/7427955/8-03062016-BP-EN.pdf>

²⁹ <http://rod.eionet.europa.eu/obligations/369/overview>

nozīmīgumu. Pilsētas ilgtermiņa attīstības plānošanas dokumentos - Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030. gadam un Rīgas attīstības programmā 2014. – 2020. gadam, kas apstiprinātas 2014. gada 27. maijā ar Rīgas domes lēmumu Nr. 1173, trokšņa piesārņojums ir identificēts kā nozīmīgs vides kvalitāti ietekmējošs faktors un izvirzīti mērķi tā samazināšanai.

Atbilstoši 2014. gada 7. janvāra Ministru kabineta noteikumu Nr. 16 “Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība” prasībām Rīgas pilsētai ir izstrādāts un regulāri tiek atjaunots rīcības plāns vides trokšņa samazināšanai. Saskaņā ar rīcības plānu, kas apstiprināts 2017. gadā, Rīgas pašvaldība vides trokšņa samazināšanai ir paredzējusi veikt nozīmīgus pasākumus. Nozīmīgākie pasākumi ir saistīti ar galvenā trokšņa avota – autotransporta, radītā trokšņa piesārņojuma mazināšanu, veicot ielu tīkla pilnveidošanu, paplašinot ierobežojumus kravas transporta kustībai, samazinot atļauto braukšanas ātrumu dzīvojamajās teritorijās, veicinot sabiedriskā transporta sistēmas un velotransporta infrastruktūras attīstību. Rīcības plāna projektā ir identificētas problēmas, kas saistītas ar jaunu dzīvojamās un publiskās apbūves teritoriju veidošanu pilsētas daļās ar augstu trokšņa piesārņojuma līmeni, un plānoti risinājumi efektīvākai apbūves teritoriju un būvju aizsardzībai pret trokšņa ietekmi, kā arī risinājumi efektīvākai trokšņa avotu izvietojuma kontrolei.

Rīcības plāna projekts identificē nozīmīgu problēmu ar vides trokšņa pārvaldību saistītu jautājumu risināšanai Rīgas pilsētā, proti, Rīgas pašvaldība savas kompetences ietvaros var plānot un veikt pasākumus, kas saistīti ar autotransporta un tramvaja radītā trokšņa mazināšanu, kā arī apbūves teritoriju aizsardzību, bet Rīgas pašvaldība nevar ietekmēt dzelzceļa, gaisa satiksmes un rūpniecisko trokšņa avotu valdītājus, panākot, ka tie savas kompetences ietvaros veic pasākumus vides trokšņa piesārņojuma līmeņa un ietekmes mazināšanai Rīgas pilsētā. Rīcības plāna projekts identificē vairākus ar trokšņa piesārņojumu saistītus jautājumus, kas risināmi nacionālā mērogā, uzlabojot trokšņa pārvaldības kārtību un mazinot trokšņa piesārņojuma un ietekmes līmeni gan Rīgas pilsētā, gan pārējā Latvijas teritorijā.

Rīcības plāna projektā ir identificētas nozīmīgākās Rīgas pilsētas daļas, kurās novērojams zems vides trokšņa piesārņojuma līmenis, rekomendējot tās noteikt kā klusos rajonus, kuros nākotnē būtu pilnveidojams labiekārtojums, veicinot klusu, iedzīvotāju rekreācijai izmantojamu teritoriju pieejamību. Būtiskākie apsvērumi gadījumā, ja RTP2030 netiek īstenots, tiek aprakstīti 5.3. nodaļā.

Elektromagnētiskā starojuma piesārņojums

Attiecībā uz elektromagnētiskā starojuma (turpmāk arī – EMS) piesārņojumu vidē šobrīd Latvijā ir spēkā 2018. gada 16. oktobra Ministru kabineta noteikumi Nr. 637 “Elektromagnētiskā lauka iedarbības uz iedzīvotājiem novērtēšanas un ierobežošanas noteikumi”, kuros ir noteikti elektromagnētiskā lauka starojuma robežlielumi un mērķlielumi, prasības elektromagnētiskā lauka radītā riska novēršanai vai samazināšanai, kā arī identificēta kompetentā iestāde – Veselības inspekcija, kas veic elektromagnētiskā lauka starojuma kontroli. Normatīvais regulējums Latvijā izstrādāts arī attiecībā uz elektromagnētisko starojumu darba vidē. Rīgas pilsētā nav izstrādāti atsevišķi noteikumi par EMS piesārņojumu vidē.

Rīgā darbojas daudz iekārtu, kas izstaro elektromagnētisko lauku, to jauda ir no dažiem vatiem līdz daudziem desmitiem kilovatu. EMS avoti pilsētā iedalāmi divas lielās grupās:

- iekārtas, kuras speciāli izveidotas elektromagnētiskās enerģijas izstarošanai: radio un televīzijas stacijas, radiolokatori, fizioterapeitiskie aparāti, radiosakaru sistēmas, tehnoloģiskās ražošanas iekārtas u.c.;
- iekārtas, kuras nav paredzētas elektromagnētiskās enerģijas izstarošanai telpā, bet kuras darbojas ar elektrisko strāvu, kā rezultātā rodas EMS. Tās ir elektroenerģijas pārraides un sadales sistēmas, kā arī elektroenerģiju patērējošas ierīces: transportlīdzekļi, elektriskās plītis, televizori u.c.

Daži EMS avoti darbojas īslaicīgi (piemēram, Rīgas ostā ienākošo kuģu radari), bet citi – pastāvīgi

(augstsprieguma līniju apakšstacijas). Ir stacionārie un kustīgie EMS avoti. EMS intensitāte mainās arī diennakts laikā. Izplatītākais EMS avots pilsētā ir mobilo tālrunu bāzes staciju radio antenas.

Pēdējos gados Rīgā nav veikti kopējā elektromagnētiskā lauka intensitātes mērījumi. Veselības inspekcija savas kompetences ietvaros veic mobilo sakaru tīklu bāzes staciju elektromagnētiskā starojuma līmeņa higiēnisko novērtēšanu atbilstoši Eiropas Savienības rekomendācijai “Padomes 1999. gada 12. jūlija rekomendācija elektromagnētisko lauku (0 Hz līdz 300 GHz) iedarbības uz vispārējo sabiedrību ierobežošanai” (1999/519/EK), saskaņā ar Ministru kabineta 2014. gada 19. augusta noteikumu Nr. 501 “Elektronisko sakaru tīklu ierīkošanas, būvniecības un uzraudzības kārtība” 39. punkta prasībām.

Nemot vērā, ka elektromagnētisko starojumu primāri reglamentē ārējie normatīvie akti, RTP2030 neīstenošana neradīs būtiskas ietekmes attiecībā uz elektromagnētiskā starojuma iesārņojumu.

3.5. Degradēto, piesārņoto un potenciāli piesārņoto teritoriju raksturojums un izvietojums

Eiropas Komisijas projekta CABERNET³⁰ (Concerted Action on Brownfield and Economic Regeneration Network) projekta materiālos degradētas teritorijas jēdziens ir skaidrots kā vieta (zeme, būves, nekustamais īpašums), kas iepriekš tikusi izmantota vai apbūvēta, bet pašlaik ir pamesta vai tiek nepilnīgi izmantota. Tā var būt pamesta, nolaista vai piesārņota vieta. Šī vieta var būt arī daļēji apdzīvota vai citādi izmantota.

Saskaņā ar 2012. gadā sagatavoto SIA “Grupa 93” pētījumu³¹ degradētas teritorijas statuss veido pārejas stadiju starp funkcionāli izmantotu teritoriju un neapbūvētu teritoriju, un ir identificēti vairāki kritēriji, pēc kuriem tiek noteikts, vai teritorija ir degradēta (t.sk., vizuālais piesārņojums, vides stāvoklis un piesārņojuma līmenis, būvju nolietojuma pakāpe, piekļūšanas iespējas u.t.t.). Degradētās teritorijas tiek iedalītas vairākās grupās:³²

- neefektīvi izmantotas ražošanas teritorijas un noliktavu apbūve, arī ostas teritorijā;
- bijušās armijas teritorijas (darbība tajās: ražošana, noliktavas, darbnīcas);
- dzīvojamā apbūve (ēkas avārijas stāvoklī);
- bijušās izgāztuves – piesārņotas vietas;
- pamestas vai neefektīvi izmantotas transporta infrastruktūras teritorijas (piemēram, Rīgas preču stacija);
- ekstensīvi izmantotas mazdārziņu teritorijas.

Saskaņā ar Rīgas pilsētas degradēto objektu un teritoriju revitalizācijas programmu,³³ degradēto teritoriju (arī objektu) noteikšana ir būtiska teritorijas plānojuma daļa, kas cieši saistās ar pašvaldības attīstības programmas ieviešanu un turpmāko pašvaldības proaktīvo darbību plānošanu. Ilgstoši pastāvēt degradētajām teritorijām, tiek radīti draudi ilgtspējīgai pilsētas attīstībai, jo netiek nodrošināta efektīva pilsētas teritorijas izmantošana un tiek radīta negatīva ietekme uz blakusesošajām teritorijām. Veicinot degradēto teritoriju revitalizāciju, pilsēta nodrošina efektīvu tās teritorijas resursu izmantošanu, risina piesārņojuma problēmas, kā arī iegūst papildus teritorijas pilsētas attīstības vajadzībām. Tieši pilsētas attīstības kontekstā degradēto teritoriju revitalizācija ir īpaši nozīmīga, jo tādējādi no apbūvēšanas var tikt pasargātas pilsētas dabas teritorijas.

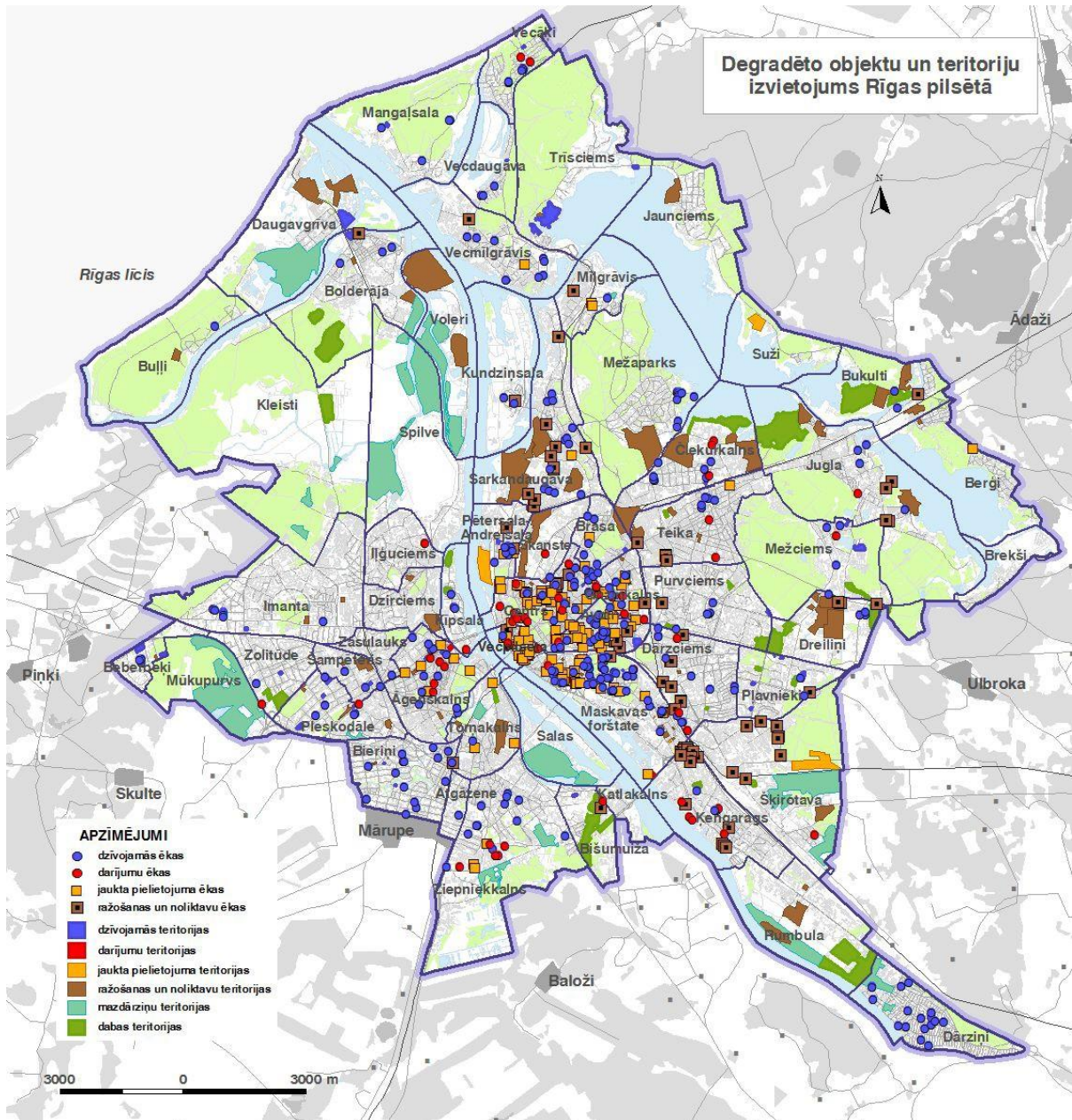
³⁰ CABERNET – Eiropas Komisijas projekts 2001. – 2004. gadam, kurā darbojas ekspertu tīkls, lai veicinātu pilsētu ilgtspējīgu attīstību. Projekta mērķis – veicināt teritoriju revitalizāciju ilgtspējīgas attīstības kontekstā.

³¹ Esošās situācijas izpēte jauktas apbūves, ražošanas un centra apbūves teritorijās un neapbūvēto zemesgabalu identificēšana Rīgas pilsētā. Metodika, SIA “Grupa 93”, 2012.

³² Rīgas Dome, Pilsētas attīstības departaments, Pētniecības darbs Degradēto teritoriju izpēte Rīgas pilsētā, Atskaite, SIA “Grupa 93”, Rīga, 2004

³³ Rīgas domes Pilsētas attīstības departaments, Rīgas pilsētas degradēto objektu un teritoriju revitalizācijas programma, 2009

2012. gadā SIA “Datorkarte” veica degradēto teritoriju apsekojumu,³⁴ kā rezultātā tika sastādīta karte “Degradēto objektu un teritoriju izvietojums Rīgas pilsētā (3.5.1. attēls). Degradēto teritoriju lokalizācija (“blīvums”) pilsētā ir nevienmērīga. Jāatzīmē, ka kartē attēlotā informācija kopš 2012. gada nav aktualizēta, līdz ar to dažas teritorijas (t.sk., Krievu sala) tika revitalizētas un vairs nav klasificējamās kā degradētas.

3.5.1. attēls. Degradēto objektu un teritoriju izvietojums Rīgas pilsētā³⁵

Neveicinot degradēto teritoriju attīstību, paredzot nosacījumus teritorijas plānojumā, kas būtu labvēlīgi tieši šo teritoriju attīstībai, degradēto teritoriju skaita samazināšanās nav paredzama.

³⁴ “Degradēto teritoriju Rīgā apsekojums”, SIA “Datorkarte”, 2012

³⁵ turpat

Piesārņotās un potenciāli piesārņotās teritorijas

Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu apzināšana kampaņveidīgi Latvijā notika 2003.- 2004. gadā.³⁶ Lielāko piesārņoto vietu koncentrācija Latvijā tika konstatēta Rīgā.

Sākot ar 2004. gadu, LVĢMC uztur piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistru.³⁷ Datubāzē ir pieejama informācija par 3 vietu kategorijām:

- vieta nav potenciāli piesārņota,³⁸
- potenciāli piesārņota vieta,
- piesārņota vieta.

Saskaņā ar iepriekš minētajiem kritērijiem, Rīgas pilsētā³⁹ ir izdalītas 86 piesārņotas vietas, 141 potenciāli piesārņota vieta un 28 vietas, kuras atbilst kategorijai "nav piesārņota vieta". 3.5.2. attēlā norādītas Rīgas teritorijā reģistrēto piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu izplatība.

No piesārņojuma sanācības viedokļa problemātiskākās ir tās piesārņotās vietas, kurās sastopams augsts piesārņojuma līmenis un vēsturiski veidojusies situācija, ka piesārņojuma radītājs vairs nav pieejams.⁴⁰

Piesārņotās teritorijas var iedalīt pēc piesārņojuma izcelšanās avotiem:⁴¹

- bijušās padomju armijas teritorijas;
- bijušie rūpniecības uzņēmumi;
- naftas bāzes un degvielas uzpildes stacijas;
- bijušās legālās un nelegālās atkritumu izgāztuves;
- ar autotransportu un dzelzceļa apkalpošanu saistītie uzņēmumi;
- siltumražošanas uzņēmumi.

Neskatoties uz to, ka piesārņoto vietu sanācība ir komplicēts, laikietilpīgs un resursietilpīgs process, Rīgā tiek periodiski īstenoti piesārņoto vietu sanācības projekti. Plaši sanācības darbi tika īstenoti tādās vēsturiski piesārņotās vietās kā bijušās rūpnīcas "Alfa" teritorijā, bijušās ādu pārstrādes rūpnīcas "Kosmos" teritorijā Kr. Valdemāra ielā 112/114 u.c.. 2015. gada decembrī tika pabeigta rekultivācija bijušajai Rīgas pilsētas atkritumu izgāztuvei "Kleisti" un A. Deglava ielas izgāztuvei.

Plašs vēsturiskā piesārņojuma areāls tika konstatēts Sarkandaugavā, kur piesārņojuma avoti galvenokārt saistīti ar bijušo PSRS militāro naftas bāzi, Mīlgrāvja naftas bāzi "LWE", kā arī ar Rīgas naftas eļļu rūpnīcu. Laika periodā no 2009. gada 8. oktobra līdz 2009. gada 18. decembrim tika īstenots projekts "Sagatavošanās pasākumi projekta "Vēsturiski piesārņoto vietu sanācība Sarkandaugavas teritorijā"" ieviešanai. Kopumā tika veikta izpēte aptuveni 55 000 m² lielai platībai Sarkandaugavas un Mīlgrāvja satekas rajonā. Pamatojoties uz lauku darbu un laboratorijas analīžu rezultātiem, tika veikta Sarkandaugavas vēsturiski piesārņotās teritorijas hidroģeoloģiskā datormodelēšana, noteikts piesārņojuma raksturs, apjoms un piesārņojuma lokalizācija. Balstoties uz iegūtajiem rezultātiem, tika izvērtētas sanācības darbu tehnoloģijas, veikta sanācības darbu scenāriju finanšu-ekonomiskā analīze.

³⁶ LVĢMC, Piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas Latvijā, Rīga, 2012

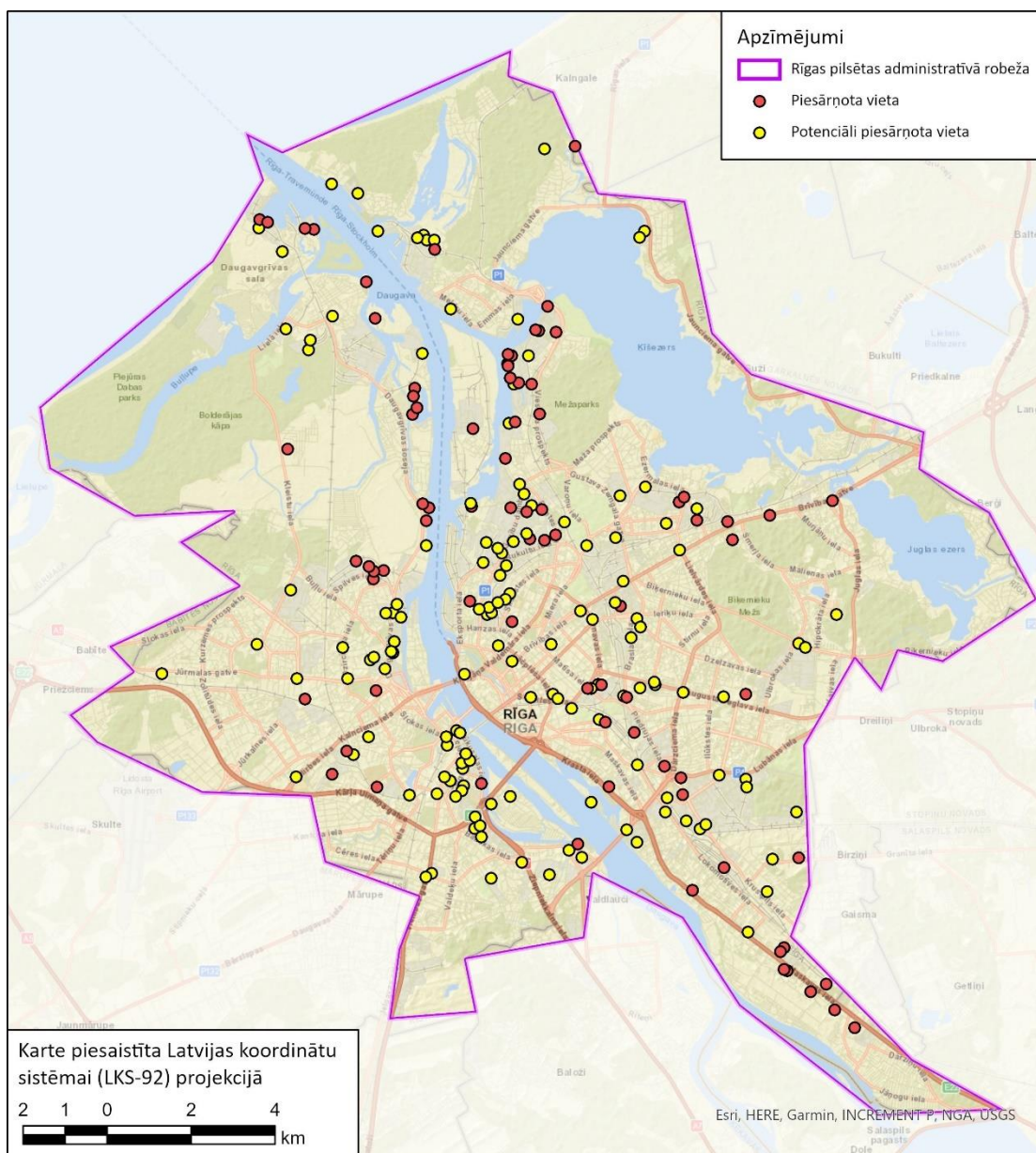
³⁷ Reģistrs skatīšanās režīmā ir pieejams visiem interesentiem LVĢMC mājas lapā: <http://parissrv.lv/gmc.lv/>

³⁸ Pēc detalizētas izpētes veikšanas atklāts, ka vieta nav piesārņota.

³⁹ No reģistra 19.03.2021

⁴⁰ Nacionālā programma Eiropas Reģionālās attīstības fonda apguvei, Vēsturiski piesārņotu vietu sanācība, 2006

⁴¹ Rīgas teritorijas plānojuma 2006. - 2018.gadam grozījumu stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma vides pārskats, Vides konsultāciju birojs, 2009

3.5.2. attēls. Piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas Rīgā⁴²

Laika periodā no 2011. līdz 2017. gadam Latvijas – Šveices sadarbības programmas ietvaros tika realizēts projekts “Vēsturiski piesārņoto vietu sanācija – Sarkandaugavas teritorijā”. Projekta mērķis bija uzlabot gruntsūdens, virszemes ūdens, kā arī augsnes un grunts kvalitāti piesārņotajās teritorijās, tādējādi, atjaunojot un uzlabojot piesārņoto vietu vides kvalitāti, samazināt piesārņojuma ieplūšanu Daugavā un tālāk Baltijas jūrā. Kopumā, projekta īstenošanas laikā no Sarkandaugavai un Mīlgrāvja kanālam pieguļošajām vēsturiski piesārņotajām teritorijām atsūknētas un nodotas reģenerācijai 1721 tonnas naftas produktu, kā arī izraktas un nodotas pārstrādei vairāk nekā 7122 tonnas ar viskoziem un asfaltveidīgiem naftas produktiem piesārņotas grunts. Gar Sarkandaugavas attekas krastu ir izbūvēta 376 metrus gara ūdens necaurlaidīga rievsienu un drenāžas sistēma, lai novērstu atlikušā piesārņojuma iespējamo nonākšanu Sarkandaugavas attekā. Savukārt SIA “VL Bunkering” teritorijā tiks izveidota 110 metrus gara drenāžas sistēma gar Mīlgrāvja krastu, lai novērstu migrējoša piesārņojuma nokļūšanu akvatorijā.⁴³ Turklāt vēsturiski piesārņotajās

⁴² <http://parissrv.lv/gmc.lv/>

⁴³ <http://www.vvd.gov.lv/projekti/latvijas-sveices-sadarbibas-programma/>

teritorijas Sarkandaugavā laikā no 1999. gada līdz 2008. gadam Rīgas brīvostas pārvalde sadarbībā ar terminālu operatoriem nodrošināja piesārņotās grunts sanācības darbus.

Ņemot vērā, ka, lai veicinātu piesārņoto un potenciāli piesārņoto teritoriju sanācību un attīstību, papildus normatīvajos aktos noteiktajiem ierobežojumiem teritorijas plānojumā var izvirzīt prasības, kas tieši veicinātu šo teritoriju sanācību un attīstību, pieņemot, ka teritorijas plānojums ar papildus piesārņoto/potenciāli piesārņoto teritoriju sanācību un attīstību veicinošo nosacījumu iekļaušanu, netiek apstiprināts, šo teritoriju sanācijā un attīstībā pozitīvas tendences nav sagaidāmas.⁴⁴

3.6. Atkritumu daudzums, raksturojums un to apsaimniekošana

Šobrīd atkritumu apsaimniekošanu Rīgas pilsētā regulē vairāki normatīvie akti un plānošanas dokumenti, kas izstrādāti atbilstoši ES prasībām. Rīgas pilsētas atkritumu apsaimniekošanu regulē Atkritumu apsaimniekošanas likuma (28.10.2010.) normas, kā arī Rīgas domes saistošie noteikumi Nr. 87 "Par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu Rīgas pilsētā" (29.11.2019.).

Pēc CSP datiem 2021. gada sākumā Rīgā dzīvoja 620 974 iedzīvotāji, kā arī Rīgas pilsētā darbojas liels daudzums ekonomiski aktīvo uzņēmumu, kas kopumā rada divas galvenās atkritumu grupas – sadzīves atkritumus un bīstamos atkritumus. Nozīmīgu atkritumu masu veido arī pilsētas tūristi un apmeklētāji, ienākošais transports. Vērā ņemamas pretēji vērstās tendences – kopējās saražotās sadzīves atkritumu masas palielināšanās un arvien pieaugošā atkritumu šķirošana.

Pēdējos gados Rīgas pilsētā aizvien lielāka nozīme tiek piešķirta dalītai atkritumu savākšanai. Saskaņā ar Rīgas domes Saskaņā ar 2020. gadā VARAM veiktās pašvaldību aptaujas "Par atkritumu apsaimniekošanu un atsevišķiem citiem vides aizsardzības jautājumiem pašvaldībā 2019./2020. gadā" informāciju par dalīto atkritumu vākšanas vietu skaitu pašvaldībā, 2019. gada sākumā Rīgā bija 77 publiskie šķirošanas punkti un 6632 privātās šķirošanas vietas – privātmāju teritorija, daudzdzīvokļu māju teritorijas un koplaukumi.⁴⁵

Latvijā nav pilnībā izveidota bīstamo atkritumu savākšanas sistēma sadzīvē radušos bīstamo atkritumu savākšanai no iedzīvotājiem, jo iedzīvotājiem ir iespējams nodot tikai atsevišķu veidu sadzīvē radušos videi kaitīgo preču atkritumus (piemēram, baterijas, akumulatorus, elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumus).⁴⁶ Saskaņā ar Rīgas domes saistošajiem noteikumiem,⁴⁷ bīstamo atkritumu radītājam vai īpašniekam ir jānogādā bīstamie atkritumi speciāli aprīkotās bīstamo atkritumu savākšanas vietās⁴⁸ vai jāslēdz līgums ar attiecīgu atkritumu apsaimniekotāju par bīstamo atkritumu apsaimniekošanu.

Rīgas dome par **sadzīves atkritumu** apsaimniekošanu ir noslēgusi līgumus ar trīs atkritumu apsaimniekotājiem: SIA "Clean R", SIA "Eco Baltija vide" un PS "Lautus Vide", kuri ir tiesīgi savākt, šķirot un pārvadāt sadzīves atkritumus Rīgas pilsētā.⁴⁹

Sadzīves bīstamo atkritumu savākšanai no iedzīvotājiem Rīgas pilsētā ir izveidoti 7 bīstamo atkritumu nodošanas punkti:

⁴⁴ Ja ņem vērā iespējamās atsevišķos projektus, kas var būt orientēti tieši uz piesārņoto vietu (īpaši – vēsturiski piesārņoto vietu) sanācību.

⁴⁵ Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2021. – 2028. gadam. <https://likumi.lv/ta/id/320476-par-atkritumu-apsaimniekosanas-valsts-planu-2021-2028-gadam>

⁴⁶ VARAM, "Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2013.- 2020.gadam", Rīga 2012

⁴⁷ Rīgas domes saistošie noteikumi Nr. 90 "Sadzīves atkritumu apsaimniekošanas saistošie noteikumi"

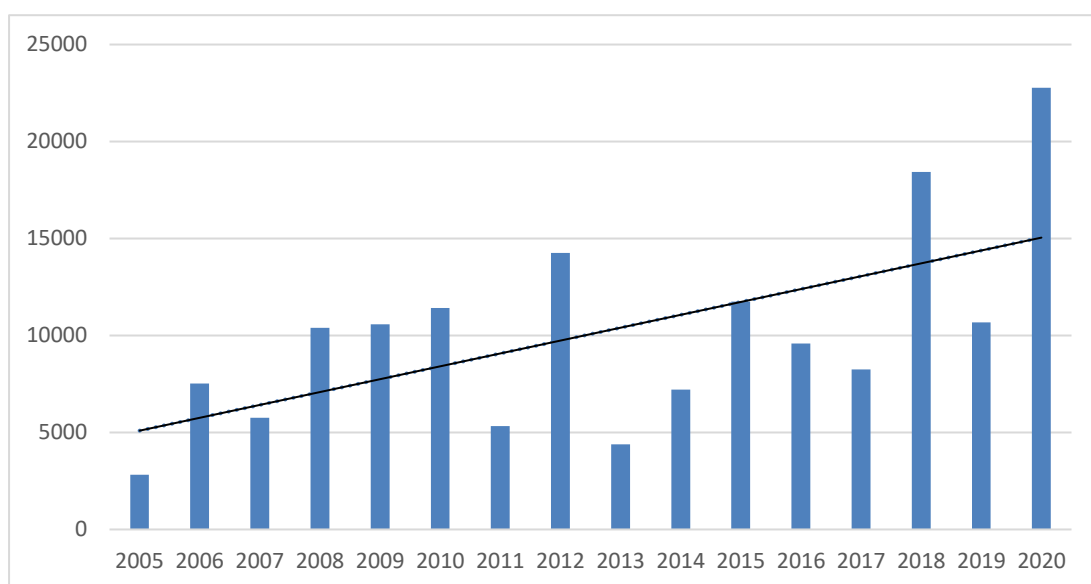
⁴⁸ Bīstamo atkritumu savākšanas vietas norādītas: <http://www.atkritumi.lv>

⁴⁹ <http://mvd.riga.lv/nozares/vides-parvalde/atkritumu-apsaimniekosana/>

- Ķīsezera iela 31, Rīga, AS "VIADA Baltija" degvielas uzpildes stacijas teritorijā;
- Mūkusalas ielā 78, Rīga, AS "VIADA Baltija" degvielas uzpildes stacijas teritorijā;
- Šampētera iela 180, Rīga, AS "VIADA Baltija" degvielas uzpildes stacijas teritorijā;
- Gunāra Astras iela 7, Rīga, AS "VIADA Baltija" degvielas uzpildes stacijas teritorijā, darba dienās no 9:00 līdz 17:00
- Emmas iela 45, Rīga, AS "VIADA Baltija" degvielas uzpildes stacijas teritorijā, darba dienās no 9:00 līdz 17:00
- Getliņu sadzīves atkritumu poligons – atkritumu savākšanas laukums, darba dienās no 7:00 līdz 17:00
- SIA "CleanR" atkritumu šķirošanas laukums, Spilves ielā 8e, Rīga: darba dienās no 9:00 līdz 17:00, Sestdiena 10:00-19:00

Nolietoto sadzīves tehniku un elektropreces iespējams novietot speciālos konteineros pie vairākiem tirdzniecības centriem un lielveikaliem, kā arī nodot komersantiem, kuri nodarbojas ar specializēto atkritumu savākšanu 43 punktos pilsētā.⁵⁰

Izvērtējot pieejamo informāciju par kopīgiem saražotiem bīstamo atkritumu apjomiem Rīgā (kas iekļauj ne tikai sadzīves bīstamos atkritumus), kas izriet no statistikas pārskatiem, par viennozīmīgu tendenci nevar spriest, jo apjomi atšķiras no gada uz gadu (3.6.1. attēls). Tomēr kopumā, izvērtējot datus no 2005. gada, var novērot tendenci uz apjoma palielināšanos.

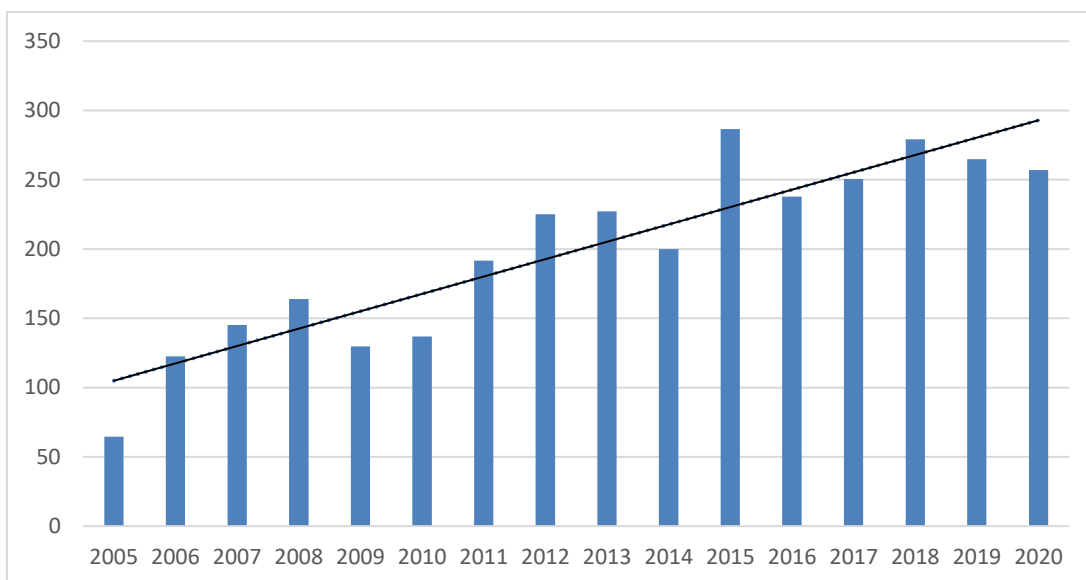

3.6.1. attēls. Saražotais bīstamo atkritumu daudzums (t) Rīgas pilsētā 2005.-2020. gadā

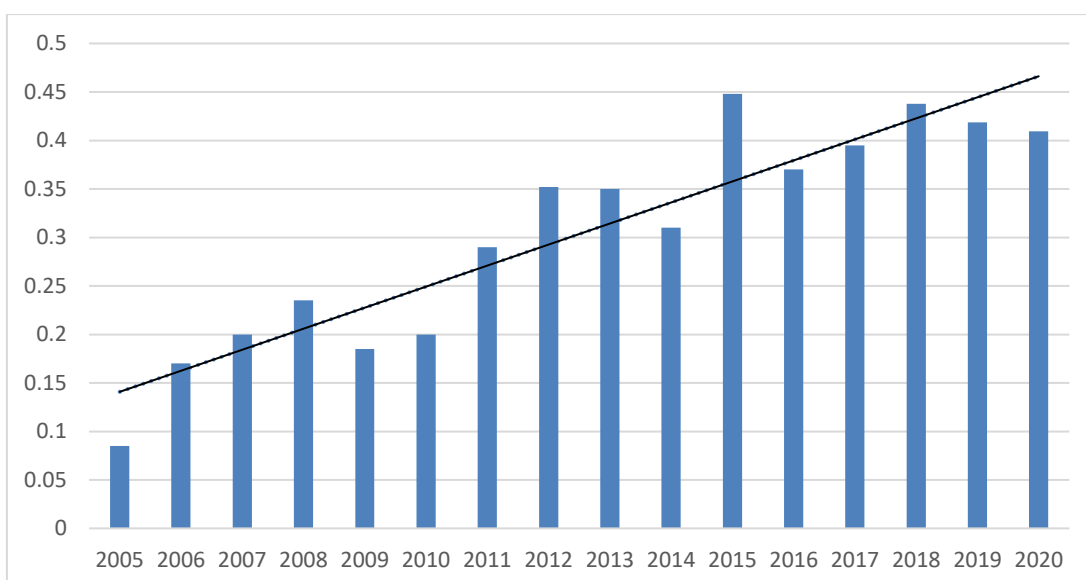
Saražoto sadzīves atkritumu daudzumam uz vienu iedzīvotāju Rīgā ir tendence pakāpeniski pieaugt (3.6.2. attēls un 3.6.3. attēls). To apliecina LVĢMC apkopotie dati valsts statistiskajā pārskatā "Nr.3 - Pārskats par atkritumiem".⁵¹

⁵⁰ <http://www.atkritumi.lv/lv/karte/elektriskas-un-elektroniskas-iekartas/>

⁵¹ Pārskats ir ikgadēja aptauja par atkritumu ģenerēšanu un apsaimniekošanu Latvijā. Atkritumu pārskatu aizpilda operatori, kuriem ir spēkā esoša atļauja A vai B kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai, kā arī komersanti, kuriem ir izsniegta jebkādas atkritumu apsaimniekošanas atļaujas.

3.6.2. attēls. Saražotais sadzīves atkritumu daudzums (tūkst. t) Rīgas pilsētā 2005.-2020. gadā

3.6.3. attēls. Sadzīves atkritumu daudzums uz 1 iedzīvotāju (t) Rīgas pilsētā 2005.-2020. gadā⁵²

2012. gadā SIA “Geo Consultants” veica nešķirotu sadzīves atkritumu morfoloģisku sastāva noteikšanu sadzīves atkritumu poligonā “Getliņi”.⁵³ Šķirošanas metodika ietvēra nešķirotu sadzīves atkritumu parauga ņemšanu no piegādātas atkritumu kravas, kas savākta Rīgas pilsētā. Ņemot vērā, ka Rīgas pilsētā savākto atkritumu īpatsvars poligonā “Getliņi” ir ~ 93%, šī pētījuma rezultāti var tikt attiecināti uz atkritumu apjomu kopumā. Rīgas pilsētā saražoto atkritumu morfoloģisko sastāvu veido:

- bioloģiski noārdāmie atkritumi (t.sk. pārtikas un dārzu atkritumi) ~ 37%;
- reģenerējami materiāli (papīrs, kartons, polimēri, stikls, metāls, kompozītmateriāli, daļa celtniecības atkritumu) ~ 43%;
- apglabājamie atkritumi (galvenokārt smalksnes, inertie atkritumi, u.c. pārstrādei nederīgi materiāli) ~ 19%;

⁵² Iedzīvotāju skaita dati ņemti no Centrālās statistikas pārvaldes datubāzes tabulas ISG020

⁵³ CSA poligons “Getliņi”, levesto atkritumu apjoma un sastāva novērtējums, SIA “Geo Consultants”, 2012

- bīstamie atkritumi < 1%.

Papildus valsts politikās noteiktajiem pasākumiem, arī teritorijas plānojumā ir iespējams izvirzīt nosacījumus, kas veicinātu atkritumu dalītu savākšanu un turpmāku pārstrādi (tādējādi īstenojot aprites ekonomikas principus). Neveicinot dalītu atkritumu savākšanas iespēju nodrošināšanu publiskās vietās un izvērtējot sadzīves atkritumu apjoma tendences, var paredzēt, ka sadzīves atkritumu apjoms Rīgas pilsētā nesamazināsies.

3.7. Bioloģiskā daudzveidība un tās aizsardzība

Saskaņā ar Rīgas attīstības programmā 2010.-2013. gadam iekļauto informāciju, gandrīz pusi (40,3%) no pilsētas teritorijas jeb 122,65 km² Rīgas pilsētā aizņem sauszemes dabas teritorijas un dabiskās virszemes ūdens sistēmas. Apstādījumu un dabas teritorijas ir: apstādījumi (parki, skvēri, priekšdārzi, pagalmu apstādījumi, ielu un dzelzceļa joslu apstādījumi, krastmalu joslu apstādījumi), meža parki, meži un īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, mikroliegumi, apbūve ar apstādījumiem, kapsētas, virszemes ūdens objekti (ūdenstilpes un ūdensteces), kā arī ģimenes dārziņi kā zemes pagaidu izmantošanas veids. Dabas un apstādījumu teritorijas sastopamas gan Rīgas vēsturiskajā centrā, gan ārpus tā. Rīgas vēsturiskajā centrā atrodas tikai apstādījumu teritorijas un neliela daļa apbūves ar apstādījumiem teritoriju un virszemes ūdens objektu, bet meži, mežaparki, īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, mikroliegumi, lielākā daļa apbūve ar apstādījumiem teritoriju, kapsētas, lielākā daļa virszemes ūdens objektu un ģimenes dārziņi atrodas ārpus centra.

Rīgas administratīvajā teritorijā ir 33 parki un 73 skvēri. To apsaimniekošana deleģēta SIA "Rīgas meži". Rīgas vēsturiskajā centrā ir 4 parki – Esplanāde, Kanālmalas parks (sastāv no 3 daļām), Kronvalda parks un Vērmanes dārzs.

TIAN (Rīgas domes 18.08.2009. saistošie noteikumi Nr. 5 "Grozījumi Rīgas domes 20.12.2005. saistošajos noteikumos Nr. 34 "Rīgas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi") nosaka, ka Rīgā ir 10 meža parki.

Vienas no Rīgas pilsētas teritorijas bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai būtiskākajām teritorijām ir meži. Rīgas pilsētas robežās ir vairāk nekā 5500 ha meža. Meži ir sadalīti vairākos masīvos, kurus nošķir ūdeņi vai dzīvojamie rajoni. Lielākie Rīgas mežu masīvi ir Kleistu - Bolderājas, Vecāķu - Vecdaugavas, Biķernieku, Bulļu, Imantas, Mežaparka, Mārupes un Jugļas masīvs.⁵⁴

Rīgas pilsētā ir šādas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas:

- dabas parks "Piejūra" (NATURA 2000);
- dabas liegums "Krēmeri";
- dabas liegums "Vecdaugava" (NATURA 2000);
- dabas liegums "Jaunciems" (NATURA 2000);
- dabas pieminekļi (aizsargājamie koki). Sīkāks teritoriju apraksts sniegts 3.7.1. tabulā.

⁵⁴ Rīgas teritorijas plānojuma 2006. – 2018. gadam grozījumu stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma vides pārskats, Vides konsultāciju birojs, 2009

3.7.1. tabula. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas Rīgas pilsētas teritorijā

Nr. p.k.	Nosaukums	Platība	Dibināšanas gads; Natura 2000 teritorijas kods un tips	Teritorijas izmantošanu un aizsardzību regulējošie tiesību akti	Dabas aizsardzības plāns
1.	Dabas parks "Piejūra" (t.sk. dabas lieguma zonas Vakarbuļi, Daugavgrīva un Mīlestības sala) (NATURA 2000)	4315 ha (kopējā), 1283,18 ha Rīgas teritorijā	Dibināts 1962. gadā, NATURA 2000 kods - LV0301700, C tipa teritorija – teritorija, kas noteikta īpaši aizsargājamo sugu un īpaši aizsargājamo biotopu aizsardzībai	14.03.2006. MK noteikumi Nr. 204 Dabas parka "Piejūra" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi	Dabas aizsardzības plāns 2004.-2014. gadam (VARAM rīkojums Nr. 349 (01.11.2004.)). Saskaņā ar VARAM 2016. gada 18. februāra rīkojumu Nr.24 „Par dabas aizsardzības plānu darbības termiņa pagarināšanu” dabas parka „Piejūra” dabas aizsardzības plāna darbības termiņš pagarināts līdz 2019. gada 31. decembrim. 2018. gadā uzsākta jauna dabas aizsardzības plāna izstrāde EK LIFE programmas projekta LIFE15 NAT/LV/000900 “Piekrastes biotopu aizsardzība dabas parkā “Piejūra” (NATURA 2000 vieta)” ietvaros.
2.	Dabas liegums "Jaunciems" (NATURA 2000)	353 ha	Dibināts 1999. gadā; NATURA 2000 kods - LV0524600, B tipa teritorija – teritorija, kas noteikta īpaši aizsargājamo sugu, izņemot putnus, un īpaši aizsargājamo biotopu aizsardzībai.	21.02.2012. MK noteikumi Nr. 125 Dabas lieguma "Jaunciems" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi	Dabas aizsardzības plāns 2016. – 2026. gadam (VARAM Rīkojums Nr. 175 (04.07.2016.))

3.	Dabas liegums "Krēmeri"	15 ha	Dibināts 1993. gadā	16.03.2010. MK noteikumi Nr. 264 Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi	Dabas aizsardzības plāns 2007. – 2016. gadam (VARAM Rīkojums Nr. 607 (17.11.2006.). Saskaņā ar Latvijas Republikas vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra K. Gerhada 2017. gada 9. februāra rīkojumu Nr. 1-2/24 "Par dabas aizsardzības plānu darbības termiņa pagarināšanu" dabas lieguma "Krēmeri" dabas aizsardzības plāna darbības termiņš pagarināts līdz 2021. gada 31. decembrim.
4.	Dabas liegums "Vecdaugava" (NATURA 2000)	236 ha	Dibināts 1987. gadā; NATURA 2000 kods - LV0518300, B tipa teritorija – teritorija, kas noteikta īpaši aizsargājamo sugu, izņemot putnus, un	30.01.2018. MK noteikumi Nr. 65 "Dabas lieguma "Vecdaugava" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi".	Dabas aizsardzības plāns 2016. – 2026. gadam (VARAM Rīkojums Nr. 175 (04.07.2016.)

Rīgas pilsētas teritorijā ir izveidoti 12 mikroliegumi (kopējā platība – 32,7 ha). Dažādos informācijas avotos atrodama atšķirīga informācija par mikroliegumu skaitu, bet tas iespējams skaidrojams ar to, ka viens mikroliegums sastāv no vairākām teritorijām.⁵⁵

Lielākā daļa mikroliegumu atrodas ūdensteču un ūdenstilpju tiešā tuvumā, tādēļ to pastāvēšana cieši atkarīga no ūdensobjektu ekoloģiskā stāvokļa un ietekmēm, ko var radīt cilvēka darbība un dabiskie procesi, piemēram, mikroliegumu applūšanas risks (vairāk apdraudēti ir tie mikroliegumi, kuri atrodas vistuvāk Ķīšezera krastam).⁵⁶

Saskaņā ar datu bāzē "Dižkoki Rīgā" (kura atrodas Rīgas pilsētas būvvaldes uzraudzībā) pieejamo informāciju Rīgā ir reģistrēti ap 480 valsts nozīmes un ap 700 vietējas nozīmes aizsargājamo koku. Vietējas nozīmes dižkoku aizsardzībai jāievēro Rīgas domes 2015. gada 9. jūnija saistošie noteikumi Nr. 154 "Rīgas pilsētas vietējās nozīmes aizsargājamo koku uzturēšanas un aizsardzības noteikumi". Valsts nozīmes vietējo un svešzemju sugu dižkoku aizsardzības un uzturēšanas kārtību nosaka Ministru kabineta 2010. gada 16. aprīļa noteikumi Nr. 264 "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi".

Dabas, apstādījumu un ūdensmalu tuvums ir būtiski dzīvojamās vides kvalitātes faktori. Publisku dabas, apstādījumu un ūdensmalu teritoriju tuvums vērtēts kā faktors, kas paaugstina dzīves vides kvalitāti – uzlabo vides kvalitāti un rekreācijas iespējas dzīves vietas tuvumā.⁵⁷

Pilsētas vienoto dabas un apstādījumu telpisko struktūru veido šādi elementi:⁵⁸

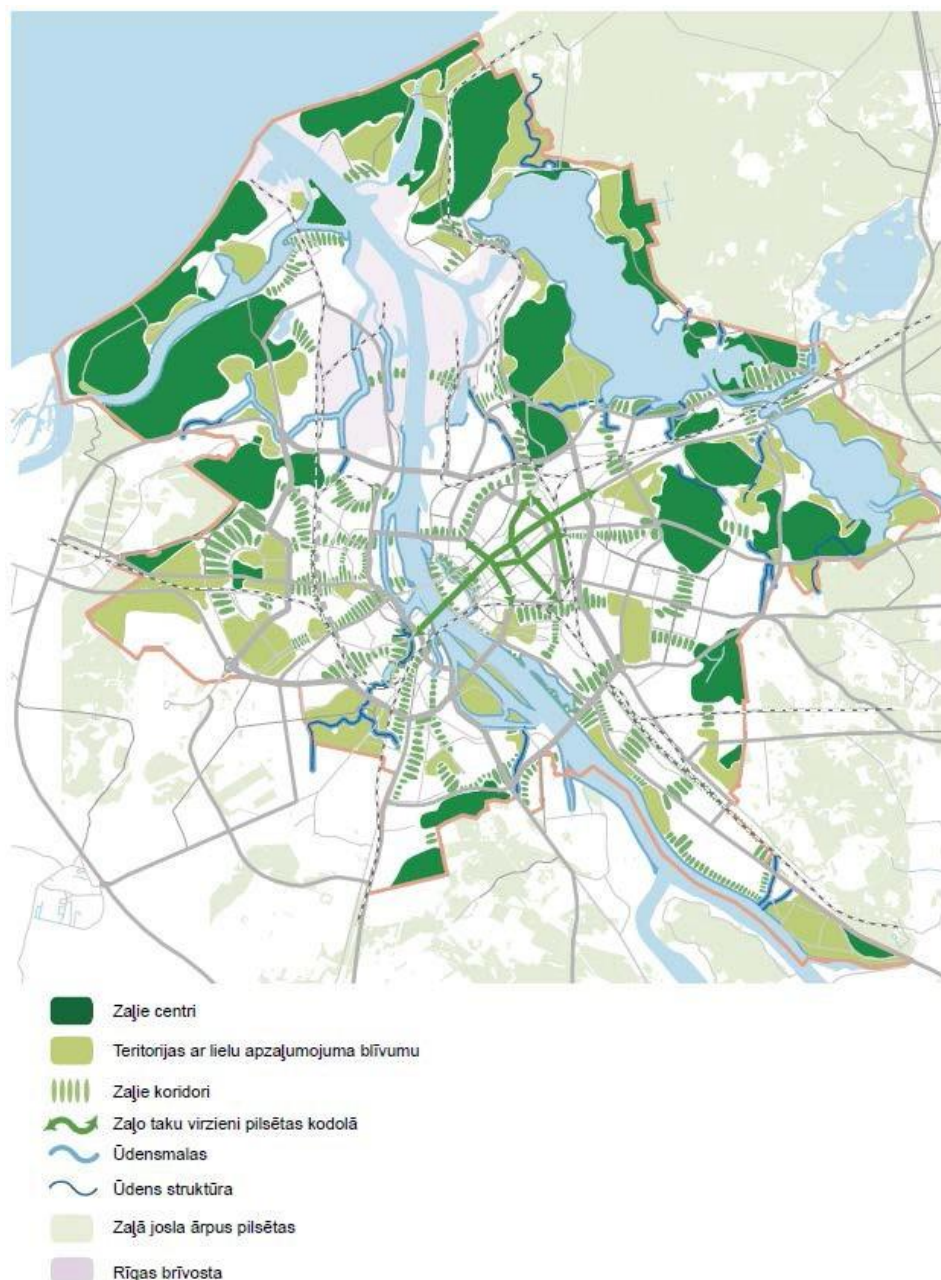
- bioloģiskie centri;
- urbānās vides zaļie centri;
- zaļie koridori un takas;
- pilsētai piegulošā zaļā josla;
- ūdens vienotā telpiskā struktūra.

⁵⁵ Ūdensobjektu un krastmalu ārpus Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas teritorijas izpēte, pētījuma 2. daļa, SIA "Metrum", 2013

⁵⁶ Ūdensobjektu un krastmalu ārpus Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas teritorijas izpēte, pētījuma 2. daļa, SIA "Metrum", 2013

⁵⁷ Pētījums „Apbūves un vides veidošanas vadlīniju izstrāde Rīgas apdzīvojuma telpiskās struktūras stiprināšanai” II Esošās dzīvojamās vides kvalitātes vērtējums, Grupa 93, 2014

⁵⁸ Rīgas domes Pilsētas attīstības departaments, "Rīga 2030, Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030. gadam", Rīga 2014

3.7.1. attēls. Dabas teritoriju attīstības vadlīnijas⁵⁹

ES nozīmes aizsargājamo biotopu izplatība Rīgas pilsētas teritorijā

ES nozīmes aizsargājamo biotopu kartēšana Rīgas teritorijā ir veikta laika posmā no 2015. līdz 2019. gadam. Nozīmīgākā Rīgas teritorijas daļa tika apsekota 2017. gadā, kad tika uzsākts projekts *Priekšnosacījumu izveide labākai bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai un ekosistēmu aizsardzībai Latvijā* jeb “*Dabas skaitīšana*”, kura ietvaros tika veikta ES nozīmes aizsargājamo biotopu inventarizāciju visā Latvijas teritorijā. ES nozīmes biotopu apsekošana, kartēšana un novērtēšana tika veikta pēc vienotas metodikas (“ES nozīmes biotopu izplatības un kvalitātes apzināšanas un darbu organizācijas metodika”, apstiprināta VARAM 22.07.2016.). Informācija par ES nozīmes biotopu platībām pieejama dabas datu pārvaldības sistēmā OZOLS, kur publicēta

⁵⁹ Rīgas domes Pilsētas attīstības departaments, “Rīga 2030, Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030. gadam”, Rīga 2014

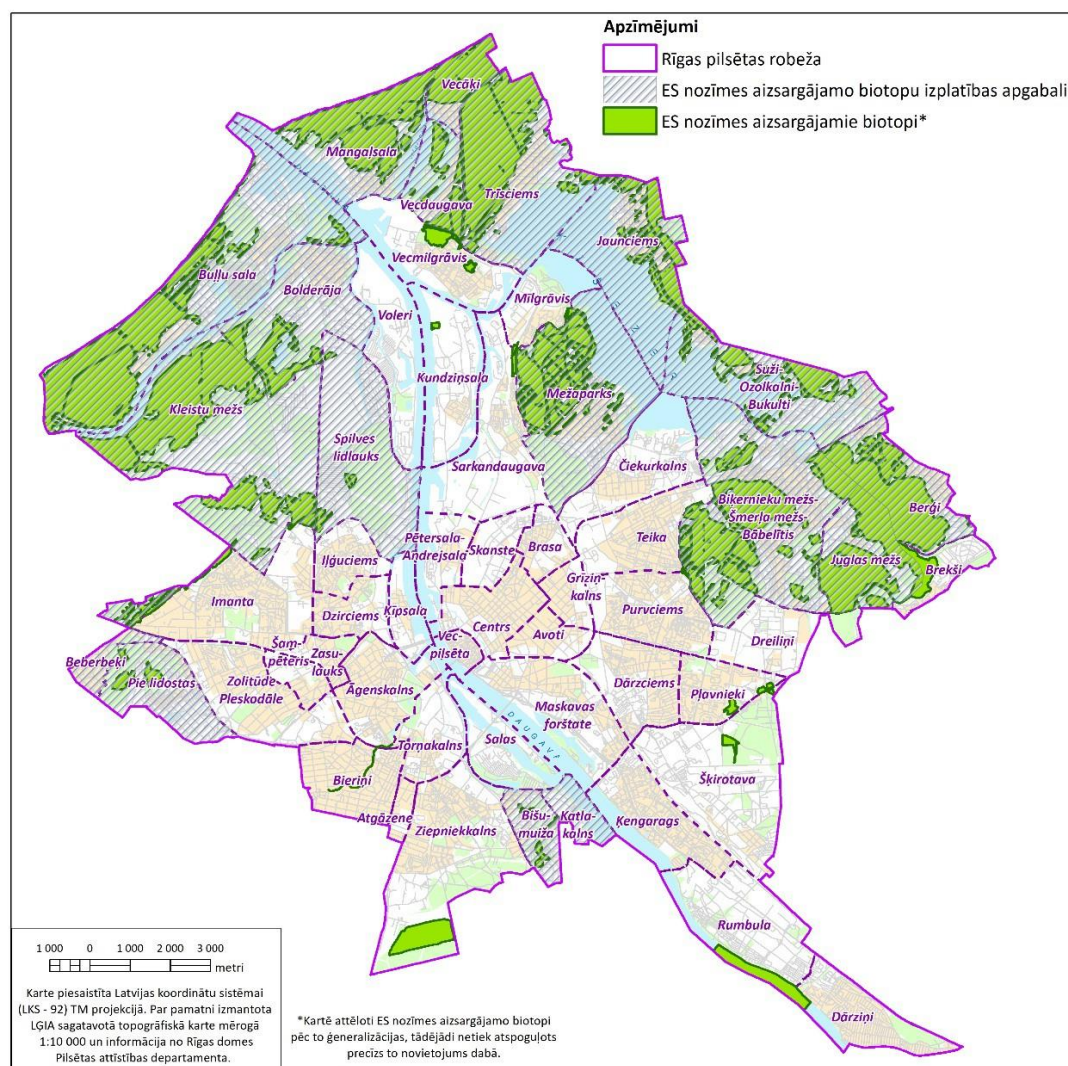
informācija par biotopu aizņemtajām platībām (telpiski dati), biotopu veidiem un to kvalitātes vērtējumu. Kopumā Rīgas teritorijā konstatēto ES nozīmes aizsargājamo biotopu platība ir 6545,21 ha, kas ietilpst gan īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, gan atrodas ārpus tām. ES nozīmes aizsargājamo biotopu platības pa biotopu veidiem skat. 3.7.2. tabulā.

3.7.2. tabula. ES nozīmes aizsargājamie biotopi Rīgas pilsētas teritorijā

Nr.p.k.	Nosaukums, kods	Platība (ha)
1.	<i>Lagūnas, 1150*</i>	4,29
2.	<i>Viengadīgu augu sabiedrības uz sanesumu joslām, 1210</i>	0,76
3.	<i>Piejūras zālāji, 1630*</i>	31,87
4.	<i>Embrionālās kāpas, 2110</i>	2,65
5.	<i>Priekškāpas, 2120</i>	32,69
6.	<i>Ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas, 2130*</i>	220,02
7.	<i>Mežainas piejūras kāpas, 2180</i>	3531,16
8.	<i>Eitrofi ezeri ar iegrimušo ūdensaugu un peldaugu augāju, 3150</i>	2204,88
9.	<i>Upju straujtes un dabiski upju posmi, 3260</i>	109,24
10.	<i>Smiltāju zālāji, 6120*</i>	19,86
11.	<i>Vilkakūlas zālāji (tukšaiņu zālāj, 6230*</i>	1,27
12.	<i>Sugām bagātas ganības un ganītas pļavas, 6270*</i>	9,81
13.	<i>Mitri zālāji periodiski izžūstošās augsnēs, 6410</i>	2,89
14.	<i>Eitrofas augsto lakstaugu audzes, 6430</i>	6,08
15.	<i>Palieņu zālāji, 6450</i>	77,22
16.	<i>Mēreni mitras pļavas, 6510</i>	12,68
17.	<i>Parkveida pļavas un ganības, 6530*</i>	0,30
18.	<i>Degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās, 7120</i>	110,64
19.	<i>Veci vai dabiski boreāli meži, 9010*</i>	6,84
20.	<i>Veci jaukti platlapju meži, 9020*</i>	3,80
21.	<i>Staignāju meži, 9080*</i>	121,01
22.	<i>Ozolu meži, 9160</i>	2,24
23.	<i>Purvaini meži, 91D0*</i>	7,68
24.	<i>Aluviāli krastmalu un palieņu meži, 91E0*</i>	25,34

Iepriekš Rīgas pilsētas teritorijā veiktas atsevišķas izpētes ierobežotās teritorijās, kā arī 2004. gadā veikta jūras piekrastes biotopu kartēšana LIFE projekta "Piekrastes biotopu aizsardzība un apsaimniekošana Latvijā" ietvaros. Apraksts par biotopu sastopamību sagatavots, balstoties uz dabas datu pārvaldības sistēmā (DDPS)

“Ozols” publicētajiem datiem. Attēlā 3.7.2. atzīmēti apgabali, kuros atrodama lielākā ES nozīmes aizsargājamo biotopu koncentrācija.

3.7.2. attēls. Apgabali, kur atrodas lielākās aizsargājamo biotopu platības

Meža biotopi

ES nozīmes aizsargājamie meža biotopi pilsētas teritorijā sastopami samērā reti, kas ir likumsakarīgi – vairumam šo biotopu minimālie kvalitātes kritēriji paredz diezgan augstu dabiskuma pakāpi, kas sasniedzama, ja mežs ir cilvēka darbības maz ietekmēts, tajā ir netraucēts hidroloģiskais režīms, attiecīgajam meža tipam raksturīga zemsedzes veģetācija, dabiskiem mežiem raksturīgas struktūras – lielu dimensiju mirusī koksne, dobumaini koki u.tml.. Pilsētas teritorijā meži lielākoties netiek izmantoti plānotai koksnes ieguvei, tomēr arī šajos mežos tiek veiktas kopšanas cirtes (nereti tiek stihiski izvākti nokaltušie koki), taču tie nozīmīgi rekreācijā, līdz ar to pastāv būtiska slodze uz zemsedzes veģetāciju, vieglāk izplatās ekspansīvās un invazīvās sugas, tiek izmesti atkritumi u.tml.. Lielā daļā pilsētas mežu atrodamas invazīvās sugas (piemēram, vārpainā korinte, sīkziedu sprigane u.c.), tos ietekmē arī paaugstinātais slāpekļa piesārņojuma fons, kura rezultātā sākotnēji nabadzīgie, skrajie priežu meži aizaug ar platlapju paaugu. Dabiska meža apstākļu uzturēšanai svarīgi arī tas, lai mežs būtu lielās vienlaidus platībās, kas nodrošina pastāvīgu mikroklimatu, mežam raksturīgo sugu populāciju vitalitāti u.tml., savukārt, pilsētas meži ir fragmentēti. Lielāka iespēja pilsētas teritorijā saglabāt augstu kvalitāti ir ES nozīmes aizsargājamajiem meža biotopiem,

kuriem raksturīga skraja mežaudze ar labu izgaismojumu, tādi ir biotopa 9010* Veci vai dabiski boreālie meži sausu augšanas apstākļu apakštipi.

Samērā lielā platībā pilsētā atrodams biotops 2180 Mežainas piejūras kāpas, kas turpmāk tiks apskatīts pie meža biotopiem (lai arī ES nozīmes aizsargājamo meža biotopu klasifikatorā pieskaitīts jūras piekrastes biotopiem), jo šī biotopa minimālie kritēriji paredz, ka biotops var būt jebkura sausu augšanas apstākļu mežaudze uz pozitīvām eolo nogulumu reljefa formām. Piejūras zemienē un arī vēja pārpūtes līdzenumos starp tām, tāpat arī mitras ieplakas starp kāpu pauguriem. Tā kā Rīgā atrodas vairāki piejūras kāpu kompleksi, kuri saglabāti kā rekreācijas teritorijas ar tajos esošajām mežaudzēm, tajos konstatēts biotops 2180 Mežainas piejūras kāpas.

Visos gadījumos, kad ES nozīmes aizsargājamo meža biotopu vai mežaino kāpu biotopu teritorijā tiek plānota apbūve, paredzama lielāka vai mazāka ietekme uz šiem biotopiem, taču, detalizēti izvērtējot plānotās apbūves vietu, nereti var rast risinājumus, kā apbūvi realizēt ar minimālu ietekmi uz biotopu aizsardzības stāvokli. Tas parasti attiecas uz gadījumiem, kad biotopu platībās iekļauti dažādi ieslēgumi ar degradētu zemsedzi vai neraksturīgu kokaudzi. Jāņem vērā, ka arī veidojot apbūvi aizsargājamajiem meža biotopiem pieguļošajā teritorijā, var tik radīta ietekme uz to kvalitāti, jo palielinās antropogēnā slodze (izmīdīšana, mirušās koksnes izvākšana, neraksturīgu zemsedzes sugu ieviešanās, eutrofikācija u.tml.).

Turpmākajā tekstā apskatītas lielākās ES nozīmes aizsargājamo meža biotopu, tajā skaitā biotopu veida 2180 Mežainas piejūras kāpas, koncentrācijas vietas Rīgas pilsētas teritorijā.

Mangaļsala

Praktiski visu teritoriju starp jūru, Daugavu, Vecdaugavu un austrumu daļā Mangaļsalas molu aizņem Eiropas Savienībā aizsargājams biotops 2180 Mežainas piejūras kāpas, ar atsevišķiem biotopa 2130* Ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas fragmentiem. Gar Saivas ielu atrodams biotops 9080* Staignāju meži. Biotopu kvalitāte svārstās no zemas līdz pat izcilai. Biotopi līdzvērtīgā kvalitātē ir gan Natura 2000 teritorijas, dabas parka "Piejūra" robežās, gan ārpus tām.

Jebkura veida apbūve šādā teritorijā nozīmētu radīt ietekmi uz ES aizsargājamiem biotopiem un Latvijā īpaši aizsargājamām sugām, kuras uzskaitītas Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumos Nr. 396 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu". Pirms jebkura veida apbūves un/vai infrastruktūras izveides būtu jāvērtē arī ietekme uz pieguļošo Natura 2000 teritoriju – dabas parku "Piejūra".

Trīsciems

Teritorijā, ko ierobežo Ziemeļblāzma, Vecdaugava, Vecāķi un Trīsciems, arī lielās platībās atrodams biotops 2180 Mežainas piejūras kāpas, vietām reljefa pazeminājumos un gar Langas upīti – biotops 9080* Staignāju meži, bet masīva klajākajās vietās, kas nav aizaugušas ar mežu – biotops 2130* Ar lakstaugiem apaugušas pelēkās kāpas. Biotopu kvalitāte pārsvarā no zemas līdz vidējai.

Masīva perifērijā ir iespējams attīstīt apbūvi, tieši neskarot ES aizsargājamās biotopus, taču nepieciešams plānošanā iesaistīt sugu un biotopu aizsardzības jomā sertificētu ekspertu, lai izstrādātu konkrētus risinājumus un izvērtētu iespējamo ietekmi uz biotopu aizsardzības stāvokli.

Jaunciems

Šajā apkaimē atrodas Natura 2000 teritorija, dabas liegums "Jaunciems", kurā konstatēti tādi ES nozīmes aizsargājami meža biotopi kā 9160 Ozolu meži un 9020* Veci jaukti platlapju meži. Visā platībā starp Rīgas pilsētas administratīvo robežu un Ķīšezera lielākos vai mazākos fragmentos ir biotops 2180 Mežainas piejūras kāpas, tai skaitā starp dzīvojamo apbūvi Jaunciemā. Pastāv iespēja, ka apbūves attīstība līdz šim

neapbūvētās teritorijās var radīt ietekmi uz ES nozīmes aizsargājamiem biotopiem.

Suži-Ozolkalni-Bukulti

Teritorijā sastopams ES nozīmes biotops 2180 Mežainas piejūras kāpas, lielākā tā koncentrācija ir dabas un apstādījumu teritorijās, taču atsevišķi biotopa fragmenti atrodas arī esošajās un plānotajās apbūves teritorijās. Pastāv iespēja, ka apbūves attīstība līdz šim neapbūvētās teritorijās var radīt ietekmi uz ES nozīmes aizsargājamiem biotopiem.

Brīvdabas muzejs-Berģi

Aizsargājamais biotops 2180 Mežainas piejūras kāpas atrodas Brīvdabas muzeja teritorijā – tas ir antropogēni ietekmēts, taču joprojām atbilst biotopa minimālajiem kritērijiem. Juglas ezers ir ES nozīmes saldūdeņu biotops 3150 Eitrofi ezeri ar iegrimušo ūdensaugu un peldaugu augāju.

Juglas mežs-Gaiļezera slimmīca

Teritorijā diezgan lielā platībā atrodas biotops 2180 Mežainas piejūras kāpas. Tā kā meža masīvu paredzēts saglabāt kā apstādījumu un dabas teritoriju, nav paredzamas situācijas, kur apbūve varētu būtiski ietekmēt aizsargājamo biotopu teritoriju (izņemot iespējamo antropogēnās slodzes pieaugumu, ja pieguļošajās platībās tiek izveidota jauna apbūve un palielinās iedzīvotāju skaits).

Biķernieku mežs-Šmerļa mežs-Bābelītis

Visos meža masīvos šai teritorijā konstatēts biotops 2180 Mežainas piejūras kāpas. Ja Tā kā meža masīvus paredzēts saglabāt kā apstādījumu un dabas teritoriju, nav paredzamas situācijas, kur apbūve varētu būtiski ietekmēt aizsargājamo biotopu teritoriju. Tā kā šīs ir vienas no lielākajām vienlaidus meža platībām Rīgas pilsētā, kas vienlaikus ir arī ES nozīmes aizsargājamais biotops, mežaudžu kopšanas un rekreācijas infrastruktūras plānošanā būtu jāņem vērā biotopu aizsardzības prasības, izvērtējot to kvalitāti, ietekmējošos faktorus un nepieciešamos apsaimniekošanas pasākumus kvalitātes uzlabošanai.

Mežaparks

Mežaparkā praktiski visā platībā 2015. gada inventarizācijā konstatēts biotops 2180 Mežainas piejūras kāpas, tas sastopams arī atsevišķos neapbūvētos fragmentos starp Mežaparka dzīvojamo apbūvi. Ja meža masīvu un arī atsevišķos meža fragmentus dzīvojamās apbūves teritorijā paredzēts saglabāt kā apstādījumu un dabas teritoriju, nav paredzamas situācijas, kur apbūve varētu būtiski ietekmēt aizsargājamo biotopu teritoriju. Mežaudžu kopšanas un rekreācijas infrastruktūras plānošanā būtu jāņem vērā biotopu aizsardzības prasības, izvērtējot to kvalitāti, ietekmējošos faktorus un nepieciešamos apsaimniekošanas pasākumus kvalitātes uzlabošanai.

Bulļu sala

Teritorijā biotopu inventarizācija veikta 2004. gadā projekta “Piekrastes biotopu aizsardzība un apsaimniekošana Latvijā”, nelielā daļā arī 2015. gadā. Pašlaik uzsāktā ES nozīmes aizsargājamo biotopu inventarizācija vēl nav pabeigta, taču iespējams, ka lielākajā daļā platības joprojām tiks konstatēti ES nozīmes aizsargājami biotopi, t.sk. 2180 Mežainas piejūras kāpas, kas vietām mijas ar 2130* Ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas un 9080* Stagnāju meži mitrākās ieplakās. Teritorija ir ļoti nozīmīga rekreācijai. Mežaudžu kopšanas un rekreācijas infrastruktūras plānošanā būtu jāņem vērā biotopu aizsardzības prasības, izvērtējot to kvalitāti, ietekmējošos faktorus un nepieciešamos apsaimniekošanas pasākumus kvalitātes uzlabošanai.

Vārnukrogs-Bolderājas kāpa-Kleistu mežs

Teritorijā 2015. un 2017. gadā veikta biotopu kartēšana, konstatējot biotopu 2180 Mežainas piejūras kāpas lielās platībās (t.sk. augstas kvalitātes biotopus), gan biotopa 2130* Ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas fragmentus, gan atsevišķus meža biotopu nogabalus.

Praktiski visas biotopu platības atrodas apstādījumu un dabas teritorijās.

Ap lidostu

Teritorijā konstatēts biotops 7120 Degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās, kā arī biotops 9010* Veci vai dabiski boreālie meži, taču lielākā daļa no meža masīva uz ziemeļiem no lidostas neatbilst ES nozīmes biotopu kritērijiem.

Zolitūde-Pleskodāle

ES nozīmes aizsargājamo biotopu inventarizācija šajā teritorijā ir veikta un aizsargājamo meža biotopu kvalitātei atbilstošas mežaudzes nav konstatētas. Tomēr Šampētera parka teritorija var būt potenciāli nozīmīga bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai, jo mežus šajā teritorijā veido ļoti vecas priežu audzes sausās minerālaugsnēs. Paredzot un veicot atbilstošu apsaimniekošanu – invazīvo sugu, galvenokārt vārpainās korintes, izplatības samazināšanu, būtu iespējams uzlabot apstākļus, lai šīs mežaudzes būtu piemērota dzīvotne atsevišķām īpaši aizsargājamām sugām (piem., priežu sveķotājkoksngrauzim).

Ziepniekkalns-Bišumuiža-Katlakalns

ES nozīmes aizsargājamo biotopu inventarizācija šajā teritorijā ir veikta, konstatējot ES aizsargājamo biotopu 2180 Mežainas piejūras kāpas nelielās platībās (vidējas līdz labas kvalitātes biotopi). Biotopu platības negatīvi ietekmē rekreācija (izmīdīšana un piegružošana), kā arī invazīvo sugu ekspansija, tomēr biotopos konstatētas arī īpaši aizsargājamās sugas, piem., plavas silpurene. Ja meža teritorijas paredzēts saglabāt kā apstādījumu un dabas teritoriju, nav paredzamas situācijas, kur apbūve varētu būtiski ietekmēt aizsargājamo biotopu teritoriju. Mežaudžu kopšanas un rekreācijas infrastruktūras plānošanā būtu jāņem vērā biotopu aizsardzības prasības, izvērtējot to kvalitāti, ietekmējošos faktorus un nepieciešamos apsaimniekošanas pasākumus kvalitātes uzlabošanai.

Jūras piekrastes biotopi

Vairums ar jūras piekrasti saistīto ES nozīmes aizsargājamo biotopu platību konstatētas Rīgas jūras līcim tieši pieguļošās teritorijās, taču atsevišķi šādu biotopu kompleksi sastopami arī citās vietās, jo atbilstoši biotopu definīcijai, tie var atrasties visā Piejūras zemienē, arī lielā attālumā no jūras. Biotopu uzturēšanai labā aizsardzības stāvoklī nepieciešami vai nu jūras krasta procesi (smilšu akumulācija un pārpūšana, viļņu darbība) vai arī mērens traucējums, kas neļauj aizaugt atklātajām kāpu teritorijām, bet vienlaikus nerada plašas teritorijas pilnīgi bez veģetācijas (ganīšana, tīklu žāvēšana, cilvēku pārvietošanās). Jūras piekrastes biotopu kvalitāti un aizsardzības stāvokli negatīvi var ietekmēt ne tikai tieša darbība (piemēram, apbūves veidošana biotopa teritorijā), bet arī ar blakus esošo teritoriju saistītas izmaiņas antropogēnajā slodzē (cilvēku pārvietošanās, dārza atkritumu izbēršana, invazīvo sugu izplatīšanās u.tml.). Lielākoties nav iespējama apbūves veidošana biotopa teritorijā, nesamazinot tā kvalitāti, izņemot gadījumus, kad biotopā iekļauti ieslēgumi ar jau esošu būvju vai infrastruktūras paliekām un ir iespējams plānot būvniecību tā, ka tā neskar labā stāvoklī esošās biotopa platības.

Mangaļsala

Gar jūras krastu izvietojies šim piekrastes posmam raksturīgs biotopu komplekss – 2110 Embrionālās kāpas, 2120 Priekškāpas un 2130* Ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas (dažos posmos biotops 2120 Priekškāpas tieši pieguļ mežainajām kāpām un biotops 2130* Ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas nav sastopams). Atsevišķi pelēko kāpu fragmenti ir arī tālāk no jūras, teritorijās, kur mežaudze ir skraja un zemsedzē atrodams pelēkajām kāpām raksturīgo sugu komplekss. Ja attiecīgajā teritorijā tiek paredzēta apbūve, tiks atstāta būtiska ietekme gan tiešā veidā (veidojot apbūves teritorijas), gan netiešā, palielinot antropogēno slodzi.

Trīsciems

Arī Trīscienas meža masīvā starp biotopu 2180 Mežainas piejūras kāpas atrodami biotopa 2130* Ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas fragmenti.

Buļļu sala

Tāpat kā Mangaļsalā, arī Buļļu salā raksturīga piekrastes biotopu josla pludmalei pieguļošajā teritorijā, kas sastāv no biotopiem 2110 Embrionālās kāpas, 2120 Priekškāpas un 2130* Ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas. Lielākā daļa no biotopiem atrodas apstādījumu un dabas teritorijā, taču 2120 Priekškāpas atrodamas arī jūras ostas apbūves teritorijā pie Daugavas rietumu mola.

Bolderājas kāpa, Kleistu mežs

Bolderājas kāpas teritorijā samērā lielās platībās ir biotops 2130* Ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas, kas atrodams skrajās, ar mežu neaizaugušās vai daļēji aizaugušās vietās uz kāpām. Rietumu daļā ES nozīmes aizsargājamo biotopu inventarizācija vēl turpinās, taču prognozējams, ka līdzīgi kā austrumu daļā, tiks konstatēts biotopu 2130* un 2180 komplekss. Tāpat šis biotops atrodams Kleistu mežā. Konstatētās un potenciālās biotopu teritorijas neskar plānotas apbūves platības.

Bišumuiža

Teritorijā ap Šautuves ielu atrodas reljefā ļoti izteikts kāpu komplekss; veicot apsekojumu 2016. gadā, tajā konstatēti ES nozīmes aizsargājamie biotopi 2130* Ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas un 2180 Mežainas piejūras kāpas, kā arī Latvijā aizsargājamās vai Sarkanajā grāmatā iekļautas augu sugas. Šajā teritorijā attīstot apbūvi, paredzama būtiska ietekme uz ES nozīmes aizsargājamajiem biotopiem un aizsargājamām augu sugām, ja attīstība netiks plānota, ņemot vērā biotopu izvietojumu un to aizsardzības prasības (t.sk. rekreācijas slodzes regulēšanu).

Zālāju biotopi (t.sk. piejūras zālāji)

ES nozīmes aizsargājamie zālāju biotopi ir ilgstoši ekstensīvi apsaimniekotas (ar pļaušanu, ganīšanu vai abu kombināciju) zālāju platības, kurās izveidojušās augu sugu sabiedrības, kas nevar pastāvēt bez šīs specifiskās apsaimniekošanas. Zālāju biotopi nozīmīgi ar to, ka tajos ir īpaši augsta sugu daudzveidība salīdzinoši nelielā teritorijā, un Rīgas pilsētā tieši zālajos ir daudzu retu un aizsargājamo sugu atradnes. ES nozīmes aizsargājamās zālāju biotopus apdraud gan to pārvēršana intensīvi apsaimniekotās lauksaimniecības platībās (kultivētos zālajos, aramzemē), gan pretējais process – zālāju pamešana, kā rezultātā samazinās sugu daudzveidība tajos un sukcesijas gaitā zālāji aizaug ar krūmiem un kokiem. Tāpat aizsargājamo zālāju biotopu kvalitāti samazina vai tos pilnīgi iznīcina nepiemērota apsaimniekošana – zāles pļaušana ar atstāšanu vai smalcināšana, vai arī daudzreizēja pļaušana sezonas laikā (pārvēršot mauriņā). Tā kā ES nozīmes aizsargājamo zālāju biotopu uzturēšanai ir nozīmīga ne tikai biotopu platību saglabāšana, bet arī to pareiza apsaimniekošana, pēc pilnīgu datu saņemšanas par Rīgas pilsētā esošajiem ES nozīmes aizsargājamajiem biotopiem, būtu jāizvērtē iespējas nodrošināt pareizu zālāju biotopu apsaimniekošanu valstij un pašvaldībai piederošajās platībās un informāciju un atbalstu apsaimniekošanai privātīpašumā esošajās platībās. Rīgas domes Mājokļu un vides departaments veic zālāju biotopu apsaimniekošanu pašvaldībai piederošajos zemesgabalos īpaši aizsargājamās dabas teritorijās – Dabas parka “Piejūra” dabas lieguma zonās “Daugavgrīva” un “Vakarbulli”, kā arī dabas liegumos “Vecdaugava” un “Jaunciems”. Par biotopu, t.sk., arī par bioloģiski vērtīgo zālāju apsaimniekošanu, pašvaldība saņem no Lauku atbalsta dienesta Platības maksājumu (Vienotais platības maksājums (VPM) un Zaļināšanas maksājums).

ES nozīmes aizsargājamo zālāju biotopu teritorijā veicot apbūvi, biotopa platības tiek neatgriezeniski iznīcinātas, tāpat būvniecības laikā tiek negatīvi ietekmētas apbūves teritorijai pieguļošās biotopa platības (zemesdzes traucējumi, būvmateriālu uzglabāšana u.tml.).

Vecdaugava

Dabas liegumā “Vecdaugava”, kā arī teritorijā starp Vecdaugavu un Stāvvadu ielu ir vislielākās vienlaidus zālāju biotopu platības Rīgas pilsētā. Te atrodami tādi ES aizsargājamie zālāju biotopi kā 1630* Piejūras zālāji,

6120* Smiltāju zālāji, 6230 Vilkakūlas zālāji (tukšaiņu zālāji), 6410 Mitri zālāji periodiski izžūstošās augsnēs, 6430 Eitrofas augsto lakstaugu audzes, 6450 Palieņu zālāji un 6510 Mēreni mitras pļavas. Teritorija ir nozīmīga arī kā daudzu retu un aizsargājamo augu sugu atradne. Teritorijas plānojumā visās biotopu platībās paredzēta apstādījumu un dabas teritorija.

Jaunciems, Suži-Ozolkalni-Bukulti, Berģi

Gar Ķīšezera krastu dabas lieguma "Jaunciems" teritorijā un arī ārpus tā atrodas ES nozīmes aizsargājamie zālāju biotopi, lielākoties 6450 Palieņu zālāji, atsevišķos fragmentos arī 1630* Piejūras zālāji un 6120* Smiltāju zālāji.

Berģos pie pansionāta Juglas ezera krastā nelielā platībā konstatēts biotops 6120* Smiltāju zālāji.

Buļļu sala

Dabas parka "Piejūra" teritorijā, kas pieguļ Daugavgrīvai, samērā lielā platībā konstatēti ES nozīmes aizsargājamie zālāju biotopi 1630* Piejūras zālāji un 6270* Sugām bagātas ganības vai ganītas pļavas. Savukārt Buļļu salas daļā, kas atrodas gar Lielupes un Buļļupes sateku, atrodami biotopi 1630* Piejūras zālāji un 6430 Eitrofas augsto lakstaugu audzes (biotopu kartējums un biotopi veidi var tikt precizēti, kad noslēgsies 2017. gadā uzsāktā biotopu inventarizācija). Visi minētie biotopi ietilpst apstādījumu un dabas teritorijās.

Spilves lidlauks

Uz rietumiem no Spilves lidlauka, gar Spilves grāvi, atrodas mikroliegums, kā arī ES nozīmes aizsargājamais biotops 6510 Mēreni mitras pļavas, kas ietilpst gan mikroliegumā, gan ir uz austrumiem no tā.

Purvu biotopi

Ziepniekkalns

Ziepniekkalna dienvidos, vēsturiskā Medema purva ziemeļu daļā, teritorijās, kurās agrāk veikta kūdras ieguve, 2017. gadā veiktās biotopu kartēšanas ietvaros konstatēts ES nozīmes aizsargājams biotops 7120 Degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās. ES nozīmes aizsargājamo purvu biotopu aizsardzības nodrošināšanai nepieciešama pašreizējā hidroloģiskā režīma saglabāšana vai tā uzlabošana – nosusināšanas ietekmes samazināšana.

Saldūdens biotopi

Saldūdens biotopu apsekošana un kartēšana Rīgas teritorijā veikta 2017. gada, projekta "ES nozīmes aizsargājamo biotopu inventarizācija Latvijas teritorijā" ietvaros. Rīgas pilsētas teritorijā esošie ezeri atbilst ES aizsargājamo saldūdeņu biotopu izdalīšanas nosacījumiem biotopu veidam 3150 Eitrofi ezeri ar iegrimušo ūdensaugu un peldaugu augāju, tomēr biotopu kvalitāte visos ezeros novērtēta kā vidēja vai zema. Visiem ezeriem raksturīga stāvokļa pasliktināšanās, ko izraisa eitrofikācija, kuras iemesli ir neattīrītu notekūdeņu ievadīšana tieši ezeros vai ezeros ietekošās upēs un nesamērīgi liela rekreācijas slodze.

Papildus tam visu ezeru piekrastēs konstatēti atkritumi lielā daudzumā (dzērienu iepakojums u.tml.). Upes, kas atrodas Rīgas pilsētas teritorijā, ir būtiski pārveidotas un neatbilst ES aizsargājamo biotopu izdalīšanas kritērijiem.

3.8. Kultūras mantojums, tā raksturojums un aizsardzība

Kultūras pieminekļu aizsardzību nodrošina gan valsts līmeņa normatīvie akti (t.sk., likums "Par kultūras pieminekļu aizsardzību" un Ministru kabineta noteikumi Nr. 474 "Noteikumi par kultūras pieminekļu uzskaiti, aizsardzību, izmantošanu, restaurāciju un vidi degradējoša objekta statusa piešķiršanu"), gan Rīgas pilsētas plānošanas dokumenti un saistošie noteikumi. Rīgas administratīvajā teritorijā visiem kultūras pieminekļiem, kas atrodas pilsētībūvniecisko pieminekļu teritorijā, aizsargjosla (aizsardzības zona) ir nulle, jo to saglabāšanu

un aizsardzību paredz nodrošināt teritorijas plānojuma risinājumi. Rīgas vēsturiskais centrs kā vērtīga un aizsargājama kompleksa teritorija izdalīts arī likumdošanā – likums “Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un aizsardzības likums” (29.05.2003.) un Ministru kabineta 08.03.2004. noteikumi Nr. 127 “Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un aizsardzības noteikumi”. Rīgas domes saistošajos noteikumos Nr. 34 noteiktas prasības kultūrvēsturiskā mantojuma aizsardzībai. Ņemot vērā Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas kultūrvēsturisko vērtību, tam ir izstrādāts atsevišķs teritorijas plānojums un teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi (07.02.2006. saistošie noteikumi Nr. 38. Saistošo noteikumu teksts izteikts jaunā redakcijā ar RD 18.06.2013. saistošajiem noteikumiem Nr. 220), kuros detalizēti regulēta kultūrvēsturiskā mantojuma aizsardzība un teritorijas izmantošana.

Latvijas Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā iekļauti vairāk nekā 7370 pieminekļi, kas iedalīti sekojošās grupās: arheoloģija, arhitektūra, pilsēt būvniecības, vēsturiska notikumu vieta, kā arī industriālie, mākslas un vēstures pieminekļi. No tiem Rīgas pilsētas administratīvajās robežās atrodas 1496 kustamie un nekustamie kultūras pieminekļi (informācija par kustamajiem mākslas pieminekļiem drošības apsvērumu dēļ datu bāzes publiskajā daļā nav pieejama). Valsts kultūras pieminekļu sarakstā iekļauti Rīgas pilsētas teritorijā esošie kultūras pieminekļi gan kā atsevišķi savrup esoši objekti, gan arī kā kompleksi pilsēt būvniecības pieminekļi un apbūves aizsardzības teritorijas.⁶⁰

No aizsargājamajiem kultūras pieminekļiem lielākās platības aizņem pilsēt būvniecības pieminekļi, to sastāvdaļas ir: pilsētu plānojums (ielas un laukumi to apbūves līnijās), celtnes, kulta celtnes, dzīvojamās ēkas, sabiedriskās ēkas, aizsardzības un inženiertehniskās būves, tautas celtniecības objekti, kapsētas dārzi un parki. Rīgā reģistrēti 5 pilsēt būvniecības pieminekļi: Rīgas vēsturiskais centrs; Pārdaugavas apbūves fragments (Nometņu iela, Meža iela, E.Smilģa iela, Talsu iela); Mežaparks, Ķīpsalas vēsturiskā apbūve, Kalnciema ielas koka apbūve. Visi 5 pilsēt būvniecības pieminekļi ir valsts nozīmes.

Visvairāk Rīgā ir tieši arhitektūras pieminekļi. Arhitektūras pieminekļi ir: celtnes, kulta celtnes, dzīvojamās ēkas, sabiedriskās ēkas, aizsardzības un inženiertehniskās būves, tautas celtniecības objekti, dārzi un parki. Rīgas arhitektūras mantojumā ir sastopami gandrīz visi stili: romānika, gotika, baroks, rokoko, klasicisms, eklektisms, jūgendstils, neoklasicisms, funkcionālisms un Art-Deco. Vairums arhitektūras pieminekļu koncentrēti Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas teritorijā. 20. gadsimtā lielākā daļa Rīgas vēsturiskā centra jau bijusi apbūvēta, līdz ar to jaunāko laiku stilus – funkcionālismu, modernismu, postmodernismu – tajā pārstāv atsevišķas ēkas, nevis vienoti arhitektūras ansambļi.

Mākslas pieminekļi ir tēlotājas, dekoratīvās un lietišķās mākslas darbi un mākslas amatniecības izstrādājumi, kas raksturo vēsturisko stilu periodus un latviešu nacionālo mākslu, kā arī – pieminekļi un skulptūras, kas uzcelti Latvijas Republikas teritorijā un ir veltīti nozīmīgu notikumu un ievērojamu personību atcerei, kā arī kapu pieminekļi, glezniecības un dekoratīvās glezniecības darbi, altārglezņas u.t.t..

Arheoloģijas pieminekļi iekļauj senās dzīves vietas (apmetnes, ciemi, pilskalni, ezera mītnes, viduslaiku mūra pils, vēsturiskais slānis), dažāda veida senkapus un to virszemes veidojumus, viduslaiku kapsētas, kulta vietas, hidrotehniskās būves u.t.t.. Nozīmīgākais ir Vecrīgas arheoloģiskais komplekss teritorijā starp 11. novembra krastmalu, K. Valdemāra ielu, Aspazijas un Basteja bulvāriem un 13. janvāra ielu. Minētajā teritorijā līdz ar arheoloģisko kultūrslāni kā aizsargājami objekti ietilpst jebkuras vēsturiskās konstrukcijas un to paliekas.

Vēstures pieminekļi ir teritorijas, vietas, ēkas, būves, priekšmeti, kas var nodrošināt Latvijas vēstures nozīmīgāko notikumu un personu piemiņas glabāšanu. Tie saistīti ar valsts iekārtas izmaiņām un valsts vadītāju piemiņas vietām, kultūras un sabiedrisko kustību (biedrību, organizāciju, partiju u.tml.) attīstību un

⁶⁰ Dati par aizsargājamo kultūras pieminekļu skaitu – no www.mantojums.lv

kultūras darbinieku piemiņas un apbedījumu vietām, zinātnes, izglītības, tehnikas, amatniecības, lauksaimniecības un rūpniecības attīstību, karadarbību, pretošanās kustību un civiliedzīvotāju iznīcināšanu. Kā raksturīgus piemērus var minēt Aleksandra vārtus Viesturdārzā, pieminekli A.Čakam, Nacionālo teātri u.c.. Bez tam Rīgā ir 7 valsts nozīmes vēsturisku notikumu vietas.

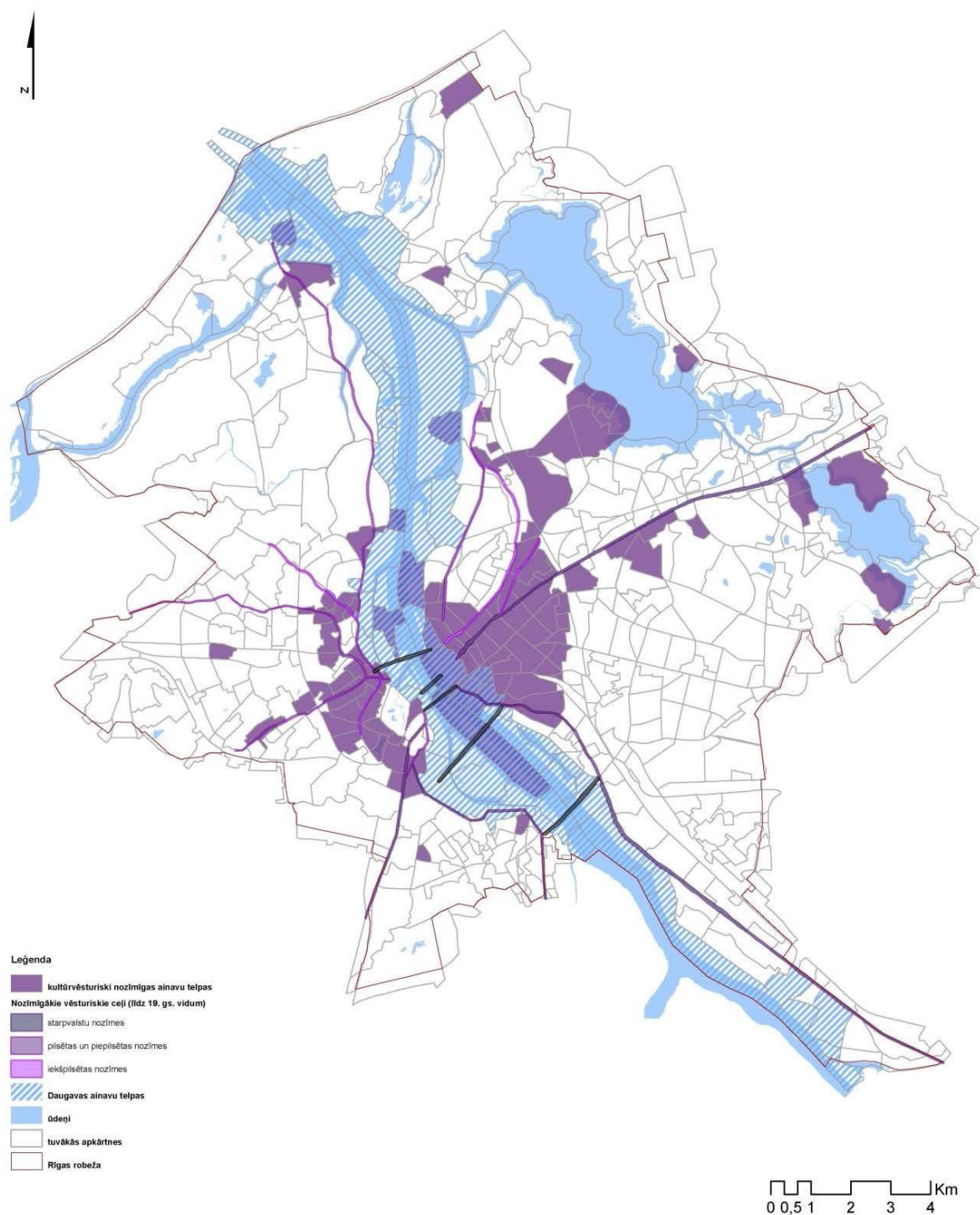
Kopējā kultūrvēsturisko pieminekļu klasifikācijā ietilpst arī industriālais mantojums. 1986. gadā tika izveidots saraksts, kurā bija 58 vietējās nozīmes tehnikas pieminekļi Rīgā.

1997. gada 4. decembrī Rīgas vēsturiskais centrs tika iekļauts UNESCO Pasaules kultūras mantojuma aizsargājamo pieminekļu sarakstā kā Pasaules kultūras mantojuma vieta Nr. 852. Pasaules kultūras un dabas mantojuma komiteja ir atzinusi, ka "Rīgas vēsturiskajam centram, kuru veido salīdzinoši labi saglabāties viduslaiku un vēlāko laiku pilsētas struktūra, ir ievērojama universāla vērtība, un to rada viduslaiku apbūve, jūgendstila arhitektūras daudzums un kvalitāte, kurai līdzīgas nav citur pasaulē, kā arī 19. gadsimta koka arhitektūra".

Atsevišķi atzīmējamas arī kultūrvēsturiski nozīmīgās ainavu telpas (3.8.1. attēls), kas ir pilsētbūvnieciskās un senās Rīgas ārpilsētas vērtības, kas veidojušās dažādos laikposmos, un tuvienē ir pārstāvētas vai nu ar atsevišķiem nozīmīgiem elementiem vai veido visu tuvieni.⁶¹

Pēc laika posmiem var izšķirt vairākas kultūrvēsturiskas ainavu iezīmes, kas ir saglabājušās un veido pašreizējo Rīgas ainavu (t.sk., no Viduslaiku Hanzas pilsētas, 19. gs. vidus, 18.-19. gs. priekšpilsētas un muižiņas – "koka Rīga", 19. gs. kapitālisma pilsētas centra apbūve un 19. gs. fabriku apbūve un teritorijas ar strādnieku koka mājām, Pirmais pasaules karš un 20. gadsimta pirmās puses ainavas).

⁶¹ Rīgas ainavu veidošanas mērķu noteikšana, Pētījuma pārskats, Vides risinājumu institūts, 2013

3.8.1. attēls. Rīgas ainavu telpas kultūrvēsturisko vērtību tuvienes⁶²

Neizvirzot papildus prasības kultūrvēsturiska mantojuma un kultūrvēsturiski nozīmīgo ainavu, kas atrodas ārpus RVC un RVC AZ telpas, aizsardzībai var sagaidīt potenciālas negatīvas tendences un kultūrvēsturiski nozīmīgo ēku skaita un ainavu vērtības samazināšanos.

⁶² Rīgas ainavu veidošanas mērķu noteikšana, Pētījuma pārskats, Vides risinājumu institūts, 2013

3.9. Riska objekti un to izvietojums

Atbilstoši Ministru kabineta 2016. gada 1. marta noteikumiem Nr. 131 "Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtība un riska samazināšanas pasākumi" (turpmāk MK noteikumi Nr. 131) objektus klasificē zemāka un augstāka riska līmeņa objektos. Kā augstāka līmeņa riska objekti tiek klasificēti objekti, kuros vienlaicīgi var atrasties bīstamās vielas daudzums, kas pārsniedz šajos noteikumos noteikto augstāko kvalificējošo bīstamo ķīmisko vielu daudzumu. Augstāka riska līmeņa objektiem ir jāizstrādā drošības pārskats. Savukārt kā zemāka riska līmeņa objekti tiek klasificēti objekti, kuros bīstamo ķīmisko vielu daudzums, kas vienlaicīgi var atrasties objektā pārsniedz MK noteikumos Nr. 131 noteikto zemāko kvalificējošo daudzumu, bet nepārsniedz augstāko kvalificējošo daudzumu. Zemāka riska līmeņa objektiem ir jāizstrādā rūpniecisko avāriju novēršanas programma.

Atbilstoši Ministru kabineta 2017. gada 19. septembra noteikumiem Nr. 563 "Paaugstinātas bīstamības objektu apzināšanas un noteikšanas, kā arī civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas plānošanas un īstenošanas kārtība" (turpmāk MK noteikumi Nr. 563) objektiem, kuriem saskaņā ar normatīvo aktu prasībām par rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtību un riska samazināšanas pasākumiem jāizstrādā drošības pārskati kvalificējami kā A kategorijas paaugstinātas bīstamības objekti, savukārt objekti, kuriem saskaņā ar normatīvo aktu prasībām par rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtību un riska samazināšanas pasākumiem jāizstrādā rūpniecisko avāriju novēršanas programmas kvalificējami kā B kategorijas paaugstinātas bīstamības objekti.

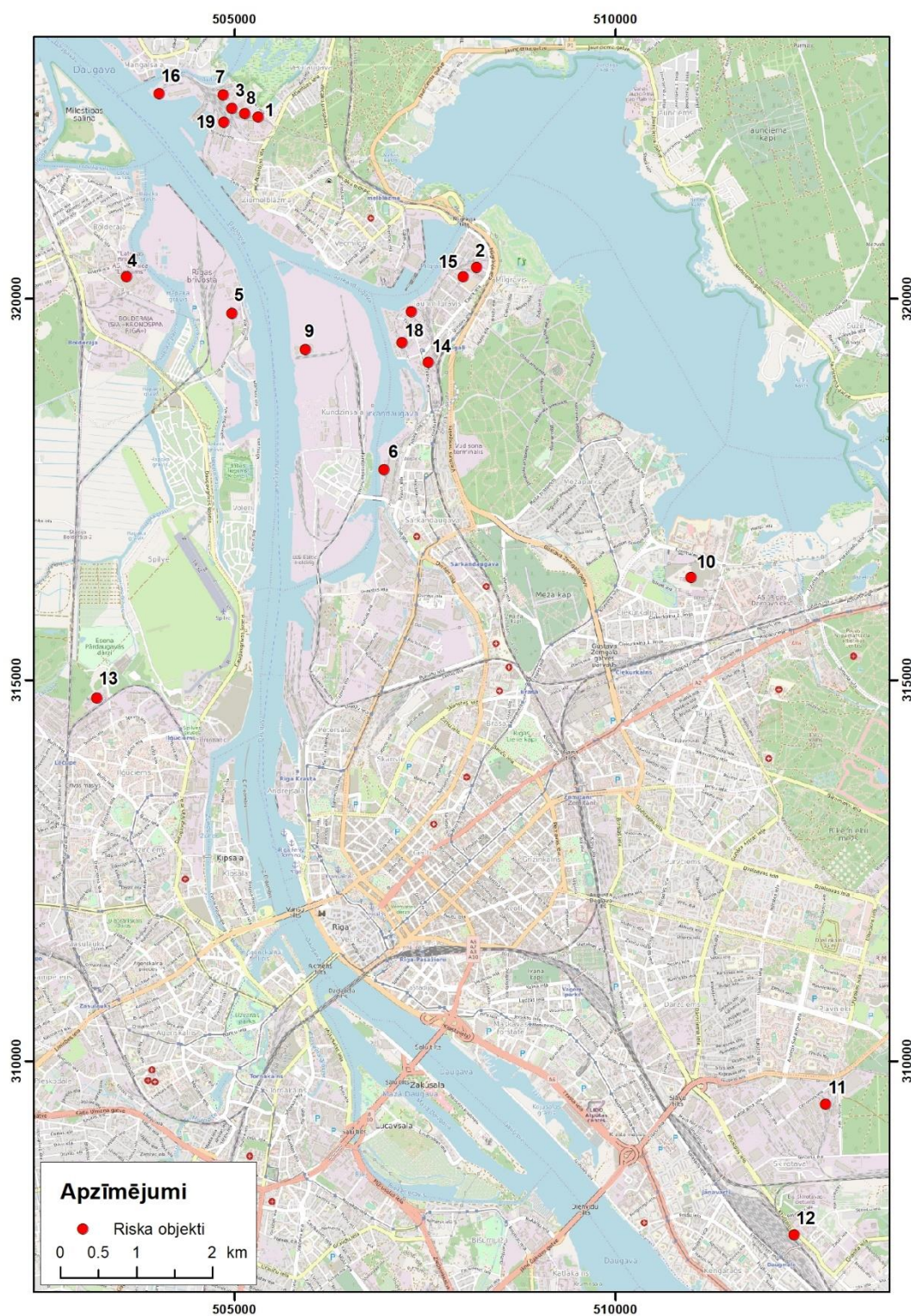
Šobrīd, atbilstoši Ministru kabineta 2021. gada 21. janvāra noteikumiem Nr. 46 "Paaugstinātas bīstamības objektu saraksts" Rīgā izvietoti 9 A kategorijas paaugstinātas bīstamības objekti, uz kuriem attiecas MK noteikumos Nr. 131 noteiktās augstāka riska līmeņa objektiem piemērojamās prasības (skat. 1. – 9. pozīciju 3.9.1. tabulā) un 10 B kategorijas paaugstinātas bīstamības objekti, uz kuriem attiecas MK noteikumos Nr. 131 noteiktās zemāka riska līmeņa objektiem piemērojamās prasības (skat. 10. – 18. pozīciju 3.9.1. tabulā).

3.9.1. tabula. Rūpnieciskā riska objekti Rīgā

Nr. p.k.	Objekts, adrese	Bīstamās vielas
1.	SIA "Cargo Concept", Birztaļu iela 4A, Rīga	Oksidējošas un videi bīstamas cietvielas un kālija nitrāts
2.	AS "B.L.B. Baltijas Termināls", Naftas – ķīmijas terminālis, Ezera iela 22, Rīga	Naftas produkti un videi bīstamas vielas
3.	SIA "Circle K Terminal & Transport Latvia", Laivinieku iela 7, Rīga	Naftas produkti un citas uzliesmojošas un videi bīstamas vielas
4.	AS "LATVIJAS FINIERIS", rūpnīca „Lignums”, Finiera iela 6, Rīga	Sašķidrināta naftas gāze, naftas produkti un citas uzliesmojošas un toksiskas vielas
5.	SIA "LATVIJAS PROPĀNA GĀZE", Rīgas eksporta gāzes uzpildes stacija, Zilā iela 20, Rīga	Sašķidrināta naftas gāze
6.	SIA "PARS TERMINĀLS", Tvaika ielā 7a un 7k- 1, Rīga	Naftas produkti, sašķidrināta naftas gāze, citas uzliesmojošas vielas
7.	SIA "NAFTIMPEKS", Laivinieku iela 11, Rīga	Naftas produkti un citas uzliesmojošas un videi bīstamas vielas
8.	SIA "NESTE LATVIJA", Rīgas terminālis, Laivinieku iela 5, Rīga	Metanols, naftas produkti un citas uzliesmojošas un videi bīstamas vielas
9.	SIA "Rīga fertilizer terminal", Uriekstes ielā 48 k- 1, Rīga	Minerālmēsli, tai skaitā, amonija nitrāta minerālmēsli

10.	AS "Latvenergo", RĪGAS TEC-1, Viskaļu iela 16, Rīga	Dabas gāze, naftas produkti
11.	SIA "LATVIJAS ĶĪMIJA", Ķīmisko produktu vairumtirdzniecības bāze, Cesvaines 13, Rīga	Metanols, naftas produkti, toksiskas, uzliesmojošas, oksidējošas un videi bīstamas vielas, kā arī vielas vai maisījumi, kas saskarē ar ūdeni izdala uzliesmojošas gāzes
12.	SIA "LDZ ritošā sastāva serviss", Lokomotīvu remonta centra Rīgas iecirkņa objekti, Krustpils iela 24, Rīga	Naftas produkti, dabas gāze
13.	SIA "Nordeka Oil", Dzirciema iela 121, Rīga	Naftas produkti
14.	SIA "OVI", Tvaika iela 35, Rīga	Naftas produkti
15.	SIA "ADR TURBO", Aplokciema iela 3, Rīga	Sašķidrināta naftas gāze
16.	SIA "VLD GROUP", Birztaļu 66, Rīga	Naftas produkti un videi bīstamas vielas
17.	SIA "VL Bunkering", Tvaika iela 68, Rīga	Naftas produkti
18.	SIA "WOODISON TERMINAL", Tvaika iela 39, Rīga	Naftas produkti un citas uzliesmojošas un videi bīstamas vielas
19.	SIA "Jaunzeltiņi", Birztaļu iela 9, Rīga	Organisko un neorganisko ķīmisko vielu noliktava

Paaugstināta riska objektu novietojums parādīts 3.9.1. attēlā.

3.9.1. attēls. Rūpniecisko avāriju riska objektu izvietojums Rīgā

Latvijas Vides aizsardzības fonda finansētā projekta “Vadlīniju izstrāde teritorijas izmantošanas ierobežojumu noteikšanai teritorijas plānošanas dokumentos ap rūpniecisko avāriju riska objektiem” ietvaros tika īstenots pilotprojekts “Riska zonējums ap stacionāriem rūpniecisko avāriju riska objektiem un ieteikumi teritorijas izmantošanas ierobežojumiem Rīgas pilsētā” (izstrādātājs: Latvijas Riska vadības

asociācija, Latvijas Vides pārvaldības asociācija, PSI "Risks un audits" SIA, 2016. gads). Pilotprojekta ietvaros tika veikts visu Rīgā esošo rūpniecisko avāriju riska objektu kvantitatīvā riska novērtējums, iegūstot informāciju par iespējamo apdraudējumu blakus teritorijās dzīvojošiem cilvēkiem un blakus esošiem objektiem. Riska novērtējuma rezultāti vizualizēti ar individuālā riska un avāriju seku tiešās iedarbības izolīnijām ap aplūkotajiem riska objektiem.

Lai 3.9.1. tabulā uzskaitītajiem objektiem, izņemot SIA "Cargo Concept", SIA "Jaunzeltiņi" un SIA "Rīga fertilizer terminal", veiktu riska novērtējumu, izmantota "Vadlīnijās rūpniecisko avāriju riska objektu izvietojanas minimālo drošības attālumu un teritorijas izmantošanas un apbūves ierobežojumu noteikšanai teritorijas plānošanas dokumentos" (Latvijas Riska vadības asociācija, Latvijas Vides pārvaldības asociācija, 2016) rekomendētā aprēķinu metode "Kvantitatīvā riska novērtēšanas vadlīnijas", "Violetā grāmata" CPR 18E, Katastrofu novēršanas komiteja, Hāga, 1999 ("Guidelines for quantitative risk assessment", "Purple Book" CPR 18E, Committee for the Prevention of Disasters, Hague 1999) un kā kritēriji šādi individuālā riska līmeņi:

- akceptējams individuālā riska līmenis (jeb pieņemams riska līmenis) – risks, kas var iestāties reizi 1 000 000 gados vai retāk ($P_{let} \leq 1 \times 10^{-6}$);
- nenozīmīgs individuālā riska līmenis – risks, kas var iestāties reizi 100 000 000 gados vai retāk ($P_{let} \leq 1 \times 10^{-8}$).

Rekomendētā aprēķinu metodē dotās norādes un rekomendācijas nevar tiešā veidā izmantot objektu, kas veic minerālmēslu pārkraušanu, kvantitatīvā riska novērtēšanai, jo minerālmēslu pārkraušanas terminālu darbība nav tiešā veidā attiecināma uz klasiskas ķīmisko vielu noliktavas darbību, kurā tiek veikta intensīva kravu aprīte, salīdzinoši nelielos iepakojumos. Līdz ar to aprobežojumu noteikšanai ap SIA "Rīga fertilizer terminal" minerālmēslu pārkraušanas un īslaicīgas uzglabāšanas kompleksu "Vadlīnijās rūpniecisko avāriju riska objektu izvietojanas minimālo drošības attālumu un teritorijas izmantošanas un apbūves ierobežojumu noteikšanai teritorijas plānošanas dokumentos" dotas rekomendācijas gadījumiem, kad bīstamās ķīmiskās vielas un to bīstamības potenciāls nav pietiekoši izpētīts vai nav uzkrāti statistikas dati par tehnoloģiskajos procesos iespējamajiem negadījumiem un avārijām, kā arī nav sniegtas norādes par pieņēmumiem konkrētā tipa objekta skaitliskā riska novērtēšanai ne vadlīnijās, ne ar tām saistītajos dokumentos.

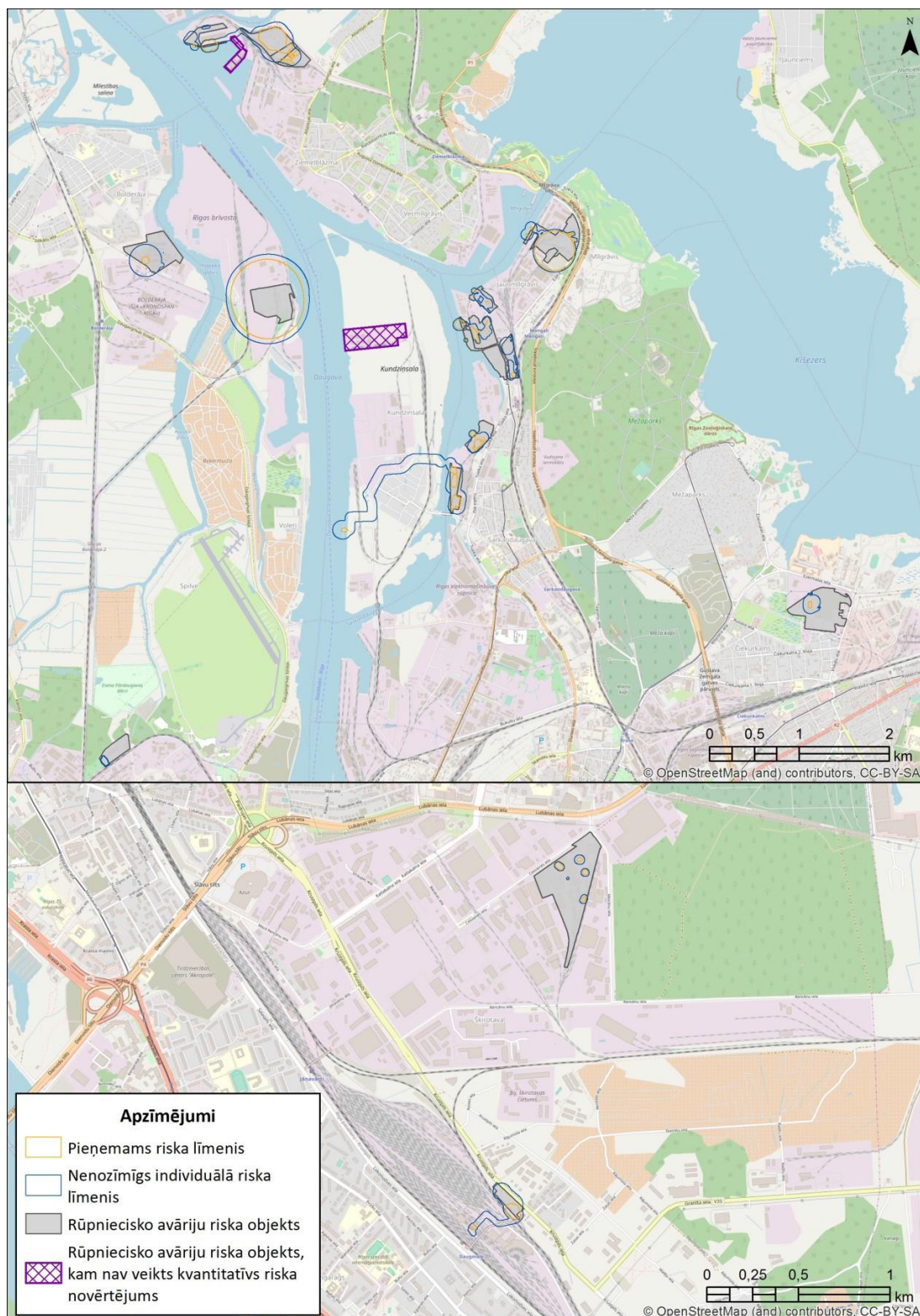
Individuālā riska izolīnijas vai drošības attālumi ap katru no objektiem norobežo teritoriju ap bīstamo objektu ar noteiktu riska pakāpi. Rīgā izvietoto paaugstināta riska objektu darbība ir saistīta ar risku, kas uzskatāms par nozīmīgu, taču tie pamatā nerada paaugstinātu risku cilvēkiem ārpus uzņēmuma teritorijas vai rūpnieciskās zonas.

Plašāku avārijas seku iedarbības izplatību var radīt gāzu vai šķidrumu tvaiku mākoņa sprādzieni. Šādu sprādzienu iespējas izskatītas objektos, kuru darbība saistīta ar sašķidrinātu naftas gāzi, kā arī konstatēti SIA "LATVIJAS ĶĪMIJA" acetona pārkraušanas un uzglabāšanas procesos.

Sašķidrinātās naftas gāzes objekti SIA "PRO GĀZE SNGB" (šobrīd SIA "ADR TURBO") un SIA "LATVIJAS PROPĀNA GĀZE" ir objekti, kuriem noteiktas augstākās individuālā riska pakāpes ārpus objektu teritorijas, līdz ar to teritoriju attīstībai ap esošajām un plānotajām gāzes pārkraušanas, uzglabāšanas vai izmantošanas tehnoloģijām pievēršama pastiprināta uzmanība.

Nākamajā attēlā redzami pilotprojekta "Riska zonējums ap stacionāriem rūpniecisko avāriju riska objektiem un ieteikumi teritorijas izmantošanas ierobežojumiem Rīgas pilsētā" (izstrādātājs: Latvijas Riska vadības asociācija, Latvijas Vides pārvaldības asociācija, PSI "Risks un audits" SIA, 2016. gads) ietvaros veiktā rūpniecisko avāriju riska objektu kvantitatīvā riska novērtējuma rezultāti Rīgas pilsētā izvietotajiem rūpniecisko avāriju riska objektiem, izņemot SIA "Rīga fertilizer terminal", kuram kvantitatīvā riska novērtējums nav veikts un SIA "Cargo Concept" un SIA "Jaunzeltiņi", kuri pilotprojektā netika iekļauti, jo

2016. gadā uzņēmumi vēl nebija ietverti objektu sarakstā, uz kuriem attiecināmas MK noteikumu Nr.131 prasības.

3.9.2. attēls. Kvantitatīvā riska novērtējuma rezultāti⁶³

⁶³ Riska zonējums ap stacionāriem rūpniecisko avāriju riska objektiem un ieteikumi teritorijas izmantošanas ierobežojumiem Rīgas pilsētā, Latvijas Riska vadības asociācija, Latvijas Vides pārvaldības

Ja teritorijas plānojumā netiek veiktas izmaiņas ("nulles alternatīvas" gadījumā), Rīgas pilsētā saglabātos situācija, kurā drošības attālumi un ierobežojumi šajās teritorijās tiek noteikti, neizmantojot vienotu pieeju paaugstināta riska zonu noteikšanai, to kartogrāfiskajai attēlošanai un teritorijas ierobežojumu noteikšanai. Turpinot līdzšinējo praksi, nozīmīgu teritoriju saimnieciska izmantošana Rīgas pilsētā tiktu nepamatoti apgrūtināta, nenodrošinot pamatota izvēruma iespēju par dažādu saimnieciskās darbības objektu savstarpēju izvietošanu. Vienlaikus, salīdzinājumā ar "nulles alternatīvu", nav sagaidāms apdraudējuma līmeņa pieaugums dzīvojamās un publiskās teritorijās.

3.10. Teritoriju applūšanas riski, hidroloģiskais izvērtējums un plūdu ierobežošana

Plūdu rašanos var noteikt vai veicināt dabiskie apstākļi (nokrišņi, gaisa temperatūra, vējš, reljefs, augu sega, hidroģeoloģiskie, hidroloģiskie faktori) un to mijiedarbība, kā arī hidrotehnisko būvju bojājums.

Latvijā plūdu galvenie cēloņi var būt šādi:⁶⁴

- pavasara pali un sniega kušana;
- ledus sastrēgumi un ledus iešana;
- intensīvs lietus;
- ilgstoši lietaini periodi;
- spēcīgs vējš (vētra), kas izraisa jūras uzplūdus piekrastē un upju grīvās;
- hidrotehnisko būvju avārija.

Rīgas pilsētas teritorija ir pakļauta, galvenokārt, plūdu riskam, ko izraisa vējuzplūdi no Rīgas līča. Rietumu vējš izraisa ūdens pieplūdi Rīgas līcī no Baltijas jūras caur Irbes šaurumu. Vēja virziena izmaiņu rezultātā no dienvidrietumiem uz ziemeļrietumiem ūdens līmenis Rīgas līcī turpina paaugstināties. Ūdens masas ar vēja spiedienu tiek dzītas uz dienvidiem un tālāk pa upēm uz augšu, appludinot upju tuvumā esošās zemākās teritorijas, tai skaitā Daugavas ielejas zemās teritorijas Rīgas pilsētā. Pēc LVĢMC novērojumu datiem⁶⁵ vislielākais uzplūdu skaits ir novērots ziemas periodā (novembris – janvāris), īpaši janvārī. Pēdējos 10 gados ūdens līmenis Daugavas grīvā kritisko atzīmi ir pārsniedzis 2 reizes: 2005. gadā tika novēroti plūdi ar 1% varbūtību un 2007. gadā – plūdi ar 2% varbūtību.

Laika posmā no 2000. gada līdz 2007. gadam ar trīs spēcīgām vētrām (2001., 2005. un 2007. gadā), kad maksimālie vējuzplūdu ūdenslīmeņi Daugavgrīvā sasniedza 1,8 – 2,1 m virs normālā jūras līmeņa, notika intensīva pludmales un krasta (priekškāpu joslas) noskalošana, kā arī liela apjoma sanešu materiāla pārvietošana, kas atsevišķos iecirkņos izraisīja ievērojamas krasta izmaiņas.

Kanalizācijas sistēmas pārgāžņu nepietiekamas uzturēšanas dēļ, Rīgas teritorija ir pakļauta arī lietusgāžu plūdu riskam, savukārt Juglas ezeram un Juglas upei piegulošā teritorijā plūdu risks ir saistīts ar pavasara paliem.

Balstoties uz informāciju, kas sniegta Daugavas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas un plūdu riska pārvaldības plānā no 2022.-2027. gadam (projekts sabiedriskai apspriešanai), applūstošās teritorijas platība atkarībā no plūdu varbūtībām Rīgas pilsētā sastāda:

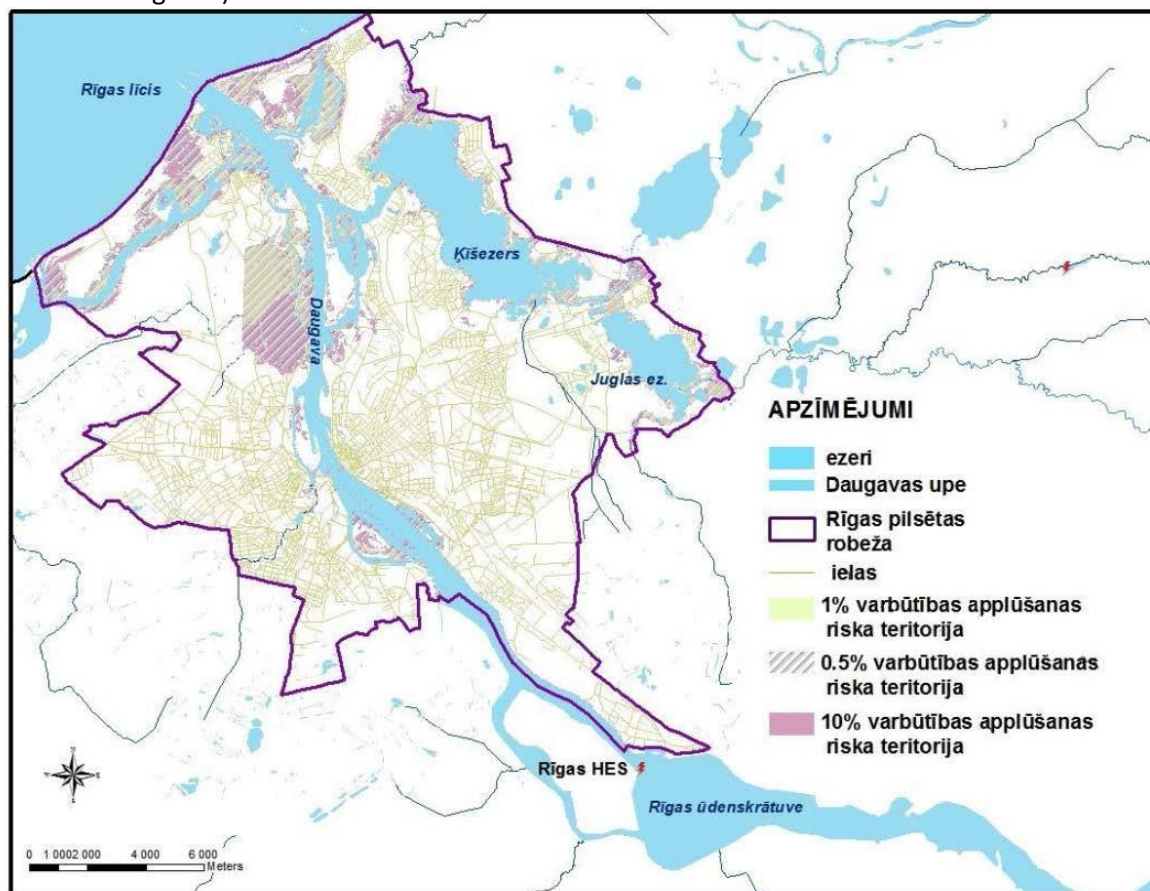
- 19,14 km² applūstošās teritorijas ar lielu plūdu riska varbūtību (10% vai vienu reizi 10 gados);
- 37,41 km² applūstošās teritorijas ar vidēju plūdu riska varbūtību (1% vai vienu reizi

asociācija, PSI „Risks un audits” SIA, 2016. gads

⁶⁴ Plūdu riska pārvaldības plāns Rīgas pilsētai, Projekts: „Integrated Strategy for Riga City to Adapt to the Hydrological Processes Intensified by Climate Change Phenomena” No. LIFE08 ENV/LV/000451 (PVS ID 2420)

⁶⁵ LVĢMC, Daugavas upju baseina apgabala plūdu riska pārvaldības plāns 2016. – 2021. gadam (2015)

- 100 gados);
- 45,44 km² applūstošas teritorijas ar mazu plūdu riska varbūtību (0,5% vai vienu reizi 200 gados).

3.10.1. attēls. Applūšanas riska teritorijas Rīgas pilsētas teritorijā

2010. – 2012. gadā Rīgas domes Pilsētas attīstības departaments ir realizējis LIFE+ programmas līdzfinansētu projektu “Rīgas pilsētas virszemes ūdeņu ietekmju novērtēšana, novēršana un ekoloģiskā stāvokļa uzlabošana” (saīsināti “Rīga pret plūdiem”). Galvenais projekta mērķis bija savlaicīgi noteikt tos hidroloģiskos faktorus, kas nākotnē saistībā ar klimata pārmaiņām varētu negatīvi ietekmēt Rīgas iedzīvotājus, pilsētas ekonomiku, kā arī dabas un kultūras mantojuma saglabāšanu, un izstrādāt risinājumus, kā šo ietekmi novērst vai mazināt. Šī projekta ietvaros 2011. gadā tika pabeigti divi pētījumi “Ar klimata pārmaiņām saistīto hidroloģisko procesu pašreizējā un potenciālā ietekme uz Rīgas pilsētas teritoriju” un “Lietusgāzu un sniega kušanas ūdeņu pašreizējā un potenciālā ietekme uz Rīgas pilsētas teritoriju un tās applūšanu”.

Turpmāk apraksts un kartes sniegtas atbilstoši projektam “Rīga pret plūdiem”⁶⁶ nevis jaunākajām pieejamajām plūdu draudu kartēm, kuras pieejamas LVĢMC uzturētajā sistēmā⁶⁷. Kā apstiprināja LVĢMC, šī projekta ietvaros tapušās kartes un veiktie aprēķini ir ar lielāku detalizācijas pakāpi. Balstoties uz projekta “Rīga pret plūdiem” pētījuma datiem, Rīgas pilsētā ir izdalītas vairākas teritorijas, kuras apdraud varbūtējie plūdi, un kuras ir nepieciešams aizsargāt tajās dzīvojošo iedzīvotāju, kultūrvēsturisko vērtību, saimnieciskās darbības, teritorijas plānotās attīstības un vēsturiskā vides piesārņojuma dēļ. Pēc izpētes rezultātiem Rīgas pilsētā tika izdalītas šādas plūdu riska teritorijas:

- ap Bulļupi (Vakarbulli, Rītabulli, Daugavgrīva, Bolderāja);

⁶⁶ <http://www.rigapretpludiem.lv/>

⁶⁷ <https://videscentrs.lvģmc.lv/iebuvs/pludu-riska-un-pludu-draudu-kartes>

- ap Vecdaugavu;
- ap Hapaka grāvi un Beķera grāvi (Krēmeri, Voleri, Spilve);
- ap Ķīšezeru, Juglas kanālu, Juglas ezeru un Baltezeru;
- ap Sarkandaugavu;
- ap Zunda kanālu (Ķīpsala, Klīversala, Mārupītes lejtece);
- ap Bieķengrāvi (Mūkusala, Bieķensala, Lucavsala);
- ap Krasta ielu no Salu tilta līdz Dienvidu tiltam.

Ņemot vērā minēto pētījumu rezultātus, turpmāk tekstā tiek sniegts plūdu apdraudētāko objektu apraksts. Vērtējot tālajā nākotnē (pēc 2071. gada) radīto apdraudējumu, jāņem vērā, ka daļa no šobrīd eksistējošiem objektiem var būt likvidēti vai pārcelti, tādējādi novēršot potenciālo apdraudējumu. Tomēr jāatzīmē, ka var būt uzbūvēti vai izveidoti citi objekti, kas šobrīd tiek būvēti, plānoti vai vēl nav paredzēti. Mūsdienās neviens no sociālās infrastruktūras objektiem nav apdraudēts pie 50%, 20%, 10% un 5% applūšanas varbūtības.

Jāņem vērā, ka, plānojot jebkādas pasākumus kādā konkrētā lokālā teritorijā, applūduma robeža ir precizējama uz aktuāla topogrāfiskā uzmērījuma pamata, lai korekti ievērtētu iespējamo reljefa izmaiņu (piemēram, būvdarbu rezultātā) ietekmi uz teritorijas applūšanas iespējamību. Aktuālākā karte ar applūšanas riska teritorijām Rīgas pilsēta ir pieejama Rīgas teritorijas plānojuma līdz 2030. gadam Paskaidrojuma rakstā.

Par visvairāk apdraudētajiem objektiem (applūšanas varbūtība 1%) uzskatāma Starptautiskā Rīgas sākumskola, kas atrodas Ķīpsalā, Zvejnieku ielā 12, Rīgas 46. arodividusskola, kas atrodas Lielupes ielā 1, k. 8, ambulatorās veselības iestāde “Bolderājas poliklīnika”, kas atrodas Kapteiņu ielā 7, (skat. 3.10.2. attēlu). Nākotnē, palielinoties plūdu apdraudētajai teritorijai, būtiski palielinās apdraudēto sociālās infrastruktūras objektu skaits, tādējādi, būs nepieciešams realizēt plūdu draudu samazināšanas pasākumus.

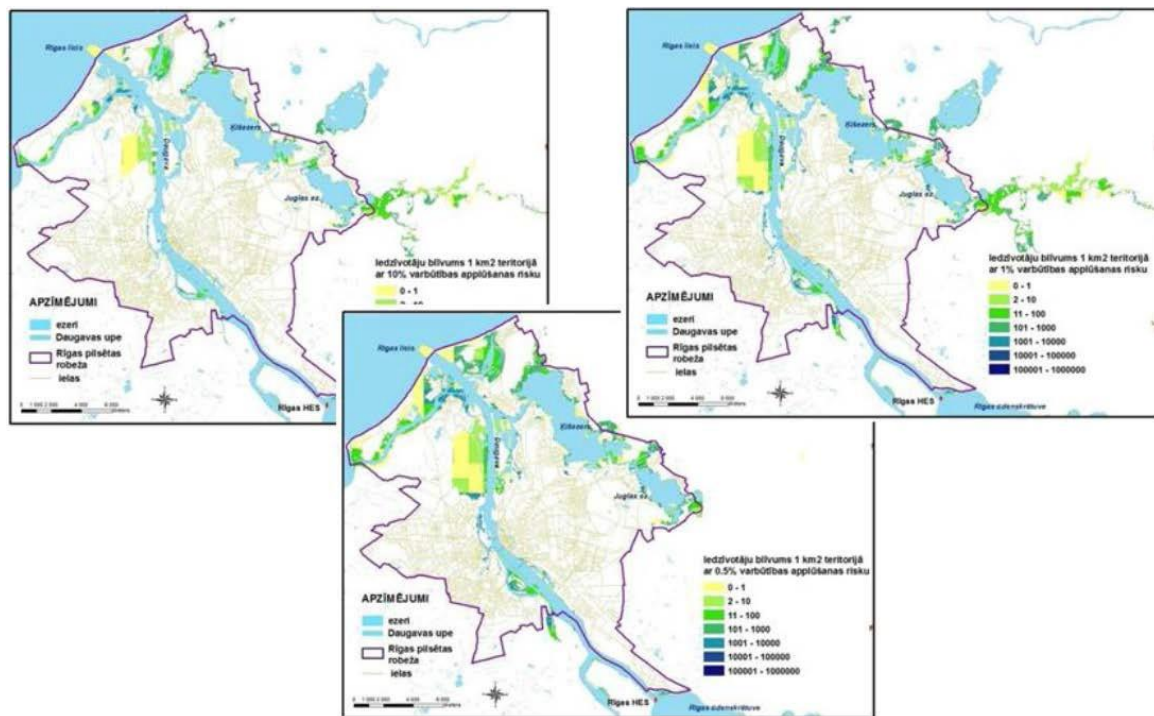
Gan mūsdienās, gan arī nākotnē no saimnieciskās darbības objektiem visvairāk apdraudēts ir A kategorijas piesārņojošās darbības atļauju saņēmumu uzņēmums – katlu māja “Daugavgrīva”, kas pieder AS “Rīgas siltums” un atrodas Lēpju ielā 4, un B kategorijas piesārņojošās darbības atļauju saņēmumu kokapstrādes uzņēmums “Korporācija Magnāts”, kas atrodas Daugavgrīvas ielā 83/89. Salīdzinoši augsta plūdu draudu pakāpe ir mūsdienās un saglabājas arī nākotnē SIA “Cemex” betona ražotnei, kas atrodas Podraga ielā 2.

Iepriekšminētā LIFE+ projekta ietvaros tika izstrādāts “Plūdu riska pārvaldības plāns”. Plānam ir veikts SIVN, par kuru 2012. gada 26. aprīlī Vides pārraudzības valsts birojs ir sniedzis atzinumu. Plūdu riska pārvaldības plāns Rīgas pilsētai ir apstiprināts ar Rīgas domes lēmumu Nr. 5535, ar Rīgas domes lēmumu Nr. 5534 apstiprinātas Metodoloģiskās vadlīnijas teritorijas plānošanai applūstošajās teritorijās.

Iedzīvotāju skaits plūdu apdraudētajās teritorijās tika aprēķināts pēc CSP 2011. gada iedzīvotāju blīvuma datiem (skat. 3.10.1. tabulu un 3.10.2. attēlu).

3.10.1. tabula. Iedzīvotāju skaits plūdu apdraudētajās teritorijās Rīgas pilsētas robežās

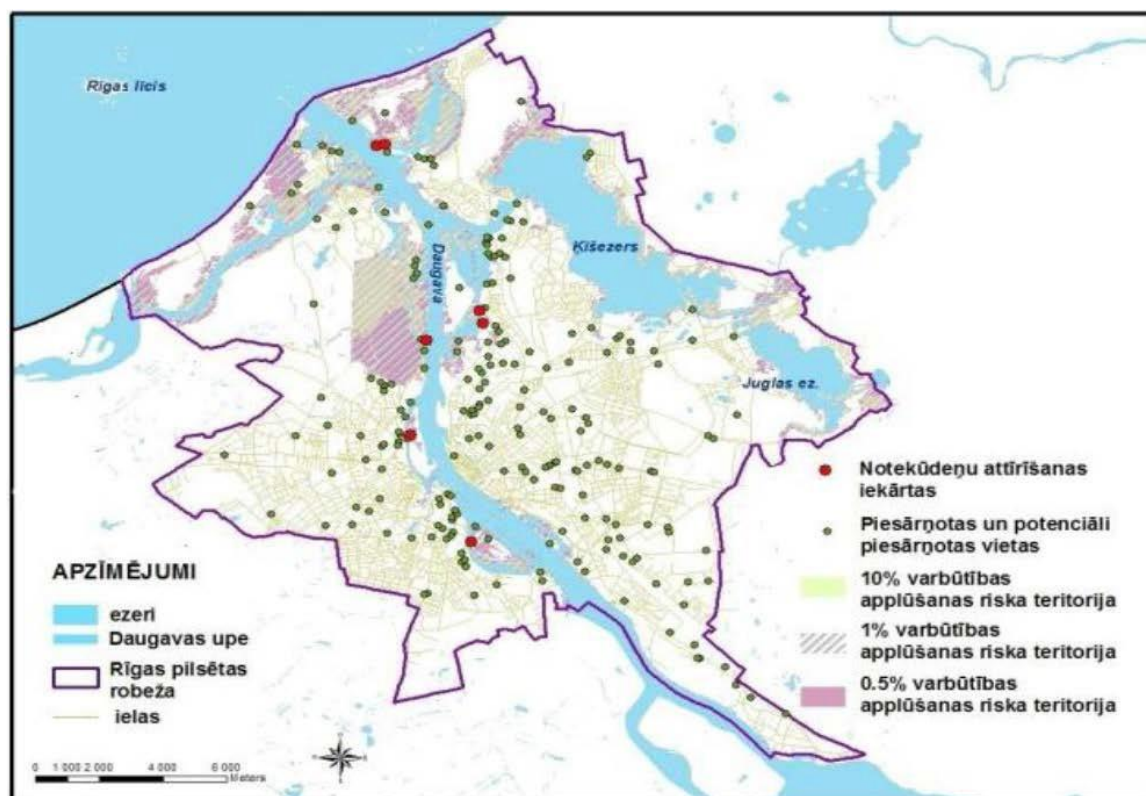
Plūdu riska varbūtība	Liela – 10%	Vidēja – 1%	Maza – 0,5%
Iedzīvotāju skaits	5000 – 5200	12200 – 12400	>15200

3.10.2. attēls. Rīgas iedzīvotāju blīvums applūšanas riska zonās plūdos ar varbūtību: 10% (pa kreisi), 1% (pa labi) un 0,5% (centrā)

Teritorijās Rīgā, kas pakļautas plūdu riskam, atrodas gan notekūdeņu attīrīšanas iekārtas, gan citi potenciālie piesārņojuma avoti (3.10.3. attēls). Izgāztuves atrodas ārpus applūstošajām teritorijām.

Mazas varbūtības plūdos vai plūdos ar atkārtotānās reizi 200 gados applūst trīs pazemes ūdens ņemšanas vietas (3.10.3. attēls): Rīgas elektromašīnbūves rūpnīca, Bolderājas kuģu remonta rūpnīca un Audupe (saimnieciskās darbības nodrošināšanai, kā arī Mangaļsalas daudzdzīvokļu namu un sīko uzņēmumu ūdensapgādei).

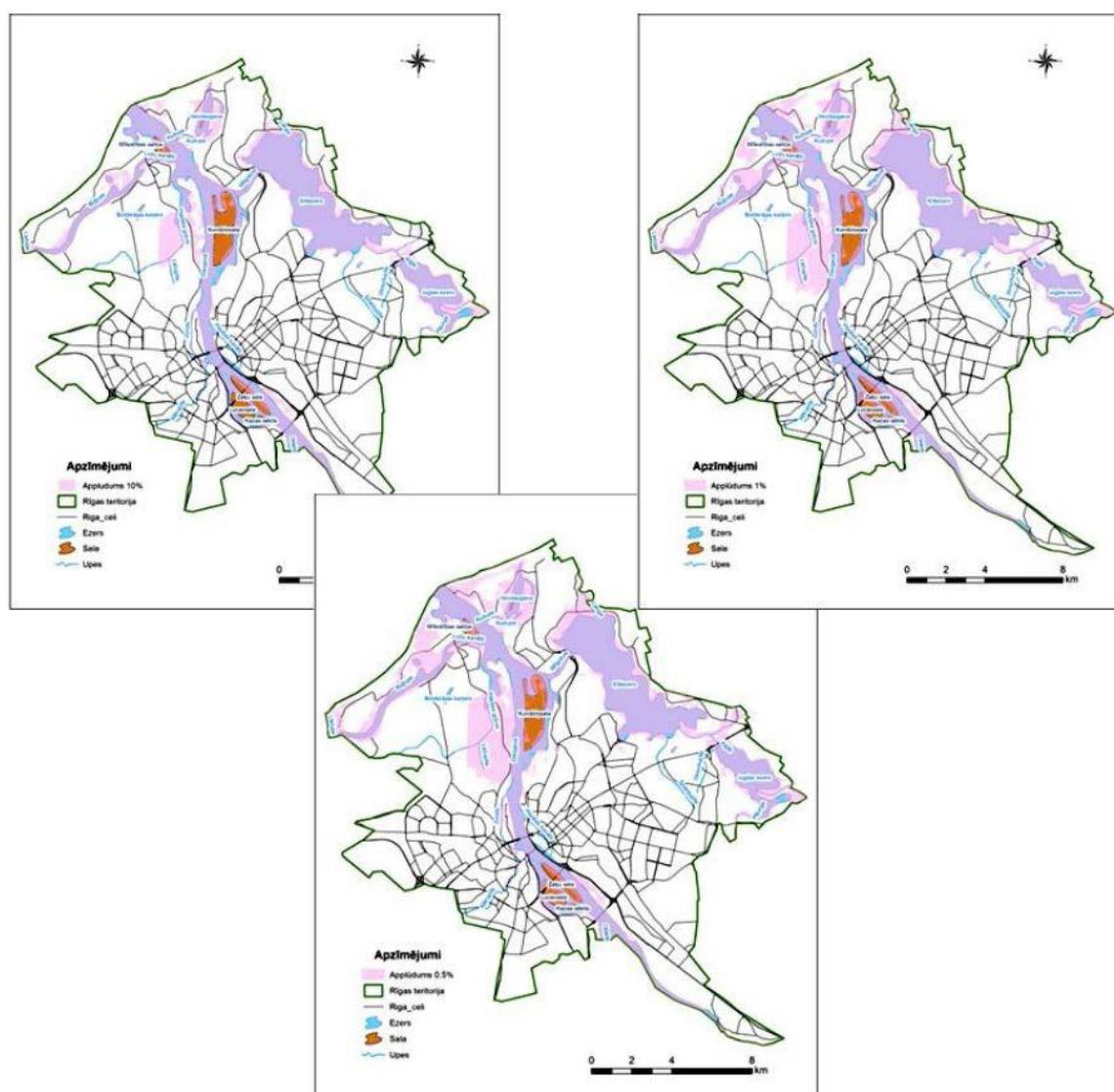

3.10.3. attēls. NAI, piesārņotas un potenciāli piesārņotas vietas plūdu riska teritorijās

Ceļu, kuri atrodas applūšanas riska teritorijās, nozīmīgums un garums ir norādīti 3.10.2. tabulā un 3.10.4. attēlā.

3.10.2. tabula. Ceļi plūdu apdraudētajās teritorijās Rīgas pilsētas robežās

Riska varbūtība	Liela – 10%	Vidēja – 1%	Maza – 0.5%
Autoceļi, km; (nozīme)	2,57 km (lielas nozīmes);	9,34 km (lielas nozīmes); 0,58 km (pārējie ceļi)	12,68 km (lielas nozīmes); 0,98 km (pārējie ceļi)

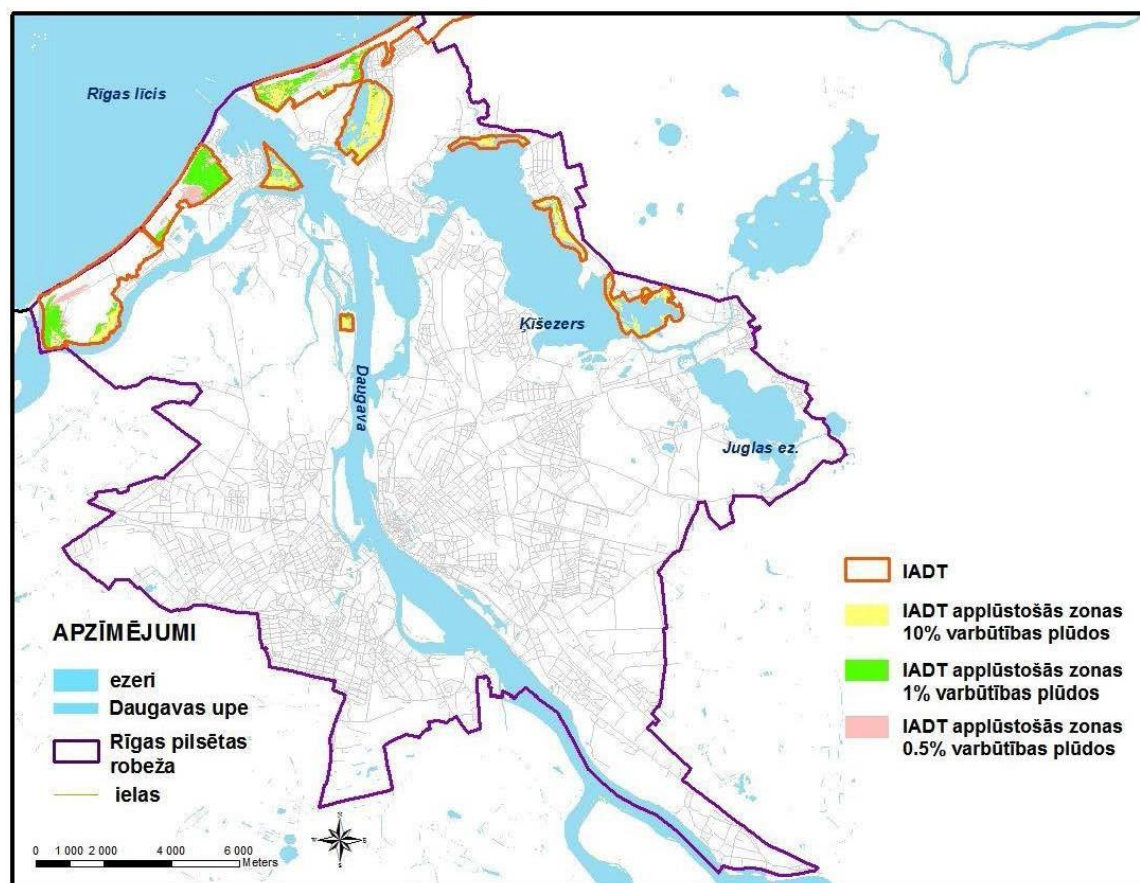
3.10.4. attēls. Autoceļi Rīgā riska zonās ar dažādu applūšanas plūdos varbūtību: 10% (pa kreisi), 1% (pa labi) un 0,5% (centrā)

Rīgas pilsētas teritorijā ir izveidoti 3 polderi (Spilves polderis un 2 Spilves lidlauka polderi) ar kopējo platību 14 km². Tikai Spilves lidlauka polderu teritorijas ir pakļautas plūdu riskam: 1% varbūtības plūdos tiek applūdināta zona 2,70 km² platībā, un 0,5% varbūtības plūdos – 2,92 km² platībā. Lai gan šo polderu sūkņu stacijas pašlaik nefunkcionē, aizsargdambji joprojām pastāv un sargā teritorijas pret tiešu applūšanu.

Pilsētas robežās atrodas 4 īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kuras ir uzskaitītas Dabas aizsardzības pārvaldes datu bāzē:⁶⁸ Piejūras Dabas parks un Krēmeru, Vecdaugavas un Jaunciema dabas liegumi. Visas teritorijas pilnībā vai daļēji applūst, un applūstošās teritorijas platība ir atkarīga no plūdu varbūtībām (3.10.5. attēls). Ņemot vērā Dabas aizsardzības plānus ĪADT, var secināt, ka iespējamā applūšana ne mūsdienās, ne arī tuvā vai tālā nākotnē neapdraud aizsargājamās dabas teritorijas un netraucē realizēt to dabas aizsardzības funkcijas. Gluži pretēji – saskaņā ar šobrīd izstrādātajiem Dabas aizsardzības plāniem, šajās teritorijās ir pat vēlama periodiska applūšana, tādējādi nav pieļaujama tādu pretplūdu aizsargbūvju veidošana, kas

⁶⁸ Dabas aizsardzības pārvaldes Dabas datu pārvaldības sistēma OZOLS -
http://www.daba.gov.lv/public/lat/dati1/dabas_datu_parvaldibas_sistema_ozols/

pārtrauktu šo teritoriju periodisku applūšanu.⁶⁹ Pie dažādiem applūšanas scenārijiem iespējama vairāku mikroliegumu applūšana. Visvairāk plūdi ietekmē mikroliegumus, kas atrodas tiešā virszemes ūdens objektu tuvumā. Stratēģiskajā ietekmes uz vidi novērtējumā plūdu riska pārvaldības plānam Rīgas pilsētai vērtēta arī ietekme uz mikroliegumiem un izvirzīti nosacījumi nelabvēlīgās ietekmes novēršanai (mazināšanai) pretplūdu aizsardzības būvju izbūves gadījumā.

3.10.5. attēls. Applūstošās IADT Rīgas pilsētas robežās ⁷⁰

Plūdu aizsardzības pasākumi Rīgas pilsētas teritorijā ir saistīti ar vējuzplūdu risku un to atkārtotās varbūtībām. Pretplūdu pasākumu programmā ir iekļauti teritorijas aizsardzības risinājumi, kuri tika piedāvāti “Rīga pret plūdiem” projekta ietvaros, tai skaitā:

- esošo asfaltēto ielu un zemes ceļu posmu paaugstināšana un jaunu izbūve;
- esošo zemes dambju paaugstināšana un jaunu izbūve;
- caurteku-regulatoru rekonstrukcija vai jaunbūve;
- slūžu-regulatoru rekonstrukcija vai jaunbūve;
- poldera sūkņu staciju rekonstrukcija vai jaunbūve.

⁶⁹ Plūdu riska pārvaldības plāns Rīgas pilsētai, Projekts: “Integrated Strategy for Riga City to Adapt to the Hydrological Processes Intensified by Climate Change Phenomena” No. LIFE08 ENV/LV/000451 (PVS ID 2420)

⁷⁰ Plānojot jebkādus pasākumus kādā konkrētā lokālā teritorijā, applūduma robeža ir precizējama uz aktuāla topogrāfiskā uzmērījuma pamata

Ņemot vērā to, ka Rīgas pilsētas teritorija ir pakļauta katastrofālu plūdu riskam Daugavas HES avārijas gadījumā, plūdu riska mazināšanas pasākumu programmā tiek paredzēti sistemātiski pasākumi Rīgas, Ķeguma un Pļaviņu HES būvju uzturēšanai tehniskā kārtībā. Saskaņā ar plūdu riska pārvaldības plānu Rīgas pilsētai⁷¹ pētījuma analīzes rezultātiem, pilsētu rekomendēts aizsargāt no plūdiem, kādi tuvās nākotnes (2021.-2050. gads) klimatā iespējami ar 1% varbūtību jeb reizi 100 gados.

Plānā ir izdalītas vairākas plūdu riska teritorijas, un katrai no tām, kā arī visai pilsētas teritorijai kopumā, ir noteikti piemērotākie pretplūdu pasākumi, ņemot vērā ietekmi (ieguvumus/zaudējumus), ko konkrēta pasākuma īstenošana varētu atstāt uz sabiedrību, ekonomisko aktivitāti (uzņēmumiem), dabu (tai skaitā īpaši aizsargājamām dabas teritorijām) un kultūrvēsturiskajām vērtībām. Aizsargājamās teritorijas un nepieciešamās aizsargbūves tika precizētas, sagatavojot tehnisko pamatinformāciju.⁷²

Projekta ietvaros izstrādāto pretplūdu aizsardzības risinājumu detalizācijas pakāpe neparedz aizsardzību visām plūdu riskam pakļautajām teritorijām Rīgas pilsētā. Atsevišķām nelielām teritorijām aizsardzība jāparedz individuāli attīstības priekšlikuma izstrādes stadijā, izvērtējot dažādas aizsardzības iespējas un izvēloties konkrētajam gadījumam piemērotāko.

Lai samazinātu applūšanas risku teritorijās, kuru aizsardzībai šajā plānā nav paredzētas pretplūdu aizsargbūves, šo teritoriju aizsardzībai veicami lokāli pretplūdu aizsardzības pasākumi – nostiprinot krastu, tādējādi novēršot krastu eroziju, veicot teritorijas uzbēršanu vai citus pasākumus teritorijas aizsardzībai no applūšanas. Šādi pasākumi veicami teritorijās, kur tas atļauts saskaņā ar spēkā esošajiem tiesību aktiem.

Papildus iepriekš aplūkotajiem pretplūdu aizsardzības risinājumiem plūdu riska samazināšanai ieteikts veikt šādus pasākumus:

- teritorijās, kuras pakļautas plūdu riskam, bet, kurās saskaņā ar teritorijas plānojumu paredzēta apbūve, būvniecība pieļaujama, projektā paredzot pasākumus teritorijas applūšanas novēršanai. Būvniecības procesa ietvaros nepieciešams izvirzīt nosacījumu, ka plūdu risku novēršana risināma, paredzot būvprojektā atbilstošu konstruktīvo risinājumu;
- atsevišķās teritorijās krasta erozijas novēršanai nepieciešama krasta nostiprināšana, kas jāveic, saskaņojot paredzēto darbību VVD Lielrīgas reģionālajā vides pārvaldē un attiecīgajā Rīgas domes izpilddirekcijā. Saskaņā ar izpētē konstatēto⁷³ visas Daugavas krasta erozijas vietas ir uzskatāmas par nebūtiskām no to radītā apdraudējuma viedokļa un tāpēc nepieciešamības gadījumā ir nostiprināmas, izmantojot vieglos jeb “mazbudžeta” preterozijas risinājumus.

SIVN šāda pieeja atzīta kā optimāla, jo tās tiešās sekas izpaudīsies tikai kā pēc apjoma nebūtiskas krasta erozijas ierobežošana gandrīz pilnībā regulētā upes posmā, kur upes ielejas evolūcija ir apturēta. Krasta erozijas iecirkņu saglabāšana esošajā apjomā nav uzskatāma par būtisku un erozijas novēršana nevar negatīvi ietekmēt krasta stabilitāti vai radīt cita veida riskus. Negatīvi SIVN vērtēta iespēja stiprināt krastu Daugavgrīvas salas ziemeļaustrumu daļā uz dienvidiem no jau nostiprinātā krasta posma.

⁷¹ Plūdu riska pārvaldības plāns Rīgas pilsētai, Projekts: “Integrated Strategy for Riga City to Adapt to the Hydrological Processes Intensified by Climate Change Phenomena” No. LIFE08 ENV/LV/000451 (PVS ID 2420)

⁷² Tehniskās pamatinformācijas sagatavošana rekomendētajiem Rīgas pilsētas teritorijas pretplūdu inženiertehniskajiem risinājumiem. G.Zaķis, Dobeles 2011.

⁷³ Ziņojums “Ar klimata pārmaiņām saistīto hidroloģisko procesu pašreizējā un potenciālā ietekme uz Rīgas pilsētas teritoriju”, SIA “Procesu analīzes un izpētes centrs”, Rīga, Janvāris 2011

Lai novērstu lietusgāžu izraisītu teritoriju applūdumu, būtu jāapsver iespēja īstenot šādus ieteikumus:

- teritorijās, kuras atrodas tālu no lielajiem ūdensobjektiem, jāierīko alternatīvas lietusgāžu radīto noteces maksimumu uzkrāšanai. Rajoni, kur maģistrālie lietus kanalizācijas kolektori lietus laikā tiek pārslogoti, ir Imanta, Purvciems, arī Teika;
- kā iespējamus risinājumus var piedāvāt apakšzemes ūdens uzkrāšanas rezervuārus vai ūdens novadīšanu uz tuvu esošām zemākām neapbūvētām teritorijām – laukiem, skvēriem, parkiem. Iespējams izveidot virszemes applūstošas teritorijas, vietām pazeminot virsmas reljefu vai izveidojot mākslīgus ūdensobjektus;
- teritorijās ar lielu applūšanas varbūtību, kuras atrodas kanalizācijas kopsistēmā, rekomendējams paralēli izveidot lietus kanalizāciju vai paplašināt jau izveidotās lietus kanalizācijas atzarus;
- rekomendējams izvērtēt un nepieciešamības gadījumā nodrošināt pārgāžņu no kopsistēmas kanalizācijas uz lietus kanalizāciju darbību. Pēdējais saistīts ar sadzīves notekūdeņu (tiesa gan, lietusgāžu laikā stipri atšķaidītu) nonākšanu Daugavā, tādēļ jāizvērtē ekoloģiskie, saimnieciskie un sanitārie aspekti nelabvēlīgajām alternatīvām – šo notekūdeņu nonākšanai apdzīvojamās teritorijās (mājās, pagrabos, pagalmos, uz ielām) vai Daugavā;
- labāks risinājums ir lietus kanalizācijas sistēmas aktīva paplašināšana un “iespiešanās” kopsistēmas teritorijās īpaši noslogotajos rajonos, pārliekot uz ielām u.c. atrodošos lietus ūdens ietekas punktus no kopsistēmas uz lietus kanalizāciju. Uzlabot pieslēgumu lietus kanalizācijai var konkrēti rekomendēt Lāčplēša un Gogoļa ielā, Elizabetes – Kurba ielas rajonā, Kalēju ielā (uz 13. Janvāra ielu), Marijas – Elizabetes – E. Birznieka – Upīša ielu rajonā, Miera – Palīdzības ielu rajonā. Ieteicams papildus pievilkt lietus kanalizāciju Dzirnau – Antonijas – Strēlnieku ielas rajonam (uz Hanzas ielu vai Pilsētas kanālu).

Lai veicinātu ūdens malu izmantošanu, papildus normatīvajos aktos noteiktajiem ierobežojumiem, teritorijas plānojumā var izvirzīt prasības, kas tieši veicinātu šo ūdensmalu attīstību, nosakot nosacījumus būvniecībai un apsaimniekošanai, nepalielinot plūdu risku.

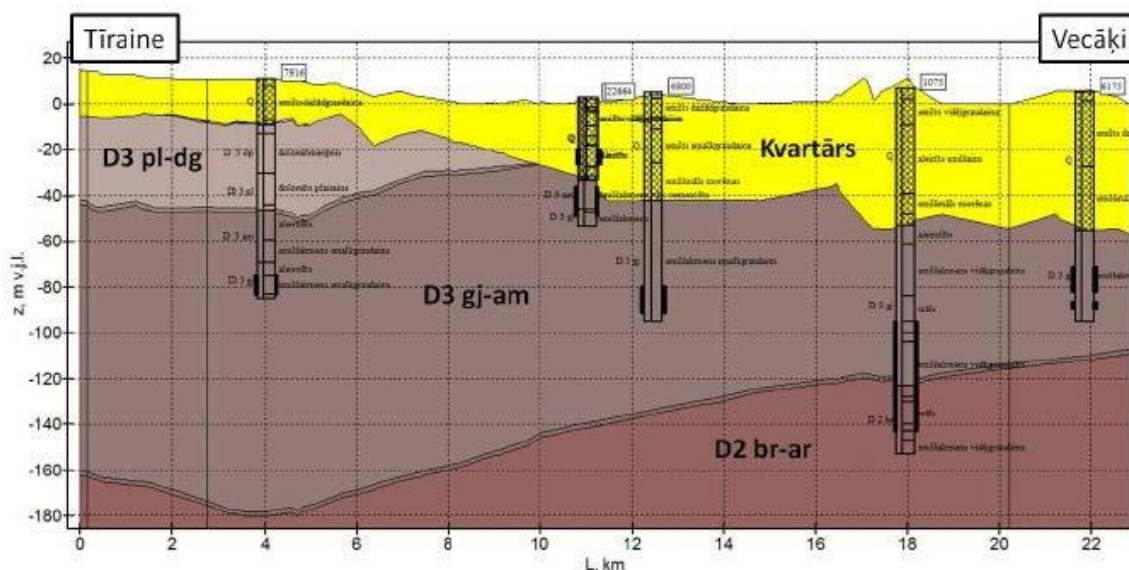
3.11. Ģeoloģisko procesu riski un iespējamo klimata pārmaiņu ietekme Rīgas līča piekrastē, ģeoloģisko procesu izvērtējums

Geomorfoloģiski Rīgas pilsētas teritorija iekļaujas Baltijas ledus ezera akumulācijas – abraziācijas un Litorīnas jūras līdzenuma robežās, ko šķērso Daugavas ieleja un tās baseina hidrogrāfiskā tīkla mazāko upju – Buļļupes, Hapaka grāvja, Mārupītes, Lāčupītes u.c. – ielejas. Zemes virsas absolūtās augstuma atzīmes Baltijas ledus ezera līdzenuma robežās ir 8–12 m, ziemeļrietumu daļā pazeminās līdz 6–7 m. Kāpu rajonos (Vecmīlgrāvis, Bolderāja, Imanta) zemes virsas atzīmes ir līdz 15–20 m un pat vairāk (Vecāķi).⁷⁴

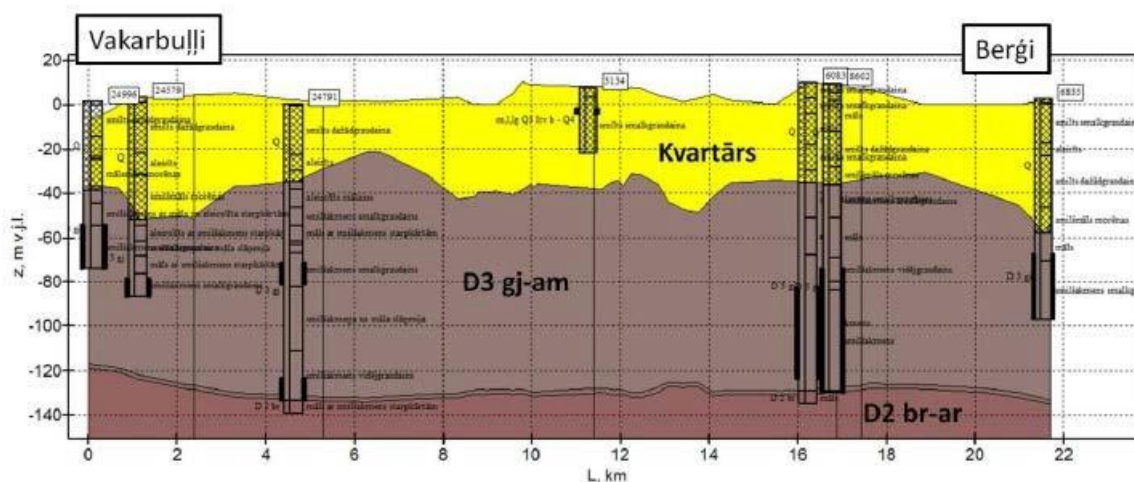
Ģeoloģisko griezumumu Rīgas pilsētas teritorijā veido kvartāra un augšējā devona nogulumieži. Kvartāra nogulumieži pārklāj visu Rīgas pilsētas teritoriju, to biežums ir ļoti mainīgs – no 3–10 m dienvidu daļā līdz 30–50 m un vairāk ziemeļdaļā. Kvartārsegas augšējo daļu veido smilts (pārsvarā smalkgraudaina, vidējgraudaina un dažādgraudaina smilts), bet apakšējā daļā lielākoties sastopami mālaini nogulumi (smilšmāls, mālsmilts un māls). Zem kvartāra nogulumiem ieguļ Devona nogulumieži – Pļaviņu-Daugavas

⁷⁴ Plūdu riska pārvaldības plāns Rīgas pilsētai, Projekts: „Integrated Strategy for Riga City to Adapt to the Hydrological Processes Intensified by Climate Change Phenomena” No. LIFE08 ENV/LV/000451 (PVS ID 2420)

svītas dolomīts un Gaujas- Amatas svītas smilšakmens.⁷⁵ Ģeoloģiskie griezum⁷⁶ pa līnijām Tīraine - Vecāķi un Vakarbulļi
– Bergi redzami 3.11.1. un 3.11.2. attēlā.

3.11.1. attēls. Ģeoloģiskais griezum⁷⁶ pa līniju Tīraine – Vecāķi (D3 pl-dg Augšdevona perioda Pļaviņu-Daugavas ūdens horizonts, D3 gj-am Augšdevona perioda Gaujas-Amatas ūdens horizonts, D2 br-ar Vidusdevona perioda Burtņieku-Arukilas ūdens horizonts)

3.11.2. attēls. Ģeoloģiskais griezum⁷⁶ pa līniju Vakarbulļi-Bergi (D3 gj-am Augšdevona perioda Gaujas-Amatas ūdens horizonts, D2 br-ar Vidusdevona perioda Burtņieku-Arukilas ūdens horizonts)

Ģeotehniskie apstākļi Rīgas pilsētas teritorijā ir dažādi. Izvērtējot grunšu nestspējas īpašības, pamatu nesošo slāņu ieguluma dziļumu un hidroģeoloģiskos apstākļus, jāsecina, ka Rīgas pilsētas teritorijas lielākajā daļā

⁷⁵ Plūdu riska pārvaldības plāns Rīgas pilsētai, Projekts: “Integrated Strategy for Riga City to Adapt to the Hydrological Processes Intensified by Climate Change Phenomena” No. LIFE08 ENV/LV/000451 (PVS ID 2420)

⁷⁶ Noslēguma atskaite (gala variants) “Ar klimata pārmaiņām saistīto hidroģeoloģisko procesu izpēti un prognozēšanu Rīgas pilsētas teritorijā un rekomendāciju izstrādi Rīgas pilsētas teritorijas aizsardzībai”, SIA „Procesu analīzes un pētījumu centrs”, Rīga 2011

būvniecības apstākļi ir labvēlīgi un nosacīti labvēlīgi, izņemot Daugavas ieleju un kūdras iegulu izplatības rajonus.⁷⁷

Rīga ir izvietota Daugavas lejtecē, kas raksturojas ar taisnu un nedaudz likumainu gultni, relatīvi lēnu straumi un galvenokārt lamināru ūdens plūsmu. Pilsētas teritorijas mūsdienu dabiskais reljefs ir vāji artikulēts. Tas galvenokārt arī nosaka atsevišķu mūsdienu ģeoloģisko procesu iespējamību vai neiespējamību. Būtiskākie mūsdienu ģeoloģiskie procesi, kas norisinās vai potenciāli varētu risināties Rīgas pilsētas teritorijā ir karsts, jūras krastu abrazija, Daugavas krastu izskalošana, upes sanešu uzkrāšanās (akumulācija) jeb upes gultnes aizsērēšana, atsevišķu iecirkņu pārpurvošanās, nevienmērīga grunts sēšanās un, iespējams, arī daži citi. Ņemot vērā mūsdienu zemes virsmas saposmojumu un hipsometriju, Rīgas pilsētas teritorijā noslīdeņu, nogrūvumu un gravu veidošanās risks ir ļoti zems, tomēr jāņem vērā, ka iepriekšminētie procesi varētu attīstīties atsevišķās mākslīgi veidotās un īpaši slīpās nogāzēs.

Visā Rīgas teritorijā vērojama zemes virsmas sēšanās vidēji 2 – 3 mm gadā, bet atsevišķās Daugavas ielejas vietās pat līdz 6 mm gadā. Šo grunts blīvēšanos izraisa pazemes ūdeņu depresijas piltuves izveidošanās, kā arī dažādu būvju radītās slodžu pārmaiņas un transporta izraisītās vibrācijas. Depresijas piltuves padziļināšanās var būt par cēloni karsta procesu aktivizācijai Rīgas dienvidu daļā, kā arī pastiprināt vietām konstatēto sufozijas procesu attīstību (ja smilšaino grunšu neviendabības koeficients (grunts šķīrotības koeficients) pārsniedz 20).⁷⁸

Jūras krasta erozija

Sistemātiska liela apjoma (līdz 100 - 200 tūkstoši kubikmetru gadā) smilšu izsmelšana Lielupes ietekas rajonā pagājušā gadsimta 50. – 80. gados, ko veica Upju kuģniecības dienests, kuģu ceļa kanāla joslā, ievērojami samazināja garkrasta sanešu pārvietošanos austrumu virzienā. Arī liela apjoma smilšu pārsūkņēšana no jūras seklūdens joslas uz rietumiem no Daugavas Rietumu mola zemas teritorijas uzskalošanai pie bijušās kuģu remonta rūpnīcas un dambju (ceļu) ierīkošanai samazināja smilšu krājumus Buļļusalas austrumdaļas krasta zonā.

Krasta noskalošanu ievērojami sekmēja arī 1967. un 1969. gadu lielās vētras. Vētras turpinājās arī 80. – 90. gados, atkārtoties ik pēc 2-3 gadiem. 1987. gadā Buļļusalā un Mangaļu pussalas - Vecāku posmā tika ierīkoti krasta procesu pētīšanas stacionāri, kur tiek veikti regulāri, ikgadēji krasta joslas apsekojumi, kartēšana un atkārtotie instrumentālie mērījumi pa stacionāro profilu līnijām 2-3 reizes gadā. Mērījumi parādīja, ka laika posmā līdz 2002. gadam (ieskaitot 2001. gada vētru) noskalotās krasta joslas platums salas austrumu daļā sasniedzis 20 - 40 m. Ap 200 m garā iecirknī uz rietumiem no nostiprinātā krasta (pret bijušo kuģu remonta rūpnīcu) saglabājas šaura, vēja izpūsta priekškāpas josla, aiz kuras iekšzemes virzienā seko zema (0,4 – 1,5 m) tagadējā Piejūras dabas parka niedrāju un pļavu josla.⁸¹

Garkrasta sanešu pārvietošanās samazinājums palielina krasta eroziju. Krasta noskalošanu ievērojami sekmē arī lielās vētras, kuru laikā daļēji vai pilnībā tiek iznīcināti šķēršļi zemāko teritoriju applūšanai – noskalotas priekškāpas, kas ir dabīgais pretplūdu aizsargvalnis, iznīcināta gar krastu augošā veģetācija (niedres, meldri, krūmi, koki), sagrauti dambji un krasta nostiprinājumi, kuri veidoti no betona plāksnēm, lielgabariem, būvgružiem, laukakmeņu krāvumiem, koka pāļiem u.c.. Laika posmā no 2008. gada līdz 2010. gada rudenim Rīgas līča piekrastē nebija stipru vētru, tāpēc dabisko krasta procesu darbības rezultātā dominēja sanešu uzkrāšanās pludmales augšējā daļā un priekškāpu joslā. Spriežot pēc veiktās apsekošanas rezultātiem, var apgalvot, ka jau pirmajā vētrā, kas pēc saviem parametriem būs līdzīga 2001. gada vai 2005. gada vētrai, vāji izveidojusies priekškāpas josla uz rietumiem no krasta nostiprinājuma pret Rīgas brīvdabas teritoriju, atkal

⁷⁷ Plūdu riska pārvaldības plāns Rīgas pilsētai, Projekts: "Integrated Strategy for Riga City to Adapt to the Hydrological Processes Intensified by Climate Change Phenomena" No. LIFE08 ENV/LV/000451 (PVS ID 2420)

⁷⁸ SIA Kripto, Izpēte darbu pārskats, Gruntsūdeņu līmeņu kartēšana Rīgas pilsētas robežās, Rīga 2014

tiks noskalota vismaz 200 - 300 m garā iecirknī, un jūras ūdeņi atkārtoti ieplūdīs zemajā Piejūras dabas parka teritorijā. Ar katru nākošo vētru esošā priekškāpas josla tiks noskalota arvien tālāk uz rietumiem, un paplašināsies jūras ūdeņu ieplūšanas zona. Šī ir galvenā krasta erozijas paaugstināta riska vieta Daugavgrīvas salas krasta joslā.⁷⁹

Krasta erozijas prognoze Rīgas pilsētai⁸⁰ norāda, ka 2014.-2025. gadā krasta erozija turpinās pastiprināties Daugavgrīvas salas austrumu daļā ap 1,5 km garā posmā, kur spēcīgu vētru laikā iespējama esošās priekškāpas barjeras pārraušana un sekojoša Daugavgrīvas dabas lieguma teritorijas, kā arī Vakarbulļu un Rītabulļu daļēja aplūšana. Nepilnīgi kompensēta erozija sagaidāma arī Mangaļu pussalā 1,1 km garā posmā cieši pie Daugavas austrumu mola. Vidējais erozijas riska joslas platums – 3-8 m.

Garākam laika intervālam veiktais erozijas apdraudējuma un saistīto seku novērtējums liecina, ka periodā no 2014. gada līdz 2060. gadam, krasta erozija turpinās pastiprināties Daugavgrīvas salas austrumu daļā ap 2,5 km garā posmā (20-50 m), kur spēcīgu vētru laikā iespējama Daugavgrīvas dabas lieguma teritorijas, kā arī Vakarbulļu un Rītabulļu daļēja aplūšana. Ņemot vērā esošās priekškāpu barjeras mazo apjomu un aiz tās esošo zemo teritoriju lielo platību, ir iespējama to veidojošo smilšu pilnīga ieskalošana lagūnu joslā, kas var novest pie ievērojami lielākas pamatkrasta robežas atkāpšanās (80-100 m). Krasta erozija (15-30 m) sagaidāma arī Mangaļu pussalā 1,5 km garā posmā cieši pie Daugavas austrumu mola. Mangaļu pussalā pie Vecdaugavas pieaugs plūdu risks.

Daugavas krastu erozija

Daugavas krastu erozija norisinās upes straumes vai viļņu darbības rezultātā vētru laikā. Daugavas krastu apsekošanas gaitā iegūtā informācija liecina, ka pēdējo 100 – 300 gadu laikā un arī pēdējā desmitgadē veikto krastu nostiprināšanas darbu rezultātā tās krasti ir stabili un nav Daugavas straumes apdraudēti pat ekstremālu palu vai plūdu gadījumā. Rīgas pilsētas robežās kā būtiskākās krasta erozijas riska vietas ir Daugavas labā stāvkrausta josla Latgales priekšpilsētā, Dārziņos gar Daugavmalas ielu ap 300 m garumā un Daugavas labā krasta erozija Mangaļu pussalā pirms Austrumu mola ~200 m garumā.⁸¹ Upes lejtecē, sevišķi sākot no Ķengaraga - Katlakalna līnijas, kur Daugavas galvenā ūdens plūsma tiek regulēta ar dambjiem un krasti ir nostiprināti, lokāla krasta erozija virs krasta nostiprinājuma būvēm iespējama tikai vētru laikā, kad vējuzplūdu ūdens līmenis Daugavā paceļas līdz 1,6 – 2,1 m v.j.l.⁸²

Daugavā nepatstāvīgā ūdens režīma dēļ, kā arī no jūras ieplūstošās straumes vēju darbības rezultātā kuģu ceļa kanālā izveidojusies vesela rinda akumulatīvo reljefa formu un izskalojumu. Kanāla gultni Daugavas upē galvenokārt sedz dūņas, putekļaina vai smalka smilts, bet jūras akvatorijā – dažādgraudaina smilts. Nosēdumi upes gultnē nepārtraukti pārvietojas un nogulsnējas.

Daugavā kopumā ir novērojami upes gultnes erozijas un sanešu akumulācijas procesi, kuru intensitāte ir atkarīga no straumes ātrumiem upes šķēsgriezumā, tad arī kuģošanas kanāla noturība ir atkarīga no jūras vētrām (kanāla gultne var tikt aizskalota ar jūras gultnē esošajiem sanešiem) un Daugavas caurplūduma režīma (ja Daugavā ir mazi caurplūdumi un līdz ar to mazi straumes ātrumi, tas var veicināt kanāla gultnes aizsērēšanu, bet lieli caurplūdumi un straumes ātrumi var radīt pastiprinātu kanāla gultnes izskalošanu).

⁷⁹ Ziņojums, "Ar klimata pārmaiņām saistīto hidroloģisko procesu pašreizējā un potenciālā ietekme uz Rīgas pilsētas teritoriju", SIA "Procesu analīzes un izpētes centrs", Rīga, 2011

⁸⁰ Plūdu riska pārvaldības plāns Rīgas pilsētai, Projekts: "Integrated Strategy for Riga City to Adapt to the Hydrological Processes Intensified by Climate Change Phenomena" No. LIFE08 ENV/LV/000451 (PVS ID 2420)

⁸¹ Metodiskais materiāls "Vadlīnijas jūras krasta erozijas seku mazināšanai", LU ĢZFF, Rīga, 2014.

⁸² Ziņojums „Ar klimata pārmaiņām saistīto hidroloģisko procesu patreizējā un potenciālā ietekme uz Rīgas pilsētas teritoriju”, SIA „Procesu analīzes un izpētes centrs”, Rīga, 2011

Pretstatā nenozīmīgajai Daugavas straumes ietekmei uz krasta virsūdens daļas noskalošanu saglabājas vēra ņemama Daugavas gultnes izskalošanas iespēja un smalkgraudaino smilšu pārvietošanās. Lielākais gultnes izskalojums (padziļinājums) šajā posmā sagaidāms, kad saistībā ar kuģu ceļa pieejas kanāla padziļināšanu Rīgas ostā kanāla dziļums pret Kundziņsalas vidu sasniegs 15,5 m atzīmi un pieaugs lejteces virzienā līdz 17 m leļpus Kurpnieku salas.⁸³

Attiecībā uz sanešu plūsmu un iespējamo gultnes aizsērēšanu, procesi Daugavas lejasgalā pēdējās desmitgadēs ir krasi samazinājušies, jo sanešu izgulsnēšanās galvenokārt notiek Daugavas HES ūdenskrātuvēs, bet gultnes un krastu izskalošana Rīgas HES lejas bēfē jau ir beigusies. Ilgstošu vētru laikā uz Daugavu var būt virzīta sanešu plūsma no Rīgas jūras līča, taču šis process nevar radīt nopietnas problēmas apskatāmajā Daugavas posmā (Rīgas robežās), jo attālums no jūras tomēr ir ievērojams.

Faktiski visi mūsdienu ģeoloģiskie procesi, kas lielākā vai mazākā mērā ir attīstīti Rīgas robežās, ir saistīti ar kvartāra nogulumiem. Kā vienīgais izņēmums ir minams karsts, kas ir saistīts ar pamatiežiem – augšējā devona karbonātskajiem nogulumiežiem. Karsta procesi raksturīgi augšdevona Pļaviņu un Daugavas, bet jo īpaši – Salaspils svītas nogulumiem.

Iegruvumi dažkārt novērojami mūsdienu reljefā, veidojot savdabīgas formas – tā saucamās karsta kriteres. Rīgas pilsētas tuvumā kriteres relatīvi plaši ir izplatītas Salaspils novadā, bet pilsētas teritorijā pagaidām nav atzīmētas. Turpretī karsta procesu pazemes izpausmes var sastapt plašā teritorijā, kas aptver Rīgas dienviddaļu (galvenokārt uz abām pusēm no Daugavas ielejas), Centra rajonu, Pārdaugavu. Karsta procesi tika konstatēti Dienvidu tilta būvdarbu gaitā. Arī vairāki lielie pēdējo gadu projekti (piemēram, Nacionālā bibliotēka, “Da Vinči” Balasta dambī, “Z – Towers” projekts Daugavgrīvas ielā) tika/tiek realizēti iecirkņos, kuros pastāv karsta procesu izpausmju risks, jo zemkvartāra virsmā atsedzas Salaspils svītas nogulumi. Karsta procesi ir bīstami saistībā ar grunts nevienmērīgu sēšanos, kas, savukārt, var novest pie inženiertehnisko komunikāciju un būvju bojājumiem vai pat izešanas no ierindas. Tiek uzskatīts, ka praktiski jebkāda tipa būvdarbi var ietekmēt karbonātu – sulfātu karsta procesu intensitāti. Pret karsta izpausmēm ir izstrādāti pietiekoši efektīvi paņēmieni, kas pie būvdarbu tehnoloģijas precīzas ievērošanas nevar atstāt iespaidu uz ēku un būvju stabilitāti un drošumu.

Atsevišķiem Rīgas iecirkņiem ir raksturīgi dabiskie pārpurvošanās procesi. Galvenokārt pārpurvošanās izplatīta Rīgas dienvidu un dienvidrietumu daļās; pārpurvoti ir arī atsevišķi Juglas ezera un Ķīšezera krasti, kā arī plašas teritorijas Vecdaugavā, Krievu salā, gar Buļļupes krastiem, Spīlves pļavās u.c.. Dienvidaustrumos Rīgas un Olaines pagasta robeža ir noteikta Medema purvā, kuru intensīvi izstrādā (iegūst kūdru). Visplašākais pārpurvotais iecirknis Rīgas dienvidrietumos ir Zolitūdes jeb Mūkupurvs. Kopumā pārpurvoto teritoriju platības Rīgā pakāpeniski samazinās. Par piemēru var kalpot Hausmaņa purvs, kas kādreiz atradās pilsētas austrumu daļā – A.Deglava un Lielvārdes ielas rajonā. Purvā ierīkoja izgāztuvi (tā saucamo Deglava ielas izgāztuvi); saistībā ar daudzdzīvokļu māju apbūvi, purvs faktiski likvidēts.

Bez dabiskajiem procesiem ir izplatīti arī pārpurvošanās procesi, kas aktivizējas cilvēka darbības rezultātā. Šāda veida pārpurvošanās visbiežāk ir saistīta ar ievērojama biezuma uzbērumu ierīkošanu, nepārdomātu vai nepareizu hidrotehnisko būvju ierīkošanu un izmantošanu, ar nepietiekamu caurteku diametru, kā arī neiztīrītām, piegružotām vai citādi bojātām kanalizācijas un meliorācijas sistēmām. Parasti šie procesi ir izplatīti lokāli, bet to rezultātā izveidojušos nogulumu biezums ir neliels.

Ģeoloģiski ģeofizikālie zemes garozas pētījumi un ilggadīgie instrumentālie seismoloģiskie novērojumi pierāda zemestrīču iespējamību Latvijā. Rīgas teritorijā šaurā zonā, kas stiepjas līnijā Ozolciems –

⁸³ Pieejas kanāla kuģu ienākšanai Rīgas ostā rekonstrukcijas ietekmes uz vidi novērtējums. Darba ziņojums. SIA „Estonian, Latvian and Lithuanian Environment”, Rīga, 2010

Ziepiekkalns – Purvciems – Čiekurkalns, pēc jaunākiem pētījumiem, atrodas zemestrīču cilmvietu rašanās (ZCR) zona,⁸⁴ kuras epicentrā iespējama seismiskās iedarbības intensitāte līdz 6 ballēm (pēc MSK-64 skalas), savukārt seismotektoniskā potenciāla maksimālā magnitūda ir no 3,5 līdz 4,5. Zonas dienvidrietumu daļā savienojas Rietumu-Rīgas un Rīgas lūzumu zonas, kas ziemeļrietumu virzienā turpinās kā viena Rīgas lūzumu zona. Šajā zonā pagātnē ir radušās un nākotnē var rasties zemestrīču cilmvietas. Pārējā Rīgas teritorija atrodas Rīgas zemestrīču cilmvietu rašanās zonas ietekmes robežā, kurā iespējama seismiskā iedarbības intensitāte līdz 5 ballēm (pēc MSK-64 skalas).

Lai novērtētu Rīgas teritorijas ģeoloģiskās vides riskus, nepieciešams veikt upju krastu apsekošanu un detalizēti izpētīt faktiskās krastu izmaiņas un erozijas risku, tai skaitā novērtējot, vai gultnes tīrīšana ostu teritorijā neveicina krastu noskalošanu upes augšējā posmā, modelējot arī nākotnē paredzamās krasta līnijas izmaiņas. Tādējādi būtu iespējams izstrādāt un realizēt atbilstošus un pamatotus eroziju ierobežojošos pasākumus.

Viennozīmīgi un ilggadīgi pētījumi par Daugavas krastu erozijas procesu izplatību nav veikti. Pašlaik objektīvi spriest par gultnes un krastu erozijas kvantitatīvām izmaiņām, tai skaitā HES negatīvo darbību, nevar. Virknē avotu tiek minēta karsta un sufozijas procesu iespējamība un esamība Rīgas pilsētas teritorijā, lai novērtētu konkrēto procesu risku, nepieciešams apkopot visus pieejamos ģeoloģiskos materiālus, lai izdalītu teritorijas, kurās pastāv konkrētā procesa bīstamība. Šāda veida apkopojums būtu izmantojams civilās būvniecības objektu plānošanā un būvniecībā, jau laicīgi novērtējot ģeoloģiskos riskus un izstrādātu preventīvos pasākumus to mazināšanai. Ņemot vērā piekrastes un iekšzemes kāpu izplatību pilsētas teritorijā, vēlams veikt eolo procesu izvērtēšanu un kāpu migrācijas iespējamību, saistībā ar veģetācijas un vides apstākļu izmaiņām.

Neīstenojot RTP2030, nav sagaidāmas vēra ņemamas ietekmes attiecībā uz ģeoloģiskajiem procesiem un ar tiem saistītajiem riskiem.

3.12. Ainavas

Veicot esošā vides stāvokļa izvērtējumu attiecībā uz ainavām, tika izmantota informācija no RDPAD 2017. gadā izstrādātā Ainavu tematiskā plānojuma projekta, kas ir balstīts uz 3 sekojošiem pētījumiem:

- “Rīgas ainavu izdalīšana, analīze un novērtēšana”, Latvijas Universitātes Ģeogrāfijas un zemes zinātņu fakultāte 2009.;
- “Rīgas ainavu kvalitātes mērķu noteikšana”, Vides risinājumu institūts, 2013.;
- “Ainavu plāna izstrāde”, SIA “Metrum”, 2015.

Rīgas pilsētas ainavu veido dažādās pakāpēs urbanizētas ainavu telpas, kuras veidotas dabiski unikālā un sarežģītā vietā Daugavas upes deltā. Tā kā pilsētas reljefs ir izteikti līdzens, pilsētas telpiskie akcenti veidojas ar apbūvi un dažādajiem pilsētas ainavu telpu izmantošanas veidiem. Rīgā sastopamas dažādas nozīmes gan dabiskas piekrastes, upju un ezeru ainavu telpas, gan cilvēku veidotas apbūves un rekreācijas teritorijas. Urbanizētās ainavu telpās tādi ainavu faktori kā vietas un apbūves kultūrvēsturiskā vērtība, estētiskā kvalitāte, ainavu skata vizuālā pievilcība tiek izcelta un uztverta kā nozīmīgāka, salīdzinot ar teritoriju ekoloģisko nozīmi. Mūsdienā Rīgā pilsētas ainavu aspekti ir cieši saistīti un integrēti dažādās pilsētas attīstības jomās, piemēram, dzīvojamās apbūves attīstība, transporta infrastruktūra, ostas attīstība u.tml.. Saskaņoties dažādām pilsētas attīstības interesēm, pieaug arī ainavu noskaņas faktoru nozīme, piemēram, troksnis, gaisa kvalitāte.

⁸⁴ Nikuljins, V. 2007. Latvijas seismotektoniskie apstākļi un seismiskā bīstamība. Latvijas Universitāte, Rīga, lpp. 165.

Rīgas pilsētas ainavu veidošanās/Rīgas pilsētas ainavas struktūra

Rīgas telpiskā struktūra ir veidojusies dažādu vēsturisko notikumu, politisko varu, ideju, tehnoloģisko iespēju un ekonomisko apsvērumu iespaidā.

Vecrīgu var saukt par senāko saglabājušos Rīgas apbūves struktūru. Šis pilsētāinavas slānis veidojies laikā kopš 13. gs. kā viduslaiku Hanzas pilsēta, un tā attīstību noteikuši ekonomiskie faktori (tirdzniecība, osta) un militārie apsvērumi – līdz pat 19. gadsimta vidum ar vārdu Rīga tika apzīmēta pilsēta nocietinājumu vaļņu iekšpusē, apkārt vaļņiem bija aizsarggrāvis un klajums – esplanāde (glacis), aiz kā sākās priekšpilsētas.

Pēc 1812. gada, kad tuvojošās Napoleona armijas draudu dēļ priekšpilsētas tika nodedzinātas, to atjaunošana notika pēc vienota plāna, kam pateicoties radusies tagadējā Rīgas centra ielu un kvartālu struktūra, ielu platumi. Atjaunojot pilsētu, radās lielākā daļa tā sauktās “koka Rīgas” – viena un divu stāvu koka ēkas, kuru izskatu noteica Krievijas impērijas klasicisma paraugfasāžu albumi. Savukārt 19. gadsimta otrajā pusē mazstāvu koka apbūvi pamazām sāka nomainīt mūra nami, un līdz ar to šodien ainava, kurā dominētu koka ēku apbūve, sastopama vairāk centra nomalēs un tām pieguļošajās teritorijās (Grīziņkalns, Maskavas priekšpilsēta, Āgenskalns, Čiekurkalns), bet pilsētas centrā tās ir atsevišķas ēkas starp mūra namiem. Cits, senāks koka apbūves slānis ir kādreizējās 18.-19. gadsimta turīgo pilsoņu ārpilsētas muižiņas, no kurām vairāk saglabājušās Pārdaugavā. Šodien tās, kas saglabājušās, atrodamas jaunākas apbūves vai kādreizējo muižu parku ieskāvējumā.

Reaģējot uz modernizācijas un industrializācijas izaicinājumiem, 1856. gadā tika nojaukti pilsētas nocietinājumi vaļņi. Kādreizējo priekšpilsētu koka apbūvi aiz Bulvāru loka pamazām nomainīja mūra īres nami piecu sešu stāvu augstumā, veidojot kapitālisma pilsētu, tā saukto “jūgendstila Rīgu”.

Tā kā Pirmais pasaules karš apturēja straujo pilsētas attīstību, bet Padomju Savienības okupācijas laika apstākļi 20. gs. otrajā pusē šo situāciju Rīgas centrā zināmā mērā iekonservēja, tad šodienas centra ainavas raksturīga iezīme ir jaukta apbūve, kur starp piecu sešu stāvu ēkām ir daudz koka māju.

Lielā nozīme pilsētas attīstībā šai laikā bija dzelzceļa izveidošanai, gar dzelzceļa loku izvietojās nozīmīgi rūpniecības uzņēmumi. Industriālā laikmeta (pirmais industrializācijas periods – 19. gs. beigas/20. gs. sākums) mantojums – gan vēsturiskais centrs ar bulvāru loka parkiem, sabiedriskajām būvē un īres namiem ar salīdzinoši greznajām fasādēm, gan teritorijas centra nomalēs, Sarkandaugavā, Maskavas priekšpilsētā un Pārdaugavā ar daudzajām fabriku ķieģeļu ēkām un strādnieku koka dzīvojamajām mājām ir uzskatāms par Rīgas identitātes nozīmīgāko un interesantāko daļu.

Dārzu pilsētu kustības ideāli Rīgā tika uztverti ļoti agri un visspilgtāk atspoguļojas Mežaparka ainavā. Taču arī vēlākos gados šīs idejas ietekmējušas gan savrupmāju rajonu (Māras dīķa apkārtnē, Bieriņi, Šampēteris u.c.), gan mazdārziņu teritoriju rašanos un attīstību.

Otrs industrializācijas periods saistīts ar 20. gadsimta 60. - 80. gadiem, kad Rīga bija nozīmīgs Padomju Savienības rūpniecības centrs. Šai laikā izpletās lielās rūpnīcu teritorijas, kuras raksturoja milzīgi dzelzsbetona paneļu korpusi. Imigrācijas rezultātā Rīgas iedzīvotāju skaits gandrīz dubultojās, un to izmitināšanai tapa padomju modernisma priekšpilsētas - lielmēroga dzīvojamie rajoni jeb t.s. mikrorajoni.⁸⁵

Nemot vērā iepriekš minēto, var izdalīt vairākus pilsētas ainavas mantotos veidošanās slāņus un procesus:

- Ūdeņu struktūra;
- Reljefs;
- Apzaļumojums un parku sistēma;

⁸⁵ “Rīgas ainavu veidošanas mērķu noteikšana”, nodibinājums “Vides risinājumu institūts”, Rīga, 2013.

- Tirdzniecība / viduslaiku Hanzas pilsēta;
- Militāro apsvērumu ietekmē radītā Vecpilsētas telpiskā struktūra;
- Apgaismības idejas un pilsētas atjaunošana pēc 1812. gada ugunsgrēka 18.-19. gs. priekšpilsētas un muižiņas – “koka Rīga”;
- Industrializācijas un dzelzceļa attīstības (19. gs. beigās, 20. gs. sākumā) ietekmē radītā pilsēttelpa;
- Dārzu pilsētu idejas izpausmes Rīgas telpiskajā struktūrā 20. gs.;
- Padomju Savienības periods – industrializācijas un imigrācijas radītā telpiskā struktūra.

Pilsētas kopējo struktūru veido tās atsevišķās daļas - dzīvojamās un industriālās apbūves teritorijas, apstādījumu un ūdeņu teritorijas, ko kopējā sistēmā savieno ceļu struktūra. Rīgas telpiskās struktūras shēma attēlo to savstarpējo sakārtojumu, izceļ galvenos pilsētvidi veidojošos elementus un attēlo telpiskās attīstības principus. Telpiskās struktūras shēma ir grafisks attēlojums, kas kalpo par pamatu lēmumu pieņemšanai attiecībā uz katras atsevišķas teritorijas attīstības nākotnes perspektīvām.

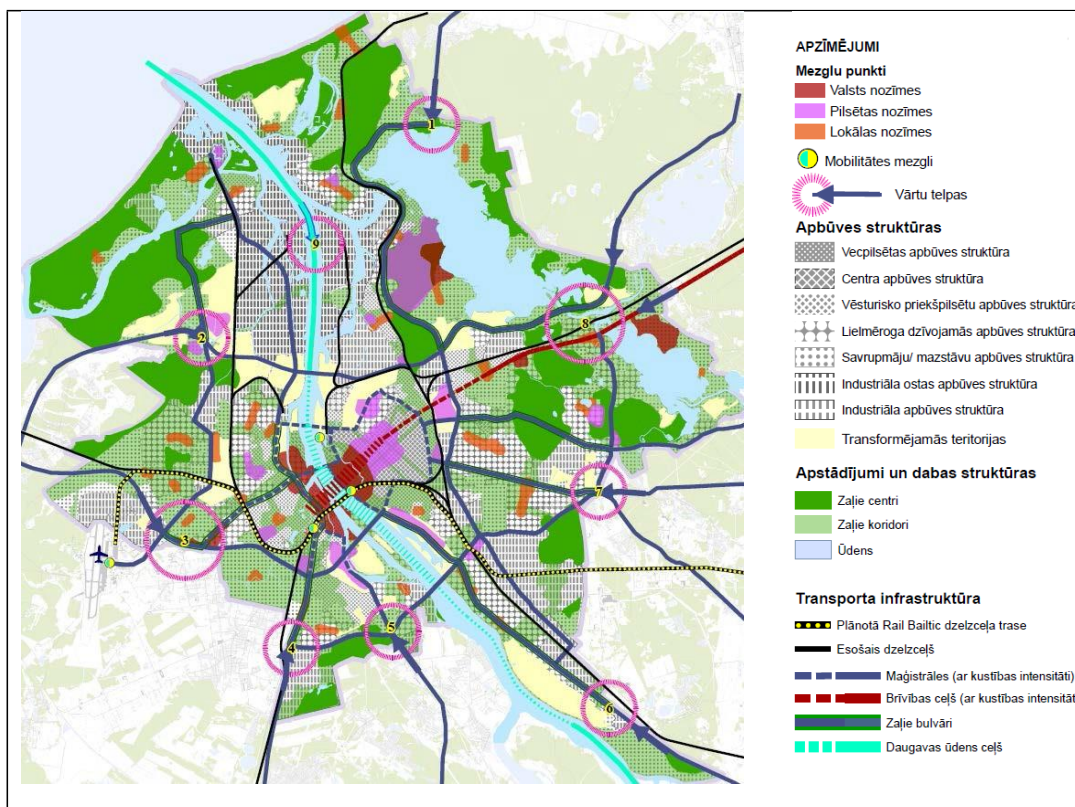
Rīgas telpiskās struktūras shēmas izstrāde ir nepieciešama, lai nodrošinātu konceptuālo pamatojumu galveno Rīgas veidojošo vērtību saglabāšanai un galveno jaunveidojamo elementu attīstībai. Telpiskās struktūras shēma izstrādāta, pamatojoties uz esošās un perspektīvās situācijas analīzi, par pamatu ņemot iepriekšējos Rīgas attīstības plānos noteiktos telpiskās attīstības pamatprincipus (3.12.1. attēls).

Rīgas pilsētas telpiskās struktūras jautājumi ir pētīti vairākkārtīgi, tai skaitā, izstrādājot Rīgas attīstības plānu 1995.-2005. gadam, tajā tika iekļauta Rīgas telpiskās struktūras shēma, kurā tika ietverti galvenie pilsētas struktūras elementi. Izvērtējot minētos materiālus mūsdienu situācijā, secināms, ka Rīgas telpiskās struktūras pamatelementi savu nozīmi pilsētas telpā un ainavā nav mainījuši un ir iekļaujami telpiskās struktūras shēmā arī turpmāk:

- 1) Daugava – Rīgas tēla un telpiskās kompozīcijas pamatelements;
- 2) Esošā akcentētā vēsturiskās apbūves silueta grupa – Vecrīga;
- 3) Svarīgākā kompozīcijas šķērsass (Brīvības iela, Kaļķu iela, Uzvaras parks);
- 4) Bulvāri, gatves un lielceļi ar skatupunktiem (ainavām) uz apbūves akcentiem;
- 5) “Rīgas vārti”.

Papildus minētajiem elementiem Rīgas telpiskās struktūras shēmu veido vairāki slāņi:

- 1) Dabas struktūra – apstādījumu teritorijas un pilsētas ūdeņi;
- 2) Apbūves struktūra – apbūves tipoloģija, kas izriet no tās funkcijas un telpiskā rakstura;
- 3) Transporta tīklojums – norāda uz pilsētas iekšējām saiknēm un dažādo pilsētas uztveri, kas veidojas pa tiem pārvietojoties;
- 4) Mezglu punkti – pilsētas aktivitāšu, cilvēku un transporta koncentrācijas vietas, kas norāda uz pakalpojumu nodrošinājumu pilsētas mērogā.

3.12.1. attēls. Rīgas telpiskās struktūras shēma (Ainavu tematiskā plānojuma projekts, 3. pielikums)

Ainaviski nozīmīgās un tipiskās ainavu telpas

Viens no veidiem, ko parasti izmanto ainavas unikalitātes parādīšanai, ir ainavu unikalitātes un tipiskuma vērtējums, ko tālāk var izmantot, piemēram, tūristu un iedzīvotāju piesaistīšanā, kā arī plānojot pilsētas attīstību, lai ainavas pārveides procesā netiktu pārveidoti tās vērtību veidojošie elementi. Identificētās unikālās un tipiskās Rīgas ainavas parāda galvenās Rīgas ainavu vērtības, tomēr tās aptver tikai nelielu daļu no kopējās pilsētas teritorijas. Eiropas ainavu konvencijas izpratnē ainavas ir izdalāmas visā pašvaldības teritorijā, tāpēc tekstā zemāk ainavas apskatītas plašāk, identificējot Rīgas struktūru veidojošās ainavu vienības, kam piemīt noteikta vērtība (ekoloģiskā un kultūrvēsturiskā) un noteikta funkcija (dzīvojamās vides, industriālā, ostas industriālā un dzelzceļa).

Unikālās ainavas var izdalīt dažādos telpiskos mērogos: pilsētas, valsts, reģiona, Eiropas un pasaules mērogā. Veicot Rīgas ainavu inventarizāciju, kā atskaites mērogs izvēlēts Eiropas un Baltijas jūras reģiona mērogs. Par unikālu uzskatāma cilvēka vai dabas veidota ainava, ja tā ir vienīgā vai viena no nedaudzajām šāda tipa ainavām reģionā vai Eiropā vai arī tā ir vislabāk saglabāta.

Tipiska ainava raksturo ainavas tipu, kurā atspoguļojas noteikts pilsētas attīstības process, laikmets, arhitektūra, pilsētas plānošanas risinājumi un dabas apstākļi. Tipisko ainavu izdalīšanas mērķis ir, pilsētai attīstoties, saglabāt ainavas vēsturisko seju un autentiskumu. Viens no galvenajiem kritērijiem tipisko dabas ainavu izdalīšanā ir ainavas dabiskums. Rīgā cilvēku tiešas vai netiešas darbības neietekmētas ainavas nav iespējams izdalīt un tāpēc Rīgai raksturīgās tipiskās dabas ainavas raksturo pilsētas dabas apstākļus, kā arī cilvēku aktivitātes (kāpu apmežošanu, pļavu apsaimniekošanu u.c.) rezultātus, pārveidojot dabas ainavu.⁸⁶

⁸⁶ "Rīgas pilsētas ainavu teritoriju izdalīšana, analīze un novērtēšana", Latvijas Universitātes ģeogrāfijas un zemes zinātņu fakultāte, Rīga, 2009.

Unikālās un tipiskās Rīgas ainavas veido galveno ainavu vērtību telpu pamatu Rīgas pilsētā. Unikālās un tipiskās ainavas var iedalīt pēc to nozīmēs, kā arī pēc atbilstības ainavu tipiem:

- **kultūrvēsturiski augstvērtīgās Rīgas ainavas** – plašāk par kultūrvēsturiskajām vērtībām aprakstīts 3.8. nodaļā;
- **ekoloģiski augstvērtīgās ainavas** – plašāk par ekoloģiski nozīmīgām teritorijām un to vērtībām pilsētā aprakstīts 3.7. nodaļā;
- **dzīvojamās vides ainavas** - izdalīts kā atsevišķs ainavu tips, šajā kategorijā apvienojot visu Rīgas apbūves periodu apbūvi (vēsturiskā koka un mūra apbūve ar dzīvojamo funkciju, 20. gs. otrajā pusē laikā būvētā daudzstāvu dzīvojamā apbūve, visos laika periodos īstenotā savrupmāju un mazstāvu dzīvojamo ēku apbūve) ar mājokļu funkciju;
- **industriālās ainavas** - dažādos laikos veidotās ražošanai, ostas attīstībai un kravu pārvadāšanai domātās teritorijas veido lielāko daļu no Rīgas industriālās ainavas. Ietver saglabājamās un no jauna veidojamās industriālās apbūves teritorijas, kuras var iedalīt trīs grupās: industriālā ainava, Rīgas ostas ainava un dzelzceļa ainava;
- **degradētās ainavas** - plašāk par degradētajām teritorijām pilsētā aprakstīts 3.5. nodaļā.

Ainavas attīstības tendences – pašreizējie procesi

Ainava veidojas laika gaitā dabas un cilvēku kontrolētu procesu mijiedarbības rezultātā. Katrai ģeogrāfiskai vietai šo ietekmējošo procesu jeb virzītājspēku kopums un to ietekmes apmērs ir dažāds, tādējādi veidojas katras vietas individuālā ainava. Galvenie ainavu veidojošo virzītājspēku ietekmējošie faktori Rīgā pēc Latvijas neatkarības atgūšanas 1991. gadā ir:⁸⁷

- **primārie procesi**, kurus nosaka sociāli ekonomiskās situācijas maiņa, tehnoloģiju attīstība, globālā tirgus struktūras transformācija;
- **sekundārie procesi**, kurus nosaka valsts politika, kas vērsta uz adaptēšanos primāro procesu radītiem apstākļiem, veidojot ilgtermiņa politiku un operatīvi reaģējot uz dažādām situācijām;
- **pašplūsmas procesi**;
- **pašvaldības procesi** - Rīgas pašvaldības īstenotās politikas, plānošana un projektu realizācija.

Potenciāli ietekmējamās ainavas

Saistībā ar Rīgas pilsētas ainavām kā potenciālās teritorijas, kuras RTP2030 īstenošana var būtiski ietekmēt, atzīmējamās pilsētas meža teritorijas (t.sk., mežaparki), dzīvojamās apbūves teritorijas, kā arī transformējamo teritoriju un līdz šim neapgūtu vai daļēji izmantotu teritoriju (Lucavsala, ūdensmalas) attīstība.

Meža teritorijas ieņem nozīmīgu lomu pilsētas ainavu struktūrā. Tajā pašā laikā tajās pārklājas dažādas intereses, jo tās ir gan ekoloģiski nozīmīgi pilsētas ainavu elementi, gan rekreācijai būtiskas teritorijas, gan kultūrvēsturiski nozīmīgas, gan apbūvei pievilcīgas teritorijas. Turklāt būtiski atzīmēt, ka atšķirīgas intereses var pārklāties arī vienā meža teritorijā, tāpēc svarīgi nodrošināt interešu saskaņošanu lokālā līmenī. RTP2030 tiek piedāvāti dažādi risinājumi saistībā ar atļauto un plānoto meža teritoriju izmantošanu - tiek noteikti mežaparki kā nozīmīgākās publiskās ārtelpas Rīgas mežu teritorijās, dažādas funkcionālās zonas (DA1, DA2), atšķirīgi izmantošanas veidi un parametri. Esošais stāvoklis Rīgas pilsētas mežu teritorijās ir atšķirīgs, tāpēc RTP2030 īstenošana var tās ietekmēt dažādi. Ainaviski nozīmīgākās meža teritorijas, kuras RTP2030 īstenošana var būtiski ietekmēt, ir noteiktās mežaparku teritorijas.

⁸⁷ "Rīgas ainavu veidošanas mērķu noteikšana", nodibinājums "Vides risinājumu institūts", Rīga, 2013

Rīgas pilsētas dzīvojamās apbūves teritorijas kā pastāvīga iedzīvotāju uzturēšanās vieta ir nozīmīgas ainavu kontekstā. Turklāt atzīmējams, ka Rīgas pilsētā ievērojama daļa no dzīvojamās apbūves ir noteikta kā kultūrvēsturiski nozīmīgas teritorijas, nosakot tām dažāda līmeņa aizsardzības statusu. Līdz ar to minētās teritorijas veido augstvērtīgas ainavu telpas. Pozitīvi vērtējama pieeja un risinājumi, kurus līdz šim Rīgas pilsēta īstenojusi minēto augstvērtīgo ainavu telpu pārvaldībā, piemēram, nosakot īpašu statusu un apstiprinot teritorijas plānojumu RVC. RTP2030 ir iekļautas apbūves aizsardzības teritorijas, kurām, balstoties uz veikto izpēti, noteiktas atsevišķas prasības TIAN. Apbūves aizsardzības teritorijas ir noteiktas 16 teritorijām ar pilsētai nozīmīgu un tipisku kultūrvēsturisku apbūvi. TIAN apbūves aizsardzības teritorijās noteikts detalizētāks maksimālais apbūves augstums, grafiski attēlotas aizsargājamās apbūves grupu areāli un potenciāli vērtīgā vēsturiskā apbūve. Tāpat RTP2030 izstrādes ietvaros sagatavoti vairāki (Ainavu TmP, Kultūrvēsturisko teritoriju TmP, Apstādījumu struktūras un publisko ārtelpu TmP) tematiskie plānojumi, kuros sniegti konstruktīvi priekšlikumi dzīvojamās apbūves un tām pieguļošo teritoriju ainavu pārvaldībā. Tomēr atzīmējams, ka, salīdzinot ar spēkā esošo teritorijas plānojumu, RTP2030 ievērojamā daļā dzīvojamās apbūves teritoriju tiek mainīts atļautās un plānotās izmantošanas veids. Lai gan lielākajā daļā šo teritoriju tiek saglabāta dzīvojamā apbūve, tomēr tiek mainīti izmantošanas nosacījumi un apbūves parametri, t.sk., arī Apbūves aizsardzības zonās. Šādas izmaiņas visvairāk saistāmas ar savrupmāju un mazstāvu dzīvojamo apbūvi, un potenciāli tās var radīt nozīmīgas ainavu izmaiņas. Tāpat RTP2030 tiek būtiski mainīta pieeja attiecībā uz apbūves augstumu, veidojot atļauto stāvu skaitu ar 3 stāvu soli.

Rīgas pilsētas ainavu neatņemama un būtiska sastāvdaļa ir ūdensmalas, ar kurām saistās ievērojama daļa pilsētas estētiski un ekoloģiski augstvērtīgāko ainavu. To paredzētā attīstība un izmantošana RTP2030 radīs ainavu izmaiņas, taču, kādas būs šīs ietekmes, atkarīgs no izmantotajiem risinājumiem.

Vairāk par RTP2030 risinājumu izvērtējumu skat. Vides pārskata 5. nodaļā.

Neīstenojot RTP2030, netiek īstenoti attīstības virzieni, kas ir iekļauti tematiskajos plāņos, tādējādi radot plāņojumiem neatbilstošas telpiskās attīstības tendences. Neizvairot papildus prasības pilsētas meža teritoriju aizsardzībai, var palielināties risks, ka pilsētas meža teritoriju platības samazinās, tādējādi radot nelabvēlīgu ietekmi uz dabiskajām ainavām.

4. Rīgas teritorijas plānojuma un tā iespējamo alternatīvu, kas izriet no tematisko plānojumu risinājumiem, īstenošanas būtiskās ietekmes uz vidi novērtējums

Veicot RTP2030 analīzi, tika izvērtēts, kādas varētu būt potenciālās plānošanas dokumenta īstenošanas ietekmes uz vidi. Vērtējot RTP2030 īstenošanas iespējamās ietekmes, tika analizēts to būtiskums, veids un ilgums. Detalizēti 5. nodaļā aprakstītas tikai būtiskās ietekmes (t.i., tādas, kas ir vērtējamas un nozīmīgas).

Ietekmju vērtēšanas metodoloģiskie apsvērumi ir sniegti 4.1. tabulā, savukārt visu ietekmju izvērtēšanas rezultāti pieejami 1. pielikumā. Pielikumā pieejamais vērtējums attēlots RTP2030 redakcijai **2.0 salīdzinājumā** ar iepriekšējām plānojuma redakcijām.

Veicot izvērtējumu, tika identificētas un izvērtētas arī risinājumu alternatīvas (1. pielikuma tabulā atzīmētas ar violetu tekstu un indeksētas). Veicot izvērtējumu, netika atsevišķi vērtēts RVC, jo attiecīgi tam ir spēkā atsevišķs plānošanas dokuments. Visu risinājumu ietekme tika vērtēta kompleksi, ņemot vērā to mijiedarbību.

4.1. tabula. Ietekmju vērtēšanas būtiskuma, veida un ilguma kritēriji

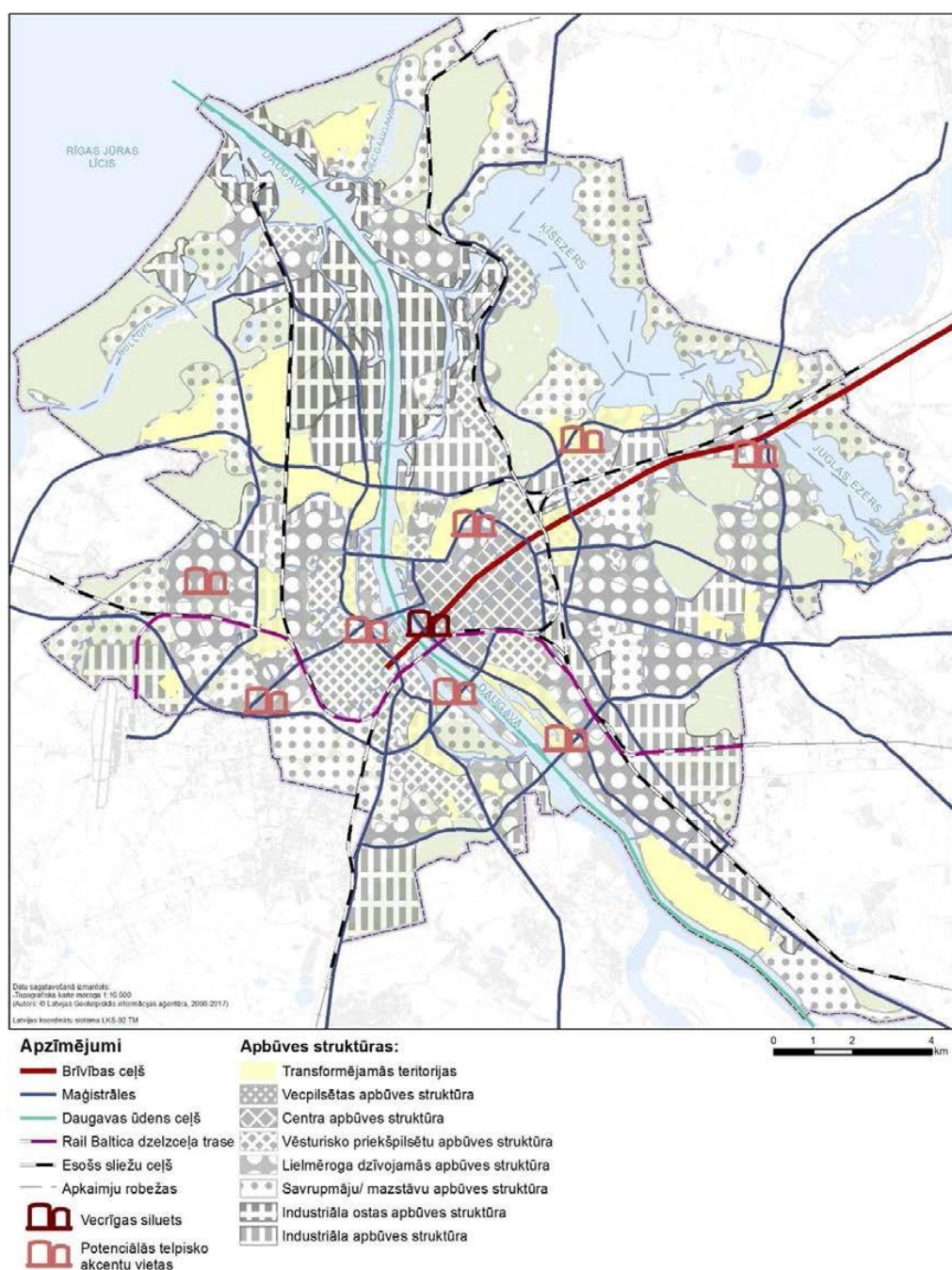
BŪTISKUMS	+ vērā ņemama pozitīva ietekme	Iespējams, ka risinājuma īstenošana veicinās kvantitatīvus vai kvalitatīvus uzlabojumus vides/aspekta kvalitātē, salīdzinot ar pamatstāvokli.
	++ nozīmīga pozitīva ietekme	Ļoti iespējams, ka risinājuma īstenošana veicinās būtiskus kvantitatīvus vai kvalitatīvus uzlabojumus vides/ aspekta kvalitātē; tiks sasniegti normatīvajos aktos un vadlīnijās noteiktie vides kvalitātes normatīvi, kā arī tiks nodrošināta plānošanas dokumentos noteikto mērķu sasniegšana.
	- vērā ņemama negatīva ietekme	Iespējams, ka risinājuma īstenošana veicinās kvantitatīvu vai kvalitatīvu vides stāvokļa/aspekta kvalitātes pasliktināšanos, salīdzinot ar pamatstāvokli.
	-- nozīmīga negatīva ietekme	Ļoti iespējams, ka risinājuma īstenošanas rezultātā var tikt pārkāpti normatīvajos aktos noteiktie vides/ aspekta kvalitātes robežlielumi vai normatīvo aktu prasības vides jomā, vai var rasties būtiska negatīva ietekme uz vidi/ aspektu, salīdzinot ar pamatstāvokli. Netiks sasniegti plānošanas dokumentos noteiktie mērķi.
	+/- ietekme nav zināma	Ietekme nav zināma (t.sk., dēļ informācijas trūkuma par pamatstāvokli)
	0 ietekme nav/ ietekme nav būtiska	Nav paredzamas kvalitatīvi vai kvantitatīvi novērtējamas izmaiņas vides/ aspekta stāvoklī un ietekmē uz sabiedrības tiesībām vides jomā.
VEIDS	T – tieša ietekme	Ietekme, kas izriet tieši no risinājuma īstenošanas.
	N – netieša ietekme	Ietekme, kas varētu pastarpināti rasties no risinājuma īstenošanas.
ILGUMS	Ī – īslaicīga ietekme	Ietekme, kas izpaužas noteiktu, īsu laika periodu (piemēram, ietekme būvniecības laikā)
	V/I – vidēja termiņa un ilglaicīga ietekme	Risinājuma īstenošana rada pastāvīgu, atkārtotu vai ilgstošu ietekmi
	n/a – nav attiecināms	Gadījumos, kad ietekmes nav vai ietekme nav zināma un tās ilgumu un to, vai tā būs tieša, nav iespējams paredzēt, tabulā atzīmēts vērtējums n/a – nav attiecināms.
	(...)	Vērtējums iekavās nozīmē, ka RTP2030 2.0 redakcijā attiecīgais risinājums mainījās salīdzinājumā ar 1.0 redakciju. Tādā gadījumā iekavās sniegts iepriekšējā RTP2030 risinājuma vērtējums, bet bez iekavām – aktuālā RTP2030 risinājuma vērtējums.
	[...]	Vērtējums kvadrātiekvā nozīmē, ka RTP2030 3.0 redakcijā attiecīgais risinājums mainījās salīdzinājumā ar 2.0 redakciju. Tādā gadījumā iekavās sniegts iepriekšējā RTP2030 risinājuma vērtējums, bet bez iekavām – aktuālā RTP2030 risinājuma vērtējums.
	Svītrots teksts	Ar svītrojumu atzīmētas nodaļas, kas ir dzēstas 2.0 vai 3.0 redakcijā.

5. Ar plānošanas dokumentu saistītās vides problēmas, to raksturojums un vērtējums

Veicot RTP2030 analīzi, tika izvērtēta plānojumā ietvertu risinājumu (atbilstošās TIAN nodaļas un grafiskās daļas) īstenošanas ietekme uz vidi. Izvērtējums veikts RTP2030 projektam, kas nodots vērtēšanai pirms tā publiskās apspriešanas (vairāk 4. nodaļā) un zemāk atspoguļots vērtējums aktuālajā RTP2030 versijā iekļautajiem risinājumiem. Šajā nodaļā ietvertais RTP2030 risinājumu vērtējums uz konkrēto vides aspektu

skatāms saistībā ar 2. nodaļā ietvertajiem mērķiem un ietekmju vērtēšanas kritērijiem un RTP2030 ietekmju vērtēšanas rezultātiem, kas apkopoti 1. pielikumā. Ietekmju vērtēšanas metodoloģiskie apsvērumi ir sniegti 4. nodaļas tabulā. Nodaļā sniegts pamatojums būtiskāko RTP2030 risinājumu pozitīvajam (+ un ++) un negatīvajam (- un --) vērtējumam. Nodaļas sagatavošanas ietvaros ir izvērtēta arī nepieciešamība izstrādāt papildu risinājumus (TIAN redakcijas tekstā vai grafiskajā daļā), lai novērstu vai samazinātu RTP2030 īstenošanas būtisko ietekmi uz vidi. Būtiskākie ieteikumi apkopoti 7. nodaļā.

Balstoties uz esošās un perspektīvās situācijas analīzi un par pamatu ņemot iepriekšējos Rīgas attīstības plānos noteiktos telpiskās attīstības pamatprincipus, ir izstrādāta Rīgas telpiskās struktūras shēma, kas nodrošina konceptuālo pamatojumu galveno Rīgas veidojošo vērtību saglabāšanai un galveno jaunveidojamo elementu attīstībai (skat. 5.1. attēlu).

5.1. attēls. Apbūves telpiskās struktūras pamatprincipi

Izvērtējot RTP2030 grafisko daļu, tika arī ņemts vērā, vai TIAN iekļautie nosacījumi ir pietiekami, lai nodrošinātu izstrādātās telpiskās struktūras pamatprincipu ievērošanu. Kopumā skatoties, RTP2030 grafiskajā daļā noteiktais zonējums atbilst apbūves telpiskās struktūras pamatprincipiem, ar dažiem izņēmumiem, kur tika izlemts attīstīt attiecīgās teritorijas, nosakot citādas apbūves attīstības perspektīvas (piemēram, teritorija ap lidostu noteikta kā dabas un apstādījumu teritorija, savukārt Dreiliņos noteikta jaukta centra apbūve).

Veicot ietekmju izvērtējumu, tika analizēta arī ietekmju savstarpējā mijiedarbība, t.i., vai pastāv situācija, kurā viens risinājums var atstāt pēc būtības izteikti pretrunīgas ietekmes attiecībā uz dažādiem vides aspektiem, tādējādi radot potenciālas konfliktsituācijas. Lai gan pastāv situācijas, kur kādā no aspektiem risinājuma ietekme pēc būtības atšķiras no pārējiem vērtējumiem attiecīgajam risinājumam (bieži vien attiecīgajās TIAN sadaļās kāds konkrēts risinājums var attiekties uz konkrētu aspektu, līdz ar to izteikti mainot vērtējumu konkrētam aspektam), gadījumi, kad kādam risinājumam būtu fiksēti pēc būtības izteikti duāli vērtējumi dažādiem aspektiem, ir salīdzinoši maz. Šādas situācijas radušās, vērtējot nosacījumus konkrētām funkcionālajām zonām (piemēram, risinājums Nr. 55. "Jauktas centra apbūves teritorija (JC1), (JC2), (JC3)"; risinājums Nr. 56 "Jauktas centra apbūves teritorija (JC4)"; risinājums Nr. 65.1. "Dabas un apstādījumu teritorija (DA1)"). Pamatojums konkrētiem vērtējumiem augstākminētajiem risinājumiem sniegts turpmākajās nodaļās.

5.1. Atmosfēras gaisa kvalitāte

Esošā gaisa kvalitāte lielākajā daļā Rīgas teritorijas, ko raksturo gada vidējās piesārņojuma koncentrācijas, ir labāka par normatīvajos aktos noteiktajām kvalitātes prasībām. Viena no problemātiskākajām teritorijām ir Rīgas vēsturiskais centrs, ko tieši neskar vērtējamais plānošanas dokuments, bet, vērtējot plānošanas dokumentu, tiek ņemta vērā netiešā ietekme uz šo teritoriju.

Lielākos piesārņojošo vielu emisijas apjomus rada transports (autotransports, dzelzceļa satiksme un kuģošana) un mājāsaimniecību individuālā apkure. Lokāls paaugstināts gaisa piesārņojums Rīgas teritorijā saistīts ar ražošanas uzņēmumiem.

Tā kā pilsētas ilgtermiņa attīstības dokuments paredz veicināt energoefektīvu un resursus taupošu attīstību, vienlaikus samazinot piesārņojošo vielu emisiju daudzumu, tad, vērtējot plānošanas dokumenta ietekmi uz gaisa kvalitāti, tika izvērtēts, vai nosacījumi veicina ekonomisko attīstību ar pēc iespējas augstāku vides aizsardzības līmeni, šajā aspektā vērtējot arī nosacījumus transporta sistēmas attīstībai. Ilgtermiņa mērķi arī nosaka, ka gaisa kvalitātei pilsētā ir jāatbilst ES standartiem, līdz ar to vērtēts, vai plānojumā ietvertie risinājumi nodrošina cilvēku veselības aizsardzību. Ņemot vērā apbūves noteikumu specifiku, vērtēti arī nosacījumi kvalitatīvu apstādījumu sistēmu izveidei, kas netieši var uzlabot gaisa kvalitāti pilsētā.

Satiksmes infrastruktūras risinājumos tiek ievērota plānošanas pēctecība. Attīstība paredz divus izteiktus pilsētas transporta lokus un radiālos savienojumus autotransporta intensitātes pilsētas centrālajā daļā samazināšanai, paredzot priekšrocības sabiedriskā transporta infrastruktūras attīstībai un veidojot infrastruktūru gājējiem un velosipēdistiem. Kā būtiska pozitīva izmaiņa vērtējams TIAN risinājums, kas pieļauj Rīgas pilsētas pašvaldības teritorijā noteikt īpaša režīma zonu, kurā (kopumā vai tās daļās) pašvaldība ir tiesīga uzlikt nodevas personām, kuru transportlīdzekļi iebrauc attiecīgajā īpaša režīma zonā. Šādas "zemās emisiju zonas" izveide Rīgas centrā ir viena no Rīgas pilsētas gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programmas ietvaros plānotajām rīcībām, kam ir sagaidāma tieša būtiski pozitīva ietekme uz transporta emisiju samazinājumu pilsētas problemātiskajās teritorijās. TIAN 3. redakcija nosaka arī minimālās prasības elektrotransportlīdzekļu uzlādes punktu izveidei dzīvojamajās ēkās, kas ir identificēts kā viens no nepieciešamajiem risinājumiem izstrādes stadijā esošajā Rīgas pilsētas gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programmā 2021 – 2025. gadam.

Piedāvātie TIAN risinājumi var radīt arī netiešu labvēlīgu ietekmi uz gaisa kvalitāti, paredzot gan velonovietņu, gan stāvparku attīstību. No gaisa aizsardzības viedokļa pozitīvi vērtēta tematiskajos plānos izvērtēto un plānojumā iestrādāto ilgtermiņa alternatīvu attīstība, kas var atslēgt pilsētas centrālo daļu no transporta, t.sk. jaunas dzelzceļa līnijas attīstība un kravu transporta novirzīšana no centra.

Rīgas pilsētas gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programmas ietvaros plānotajām rīcībām atbilstoša ir prasība izvirzīt īpašus nosacījumus individuālās apkures pieslēgumu veidam un apkures iekārtām. Piedāvātajiem risinājumiem var būt būtiska pozitīva ietekme uz gaisa kvalitāti, it īpaši ņemot vērā precizējumu, ka jebkura veida lokālam apkures risinājumam šajās teritorijās ir jānodrošina atbilstība ekodizaina prasībām ar enerģiju saistītām precēm (produktiem). TIAN 3. redakcija arī ietver aizliegumu uzstādīt jaunas sadedzināšanas iekārtas, kurās kā kurināmo enerģijas ražošanai paredzēts izmantot akmeņogles, brūnogles, kūdras un citu cieta kurināmo, izņemot cieta biomasu, kā to paredz Gaisa piesārņojuma samazināšanas rīcības plāns 2020.-2030. gadam⁸⁸. Gaisa piesārņojuma samazināšanas rīcības plāns 2020.-2030. gadam ietver arī pasākumu pārskatīt RD 2015. gada 22. septembra saistošos noteikumus Nr. 167 "Par gaisa piesārņojuma teritoriālo zonējumu un siltumapgādes veida izvēli" noteikto zonu iedalījumu un noteikt zonas, ne tikai pēc gaisa kvalitātes modelēšanas rezultātiem, bet arī iedzīvotāju blīvuma, teritorijas izmantošanas veida un centralizētās siltumapgādes pieejamības. Attiecīgi paredzama gan metodiskās pieejas zonu noteikšanai, gan šo zonu pārskatīšana un tāpēc ieteicams prasības gaisa kvalitātes uzlabošanai attiecināt uz visām teritorijām, kurās ar Rīgas domes saistošajiem noteikumiem par gaisa piesārņojuma teritoriālo zonējumu un siltumapgādes veida izvēli noteikti ierobežojumi vai aizliegumi sadedzināšanas iekārtu izvēlei vai piesārņojošo darbību uzsākšanai.

Ņemot vērā lokālo gaisa piesārņojumu, kas saistīts ar piesārņojošām darbībām, kā samērīgi un pozitīvi vērtējami TIAN ietvertie risinājumi, kas paredz ražošanas attīstību tiešā dzīvojamās apbūves tuvumā ar pēc iespējas augstāku vides aizsardzības līmeni. Šie risinājumi saistīti gan piesārņojošo darbību klasifikāciju, gan buferjoslu izveidi rūpniecības teritorijās.

Savukārt ar līdzīgu mērķi paredzēts arī ierobežot dzīvojamo apbūvi tiešā rūpniecības zonas tuvumā. Pozitīvi vērtējami arī risinājumi, kas veicina ekonomisko attīstību, samazinot piesārņojumu arī neatbilstošas izmantošanas gadījumā, kā arī dažādi nosacījumi, kas saglabāti no līdzšinējā plānojuma vai izvirzīti no jauna un nosaka minimālos attālumus starp dažādiem objektiem un dzīvojamo apbūvi, tādējādi samazinot ietekmi uz cilvēku veselību un smaku traucējumus gan objektu darbības, gan avāriju gadījumos.

TIAN ietver prasības jaunu apstādījumu izveidei, kas vērtējams pozitīvi no gaisa aizsardzības viedokļa, bet vairāki risinājumi, t.sk. nosacījumi DA teritorijām, apbūve Mangaļsalā, var radīt netiešu negatīvu ietekmi uz gaisa kvalitāti.

Tabulā zemāk iekļauti tikai būtiskākie TIAN iekļautie risinājumi, kuri novērtēti kā pozitīvi (+ vai ++) vai negatīvi (- vai --).

Risinājums	Vērtējums
1. Visā teritorijā atļautā izmantošana	<u>Risinājumi novērtēti ar +.</u> Ir ierobežota sadedzināšanas iekārtu izvietošana visā teritorijā, ņemot vērā potenciālās iekārtas jaudu un kurināmā veidu, vienlaicīgi papildus ārējiem normatīvajiem aktiem netiek ierobežota siltumenerģijas ieguve, izmantojot atjaunojamās resursus un alternatīvos risinājumus. Pozitīvi vērtējama arī apstādījumu atļaušana visās teritorijās, kas

⁸⁸ Gaisa piesārņojuma samazināšanas rīcības plāns 2020.-2030. gadam, apstiprināts ar Ministru kabineta 2020. gada 16. aprīļa rīkojumu Nr. 197

	nodrošina iespēju apstādījumu sistēmu izveidei. Nosacījumi par automobiļu ar alternatīvo piedziņu uzlādes staciju vai punktu ierīkošanu netieši veicina transporta emisiju samazināšanos pilsētvidē.
10.1. Mežaparku ierīkošanas, pārbūves un izmantošanas nosacījumi vai 10.2. Mežaparkiem nosakāma nepieciešamība izstrādāt lokālplānojumus [Alternatīva daļēji iestrādāta]	Abas alternatīvas novērtētas ar +. Potenciāli mežu un apstādījumu teritorijām var būt pozitīva ietekme uz gaisa kvalitāti. Aktuālajā redakcijā ir nosauktas mežaparku teritorijas, un var secināt, ka tiek nodrošināta atbilstoša statusa saglabāšanu nozīmīgākajām mežainajām teritorijām pilsētā. Tā kā šo teritoriju robežas nav precīzi noteiktas, tad būtu vēlams lokālplānojumu izstrāde.
26. Prasības degvielas uzpildes un gāzes uzpildes stacijām	Risinājumi novērtēti ar -. Aktuālajā redakcijā, nenosakot minimālo attālumu līdz dzīvojamajai apbūvei, netiek sekmēta iespējamās nelabvēlīgās ietekmes uz gaisa kvalitāti, kā arī smaku traucējumu samazināšana iedzīvotāju pastāvīgajās dzīves vietās.
Īpašā režīma zona	Risinājums novērtēts ar ++, jo "zemās emisiju zonas" izveide Rīgas centrā ir viena no Rīgas pilsētas gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programmas ietvaros plānotajām rīcībām, kam ir sagaidāma tieša būtiski pozitīva ietekme uz transporta emisiju samazinājumu pilsētas problemātiskajās teritorijās.
28. Prasības gaisa kvalitātes uzlabošanai	Risinājumi novērtēti ar +. Īpašu prasību ietveršana TIAN gaisa kvalitātes uzlabošanai atbilst Rīgas pilsētas gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programmas ietvaros plānotajām rīcībām, kā arī turpina līdzšinējo pozitīvo praksi gaisa kvalitātes pārvaldībā. Papildus ietvertas prasības smaku monitoringam un operatora darbības vadībai smaku traucējumu gadījumos, kā arī ogļu izmantošanas aizliegums.
30. Prasības transportlīdzekļu novietņu skaitam un izvietojumam; 31. Prasības transportlīdzekļu novietnēm	Risinājumi novērtēti ar +, ņemot vērā nosacījumus, kas paredz cietā seguma, apstādījumu izveidi, uzlādes punktus transportlīdzekļiem ar bezizmešu dzinējiem – tieša lokāla ietekme uz gaisa kvalitāti, kā arī risinājumi ar netiešu ietekmi – prasības velonovietņu izveidei. Pozitīva kumulatīva ietekme starp 30. un 31. risinājumu.
33. Prasības ielām un piebraucamajiem ceļiem	Risinājumi novērtēti ar +, jo ietver prasību ielu un piebraucamo ceļu brauktuves izbūvēt ar cieto segumu, izņēmums ielas un ceļi ar zemu transporta intensitāti. Minētais risinājums pozitīvi ietekmēs lokālo gaisa piesārņojumu ielu tuvumā.
55. Jauktas centra apbūves teritorija (JC1), (JC2), (JC3) 56. Jauktas centra apbūves teritorija (JC4) 58. Jauktas centra apbūves teritorija (JC6) Jauktas centra apbūves teritorija (JC7)	Risinājumi novērtēti ar +/- . Funkcionālās zonas izveide ar plašu izmantošanas spektru atbilst esošai situācijai, vienlaicīgi būtiski labāku cilvēku veselības aizsardzību ilgtermiņā var nodrošināt risinājums, kas paredz indeksētu teritoriju, kurā nav pieļaujama dzīvojamās apbūves, jūtīgas publiskas apbūves un rūpniecības vienlaicīga attīstība. Vērtējums plānojuma 2.0 un 2.1 redakcijai pazemināts, jo Jauktas centra apbūves teritorijā (JC4) teritorijas starp galvenajiem izmantošanas veidiem iekļauta sociālās aprūpes iestāžu apbūve, kas ir pretrunā izvēlētajam principam – nodalīt konfliktējošus izmantošanas veidus. Ir veikta TIAN 2.0 redakcijas normu, kas attiecas uz rūpniecības uzņēmumu būvniecību, precizēšana, sekmējot to efektīvāku īstenošanu.
57. Jauktas centra apbūves	No gaisa kvalitātes un cilvēku veselības aizsardzības viedokļa nav

teritorija (JC5)	vēlama dzīvojamās apbūves attīstība ostas teritorijā. Attiecīgi vērtēti arī alternatīvie risinājumi: <u>57.1. risinājums vērtēts ar -</u> , <u>57.2. risinājums ar -</u> un <u>57.3. risinājums ar +</u> .
59.1. Rūpnieciskās apbūves teritorija	Risinājumi novērtēti ar +. TIAN ietver samērīgus ierobežojumus liela apjoma piesārņojošu darbību ar nozīmīgu emisijas apjomu attīstībai tiešā dzīvojamās apbūves tuvumā.
63. Transporta infrastruktūras teritorija (TR4) [Alternatīva no iepriekšējās redakcijas]	Risinājums novērtēts ar +, atsevišķas zonas izdalīšana stāvparkiem atbilst Rīgas pilsētas gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programmas ietvaros veiktajai analīzei.
65. Dabas un apstādījumu teritorija (DA2)	No gaisa aizsardzības viedokļa būtiski ir nesamazināt dabiskās mežu platības, līdz ar to kā ilgtspējīgāks risinājums <u>ar + vērtēts 65. risinājums aktuālajā TIAN redakcijā</u> , jo pieļauj būtiski zemāku apbūves blīvumu DA2 teritorijās.
66. Dabas un apstādījumu teritorija (DA1)	Risinājumi novērtēti ar +, jo nodrošina dabas un apstādījumu teritoriju saglabāšanu.
72. Ūdeņu teritorija (Ū2)	Risinājumi novērtēti ar -, salīdzinājumā ar plānojuma 1. redakciju svītrotā prasība, būvējot jaunas vai pārbūvējot esošās atpūtas kuģu pietātnes, tajās ierīkot elektroapgādes pieslēguma vietas peldlīdzekļiem (kuģiem), veicina kuģu dzinēju radīto emisiju apjoma samazinājumu. Saskaņā ar Rīgas pilsētas gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programmu elektropieslēgumu ierīkošana ir viena no plānotajām rīcībām, kam būtu sagaidāma tieša būtiski pozitīva ietekme uz emisiju samazinājumu pilsētas problemātiskajās teritorijās. Risinājums atkārtoti vērtējams un īstenojams konkrētu būvprojektu ietvaros.
76. Pilsētas maģistrāļu ilgtermiņa attīstības teritorija	Risinājumi novērtēti ar ++. Ilgtermiņā var nodrošināt centra atslogošanu no transporta, uzlabojot gaisa kvalitāti šajā pilsētas daļā. Aktuālajā redakcijā, paredzot šo teritoriju arī dzelzceļa infrastruktūras attīstībai, tiek nodrošināta iespēja nākotnē nodrošināt arī ostas kreisā krasta apgādi pa dzelzceļu, apbraucot pilsētas centrālo daļu.
78. Mangaļsalas retinātas savrupmāju apbūves teritorija	Risinājums novērtēts ar -. Īstenojot šīs teritorijas apbūvi, tiks ievērota plānojumu pēctecība, bet vienlaikus zaudēta dabiskā buferjosla starp rūpniecības un dzīvojamajām teritorijām, kas nav vēlams no cilvēku veselības aizsardzības viedokļa.
88.1. Dzīvojamās apbūves attīstīšana ražošanai nozīmīgās teritorijās 88.2. Ierobežojumi dzīvojamās apbūves attīstībai ražošanas teritorijās [Alternatīva]	Dzīvojamās apbūves attīstība ražošanas teritorijās potenciāli rada konfliktsituācijas no veselības aizsardzības un traucējumu viedokļa, kā arī ierobežo ekonomisko attīstību. Attiecīgi <u>88.1. risinājums vērtēts ar +/-</u> , bet alternatīvais risinājums (88.2.) – ar +.
91.1. Ražošanas objektu izvietošana Rīgas pilsētā – klasifikācijai izmanto vairākus parametrus 91.2. Ražošanas objektu izvietošana Rīgas pilsētā – klasifikācijai izmanto informāciju par bīstamajām vielām [Alternatīva]	No gaisa aizsardzības viedokļa ražošanas klasifikācijā ir būtisks ne vien bīstamo ķīmisko vielu daudzums, bet arī piesārņojošās darbības raksturs un apjoms. <u>Līdz ar to 91.1. risinājums vērtēts ar +</u> , bet alternatīva (saglabāt esošo pieeju) – ar -.
94.1. Nav risinājumu dzelzceļa kravas pārvadājumu radītās	Tā kā saskaņā ar Rīgas pilsētas gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programmas ietvaros veikto analīzi, dažāda veida

ietekmes mazināšanai pilsētas centrā un Pārdaugavā 94.2. Dzelzceļa kravas pārvadājumu radītās ietekmes mazināšana pilsētas centrā un Pārdaugavā, apejot Rīgas centru [Alternatīva iestrādāta]	transporta emisijas ir viens no nozīmīgākajiem piesārņojuma avotiem pilsētas centrālajā daļā, tad no gaisa aizsardzības viedokļa būtiska ir centra atslogošana no transporta. <u>Līdz ar to 94.1. risinājums vērtēts ar -, bet 94.2. – ar +</u>
--	--

5.2. Virszemes un pazemes ūdens kvalitāte

RTP2030 nosaka, ka vides kvalitātes uzlabošanai un integrēšanai pilsētvidē jāizvērtē ūdensobjektu renaturalizācijas iespējas. Izvērtējot ūdens piedāvāto potenciālu, Rīgas TP un TIAN jārada priekšnoteikumi ūdens objektu funkcionālai un telpiskai integrācijai Rīgas pilsētvidē (un ikdienas aprītē), kas ļautu atgriezt dzīvību ūdenstilpēs un to krastmalās, nodrošinātu daudzveidīgas ūdens izmantošanas iespējas un saglabātu līdzsvaru vides prasību jomā. Veicot ietekmju izvērtējumu uz ūdeņu kvalitāti, tika vērtēts, vai tiks nodrošināta ūdens objektu kvalitātes uzlabošanās vai nepasliktināšanās. Esošā ūdensobjektu kvalitāte ir aprakstīta 3.2. nodaļā.

Kopumā ņemot, TIAN ir iekļauti nosacījumi, lai novērstu jaunu piesārņojumu un līdz ar to nepasliktinātu esošo ūdensobjektu kvalitāti (peldvietu ierīkošanas nosacījumi, nosacījumi dārza māju apbūvei, piestātņu veidošanas nosacījumi, attīstāmo krastmalu noteikšana, prasības lolojumdzīvnieku kapsētām u.c.). TIAN ir iekļauti arī nosacījumi esošo piesārņojuma problēmu risināšanai (piesārņoto vietu sanācijai, PPV apsaimniekošanai; notekūdeņu apsaimniekošanai teritorijās, kurās nav ierīkota centralizēta kanalizācija u.c.).

Paralēli RTP2030 izstrādei tika noteikta arī kanalizācijas aglomerācija līdz 2030. gadam. RTP2030 3.0 redakcijā noteiktas apbūves teritorijas, kurās ierīkojamas centralizētās kanalizācijas sistēmas (notekūdeņu aglomerācijas robeža). Tas var labvēlīgi ietekmēt centralizētās kanalizācijas sistēmas paplašināšanos, ņemot vērā TIAN ietvertos ierobežojumus decentralizētu sistēmu izmantošanai. 2017. gada 15. decembrī tika pieņemti Rīgas pilsētas saistošie noteikumi "Par pašvaldības līdzfinansējuma piešķiršanu nekustamā īpašuma pieslēgšanai centralizētajai kanalizācijas un ūdensapgādes sistēmai", kuri nosaka pašvaldības līdzfinansējuma nekustamā īpašuma pieslēgšanai centralizētajai kanalizācijas sistēmai vai centralizētajai kanalizācijas un ūdensapgādes sistēmai apmēru, pašvaldības līdzfinansējuma apmēra noteikšanas kritērijus, tā saņemšanas nosacījumus un izmaksāšanas kārtību. Tā kā pašvaldība ir atbildīga par ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanu savā administratīvajā teritorijā, arī pašvaldības līdzfinansējums sekmēs pieslēgšanos centralizētajai ūdensapgādes un kanalizācijas tīklam un līdz ar to veicinās vides aizsardzību un dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu. Pašvaldībai būtu ieteicams sekmēt līdzfinansējuma piesaistišanu pieslēgumu veicināšanai centralizētajai kanalizācijai.

Apbūves teritorijas, kurās ierīkojamas centralizētās kanalizācijas sistēmas Rīgas pilsētā, neaptver visu Rīgas pilsētas administratīvo teritoriju, un ārpus aglomerācijas robežas paliks rajoni, kur notekūdeņu apsaimniekošana notiks decentralizēti. Tajos notekūdeņu apsaimniekošana jāveic atbilstoši Ministru kabineta 2017. gada 27. jūnija noteikumu Nr. 384 "Noteikumi par decentralizēto kanalizācijas sistēmu apsaimniekošanu un reģistrēšanu" un Ministru kabineta 2002. gada 22. janvāra noteikumu Nr. 34 "Noteikumi par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī" prasībām, kas neizslēdz piesārņojuma nonākšanu jutīgos ūdensobjektos. Tāpēc jutīgajās teritorijās ārpus šīs teritorijas tika rekomendēts ierobežot iespēju novadīt notekūdeņus vidē, ja notekūdeņu apjoms pārsniedz 5 m³/diennaktī. Pārsniedzot šo apjomu, labvēlīgākais variants būtu pieslēgums centralizētajai kanalizācijai, bet ņemot vērā esošo tīklu pieejamību, kā alternatīvs variants paredzēta arī decentralizētās sistēmas izveide. Jāņem vērā, ka decentralizētās kanalizācijas jauda atbilstoši TIAN nosacījumiem nevar pārsniegt 20 m³ diennaktī, vienlaikus ārējie normatīvie akti nosaka, ka ir

šādas jaudas iekārtās nepieciešams nodrošināt atbilstošu attīrīšanu jeb tādu tehnoloģiju un novadīšanas sistēmu izmantošana, kas nodrošina pieņemamā ūdensobjekta atbilstību tam noteiktajiem vides kvalitātes mērķiem un citiem normatīvajos aktos par vides aizsardzību noteiktajiem nosacījumiem (Ministru kabineta 2002. gada 22. janvāra noteikumu Nr. 34). Līdz ar to vērtējot TIAN nosacījumus saistībā ar ārējo normatīvo aktu prasībām, jāsecina, ka arī šajā gadījumā atbilstoša prasību īstenošana neradīs negatīvu ietekmi uz pieņemamo ūdensobjektu.

Risinājums	Vērtējums
1. Visā teritorijā atļautā izmantošana	Risinājums novērtēts ar +. Kopumā Rīgas teritorijā atļauta būvju izvietošana erozijas risku ierobežošanai un pretplūdu aizsardzībai, kā arī meliorācijas sistēmu izbūve atbilstoši plānojuma prasībām meliorācijas sistēmām, polderu infrastruktūrai, dabīgās noteces un aplūstošajām teritorijām. Tomēr nav noteiktas konkrētas prasības šo pasākumu realizācijai, nav noteiktas konkrētas teritorijas. Katrā konkrētā vietā tas jādara atbilstoši vispārējo apbūves noteikumu un citu normatīvo aktu prasībām.
5. Zemes ierīcība	Risinājums novērtēts ar +, jo tiek noteikts, ka zemes vienībām, kas atrodas virszemes ūdensobjekta aizsargjoslā un stingrā režīma aizsargjoslā ap ūdens ņemšanas vietu, piesārņotā teritorijā vai uz zemes vienības atrodas dziļurbums, zemes ierīcības projekts jāsaplūst ar Rīgas domes atbildīgo institūciju par vides aizsardzības jautājumiem.
14. Labiekārtotu ūdensmalu ierīkošanas un izmantošanas nosacījumi	Risinājums novērtēts ar +. Tiek noteikts, ka, izstrādājot labiekārtotas ūdensmalas projektu, jāņem vērā labiekārtojamās ūdensmalas izmērs, ūdens objekta īpašības, dabas vērtības un paredzamā noslodze. Atbilstoši ierīkotu un uzturētu pārvietojamo vai stacionāro tualetu ierīkošana var mazināt ūdensteču un ūdenstilpju mikrobioloģiskā piesārņojuma risku.
15. Peldvietu ierīkošanas un izmantošanas nosacījumi	Risinājums novērtēts ar +, jo atbilstoši ierīkotu un uzturētu tualetu ierīkošana var mazināt ūdensteču un ūdenstilpju mikrobioloģiskā piesārņojuma risku.
17.1. Nosacījumi ģimenes dārziem	Risinājums novērtēts ar +, jo, lai iegūtu pastāvīgā dārziņa statusu, tiek noteikta prasība izstrādāt vienotu lokālpilānojumu visai ģimenes dārziņu teritorijai, paredzot atbilstošus ūdensapgādes un kanalizācijas risinājumus.
25.1. Aizsargjoslas un citi teritorijas izmantošanas aprobežojumi	Risinājums novērtēts ar +, tāpēc, ka konkrētu aprobežojumu definēšana ap ūdenstilpēm un ūdenstecēm ir būtiska to aizsardzības nodrošināšanai.
26. Prasības degvielas uzpildes un gāzes uzpildes stacijām un transportlīdzekļu apkopes būvēm	Risinājums novērtēts ar +, jo tiek noteikta prasība aprīkot stacijas ar lietussūdeņu un izlijušās degvielas attīrīšanas iekārtām, kam būtu jāsamazina risks ar naftas produktiem piesārņotu ūdeņu noplūdei vidē.

27. Būvniecība piesārņotās un potenciāli piesārņotās teritorijās	<u>Risinājums novērtēts ar +.</u> Tiek noteikta prasība veikt teritorijas izpēti pirms būvniecības uzsākšanas un, ja teritorijā konstatēts augsnes, grunts un/vai pazemes ūdeņu piesārņojums, noteikta prasība uzsākt sanāciju vai izstrādāt sanācijas programmu un uzsākt tās īstenošanu.
31. Prasības transportlīdzekļu novietnēm	<u>Risinājums novērtēts ar +.</u> Nosacījums, kas paredz, ka atklātās autonovietnēs aizliegts izmantot grants vai šķembu segumu, palīdz novērst potenciālo gruntsūdeņu piesārņojumu ar naftas produktiem, kas var rasties noplūžu no transportlīdzekļiem rezultātā. Pozitīvi vērtējams, ka tiek paredzēts, ka lietusūdeņi no noteikta lieluma novietnēm jāsavāc, jāattīra un attīrīto notekūdeņu novadīšanai var izmantot zaļos risinājumus.
34. Prasības inženiertehniskās apgādes tīkliem un objektiem	<u>Risinājums novērtēts ar +/-,</u> jo netiek precizēts, ko nozīmē "lokāli centralizēti inženiertīkli". Vienlaikus ir ierobežotas teritorijas attīstības iespējas bez pieslēguma lokāli centralizētiem vai pilsētas centralizētiem tīkliem, nosakot arī maksimāli pieļaujamo decentralizēto kanalizācijas sistēmu jaudu. Pozitīvi būtu vērtējams, ka tiek noteikta prasība zemes īpašniekam likvidēt (tamponēt) neizmantotos ūdensapgādes urbumus, radot iespēju samazināt pazemes ūdens piesārņojuma risku.
42. Atkritumu konteineru (tvertņu) novietnes, sadzīves atkritumu dalītās savākšanas punkti un citi atkritumu saimniecības objekti	<u>Risinājums novērtēts ar +.</u> TIAN ietvertā prasība nodrošināt atbilstošu lietusūdeņu savākšanu un attīrīšanu samazina iespējamu gruntsūdeņu un virszemes ūdeņu piesārņojuma risku.
55. Jauktas apbūves centra teritorija (JC1), (JC2), (JC3); 52. Mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorija (DzM1), (DzM2), (DzM3), (DzM4)	<u>Novērtēts ar -,</u> jo daļa šo JC teritoriju ir iezīmētas grafiskajā sadaļā arī teritorijās ārpus kanalizācijas aglomerācijas, kā piemēram, pie Ķīšezera un Juglas ezera, tādējādi pieļaujot notekūdeņu slodzes pieaugumu uz ūdensobjektiem, kuriem ekoloģiskās kvalitātes mērķis ir sasniegt labu ūdens kvalitāti. Jauktas centra apbūves teritorija (JC2) ir funkcionālā zona, ko nosaka teritorijai, kurā plānots plašs jauktas izmantošanas spektrs vai ko izmanto par pilsētas vai apkaimes centru, kā arī apbūves teritorijai, ko plānots attīstīt par šādu centru. Šajās teritorijās primāri nodrošina mājokļa un publiskām funkcijām nepieciešamo pilsētvides kvalitāti. JC2 izmantošanai ir noteikta ļoti plašs izmantošanas veidu saraksts (savrupmājas, Rindu māju apbūve, daudzdzīvokļu māju apbūve u.c.). Līdzvērtīga situācija identificēta arī DzM2 funkcionālās zonas gadījumā.

56. Jauktas centra apbūves teritorija (JC4);	Risinājums novērtēts ar +. Rūpnieciskajām teritorijām piemērojamie TIAN nosacījumi papildus ārējos normatīvajos aktos noteiktajam (pretinfiltrācijas segums, pieslēgums centralizētajiem kanalizācijas tīkliem, LPTP
71. Ūdeņu teritorija (Ū1)	Risinājums novērtēts ar -, jo tiek paredzēts atļaut veikt ūdensteču un ūdenstilpju hidromorfoloģiskos pārveidojumus (piem., krasta stiprināšana), kas Daugavas UBAAAP 2016.-2021. gadam norādīti kā viens no pazeminātas ūdensobjektu ekoloģiskās kvalitātes iemesliem. Palielinot ūdensobjektu izmantošanas intensitāti, palielinās piesārņojuma risks.
80. Apbūves aizsardzības teritorijas (TIN41)	Risinājums novērtēts ar +, jo tiek noteikta prasība, ka, būvējot jaunas ēkas, nepieciešams tās pieslēgt centralizētajiem ūdensapgādes un kanalizācijas tīkliem.
85. Prasības lokālplānojumam	Risinājums novērtēts ar +, jo tiek noteikta prasība izstrādāt lokālplānojumu teritorijām, kuru izmantošana var radīt tiešu vai netiešu ietekmi uz ūdens kvalitāti (piemēram, pastāvīgo ģimenes dārziņu teritorijas, laivu un jahtu ostas izveidošana, peldbūvju izvietošana ārpus laivu un jahtu ostām, kompleksas ūdeņu plānošanas teritorijas).

5.3. Troksnis

Izstrādājot Rīgas pilsētas teritorijas plānojumu, ir apzinātas ar trokšņa piesārņojumu saistītās problēmas, analizējot trokšņa stratēģiskās kartes, rīcības plānus vides trokšņa samazināšanai un līdzšinējo pašvaldības pieredzi trokšņa pārvaldībā.

TIAN nosaka, ka informācija par vides trokšņa piesārņojuma līmeni Rīgas pilsētā ir iegūstama no trokšņa stratēģiskās kartes, kas uzskatāma par precīzāko šobrīd pieejamo pilsētas mēroga informācijas avotu. Izstrādājot TIAN, ir noteikti nozīmīgākie apbūves veidi – būves, kurās trokšņa ietekmei ir pakļauts ievērojams iedzīvotāju skaits, kuru aizsardzībai pret troksni ir realizējami pasākumi, ja tās paredzēts izbūvēt vai pārbūvēt teritorijās, kur novērojams augsts trokšņa piesārņojuma līmenis. TIAN izvirza nosacījumus, kas jāievēro trokšņa avotu turētājiem, izvietojot nozīmīgus trokšņa avotus Rīgas pilsētā. Izvirzītās prasības ir attiecināmas ne tikai uz ražošanas objektiem, kuru radītā trokšņa piesārņojuma uzraudzību veic Vides valsts dienests, bet uz jebkāda veida trokšņa avotu izvietošanu, nodrošinot iespēju, ka trokšņa samazināšanas pasākumi tiek plānoti jau pirms trokšņa avotu ekspluatācijas uzsākšanas. TIAN nosaka, ka īpašas prasības trokšņa samazināšanas pasākumu plānošanai un ieviešanai pie nozīmīgākajiem pilsētas transporta koridoriem – B kategorijas ielām, veicot to izbūvi vai pārbūvi.

Iepriekšminētie TIAN nosacījumi, kas attiecas uz trokšņa pārvaldību Rīgas pilsētā, ir vērtējami pozitīvi, jo tie nosaka specifiskas prasības trokšņa piesārņojuma kontrolei un samazināšanai, kas nav noteiktas nacionāla līmeņa normatīvajos aktos.

Saskaņā ar Rīgas pilsētas stratēģiskās trokšņu kartes datiem, par nozīmīgāko trokšņa avotu pilsētā ir uzskatāms autotransports, tajā skaitā, kravas autotransports. TIAN nosaka īpaša režīma zonu pilsētas centrālajā daļā, kurā pašvaldība Ministru kabineta noteiktajā kārtībā, kādā pašvaldības var uzlikt pašvaldību nodevas, izdodot par to atsevišķus saistošos noteikumus, ir tiesīga uzlikt nodevas personām, kuru

transportlīdzekļi iebrauc attiecīgajā īpaša režīma zonā. Lai gan TIAN šis risinājums nav aprakstīts detalizēti, tomēr īpaša režīma zonas noteikšana ir uzskatāma par priekšnoteikumu tam, lai pašvaldība, pielietojot finanšu instrumentus, varētu samazināt satiksmes intensitāti pilsētas centrālajā daļā, ierobežojot noteiktu veidu transportlīdzekļu vai visa veida transportlīdzekļu kustību, tādējādi sekmējot arī trokšņa piesārņojuma samazināšanos.

Rīgas pilsētas teritoriju būtiski ietekmē lidostā "Rīga" apkalpoto gaisa kuģu radītais troksnis, kuru atšķirībā no autoceļu, dzelzceļa un rūpniecisko avotu radītā trokšņa, praktiski nav iespējams samazināt, veicot tehniskus pasākumus teritorijā starp trokšņa avotu un uztvētāju. Izstrādājot Vides pārskatu, tika rekomendēts papildināt TIAN prasības, nosakot konkrētus pasākumus apbūves aizsardzībai pret gaisa kuģu radīto troksni.

Nozīmīgs trokšņa avots Rīgas pilsētā ir dzelzceļš. Viens no Rīgas domes politikas mērķiem RTP 2006-2018 plānošanas periodā paredzēja, ka sadarbībā ar VAS "Latvijas Dzelzceļš", Satiksmes ministriju, Rīgas rajona padomi un Rīgas plānošanas reģiona padomi ir nepieciešams veicināt dzelzceļa apvedceļa izveidošanu Rīgas dienvidu daļā vai ārpus pilsētas robežām, lai dzelzceļa kravu satiksmi starp abiem Daugavas krastiem Rīgā varētu nodrošināt, apejot pilsētas centru. Lai mazinātu dzelzceļa kravas pārvadājumu radītā trokšņa ietekmi Rīgas pilsētas centrālajā daļā, kā arī nodrošinātu kravu piegādi ostas kreisā krasta termināļiem, Satiksmes ministrija un VAS "Latvijas Dzelzceļš" ir vērtējuši risinājumus Rīgas pilsētas dzelzceļa apvedceļa izbūvei. Lai gan konkrēts risinājums Daugavas kreisā krasta ostas termināļu apgādei nav noteikts, ir izskatīti vairāki risinājumu varianti, tajā skaitā identificējot iespējamo apvedceļa novietojumu. Vides pārskata sagatavošanas laikā tika rekomendēts RTP2030 noteikt teritoriju dzelzceļa apvedceļa izbūvei, kas nodrošinātu iespēju samazināt trokšņa piesārņojuma un ietekmes līmeni pilsētas centrālajā daļā un Daugavas kreisā krasta apkaimēs.

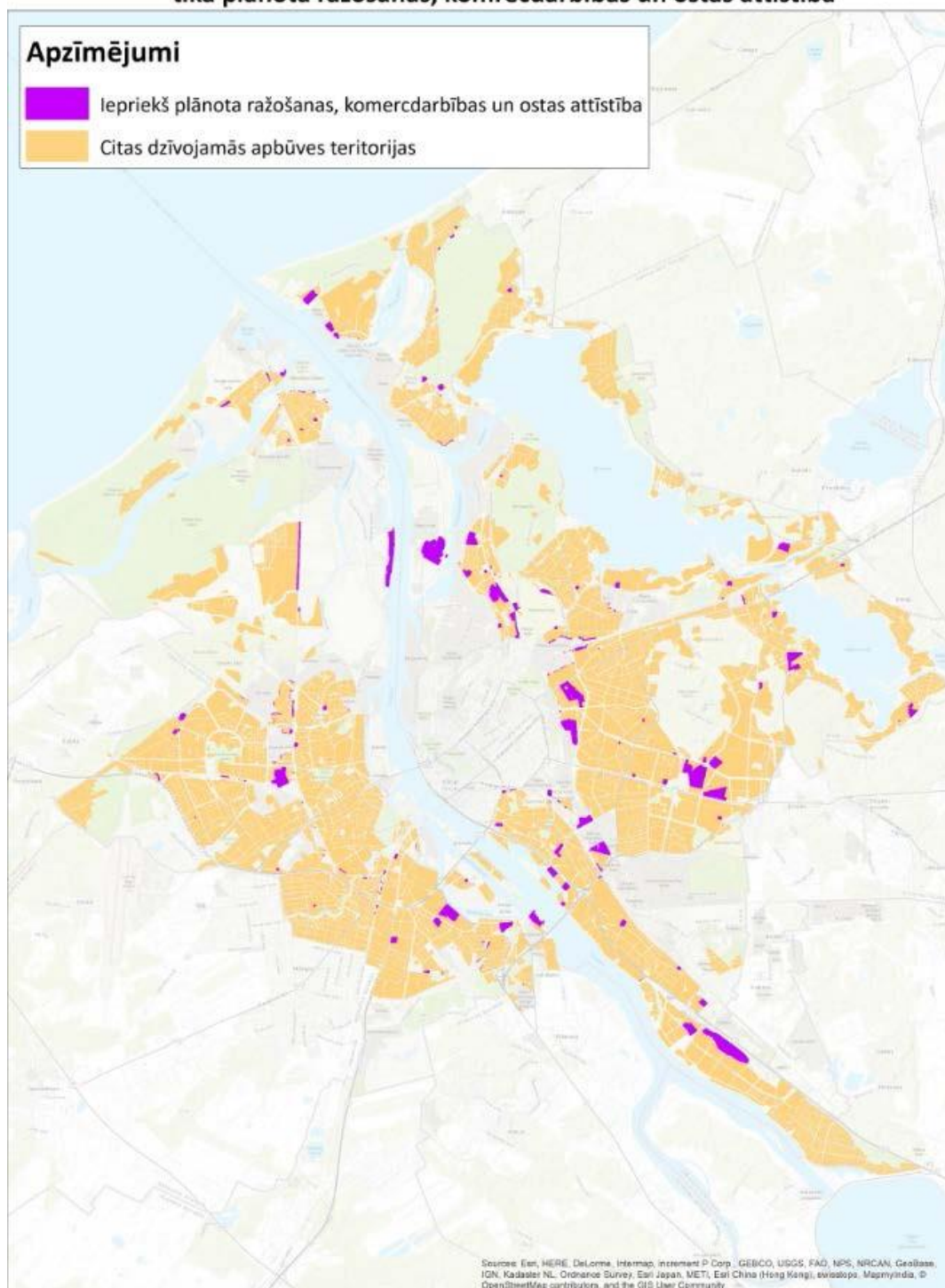
RTP2030 paredz mainīt plānotās atļautās izmantošanas veidu virknē teritoriju, kur saskaņā ar spēkā esošo teritorijas plānojumu dzīvojamās apbūves attīstīšana nav atļauta. Plašākās šāda veida izmaiņas skar ražošanas un komercdarbības apbūves teritorijas pie Braslas un Patversmes ielas, jauktas ražošanas apbūves teritorijas pie Maskavas, Piedrujas, A. Deglava, Ulbrokas, Tvaika ielām, Zasulaukā un bijušās rūpnīcas VEF teritorijā, kā arī lidostas ražošanas teritorijas lidostas "Rīga" tuvumā (skat. 5.3.1. attēlu). Lielākoties zonējums tiek mainīts no ražošanas un komercapbūves apbūves teritorijām, tehniskās apbūves teritorijām, vai jauktas apbūves ar ražošanas un komercdarbības funkciju teritorijām uz jaukta centra apbūves teritorijām, kurās atļauta arī dzīvojamo ēku, veselības aprūpes, sociālās aprūpes vai izglītības iestāžu apbūve. Vērtējot tās teritorijas, kurās ir paredzēts mainīt plānotās atļautās izmantošanas veidu, var secināt, ka no pilsētas attīstības viedokļa izvēlētais risinājums varētu būt piemērotākais šo teritoriju turpmākai izmantošanai, jo liela daļa no tām ir vai nu degradētas, iepriekš ražošanas procesiem vai noliktavu apbūvei izmantotas teritorijas, vai nu esošas ražošanas un noliktavu apbūves teritoriju "salas", kuru apkārtnē izvietotas dzīvojamās apbūves teritorijas

Lielākajā daļā minēto teritoriju pēc apbūves veida izmaiņām, ja šajās teritorijās tiek izbūvētas dzīvojamās ēkas, veselības aprūpes, sociālās aprūpes vai izglītības iestādes, ir paredzami trokšņa robežlielumu pārsniegumi (saskaņā ar Rīgas pilsētas trokšņa stratēģisko karti), kas izriet no MK noteikumos Nr. 16 "Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība" noteiktās kārtības, kādā ir nosākami teritorijai piemērojamie vides trokšņa robežlielumi. Lai gan TIAN izvirza prasības būvju aizsardzībai pret trokšņa negatīvo ietekmi, nerealizējot pasākumus trokšņa samazināšanai vidē, iepriekšminētajās teritorijās varētu nebūt iespējams nodrošināt normatīvajos aktos noteikto trokšņa robežlielumu ievērošanu vidē, ja šajās teritorijās tiek izbūvētas dzīvojamās ēkas, veselības aprūpes, sociālās aprūpes vai izglītības iestādes. Plānojot šāda veida izmaiņas, kuru izpildes rezultātā ražošanas un komercdarbības teritorijās varētu tikt attīstīta dzīvojamā apbūve, izvietotas veselības aprūpes, sociālās aprūpes vai izglītības iestādes, teritorijas plānojuma īstenošanas laikā būtu lietderīgi izvērtēt, vai šajās teritorijās nav veicama kompleksa teritorijas attīstības plānošana, piemēram

detālplānojuma izstrāde, tajā skaitā, plānojot risinājumus trokšņa piesārņojuma līmeņa samazināšanai.

Trokšņa piesārņojuma kontekstā arī tie risinājumi, kas pieļauj dzīvojamās apbūves attīstību Rīgas brīvo teritorijā (Kundziņsala, Voleri), ir vērtējams negatīvi, jo paredzams, ka nodrošināt labu dzīves vides kvalitāti šajās teritorijās, ostai attīstoties, nebūs iespējams. Šāds risinājums radīs konfliktsituācijas nākotnē, būtiski apgrūtinot ostas teritorijās izvietoto uzņēmumu darbību.

**Teritorijas dzīvojamās apbūves attīstīšanai, kurās RTP 2006.-2018.
tika plānota ražošanas, komercdarbības un ostas attīstība**

5.3.1. attēls. Teritorijas dzīvojamās apbūves attīstīšanai, kurās spēkā esošajā teritorijas plānojumā

paredzēta ražošanas, komercdarbības un ostas attīstība un kurās šobrīd tiek pārsniegti vides trokšņa robežlielumi

TIAN nosaka, ka pievienojumu dažādas kategorijas ielām var veidot, ja ielu kategorija savstarpēji atšķiras ne vairāk kā par vienu pakāpi, izņemot gadījumus, kad gar B kategorijas ielu ir izbūvētas vietējās satiksmes joslas. Lai gan šī prasība tiešā veidā neietekmē ne trokšņa piesārņojuma, ne ietekmes līmeni, tās ievērošana var palielināt iespējas veikt troksni samazinošos pasākumus B kategorijas ielu posmos. Efektīvs risinājums trokšņa mazināšanai pie nozīmīgākajiem pilsētas transporta koridoriem ir trokšņa barjeru izbūve, tomēr šobrīd Rīgas pilsētā ir maz tādu B kategorijas ielu posmu, kur šādas barjeras var izbūvēt. Pie B kategorijas ielu posmiem ar lielu zemākas kategorijas ielu un piebraucamo ceļu pievienojumu skaitu, nav iespējams izbūvēt efektīvas trokšņa barjeras, jo to fragmentācijas rezultātā barjeru akustiskā efektivitāte būtiski samazinās.

TIAN paredz, ka tiks mainīta ražošanas uzņēmumu klasificēšanas kārtība Rīgas pilsētā, nosakot vieglās ražošanas uzņēmumu veidus, kas rada nebūtisku ietekmi uz dzīvojamās un publiskās apbūves teritorijām, un smagās ražošanas uzņēmumu veidus, kuru ietekme uz vidi ir nozīmīgāka. Lai gan uzņēmumu darbības rezultātā radīto trokšņa piesārņojuma līmeni ietekmē vairāku faktoru kombinācija – uzņēmumā izvietotie trokšņa avoti, to darbības režīms, uzņēmuma novietojums un transporta slodze, varbūtība, ka smagās ražošanas uzņēmumu radītais trokšņa piesārņojuma līmenis būs lielāks nekā vieglās ražošanas uzņēmumu radītais, ir lielāka, tādēļ rūpniecības objektu klasificēšana un to izvietošana iespēju ierobežošana noteiktās zonās ir vērtējama pozitīvi.

TIAN pieļauj vieglās ražošanas uzņēmumu izvietojumu jauktās centra apbūves teritorijās (JC1, JC2, JC5, JC6, JC8), nosakot, ka šādu uzņēmumu darbība ir pieļaujama, ja darbības radītais trokšņa līmenis ārpus uzņēmuma teritorijas nepārsniedz trokšņa robežlielumus, un pieguļošajās dzīvojamās un publiskās teritorijās, kurās esošais fona trokšņa līmenis pārsniedz trokšņa robežlielumus, esošais trokšņa līmenis netiek palielināts. Šāds risinājums ir vērtējams pozitīvi, jo ierobežo iespējas, ka ražošanas uzņēmumu, kas izvietoti zonās, kuru primārais izmantošanas veids ir dzīvojamās apbūves attīstība, radītais trokšņa piesārņojuma līmenis var radīt tādu traucējumu, kas pārsniedz normatīvajos aktos noteiktos trokšņa robežlielumus.

RTP 2030 tiek noteiktas jauktās centra apbūves teritorijas (JC4), kurās tiek plānota vieglās ražošanas uzņēmumu un komercdarbības attīstība, bet netiek plānota dzīvojamās apbūves attīstība. Vides pārskata izstrādes laikā tika rekomendēts JC4 teritorijā ierobežot ne vien dzīvojamās apbūves attīstības un veselības aprūpes iestāžu izvietošanas iespējas, bet arī sociālās aprūpes iestādes, kuru apbūves teritorijām ir piemērojami vides trokšņa robežlielumi.

TIAN noteikumi rūpniecības teritorijām (R) izvirza prasības gan trokšņa piesārņojuma ierobežošanai, ja šīs teritorijas robežojas ar dzīvojamās un publiskās apbūves teritorijām, gan nosaka to, ka gar rūpniecības uzņēmuma robežu ir veidojamas intensīvas stādījumu joslas. Šādi risinājumi ir vērtējami pozitīvi, jo samazina rūpniecības uzņēmumu radītā trokšņa piesārņojuma ietekmi uz pieguļošajām dzīvojamās un publiskās apbūves teritorijām.

Lokālu ietekmi uz trokšņa piesārņojuma līmeni Rīgas pilsētā var radīt transformatoru apakšstacijas, kuru teritorijās izvietotie transformatori un citas ar elektroenerģijas pārvadi saistītas iekārtas var būt nozīmīgi trokšņa avoti ar izteiktu tonalitāti. TIAN ir izvirzīti nosacījumi apakšstaciju būvniecībai, kā arī prasības trokšņa jutīgu objektu būvniecībai apakšstaciju tuvumā. Trokšņa piesārņojuma un ietekmes mazināšanas kontekstā šāda ierobežojuma izvirzīšana ir vērtējama pozitīvi.

TIAN nosaka, ka Rīgas pilsētā ir iespējams izbūvēt tematiskos parkus un stacionārus atrakciju parkus, ja tie nerada būtisku traucējumu apkārtnes iedzīvotājiem, tajā skaitā troksni. Šādas prasības noteikšana ir

vērtējama pozitīvi, jo tiek izvirzīti nosacījumi potenciāli nozīmīgiem trokšņa avotiem, kuri, pamatojoties uz nacionāla līmeņa normatīvā regulējuma prasībām, netiek uzskatīti par vides trokšņa avotiem.

Izvērtējot RTP2030 plānotos risinājumus vides trokšņa ietekmes mazināšanai un sabiedrības aizsardzībai pret trokšņa kaitīgo ietekmi, var secināt, ka plānošanas dokuments kopumā varētu sekmēt situācijas uzlabošanos Rīgas pilsētā. Risinājumi, kas vērsti uz aktīvāku trokšņa avotu kontroli, kā arī precīzāk definēti nosacījumi trokšņa mazināšanas pasākumu ieviešanai, ilgtermiņā varētu samazināt gan paaugstinātam trokšņa līmenim pakļauto teritoriju platību, gan iedzīvotāju skaitu. Ja plānošanas dokuments netikts īstenots, paredzams, ka Rīgas pilsētā būs novērojams neliels pakāpenisks trokšņa līmeņa pieaugums, jo nosacījumi, kas iekļauti RTP2030, nav iekļauti ne ārējos normatīvajos aktos, ne citos pašvaldības saistošajos noteikumos.

Risinājums	Vērtējums
13. Nosacījumi tematisko parku un atrakciju parku ierīkošanai, pārbūvei un izmantošanai	<u>Risinājums novērtēts ar +.</u> Nosacījums, ka tematiskie parki un stacionārie atrakciju parki nerada trokšņa traucējumu, ir vērtējams pozitīvi.
** Īpaša režīma zona	<u>Risinājums novērtēts ar +.</u> Īpaša režīma zonas noteikšana pilsētas centrālajā daļā, kurā, pielietojot finanšu instrumentus, varētu tikt samazināta satiksmes intensitāte, ir vērtējama pozitīvi, jo samazinoties satiksmes intensitātei, tiktu mazināts arī autotransporta radītais trokšņa piesārņojuma līmenis.
29. Aizsardzība pret troksni	<u>Risinājums novērtēts ar +.</u> TIAN Risinājumi aizsardzībai pret troksni ir vērtējami pozitīvi, jo ir izvirzītas specifiskas prasības noteikta veida apbūves aizsardzībai, nosakot konkrētus rādītājus, kad aizsardzības pasākumi realizējami, un datu avotu, aizsardzības pasākumu nepieciešamības identificēšanai. Minētie risinājumi ir vērsti uz tādu trokšņa jutīgu apbūves grupu aizsardzību, kurās dzīvo vai uzturas ievērojams pilsētas iedzīvotāju skaits. TIAN identificē nozīmīgus trokšņa avotus un nosaka kārtību, kādā pieļaujama to ekspluatācija, ja nepieciešams, plānojot pasākumus trokšņa mazināšanai.
25.1. Aizsargjoslas un citi teritorijas izmantošanas aprobežojumi	<u>Risinājums novērtēts ar +.</u> TIAN ir izvirzīti nosacījumi apbūves teritoriju aizsardzībai pret gaisa kuģu radīto troksni, kuru samazināšanas iespējas ir ierobežotas. TIAN ieteicams papildināt ar specifiskiem nosacījumiem apbūves teritoriju aizsardzībai pret gaisa kuģu radīto trokšņa ietekmi.
33. Prasības ielām un piebraucamajiem ceļiem	<u>Risinājums novērtēts ar +.</u> Risinājuma, kas regulē ielu pievienojumu veidošanas hierarhiju, ietekme uz trokšņa piesārņojuma līmeni ir netieša, tomēr šāds risinājums veicina tāda ielu tīkla veidošanu, kur pie nozīmīgākajiem transporta koridoriem (trokšņa avotiem) ir iespējams izbūvēt efektīvas barjeras trokšņa izplatības samazināšanai.

34. Prasības inženiertehniskās apgādes tīkliem un objektiem	<u>Risinājums novērtēts ar +.</u> Risinājums par slēgtu lielas jaudas apakšstaciju būvniecību ir vērtējams pozitīvi, jo, izbūvējot šādas apakšstacijas, tiek samazināta tajās radītā trokšņa izplatība un negatīvā ietekme uz pieguļošajām teritorijām. <u>Risinājums novērtēts ar +.</u> Risinājums, kas nosaka minimālo attālumu no vaļējām apakšstacijām, kādu ir jāievēro, izbūvējot dzīvojamās mājas, izglītības iestādes, veselības aprūpes iestādes vai sociālās aprūpes iestādes, vērtējams pozitīvi.
55. Jauktas centra apbūves teritorija (JC1), (JC2), (JC5), (JC6), (JC8)	<u>Risinājums novērtēts ar +.</u> Lai gan TIAN pieļauj vieglās ražošanas uzņēmumu izvietojumu primāri dzīvojamajai apbūvei paredzētajās teritorijās, tajā iestrādāti risinājumi iespējamā uzņēmumu radītā trokšņa līmeņa ietekmes samazināšanai.
56. Jauktas centra apbūves teritorija (JC4)	<u>Risinājums novērtēts ar -.</u> Lai gan risinājums nepieļaut trokšņa jutīgu objektu (dzīvojama apbūve) izvietojumu jauktās centra apbūves teritorijās, kur dominē ražošanas un noliktavu apbūve, ir vērtējams pozitīvi, TIAN 2.0 redakcija pieļauj šajā zonā izvietot citus trokšņa jutīgus objektus - sociālās aprūpes iestādes.
57.1 Jauktas centra apbūves teritorija (JC5) (t.sk., Voleri, Kundziņsala, Mangaļsala); 57.2 Jauktā centra apbūves teritorija RBO teritorijā (nosacījumi atbilstoši Ostas TmP) (Voleri, Krēmeri, Kundziņsala, Mangaļsala)	<u>Risinājums novērtēts ar -.</u> Risinājums, kas pieļauj dzīvojamās apbūves attīstīšanu Rīgas brīvostas teritorijā, kuras primārais izmantošanas veids ir ostas terminālu un ražošanas objektu apbūve, ir vērtējams negatīvi, jo normatīvajos aktos noteiktajiem robežlielumiem atbilstoša trokšņa līmeņa nodrošināšana JC5 teritorijās tehniski var nebūt iespējama vai trokšņa samazināšanai veicamie pasākumi ir ļoti dārgi.
57.3 Rūpnieciskās apbūves teritorija (Voleri, Krēmeri, Kundziņsala, Mangaļsala)*	<u>Risinājums novērtēts ar +.</u> Risinājums, kas nepieļautu dzīvojamās apbūves attīstīšanu Rīgas brīvostas teritorijā, kuras primārais izmantošanas veids ir ostas terminālu un ražošanas objektu apbūve, ir vērtējams pozitīvi, jo samazina konfliktsituāciju iespējas, kas veidosies, vienlaicīgi attīstoties gan dzīvojamās apbūves teritorijām, gan ražošanas un ostas terminālu teritorijām Rīgas brīvostā.
59.1. Rūpnieciskās apbūves teritorija	<u>Risinājums novērtēts ar +.</u> Risinājums ir vērtējams pozitīvi, jo TIAN noteiktās prasības, kas attiecas uz trokšņa robežlielumu ievērošanu, kā arī apstādījumu joslu veidošanu, samazina trokšņa negatīvo ietekmi uz rūpnieciskās apbūves teritorijām pieguļošajām dzīvojamās un publiskās apbūves teritorijām.

88.1. Iespējama dzīvojamās apbūves, sociālās aprūpes, veselības aprūpes un izglītības iestāžu izvietošana teritorijās, kur to izbūve līdz šim nebija atļauta.	Risinājums novērtēts ar +/- TIAN pieļauj jaunu dzīvojamās apbūves, sociālās aprūpes, veselības aprūpes un izglītības iestāžu veidošanu teritorijās, kur līdz šim šāda funkcija nebija atļauta, un esošais trokšņa piesārņojuma līmenis varētu pārsniegt vides trokšņa robežlielumus, ja iepriekš minētie objekti šajās teritorijās tiks izbūvēti. Plānošanas dokumenta īstenošanas laikā šādās teritorijās pirms dzīvojamās apbūves, sociālās aprūpes, veselības aprūpes, un izglītības iestāžu būvniecības būtu veicama kompleksa teritorijas plānošana, paredzot un īstenojot pasākumus trokšņa piesārņojuma samazināšanai.
91.1. Ražošanas objektu izvietošana Rīgas pilsētā – klasifikācijai izmanto vairākus parametrus	Risinājums novērtēts ar +. Risinājums ir vērtējams pozitīvi, jo TIAN paredz pielietot jaunu ražošanas uzņēmumu klasificēšanas kārtību, ņemot vērā ne vien tajos uzglabāto bīstamo vielu apjomu, bet arī uzņēmuma darbības veidu un apjomu, kas var ietekmēt to radīto trokšņa piesārņojuma līmeni.
76. un 94.2. Risinājums dzelzceļa kravas pārvadājumu radītās ietekmes mazināšanai pilsētas centrā un Pārdaugavā	Risinājums novērtēts ar +. Pieaugošais kravu apjoms uz Daugavas kreisā krasta ostas termināliem palielinās vides trokšņa piesārņojuma līmeni pilsētas centrālajā daļā un Daugavas kreisajā krastā izvietotajās dzīvojamās apbūves teritorijās. RTP 2030 ir vērtēts iepriekšējā plānojumā noteiktais attīstības mērķis – izbūvēt dzelzceļa apvedceļu Rīgas pilsētai. Šāda risinājuma iekļaušana RTP2030 ir vērtējama pozitīvi.

5.4. Augsnes kvalitāte, piesārņojums un degradētās teritorijas

Vērtējot RTP2030 ietekmi uz augsni, piesārņojumu un degradētām teritorijām, tika ņemts vērā, vai tiek novērsts jauns piesārņojums, veicināta potenciāli piesārņoto vietu izpēte un piesārņoto vietu sanācija. Teritorijas attīstības plānošanai jābūt vērstai uz pēc iespējas efektīvāku teritorijas izmantošanu, t.sk., dodot priekšroku degradēto teritoriju revitalizācijai un attīstībai.

Lai gan kopumā RTP2030 ir iestrādāti nosacījumi, kas pēc iespējas novērš jaunu piesārņojumu, kā arī veicina piesārņoto vietu sanāciju un potenciāli piesārņoto vietu izpēti un pēc nepieciešamības – sanāciju, lai veicinātu IAS mērķu, kas nosaka, ka, teritorijai attīstoties, jāliek uzsvars uz degradētām teritorijām, izpildi, īstenojot RTP2030 un zemāka līmeņa teritorijas plānošanas dokumentus, būtu jāveicina kompleksa degradēto teritoriju attīstība. Piemēram, lokālplānojuma izstrāde var veicināt potenciāli piesārņoto un piesārņoto degradēto teritoriju izpēti un sanāciju, sniedzot kompleksu, nevis lokālu risinājumu, kas bieži ir problēmjautājums atsevišķu, mazu zemes gabalu, kas iekļautas degradētajā vai piesārņotajā teritorijā, attīstībā.

Ņemot vērā lielo piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu koncentrāciju Rīgā (skat. 3.5. nodaļu), ir būtiski veicināt to izpēti un, ja nepieciešams – sanāciju. Tā kā augsnes un grunts piesārņojums pēc būtības ir nosakāms un sanējams salīdzinoši vieglāk nekā gruntsūdens piesārņojums, jārisina teritorijas attīstības jautājums situācijās, kad ir konstatēts gruntsūdeņu piesārņojums, bet pastāv šķēršļi areāla un piesārņojuma

avota noteikšanā. TIAN ir iestrādāti nosacījumi, lai teritorijas attīstību gadījumā, ja teritorijā konstatēts gruntsūdeņu piesārņojums, bet nav iespējams noteikt piesārņojuma avotu/ areālu.

Vides pārskata 7. nodaļā sniegti priekšlikumi, kā veicināt degradēto teritoriju attīstību, veicinot vides kvalitātes uzlabošanu un potenciālā piesārņojuma novēršanu (kas var būt problēma degradētās teritorijās, kur varētu atrasties potenciālā piesārņojuma avoti).

Risinājums	Vērtējums
2. Visā teritorijā aizliegtā izmantošana	<u>Risinājums novērtēts ar +.</u> Tiek ierobežotas iespējas jaunam piesārņojumam ar grūti identificējamu piesārņotāju (atkritumu novietošana, potenciālo piesārņojuma avotu (nolietoti transportlīdzekļi) novietošana teritorijā).
26. Prasības degvielas uzpildes un gāzes uzpildes stacijām	<u>Risinājums novērtēts ar +.</u> Prasības potenciālā piesārņojuma ierobežošanai DUS, kā arī pieslēguma nodrošināšana centralizētajai (vai lokāli centralizētajai) kanalizācijas sistēmai (ja pieejama) palīdz novērst potenciālo augsnes, grunts un gruntsūdeņu piesārņojumu DUS.
27. Būvniecība piesārņotās un potenciāli piesārņotās teritorijās	<u>Risinājums novērtēts ar +.</u> TIAN iekļautie nosacījumi veicina piesārņoto vietu sanāciju un potenciāli piesārņoto vietu izpēti un, ja nepieciešams, sanāciju.
31. Noteikumi transportlīdzekļu novietnēm	<u>Risinājums novērtēts ar +.</u> Nosacījums, kas paredz, ka atklātās autonovietnēs jāizmanto cietais segums, kas palīdz novērst potenciālo augsnes, grunts un gruntsūdeņu piesārņojumu ar naftas produktiem, kas var rasties noplūžu no transportlīdzekļiem rezultātā.
42. Atkritumu konteineru (tvertņu) novietnes, sadzīves atkritumu dalītās savākšanas punkti un citi atkritumu apsaimniekošanas objekti	<u>Risinājums novērtēts ar +.</u> TIAN detalizēti atrunāta atkritumu konteineru izvietojuma kārtība veicina atbilstošu atkritumu utilizāciju, tādējādi potenciāli novēršot atkritumu novietošanu tiem neparedzētās vietās, kas var radīt augsnes piesārņojumu un vides degradēšanu.
55. Jauktas centra apbūves teritorija (JC1), (JC2), (JC3); 56. Jauktas centra apbūves teritorija (JC4); 57.1. Jauktas centra apbūves teritorija (JC5); 58. Jauktas centra apbūves teritorija (JC6).	<u>Risinājumi novērtēti ar +.</u> Nosacījums nodrošināt rūpnīcas teritorijās ūdensnecaurīdīgu cieto segumu (objekta teritorijā brauktuves, laukumus un citas teritorijas daļas ārpus brīvās zaļās teritorijas iesedz ar asfaltbetonu vai citu ūdensnecaurīdīgu cieto segumu), novērš potenciālo piesārņojumu no piesārņojošo vielu uzglabāšanas vai transportēšanas rūpniecības objekta teritorijā.
59.1. Rūpnieciskās apbūves teritorija	<u>Risinājums novērtēts ar +.</u> Rūpnieciskajām teritorijām piemērojamie TIAN nosacījumi papildus ārējos normatīvajos aktos noteiktajam (pretinfiltrācijas segums, pieslēgums centralizētajiem kanalizācijas tīkliem, LPTP piemērošana) būtiski ierobežo jauna piesārņojuma rašanās risku.

5.5. Ietekme uz sabiedrību ⁸⁹

Veicot ietekmes uz dzīves vidi izvērtējumu, tika izvērtēts, vai RTP2030 veicina mājokļu pieejamību un kvalitatīvu dzīves vidi (piemēram, vai tiek veicināta esošo dzīvojamo ēku atjaunošana, uzlabota energoefektivitāte, apkārtējā infrastruktūra un pieejamība; vai pieejami rotaļlaukumi, sporta laukumi, zaļās zonas), vai tiek veicināta pakalpojumu pieejamība apkaimēs (īpaši veselības, sabiedrisko pakalpojumu), vai risinājumi veicina iedzīvotāju fizisko aktivitāti un veselīgu dzīvesveidu, vai risinājumi veicina zaļo teritoriju īpatsvara pieaugumu pilsētas kopējās teritorijā un vai tiek veicināta sociālā tīklošanās un iesaiste sabiedriskās aktivitātēs.

Viens no labbūtības priekšnoteikumiem ir vides pieejamība. Jāņem vērā, ka pieejamības nodrošināšana ir svarīga, lai iedzīvotāji varētu socializēties. Pieejamības nodrošināšana dod iespēju iedzīvotājiem nokļūt gan vienam pie otra, gan savās dzīvesvietās, gan piekļūt ikdienā nepieciešamajiem un labbūtību veicinošiem pakalpojumiem.

Kopumā noteikumi vērtējami pozitīvi, bet pozitīvā ietekme uz sabiedrību pārsvarā nav būtiska. Pozitīvi vērtējama tendence uzturēt dažādas teritorijas, kas nepieciešamas rekreācijas, socializēšanās un veselības veicināšanas funkcijām, kā piemēram, parki, mežaparki, skvēri, pludmales u.c.. Teritorijām nosakot iespējamo vai minimālo labiekārtojumu, tiek veicināta iedzīvotājiem patīkamas, fizisko aktivitāti, veselīgu dzīvesveidu un socializāciju veicinošas vides attīstība pilsētā. Ierobežojot azartspēļu organizēšanu visā teritorijā (izņemot četru un piecu zvaigžņu viesnīcas), tiek mazināta azartspēļu pakalpojumu pieejamība un to potenciālā negatīvā ietekme uz cilvēku dzīves kvalitāti.

Noteikumi kopumā ir labvēlīgi arī vides pieejamības veicināšanai, nosakot, piemēram, minimālo ietves platumu vai nepieciešamību nodrošināt pieejamību teritorijām.

Tabulā zemāk iekļauti tikai tie TIAN būtiskākie risinājumi, kuri novērtēti kā pozitīvi (+ vai ++) vai negatīvi (- vai --).

Risinājums	Vērtējums
1. Visā teritorijā atļautā izmantošana; 2. Visā teritorijā aizliegtā izmantošana	Risinājumi novērtēti ar +. Kopumā noteikumi veicina pieejamību (piemēram, atļauj E kategorijas ielu un piebraucamo ceļu, kā arī transportlīdzekļu novietņu izbūvi, esošo ielu un ceļu pārbūvi), kā arī atvieglo teritorijas labiekārtošanu un zaļo zonu ierīkošanu, kā arī ierobežo cilvēku labsajūtai un veselībai traucējošas darbības un darbības, kas var veicināt atkarību no azartspēlēm.

⁸⁹ Vērtējot tika ņemti vērā labvēlīgas dzīves vides nosacījumi (Uzlabot dzīves vides kvalitāti, veicināt veselīgu dzīvesveidu un samazināt nevienlīdzību veselības jomā visām sabiedrības grupām; veicināt kopienu aktivitāti un mazināt sociālo izolāciju (uzlabojot pakalpojumu pieejamību u.c.)

5. Zemes ierīcība; 6. Zemes vienību veidošana; 7. Prasības piekļūšanai zemes vienībām; ** Nosacījumi lielmēroga dzīvojamās apbūves teritoriju iekšpagalmu organizācijai; 8. Prasības vides pieejamības nodrošināšanai publiskajā ārtelpā; 33. Prasības ielām un piebraucamajiem ceļiem	<u>Risinājumi novērtēti ar + un ++ (Nr. 8), jo noteikumi ierobežo labvēlīgai dzīves videi nepiemērotus apstākļus, sadalot zemes vienības nepamatoti mazās vienībās, turklāt konkretizējot zemes vienību minimālās platības dažāda veida teritorijās; novērš teritoriju norobežošanu, veicina lielmēroga dzīvojamās apbūves teritoriju iekšpagalmu pieejamību, labiekārtošanu un apzaļumošanu, kā arī autostāvvietu pieejamību. Noteikumi kopumā nodrošina vides pieejamību un individuālo iedzīvotāju vajadzību ievērošanu, piebraucamo ceļu un ielu pieejamību.</u>
9. Apstādījumi un aizsargājамie biotopi; 11. Parku ierīkošanas, pārbūves un izmantošanas nosacījumi; 12. Skvēru un koplietošanas pagalmu ierīkošanas, pārbūves un izmantošanas nosacījumi; ** Teritorija ar paaugstinātu apzaļumojuma īpatsvaru (TIN14)	<u>Risinājumi novērtēti ar ++. Apstādījumu un zaļo teritoriju saglabāšana un veidošana pilsētvidē ir būtisks labbūtības faktors, jo palielina rekreācijas iespējas, veselības veicināšanas un socializēšanās funkcijām piemērotas vides attīstību, veicinot iedzīvotāju iespējas attīstīt savu fizisko un garīgo veselību. Noteikumi paredz apstādījumu veidošanu un koku saglabāšanu, tostarp paredz apstādījumu veidošanu starp dzīvojamām mājām un ielām ar dzīvu satiksmi. Tāpat paredzēti īpaši noteikumi attiecībā uz atzinumu nepieciešamību darbībām teritorijās, kurās atrodas vai kuras skar aizsargājami biotopi.</u>
10.1. Mežaparku ierīkošanas, pārbūves un izmantošanas nosacījumi vai 10.2. <i>Mežaparkiem nosakāma nepieciešamība izstrādāt lokālpilānojumus [Alternatīva daļēji iestrādāta]</i>	<u>Risinājums (t.sk., daļēji iestrādātā alternatīva) novērtēts ar ++. Mežaparki ir būtiski rekreācijas, veselības veicināšanas iespēju nodrošināšanai un labsajūtas veicināšanai pilsētas iedzīvotājiem. Kopumā noteikumi paredz pieņemamu minimālo meža zemes īpatsvaru mežaparkos, turklāt, paredzot būvprojektu (labiekārtojuma projektu) un lokālpilānojumu izstrādi mežaparkiem, tiek palielināta iespēja mežaparku attīstību nodrošināt pārdomāti un ilgtspējīgi.</u>
13. Tematisko parku un atrakciju parku ierīkošanas, pārbūves un izmantošanas nosacījumi	<u>Risinājums novērtēts ar +. Tematiskie parki un atrakciju parki palielina iedzīvotāju iespējas socializēties un atpūsties, tomēr tie vienlaikus var apgrūtināt iedzīvotāju iespējas mierīgi atpūsties, ja tiek izveidoti dzīvojamo māju tuvumā. Noteikumi iedzīvotāju dzīves kvalitāti var ietekmēt pozitīvi, jo minētie parki ierīkojami tikai ar nosacījumu, ka tie nerada būtiskus traucējumus apkārtnes iedzīvotājiem (tomēr jāņem vērā, ka "traucējošs apgaismojums" ir subjektīvi vērtējams faktors), kā arī minēto parku ierīkošanai nepieciešams izstrādāt lokālpilānojumu.</u>

14. Labiekārtotu ūdensmalu ierīkošanas un izmantošanas nosacījumi; 15. Peldvietu ierīkošanas un izmantošanas nosacījumi; 75. Labiekārtota pludmale	<u>Risinājumi novērtēti ar +.</u> Piekļuve ūdenstilpēm veicina iedzīvotāju iespējas gan mierīgi, gan aktīvi atpūsties, tādējādi veicinot fizisko un garīgo veselību, kā arī sniedzot iespējas socializēties. Nosacījumi vērtējami pozitīvi, jo noteiktais minimālais labiekārtotu ūdensmalu un labiekārtotu pludmaļu, kā arī peldvietu, aprīkojums ir optimāls, kā arī noteikts adekvāts atļautais aprīkojums. Nosacījumus padarot iedzīvotājam vēl pievilcīgākus, tiktu palielinātas ierīkošanas izmaksas, tādējādi samazinot šādu vietu daudzumu.
17.1. Nosacījumi ģimenes dārziņiem vai 17.2. <i>Pastāvīgajos ģimenes dārziņos būvējamo māju maksimālā platība – atkarīga no dārza platības [Alternatīva]</i>	<u>Risinājumi novērtēti ar +, bet 17.2. alternatīva novērtēta ar -</u>, jo ir nekonkrēta, nenosakot principus, kā tiek noteikta būvējamo māju platība. Nosacījumi nav vērtējami ļoti pozitīvi (++) , jo dārziņi ir pagaidu izmantošanas veids, kas neveicina drošības sajūtu, toties pozitīvi vērtējama noteikumos paredzētā iespēja iegūt pastāvīgo ģimenes dārziņu statusu. Ģimenes dārziņu pieejamība un attīstība veicina labvēlīgu dzīves vidi, jo palielina iedzīvotāju rekreācijas iespējas un pieejamību resursiem.
19.1. Kultūras pieminekļi un apbūves aizsardzības teritorijas vai 19.2. <i>Pilsētbūvniecības pieminekļiem un apbūves aizsardzības teritorijām pieļaujamais stāvu skaits jānosaka, ņemot vērā teritorijai vērtīgāko un raksturīgāko apbūves mērogu [Alternatīva]; ** Pilsētbūvniecības pieminekļa teritorija (TIN14)</i>	<u>Abas alternatīvas novērtētas ar ++.</u> Kopumā esošie noteikumi veicina kultūras mantojuma saglabāšanu, jo noteikti saglabājamie elementi, kā arī paredzēti apgrūtinājumi vēsturiskās apbūves parametru maiņai. Noteikumi paredz arī kultūrvēsturiski vērtīgu būvju pienācīgu saglabāšanu un vidi degradējošu nevērtīgu būvju nepaplašināšanu vai nojaukšanu, kas kopumā labvēlīgi ietekmē sabiedrības dzīves vides kvalitāti un estētiku. Tāpat noteikta papildu aizsardzība pilsētbūvniecības pieminekļiem valsts nozīmes teritorijās, kas palielina iespējas šo teritoriju attīstību veidot pārdomātu un ilgtspējīgu.
20. Būvniecība vēsturiskajā apbūvē; 21. Fasāžu krāsojums un elementi; 80. Apbūves aizsardzības teritorijas (TIN41)	<u>Risinājumi novērtēti ar +,</u> jo noteikumi paredz arhitektonisko, konstruktīvo detaļu un interjeru apdares detaļu ar kultūrvēsturisku, arhitektonisku vai māksliniecisku, kā arī estētisko vērtību un estētiskās vienotības saglabāšanu, tādējādi cita starpā stiprinot arī iedzīvotāju piederību vietai.
23. Meliorācijas sistēmas, poldera infrastruktūra, dabīgās noteces un applūstošās teritorijas; 27. Būvniecība piesārņotās un potenciāli piesārņotās teritorijās; 25.2. <i>Nosacījumi rūpniecisko avāriju riska objektiem [Alternatīva]; ** Bīstamie objekti;</i> 64. Tehniskās apbūves teritorija (TA)	<u>Risinājumi novērtēti ar +,</u> jo paredzēti nosacījumi zemes nosusināšanas sistēmu saglabāšanai, kā arī ierobežojumi būvniecībai, tai skaitā dzīvojamo ēku un publisko objektu būvniecībai, piesārņotā vai potenciāli piesārņotā teritorijā un rūpniecisko avāriju riska un bīstamu objektu tuvumā, kā arī tehniskās apbūves teritorijā, kas nav mierīga dzīves vide, tādējādi veicinot tīras un drošas, mierīgas un estētiskas vides attīstību.

29. Aizsardzība pret troksni	<u>Risinājums novērtēts ar +, jo paredzēti pasākumi trokšņa līmeņa samazināšanai jaunu ēku būvniecības un esošu ēku pārbūves vai atjaunošanas gadījumā, atsevišķi izdalot dzīvojamās un veselības, kā arī sociālās aprūpes funkcijām paredzētās teritorijas, kas kopumā veicina no dzīves kvalitāti traucējošiem trokšņiem brīvas vides pieejamību iedzīvotājiem.</u>
30.1. Prasības transportlīdzekļu novietņu skaitam un izvietojumam vai 30.2. Autostāvvietu skaita samazināšana Rīgas pilsētas centrālajā daļā [Alternatīva]	<u>Risinājums 30.1. novērtēts ar -, bet alternatīva 30.2. ar + pie nosacījuma, ka autostāvvietu vietā tiktu attīstīts vēl lielāks skaits velonovietņu, īpaši pie publiskām ēkām, un samazinot autostāvvietu skaitu, tiktu veicināts aktīvāks dzīvesveids, mazāka autotransporta lietošana, tādējādi vienlaikus uzlabojot arī gaisa kvalitāti. Visticamāk, nodrošinot vairāk iespēju droši novietot velosipēdus, palielinātos arī iedzīvotāju vēlme izmantot aktīvu un videi draudzīgu transportu. Vienlaikus, jānodrošina pieejamas, pietiekamā skaitā un ar pārējo transporta infrastruktūru (t.sk. sabiedrisko transportu) savienotas autostāvvietas ārpus pilsētas centrālās daļas.</u>
31. Prasības transportlīdzekļu novietnēm	<u>Risinājums novērtēts ar +, jo paredzētais minimālais transportlīdzekļu stāvvietu nodrošinājums ir optimāls, tādējādi veicinot dažādu objektu pieejamību – pamatvajadzību nodrošināšanu un veicinot iedzīvotāju iespējas izvēlēties dažādus pakalpojumu un brīvā laika pavadīšanas veidus.</u>
35. Apbūves parametri	<u>Risinājums novērtēts ar +, jo noteikti minimālie brīvo zaļo teritoriju apmēri, turklāt brīvās teritorijas paredzēts labiekārtot un noteikt vismaz 70% apstādījumu īpatsvaru. Tādējādi tiek veicināta estētiskas un patīkamas vides attīstība.</u>

42. Atkritumu konteineru (tvertņu) novietnes, sadzīves atkritumu dalītās savākšanas punkti un citi atkritumu saimniecības objekti; 48. Labiekārtojuma infrastruktūras, citu ārtelpas elementu un sezonas būvju izvietojuma kārtība; 49. Apgaismojums, apgaismes ķermeņi; **Daudzdzīvokļu māju un to teritoriju labiekārtojums	<u>Risinājumi (42.punkts) novērtēti ar +</u>, jo prasības paredz obligātas vietas atkritumu savākšanai pie ēkām, vienlaikus paredzot to izvietojumu veidos, kas netraucē iedzīvotāju labsajūtai. Ērta atkritumu savākšana ir viens no labvēlīgas dzīves vides priekšnoteikumiem. Vienlaikus jāņem vērā, ka nosacījumi būtu vērtējami pozitīvāk, ja atkritumu šķirošanas iespējas būtu obligāti nodrošināmas pie visa veida ēkām, jo tas palielinātu iedzīvotāju iespējas izvēlēties ilgtspējīgu dzīvesveidu. Labiekārtojuma infrastruktūras (48. punkts) novērtēti ar +, jo paredz drošas vides veicināšanu, tomēr ne visos gadījumos tiek veicināta vides pieejamības uzlabošana. Ar būtisku pozitīvu ietekmi (++) vērtējamas prasības apgaismojumam (49. punkts) attiecībā uz iedzīvotājiem patīkamas dzīves telpas veidošanu, piemēram, aizliegums izgaismojumam, kas spīd dzīvojamo māju logos. Tāpat būtiska pozitīva ietekme (++) ir prasībām daudzdzīvokļu māju un to teritoriju labiekārtojumam, jo paredzētas prasības, kas veicina dzīvojamās teritorijas attīstību un patīkamu dzīves telpu, atpūtas un socializēšanās iespējas, piemēram, paredzot velonovietnes, rotaļu laukumus, atpūtas vietas u.c.
44. Nožogojumi	<u>Risinājumi novērtēti ar +.</u> Nosacījumi kopumā vērtējami pozitīvi, jo tiek veicināta pieejamība, nosakot, ka aizliegts nožogot un sadalīt ar žogu publiskās ārtelpas teritorijas, izņemot parkus un skvērus, savukārt atļauts nožogot bērnu rotaļu laukumus un rūpniecības, atkritumu pārstrādes u.tml. uzņēmumus, kas veicina iedzīvotāju drošību.
50. Prasības sociālās infrastruktūras nodrošinājumam	<u>Risinājums novērtēts ar +.</u> Pozitīvi vērtējams nosacījums attiecībā uz nepieciešamās izglītības infrastruktūras iestāžu noteikšanu jaunas dzīvojamās apbūves attīstības gadījumos, kā arī nosacījums lokālpilānojumā vai detālpilānojumā paredzēt teritoriju izglītības, sociālās aprūpes un veselības aizsardzības funkciju nodrošināšanai, ja prognozējamais iedzīvotāju skaits ir vismaz 2000 cilvēku.
51. Savrupmāju apbūves teritorija (DzS1), (DzS2), (DzS3); 52. Mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorija (DzM1), (DzM2), (DzM3), (DzM4); 53. Daudzstāvu dzīvojamās apbūves teritorija (DzD1), (DzD2)	<u>Risinājumi novērtēti ar +.</u> Dzīvojamo teritoriju nosacījumi ir labvēlīgi mierīgas dzīves vides attīstībai, apstādījumu veidošanai u.tml., vienlaikus pieļaujot pakalpojumu un tūrisma un atpūtas būvju attīstību, tādējādi veicinot iedzīvotāju socializēšanos un veselīga dzīvesveida paradumus.

55. Jauktas centra apbūves teritorija (JC1), (JC2), (JC3); 56. Jauktas centra apbūves teritorija (JC4); 57.1. Jauktas centra apbūves teritorija (JC5) (t.sk., Voleri, Krēmeri, Kundziņsala, Mangaļsala); 58. Jauktas centra apbūves teritorija (JC6); **Jauktas centra apbūves teritorija (JC7); Jauktas centra apbūves teritorija (JC8)	<u>Risinājums novērtēts ar +.</u> Izstrādājot nosacījumus teritorijām ar jauktu izmantošanu, svarīgi ņemt vērā, ka dzīvojamām ēkām jānodrošina tādi apstākļi, kas nodrošina labvēlīgu dzīves vidi. Nosacījumi vērtējami pozitīvi, jo tajos iekļautās prasības veicina dzīvojamo ēku vides uzlabošanu, bet atļautā teritorijas izmantošana neierobežo pakalpojumu pieejamību iedzīvotājiem.
57.2. Jauktā centra apbūves teritorija RBO teritorijā (nosacījumi atbilstoši Ostas TmP) (Voleri, Krēmeri, Kundziņsala, Mangaļsala) [Alternatīva]	<u>Alternatīvas novērtētas ar +.</u> Vērtējums ir pozitīvs, jo, ņemot vērā, ka teritorijas ir apdzīvotas, nosacījumi veicinātu esošās dzīvojamās apbūves kvalitāti esošajās teritorijās.
57.3. Rūpnieciskās apbūves teritorija (Voleri, Krēmeri, Kundziņsala, Mangaļsala) [Alternatīva]	<u>Alternatīvas novērtētas ar -, jo</u> šādi nosacījumi neradītu labvēlīgu dzīves vidi esošajiem iedzīvotājiem.
59.2. Atļaut zinātniski pētniecisko iestāžu būvniecību Rūpniecības apbūves teritorijās	<u>Alternatīva novērtēta ar +.</u> Zinātniski pētniecisko iestāžu attīstībā rūpniecības uzņēmumiem var būt pozitīva loma, jo tādējādi iespējams apvienot pētniecību un rūpniecību. Tādējādi tiek sniegta iespēja vairot iedzīvotāju drošumspēju un veicināt dažāda veida izaugsmi.
65. Dabas un apstādījumu teritorija (DA1); 66. Dabas un apstādījumu teritorija (DA2); 67. Dabas un apstādījumu teritorija (DA3); 68. Dabas un apstādījumu teritorija (DA4); 74. Tehniskās infrastruktūras attīstības teritorija (TIN11)	<u>Alternatīvas un nosacījumi novērtēti ar +.</u> Dabas un apstādījumu teritorijas ir nozīmīgas labvēlīgai dzīves vides nodrošināšanai, jo tās sniedz iespēju iedzīvotājiem gan mierīgi, gan aktīvi atpūsties, uzlabojot fizisko un/vai garīgo veselību. Vienlaikus teritorijās iespējams socializēties, kā arī tās padara vidi estētiski baudāmāku. Vērtējums ir pozitīvs, jo visos gadījumos vismaz viens no galvenajiem izmantošanas veidiem ir labiekārtota publiskā ārtelpa, tai skaitā tehniskās attīstības teritorijas līdz lokālplānojumā vai detālplānojumā noteikto objektu būvniecībai izmanto kā publisko ārtelpu..
71. Ūdeņu teritorija (Ū1); 72. Ūdeņu teritorija (Ū2); 73. Ūdeņu teritorija (Ū3); 22. Prasības pietātnēm, peldbūvju izvietošanai un citai izmantošanai krastmalā, ūdensmalā vai ūdeņu teritorijā	<u>Risinājumi novērtēti ar +.</u> Ūdeņu teritorijas, līdzīgi kā dabas un apstādījumu teritorijas, ir nozīmīgas rekreācijai, un nozīmīgi tās veidot publiski pieejamas. Nosacījumi vērtēti pozitīvi, jo visos gadījumos ir atļauta teritoriju publiska izmantošana.
** Teritorijas, kurās ierīkojamas centralizētas kanalizācijas sistēmas (TIN11); ** Teritorijas, kurās ierīkojamas centralizētas ūdensapgādes sistēmas (TIN12)	<u>Risinājumi novērtēti ar +.</u> Centralizētās ūdensapgādes (dzeramā ūdens) un kanalizācijas sistēmas pieslēgumu nodrošināšana samazina ar neatbilstošu ūdens kvalitāti saistītos riskus, tādējādi radot pozitīvu ietekmi cilvēku veselības un labbūtības kontekstā.

87.1. Dzīvojamās apbūves teritoriju paplašināšana atbilstoši RTP2030 zonējumam vai 87.2. <i>Dzīvojamās apbūves teritoriju nepaplašināšana atbilstoši Māj. TmP [Alternatīva]</i>	<u>Alternatīva, kas paredz dzīvojamo teritoriju paplašināšanu, novērtēta ar -, bet otra ar +, jo šobrīd dzīvojamo platību skaits Rīgā ir pietiekams, turklāt jāņem vērā, ka nākotnē nav paredzams būtisks pieprasījuma pieaugums. Teritoriju paplašināšana var veicināt degradēto teritoriju rašanos, tādējādi samazinot iedzīvotāju drošību un estētisko ainavu.</u>
88.1. Dzīvojamās apbūves attīstīšana ražošanai nozīmīgās teritorijās vai 88.2. <i>Ierobežojumi dzīvojamās apbūves attīstībai ražošanas teritorijās [Alternatīva]</i>	<u>Alternatīva, kas paredz dzīvojamās apbūves attīstīšanu ražošanai nozīmīgās teritorijās, novērtēta ar +/-, bet otra alternatīva ar +, jo Rīgā ir pietiekami daudz teritoriju, kurās iespējama dzīvojamās apbūves teritoriju attīstība, līdz ar to ir iespējams šīs teritorijas attīstīt vietās ar labvēlīgāku dzīves vidi.</u>
89.1. Apkaimju centriem nav noteikti īpaši nosacījumi TIAN vai 89.2. <i>Apkaimju centru noteikšana TIAN kā teritorijas ar īpašiem noteikumiem [Alternatīva]</i>	<u>Alternatīva, kas neparedz īpašu nosacījumu noteikšanu apkaimju centriem, novērtēta ar -, bet otra alternatīva ar +, jo īpašu nosacījumu noteikšana apkaimju centriem, iespējams, veicinātu to attīstību. Apkaimju centriem ir nozīmīga loma iedzīvotāju tīklošanās un socializēšanās jomā, kā arī tie veicina piederību vietai.</u>
90.2. <i>RTP 2030 iekļauta obligātās lokālpilānojuma teritorijas no ŪdTmP [Alternatīva]</i>	<u>Alternatīva novērtēta ar +, jo tā veicinātu pārdomātu attīstību teritorijās.</u>
91.1. Ražošanas objektu izvietošana Rīgas pilsētā – klasifikācijai izmanto vairākus parametrus 91.2. <i>Ražošanas objektu izvietošana Rīgas pilsētā – klasifikācijai izmanto informāciju par bīstamajām vielām [Alternatīva]</i>	<u>Alternatīva, kas paredz vairāku parametru izmantošanu, novērtēta ar +, bet otra alternatīva ar -. Detalizētāka klasifikācija nodrošinātu informāciju par objektu darbības veidu un apjomu, kas var būt nozīmīgi faktori, lai plānotu apkārtnē attīstību.</u>
94.1. Nav risinājumu dzelzceļa kravas pārvadājumu radītās ietekmes mazināšanai pilsētas centrā un Pārdaugavā vai 94.2. <i>Dzelzceļa kravas pārvadājumu radītās ietekmes mazināšana pilsētas centrā un Pārdaugavā, apejot Rīgas centru [Alternatīva iestrādāta]</i>	<u>Alternatīva, kas paredz ietekmes mazināšanu centrā un Pārdaugavā, novērtēta ar novērtēta ar +, bet otra alternatīva – ar -. Pozitīvi vērtējams mēģinājums atslogot pilsētas centru, ja vien tas netraucē dzīves kvalitātes uzlabošanai citās apkaimēs.</u>
95.1. 3 dažādi augstuma apbūves soļi un apbūve līdz 6 stāviem arī perifērijā vai 95.2. <i>Apbūve perifērijā – līdz 3 stāviem, priekšpilsētā – līdz 5 [Alternatīva]</i>	<u>Alternatīva, kas paredz apbūvi perifērijā veidot līdz 3 stāviem, priekšpilsētā – līdz 5, novērtēta ar +, bet otra alternatīva – ar -, jo, samazinot apbūves augstumu, tiktu ierobežots apdzīvotības blīvums, kas var mazināt dzīves vides kvalitāti un nav praktiski nepieciešams.</u>

5.6. Materiālās vērtības

Veicot novērtējumu par RTP2030 risinājumu ietekmi uz materiālajām vērtībām, tika ņemts vērā, vai tiek sasniegts mērķis samazināt enerģijas patēriņu un atkritumus, veicināt resursu efektivitāti. Vērtēšanā tika ņemti vērā apsvērumi, vai risinājumi veicina resursu (ūdens, enerģija) patēriņa samazināšanu, zema oglekļa un resursefektīvas ekonomikas attīstību, kā arī atkritumu šķirošanu un otrreizēju pārstrādi.

Kopumā vērtējams, ka Teritorijas plānojuma risinājumi tieši nerisina jautājumus, kas skar resursefektīvas telpas attīstību, t.i., netiek veidoti nosacījumi ūdens patēriņa samazināšanai, enerģijas patēriņa samazināšanai, t.sk. veicinot fosilo jeb neatjaunojamo energoresursu izmantošanas samazināšanu. Vienlaikus teritorijas plānojums, jo īpaši TIAN daļa, pieļauj īstenot būvniecības ieceres, kas veicina atjaunojamo energoresursu izmantošanu (piemēram, nosacījumi attiecībā uz visā teritorijā atļauto izmantošanu). Līdz ar to sagaidāms, ka saglabāsies negatīva ietekme uz teritorijas attīstību tieši resursu efektivitātes ziņā, cita starpā neveicinot (bet vienlaikus arī neaizliedzot) virzību resursefektīvas saimniekošanas, t.sk. zemas oglekļa ekonomikas virzienā. Pozitīvi vērtējama nosacījumu izvirzīšana transporta ar alternatīviem piedziņas veidiem attīstības veicināšanai.

Resursu efektivitāte ir vērtējama arī kontekstā ar prasībām teritorijas izmantošanai un apbūves parametriem katrā funkcionālajā zonā. Nosacījumi neizvirza tiešas papildus prasības (t.i. prasības, kas pārsniedz prasības, kādas ir noteiktas saistošajos normatīvajos aktos attiecībā un ēku energoefektivitāti) resursefektīvai saimniekošanai, t.sk. nenosakot energoefektivitātes prasības ēkām gan mājokļu, gan publiskās apbūves, gan rūpniecības zonās. Augstāku par normatīvajos aktos minimālajām energoefektivitātes prasību izvirzīšana jaunbūvē un esošu būvju pārbūvei nodrošinātu būtisku pozitīvu ietekmi uz energoresursu patēriņa samazinājumu. Tomēr vienlaikus jāņem vērā, ka šobrīd spēkā esošais normatīvais regulējums⁹⁰ jau paredz salīdzinoši ātri – jau ar 2021. gada 1. janvāri nodrošināt pāreju uz gandrīz nulles enerģijas ēkām jaunbūvju gadījumā.

Vienlaikus arī pilsētas publiskās ārtelpas apgaismojuma sistēmai būtu izvirzāmas prasības attiecībā uz energoefektivitāti, samazinot enerģijas patēriņu un ieviešot viedās apgaismojuma pārvaldības sistēmas.

Netieši resursu efektivitāte ir vērtējama teritorijas zonējuma kontekstā. Ņemot vērā Mājokļu attīstības tematiskajā plānojumā ietverto vērtējumu par to, ka esošo teritoriju maksimālā kapacitāte ir vairākkārt lielāka par nepieciešamo, no resursu efektivitātes skatupunkta nebūtu pieļaujama jaunu apbūves teritoriju attīstība vai esošu teritoriju transformācija, pieļaujot lielāku apdzīvotības blīvumu (piemēram, transformējot zonējumu no savrupmāju teritorijas uz daudzdzīvokļu teritoriju). Vienlaikus arī strikts dalījums teritorijās ar kādu noteiktu funkciju neveicina resursu efektivitāti, jo palielina gan iedzīvotāju patērēto laiku mobilitātes vajadzību apmierināšanai (piemēram, laiks ceļā no dzīvesvietas uz darbavietu vai apmeklējuma objektu), kā arī palielina resursu patēriņu mobilitātes vajadzību nodrošināšanai pieaug energoresursu patēriņš transportā, nepieciešama lielāka infrastruktūra ar lielāku caurlaides spēju, jāuztur apjomīgāka sabiedriskā transporta sistēma u.tml..

Risinājums	Vērtējums
1. Visā teritorijā atļautā izmantošana	<u>Risinājums novērtēts ar +.</u> Noteiktās prasības pieļauj risinājumus resursefektīvai (t.sk. zema oglekļa ekonomikas) attīstībai, veicinot elektromobilitātes attīstību, sadzīves atkritumu dalītās savākšanas punktu attīstību.

⁹⁰ Ministru Kabineta 2013. gada 9. jūlija noteikumi Nr. 383 "Noteikumi par ēku energosertifikāciju", 5. pielikums - Ēku energoefektivitātes minimālais pieļaujamais līmenis jaunbūvē. Saite: <https://likumi.lv/ta/id/258322-noteikumi-par-eku-energosertifikaciju>

9. Apstādījumi un aizsargājамie biotopi	<u>Risinājums novērtēts ar +.</u> TIAN izstrādes gaitā prasības paplašinātas un attiecinātas uz atklātajām autonovietnēm. Netieši veicinās zema oglekļa ekonomikas attīstību. Tieši, bet nebūtiski veicinās autotransporta pārkaršanas samazināšanos un līdz ar to enerģijas patēriņa samazināšanos transportā.
** Kapsētu ierīkošanas nosacījumi; ** Lolojumdzīvnieku kapsētu ierīkošanas nosacījumi	<u>Risinājums novērtēts ar +.</u> Kapsētu un lolojumdzīvnieku kapsētu ierīkošanas nosacījumi paredz, izstrādājot lokālpilnojumu, noteikt arī atkritumu konteineru novietņu izvietojumu, tostarp daļītai sadzīves atkritumu un zaļo atkritumu (bioloģiski noārdāmo atkritumu) savākšanai, veicinot daļītu atkritumu savākšanu.
21. Fasāžu krāsojums un elementi	<u>Risinājums novērtēts ar -.</u> Nosacījumos aizliegts siltināt fasādi un veidot skaņas izolāciju kultūrvēsturiski vērtīgām būvēm un būvēm ar nelielu kultūrvēsturisku vērtību, kā arī būvēm ar laikmetu raksturojošām iezīmēm un arhitektoniskām detaļām. Prasība neveicina enerģijas patēriņa samazināšanu vēsturiskajā / kultūrvēsturiski nozīmīgajā apbūvē. Tomēr jāņem vērā samērīgums, un attiecīgais nosacījums jāvērtē kontekstā ar kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu.
30.1. Prasības transportlīdzekļu novietņu skaitam un izvietojumam	<u>Risinājums novērtēts ar +.</u> Ietvertās prasība veicina pāreju uz zema oglekļa ekonomiku transporta sektorā.
42. Atkritumu konteineru (tvertņu) novietnes, sadzīves atkritumu dalītās savākšanas punkti un citi atkritumu apsaimniekošanas objekti	<u>Risinājums novērtēts ar +.</u> Iestrādāti nosacījumi atkritumu dalītās savākšanas infrastruktūras izveidei.
49. Apgaismojums, apgaismes ķermeņi	<u>Risinājums novērtēts ar --.</u> Risinājums neparedz minimālās energoefektivitātes prasības ārtelpas apgaismojumam. Tāpat, ierīkojot apgaismojumu publiskās ārtelpas teritorijās, netiek izvirzīta prasība ārtelpas apgaismojuma vadības sistēmas ierīkošanai, kas nodrošinātu enerģijas taupīšanu / lietderīgāku energoresursu patēriņu.

5.7. Ilgtspējīga pilsētas mobilitāte

Vērtējot ietekmi uz ilgtspējīgu pilsētas mobilitāti, tika analizēts, kā RTP2030 veicina darbvietu un pakalpojumu sasniedzamību Rīgas pilsētā, sekmē videi draudzīgu pārvietošanās līdzekļu izmantošanu un videi draudzīga transporta (t.sk. elektrotransporta) infrastruktūras attīstību, uzlabo sabiedriskā transporta pieejamību, kā arī veicina ilgtspējīgākus mobilitātes paradumus (gājējs – velo – sabiedriskais transports).

Saskaņā ar Transporta tematiskajā plānojumā veikto analīzi, Rīgā iezīmējas vairāki trūkumi un problēmas, kas saistīti ar ilgtspējīgas pilsētas mobilitātes nodrošināšanu, t.sk. gājēju ielu iztrūkums, vides pieejamības risinājumi, publiskās ārtelpas neesamība.

Atsevišķās vietās gājēju ietvēm ir ierobežota caurlaides spēja, piemēram, sabiedriskā transporta pieturvietās, Rīgas vēsturiskajā centrā, atsevišķās vietās ar realizētiem veloinfrastruktūras objektiem. Ietvju caurlaides spēju samazina arī dažādi uz ietves esoši objekti – ceļa zīmju stabi, koki, kāpnes un citi ēku elementi, kas

atrodas uz ietves.

Neskatoties uz to, ka kopējais izbūvētās velosatiksmes infrastruktūras garums Rīgas pilsētā ir 70 kilometri, ir ierīkotas velonovietnes vairāk nekā 600 velosipēdu novietošanai Rīgas centrā un ārpus tā, izveidots publiskais velosipēdu nomas tīkls, tomēr trūkst vienota velosatiksmes tīkla, ir maģistrālo veloceļu pārrāvumi, neesoši savienojumi ar pilsētas centru, nepietiekams satiksmes iekārtojums centrā līdz ar to - nav pietiekama velosatiksmes integrācija kopējā transporta sistēmā.

Galvenais visa veida sabiedriskā transporta trūkums – integrētas sistēmas neesamība. Rīgas pilsētā lielāko sabiedriskā transporta pārvadājumu daļu veic SIA "Rīgas satiksme"; mazāku daļu veic "Pasažieru vilciens" un starppilsētu autobusi. Lielākā daļa sabiedriskā transporta maršrutu (atbilstoši pieprasījumam) savieno pilsētas centru ar citām apkaimēm; attiecīgi, esošajā situācijā tuvinoties pilsētas centram, veidojas dublējoši, konkurējoši maršruti. Privātā transporta satiksmes koncentrācija pilsētas centrā palielina pārvietošanās ilgumu pilsētā un samazina vidējo braukšanas ātrumu, līdz ar ko sabiedriskais transports zaudē savu pievilcību un pasažierus. Galvenās definētās problēmas ir sabiedriskā transporta pieturvietu sasniedzamība (300 m attālumā no dzīvojamās apbūves teritorijas līdz sabiedriskā transporta pieturai nodrošināta 83% teritorijas), pilsētas centra sasniedzamība un savstarpējā sasniedzamība starp apkaimēm un pārvietošanās ātruma kritums.

Tajā pašā laikā atbilstoši satiksmes intensitātes un automobilizācijas datiem, Rīgā pieaug ar privāto transportu veikto braucienu skaits. Palielinoties braucienu skaitam, pieaug pieprasījums pēc autostāvvietām, mazinās krustojumu satiksmes komforta līmeņi, kā arī visas pilsētas ielu tīkla caurlaides spēja. Gan pieaugošā autoplūsmas pārvietošanās, gan to veidotie sastrēgumi veicina vides piesārņojumu. Pozitīvi vērtējams, ka RTP2030 ir noteiktas prasības transporta plūsmu turpmākai izpētei, kas balstītas ārvalstu pieredzē, kā arī ietverti kritēriji transporta plūsmas analīzes projektu izstrādes nepieciešamībai un nosacījumi to izstrādei. Tajā pašā laikā jānorāda, ka RTP2030, nosakot minimālo autostāvvietu skaitu dzīvojamā apbūvē, iet pretrunā jaunākajām atziņām un ilgtspējīgas mobilitātes principiem, atbilstoši kuriem tiek rekomendēts veicināt pretējo – noteikt maksimālo autostāvvietu skaitu, vienlaikus nosakot minimālo velostāvvietu skaitu.⁹¹ Detalizētāk autostāvvietu problemātiku pilsēta paredzēts risināt, izstrādājot Rīgas pilsētas autonovietņu politikas un attīstības koncepciju.

Izvērtējot RTP2030 TIAN daļu, var konstatēt, ka ir definētas prasības ietvēm un to elementiem, gājēju un velosipēdu infrastruktūras elementiem labiekārtotās publiskās ārtelpas teritorijās, tādējādi sekmējot gājēju un velosipēdistu drošāku un ērtāku pārvietošanos. Definētas prasības transportlīdzekļu novietnēm, stāvparkiem, ielām un apdzīvojamām teritorijām, kas kopumā sekmē darbvietu un pakalpojumu sasniedzamību. Kopumā nav identificētas būtiskas negatīvas RTP2030 ietekmes attiecībā uz ilgtspējīgu pilsētas mobilitāti.

Savukārt attiecībā uz ilgtspējīgu videi draudzīgu transportlīdzekļu izmantošanas veicināšanu, jānorāda, ka pašreizējā TIAN redakcijā trūkst efektīvu risinājumu elektrotransporta veicināšanai un dzelzceļa kravu pārvadājumu novirzīšanai no pilsētas centra. Lai gan tas nerada izslēdzošas negatīvas ietekmes, šādu risinājumu iekļaušana TIAN būtu nozīmīgs faktors pozitīva vērtējuma sniegšanai. Rekomendējamie risinājumi sniegti Vides pārskata 7. nodaļā.

Tabulā zemāk iekļauti iekļautie būtiskākie RTP2030 risinājumi, kuri novērtēti kā pozitīvi (+ vai ++) vai negatīvi (- vai --).

⁹¹ Küster, F. and Peters, M. (2018). Making buildings fit for sustainable mobility – Comparing regulations for off-street bicycle and car parking in Europe. European Cyclists' Federation. Brussels. November 2018.

Risinājums	Vērtējums
7. Prasības piekļūšanai zemes vienībām	<u>Risinājums novērtēts ar +.</u> Noteiktās prasības piekļūšanai zemes vienībām tiešā veidā nodrošina un uzlabo pastāvīgu darbvietu un pakalpojumu sasniedzamību, t.sk., ar ilgtspējīgiem transporta veidiem – sabiedrisko transportu un velo transportu.
8. Prasības vides pieejamības nodrošināšanai	<u>Risinājums novērtēts ar +.</u> Noteiktās prasības sekmē ērtāku un drošāku darbvietu un pakalpojumu sasniedzamību gājējiem.
10.1. Mežaparku ierīkošanas, pārbūves un izmantošanas nosacījumi	<u>Risinājums novērtēts ar -.</u> Pie minimāli nepieciešamā labiekārtojuma nav minētas velo novietnes, tādējādi pasliktinot sasniedzamību ar ilgtspējīgiem, videi draudzīgiem pārvietošanās līdzekļiem.
11. Parku ierīkošanas, pārbūves un izmantošanas nosacījumi	<u>Risinājums novērtēts ar -.</u> Pie minimāli nepieciešamā labiekārtojuma nav minētas velo novietnes, tādējādi pasliktinot sasniedzamību ar ilgtspējīgiem, videi draudzīgiem pārvietošanās līdzekļiem.
13. Tematisko parku un atrakciju parku ierīkošanas, pārbūves un izmantošanas nosacījumi	<u>Risinājums novērtēts ar -.</u> Nav minētas velo novietnes, tādējādi pasliktinot tematisko parku un atrakcijas parku sasniedzamību ar ilgtspējīgiem, videi draudzīgiem pārvietošanās līdzekļiem.
15. Peldvietu ierīkošanas un izmantošanas nosacījumi	<u>Risinājums novērtēts ar +.</u> Noteiktās prasības tiešā veidā sekmē un uzlabo peldvietu sasniedzamību ar ilgtspējīgiem, videi draudzīgiem pārvietošanās līdzekļiem - velosipēdiem.
Īpašā režīma zona	<u>Risinājums novērtēts ar +.</u> Nodevu uzlikšana transportlīdzekļu iebraukšanai īpašā režīma zonās ilgtermiņā veicinātu pāreju no autotransporta uz ilgtspējīgākiem transporta veidiem – sabiedriskais transports, velo transports, pie nosacījuma, ka ir nodrošināts efektīvs un sabiedrības vajadzībām atbilstošs sabiedriskā transporta tīkls un velo infrastruktūra nepieciešamai sasniedzamībai īpašajā zonā.
28. Prasības gaisa kvalitātes uzlabošanai	<u>Risinājums novērtēts ar +.</u> Noteiktās prasības tiešā veidā sekmē un uzlabo sabiedriskā transporta pieejamību.
30.1. Prasības transportlīdzekļu novietņu skaitam un izvietojumam	<u>Risinājums novērtēts ar +.</u> Noteiktās prasības transportlīdzekļu novietņu skaitam un izvietojumam tiešā veidā nodrošina un uzlabo pastāvīgu darbvietu un pakalpojumu sasniedzamību.
30.2. Autostāvvietu skaita samazināšana Rīgas pilsētas centrālajā daļā [Alternatīva]	<u>Alternatīva novērtēta ar +.</u> Autostāvvietu skaita samazināšana Rīgas pilsētas centrālajā daļā ilgtermiņā veicinātu pāreju no autotransporta uz ilgtspējīgākiem transporta veidiem – sabiedriskais transports, velo transports. Lai sekmētu ātrāku un efektīvāku pāreju, jānodrošina sabiedriskā transporta tīkla un velo infrastruktūras attīstīšana.

31. Noteikumi transportlīdzekļu novietnēm	<u>Risinājums novērtēts ar +.</u> Noteiktās prasības stāvparkiem tiešā veidā ilgtermiņā nodrošina un uzlabo videi draudzīgākas pārvietošanās iespējas pilsētā.
33. Prasības ielām un piebraucamajiem ceļiem	<u>Risinājums novērtēts ar +.</u> Noteiktās prasības tiešā veidā ilgtermiņā nodrošina drošu un ērtu videi draudzīgāku pārvietošanos.
53. Daudzdzīvokļu māju un to teritoriju labiekārtojums	<u>Risinājums novērtēts ar +.</u> Noteiktās prasības sekmē un uzlabo darbvietu un pakalpojumu sasniedzamību ar ilgtspējīgiem, videi draudzīgiem pārvietošanās līdzekļiem - velosipēdiem.
94.1. Nav risinājumu dzelzceļa kravas pārvadājumu radītās ietekmes mazināšanai pilsētas centrā un Pārdaugavā	<u>Risinājums novērtēts ar -.</u> RTP2030 nav risinājumi dzelzceļa apvedceļa izveidošanai un nav alternatīvu aizvietojošu risinājumu, kas sekmētu dzelzceļa kravas transporta radīto ietekmju mazināšanu uz pilsētas centrā un Pārdaugavā izvietotajām un plānotajām dzīvojamās un publiskās apbūves teritorijām.

5.8. Dabas daudzveidība

Vērtējot RTP2030 ietekmi uz dabas daudzveidību, tika izvērtēta ietekme uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām (ĪADT), tajā skaitā ES nozīmes aizsargājamām dabas teritorijām (Natura 2000), TIAN nosacījumu ietekme uz aizsargājamo sugu dzīvotņu un aizsargājamo biotopu skaitu vai platību un labvēlīga aizsardzības statusa mērķu sasniegšanu, nosacījumu ietekme uz efektīvu ekosistēmu sniegto pakalpojumu⁹² izmantošanu, kā arī ietekme uz zaļo teritoriju platībām un to kvalitāti.

Neskatoties uz Rīgas urbāno vidi un pelēkās infrastruktūras īpatsvaru, Rīga pašlaik nodrošina vairākus ekosistēmu pakalpojumus – t.sk., nodrošinošie (piemēram, dzeramais ūdens), regulējošie (biofizikālās vides regulēšana, plūsmu regulēšana, fizikāli-ķīmiskās vides regulēšana) un estētiskie un kultūras (fiziska ekosistēmu izmantošana un pieredzes gūšana, intelektuāla saikne ar ekosistēmām), kur svarīgu lomu spēlē pilsētā sastopamie mežaparki, parki, kā arī atsevišķi elementi, t.sk., vērtīgi koki.

Rīgas pilsētas teritorija ietver dažādas ekosistēmas – piekrasti, meža un zālāju teritorijas, kā arī tekošus un stāvošus ūdeņus, kas, atsevišķās teritorijās, saglabājušās salīdzinoši dabiskā stāvoklī un nodrošina dzīvesvidi īpaši aizsargājamām un retām sugām. Rīgas teritorijā ietilpst vairākas valsts un ES nozīmes īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, ir izveidoti mikroliegumi biotopu un sugu aizsardzībai un konstatēti Latvijā un ES aizsargājami biotopu veidi. 2015. un 2017. gadā veiktajā ES nozīmes biotopu kartēšanā konstatētas dažādas kvalitātes biotopu platības gan saldūdeņu, gan zālāju, gan mežu, gan arī jūras piekrastes biotopu grupās. Šobrīd zināmā informācija par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, mikroliegumiem, aizsargājamiem biotopiem un aizsargājamo sugu atradnēm pieejama dabas datu pārvaldības sistēmā OZOLS (<http://ozols.daba.gov.lv>), dati par 2017. gadā konstatētajiem biotopiem līdz to publicēšanai DDPS OZOLS iegūstami Dabas aizsardzības pārvaldē. Papildus tam, pilsētvidē esošajiem vecajiem, lielu dimensiju kokiem un citiem apstādījumu elementiem arī ir sava loma dabas daudzveidības saglabāšanā, atsevišķos gadījumos

⁹² "Ekosistēmu pakalpojumi" ir ekosistēmu nodrošinātie materiālie un nemateriālie labumi, kas palīdz nodrošināt cilvēku dzīves apstākļus. Piemēram, ekosistēmu pakalpojumi ietver pārtikas produktu, ūdens nodrošināšanu, plūdu regulēšanas funkciju, augsnes erozijas un slimību uzliesmojumu mazināšanas funkciju, kā arī nemateriālās vērtības [...] (LIFE13 ENV/LV/000839 projekta materiāli, 2016); pieejams: <http://ekosistemas.daba.gov.lv/public/lat/jaunumi1/2021/>

pat nodrošinot dzīves vidi īpaši aizsargājamām un retām sugām.

Izvērtējot RTPS2030 2.0 redakcijā iekļauto aizsargājamo biotopu definīciju, kura atsaucas uz Padomes Direktīvu 92/43/EEK, jānorāda, ka attiecīgā ES tiesību norma ir transponēta nacionālajā likumdošanā, līdz ar ko saistošo noteikumu tekstā jāizmanto Latvijā spēkā esošā terminoloģija, kas noteikta un lietota Ministru kabineta noteikumos Nr. 350 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu" (20.06.2107.), Ministru kabineta noteikumos Nr. 153 "Noteikumi par Latvijā sastopamo Eiropas Savienības prioritāro sugu un biotopu sarakstu", kā arī Sugu un biotopu likumā. Rekomendācija definīcijas precizēšanai sniegta Vides pārskata 7. nodaļā.

Atsevišķos risinājumos RTP2030 ir iestrādāti nosacījumi, kas uzlabos dabas daudzveidības aizsardzību vai radīs priekšnoteikumus bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai. TIAN paredzēti nosacījumi, kas tiešā veidā paredz prasības nodrošināt bioloģiskai daudzveidībai nozīmīgu elementu saglabāšanu, kā arī nosacījumi, kas netieši nodrošinās pozitīvu ietekmi uz dabas daudzveidības saglabāšanu. Tomēr vairākos gadījumos paredzēta zonējuma maiņa teritorijās, kurās apbūves nosacījumi veicinās aizsargājamo biotopu degradāciju. Būtiskākā negatīvā ietekme paredzama uz biotopa veidu Mežainas piejūras kāpas, kas Rīgas pilsētas teritorijā sastopams gan mežainu teritoriju masīvos, gan dispersi jau vēsturiski apbūvētās teritorijās.

Izvērtējot RTP2030 grafisko daļu, salīdzinājumā ar pašlaik spēkā esošā teritorijas plānojuma zonējumu, konstatēts, ka vairākās vietās dabas lieguma "Vecdaugava" (Natura 2000 teritorija) teritorijā veikta zemes transformācija uz ūdens teritoriju. Pilnveidotās RTP 2030 redakcijas grafiskajā daļā ir attēlotas tikai tās krasta līnijas izmaiņas dabas lieguma "Vecdaugava" teritorijā, kuras veiktas normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā, proti, saņemot būvatļauju. Teritorijas, kur krasta līnija ir mainīta, neievērojot normatīvajos aktos noteikto kārtību, plānojumā tiek noteiktas kā dabas un apstādījumu teritorijas. Šajās vietās krasta līnijas pārbūve ir uzskatāma par nelikumīgi veiktu darbību, kas tajā skaitā ir pretrunā ar īpaši aizsargājamās dabas teritorijas individuālajiem izmantošanas noteikumiem.

Rekomendējamie risinājumi sniegti Vides pārskata 7. nodaļā. Tabulā zemāk iekļauti būtiskākie TIAN risinājumi, kuri novērtēti kā pozitīvi (+ vai ++) vai negatīvi (- vai --).

Risinājums	Vērtējums
6. Zemes vienību veidošana	Risinājums vērtēts ar -. Jaunu zemes vienību sadalīšana, kombinācijā ar jaunveidojamās zemes vienības minimālās platības nosacījumiem un zonējuma maiņu dabas un meža teritorijām, veicinās līdz šim neapbūvētu dabas un meža teritoriju iznīcināšanu.
9. Apstādījumi un aizsargājamie biotopi	Risinājums vērtēts ar +. Prasības koku aizsardzībai un saglabāšanai veicinās dabas daudzveidībai nozīmīgu elementu saglabāšanu pilsētvidē. Prasība teritorijās, kurās DDPS OZOLS ir atzīmēti aizsargājamie biotopi vismaz 1 ha platībā lokālplānojuma, detālplānojuma vai būvniecības ieceres dokumentācijas ietvaros pieaicināt sugu un biotopu aizsardzības jomā sertificētu ekspertu atzinuma sniegšanai, rada iespēju samazināt plānoto darbību negatīvo ietekmi uz aizsargājamajām dabas vērtībām. Jāuzsver, ka tikai no pašvaldības institūciju rīcības atkarīgs, vai eksperta sniegtie ieteikumi ietekmes samazināšanai tiks ņemti vērā, jo eksperta atzinums tikai sniedz informāciju, kas izmantojama administratīvo lēmumu pieņemšanai

10.1. Mežaparku ierīkošanas, pārbūves un izmantošanas nosacījumi	<u>Risinājums vērtēts ar +.</u> Prasības minimālajam nepieciešamajam labiekārtojumu apjomam mežaparkos samazinās teritoriju eutrofikācijas un degradācijas intensitāti.
10.2. <i>Mežaparkiem nosakāma nepieciešamība izstrādāt lokālpāņojumus [Alternatīva daļēji iestrādāta]</i>	<u>Alternatīva vērtēta ar +.</u> Lokālpāņojuma ietvaros paredzēta bioloģiskās daudzveidības izpēte un atzinuma saņemšana par izstrādāto plāņojumu nodrošinās priekšnoteikumus dabas daudzveidības vērtību saglabāšanai. Jāuzsver, ka tikai no pašvaldības institūciju rīcības atkarīgs, vai plāņojuma izstrādē tiks ņemti vērā priekšlikumi ietekmes samazināšanai uz bioloģisko daudzveidību.
11. Parku ierīkošanas, pārbūves un izmantošanas nosacījumi	<u>Risinājums vērtēts ar +.</u> Parka izbūves projekta, pārbūves projekta vai detālpāņojuma ietvaros paredzētā bioloģiskās daudzveidības izpēte nodrošinās priekšnoteikumus dabas daudzveidības vērtību saglabāšanai.
65.1. Dabas un apstādījumu teritorija (DA1)	<u>Risinājums vērtēts ar +.</u> Funkcionālā zona ietver specifiskas dabas teritorijas, t.sk. īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, zonas teritorijā atļautas aktivitātes ar galveno mērķi saudzēt dabas vērtības.
65.2. <i>Nosacījumi mežu nedegradēšanai, veicot apbūvi mežu teritorijās [Alternatīva]</i>	<u>Alternatīva vērtēta ar +.</u> Noteikta nepieciešamība izvirzīt nosacījumus apstādījumu (mežu) nedegradēšanai; šādi nosacījumu veicinātu dabas daudzveidības aizsardzību.
66. Dabas un apstādījumu teritorija (DA2)	<u>Risinājums vērtēts ar +.</u> Nosacījumi apbūves izvietojumam, pirms tam veicot biotopu un dendroloģisko izpēti un apbūves izvietojumam, lai pēc iespējas saudzētu dabas vērtības rada priekšnoteikumus dabas daudzveidības saglabāšanai.
75. Labiekārtota pludmale (TIN12)	<u>Risinājums vērtēts ar +.</u> Nosacījumi paredz pasākumus apmeklētāju ietekmes uz kāpām mazināšanai, kas ir priekšnoteikumus trauslo un jūtīgo kāpu ekosistēmu saglabāšanai.
76. Pilsētas maģistrāļu ilgtermiņa attīstības teritorija (TIN13)	<u>Risinājums vērtēts ar -.</u> Teritorija šķērso DA teritorijas; nav paredzēti nosacījumi, prasības negatīvās ietekmes uz dabas daudzveidību samazināšanai.
78. Mangaļsalas retinātas savrupmāju apbūves teritorija (TIN21)	<u>Risinājums vērtēts ar +.</u> Nosacījumi paredz izstrādāt lokālpāņojumu, tai skaitā veikt īpaši aizsargājamo biotopu novērtējumu un risinājumus apbūves un infrastruktūras izvietojumam.

87.1. Dzīvojamās apbūves teritoriju paplašināšana atbilstoši RTP2030 zonējumam	<u>Risinājums vērtēts ar -.</u> Apbūves teritorijas plānotas arī teritorijās, kur konstatētas dabas daudzveidībai nozīmīgas teritorijas - Mežaparks, Mangaļsala. Apbūves teritoriju paplašināšana rada draudus biotopa Mežainas piejūras kāpas un citu dabas vērtību iznīcināšanai.
87.2. Dzīvojamās apbūves teritoriju nepaplašināšana atbilstoši Māj. TmP [Alternatīva]	<u>Alternatīva vērtēta ar +.</u> Apbūves teritoriju nepaplašināšana samazina draudus dabas daudzveidībai nozīmīgu teritoriju iznīcināšanai.
**Teritorija ar paaugstinātu apzaļumojuma īpatsvaru (TIN14)	<u>Risinājums vērtēts ar +.</u> Teritorijas ar īpašiem noteikumiem izmantošanas nosacījumi paredz dabas elementu un vērtību, kā arī dabiskas veģetācijas saglabāšanu augstā koncentrācijā šajās teritorijās.
**Teritorijas, kurās ierīkojamas centralizētas kanalizācijas sistēmas (TIN11)	<u>Risinājums vērtēts ar +.</u> Teritoriju pievienošana centralizētas kanalizāciju sistēmai potenciāli var dot pozitīvu ieguldījumu saldūdeņu ekosistēmu, tajā skaitā aizsargājamu biotopu, stāvokļa uzlabošanai, jo potenciāli samazina eitrofikācijas slodzi uz ūdensobjektiem.

5.9. Kultūras mantojuma aizsardzība

Veicot RTP2030 risinājumu ietekmes uz kultūras mantojuma aizsardzību, tika vērtēta atbilstība šādiem mērķiem – aizsargāt un, kur iespējams, vairo kultūras mantojuma un kultūrvēsturiskās ainavas īpašās kvalitātes, raksturu un daudzveidību; atrast harmonisku līdzsvaru starp kultūras mantojuma un kultūrvēsturiskās ainavas aizsardzību un augstvērtīgas humānās dzīves vides izveidi un nodrošinājumu. Izvērtējuma veikšanā tika izmantoti vairāki kritēriji, t.sk., vai tiek veicināta apbūves aizsardzības teritoriju un kultūras pieminekļu aizsardzība un kultūrvēsturiski nozīmīgu objektu apzināšana, izpēte un potenciāla aizsardzība u.c. (kritēriju uzskaitījums ir pieejams Vides pārskata 2. nodaļā).

No normatīvo aktu prasību viedokļa Rīgas TIAN nodaļās par pasākumiem kultūras mantojuma aizsardzībā pretrunas un neatbilstības netika konstatētas. Tomēr pārsvarā TIAN ir dots kultūras mantojuma saglabāšanai vēlamais darbību un nosacījumu uzskaitījums, kas ir tikai rekomendāciju formā. Trūkst saistošu juridisku nosacījumu prasību izpildei, kā arī kritēriju, kas ļautu atkāpties no izvirzītajām prasībām. Piemēram, arhitektoniski mākslinieciskajā izpētē iegūtajos rezultātos pamatotās rekomendācijas nav saistošas būvvaldei. Līdz ar to prasībām, kas izvirzītas būvniecībai apbūves aizsardzības teritorijās, ir tikai rekomendējošs raksturs. Rīgas vēsturiskajā centrā un tā AZ visas darbības reglamentē normatīvie akti un cieša uzraudzība (Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un aizsardzības likums, MK noteikumi Nr. 127 "Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un aizsardzības noteikumi", MK noteikumi Nr. 582 "Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un attīstības padomes nolikums" u.c.), bet pārējā Rīgas daļā, arī apbūves aizsardzības teritorijās, šādas konsekvantas pieejas trūkst, lai gan arī tur ir kultūrvēsturiski nozīmīgi objekti, apbūves ansamblī. Pozitīvi vērtējams, ka RTP2030 iekļautas konkrētas prasības AAT – lai atvieglotu attīstības ieceru īstenošanu, padarot skaidrākus nosacījumus apbūves veidošanai, taču vienlaikus saglabājot apbūves aizsardzības teritorijām raksturīgo pilsētvidi, ko ietekmē apbūves izvietojuma raksturs un mērogs attiecībā pret publisko ārtelpu, visās AAT ir noteikts atļautais stāvu skaits kvartālā un būvlaides.

Tā kā NKMP nepārtrauga teritoriju ārpus RVC un tā AZ, tad Rīgas domē būtu ieteicams izveidot struktūrvienību, kas ir juridiski pilnvarota un profesionāli kompetenta apzināt, pētīt un novērtēt kultūras

mantojumu ārpus RVC un tā AZ. Šīs struktūrvienības lēmumiem un rekomendācijām jābūt saistošām būvvaldei u.c. struktūrām. Šī prasība īpaši attiecināma uz būvniecību Rīgas vēsturiskajā apbūvē, apbūves aizsardzības teritorijās, Rīgas muižiņās, kas nav kultūras pieminekļi u.c.

Par būvēm, kas nav kultūras pieminekļi, bet ir kultūrvēsturiski vērtīgas, būtu jālemj, vai tās nebūtu iekļaujamas valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā. Šis ieteikums varētu būt attiecināms arī uz lielākām apbūves vienībām, piemēram, vai Teikas apbūves aizsardzības teritorija vai tās daļa nav iekļaujama pieminekļu sarakstā kā pilsētbūvniecības piemineklis.

Svarīgi plānot un organizēt vienlaidu apzināšanu un arhitektoniski māksliniecisko izpēti gan apbūves aizsardzības teritorijās, gan ārpus tām. Tā kā visas teritorijas vienlaicīgi apzināt nebūs iespējams, vajadzētu noteikt prioritātes. Kā viena no pirmajām būtu apzināma un novērtējama Maskavas priekšpilsētas apbūve, kas pieguļ RVC AZ un ir tiešā centra tuvumā. Nozīmīgs ieguldījums kultūras mantojuma aizsardzībā būtu arī pieminekļu individuālo aizsardzības zonu noteikšana saskaņā ar likumdošanu kultūras pieminekļu aizsardzībai.

Domājot par cilvēku dzīves telpas un apkārtējās vides kvalitātes uzlabošanu, līdztekus kultūrvēsturiski nozīmīgu objektu apzināšanai gan aizsargājamās apbūves teritorijās, gan ārpus tām, jāveic arī vidi degradējošo objektu reģistrācija un jāorganizē to plānveidīga likvidācija/ revitalizācija. Atbrīvotās teritorijas būtu apbūvējamas vispirms, izstrādājot arī detālplānojumu. Tādā veidā degradētajās teritorijās pakāpeniski uzlabosies arī sociālais klimats. Līdztekus var plānot arī jaunu teritoriju apbūvi. Par degradētajām teritorijām skat. arī 3.5. un 5.4. nodaļās.

Izstrādājot detālplānojumus un projektējot apbūvi, vajadzētu pievērst uzmanību arī iespējamām vēsturiskām vērtībām zemē – kultūrslānim, senām konstrukcijām, apbedījumiem. Saskaņā ar arhīvu ziņām, šīs prasības varētu būt aktuālas Daugavas krastos un akvatorijā, Daugavgrīvā, Āgenskalnā, Ķīpsalā, arī atsevišķu Rīgas muižiņu teritorijās (Mangaļu, Bolderājas, bij. Mazās Jumpravmuižas) u.c. vietās. Jāatzīmē, ka pozitīvi vērtējams, ka saskaņā ar Paskaidrojuma rakstā iekļauto informāciju RTP2030 izstādes ietvaros tika apzinātas esošo un iespējamo arheoloģisko atradumu vietas pilsētas teritorijā, kam jāpievērš īpaša uzmanība attīstības ieceru plānošanas un realizācijas ietvaros. Ir noteikts, ka turpmākajā plānošanas procesā šī informācija ir jāprecizē, izvirzot prasības un nosacījumus projektēšanai un būvniecībai šajās teritorijās.

Tabulā zemāk apkopots pamatojums RTP2030 pozitīvajam un negatīvajam vērtējumam.

Risinājums	Vērtējums
2. Visā teritorijā aizliegtā izmantošana	Risinājums novērtēts ar +. Visi minētie aizliegtie pasākumi un darbības negatīvi ietekmē kvalitatīvas dzīves telpas attīstību un tieši apdraud arī kultūrvides un kultūras mantojuma saglabāšanu un aizsardzību
9. Apstādījumi un koku saglabāšana	Risinājums novērtēts ar ++. Apstādījumu un koku saglabāšana ir arī kultūrvēsturiskās ainavas saglabāšana. Jaunu stādījumu veidošana uzlabo dzīves vides kvalitāti.
10.1. Mežaparku ierīkošanas, pārbūves un izmantošanas nosacījumi	Risinājums novērtēts ar +. Minētie pasākumi uzlabo un padara ērtāku un pieejamāku dzīves vidi. Pasākumi pozitīvi ietekmēs arī dzīves apstākļus apbūves aizsardzības teritorijās (Mežaparks, Teika u.c.)

10.2. <i>Mežaparkiem nosakāma nepieciešamība izstrādāt lokālplānojumus [Alternatīva daļēji iestrādāta]</i>	Alternatīva novērtēta ar +. Detalizēta un kompleksa pieeja kādas teritorijas attīstīšanai ļauj izvairīties no plānošanas kļūdām, neproporcionālas attīstības. Detalizācija ļauj precīzāk noteikt gan atsevišķu objektu, gan teritorijas kultūrvēsturiskās vērtības kopumā un kontekstā.
11. Parku ierīkošanas, pārbūves un izmantošanas nosacījumi	<u>Risinājums novērtēts ar +.</u> Minētie pasākumi saglabā vēsturisko kultūrvidi, uzlabo dzīves ārtelpas kvalitāti.
12. Skvēru un koplietošanas pagalmu ierīkošanas, pārbūves un izmantošanas nosacījumi	<u>Risinājums novērtēts ar +.</u> Minētie pasākumi paredz uzlabot dzīves ārtelpas kvalitāti kopumā. Labiekārtojumi ļaus kvalitatīvāk eksponēt un uztvert arī kultūras objektus un kultūrvēsturisko ainavu (piemēram, pilsētas siluetu, panorāmu, kanālmalas ainavas u.c.).
13. Tematisko parku un atrakciju parku ierīkošanas, pārbūves un izmantošanas nosacījumi	<u>Risinājums novērtēts ar +.</u> Pasākumi uzlabos pilsētas publiskās ārtelpas kvalitāti.
14. Labiekārtotu ūdensmalu ierīkošanas un izmantošanas nosacījumi	<u>Risinājums novērtēts ar +.</u> Pilsētā ir plašas teritorijas, kas pieguļ Daugavai, kanālam u.c. ūdens tilpnēm, tāpēc ūdensmalu un tuvējās akvatorijas attīstībai ir lielas iespējas un perspektīvas publiskās ārtelpas kvalitātes un daudzveidības radīšanai (citu Eiropas "ūdeņu pilsētu" piemēri to spilgti apliecina).
18. Prasības kultūras mantojuma saglabāšanai	<u>Risinājums novērtēts ar +.</u> Kopumā nosacījumos izvirzītās prasības un mērķi vērtējami pozitīvi, tomēr pietrūkst juridisku nosacījumu prasību realizēšanai dzīvē (skat. arī komentārus pirms tabulas).
19.1. Kultūras pieminekļi un apbūves aizsardzības teritorijas	<u>Risinājums novērtēts ar +.</u> Kopumā nosacījumos izvirzītās prasības un mērķi vērtējami pozitīvi, tomēr pietrūkst juridisku nosacījumu prasību realizēšanai dzīvē (skat. komentārus pirms tabulas).
19.2. <i>Pilsēt būvniecības pieminekļiem un apbūves aizsardzības teritorijām pieļaujamais stāvu skaits jānosaka, ņemot vērā teritorijai vērtīgāko un raksturīgāko apbūves mērogu [Alternatīva]</i>	<u>Alternatīva novērtēta ar +.</u> Detalizēta un kompleksa pieeja kādas teritorijas attīstīšanai ļauj izvairīties no plānošanas kļūdām, neproporcionālas attīstības. Detalizācija ļauj precīzāk noteikt gan atsevišķu objektu, gan teritorijas kultūrvēsturiskās vērtības kopumā un kontekstā.
25. Aizsargjoslas, tauvas joslas un citi teritorijas izmantošanas aprobežojumi	<u>Risinājums novērtēts ar +.</u> Individuālo aizsardzības zonu noteikšana visiem kultūras pieminekļiem pilsētā saskaņā ar normatīvajiem aktiem uzlabotu to aizsardzību un saglabāšanu. Veicot arhitektoniski māksliniecisko izpēti, būtu paplašināms aizsargājamo kultūras pieminekļu loks. (Skat. arī komentārus pirms tabulas).

30.2. Autostāvvietu skaita samazināšana Rīgas pilsētas centrālajā daļā [Alternatīva]	Alternatīva novērtēta ar +. Minētie pasākumi uzlabos un padarīs drošāku un ērtāku pilsētas ārtelpas lietojumu. Gaisa piesārņojuma mazināšanās pozitīvi ietekmēs arī kultūras mantojuma saglabāšanu.
42. Atkritumu konteineru (vertņu) novietnes, sadzīves atkritumu dalītās savākšanas punkti un citi atkritumu apsaimniekošanas objekti	Risinājums novērtēts ar +. Priekšlikumu konsekventa ieviešana uzlabos pilsētas ārtelpas kvalitāti.
43. Pilsētībūvnieciskie akcenti	Risinājums novērtēts ar +, ja šie akcenti ir gaumīgi, mākslinieciski augstvērtīgi un netraucē kultūras objektu un kultūrvides uztveri.
Pilsētībūvniecības pieminekļa teritorija (TIN14)	Risinājums novērtēts ar +, atsevišķu nosacījumu izvirzīšana pilsētībūvniecības pieminekļiem veicina kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu.
80. Apbūves aizsardzības teritorijas	Risinājums novērtēts ar +. Kopumā nosacījumos izvirzītās prasības un mērķi vērtējami pozitīvi, tomēr pietrūkst juridisku nosacījumu prasību realizēšanai dzīvē (Skat. komentārus pirms tabulas).
85. Prasības lokālplānojumam	Risinājums novērtēts ar +. Detalizēta un kompleksa pieeja, kādas teritorijas attīstīšanai, ļauj izvairīties no plānošanas kļūdām, neproporcionālas attīstības. Detalizācija ļauj precīzāk noteikt gan atsevišķu objektu, gan teritorijas kultūrvēsturiskās vērtības kopumā un kontekstā.
94.2. Dzelzceļa kravas pārvadājumu radītās ietekmes mazināšana pilsētas centrā un Pārdaugavā, apejot Rīgas centru [Alternatīva]	Alternatīva novērtēta ar +. Dzelzceļš šķērso Rīgas vēsturisko centru, tā AZ, daudzu atsevišķu kultūras pieminekļu aizsardzības zonu. Vibrācija, gaisa piesārņojums un citi ar kravu pārvadājumiem saistīti faktori negatīvi ietekmē kultūras pieminekļus. Tāpēc jebkuri pasākumi, kas ierobežo kravu pārvadājumus pilsētas teritorijā, ir atbalstāmi.

5.10. Paaugstinātas bīstamības riska objekti

Rīgas pilsētas teritorijā šobrīd ir izvietoti 18 rūpniecisko avāriju riska objekti, un TIAN risinājumi paredz plašu ražošanas teritoriju attīstību ar iespēju tajās izvietot jaunus rūpnieciskā avāriju riska objektus.

TIAN 1. redakcija noteica, ka drošības attālumi ap rūpniecisko avāriju riska objektiem tiek noteikti vienādi drošības aizsargjoslām, kas ap šādiem objektiem nosakāmas atbilstoši Aizsargjoslu likumam. Tāpat netika noteikti citi papildus teritorijas izmantošanas aprobežojumi drošības attālumos, bet piemērots Aizsargjoslu likumā ietvertais regulējums.

Aktuālā TIAN redakcija attiecībā uz rūpniecisko avāriju riska objektiem būtiski papildināta un nosaka gan kritērijus drošības attālumu noteikšanai, gan aprobežojumus drošības attālumos, kā arī dažādu objektu savstarpējās ietekmes izvērtēšanas pieeju. Sagatavotā plānojuma paskaidrojuma raksta 4.5. apakšnodaļā norādīti drošības attālumi, kurus piemēro līdz brīdim, kamēr, sagatavojot jaunus drošības pārskatus,

būvprojektus, sākotnējās ietekmes uz vidi novērtējuma dokumentos, vai ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumus, tiek aprēķināti jaunie drošības attālumi atbilstoši šo noteikumu prasībām. Aktuālo informāciju par esošajiem rūpniecisko avāriju riska objektiem un tiem noteiktajiem drošības attālumiem pašvaldība publicēs savā tīmekļa vietnē, tādējādi nodrošinot nepieciešamo informācijas atjaunošanu visā plānojuma darbības laikā.

Papildus rūpniecisko avāriju riska objektiem, paskaidrojuma raksta 4.5. apakšnodaļā iekļauti arī Rīgas teritorijā esošie A kategorijas paaugstinātas bīstamības objekti, kas saskaņā ar MK noteikumiem Nr.131 nav rūpnieciskā riska objekti, un kuriem Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi neparedz noteikt minimālos drošības attālumus. Institūts "BIOR", Latvijas infektoloģijas centra laboratorija un Valsts asinsdonoru centrs neveic darbības ar bīstamām ķīmiskām vielām apjomos, kas var radīt rūpnieciskas avārijas ar plašu tiešo avāriju seku izplatību. Savukārt ap dzelzceļa infrastruktūras objektiem, kas iekļauti šajā sarakstā un kuros tiek veiktas darbības ar bīstamo ķīmisko vielu kravām, avārijas gadījumā tiešās sekas var skart ievērojami plašāku teritoriju. Aizsargjoslu likums paredz 25 līdz 100 m drošības aizsargjoslu gar dzelzceļiem, pa kuriem pārvadā naftu, naftas produktus, bīstamas ķīmiskās vielas un produktus. Ņemot vērā 2013. gadā PSI "Risks un audits" SIA pēc Latvijas Republikas Valsts dzelzceļa administrācijas pasūtījuma izstrādāto "Kvantitatīvā riska novērtējumu bīstamo kravu pārvadājumiem pa dzelzceļu Latvijas teritorijā", liela apjoma dzelzceļa vagonu ar tādām ķīmiskām vielām kā sašķidrinātā naftas gāze, amonjaks, hlors u.c. avārijas gadījumā potenciālais apdraudējums sasniedz vai pārsniedz 100 m no avārijas vietas. Ņemot vērā šī vērtējuma rezultātus ap dzelzceļa infrastruktūras objektiem, kas klasificēti kā A kategorijas paaugstinātas bīstamības objekti, rekomendējams noteikt papildus ierobežojumus tieši dzīvojamās un publiskās apbūves blīvuma palielināšanai, kā to paredz 2013. gada 30. aprīļa Ministru kabineta noteikumu Nr.240 214. punkts, attālumā, kas līdzvērtīgs maksimālajam drošības aizsargjoslas platumam, neaprobežojot citus izmantošanas veidus. Vienlaikus ieteicams paredzēt iespēju šos drošības attālumus samazināt, balstoties uz publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras objekta riska novērtējuma rezultātiem, tādējādi saglabājot līdzīgu riska pārvaldības pieeju, kāda tā paredzēta rūpniecisko avāriju riska objektiem.

Ministru kabineta 2021. gada 21. janvāra noteikumos Nr. 46 "Paaugstinātas bīstamības objektu saraksts" pie A kategorijas paaugstinātas bīstamības objektiem iekļauts arī AS "Pasažieru vilciens" objekts Rēznas ielā 9, kam norādītais bīstamo vielu – naftas produktu daudzums objektā var sniegt 130 tonnas. Ņemot vērā norādīto bīstamo vielu daudzumu, šis objekts nav kvalificējams kā rūpniecisko avāriju riska objekts atbilstoši MK noteikumu Nr. 131 prasībām, taču tā kā objekts iekļauts A kategorijas paaugstinātas bīstamības objektu sarakstā, tas iekļauts sagatavotā plānojuma paskaidrojuma rakstā.

Kā apliecina plānojumā iekļautā informācija par drošības attālumiem un paredzēto teritorijas izmantošanu, lielākā daļa teritoriju, ko ietver plānojuma ietvaros noteiktie drošības attālumi, zonētas kā rūpnieciskās apbūves teritorijas, transporta infrastruktūras teritorijas un ūdeņu teritorijas. Nelielā teritorijā drošības attālums skar jaukta centra, daudzstāvu dzīvojamās apbūves, kā arī dabas un apstādījumu teritorijas.

Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 4. jūlija Direktīvu 2012/18/ES par lielu ar bīstamām vielām saistītu avāriju risku pārvaldību, ar kuru groza un vēlāk atceļ Padomes Direktīvu 96/82/EK, dalībvalstīm ir jānodrošina, ka to zemes izmantošanas un citos attiecīgos politikas virzienos un to īstenošanas procedūrās tiek ilgttermiņā ņemta vērā vajadzība:

- saglabāt pietiekamus drošības attālumus starp uzņēmumiem, uz kuriem attiecas šī direktīva, un dzīvojamajiem rajoniem, sabiedriskajām ēkām un vietām, atpūtas zonām un, ciktāl tas iespējams, galvenajiem transporta ceļiem;
- aizsargāt īpaši aizsargājamas vai jutīgas dabas teritorijas uzņēmumu apkārtnē, attiecīgos gadījumos nosakot atbilstošus drošības attālumus vai citus atbilstošus pasākumus;

- esošos uzņēmumos veikt papildu tehniskus pasākumus tā, lai nepalielinātos riski cilvēku veselībai un videi.

Līdz ar to vides pārskatā tiek vērtēts, vai tiek nodrošinātas šīs vajadzības, izmantojot atbilstoši ārējiem normatīvajiem aktiem un plānojumam noteiktos attālumus un aprobežojumus tajos.

Drošības attālumi, tajos piemērojot noteiktos aprobežojumu, vienlaikus ar funkcionālo zonējumu, kas noteikts ap objektiem plānojuma grafiskajā daļā, nodrošina to, ka lielākajā daļā zonu, kurās aprēķinātais individuālais riska līmenis ir augstāks nekā pieņemams riska līmenis, nav pieļaujama jaunas dzīvojamās apbūves, publisku ēku un vietu, kā arī atpūtas zonu izveide. Vienlaicīgi jāsecina, ka plānojuma paskaidrojuma rakstā noteiktie drošības attālumi ir lielāki un kā jau minēts iepriekš dažos gadījumos skar jutīgas teritorijas. Tas nozīmē, ka sagatavojot jaunus drošības pārskatus, būvprojektus, sākotnējās ietekmes uz vidi novērtējuma dokumentos, vai ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumus esošiem objektiem, ir jāvērtē iespēja novērst šo neatbilstību, nepieciešamības gadījumā, veicot pārmaiņas drošības pārvaldības sistēmā vai citus pieejamus rūpnieciskās avārijas riska samazināšanas pasākumus uzņēmumā. Līdz ar to var secināt, ka tiek saglabāti pietiekami drošības attālumi starp rūpniecisko avāriju riska objektiem un dzīvojamajiem rajoniem, sabiedriskajām ēkām un vietām, kā arī atpūtas zonām, t.sk. ūdens teritoriju un krastmalu tematiskajā plānojumā definētajām publiski pieejamajām ūdensmalām, labiekārtotām krastmalām un peldvietām.

Noteiktajos drošības attālumos neatrodas arī īpaši aizsargājamas teritorijas, līdz ar to nav nepieciešams izvirzīt papildus nosacījumus šādu teritoriju aizsardzībai.

Savukārt, lai izdotu atļauju jauna rūpniecisko avāriju riska objekta būvniecībai vai esoša objekta būvniecībai esoša rūpniecisko avāriju riska objekta tiešā tuvumā, plānojums nosaka detalizētas prasības izvērtējumam. TIAN redakcijā, ietverot atsauci uz ietekmes sākotnējo izvērtējumu, ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu, rūpniecisko avāriju novēršanas programmu un rūpniecisko avāriju riska objekta drošības pārskatu, tiek nodrošināta sasaite ar ārējiem normatīvajiem aktiem un tajos noteiktajām procedūrām, kuru mērķis ir saglabāt pietiekamus drošības attālumus starp dažādiem uzņēmumiem.

Kā jau norādīts iepriekš, vēl viens no riska pārvaldības mērķiem ir saglabāt pietiekamus drošības attālumus starp rūpniecisko avāriju riska objektiem un, ciktāl tas iespējams, galvenajiem transporta ceļiem. Konstatēts, ka vairākas B un C kategorijas esošās vai plānotās ielas daļēji atrodas rūpniecisko avāriju riska objektu drošības attālumos. Plānojums paredz kārtību un nosacījumus šādu transporta objektu attīstībai, kas ir pietiekami šo objektu savstarpējās iedarbības un ietekmes pieļaujamības izvērtēšanai.

Tabulā zemāk iekļauti būtiskākie TIAN risinājumi, kuri novērtēti kā pozitīvi (+ vai ++) vai negatīvi (- vai --).

Risinājums	Vērtējums
23. Meliorācijas sistēmas, poldera infrastruktūra, dabīgās noteces un applūstošās teritorijas	Risinājums novērtēts ar -, jo TIAN nav atrunāti teritorijas izmantošanas nosacījumi paaugstinātās bīstamības objektiem teritorijās starp 10% un 1% applūduma robežu.

26. Prasības degvielas uzpildes un gāzes uzpildes stacijām	Vērtējums mainīts uz +/-, ņemot vērā Ekonomikas ministrijas atzinumu, kurā norādīts, ka pašvaldībai nav juridiska pilnvarojuma regulēt jautājumus, kas jau ir noregulēti ar Aizsargjoslu likuma prasībām. Vēlams konkrētu būvprojektu ietvaros vērtēt pieļaujamo attālumu no degvielas un gāzes uzpildes stacijas līdz plānotiem objektiem ar dzīvojamās un publiskās apbūves funkciju, pamatojoties uz riska novērtējumu.
** Bīstamie objekti	Risinājums novērtēts ar ++, jo aktuālā TIAN redakcija attiecībā uz rūpniecisko avāriju riska objektiem būtiski papildināta un nosaka gan kritērijus drošības attālumu noteikšanai, gan aprobežojumus drošības attālumos, kā arī dažādu objektu savstarpējās ietekmes izvērtēšanas pieeju.
37. Būvju izvietojums zemes vienībā un būvju izkārtojums	Risinājums novērtēts ar +, jo aktuālā TIAN redakcija papildināta ar nosacījumiem, kas ierobežo dzīvojamās un publiskās apbūves blīvuma palielināšanu A kategorijas paaugstinātas bīstamības objektu tiešā tuvumā.
55. Jauktas centra apbūves teritorija (JC1), (JC2), (JC3). 56. Jauktas centra apbūves teritorija (JC4) Jauktas centra apbūves teritorija (JC5)	Risinājums novērtēts ar +, jo šajās teritorijās nav pieļaujama rūpniecisko avāriju riska objektu izvietošana. JC4 risinājums novērtēts ar +, jo nepieļauj dzīvojamās funkcijas tālāku attīstīšanu ietekmei pakļautās teritorijās.
57.1. Jauktas centra apbūves teritorija (JC5) Voleri, Krēmeri, Kundziņsala, Mangaļsala	Alternatīva novērtēta ar -, jo tās īstenošana var veicināt paaugstinātam riska līmenim pakļauto cilvēku skaitu.
57.2. Jauktā centra apbūves teritorija RBO teritorijā (nosacījumi atbilstoši Ostas TmP) Voleri, Krēmeri, Kundziņsala, Mangaļsala [Alternatīva]	Alternatīva novērtēta ar --, jo, pieļaujot jaunu savrupmāju dzīvojamo apbūvi, var veicināt potenciālu konflikta zonu rašanos un iedzīvotāju skaita palielināšanos šajās teritorijās.
57.3. Rūpnieciskās apbūves teritorija Voleri, Krēmeri, Kundziņsala, Mangaļsala [Alternatīva]	Alternatīva novērtēta ar +, jo, nepieļaujot jaunu savrupmāju dzīvojamo apbūvi, neveicina potenciālu konflikta zonu rašanos un sekmē ostas teritorijas attīstību.
59.1. Rūpnieciskās apbūves teritorija	Risinājums novērtēts ar +, jo tā īstenošana sekmēs, ka objekti, kas vienlaikus ir arī rūpniecisko avāriju riska objekti, tiek plānoti rūpnieciskās apbūves teritorijā. Nosacījumu papildināšana pozitīvo ietekmi palielinātu.
76. Pilsētas maģistrāļu ilgtermiņa attīstības teritorija (TIN13)	Risinājums novērtēts ar +, jo paredz ilgtermiņā attīstīt dzelzceļa infrastruktūru, kas varētu sekmēt bīstamo kravu transporta samazināšanos caur blīvi apdzīvotām pilsētas teritorijām.

78. Mangaļsalas retinātas savrupmāju apbūves teritorija (TIN21)	Risinājums novērtēts ar -, jo, pieļaujot jaunu savrupmāju dzīvojamo apbūvi, var veicināt potenciālu konflikta zonu rašanos un iedzīvotāju skaita palielināšanos tiešā rūpniecības zonas tuvumā, kā arī samazina dabisko norobežojošo joslu starp dažādas izmantošanas teritorijām.
Eksportosta un tai pieguļošā teritorija (TIN22)	Risinājums novērtēts ar +, jo ietver priekšnosacījumu veikt riska novērtējumu un plānot pasākumus riska līmeņa samazināšanai, ja nepieciešams
88.1. Dzīvojamās apbūves attīstīšana ražošanai nozīmīgās teritorijās	Alternatīva novērtēta ar +/-, jo rada priekšnosacījumus potenciālu konflikta zonu rašanās riskam.
88.2. Ierobežojumi dzīvojamās apbūves attīstībai ražošanas teritorijās [Alternatīva]	Alternatīva novērtēta ar +, jo samazina potenciālu konflikta zonu rašanos un sekmē ražošanas teritoriju attīstību atbilstoši to funkcijai.
91.1. Ražošanas objektu izvietošana Rīgas pilsētā – klasifikācijai izmanto vairākus parametrus	Alternatīva novērtēta ar +, jo kopumā šī pieeja ļauj identificēt rūpniecisko avāriju riska objektus un iespējami agrākā stadijā izvērtēt ar tiem saistītos riska līmeņus, lai nepieļautu konfliktsituāciju veidošanos vai kopējā riska līmeņa paaugstināšanos
91.2. Ražošanas objektu izvietošana Rīgas pilsētā – klasifikācijai izmanto informāciju par bīstamajām vielām [Alternatīva]	Alternatīva novērtēta ar -, jo, izmantojot šo pieeju, netiek pēc būtības atspoguļots ar objektu saistītais rūpnieciskā riska līmenis.
94.1. Nav risinājumu dzelzceļa kravas pārvadājumu radītās ietekmes mazināšanai pilsētas centrā un Pārdaugavā	Alternatīva novērtēta ar -, jo tā neparedz mehānismu, kas veicinātu risinājumu meklēšanu dzelzceļa apvedceļa izveidošanai un līdz ar to sekmētu dzelzceļa kravas transporta radīto ietekmju mazināšanu uz pilsētas centrā un Pārdaugavā izvietotajām un plānotajām dzīvojamās un publiskās apbūves teritorijām.
94.2. Dzelzceļa kravas pārvadājumu radītās ietekmes mazināšana pilsētas centrā un Pārdaugavā, apejot Rīgas centru [Alternatīva]	Alternatīva novērtēta ar ++, jo rada priekšnosacījumus, lai veicinātu dzelzceļa apvedceļa izveidošanu Rīgas dienvidu daļā vai ārpus pilsētas robežām, lai dzelzceļa kravu satiksmi starp abiem Daugavas krastiem Rīgā varētu nodrošināt, apejot pilsētas centru.

5.11. Klimatiskie faktori

Plūdi, mitruma režīms un ūdeņu teritorijas

Vērtējot RTP2030 risinājumu mijiedarbību ar plūdiem un mitruma režīmu, tika vērtēts, vai tiek nodrošināta pretplūdu aizsardzība apbūvei izmantojamās teritorijās un novērsta teritorijas mitruma režīmam neatbilstošas apbūves attīstība un teritorijas izmantošana. Konkrēti vērtēšanas kritēriji ir apkopoti tabulā Vides pārskata 2. nodaļā.

Jautājumi, kas saistīti ar plūdu apdraudēto teritoriju un teritoriju ar paaugstināta mitruma režīmu

izmantošanu, vērtējami kopā ar Ministru kabineta noteikumos Nr. 240 "Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi" (spēkā ar 22.05.2013.) esošajām prasībām. Galvenās prasības šajās jomās VAN noteiktas pietiekamā apjomā un korekti formulētas.

Tā kā katras konkrētas applūstošās un/vai pārmitrās teritorijas aizsardzības tehniskie risinājumi ir konkrētu būvprojektu jautājums, bet vispārējie principi šāda veida teritorijām ir vienādi, tad vērtējama ir tikai nosacījumu vispārējā ietekme, nepiesaistot to konkrētām teritorijām un objektiem.

Pozitīvi vērtējams, ka RTP2030 3.0 redakcijā ir iekļauta iespēja lietussūdeņu apsaimniekošanā pielietot zaļos risinājumus, kuri atslogos centralizētās kanalizācijas sistēmas un mazinās plūdu risku lietussūžu laikā.

Risinājums	Vērtējums
1. Visā teritorijā atļautā izmantošana	Risinājums novērtēts ar +, tāpēc, ka kopumā Rīgas teritorijā atļauj erozijas risku ierobežošanas, pretplūdu aizsardzības un meliorācijas sistēmu izbūvi, taču nenosaka ne konkrētas prasības šo pasākumu realizācijai, ne norāda konkrētas teritorijas. Katrā konkrētā vietā tas jādara atbilstoši vispārējo apbūves noteikumu un citu normatīvo aktu prasībām.
5. Zemes ierīcība	Risinājums novērtēts ar +, tāpēc, ka pretplūdu aizsardzības un meliorācijas pasākumu nodrošināšanai ir būtiski svarīgi nodrošināt to ekspluatācijas dienestu piekļuvi arī privātpašumu teritorijās.
11. Parku ierīkošanas, pārbūves un izmantošanas nosacījumi	Risinājums novērtēts ar +, tāpēc, ka arī parku teritorijās esošo ūdenstilpju un meliorācijas sistēmu uzturēšana un kopšana ir obligāti nepieciešama, lai šie objekti optimāli pildītu savas funkcijas.
14. Labiekārtotu ūdensmalu ierīkošanas un izmantošanas nosacījumi	Risinājums novērtēts ar +, tāpēc, ka arī labiekārtotās ūdensmalās atļauj ne tikai erozijas risku ierobežošanas un pretplūdu aizsardzības būvju būvniecību (tā atļauta visā teritorijā), bet nosaka tos izbūvēt kā publiski izmantojamas, daudzfunkcionālas būves.
17.1. Nosacījumi ģimenes dārziņiem	Risinājums novērtēts ar +. Arī ģimenes dārziņu ierīkošana applūstošajās teritorijās ir samērā izplatīta, bet kanalizācijas un meliorācijas jautājumi tajos nav atrisināti atbilstoši vides aizsardzības mūsdienu prasībām.
22. Prasības piestātnēm, peldbūvju izvietojumam un citai izmantošanai krastmalā, ūdensmalā vai ūdeņu teritorijā	Risinājums novērtēts ar +. Pistātnes var tiešā veidā pildīt pretplūdu aizsardzības būvju funkcijas, un konkrētu tehnisko prasību noteikšana šāda veida būvēm ir obligāti nepieciešama.
23. Meliorācijas sistēmas, poldera infrastruktūra, dabīgās noteces un applūstošās teritorijas	Risinājums novērtēts ar -. Nepieciešamie precizējumi identificēti 7. nodaļā, t.sk., trūkst nosacījumi par apbūvi zonā starp 10% un 1% applūduma robežu.
25. Aizsargjoslas un citi teritorijas izmantošanas aprobežojumi	Risinājums novērtēts ar +. Konkrētu aprobežojumu definēšana ap meliorācijas būvēm ir svarīga gan šo būvju aizsardzībai, gan ekspluatācijai.

31. Prasības transportlīdzekļu novietnēm	Risinājums novērtēts ar +. Pozitīvi vērtējams, ka tiek paredzēts, ka lietusūdeņi no noteikta lieluma novietnēm jāsavāc, jāattīra un attīrīto notekūdeņu novadīšanai var izmantot zaļos risinājumus. Netieši tiek samazināts plūdu risks.
42. Atkritumu konteineru (tvertņu) novietnes, sadzīves atkritumu dalītās savākšanas punkti un citi atkritumu apsaimniekošanas objekti	Risinājums novērtēts ar +. Šādu nosacījumu definēšana attiecībā uz lietus kanalizācijas sistēmu nepieciešamību nodrošinās gan ūdens kvalitātes uzlabošanu, gan sakārtotu vidi ap šiem objektiem, kas nereti ierīkoti citiem mērķiem neizmantojamās reljefa zemākajās vietās un tāpēc ir grūti pieejami lietus un sniega kušanas periodos.
85. Prasības lokālplānojumam	Risinājums novērtēts ar +, tāpēc, ka prasību detalizācija teritorijas inženiertehniskai sagatavošanai, nosakot prasības teritorijas pretplūdu aizsardzības būvju būvniecībai, teritorijas nosusināšanai vai uzbēršanai ir ļoti būtiska Rīgas pilsētas teritorijā.

Citi klimatiskie faktori

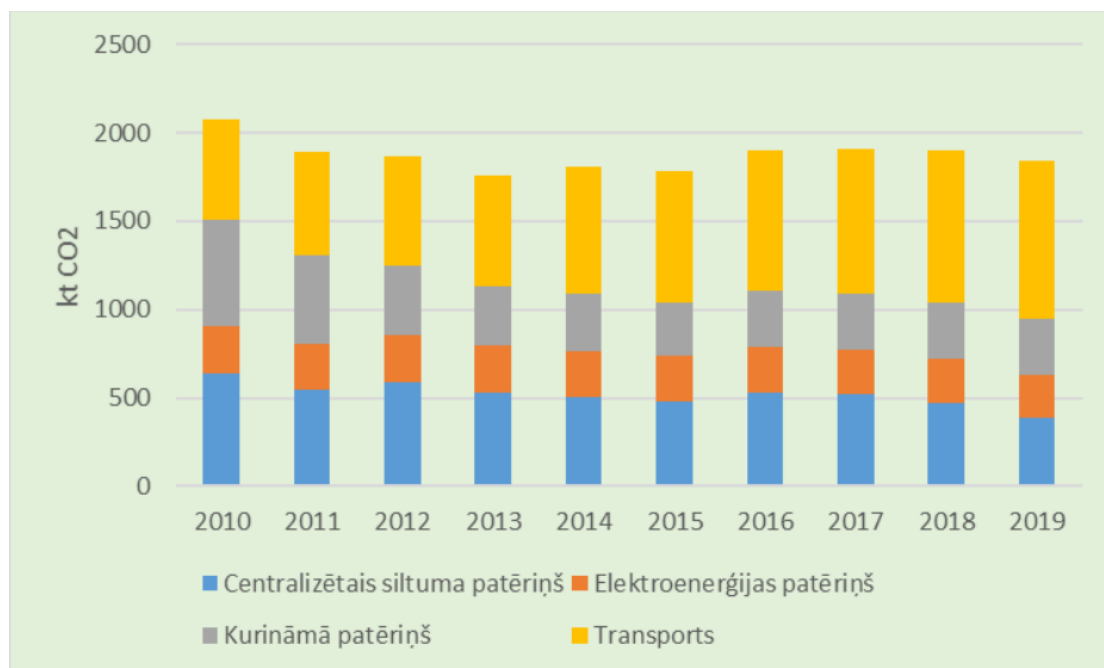
Veicot ietekmes uz klimata pārmaiņām un Rīgas pielāgošanos klimata pārmaiņām (jautājumos, kas neskar plūdus), tika izvērtēts, vai RTP2030 veicina SEG emisiju samazināšanu, pielāgošanās pasākumu plānošanu un īstenošanu, kā arī videi/ klimatam draudzīgu transporta infrastruktūras attīstību.

Saskaņā ar jaunāko pieejamo nacionālo SEG emisijas inventarizācijas ziņojumu⁹³ lielākais SEG emisijas avots Latvijā ir 2019. gadā ir enerģētikas sektors, radot 66,9% no kopējām SEG emisijām, neskaitot ZIZIMM, ieskaitot netiešās CO₂ emisijas. . 2019. gadā lielāko daļu no sektora emisijām veido transporta sektors – 44,7%, tad 24,5% rodas enerģētikas nozaru apakšsektorā, 20,2% - no citām nozarēm, kas ietver ēku apkuri (mazās sadedzināšanas iekārtās komerciālajā un sabiedriskajā sektorā un māsaimniecībās), kā arī kurināmā un degvielas izmantošanu lauksaimniecībā, mežsaimniecībā un zivsaimniecībā, savukārt 9,1% enerģētikas sektora emisiju rodas no kurināmā sadedzināšanas rūpniecības nozaru un būvniecības sektorā..

Izvērtējot pieejamos datus par kopējām CO₂ emisijām Rīgā pa aktivitātēm no 2010. līdz 2019. gadam (skat. attēlu 5.11.1.), var secināt, ka, lai gan kopējās CO₂ emisijas pret 2010. gadu ir samazinājušās, tendence nav stabila. Neskatoties uz to, ka vairumā avotu novērojams salīdzinoši stabils samazinājums, jānorāda, ka transporta sektora radītajām SEG emisijām ir pieaugoša tendence. Līdz ar to ir būtiski, ka pilsētā tiek īstenoti pasākumi, kas veicina pāreju uz ilgtspējīgu mobilitāti (skat. arī 5.7. nodaļu).

⁹³

2021.gadā iesniegtās siltumnīcefekta gāzu inventarizācijas kopsavilkums. Rīga, 2021.

5.11.1. attēls. Kopējās CO₂ emisijām Rīgā pa aktivitātēm no 2010. līdz 2019. gadam⁹⁴

Izvērtējot TIAN redakcijas grafisko daļu, izmantojot ĢIS rīkus, var secināt, ka rūpnieciskās apbūves teritoriju platības (t.i., to teritoriju, kur atļauta rūpniecības uzņēmumu apbūve) jaunajā teritorijas plānojumā ir samazinājušās. Rūpniecības uzņēmumi var būt gan mazi, gan ievērojami SEG emitētāji, kuriem izsniegta SEG emisijas atļauja un piešķirtas emisijas kvotas. Jānorāda, ka šādi uzņēmumi pārsvarā ir klasificējami kā A vai B kategorijas piesārņojošās darbības atļaujas turētāji, līdz ar ko to attīstība būs atļauta arī 2. kategorijas vieglās rūpniecības apbūvei un smagās rūpniecības apbūvei paredzētajās teritorijās. Tā kā ir mainījusies rūpniecības uzņēmumu klasifikācija, tad rūpnieciskās apbūves teritoriju platības izmaiņas nav vērtējamas vienošķīgi.

Saskaņā ar RDPAD sniegto informāciju par dabas teritoriju īpatsvaru, salīdzinājumā ar pašlaik spēkā esošo teritorijas plānojamu, RTP2030 “zaļo” teritoriju īpatsvars ir palielinājies par gandrīz 2%, kas ir vērtējams pozitīvi, ņemot vērā zaļo teritoriju nozīmi gan klimata pārmaiņu mazināšanas (SEG piesaiste), gan pielāgošanās klimata pārmaiņām kontekstā (noēnojums, zaļie koridori bioloģiskās daudzveidības aizsardzības kontekstā u.c.).

TIAN nav noteikti nosacījumi SEG emisiju ierobežošanai no rūpniecības avotiem, tomēr jāatzīmē, ka šādu nosacījumu iekļaušana TIAN pašreiz nebūtu samērīga un rūpniecības emisijas tiek pietiekami regulētas nacionālā līmenī ar ārējiem normatīvajiem aktiem.

Savukārt attiecībā uz individuālo apkuri, kas arī ir nozīmīgs SEG emisiju avots, TIAN nosaka prasības saskaņā ar ES Ekodizaina regulējumu,⁹⁵ kas izvirza nosacījumus energoefektivitātei un līdz ar to arī SEG emisijas samazinājumam. Kopējā teritorijas plānojuma attīstības politika ir tendēta uz velotransporta izmantošanas veicināšanu un fosilo kurināmo izmantojošo automobiļu lietošanas samazināšanu (nosakot alternatīvās degvielas dzinēju uzpildes punktus autotransportam un obligātās velonovietņu prasības). Tomēr pašreiz

⁹⁴ Klāvs, G. CO₂ emisiju aprēķini Rīgas pilsētas ilgtspējīgas enerģētikas rīcības plāna progresu ziņojumam. Fizikālās enerģētikas institūts. Energosistēmu analīzes un optimizācijas laboratorija. Rīga, 2021. gada 8. februāris

⁹⁵ Komisijas Regula (ES) 2015/1185 (2015. gada 24. aprīlis), ar ko Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2009/125/EK īsteno attiecībā uz ekodizaina prasībām cietā kurināmā lokālajiem telpu sildītājiem

iekļautie nosacījumi nav pietiekami, lai pilnvērtīgi veicinātu klimata pārmaiņu mazinošu attīstību (rekomendācijas risinājumiem apkopotas 7. nodaļā). Izvērtējot TIAN un grafisko daļu, kopumā nav identificētas būtiskas negatīvas RTP2030 ietekmes attiecībā uz klimata faktoriem.

Savukārt attiecībā uz pielāgošanos klimata pārmaiņām, jānorāda, ka pozitīvi vērtējams, ka aktuālajā TIAN redakcijā tika iestrādāti pielāgošanās risinājumi – dzeramā ūdens vietu nodrošināšana vairākās publiskās vietās (pludmalēs, parkos), ja attiecīgajās teritorijās ir pieejams centralizēts ūdensapgādes pieslēgums. Šādi risinājumi ir būtisks pielāgošanās pasākums karstuma viļņu laikā sabiedrības veselības kontekstā. Tabulā zemāk iekļauti būtiskākie TIAN risinājumi, kuri novērtēti kā pozitīvi (+ vai ++) vai negatīvi (- vai --).

Risinājums	Vērtējums
1. Visā teritorijā atļautā izmantošana	<u>Risinājums novērtēts ar ++.</u> Apstādījumu atļaušana visās teritorijās ļauj bez papildu apgrūtinājumiem īstenot pielāgošanos klimata pārmaiņām - zaļo infrastruktūru – kur/ ja nepieciešams. Tāpat nosacījumi par elektrotransporta uzlādes punktiem un alternatīvo enerģiju avotiem veicina attiecīgo SEG emisijas samazināšanas risinājumu attīstīšanu bez teritoriāliem apgrūtinājumiem attiecībā uz atļautajām izbūves vietām. Pozitīvi klimata pārmaiņu aspekta kontekstā vērtējams, ka RTP2030 3. redakcijā visā teritorijā atļauta izmantošana papildināta ar dzeramā ūdens ņemšanas vietu ierīkošanu un transportmijas punktu ierīkošanu.
10.1. Mežaparku ierīkošanas, pārbūves un izmantošanas nosacījumi; 11. Parku ierīkošanas, pārbūves un izmantošanas nosacījumi; 12. Skvēru un koplietošanas pagalmu ierīkošanas, pārbūves un izmantošanas nosacījumi; 14. Labiekārtotu ūdensmalu ierīkošanas un izmantošanas nosacījumi; 75. Labiekārtota pludmale (TIN12)	<u>Risinājumi novērtēti ar +.</u> Prasības noteikšanas dzeramā ūdens ņemšanas vietu ierīkošanai attiecīgajās publiskajās vietās (ar atrunu, ja ir pieejama centralizēta ūdensapgādes sistēma) ir nozīmīgs pielāgošanās pasākums sabiedrības veselības un labklājības kontekstā karstuma viļņu laikā.
30.2. Autostāvvietu skaita samazināšana Rīgas pilsētas centrālajā daļā [Alternatīva]	<u>Alternatīva novērtēta ar +.</u> Autostāvvietu skaita samazināšana Rīgas pilsētas centrālajā daļā ilgtermiņā veicinātu pāreju no autotransporta uz ilgtspējīgākiem transporta veidiem – sabiedriskais transports, velo transports. Lai sekmētu ātrāku un efektīvāku pāreju, jānodrošina sabiedriskā transporta tīkla un velo infrastruktūras attīstīšana.
49. Apgaismojums, apgaismes ķermeņi	<u>Risinājums novērtēts ar -.</u> Nosacījumos, kas attiecas uz āra apgaismojumu nav iekļautas energoefektivitātes prasības, tādējādi pieļaujot ne- energoefektīvu spuldžu izmantošanu āra pagaismojumam, kas veicina elektroenerģijas patēriņu un tādējādi pastarpināti arī SEG emisijas.

** Teritorija ar paaugstinātu apzaļumojuma īpatsvaru (TIN14)	Risinājums novērtēts ar +. Nosakot teritorijas ar paaugstinātu apzaļumojumu īpatsvaru pilsētvidē, kur dominē pelēkā infrastruktūra, var mazināt pilsētas siltuma salas efektu un palielināt pilsētas klimatnoturīgumu.
--	--

5.12. Ģeoloģisko procesu riski

Veicot ietekmes uz ģeoloģiskiem procesiem novērtējumu Rīgas teritorijā, ņemti vērā notiekošie un teorētiski iespējamie mūsdienu ģeoloģiskie procesi, izmantojot pieejamo ģeoloģisko informāciju. Izvērtējot RTP2030 risinājums, tika ņemta vērā sabiedrības un civilās būvniecības drošība, prognozēto ģeoloģisko apstākļu apzināšana, un izvērtēts, vai pietiekami novērtēti ģeoloģiskie riski.

Pašreizējā bīstamo ģeoloģisko procesu izplatība Rīgas teritorijai ģeoloģiska satura materiālos ir fragmentēta un vispārināta, nesniedzot konkrētas procesa izplatības robežas. Specializēti ģeoloģiskie pētījumi, kā dažādas funkcionālās zonas ietekmē vai maina ģeoloģisko procesu virzību, nav veikti, tādējādi vairums TIAN sadaļas novērtētas kā ietekme nav zināma informācijas trūkuma dēļ (+/-). Jāpiezīmē, ka TIAN redakcijā nav iestrādāti risinājumi, neskaitot pāris punktus, kuros minēta hidroģeoloģiskā izpēte, kas sekmētu ģeoloģisko risku apzināšanu, novērtēšanu un prognozēšanu, veicinot būvniecības drošību.

Risinājums	Vērtējums
2. Visā teritorijā aizliegtā izmantošana	Risinājums novērtēts +. Atļauts veikt erozijas risku ierobežošanas pasākumus, bet pirms to veikšanas jāveic konkrētā eroziju izraisošā procesa novērtēšana un prognozēšana, lai, veicot ierobežošanas pasākumus vienā teritorijā, neveicinātu to aktivizēšanos blakus teritorijās.
10.2. <i>Mežaparkiem nosakāma nepieciešamība izstrādāt lokālpilānojumus [Alternatīva daļēji iestrādāta]</i>	Risinājums novērtēts ar +, ja lokālpilānojumā tiek novērtēti ģeoloģiskā vide un tās iespējamās izmaiņas.
25. Aizsargjoslas, tauvas josla un citi teritorijas izmantošanas aprobežojumi	Risinājums novērtēts ar +. TIAN noteiktās vides un dabas resursu aizsargjoslas veicinās dabiskāku un vieglāk prognozējamu mūsdienu ģeoloģisko procesu attīstību. Nosakot aizsargjoslas ap ūdens ņemšanas vietām, atbilstoši normatīvo aktu prasībām tiks ievērots korekts un pamatots aizsargjoslas platums.
26. Prasības degvielas uzpildes un gāzes uzpildes stacijām	Risinājums novērtēts ar +. Sniegtie risinājumi samazinās gruntsūdeņu un ģeoloģiskās vides piesārņojuma risku.
27. Būvniecība piesārņotās un potenciāli piesārņotās teritorijās	Risinājums novērtēts ar +. Sniegtie risinājumi ļaus novērtēt piesārņojuma apmērus un tā laiktelpiskās izmaiņas ģeoloģiskajā vidē, kā arī samazinās blakus esošo teritoriju potenciālo piesārņojuma risku.
Bīstamie objekti	Risinājums novērtēts ar +. Sniegtie risinājumi lokalizēs potenciālo piesārņojumu un samazinās blakus esošo teritoriju iespējamo piesārņojuma risku.

42. Atkritumu konteineru (tvertņu) novietnes, sadzīves atkritumu dalītās savākšanas punkti un citi atkritumu apsaimniekošanas objekti	<u>Risinājums novērtēts ar +.</u> Sniegtie risinājumi samazinās seklo gruntsūdeņu un lokālo ģeoloģiskās vides piesārņojuma risku.
74. Aizsargājama dabas teritorija	<u>Risinājums novērtēts ar +.</u> Noteikumi veicinās antropogēnās noslodzes koncentrēšanos uz labiekārtojuma infrastruktūru, nevis kopējo dabas objekta teritoriju, kā arī sekmēs sabiedrības izglītošanu par dabas vērtībām, ieskaitot, ģeoloģiskajiem objektiem, un vides aizsardzību.

5.13. Ainavas

Ietekmes uz ainavu vērtēšanā un nozīmīgu problēmu aprakstā vērtēti gan pilsētas ainavu struktūras, gan ainavu estētiskie aspekti. Būtiski atzīmēt, ka ietekme uz Rīgas pilsētas ainavu saistīta arī ar citiem vērtētajiem vides aspektiem, jo īpaši dabas daudzveidību un kultūrvēsturiskajām vērtībām. RTP2030 paredzēti risinājumi, lai saglabātu pilsētvides ainavu un tās elementu vērtības. TIAN vispārīgajā sadaļā pie zemes ierīcības paredzēts saskaņojums ar Pilsētas attīstības departamentu (t.sk., ainavu arhitektiem), ja teritorijā atrodas ainaviski vērtīgi koki. Lai gan apstādījumu un koku saglabāšanai TIAN paredzēti dažādi nosacījumi, tomēr atzīmējams, ka noteikumi vairāk saistāmi ar atsevišķu koku aizsardzību, taču apstādījumi netiek uztverti kā vienots ainavu elements. Tādējādi ieteicams TIAN visas teritorijas izmantošanas nosacījumos iekļaut prasības apstādījumiem un tematiskajos plānojumos attēlotajiem “zaļajiem bulvāriem” (rekomendācijas risinājumiem iekļautas 7. nodaļā).

Atzīstami vērtējami vairāki TIAN izvirzītie nosacījumi parku, skvēru ierīkošanai un apsaimniekošanai, kā arī ūdensmalu attīstībai. Tajā pašā laikā netiek novērsti visi riski, jo no atsevišķiem piedāvātajiem risinājumiem nākotnē var veidoties negatīvas ietekmes uz pilsētas ainavu. Piemēram, mežaparku teritorijām minimālais meža zemes īpatsvars noteikts 70% apmērā. Potenciāli jaunām mežaparku teritorijām šāds rādītājs būtu atbilstošs, taču esošajiem mežaparkiem pašlaik meža zemes īpatsvars ir lielāks, līdz ar to var veidoties risks, ka esošajos mežaparkos meža zemes īpatsvars var tikt būtiski samazināts. Tajā pašā laikā TIAN neparedz, ka atlikušie 30% Mežaparku teritorijas varētu tikt apbūvēti. Maksimālais apbūves blīvums ir noteikts 1,5%. Ir saprotams, ka minimālais meža zemes īpatsvars ir noteikts tāds, lai šim rādītājam atbilstu visi TIAN 52. punktā norādītie esošie un plānotie mežaparki, tomēr, ja plānošanas dokumenta īstenošanas laikā kādām no mežaparkiem tiek izstrādāts TIAN 53.2. punktā norādītais lokālplānojums, būtu vēlams minimālo zemes meža platību lokālajā plānošanas dokumentā noteikt līdzvērtīgu faktiskajai meža zemes platībai konkrētajā mežaparkā.

Kā liecina līdzšinējā pieredze, tad esošajos Rīgas pilsētas mežaparkos bez jau minētā pastāv vairāki ietekmes uz ainavu riski, arī veicot ikdienas apsaimniekošanas pasākumus. Tādējādi, lai nodrošinātu sabalansētu mežaparku attīstību, ieteicams nozīmīgākajiem Rīgas pilsētas mežaparkiem izstrādāt lokālplānojumus. Pozitīvi vērtējami TIAN iestrādātie nosacījumi parku, skvēru, tematisko parku, labiekārtotu ūdensmalu un peldvietu ierīkošanai. Parku pārbūves projekta vai detālplānojuma izstrādes ietvaros ieteicams paredzēt arī ainavu arhitekta izpēti veikšanu.

Tāpat saistībā ar prasībām visas teritorijas izmantošanai iekļauti atbilstoši nosacījumi par kultūras mantojuma (apbūves aizsardzības teritorijām, ainaviski vērtīgām ielu telpām u.tml.) saglabāšanu, kas ir nozīmīgs faktors pilsētvides ainavu aizsardzībā. Detalizētu lokālplānojumu izstrāde Apbūves aizsardzības teritorijās nodrošinātu vēl atbilstošākus risinājumus šo teritoriju ainavisko vērtību saglabāšanā un atjaunošanā, jo daļa paredzēto nosacījumu patlaban ir ieteikumu/vadlīniju formā un netiek risināti atsevišķi apbūves jautājumi. TIAN nodaļā par vides aizsardzības faktoriem nepieciešams iekļaut arī ainavu pārvaldību

kā nozīmīgu Rīgas pilsētvides aspektu. To apliecina arī tas, ka RTP2030 ietvaros ir izstrādāts Ainavu tematiskais plānojums.

RTP2030, salīdzinot ar esošo situāciju, ievērojami tiek mainīta pieeja apbūves augstuma un stāvu skaita noteikšanai, nosakot šādus soļus - 3 stāvi, 6 stāvi, 9 stāvi un 12 stāvi. Šāda pieeja ievērojamā pilsētas daļā maina maksimālo apbūves augstumu, kurš tiek gan samazināts, gan vietām – palielināts. Apbūves maksimālais stāvu skaits samazināts galvenokārt teritorijās, kurās spēkā esošajā teritorijas plānojumā bija paredzēta daudzstāvu apbūve ar ievērojamu maksimālo stāvu skaitu (6 stāvi un vairāk). Daudzviet apbūves augstums ievērojami samazināts vizuāli jutīgās Rīgas pilsētas ainavās, piemēram, Lucavsalā, Zaķusalā, iepretim Zaķusalai otrā Daugavas krastā, Spilvē. Taču ievērojamās dzīvojamās apbūves teritorijās RTP2030 maksimālais apbūves augstums tiek palielināts no 5 uz 6 stāviem.

Tā kā ar lokālpilnojumu būs iespējams palielināt apbūves augstumu par vienu soli (līdz 9 stāviem), tad atsevišķās daļās Rīgas pilsētas teritoriju šāda pieeja perspektīvā potenciāli var radīt ainavu izmaiņas.

Neviennozīmīgi vērtējams arī tas, ka RTP2030 nav noteiktas ainaviski vērtīgas teritorijas, lai gan ir izstrādāts atsevišķs Ainavu tematiskais plānojums ar priekšlikumiem par ainaviski vērtīgām teritorijām un ainavu pārvaldību kopumā. Atsevišķi ainavu pārvaldības jautājumi ir integrēti RTP2030 caur kultūrvēstures un citiem aspektiem. Atzīmējams arī tas, ka RTP2030 nav pilnvērtīgi nodrošināta saikne ar tematiskajiem plānojumam, kuros iestrādāti aktuāli risinājumi ainavu pārvaldībā.

Patlaban Rīgas brīvostas teritorijā vairākās vietās saglabājušās vēsturiskās dzīvojamās apbūves teritorijas (Voleri, Krēmeri, Kundziņsala), kuras apkārtnē dominējošajā ostas ainavā veido interesantas kultūrvēsturiskas un kopā ar blakus esošo Daugavu estētiski pievilcīgas ainavu telpas. Ainaviskā aspektā kā atbilstošāks risinājums vērtējama šo teritoriju saglabāšana dzīvojamai apbūvei, taču, plānojot šo vietu attīstību, jāņem vērā citi ar ostas darbību saistītie vides faktori - gaisa kvalitāte, troksnis u.tml.

Dabas un apstādījumu teritorijas ir nozīmīga Rīgas pilsētvides ainavu sastāvdaļa. RTP2030 plānotā un atļautā izmantošana rada riskus ietekmei uz ainavu dabas un apstādījumu teritorijās. Dabas un apstādījumu teritorijās starp papildizmantošanas veidiem iekļauti nosacījumi, kuri netieši var radīt nozīmīgas ainavu izmaiņas, piemēram, minimālais meža īpatsvars esošajos mežaparkos 70% apmērā. Vērtējot RTP2030 piedāvātos risinājumus, atzīmējams, ka ainavu kontekstā nozīmīgs jautājums ir Lielo kapu un Jēkaba kapu teritoriju turpmākā attīstība. Lai nodrošinātu sabalansētu dabas un apstādījumu teritoriju attīstību RTP2030 nepieciešami papildus risinājumi, piemēram, stingrāki nosacījumi šo teritoriju attīstībai vai paredzama lokālpilnojuma izstrāde.

Risinājums	Vērtējums
9. Apstādījumi un aizsargājamie biotopi	Risinājums novērtēts ar +, jo paredzēts respektēt apkārtējās ainavas raksturu, veidojot savstarpēji saskaņotu apstādījumu dizainu.

10.1. Mežaparku ierīkošanas, pārbūves un izmantošanas nosacījumi	<u>Risinājums novērtēts ar +/-, jo ne TIAN pielikumos, ne grafiskajā daļā nav norādītas esošo meža parku robežas. Mežaparkiem nodefinēts, ka minimālais meža īpatsvars ir 70% un apbūves blīvums 1,5%, kas vērtējami kā vienoti rādītāji visiem pilsētas esošajiem un plānotajiem mežaparkiem, tomēr tie ir neatbilstoši rādītāji katram konkrētajam objektam.</u>
10.2. Mežaparkiem nosakāma nepieciešamība izstrādāt lokālpilānojumus [Alternatīva daļēji iestrādāta]	Ar ++ vērtējumu tiek vērtēts ieteiktais risinājums / alternatīva izstrādāt mežaparku lokālpilānojumus, lai saskaņotu dažādās intereses mežaparku teritorijās.
11. Parku ierīkošanas, pārbūves un izmantošanas nosacījumi; 12. Skvēru un koplietošanas pagalmu ierīkošanas, pārbūves un izmantošanas nosacījumi; 13. Tematisko parku un atrakciju parku ierīkošanas, pārbūves un izmantošanas nosacījumi; 14. Labiekārtotu ūdensmalu ierīkošanas un izmantošanas nosacījumi; 15. Peldvietu ierīkošanas un izmantošanas nosacījumi	<u>Risinājumi šīm teritorijām tiek vērtēti ar +, pieņemot, ka šo teritoriju labiekārtošanā piedalīsies ainavu arhitekti un/vai ir paredzēti vairāki nosacījumi ainavas vērtību saglabāšanā un izveidē.</u>
18. Kultūras mantojuma objekti; 19.1. Kultūras pieminekļi un apbūves aizsardzības teritorijas	<u>Risinājumi tiek vērtēti ar +, jo RTP2030 papildus normatīvajos aktos noteiktajiem kultūras pieminekļiem un objektiem iekļautas arī apbūves aizsardzības teritorijas. Tāpat TIAN iekļauti atsevišķi nosacījumi pilsētvides kultūrvēsturisko vērtību aizsardzībai.</u>
19.2. Pilsētbūvniecības pieminekļiem un apbūves aizsardzības teritorijām pieļaujamais stāvu skaits jānosaka, ņemot vērā teritorijai vērtīgāko un raksturīgāko apbūves mērogu [Alternatīva]	Ar ++ tiek vērtēti papildus ieteiktie risinājumi kultūrvēsturiskās apbūves un ainavas aizsardzības nodrošināšanai.
Pilsētbūvniecības pieminekļa teritorija (TIN14)	<u>Risinājums novērtēts ar +, atsevišķu nosacījumu izvirzīšana pilsētbūvniecības pieminekļiem veicina kultūrvēsturiskās ainavas saglabāšanu.</u>

85. Prasības lokālplānojumam; Prasības detālplānojumam	Paredzētie risinājumi novērtēti ar +, jo lokālplānojuma un detālplānojumu prasībās paredzēts nodrošināt ainavu saudzējošus principus - ārtelpas plānošanai, apbūves kompozīcijai, pastāv iespēja prasīt ainavu arhitekta izpēti.
---	--

6. Starptautiskie un nacionālie vides aizsardzības mērķi un veids, kā šie mērķi vai apsvērumi, kas saistīti ar vidi, ir ņemti vērā, izstrādājot Rīgas teritorijas plānojumu

Ietekmju izvērtēšanā ir būtiski ņemt vērā, kādi ir potenciāli aktuālākie ar vides aizsardzību saistītie jautājumi, kas var rasties attiecīgā plānošanas dokumenta ieviešanas procesā. Līdz ar to šajā sadaļā tiek norādīti galvenie starptautiskajos un nacionālajos vides plānošanas dokumentos iekļautie mērķi, kas izvērtēti, sagatavojot Vides pārskatu. Konkrētas normatīvo aktu prasības un atbilstība tām ir norādītas atsevišķās Vides pārskata nodaļās, kurās aplūkoti konkrēti vides aspekti/ jomas.

Starptautiskie un nacionālie vides aizsardzības mērķi, kā arī normatīvo aktu noteiktās prasības tika ņemtas vērā, veicot teritorijas plānojuma un tā alternatīvu ietekmju vērtēšanu (skat. 5. un 4. nodaļu). Papildus, vides eksperti piedalījās teritorijas plānojuma izstrādes darba grupu sanāksmēs, kur savas kompetences ietvaros sniedza viedokli par izstrādes stadijā esošo risinājumu atbilstību vides aizsardzības mērķiem un vides normatīvo aktu prasībām.

Starptautiskie un ES vides aizsardzības dokumenti

Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējā konvencija par klimata pārmaiņām un Parīzes nolīgums

Uz Konvencijas (pieņemta 1992. gadā) pamata pieņemtais Parīzes nolīgums (2015. gads) ir globāls nolīgums klimata pārmaiņu jomā, kurā tiek piedāvāts rīcības plāns ierobežot globālo sasilšanu tā, lai tā būtu “būtiski mazāka par” 2°C, un censties ierobežot temperatūras pieaugumu 1,5°C robežās. Nolīgums ietver arī mērķi uzlabot pielāgošanos klimata pārmaiņu negatīvajām ietekmēm un sekmēt noturīgumu pret klimata pārmaiņām. Tas attiecas uz laikposmu no 2020. gada. Latvijas pienākumi ir saistīti ar saistību īstenošanu, ko paredz Eiropas Savienības (ES) dalībvalstu kopīgā apņemšanās līdz 2030. gadam samazināt siltumnīcefekta gāzu (SEG) emisijas par vismaz 40% salīdzinājumā ar 1990. gadu. Tas nepieciešams, lai noturētu globālās temperatūras pieaugumu būtiski zem 2 °C salīdzinot ar pirmsrūpniecības laikmeta vidējo temperatūru.

Baltijas jūras reģiona jūras vides aizsardzības konvencija (Helsinki konvencija)

Helsinki konvencija pirmo reizi pieņemta 1974. gadā (jauna, papildināta konvencija pieņemta 1992. gadā) ar mērķi samazināt, aizkavēt un novērst Baltijas jūras vides piesārņošanu un sekmēt Baltijas jūras vides atveseļošanu un tās ekoloģiskā līdzsvara

uzturēšanu. Konvencija attiecas gan uz piesārņojumu no kuģiem, gan no sauszemes avotiem. Latvijas Republika abas konvencijas parakstīja 1992. gadā, apņemoties sekmēt videi labvēlīgāko pieeju un labāko pieejamo tehnoloģiju, kā arī principa “piesārņotājs maksā” piemērošanu.

Konvencijas III pielikums attiecas specifiski uz piesārņojuma novēršanu no avotiem, kas atrodas uz sauszemes. Pielikuma 2. noteikumā uzskaitītas īpašas prasības, piemēram:

- municipālie notekūdeņi jāpārstrādā vismaz ar bioloģisko vai citām metodēm, kas ir vienlīdz efektīvas nozīmīgu parametru samazināšanā. Jāievieš ievērojams barības vielu satura samazinājums;
- piesārņošana no izkliedētiem avotiem, tai skaitā lauksaimniecības, jānovērš, veicinot

- un ieviešot Videi vēlamāko pieeju;
- u.c..

ANO EEK konvencija par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem (Orhūsas konvencija)

Orhūsas konvencija ir pieņemta 1998. gadā ar mērķi aizsargāt ikvienas personas tiesības dzīvot vidē, kas atbilstu personas veselības stāvoklim un labklājībai, tādēļ katrai valstij, kas parakstījusi konvenciju, saskaņā ar šīs konvencijas noteikumiem ir jāgarantē tiesības piekļūt informācijai, sabiedrības dalība lēmumu pieņemšanā un iespēja griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem. Lai nodrošinātu konvencijas mērķa īstenošanu, Latvijā sabiedrības līdzdalība ir iekļauta Satversmē, kuras 115. pants nosaka, ka valsts aizsargā ikviena tiesības dzīvot labvēlīgā vidē, sniedzot ziņas par vides stāvokli un rūpējoties par tās saglabāšanu un uzlabošanu.

Bernes konvencija Par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu saglabāšanu (Bernes konvencija)

Bernes konvencija ir pieņemta ar mērķi aizsargāt savvaļas floru un faunu un to dabiskās dzīvotnes, īpaši tās sugas un dzīvotnes, kuru aizsardzībai nepieciešama vairāku valstu sadarbība, un arī veicināt šādu sadarbību. Saskaņā ar konvencijas prasībām dalībvalstīm jāuzņemas pievērst uzmanību savvaļas floras un faunas saglabāšanai savas plānošanas un attīstības politikā un pasākumos pret piesārņošanu. Īpaši aizsardzības pasākumi ir piemērojami attiecībā uz konvencijas pielikumos uzskaitītajām sugām.

Riodežaneiro konvencija Par bioloģisko daudzveidību (Riodežaneiro konvencija)

Riodežaneiro konvencijas uzdevumi ir bioloģiskās daudzveidības saglabāšana, dzīvās dabas ilgtspējīga izmantošana un godīga un līdztiesīga ģenētisko resursu patērēšanā iegūto labumu sadale, ietverot gan pienācīgu pieeju ģenētiskajiem resursiem, gan atbilstošu tehnoloģiju nodošanu, ņemot vērā visas tiesības uz šiem resursiem un tehnoloģijām, gan pienācīgu finansēšanu. Konvencijā iekļautie galvenie pasākumi bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai un ilgtspējīgai izmantošanai paredz, ka līgumslēdzēju pusēm iespēju un vajadzību robežās:

- Jāizstrādā vai jāpielāgo jau esošās valstiskās stratēģijas, plānus vai programmas bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai un tās ilgtspējīgai izmantošanai, kurās noteikti jāatspoguļo šajā konvencijā izvirzītie uzdevumi, kuri attiecas uz konkrēto līgumslēdzēju pusi; un
- Jāiekļauj iespēju un vajadzību robežās bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un dzīvās dabas ilgtspējīgu izmantošanu atbilstošos nozaru un starpnozaru plānos, programmās un politikā.

Komisijas Paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Ekonomikas un Sociālo Lietu Komitejai un Reģionu Komitejai: "EIROPAS ZAĻAIS KURSS"

Ar šo paziņojumu tiek nosprausts Eiropas zaļais kurss Eiropas Savienībai un tās iedzīvotājiem. Tā ir jauna izaugsmes stratēģija, kas tiecas ES pārveidot par taisnīgu un pārticīgu sabiedrību ar mūsdienīgu, resursefektīvu un konkurētspējīgu ekonomiku, kurā siltumnīcefekta gāzu neto emisijas 2050. gadā samazinātos līdz nullei un ekonomiskā izaugsme būtu atsaistīta no resursu patēriņa. Tās mērķis ir arī aizsargāt, saglabāt un stiprināt ES dabas kapitālu un aizsargāt iedzīvotāju veselību un labbūtību no vidiskiem apdraudējumiem un ietekmes. Tajā pašā laikā šai pārejai jābūt taisnīgai un iekļaujošai.

Eiropas Zaļais kurss paredz Izstrādāt pilnīgi transformatīvu rīcībpolitiku kopumu:

- Kāpināt 2030. un 2050. gadam nosprausto ES klimata mērķu vērienu;
- Sagādāt tīru un drošu enerģiju par pieņemamu cenu;
- Stimulēt rūpniecību pāriet uz nepiesārņojošu aprites ekonomiku;
- Būvēt un renovēt energoefektīvi un resursefektīvi;
- Paātrināt pāreju uz ilgtspējīgu un viedu mobilitāti;

- “No lauka līdz galdam”: izveidot taisnīgu, veselīgu un vidi saudzējošu pārtikas sistēmu;
 - Saglabāt un atjaunot ekosistēmas un bioloģisko daudzveidību;
 - Tiekies uz nulles piesārņojumu ar mērķi panākt no toksikantiem brīvu vidi;
- kā arī paredz ilgtspēju integrēt visās ES rīcībpolitikās šādus uzstādījumus:
- Tiekies uz zaļo finansējumu un investīcijām un gādāt par taisnīgu pārkārtošanos;
 - Zaļināt valsts budžetu un raidīt pareizos cenu signālus;
 - Mobilizēt pētniecību un sekmēt inovāciju;
 - Aktīvāk izmantot izglītību un apmācību;
 - Zaļais zvērests nekaitēt.

Stratēģija “Eiropa 2020”⁹⁶

“Eiropa 2020: stratēģija gudrai, ilgtspējīgai un iekļaujošai izaugsmei” tika apstiprināta 2010. gada 17. jūnijā ar galveno mērķi veicināt ES izaugsmi gan ES kopumā, gan tās dalībvalstīs, sasniedzot konkrētus mērķus nodarbinātībā, inovācijās, izglītībā, sociālajā integrācijā un enerģētikā (ieskaitot klimata pārmaiņu samazināšanu). Stratēģijā ir ietverti pieci mērķi, kuri jāsasniedz līdz 2020. gadam. Klimata/enerģētikas pamatmērķis paredz SEG emisiju samazinājumu par 20% salīdzinājumā ar 1990. gadu, 20% enerģijas iegūšanu no atjaunojamiem energoresursiem, kā arī energoefektivitātes paaugstināšanu par 20%.

Augstākminētie mērķi tika pārveidoti arī valstu individuālajos mērķos, kuru izpilde kopumā sekmētu pamatmērķu sasniegšanu ES līmenī. Jāuzsver, ka, neskatoties uz to, ka dalībvalstu mērķi ir dažādi, tie nenosaka atbildības sadali. Latvijas izvirzītie mērķi vides jomā “Eiropa 2020” kontekstā cita starpā ietver:

- CO₂ emisiju samazināšanu par 17% salīdzinājumā ar 1990. gadu;
- 40% atjaunojamo energoresursu izmantošana;
- u.c..

Izstrādes stadijā šobrīd ir Stratēģija “Eiropa 2030” jeb “Ceļā uz ilgtspējīgu Eiropu 2030. gadā”, attiecībā uz kuru 2019. gada 10. decembrī ir pieņemti Eiropas Savienības padomes secinājumi.⁹⁷

ES Ilgtspējīgas attīstības stratēģija⁹⁸ —

Atjaunota ES Ilgtspējīgas attīstības stratēģija tika pieņemta 2006. gadā ar vispārējo mērķi “noteikt un izstrādāt darbības, kas palīdz ES sasniegt pastāvīgu dzīves kvalitātes uzlabojumu gan pašreizējām, gan nākamām paaudzēm, radot ilgtspējīgas kopienas, kas ir spējīgas pārvaldīt un izmantot resursus efektīvi un pilnībā izmantot ekoloģisko un sociālo jauninājumu potenciālo tautsaimniecībā, nodrošinot labklājību, vides aizsardzību un sociālo kohēziju”. Stratēģijā ir uzskaitīti galvenie mērķi un uzdevumi šo mērķu sasniegšanai.

Stratēģija cita starpā iekļauj šādus vispārējos uzdevumus:

- Ierobežot klimata pārmaiņas un to radītos izdevumus un negatīvo ietekmi uz sabiedrību un vidi;
- Uzlabot apsaimniekošanu un nepieļaut dabas resursu pārmērīgu izmantošanu, atzīstot ekosistēmu pakalpojumu vērtību;
- u.c..

Jāatzīmē, ka augstāk uzskaitītie vispārējie uzdevumi ataino teritorijas attīstības plānošanas dokumentu

⁹⁶ COM(2010) 2020 galīgā redakcija

⁹⁷ 14835/19: Building a sustainable Europe by 2030 – Progress thus far and next steps - Council conclusions (10 December 2019)

⁹⁸ 10917/3/06 REV 3 (lv)

galvenās prioritātes. Katram no šiem uzdevumiem stratēģijā ir pakārtoti arī specifiskāki darbības uzdevumi, mērķi un pasākumi, kuri palīdz atspoguļot konkrētākus rīcības virzienus un iespējamās uzdevumu sekmīgas izpildes nosacījumus.

***ES Stratēģija Baltijas jūras reģionam*⁹⁹ —**

ES Stratēģija Baltijas jūras reģionam ir pirmā ES iekšējā stratēģija Eiropas makroreģionam, kuras pamatā ir inovatīva un integrēta ilgtermiņa pieeja ES politiku īstenošanai Baltijas jūras reģionā. Stratēģijai ir definēti trīs galvenie mērķi:

- Glābt jūru;
- Apvienot Baltijas jūras reģionu;
- Celt iedzīvotāju labklājību.

Stratēģijas īstenošana balstās uz Rīcības plānu, kurš tiek regulāri atjaunots. 2021. gada 15. februārī Eiropas Komisija pieņēma Rīcības plāna aktualizētu redakciju, kurā ir ietvertas 14 politikas jomas ar kopskaitā 44 veicamajām rīcībām. Rīcības plānā ietvertās rīcības cita starpā paredz veicināt barības vielu emisiju samazināšanu no pilsētām un citiem punktvēda piesārņojuma avotiem, novērst piesārņojumu un samazināt bīstamo vielu izmantošanu, veicināt resursu daudzkārtēju izmantošanu un paātrināt ilgtspējīgas aprites ekonomikas attīstību, kā arī veicināt energoefektivitātes paaugstināšanu un atjaunojamo energoresursu īpatsvara palielināšanos.

Vispārējā Savienības vides rīcības programma

Šobrīd spēkā ir 7. vides rīcības programma, kas izstrādāta laikam līdz 2020. gadam – „Labklājīga dzīve ar pieejamajiem planētas resursiem” (pieņemta 2013. gadā).

Ar 7. vides rīcības programmu (VRP) ES ir vienojusies pastiprināt tās centienus aizsargāt dabas kapitālu, veicināt resursu izmantošanas ziņā efektīvu izaugsmi un inovācijas ar zemu oglekļa dioksīda emisiju līmeni un aizsargāt iedzīvotāju veselību un labklājību, vienlaikus ņemot vērā, ka Zemes resursi ir ierobežoti. Programmā ir norādīti 9 prioritārie mērķi un ES veicamie uzdevumi; starp mērķiem ir:

- aizsargāt, saglabāt un paplašināt Savienības dabas kapitālu;
- aizsargāt Savienības iedzīvotājus no vides radītās ietekmes un no apdraudējuma veselībai un labklājībai;
- padarīt Savienības pilsētas ilgtspējīgākas.

Izstrādes procesā patlaban ir Vispārējā Savienības vides rīcības programma 2021. – 2030. gadam “8. vides rīcības programma – centieni kopīgiem spēkiem mainīt tendences”. 2020. gada 14. oktobrī pieņemts Eiropas Parlamenta un Padomes lēmums, ar kuru tiek piedāvāts priekšlikums vides rīcības programmas līdz 2030. gadam tekstam.¹⁰⁰

***Tematiskā stratēģija par gaisa piesārņojumu*¹⁰¹—**

Tematiskā stratēģija par gaisa piesārņojumu tika pieņemta 2005. gadā, pamatojoties uz Sesto Kopienas vides rīcības programmu (turpmāk tekstā 6 EAP), kas noteica mērķi sasniegt “tādu gaisa kvalitāti, kas nerada negatīvas sekas un riskus cilvēku veselībai un videi”. Lai sasniegtu attiecīgos gaisa kvalitātes mērķus, tematiskajā stratēģijā ir uzskaitīti sektori, kuros ir nepieciešams īstenot pasākumus gaisa kvalitātes uzlabošanai.

⁹⁹ COM(2012) 128 final

¹⁰⁰ COM(2020) 652 galīgā redakcija

¹⁰¹ COM(2005) 446 galīgā redakcija

Pilsētvides tematiskā stratēģija¹⁰² —

Pilsētvides tematiskās stratēģijas (pieņemta 2005. gadā) galvenais virzītājspēks ir pilsētvides kvalitātes uzlabošana ES valstīs. Saskaņā ar stratēģiju ierosināto pasākumu mērķis ir uzlabot esošo ES vides politiku un tiesību aktus vietējā līmenī, sniedzot atbalstu un iedrošinot vietējās varas iestādes pieņemt integrētāku pilsētu pārvaldības pieeju, aicinot dalībvalstis atbalstīt šo procesu un izmantot iespējas, kādas tiek piedāvātas ES līmenī.

Nacionālie plānošanas un vides aizsardzības dokumenti

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam (Latvija 2030) ir valsts galvenais plānošanas instruments ar likuma spēku, līdz ar to visiem valsts stratēģiskās plānošanas un attīstības dokumentiem ir jābūt izstrādātiem saskaņā ar stratēģijā noteiktajiem virzieniem un prioritātēm. Latvija 2030 pamatuzstādījumi ir laimīgs cilvēks labklājīgā valstī, ilgtspējīgs un veselīgs dzīvesveids, radoša, iecietīga un toleranta sabiedrība, sadarbībā radīta

konkurētspēja un valsts kā atrspējas partneris. Īpašs uzsvars Rīgas teritorijas plānojuma SIVN ietvaros liekams uz divām Latvija 2030 noteiktajām prioritātēm – “Daba kā nākotnes kapitāls” (5. prioritāte) un “Telpiskās attīstības perspektīva” (6. prioritāte). Starp iespējamajiem risinājumiem 5. prioritātes mērķu sasniegšanai minētas šādas pieejas:

- Dabas kapitāla pieeja ir jāintegrē vides, ekonomikas, telpiskās un reģionālās attīstības un zemes politikā. Ekosistēmu produktu un pakalpojumu izvērtējums ir jāizmanto visos politikas analīzes, veidošanas un īstenošanas posmos. (skat. Vides pārskata 2.1. tabulu, aspektu “Dabas daudzveidība”).
- Sabiedrībai piederošās dabas vērtības (piemēram, meži, piekraste, upes un ezeri u.tml.) būtu jāsaista ar transporta tīkliem un atpūtas infrastruktūru, veidojot integrētu pakalpojumu ķēdi.

Starptelpiskās attīstības perspektīvas mērķiem iekļauts mērķis “Saglabāt Latvijas savdabību daudzveidīgo dabas un kultūras mantojumu, tipiskās un unikālās ainavas”. Šī un citu 6. prioritātes mērķu sasniegšanai identificēti šādi iespējamie risinājumi:

- Jāveic pasākumi pilsētas degradēto teritoriju revitalizācijai, pilsētu telpiskās un vizuālās identitātes saglabāšanai un attīstībai (pilsētas centrālo daļu sakārtošana), laikmetīgas kultūrtelpas attīstībai, publiskās infrastruktūras sakārtošanai, pilsētu zaļo zonu un publiskās telpas uzturēšanai, mobilitātes sekmēšanai starptādādām pilsētas daļām un piepilsētu, t.sk. iedzīvotājiem ar kustību traucējumiem.
- Pilsētu attīstības plānošanā ir jānovērš pilsētu turpmākas izplešanās tendences, saglabājot piepilsētas dabas resursus, kā arī piemērojot “kompaktas” pilsētas modeli ar jauktu zonējumu, dažādotu zemes izmantošanu, blīvāku apbūvi.
- u.c..

Atsevišķi risinājumi noteikti tendencēm un izaicinājumiem, kas skar Rīgas metropoles areālu (ko veido Rīgas pilsēta kopā ar tuvējām pilsētām – Jūrmalu, Olaini, Jelgavu, Baldoni, Salaspili, Ogru un Siguldu), starpt kuriem iekļauti:

- Kompaktas pilsētas apbūves modeļa īstenošana, maksimāli izmantojot neapbūvētās un degradētās teritorijas, izvairoties no apbūves izplešanās.
- Izvairīšanās no nepārtrauktas apbūves joslas veidošanas un apbūvēto teritoriju mehāniskas sapludināšanas.
- Apbūves izplešanās ierobežošana, strikti nodalot urbānās attīstības teritorijas no vēl neapbūvētajām, mazskartajām dabas teritorijām un nosakot kritērijus un prasības

¹⁰² COM(2005) 718 galīgā redakcija

jaunu apbūves teritoriju veidošanai. Rīgas aglomerācijā jaunu apbūvi ar lielu blīvumu teritoriju zonējuma ierobežot tikai eksistējošo ciemu robežās. (skat. Vides pārskata 2.1. tabulu, aspektu "Dabas daudzveidība").

- Trokšņa stratēģiskā kartēšana un rīcības plāna īstenošana trokšņa pārsnieguma samazināšanai.

Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021. – 2027. gadam ir galvenais valsts vidēja termiņa attīstības plānošanas dokuments Latvijā. Saeima plānu apstiprināja 02.07.2020. Plāns tiek izstrādāts, īstenojot Latvijas Ilgtspējīgas attīstības stratēģiju līdz 2030. gadam (Latvija2030) un ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķus, lai sepmiņu gadu plānošanas periodā ikviens Latvijas iedzīvotājs un Latvijas sabiedrība kopumā panāktu dzīves kvalitātes uzlabošanu.

Viena no plānā paredzētajām prioritātēm ir "Kvalitatīva dzīves vide un teritoriju attīstība" un tās mērķis ir dzīves vides kvalitātes uzlabošana līdzsvarotai reģionu attīstībai. Šī prioritāte ietver tādas rīcības virzienus kā "Daba un Vide – "Zaļais kurss"", kā arī "Līdzsvarota reģionālā attīstība".

Rīcības virziens "Daba un Vide – "Zaļais kurss"" paredz šādu mērķu sasniegšanu:

- Oglekļa mazieltipīga un klimatnoturīga attīstība, lai Latvija sasniegtu klimata, enerģētikas, gaisa piesārņojuma samazināšanas, ūdeņu stāvokļa uzlabošanās un atkritumu apsaimniekošanas nacionālos mērķus un nodrošinātu vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu un īstenotu drošas un kvalitatīvas, tai skaitā bioloģiskas, pārtikas apriti, kā arī dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu;
- Bioloģiskās daudzveidības saglabāšana, kas balstīta zinātniskajos pētījumos, līdzsvarojot ekoloģiskās, ekonomiskās un sociālās intereses.
- Īstenošana vides, dabas resursu apsaimniekošanas un enerģētikas politika, kas balstīta uz taisnīgumu un savstarpējo uzticēšanos, sabiedrības atbalstu dabas un klimata aizsardzības pasākumiem, nosakot skaidrus un atklātus valsts un iedzīvotāju sadarbības modeļus un iesaistīšanos lēmumu pieņemšanā.

Savukārt rīcības virzienā "Līdzsvarota reģionālā attīstība" mērķis ir reģionu potenciāla attīstība un ekonomisko atšķirību mazināšana, stiprinot to iekšējo un ārējo konkurētspēju, kā arī nodrošinot teritoriju specifiskai atbilstošus risinājumus apdzīvotuma un dzīves vides attīstībai.

Saskaņā ar NAP2027 ietverto telpiskās attīstības perspektīvu, attiecībā uz Rīgas metropoles areālu ir izvirzīti šādi attīstības virzieni līdz 2027. gadam:

- Sadarbība starp vietējām pašvaldībām, plānošanas reģioniem un valsts institūcijām, panākot Rīgas metropoles areāla vienotu un ilgtspējīgu attīstību, kā arī, īstenojot kopīgus projektus, integrētu, iedzīvotājiem viegli pieejamu, uz kvalitāti un izmaksu efektivitāti orientētu pakalpojumu nodrošināšanai.
- Metropoles areālam vienotas transporta infrastruktūras izveide, sabiedriskā un velotransporta kustības nodrošināšana, urbānās (apbūves) attīstības plānošana, tai skaitā – kopīgu projektu realizēšana iedzīvotājiem nepieciešamo pakalpojumu pieejamībai, uzņēmējdarbībai nepieciešamo pakalpojumu nodrošināšanai, sociālo un veselības pakalpojumu sniegšanai, komunālo pakalpojumu (siltumapgāde, aukstumapgāde, ūdenssaimniecība, atkritumu apsaimniekošana u. tml.) nodrošināšanai.
- Multifunkcionālu nacionālas nozīmes objektu rekonstrukcija un attīstība Rīgas pilsētā un tās metropoles areālā kultūras, sporta, zinātnes un citu nacionālas vai starptautiskas nozīmes pasākumu norisei.

Vietējo iniciatīvu atbalsts (apkaimes, radošie kvartāli u. c.), stiprinot to lomu piepilsētas un lielpilsētas saskarē, kvalitatīvas, tai skaitā veselību veicinošas un drošas dzīves vides veidošanā

Šobrīd izstrādes procesā ir Vides politikas pamatnostādnes 2021. – 2027. gadam (VPP). Vides pārskata sagatavošanas brīdī ir publiski pieejams VPP projekts. Vides politikas pamatnostādnes 2021. – 2027. gadam ir vides aizsardzības nozares vidēja termiņa politikas plānošanas dokuments, kas izstrādāts atbilstoši NAP2027 noteiktajām prioritātēm un Eiropas Zaļā kursa stratēģiskiem mērķiem. VPP ietvertie politikas mērķi ir pakārtoti Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijai līdz 2030. gadam un NAP2027. Vides politikas pamatnostādņu virzība tiek nodrošināta ar vairāku atsevišķi jomu politikas rīcību dokumentiem, kuri izstrādāti atsevišķās jomās.

VPP 2021. – 2027. gadam ir noteikti šādi pamatmērķi:

- Virzīties uz klimatneitralitāti un klimatnoturīgumu;
- Veicināt ilgtspējīgu resursu izmantošanu un pāreju uz aprites ekonomiku;
- Saglabāt un atjaunot ekosistēmas un bioloģisko daudzveidību;
- Samazināt piesārņojumu.

Šo mērķu sasniegšana plānota vairākās vides politikas jomās:

- Vides pārvaldības pamatsistēma (horizontālie jautājumi);
- Valsts vides monitorings;
- Klimata pārmaiņas;
- Resursu efektīva izmantošana un aprites ekonomikas principu ieviešana;
- Gaisa kvalitāte un vides troksnis;
- Bioloģiskā daudzveidība;
- Ūdens pārvaldība un apsaimniekošana;
- Ražošana un ķīmisko vielu pārvaldība;
- Radiācijas drošība.

VPP attiecībā uz katru no vieds politikas jomām ir izvirzīti politikas apakšmērķi, kā arī sasniedzamie politikas rezultāti un rezultatīvie rādītāji.

Piekrastes telpiskās attīstības pamatnostādnes 2011. – 2017. gadam tika pieņemtas 2011. gadā, un to politikas mērķis ir ekonomiski aktīva, daudzfunkcionāla telpa, kurā klimata pārmaiņu ietekme tiek mazināta ar kvalitatīvas infrastruktūras izveidi un tiek īstenota laba pārvaldība. Pamatnostādnes ir vidēja termiņa attīstības plānošanas dokuments, kas jāņem vērā, gatavojot piekrastes pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentus, kā arī ar piekrastes attīstību saistīto nozaru politikas un valsts vidēja termiņa attīstības plānošanas dokumentus. Pamatnostādnēs cita starpa noteikta institūciju kompetence piekrastes pārvaldē; starp piekrastes pašvaldību pienākumiem uzskaitīti:

- pašvaldības attīstības programmā nosaka pasākumu kopumu un prioritātes attiecībā uz piekrastes attīstību;
- teritorijas plānojumā paredz publiskās infrastruktūras objektu attīstīšanu, ietverot attiecīgus nosacījumus teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos;
- ņemot vērā klimata pārmaiņu negatīvo seku pastiprināšanos, teritorijas plānojumā nosaka erozijas un vējuzplūdu apdraudētās vietas un teritorijas izmantošanas nosacījumus šo teritoriju apbūvei un izmantošanai; (skat. Vides pārskata 2.1. tabulu, aspektu “Ģeoloģiskie procesi”)
- teritorijas plānojumā nosaka degradētās vietas un paredz nosacījumus par to, ka, plānojot attīstību, vispirms ir jāizmanto degradētās teritorijas, veicot to revitalizāciju vai renaturalizāciju; (skat. Vides pārskata 2.1. tabulu, aspektu “Augsnes kvalitāte”).
- teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos nosaka nosacījumus par raksturīgo apbūves principu ievērošanu vietās, kur tādi ir identificējami;
- var veikt mērķtiecīgu ainavu plānošanu, nepieciešamās rīcības ietverot teritorijas

attīstības plānošanas dokumentos. (skat. Vides pārskata 2.1. tabulu, aspektu "Ainavu daudzveidība")

Īstenojot piekrastes telpiskās attīstības politiku, tiek paredzēts, ka Baltijas jūras piekraste veidosies par ekonomiski aktīvu telpu. Pamatnostādņu 7. nodaļā uzskaitīti politikas rezultāti un rezultatīvie rādītāji. Politika cita starpā paredz, ka "1. Piekrastes mērķteritorijā tiks uzsākta kvalitatīva piekrastes infrastruktūras izveide, kas:

- samazinās klimata pārmaiņu ietekmi un ļaus ietaupīt valsts un piekrastes pašvaldību līdzekļus infrastruktūras objektu glābšanai un atjaunošanai;
- nodrošinās publisku, drošu piekļuvi jūras krastam un citām piekrastes vērtībām, mazinot kāpu izbraukāšanu un izbradāšanu;
- sekmēs piekrastes dabas un kultūras mantojuma saglabāšanos un tā radītās pievienotās vērtības pieaugumu;
- piekrastes pašvaldībās radīs priekšnosacījumus uzņēmējdarbībai un nodarbinātībai visa gada garumā un uzlabos pakalpojumu pieejamību un kvalitāti tūrisma jomā.

Latvijas pielāgošanās klimata pārmaiņām plāns laika posmam līdz 2030. gadam ir pieņemts 2019. gadā, ņemot vērā dažādu Eiropas valstu pieredzi pielāgošanās klimata pārmaiņu risku pārvaldības jomā un pielāgošanās klimata pārmaiņām plānošanā. Plāns Latvijā attīsta pielāgošanās klimata pārmaiņām nodrošināšanas ciklu, kas paredz klimata ietekmi, ievainojamības un risku izvērtējumu; pielāgošanās plānošanu; pielāgošanās pasākumu ieviešanu; monitoringu un izvērtēšanu.

Plāna izstrādes pamatā ir Latvijas līdzšinējo klimata pārmaiņu analīze un klimata pārmaiņu scenāriji periodam līdz 2100. gadam, kā arī Latvijā veiktie klimata pārmaiņu ietekmi un risku izvērtējumi tādās 6 (sešās) jomās kā būvniecībā un infrastruktūras plānošanā, civilajā aizsardzībā un katastrofas pārvaldīšanā, veselībā un labklājībā, bioloģiskajā daudzveidībā un ekosistēmu pakalpojumos, lauksaimniecībā un mežsaimniecībā, tūrismā un ainavu plānošanā.

Plāna virsmērķis ir mazināt Latvijas cilvēku, tautsaimniecības, infrastruktūras, apbūves un dabas ievainojamību pret klimata pārmaiņu ietekmēm un veicināt klimata pārmaiņu radīto iespēju izmantošanu. Plāna sasniegšanai ir izvirzīti pieci stratēģiskie mērķi:

- Cilvēku dzīvība, veselība un labklājība, neatkarīgi no dzimuma, vecuma un sociālās piederības, ir pasargāta no klimata pārmaiņu nelabvēlīgas ietekmes;
- Tautsaimniecība spēj pielāgoties klimata pārmaiņu negatīvajām ietekmēm un izmantot klimata pārmaiņu sniegtās iespējas;
- Infrastruktūra un apbūve ir klimatnoturīga un plānota atbilstoši iespējamajiem klimata riskiem;
- Latvijas daba un kultūrvēsturiskās vērtības ir saglabātas un klimata pārmaiņu negatīvā ietekme uz tām - mazināta;

Ir nodrošināta zinātniskajā argumentācijā balstīta informācija, tai skaitā monitorings un prognozes, kas veicina pielāgošanās klimata pārmaiņām aspektu integrēšanu nozaru politiku un teritorijas attīstības plānošanas dokumentos, kā arī sabiedrības informēšanu.

Valsts ilgtermiņa tematiskais plānojuma Baltijas jūras piekrastes publiskās infrastruktūras attīstībai mērķis ir veicināt Baltijas jūras Latvijas piekrastes, kā saimnieciski aktīvas un kvalitatīvas dzīves, kultūrvides un rekreācijas telpas attīstību, attīstības intereses līdzsvarojot ar dabas un vides aizsardzības prasībām. Piekrastes plānojums ir vadlīniju rakstura teritorijas attīstības plānošanas dokuments visas piekrastes publiskās infrastruktūras tīkla attīstībai ilgtermiņā, fokusējoties uz vienu no piekrastē būtiskākajām

ekonomiskās attīstības jomām – tūrisma un rekreācijas attīstību. Atbilstoši plānojumam piekraste ir publiski pieejama.

Atsevišķām vietām, piemēram, ĪADT stingrā režīma zonā un sezonas liegumos (sezonāli ierobežojumi), ražošanas teritorijām, ostu teritoriju daļām u.c., pamatojoties uz normatīvo regulējumu vai pašvaldību teritorijas plānojumam, var tikt noteikta ierobežota piekļuve. Apbūve piekrastē jāplāno un jāveido, ievērojot ilgtermiņa prognozes par klimata pārmaiņu ietekmi, krasta erozijas procesus un ainaviskās vērtības. Viena no centrālajām plānojumā rīcībām ir publiskās infrastruktūras attīstība. Vienots publiskās infrastruktūras tīkls piekrastē ir viens no nozīmīgākajiem priekšnoteikumiem ekonomiski aktīvas un daudzfunkcionālas piekrastes telpas attīstībai. Rīgā kā attīstāmās vietas norādītas Daugavgrīva un Mangaļsala.

Daugavas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2016.-2021. gadam iekļauj Pasākumu programmu, kurā apkopota informācija par pasākumiem ūdeņu stāvokļa uzlabošanai, kādi nepieciešami labas ūdeņu kvalitātes sasniegšanai. Pasākumu programma ir iedalīta Pamata un papildus pasākumos. Vairāki pasākumi ir noteikti ūdensobjektiem, kas atrodas Rīgas teritorijā, piemēram, Daugavai:

- Centralizēto notekūdeņu savākšanas sistēmu darbības efektivizācija, nodrošinot faktisko pieslēgumu izveidi un veicot tīklu paplašināšanu aglomerācijās ar CE>2000, kas ietekmē riska ūdensobjektus (Ikšķile, Ogre, Rīga, Salaspils);
- Veikt piesārņotas vietas sanāciju un tā rezultātā izņemtā materiāla utilizēšanu (SIA "Woodison termināli", Tvaika ielā 39 (01964/615));
- Zivju ceļu izbūves priekšizpēte un ietekmes uz vidi novērtējums (Rīgas HES).

Vides pārskata sagatavošanas laikā izstrādes procesā ir Trešā perioda Upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas plāni līdz 2027. gadam.

Reģionālie un vietējie plānošanas un vides aizsardzības dokumenti

Rīgas plānošanas reģions ir uzsācis darbu pie Rīgas plānošanas reģiona Attīstības programmas 2021. – 2027. gadam izstrādes. Programmas projekts vides pārskata sagatavošanas brīdī nav publiski pieejams.

Rīgas plānošanas reģiona Attīstības programma 2014.-2020. gadam ir reģionāla līmeņa vidēja termiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments. Rīcības plānā katrai prioritātei ir identificēti rīcības virzieni un aktivitātes. Zīmīgākās ar vides aizsardzību un teritorijas plānošanu saistītās rīcības iekļauj:

- Potenciālo infrastruktūras attīstības projektu iniciēšana ekoloģiski vērtīgām vietām ar mērķi nodrošināt to pieejamību, saglabājot vietas kvalitātes (stāvlaukumi, skatu platformas, laipu takas īpaši aizsargājamās un estētiski un funkcionāli saistošās dabas teritorijās);
- Stāvparku (Park & Ride) sistēmas izveide Rīgā un Pierīgā (no virzieniem Sigulda, Ogre, Ulbroka, Salaspils, Ķekava, Jelgava, Tukums, Jūrmala);
- Eiropas standarta platuma dzelzceļa līnijas "Rail Baltica" tehniskā izpēte un trases izbūves uzsākšana;
- Starptautiskās lidostas "Rīga" attīstība un sliežu transporta savienojuma ar lidostu "Rīga" attīstīšana, atbilstoši Rail Baltica detalizētas tehniskās izpētes rezultātiem;
- Teritoriju revitalizācija, reģenerējot degradētās teritorijas; (skat. Vides pārskata 2.1. tabulu, aspektu "Augsnes kvalitāte")
- Teritoriju fragmentācijas un transporta koridoru trokšņa radīto problēmu risinājumu izstrāde; (skat. Vides pārskata 2.1. tabulu, aspektu "Ietekme uz sabiedrību, cilvēkiem, viņu veselību, aktivitāti, labklājību");
- Dabas parku un mežaparku, kā rekreācijas vietu attīstība Rīgas metropoles areālā;
- Jaņā infrastruktūra gruntsūdens līmeņa ietekmju novēršanai un ekoloģiskā stāvokļa

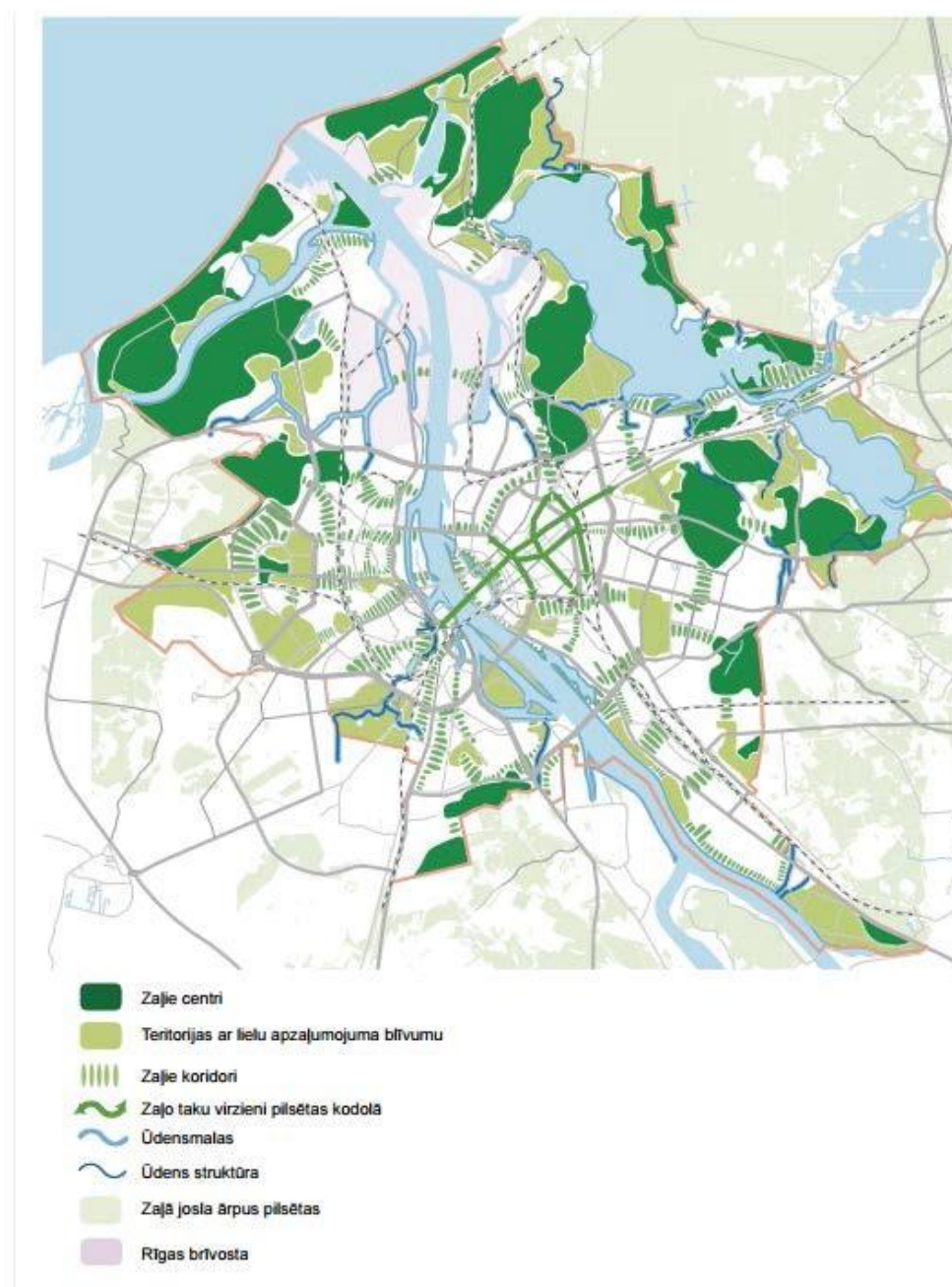
uzlabošanai RPR apdzīvotajās teritorijās.

Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam (RIAS 2030) ir Rīgas pilsētas pašvaldības ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā ietverts pašvaldības ilgtermiņa attīstības redzējums, stratēģiskie mērķi, telpiskās attīstības perspektīva un attīstības prioritātes. Tā tika izstrādāta, ņemot vērā valsts līmeņa attīstības plānošanas dokumentos ietverto. Viens no stratēģijas ilgtermiņa attīstības mērķiem ir “Ērta, droša un iedzīvotājiem patīkama pilsētvide” (IM3), kuram ir noteikti 11 rezultatīvie rādītāji. Starp rezultatīvajiem rādītājiem uz 2030. gadu iekļauti:

- Jauns Daugavas šķērsojums uz ziemeļiem no Vanšu tilta;
- Zaļo teritoriju īpatsvars no pilsētas kopējās teritorijas 23% (nesamazinās attiecībā pret bāzes gadu – 2012. g.);
- Gaisa kvalitāte pilsētā: dienu skaits, kad tiek pārsniegta normatīvajos aktos pieļaujamā robežvērtība piesārņojumam ar cietajām daļiņām PM₁₀ Krišjāņa Valdemāra ielā 18 un Brīvības ielā 73: <35;
- Piesārņoto teritoriju skaits: 180;
- NO₂ gada vidējā koncentrācija monitoringa stacijās: Tvaika ielā 44 Brīvības ielā 73 Krišjāņa Valdemāra ielā 18 Maskavas ielā 165 Raiņa bulvārī: <40 µg/m³.

Stratēģijā cita starpā ir definēta dabas teritoriju telpiskā struktūra, iekļaujot dabas teritoriju attīstības vadlīnijas (skat. 6.1. attēlu).

Dabas teritoriju attīstības vadlīnijas

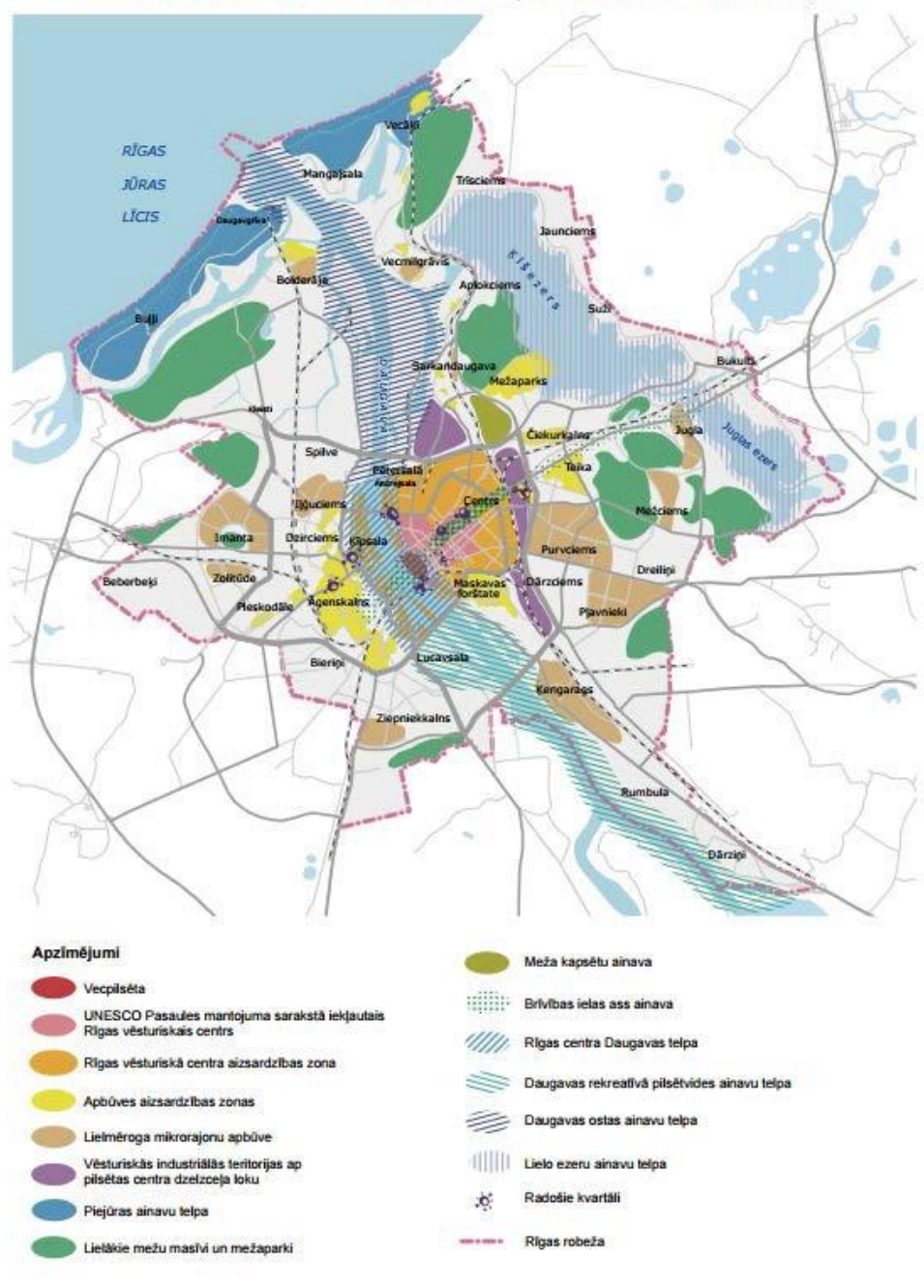
6.1. attēls. Dabas teritoriju attīstības vadlīnijas

Stratēģijā uzsvērts, ka pilsētai attīstoties, nav pieļaujama zaļo struktūras centru, ko veido meži, lielie pilsētas nozīmes parki, mežaparki vai to koncentrācijas vietas, transformācija, nosakot citus zemes izmantošanas mērķus. Vienlaikus jāsabalansē to aizsardzības un labiekārtošanas pasākumi, nodrošinot zaļo centru daudzveidību un ilgtspējīgu izmantošanu.

Jaunapbūves realizēšanai jānotiek tikai tad, ja tiek paaugstināta zaļo koridoru kvalitāte un drošība, integrējot tajos atpūtas zonas, ilgtspējīgas lietusūdens sistēmas risinājumus un teritorijas automobiļu novietošanai.

Liels uzsvars tiek likts arī uz kultūrvēsturiskajām un ainavu telpām, kas norādītas kultūrvēsturiskās un ainavu telpas attīstības vadlīnijās (skat. 6.2. attēlu).

Kultūrvēsturiskās un ainavu telpas attīstības vadlīnijas

6.2. attēls. Kultūrvēsturiskās un ainavu telpas attīstības vadlīnijas

Katram vadlīnijās noteiktajam ainavas veidam Stratēģijā iekļauti attiecīgo teritoriju attīstības nosacījumi, ierobežojot konkrētas darbības, kas varētu degradēt attiecīgo ainavu estētisko vērtību.

RIAS 2030 8. nodaļā ir definēta telpiskās attīstības perspektīva, kurā noteikts, ka primāri Rīgas pilsētas telpiskā attīstība tiek plānota pēc kompaktas pilsētas attīstības modeļa, pēc iespējas efektīvāk izmantojot esošos jau apbūvēto un/vai pilsētas centram piegulošo teritoriju resursus. Tai pašā laikā īpaša uzmanība tiek pievērsta apkaimēm un to funkcionālajiem centriem.

Stratēģijas 9. nodaļā uzskaitītas nostādnes pilsētvides attīstībai, kas jāņem vērā, izstrādājot teritorijas plānojumu. Būtiskākie aspekti no vides aizsardzības viedokļa iekļauti SN4 "Teritorijas izmantošana", SN5 "Kultūrvēsturiskās un ainavas vērtības" un SN6 "Dabas mantojums un vides kvalitāte".

Teritorijas izmantošana: [...]

- Pirms attīstīt jaunas, neapbūvētas teritorijas, priekšroka jādod degradēto un citu jau urbanizēto teritoriju revitalizācijai un attīstīšanai. Izvēloties jaunās attīstības teritorijas, jārespektē kompakta pilsētas attīstības modelis. (skat. Vides pārskata 2.1. tabulu, aspektu "Augsnes kvalitāte").

Kultūrvēsturiskās un ainavas vērtības:

- Pašvaldībai, izvērtējot attīstības priekšlikumus un būvprojektus, Rīgas kultūrvēsturiskā mantojuma teritorijās jārespektē saglabājamās un aizsargājamās autentiskās kultūrvēsturiskās vides vērtības un jāpieprasa tādi attīstības, kā arī vides dizaina, reklāmas un būvprojektu risinājumi, kas nerada nelabvēlīgu ietekmi uz šīm vērtībām. (skat. Vides pārskata 2.1. tabulu, aspektu "Kultūras mantojums un kultūrvēsturiskā ainava")
- Pilsētas ainavā pieļaujamas arī samērīgas transformācijas, kultūras un dabas mantojuma saglabāšanu pakārtojot vispārīgiem ētikas principiem, centrā liekot cilvēka dzīves kvalitāti, pieļaujot un veicinot attīstību, katru jaunu kvalitatīvu objektu uzskatot par potenciālu mantojumu nākotnes sabiedrībai.
- Jānodrošina ūdensmalu attīstība un pieejamība, tajās veidojot augstvērtīgu darījumu un dzīves vidi, kā arī kvalitatīvu publisko ārtelpu.
- Degradētās teritorijās, kurās iepriekš tika paredzēta attīstība, kas tomēr nenotiek, nepieciešams ieviest pagaidu izmantošanas funkciju, tādējādi veicinot publiskās telpas veidošanos un radošu cilvēku piesaisti.
- Jāveicina kultūras un pilsētvides objektu attīstība Rīgā, tai skaitā apkaimes mēroga pilsētvides objektu attīstība dzīvojamo teritoriju robežās.
- Nepieciešams izstrādāt vienotas pilsētvides vizuālās noformēšanas vadlīnijas, tādējādi nodrošinot pilsētvides objektu un elementu harmonisku iekļaušanu Rīgas pilsētas tēlā.
- Lai veicinātu dzīvīga pilsētas kodola veidošanos, ar mazumtirdzniecības palīdzību jāierobežo lielveikalu invāzija pilsētas centrālajā daļā un tās tuvumā. Jānosaka potenciālās vietas lielveikalu attīstībai ārpus centra.

Dabas mantojums un vides kvalitāte:

- Nepieciešams pastiprināt parku un ielu apstādījumu gaisa attīrīšanas un bagātināšanas ar skābekli funkciju, attiecīgi palielinot apstādījumu platības. (skat. Vides pārskata 2.1. tabulu, aspektu "Gaisa kvalitāte")
- Ar teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumiem jāmazina trokšņa nepatīkamā ietekme uz iedzīvotāju dzīves kvalitāti, noteikumos paredzot dažādu aizsargpasākumu īstenošanu. Jānodrošina, ka jaunas dzīvojamās teritorijas vai citas teritorijas trokšņa jutīgas funkcijas veikšanai netiek izvietotas paaugstināta trokšņa zonās bez atbilstošiem trokšņa samazināšanas pasākumiem. (skat. Vides pārskata 2.1. tabulu, aspektu "Ietekme uz sabiedrību, cilvēkiem, viņu veselību, aktivitāti, labklājību")
- Jāsaglabā ģimenes dārziņi pilsētā kā pagaidu zemes izmantošanas veids vietās, kur pastāv teritorijas applūšanas risks vai tiem ir svarīga nozīme pilsētas kultūrvēsturiskās vides un apstādījumu un dabas teritoriju saglabāšanā. Lai veicinātu iedzīvotāju atbildīgāku rīcību ģimenes dārziņu apsaimniekošanā, jāslēdz nomas līgumi ar garāku

termiņu nekā viens gads. Jāīsteno pasākumi ģimenes dārziņu teritorijas sakārtošanai un drošībai.

- Lai nodrošinātu vides kvalitāti un rekreācijas iespējas, jā saglabā Pierīgas mežu, purvu un neapbūvēto lauku teritoriju (lauksaimniecības zemju) loks ap Rīgu kā vienots dabas komplekss, to saistot ar no Rīgas izejošajiem, radiālajiem, zaļajiem atklātās neapbūvētās telpas savienojumiem (ietverot mežus, purvus, pļavas, tīrumus u.c.), kas kalpotu Rīgas un Pierīgas iedzīvotāju rekreācijai (velo izbraucieni, pastaigas, skriešana, slēpošana u.c.), kā arī plašāku zaļā loka rekreācijas teritoriju sasniegšanai.
- Pašvaldībai jāizveido un jāuztur sakārtota un apkārtējai videi nekaitīga atkritumu apsaimniekošanas sistēma Rīgā, t.sk. jāatrisina zaļo atkritumu novietošanas un kompostēšanas problēma pilsētā.
- Jāveicina izmantojamā sadzīves atkritumu poligona infrastruktūras attīstība tā darbības laika pagarināšanai, paredzot atkritumu šķirošanas līniju un dedzināšanas iespējas.
- Saskaņā ar klimata pārmaiņu prognozēm nākotnē, jāņem vērā pieaugošais plūdu risks, nodrošinot iedzīvotāju informēšanu, kā arī plānveidīgi realizējot nepieciešamos pretplūdu pasākumus atbilstoši Pretplūdu pārvaldības plānam.
- Jāpielāgo publiskās ārtelpas potenciālajām klimata izmaiņām. Veidojot publiskās ārtelpas labiekārtojumu, jārada sistēmas lietusūdeņu atkārtotai izmantošanai. (skat. Vides pārskata 2.1. tabulu, aspektu "Klimatiskie faktori")

Stratēģijā iekļautas nostādnes arī atsevišķām nozarēm un teritorijām, piemēram, ostai, rūpniecības nozarei u.c.

Vides pārskata sagatavošanas brīdī izstrādes stadijā ir Rīgas attīstības programma 2021. – 2027. gadam. Programma ir vidēja termiņa attīstības plānošanas dokuments, kura mērķis ir turpināt īstenot RIAS 2030 izvirzīto ilgtermiņa attīstības mērķu, telpiskās attīstības perspektīvas un stratēģisko nostādņu sasniegšanu. Attīstības programma fokusē pašvaldības darbu un publisko investīciju izlietojumu tuvākajiem septiņiem gadiem. Tā nosaka pilsētā prioritāri risināmos jautājumus, kā arī koordinē pašvaldības iestāžu darbu stratēģisko mērķu sasniegšanā. Sagatavojot šo vides pārskatu, ir pieejams Rīgas attīstības programmas 2021. – 2027. gadam projekts, kas datēts ar 2020. gada 11. decembri.

Programmā ir definētas deviņas prioritātes jeb galvenie attīstības virzieni, kam plānošanas periodā ir nepieciešams pievērsties pastiprināti. Katrai prioritātei ir noteikts sasniedzamais mērķis, uzdevumi un indikatori, un tie kopā veido programmas stratēģisko daļu. Vides pārskata kontekstā īpaši nozīmīga ir programmas 1. – 3. prioritāte:

Prioritāte "Ērta un videi draudzīga pārvietošanās pilsētā", kuras ietvaros izvirzīti šādi mērķi:

- Veicināt klimatam un iedzīvotājiem draudzīgu mobilitāti, padarot pieejamus daudzveidīgus pārvietošanās veidus un radot tam nepieciešamo infrastruktūru;
- 2027. gadā Rīgā panākt uz pusi lielāku riteņbraucēju īpatsvaru;
- Par 5% mazāk automašīnu, kas šķērso pilsētas robežu;
- Lielāks sabiedriskā transporta lietotāju īpatsvars;
- 20% samazinājums transporta radītajās CO2 emisijās ar mobilitātes projektu īstenošanu.

Prioritāte "Dzīves kvalitāti veicinoša pilsētvide", kuras ietvaros izvirzīti šādi mērķi:

- Izveidot kvalitatīvu, drošu, pieejamu, viegli uztveramu, dizainiski pārdomātu un vienotu pilsētvides tīklojumu, kurā cilvēki vēlas uzturēties, kur ir klātesoša daba, ir nodrošināta visaptveroša vides pieejamība un atrisinātas formālās īpašumtiesību barjeras;
- Panākt, ka līdz 2027. gadam pakāpeniski pieaug to rīdzinieku un pilsētas viesu skaits, kuri brīvo laiku izvēlas pavadīt pilsētvidē, publiskai ārtelpai kļūstot par daudzfunkcionālu un pilnvērtīgu

sabiedrisko aktivitāšu norises vietu.

Prioritāte "Laba vides kvalitāte un noturīga pilsētas ekosistēma klimata pārmaiņu mazināšanai", kuras ietvaros izvirzīti šādi mērķi:

- Laba vides kvalitāte, kas labvēlīgi ietekmē iedzīvotāju veselību, labsajūtu, un vēlmi būt fiziski, sociāli un ekonomiski aktīviem;
- Veidot un uzturēt patīkamu, daudzveidīgu un klimata pārmaiņām pielāgotu vidi, kurā dabā balstīti risinājumi sekmē pielāgošanos klimata pārmaiņām un klimata pārmaiņu mazināšanu.

Rīgas un Pierīgas mobilitātes plāns ir pieņemts 2010. gadā un attiecas uz periodu no 2011. – 2040. gadam. Plāna kopējais mērķis ir „Noteikt nepieciešamās darbības, lai veicinātu Rīgas un Pierīgas vienotas transporta sistēmas izveidi, tādējādi uzlabojot teritoriju sasniedzamību”. Papildus kopējam mērķim, plānā ir noteikti 7 galvenie mērķi, kur vides pārskata kontekstā jāatzīmē 2. mērķis – “Izveidot kvalitatīvu, saistošu un konkurētspējīgu sabiedriskā transporta sistēmu, priekšroku dodot elektriskajiem un dzelzceļa transporta modeļiem”, 3. mērķis – „Izveidot saskaņotu tīklu ar skaidru ceļu un ielu klasifikāciju; noteikt modeļu prioritātes likvidējot sastrēgumus ielu un ceļu tīklā”, kā arī 4. mērķis – “Nodrošināt daudzveidīgu pieejamību uz dažādām vietām”.

7. Risinājumi, lai novērstu vai samazinātu Rīgas teritorijas plānojuma un tā iespējamo alternatīvu īstenošanas būtisko ietekmi uz vidi

Ieteikumi, lai novērstu un samazinātu RTP2030 īstenošanas būtisko ietekmi uz vidi, sagatavoti, vērtējot RTP2030 projekta redakcijas, kas izstrādātas pirms un pēc publiskās apspriešanas. Risinājumi sagatavoti, ņemot vērā esošās vides problēmas, kas raksturotas 3. nodaļā, RTP2030 risinājumu vērtējumu no vides aspekta viedokļa, kas atspoguļots 1. pielikuma tabulā un 5. nodaļā, kā arī attiecināmās ārējo normatīvo aktu prasības un plānošanas dokumentu mērķus.

Izstrādājot RTP2030, tika piemērots paralēlais plānošanas procesa modelis (vairāk 2. nodaļā), līdz ar to daudzskaitlīgi risinājumi ietekmes uz vidi novēršanai vai mazināšanai tika iestrādāti plānošanas procesa sākotnējā posmā un nav atspoguļoti nākamajā tabulā, bet gan norādīti un izvērtēti 5. nodaļā. Šajā nodaļā pamatā ietverti risinājumi, kurus SIVN procedūrā piesaistītie eksperti sagatavojuši, iepazīstoties ar RTP2030 1. un 2. redakcijām kopumā pirms to nodošanas publiskai apspriešanai. Tabulā zemāk norādītie risinājumi, kas nav iestrādāti RTP2030, vērtējami kā papildus pasākumi, kuru neiestrādāšana RTP2030 neradīs būtisku nelabvēlīgu ietekmi. TIAN neietverto risinājumu īstenošana rekomendējama un lietderīga konkrētu procesu (t.sk. būvniecības procesa, publiskā iepirkuma procesa) ietvaros. Šie papildus rekomendētie risinājumi primāri izriet no labās prakses paraugu izvērtēšanas (t.sk., citu valstu pieredzes) vai tie precizē ārējos normatīvajos aktos noteiktās prasības.

Tabulā SIVN risinājumi sakārtoti atbilstoši vērtētajām vides jomām. Tabulas kolonnā “vai risinājums iestrādāts RTP2030” norādīts izstrādes gaitā notikušo konsultāciju rezultāts. Ja pēc pirmā un otrā vērtēšanas etapa risinājums tika iestrādāts RTP2030, tas attiecīgi ir atzīmēts tabulā.

Jāatzīmē, ka RTP2030 netika konstatētas izslēdzošas ietekmes, līdz ar to zemāk tabulā uzskaitītie risinājumi ir vērtējami kā ieteikumi turpmākai ietekmju mazināšanai.

Problēmas risinājuma nepieciešamība	joma/	Ietekmi mazinoša pasākuma/ risinājuma apraksts	Vai risinājums iestrādāts RTP2030?
Gaisa kvalitāte:			
Papildināmas	un	Rekomendējams precizēt teritorijas	Ir iestrādāts RTP2030

precizējamas prasības Gaisa kvalitātes uzlabošanai	izmantošanas un apbūves ierobežojumus teritorijā, kas saskaņā ar Rīgas domes saistošajiem noteikumiem par gaisa piesārņojuma teritoriālo zonējumu un siltumapgādes veida izvēli atrodas I un II zonā (vai līdzvērtīga regulējuma teritorijā), nosakot, ka ne tikai apkures iekārtām ar cieto kurināmo, bet arī citiem lokāliem risinājumiem jānodrošina atbilstība ekodizaina prasībām ar enerģiju saistītām precēm (produktiem).	
	Prasības, izstrādājot detālplānojumus un lokālplānojumus, I vai II zonā (vai līdzvērtīga regulējuma teritorijā) papildināmas ar emisiju samazināšanas nosacījumiem.	Ir iestrādāts RTP2030
	Rekomendējams noteikt ogļu izmantošanas aizliegumu sadedzināšanas iekārtās, kā to paredz Gaisa piesārņojuma samazināšanas rīcības plāns 2020.-2030. gadam	Ir iestrādāts RTP2030
	Precizējamas prasības attiecībā uz gaisa kvalitātes vai emisiju monitoringu (kādos gadījumos veicams, monitoringa stacijas vietas izvēles nosacījumi), t.sk. paredzot iespēju veikt emisiju monitoringu avotā, lai kontrolētu operatoram noteiktos emisiju limitus.	Ir iestrādāts RTP2030
	Precizējamas prasības termināļiem ostas teritorijās, t.sk. kravu klasifikācijai un kravu veida izmaiņām.	Ir iestrādāts RTP2030
Precizējamas prasības gaisa piesārņojuma ierobežošanai no rūpniecības uzņēmumiem jaukta centra apbūves teritorijās	Jauktas centra apbūves teritorijā esošo vieglās rūpniecības uzņēmumu un esošo smagās rūpniecības uzņēmumu pārbūvi var atļaut tad, ja tiek ievērotas prasības lietot labākos pieejamos tehniskos paņēmienus, lai novērstu vai ierobežotu piesārņojuma rašanos, un nodrošināt, ka darbības rezultātā netiek pārsniegtas ar labākajiem pieejamajiem tehniskajiem paņēmieniem saistītās emisiju robežvērtības.	Ir iestrādāts RTP2030
	Rediģējami nosacījumi attiecībā uz darbības radītā gaisa piesārņojuma līmeņa ārpus uzņēmuma teritorijas izvērtējumu, nosakot, ka darbības radītais gaisa piesārņojums nedrīkst pārsniegt gaisa kvalitātes normatīvus attiecīgajos relatīvajos augstumos. Izvērtējums jāveic gadījumos, ja pārbūve saistīta ar izmaiņām piesārņojošo vielu emisijas limitos.	Ir iestrādāts RTP2030
Precizējamas prasības gaisa piesārņojuma ierobežošanai no rūpniecības uzņēmumiem rūpniecības teritorijās	Jaunu piesārņojošu darbību uzsākt vai veikt būtiskas izmaiņas esošā piesārņojošā darbībā 100 m vai mazākā attālumā no dzīvojamās apbūves teritorijām var, ja darbības rezultātā netiek pārsniegtas ar labākajiem pieejamajiem tehniskajiem paņēmieniem saistītās emisiju	Daļēji iestrādāts RTP2030. Rekomendējošs raksturs. Risinājums īstenojams konkrētu būvprojektu

	robežvērtības	ietvaros (kur ražošanas teritorijas robežojas ar DzS un DzM teritorijām).
Netiek veicināta vides aizsardzības līmeņa paaugstināšana esošām piesārņojošām darbībām	Papildināt nosacījumu, nosakot, ka darbības apjoma palielināšana atļauta, ja tiek ievērotas citos normatīvajos aktos noteiktās prasības un tehniskie risinājumi nodrošina esošajam vides izpildījumam līdzvērtīgu vai labāku vides aizsardzības līmeni.	Ir iestrādāts RTP2030
Atpūtas kuģu piestātņu aprīkošana ar elektroapgādes pieslēguma vietām peldlīdzekļiem (kuģiem)	Papildināt nosacījumus ūdeņu teritorijai (Ū2) ar prasību, būvējot jaunas vai pārbūvējot esošās jahtu, atpūtas un ūdenstransporta kuģu, laivu piestātnes, tajās ierīkot elektroapgādes pieslēguma vietas peldlīdzekļiem (kuģiem). Saskaņā ar Rīgas pilsētas gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programmu elektropieslēgumu ierīkošana ir viena no plānotajām rīcībām, kam būtu sagaidāma tieša būtiski pozitīva ietekme uz emisiju samazinājumu pilsētas problemātiskajās teritorijās.	Ir iestrādāts RTP2030
Virszemes un pazemes ūdens kvalitāte:		
Precizējamas prasības degvielas uzpildes un gāzes uzpildes stacijām	Degvielas uzpildes, gāzes uzpildes staciju transportlīdzekļu apkopes būvju lietusūdeņu un izlijušās degvielas attīrīšanas iekārtas nodrošina ar lietus notekūdens attīrīšanas iekārtām, kuras pieslēdz centralizētajai lietusūdens kanalizācijas sistēmai. Ja nav pieejama centralizēta lietusūdens kanalizācijas sistēma, ir jānodrošina lietusūdens savākšana un attīrīšana atbilstoši normatīvo aktu un Rīgas domes 2011. gada 15. novembra saistošo noteikumu Nr. 147 „Rīgas pilsētas hidrogrāfiskā tīkla lietošanas un uzturēšanas noteikumi” 2. pielikuma prasībām.	Ir iestrādāts RTP2030
Nepieciešams pārskatīt prasības inženiertehniskās apgādes tīkliem un objektiem pie Juglas ezera un Ķīšezera (JC1, JC2, JC3, DzM2)	Nepieciešams pārskatīt prasības inženiertehniskās apgādes tīklu ierīkošanai. apbūves teritorijās ārpus Rīgas kanalizācijas aglomerācijas: 1) teritorijās, kur plānota centralizētā kanalizācija līdz 2030. gadam, atļaut veikt apbūvi tikai pēc centralizētās kanalizācijas izbūves; 2) teritorijās ārpus plānotās Rīgas kanalizācijas aglomerācijas, apbūve pieļaujama, ja saražotais notekūdeņu apjoms nepārsniedz 5m ³ /diennaktī; pārsniedzot šo apjomu, apbūve ir pieļaujama, tikai nodrošinot pieslēgumu centralizētajai kanalizācijas sistēmai.	Ir iestrādāts RTP2030 ar redakcionāliem labojumiem

Troksnis:		
Papildināmas un precizējamas prasības attiecībā uz aprobežojumiem lidostas "Rīga" pacelšanās un nolaišanās sektoros.	Aprobežojumi lidostas "Rīga" pacelšanās un nolaišanās sektoros papildināmi ar prasībām trokšņa samazināšanai, būvējot jaunas, atjaunojot vai pārbūvējot esošas dzīvojamās un publiskās būves: • lidostas "Rīga" pacelšanās un nolaišanās sektorā līdz 2 km, dzīvojamo un publisko ēku ārējo norobežojošo konstrukciju, tajā skaitā logu, skaņas izolācijas līmenis R_w ir vismaz 45 dB, un tās aprīko ar piespiedu ventilācijas sistēmām. • lidostas "Rīga" pacelšanās un nolaišanās sektorā no 2 līdz 5 km, dzīvojamo un publisko ēku ārējo norobežojošo konstrukciju, tajā skaitā logu, skaņas izolācijas līmenis R_w ir vismaz 40 dB, un tās aprīko ar piespiedu ventilācijas sistēmām. • lidostas "Rīga" pacelšanās un nolaišanās sektorā no 5 līdz 15 km, dzīvojamo un publisko ēku ārējo norobežojošo konstrukciju, tajā skaitā logu, skaņas izolācijas līmenis R_w ir vismaz 35 dB.	Ir iestrādāts RTP2030, precizējot un saskaņojot risinājuma redakciju ar VAS "Starptautiskā lidosta "Rīga""
Precizējami nosacījumi nodaļā par aizsardzību pret troksni.	Konkrētu teritoriju raksturojošos trokšņa rādītājus nosaka atbilstoši Rīgas aglomerācijas trokšņa stratēģiskās kartes aktuālajai informācijai. Pasākumus trokšņa līmeņa samazināšanai veic, ja kopējiem trokšņa avotiem ir sasniegti vai pārsniegti šajos noteikumos norādītie trokšņa līmeņi (rādītāji), izņemot kultūras pieminekļus un apbūves aizsardzības teritorijas, ja šie pasākumi samazina to kultūrvēsturisko vērtību.	Ir iestrādāts RTP2030
Precizējamas prasības trokšņa ierobežošanai no rūpniecības uzņēmumiem jauktā centra apbūves teritorijās.	Rediģējami nosacījumi attiecībā uz darbības radītā trokšņa līmeņa izvērtējumu un trokšņa ierobežošanu.	Ir iestrādāts RTP2030
Jauktās centra apbūves teritorijās JC4 ierobežojama sociālās aprūpes iestāžu izvietošana.	Vēlams izvērtēt TIAN nosacījumus JC4 teritorijās, kas pieļauj paralēli attīstīt gan dažāda veida ražošanas uzņēmumus, gan sociālās aprūpes iestādes.	Nav iestrādāts RTP2030. Rekomendējošs raksturs. RTP2030 noteiktajās JC4 teritorijās ir saglabāta iespēja attīstīt gan ražošanas teritorijas, gan sociālās aprūpes objektus. RTIAN ir iestrādāti pietiekami

		risinājumi, lai nodrošinātu sociālās aprūpes izstāžu iekštelpu aizsardzību pret troksni. Ņemot vērā, ka šobrīd nav iespējams prognozēt, vai JC4 teritorijās tiks izvietotas arī sociālās aprūpes iestādes, plānošanas dokumenta īstenošanas procesā jāizvērtē, kādai funkcijai dot priekšroku.
Nosacījumu pārskatīšana jaunu dzīvojamās apbūves teritoriju veidošanai.	Rīgas pilsētas daļas, kurās saskaņā ar RTP2030 paredzēta dzīvojamās apbūves attīstība, bet šobrīd atļauta ražošanas un komercdarbības apbūves attīstība, un kurās novērojami vides trokšņa robežlielumu pārsniegumi, ir nosakāmas kā kompleksas plānošanas teritorijas, kur, plānojot teritorijas izmantošanu, tiek paredzēti pasākumi trokšņa piesārņojuma samazināšanai vidē.	Nav iestrādāts RTP2030, ņemot vērā ārējo normatīvo aktu regulējumu būvakustikas jomā. Risinājums atkārtoti īstenojams konkrētu lokālplānojumu, detālplānojumu un būvprojektu ietvaros.
Rīgas pilsētas dzelzceļa apvedceļa risinājumu iestrāde RTP2030.	RTP 2030 būtu nepieciešams izvērtēt un iestrādāt risinājumus dzelzceļa apvedceļa izbūvei Rīgas pilsētai.	Ir iestrādāts RTP2030
Augsnes kvalitāte, piesārņojums un degradētās teritorijas:		
Nepieciešams izvirzīt nosacījumus, kas veicinātu degradēto teritoriju kompleksu attīstību	Noteikt nosacījumus, ka degradētajās teritorijās, kas reģistrētas kā piesārņotas vai potenciāli piesārņotas vietas LVĢMC reģistrā ar potenciālu gruntsūdens piesārņojumu, jāveic izpēte par gruntsūdens piesārņojumu un jānoskaidro piesārņojuma areāls pirms sanācijas veikšanas. Ja tiek konstatēts gruntsūdeņu piesārņojums, bet nav iespējams noteikt piesārņojuma areālu vai netiek uzsākta kompleksa sanācija, TIAN jāietver konkrēti zemes izmantošanas veidi, kas nav pieļaujami attiecīgajā teritorijā (nepieļaujot "jutīgu" būvju un jaunu rūpniecisko objektu izvietojumu) līdz kompleksas sanācijas uzsākšanai.	Ir iestrādāts RTP2030
Ietekme uz sabiedrību:		
Papildus drošības nosacījumi Transporta infrastruktūras teritorijās	Izbūvējot sporta, atpūtas infrastruktūru teritorijās ārpus satiksmes telpas, ja tuvāko piecu gadu laikā konkrētajā vietā nav plānota ielas izbūve vai pārbūve, jānodrošina to norobežošana no satiksmes telpas.	Nav iestrādāts RTP2030. Rekomendējošs raksturs. Risinājums īstenojams

		konkrētu būvprojektu/ plānojumu ietvaros.
Materiālās vērtības:		
Nosacījumu rediģēšana atkritumu apsaimniekošanai ģimenes dārziņos un kapos	Nosacījums, ka, izstrādājot lokālpilānojumu ģimenes dārziņam, nosaka arī atkritumu konteineru novietņu izvietojums, jāpapildina, ka atsevišķi nosaka arī prasības dalītai sadzīves atkritumu un zaļo atkritumu (bioloģiski noārdāmie atkritumi) savākšanai. Zaļo atkritumu dalītas savākšanas konteineri jānodrošina arī kapos.	Ir iestrādāts RTP2030
Papildinājumi noteikumos transportlīdzekļu novietnēm	Transportlīdzekļu novietnē ar 50 un vairāk transportlīdzekļu stāvvietām jānodrošina dalītas atkritumu savākšanas tvertnes.	Dalēji iestrādāts RTP2030 (prasība iestrādāta attiecībā uz lielām novietnēm virs 200 transportlīdzekļiem un tūristu autobusu novietnēm).
Ilgspējīga pilsētas mobilitāte:		
Papildinājumi labiekārtotu ūdensmalu labiekārtojuma elementu sarakstā	Papildināt labiekārtotu ūdensmalu labiekārtojuma elementu sarakstu ar transportlīdzekļu novietnēm un velonovietnēm. Noteikt velonovietnes kā minimālo labiekārtojuma elementu.	Ir iestrādāts RTP2030
Papildinājumi peldvietu labiekārtojuma infrastruktūras objektu prasībās	Vidējas un lielas peldvietas labiekārtojumam izstrādā labiekārtojuma projektu. Izdalot aktīvās, ūdenssporta un mierīgās (klusās) atpūtas zonas, projektā precizē nepieciešamās apkāpes, labiekārtojuma infrastruktūras objektu, velonovietņu un autonovietņu izvietojumu un skaitu, ņemot vērā prognozējamo vienlaicīgo maksimālo peldvietas apmeklētāju skaitu.	Ir iestrādāts RTP2030
Papildināt prasības lokālpilānojuma izstrādei laivu un jahtu ostu izvietošanai	Papildināt prasības lokālpilānojuma izstrādei laivu un jahtu ostu izvietošanai, iekļaujot prasību, ka lokālpilānojumā nosaka arī nepieciešamo velonovietņu un autonovietņu skaitu un izvietojumu.	Ir iestrādāts RTP2030 (ar korekcijām)
Precizējami noteikumi transportlīdzekļu novietnēm	Noteikumi stāvparkiem papildināmi ar punktu, ka stāvparkiem jānodrošina tiešs zem nojumes savienojums ar sabiedriskā transporta pieturām.	Nav iestrādāts RTP2030. Rekomendējošs raksturs. Risinājums īstenojams konkrētu būvprojektu ietvaros.
Nepieciešami precizējumi pagalma noteikumos	Papildināt nosacījumus atļautajiem elementiem jaunas būvniecības gadījumā priekšpagalmā un ārējā sānpagalmā ar velonovietnēm pie publiskajām ēkām.	Ir iestrādāts RTP2030
Jāpapildina prasības	Papildināt nosacījumus mazstāvu dzīvojamās	Ir iestrādāts RTP2030

mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorijām	apbūves teritorijām: “Jaunbūvējamā daudzdzīvokļu mājā izbūvē vismaz šādas koplietošanas telpas: 1. telpu bērnu ratiņu novietošanai; 2. slēgtu velonovietni.”	
Nav risinājumu dzelzceļa kravas pārvadājumu radītās ietekmes mazināšanai pilsētas centrā un Pārdaugavā	Paredzēt dzelzceļa līnijas koridoru dzelzceļa kravas pārvadājumu radītās ietekmes mazināšana pilsētas centrā un Pārdaugavā, apejot Rīgas centru.	Ir iestrādāts RTP2030
Dabas daudzveidība:		
Vēlams pārskatīt aizsargājamo biotopu definīciju, nodrošinot atbilstību nacionālajiem normatīvajiem aktiem	Rekomendētā redakcija: “aizsargājams biotops – īpaši aizsargājams biotops vai Eiropas Savienības nozīmes dzīvotne (biotops)”.	Nav iestrādāts RTP2030. Rekomendējošs raksturs – iestrādātā redakcija saskaņota ar DAP.
Rekomendējami precizējumi TIAN “Apstādījumi un aizsargājamie biotopi” nodaļas 47. punktā, lai veicinātu samērīgu dabas vērtību aizsardzību un viennozīmīgu nosacījuma interpretēšanu	Rekomendētā redakcija: “47. Teritorijā, kurā saskaņā ar Dabas aizsardzības pārvaldes dabas datu pārvaldības sistēmas “Ozols” informāciju pilnībā vai daļēji atrodas vismaz viens aizsargājamā biotopa veids, kas <u>atsevišķi vai</u> kopā ar citiem aizsargājamiem biotopiem veido 1 hektāru lielu vai lielāku vienlaidus platību, izstrādājot būvniecības ieceres dokumentāciju, lokālplānojumu vai detālplānojumu, būvniecības ieceres, detālplānojuma vai lokālplānojuma dokumentācijai pievieno normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā reģistrēta sertificēta sugu un biotopu aizsardzības jomas eksperta atzinumu, kurā ietverts normatīvajos aktos noteiktais saturs, tostarp, šāda informācija: [...]	Nav iestrādāts RTP2030. Rekomendējošs raksturs – iestrādātā redakcija saskaņota ar DAP.
Trūkst nosacījumu bioloģiskās daudzveidības aizsardzībai	TIAN papildināmi ar prasībām bioloģiskās daudzveidības aizsardzībai - ja teritorijā dabas datu pārvaldības sistēmā OZOLS ir konstatēti īpaši aizsargājamās sugas un aizsargājamie biotopi. Ieteikums iekļaut TIAN jaunu nodaļu bioloģiskās daudzveidības aizsardzībai.	Daļēji iestrādāts RTP2030 (ir prasība teritorijās, kurās konstatēti īpaši aizsargājamie biotopi, plānošanas dokumentos iekļaut sugu un biotopu aizsardzības jomā sertificēta eksperta atzinumu).
Nepieciešami papildu nosacījumi teritorijām, kurām izstrādājams lokālplānojums	TIAN papildināms ar prasību saņemt atzinumu no Dabas aizsardzības pārvaldes par izstrādāto lokālplānojumu.	Nav iestrādāts RTP2030, jo dublē ārējos normatīvos aktus. Iestrādātā

(Mangaļsalas retinātas savrupmāju apbūves teritorija (TIN21))		redakcija saskaņota ar DAP.
Kultūrvēsture:		
Izmaiņas prasībās par būvniecības ieceri apbūves aizsardzības teritorijās, aizsargājamās apbūves grupās un vērtīgās ielu telpās	Svītrot nosacījumu vai to attiecīgi labot: -noteikt objektīvus kritērijus, pēc kuriem var atkāpties no nosacījuma, ka "veicot būvniecību un saimniecisko darbību apbūves aizsardzības teritorijā, saglabā tai raksturīgo pilsētvidi - apbūves mērogu, raksturu, zemes gabalu telpiskās organizācijas un publiskās ārtelpas struktūras principus". -paplašināt lēmumu pieņemēju loku (pašlaik norādīts, ka tikai Rīgas pilsētas arhitekta kolēģija var pieņemt lēmumu par ierosinātajām atkāpēm no noteikumiem attiecībā uz apbūves parametriem, apbūves augstumu, apbūves raksturu, apjomu un izkārtojumu).	Ir iestrādāts RTP2030
Arhitektoniski mākslinieciskajā inventarizācijā iekļautās rekomendācijas nav saistošas būvvaldei, nosakot vēsturiskās būves kultūrvēsturisko vērtību	Nosakot vēsturisko būvju un atsevišķu to elementu kultūrvēsturisko vērtību ārpus pilsētbūvniecības pieminekļu teritorijām: - Arhitektoniski mākslinieciskajā inventarizācijā iekļautajām rekomendācijām <u>jābūt kaut kādā mērā saistošām</u> būvvaldei; -gala lēmums pieņemams, paplašinot lēmēju loku (iesaistot sabiedrību, VKPAI). (Skat. arī Kult.TmP). Jāņem vērā arī tas, ka arhitektoniski mākslinieciskajā izpētē jāiegulda ievērojami intelektuālie un finansiālie resursi (Skat. MK 474. noteikumu 27.-31.punktu; TIAN 136., 137., 138. punktu)	Nav iestrādāts RTP2030. Rekomendējošs raksturs – ja netiek iestrādāts RTP2030, tad jāmeklē risinājumi nākotnē.
Papildināms punkts attiecībā uz vidi degradējošiem objektiem	Rekomendējams papildinājums, kas noteiktu: "Šīs ēkas atļauts nojaukt bez papildus izpēti. <i>Ja vidi degradējoši objekti atrodas kultūras pieminekļa teritorijā vai aizsardzības zonā, priekšlikumi par rīcību ar tiem iesniedzami VKPAI</i> " (Saskaņā ar MK 474. noteikumu 32.-34.punktu).	Svītrots RTP2030 2.0 redakcijā, jo dublē ārējos normatīvos aktus.
Papildināmas prasības apbūves aizsardzības teritorijām	Noteikt, ka arhitektoniski mākslinieciskās izpēti slēdziens ir saistošs (būvvaldei).	Nav iestrādāts RTP2030. Rekomendējošs raksturs – ja netiek iestrādāts RTP2030, tad jāmeklē risinājumi nākotnē.
Rūpniecisko avāriju riska objekti:		
Nav skaidri definēti nosacījumi dzelzceļa un	Precizēt nosacījumus un kritērijus, kurus piemērojot, var tikt izvērtēti, vai dzelzceļa	Ir iestrādāts RTP2030 attiecībā uz A

dzīvojamo vai publisko ēku savstarpējam izvietojumam	avārijas gadījumā iespējamā negatīvā ietekme uz cilvēkiem un būvēm ir atbilstoši TIAN prasībām samazināta.	kategorijas paaugstinātas bīstamības objektiem. Vērtējot citus gadījumus, rekomendējams piemērot bīstamiem objektiem definētos kritērijus.
Nav noteiktas prasības vai ierobežojumi, kas nepieļautu vai mazinātu rūpniecisko avāriju riska objektu un citu rūpniecisko un tehnisko objektu, kuru darbība var izraisīt rūpnieciskas avārijas iespējamību, savstarpēju nelabvēlīgu iedarbību	Papildināt TIAN nosacījumus, ietverot tajos prasības vai ierobežojumus tādu objektu būvniecībai, kuru darbība var izraisīt rūpnieciskas avārijas iespējamību, t.sk. nosakot pieļaujamo siltumstarojuma un pārspiediena iedarbības līmeni un šādas iedarbības varbūtību.	Ir iestrādāts RTP2030
Nav ietverti nosacījumi par būvniecību teritorijā ar 1% applūšanas varbūtību	Ieteikums TIAN iekļaut nosacījumus, kas pieļauj jaunu A un B kategorijas paaugstinātas bīstamības objektu būvniecību Rūpnieciskās apbūves teritorijās un Tehniskās apbūves teritorijās, ja tiek nodrošināta aizsardzība pret 1% applūšanas varbūtību.	Nav iestrādāts RTP2030. Rekomendējošs raksturs. Risinājums īstenojams konkrētu būvprojektu/ plānojumu ietvaros.
Klimata pārmaiņas – plūdi, mitruma režīms:		
Prasības pietātnēm, peldbūvju izvietojumam un citai izmantošanai krastmalā, ūdensmalā vai ūdeņu teritorijā	Prasības peldbūvju izvietojumam attiecīgi papildināmas ar “vējuzplūdiem”: “ja būve paredzēta sezonālai izmantošanai, būvprojektā ņem vērā pavasara palu un vasaras – rudens plūdu un vējuzplūdu ietekmi (palielināts straumes ātrums, ūdens līmeņa svārstības u.tml.) un norāda sezonas infrastruktūras novietnes”.	Ir iestrādāts RTP2030 (ar korekcijām)
Nepieciešami labojumi prasībās meliorācijas sistēmām, poldera infrastruktūrai, dabīgām notecēm un applūstošām teritorijām	Papildināmas prasības esošo grāvju, ūdensnoteku un drenāžas notekūdeņu savākšanas sistēmu saglabāšanai (ja projektējamā iela vai piebraucamais ceļš šķērso atklātu grāvi vai ūdens noteku)– “grāvja garenprofila” salikums jāaizstāj ar „projektētajām (vai agrāk, sākotnēji projektētajām) grāvja garenprofila augstuma atzīmēm”.	Ir iestrādāts RTP2030
	Nosacījumi teritorijām ar 10% applūšanas varbūtību papildināmi, nosakot, ka jaunu būvniecību un pārbūvi var uzsākt pēc tam, kad īstenoti aktuālajā Plūdu riska pārvaldības plānā ietvertie pasākumi konkrētajai teritorijai, izņemot būvniecību un darbības, kas ir atļautas	Ir iestrādāts RTP2030 (ar korekcijām)

	saskaņā ar Aizsargjoslu likumu.	
	Saskaņā ar VAN 217. punktu, plūdu riska teritorijās pašvaldība var noteikt īpašas prasības būvniecībai un vides infrastruktūrai, piemēram, notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas sistēmām. TIAN nav atrunāti teritorijas izmantošanas nosacījumi teritorijām starp 10% un 1% applūduma robežu. Aizsargbūves ir paredzētas 1% plūdu aizsardzībai – tāvad teorētiski iespējama apbūve visā aizsargātajā teritorijā, taču to atļaut/neatļaut ir pašvaldības kompetencē. Rekomendējams būtu apbūvi šajā zonā neatļaut vispār, vai vismaz tik ilgi, kamēr nav pilnībā apgūtas neapplūstošās teritorijas. Taču, ja apbūve šajā zonā ir pieļaujama, tad TIAN būtu nepieciešams iekļaut šādu nosacījumu: "Teritorijās, kas atrodas zonā starp 10% un 1% applūduma robežām pieļaujama savrupmāju apbūve, pašvaldībai informējot būvniecības veicēju par iespējamajiem plūdu riskiem šajā teritorijā un norādot konkrētas iespējamo plūdu maksimālo ūdens līmeņu ar atkārtotās varbūtību 1% skaitliskās vērtības, Latvijas normālajā augstumu sistēmā."	Iestrādāts Paskaidrojuma rakstā, nenosakot saistošas prasības
	Termina "Faktiski neapplūstoša teritorija" lietošana ir pretrunīga. Ja teritorija korekti noteikta kā applūstoša, tad tā attiecīgi kaut kad var applūst un to nedrīkst subjektīvi nosaukt par "faktiski neapplūstošu". Jāparedz iespēja precizēt teritorijas, nevis atstāt "Faktiski neapplūstoša teritorija".	Ir iestrādāts RTP2030
	Attiecībā uz prasībām noteiktajās nosusināmajās teritorijās tekstu "meliorācijas pasākumi zemes nosusināšanai no nosusināmās teritorijas atbilstoši meliorācijas projektam" aizstāt ar "būvnormatīvu prasībām atbilstoši pasākumi attiecīgās teritorijas nosusināšanai, t.i., atbilstoši meliorācijas būvprojekta prasībām".	Ir iestrādāts RTP2030 (ar korekcijām)
	Attiecībā uz prasībām noteiktajās nosusināmajās teritorijās tekstu "lietusūdeņu novadīšanai" aizstāt ar "lietusūdeņu un sniega kušanas ūdeņu novadīšanai, kā arī aizsardzībai pret vējuzplūdiem, ja šāda būvniecība atbilst ar Rīgas domes 2012. gada 20. novembra lēmumu Nr. 5535 "Par Plūdu riska pārvaldības plāna Rīgas pilsētai apstiprināšanu" apstiprinātajam Plūdu	Ir iestrādāts RTP2030 (ar korekcijām)

		riska pārvaldības plānam.”	
		Attiecībā uz prasībām noteiktajās nosusināmajās teritorijās tekstu “lietusūdeņu” aizstāt ar “lietusūdeņu un sniega kušanas ūdeņu”.	Ir iestrādāts RTP2030
Nepieciešams nosacījumus teritorijām	redīgēt ūdeņu	TIAN izvērtētajā grafiskā pielikuma versijā ir vairākas teritorijas, kas aktuālajā TIAN ir kā ūdeņu teritorijas, bet plānotajā TIAN jau parādās kā rūpnieciskās apbūves (R) teritorijas. Fiksētas arī atsevišķas jaunas ūdeņu teritorijas. TIAN nav formulēti nekādi nosacījumi vai sniegta informācija, kādos gadījumos šādas izmaiņas būtu pieļaujamās. Pirms šādu darbību veikšanas obligāti jābūt izvērtētiem vides riskiem, kā arī ietekmei uz piegulošo teritoriju mitruma režīmu un plūdu draudu izmaiņām. TIAN pietrūkst nepārprotami nosacījumi, kas reglamentē ūdeņu teritoriju aizbēršanu Rīgas brīvdostas teritorijā. Tā kā uzbērums veidošana ūdensobjektu (ūdensteču un ūdenstilpju) teritorijā rada ietekmi uz šī ūdensobjekta un tam piegulošo teritoriju hidroloģisko un hidraulisko režīmu, analogiski kā tas ir izbūvējot hidrotehniskās būves (molus, piestātnes, būnas, dambjus, krastu stiprinājumu konstrukcijas, u.tml.), tad nepieciešams veikt šīs ietekmes novērtējumu, kas balstīts uz attiecīgiem aprēķiniem. Tādēļ TIAN jāiekļauj prasība: Pirms ūdens teritoriju aizbēršanas vai lokālu uzbērums veidošanas tajās, nepieciešams pašvaldībā iesniegt sertificēta hidrotehnisko būvju projektēšanas būvspeciālista atzinumu par paredzēto uzbēršanas pasākumu ietekmi uz konkrētā ūdensobjekta un tam piegulošo teritoriju hidroloģisko un hidraulisko režīmu.	Ūdeņu pārveide par rūpnieciskajām teritorijām Brīvdostā ir pamatota (attēlota atbilstoši) spēkā esošiem lokālplānojumiem Krievusalā un Kundziņsalā (apstiprināti 2018. gadā). Ir iestrādāts RTP2030 (ar korekcijām, vispārēji nosakot, ka pagaidu atbērtnes drīkst ierīkot, “ievērojot šo noteikumu un citu normatīvo aktu prasības”).
Klimata pārmaiņas – citi faktori:			
Nepieciešams papildināt atļauto labiekārtojuma elementu sarakstu parkos ar klimata pārmaiņu pielāgošanās elementu		Stacionāras dzeramā ūdens ņemšanas vietas iekļaušana atļauto labiekārtojuma elementu sarakstā “Nosacījumi parku ierīkošanai, pārbūvēšanai un izmantošanai” nodaļā. Noteikt kā obligāto prasību vietās, kur paredzēta publiskā tualete un ir pieslēgums centralizētajai ūdensapgādes sistēmai.	Ir iestrādāts RTP2030
Nepieciešams papildināt atļauto labiekārtojuma elementu sarakstu labiekārtotās ūdensmalās ar klimata pārmaiņu pielāgošanās elementu		Stacionāras dzeramā ūdens ņemšanas vietas iekļaušana atļauto labiekārtojuma elementu sarakstā “Nosacījumi labiekārtotu ūdensmalu ierīkošanai un izmantošanai” nodaļā. Noteikt kā obligāto prasību vietās, kur paredzēta publiskā tualete/duša un ir pieslēgums centralizētajai ūdensapgādes sistēmai.	Ir iestrādāts RTP2030

Nepieciešams izvirzīt energoefektivitātes prasības pastāvīgajam āra apgaismojumam	TIAN nosacījumi "Apgaismojums, apgaismes ķermeņi" jāpapildina ar obligātajām energoefektivitātes prasībām pastāvīgajam apgaismojumam. Apgaismojuma spuldzēm atklātās transportlīdzekļu novietnēs, daudzdzīvokļu dzīvojamo māju pagalmu teritorijās, pie sabiedriski nozīmīgām būvēm, parkos, skvēros, gar ielām un piebraucamajiem ceļiem jāatbilst "A" vai augstākai energoefektivitātes klasei.	Nav iestrādāts RTP2030. Rekomendējošs raksturs. Risinājums īstenojams konkrētu būvprojektu vai iepirkuma procedūru ietvaros.
Nepieciešams papildināt atļauto labiekārtojuma elementu sarakstu labiekārtotās pludmalēs ar klimata pārmaiņu pielāgošanās elementu	Stacionāras dzeramā ūdens ņemšanas vietas iekļaušana atļauto labiekārtojuma elementu sarakstā "Labiekārtota pludmale" nodaļā. Noteikt kā obligāto prasību vietās, kur paredzēta publiskā tualete/ duša un ir pieslēgums centralizētajai ūdensapgādes sistēmai. Svarīgs pielāgošanās klimata pārmaiņām pasākums, kas identificēts starp prioritārajiem pasākumiem pētījuma "Risku un ievainojamības novērtējums un pielāgošanās pasākumu identificēšana veselības un labklājības jomā". ¹⁰³	Ir iestrādāts RTP2030
Jāizvirza nosacījumi elektrotransporta kontakttīklu izbūvei	Nosakot minimālo transportlīdzekļu stāvvietu nodrošinājumu, jānosaka arī minimālās prasības elektrotransporta kontakttīklu izbūvei.	Ir iestrādāts RTP2030
Neatbilstošs biomasas kurināmā veidu uzskaitījums	Nodaļā par visā teritorijā atļauto izmantošanu precizējami nosacījumi par biomasas sadedzināšanas iekārtām, svītrojot kūdru no atjaunīgo energoresursu uzskaitījuma.	Ir iestrādāts RTP2030
Ainavas:		
Nav iekļautas prasības zaļajiem bulvāriem	Rekomendēts attiecībā uz nosacījumiem, kas skar apstādījumus un koku saglabāšanu iekļaut prasības zaļajiem bulvāriem, kas izriet no Ainavu tematiskā plānojuma projekta, lai nodrošinātu, ka apstādījumi tiek uztverti ne tikai kā atsevišķi elementi, bet kā vienota struktūra.	Ir iestrādāts RTP2030
Precizējumi Mežaparku teritorijās	TIAN noteikt "80. Meža (meža zemes) īpatsvars mežaparkā ir vismaz 85% no mežaparka kopējās teritorijas. Meža (meža zemes) īpatsvaru Mežaparkā var samazināt līdz 70%, izstrādājot lokālplānojumu".	Ierosinātais risinājums nav iestrādāts, bet alternatīvi ierobežots maksimālais apbūves blīvums.
Precizējumi parka izbūves un pārbūves prasībās	Papildināt nosacījumu attiecībā uz parka izbūves un pārbūves prasībām, <u>papildinot veicamo izpēšu sarakstu ar ainavu arhitekta izpēti.</u>	Nav iestrādāts RTP2030. Rekomendējošs raksturs. Risinājums īstenojams konkrētu būvprojektu/ plānojumu ietvaros.

¹⁰³ "Risku un ievainojamības novērtējums un pielāgošanās pasākumu identificēšana veselības un labklājības jomā".
SIA "Estonian, Latvian & Lithuanian Environment", 2016

8. Īss iespējamo alternatīvu izvēles pamatojums un problēmas nepieciešamās informācijas ieguvē

8.1. Alternatīvu pamatojums

RTP2030 stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros tika veikts vairāku alternatīvu izvērtējums. Alternatīvas pamatā izriet no Tematiskajos plāņos iekļautajiem potenciālo risinājumu variantiem. Savukārt Tematiskajos plāņos iestrādātie attīstības risinājumu virzieni izriet no citos attīstības plānošanas dokumentos, t.sk., Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā, iekļautajiem attīstības mērķiem un virzieniem. Līdz ar to, izstrādājot RTP2030, konceptuālie attīstības virzieni ir noteikti, lai nodrošinātu, ka 2030. gadā Rīga attīstītos, ņemot vērā pēctecības principu (t.sk., citos plānošanas dokumentos noteiktos attīstības virzienus) un pilsēta būtu:

1. kompakta, resursu taupoša un vieda;
2. multikulturāla un toleranta;
3. gājējiem, velosipēdistiem un sabiedriskajam transportam draudzīga;
4. ar modernu, uz klientiem orientētu pārvaldi;
5. ar labu sadarbību aglomerācijā;
6. ar dažādu, pieejamu un kvalitatīvu mājokli;
7. ar izcilu kultūrvidi un pilsētnieku radošumu;
8. ar vitālām apkārtnēm un saglabātu kultūrainavu;
9. ar daudzveidīgam un kvalitatīvām dabas teritorijām, zaļiem koridoriem un pieejamām ūdensmalām;
10. ar pārdomātu industriālo politiku;
11. ar veiksmīgu un vides kvalitātei atbilstošu ostu.

Attiecīgi, izvērtējot RTP2030, jāņem vērā, ka kopēja procesa ietvaros vērtētas divu veidu alternatīvas – konceptuālās un tehniskās. Konceptuālās alternatīvas un atbilstība citos stratēģiskajos dokumentos noteiktajiem attīstības virzieniem tika izvērtētas jau Tematisko plānošanu izstrādes procesā, kuriem netika piemērots stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums, bet kuru vērtēšanā piedalījās arī SIVN eksperti. Līdz ar to, izstrādājot tematiskos plānojumus, tika ņemtas vērā ar tiem saistītās vides problēmas, kā arī starptautiskie un nacionālie vides aizsardzības mērķi, īpaši tie, kas attiecas uz ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanu un tematisko plānošanu saturu. Iespējamie alternatīvie risinājumi nākamajam procesa posmam - RTP2030 izstrādei – formulēti, nodrošinot atbilstību Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā iekļautajiem attīstības mērķiem un virzieniem, kā arī apsvērumus, kas saistīti ar vidi.

SIVN ietvaros tika detalizēti vērtētas tehniskās alternatīvas, kas izriet no Tematiskajos plāņos iekļautajām konceptuālo attīstības virzienu īstenošanas alternatīvām/risinājumiem. Šīs identificētās alternatīvas tika izvērtētas līdz ar RTP2030 iekļauto risinājumu izvērtējumu (alternatīvu saraksts pieejams 2. pielikumā). Alternatīvu izvērtējums sniegts 1. pielikuma tabulā.

Tāpat kā risinājumu izvērtējums, arī alternatīvu izvērtējums tika veikts 2 etapos. Pēc sākotnējā novērtējuma rezultāti tika iesniegti RDPAD, un vairākas no alternatīvām, kas saņēmušas labāku vērtējumu dažādos vides aspektos, ir iestrādātas RTP2030. Vienlaikus SIVN ietvaros nav konstatēti tādi izslēdzoši apstākļi, kas nepieļautu, kādas no alternatīvām realizāciju, līdz ar to RTP2030 iekļautie alternatīvie risinājumi daudzos gadījumos izvēlēti, ņemot vērā ne tikai vides aizsardzības intereses, bet arī citas sabiedrībai nozīmīgas intereses (arī sociālās vai ekonomiskās intereses). Visi izvēlētie alternatīvie risinājumi ir atbilstoši sākotnēji vērtētajām konceptuālajām alternatīvām.

Attiecībā uz “nulles” alternatīvu, kas paredz, ka plānošanas dokuments netiek īstenots, ņemot vērā, ka esošais teritorijas plānojums zaudē spēku, “nulles” alternatīva netiek uzskatīta par potenciāli realizējamu. Vienlaikus atbilstoši 2004.gada 23.marta Ministru kabineta noteikumu Nr.157 “Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” prasībām Vides pārskata 3. nodaļā ietverts esošā vides stāvokļa apraksts un raksturota iespējamā attīstība, ja plānošanas dokuments netiktu īstenots.

Vides pārskata ietveros detalizēti izvērtēto alternatīvu izvēles pamatojums vides aspektu kontekstā pieejamas 1. pielikuma tabulā un 5. nodaļas tabulās.

8.2. Problēmas nepieciešamās informācijas ieguvē

Ģeoloģiskie procesi

Pieejamā informācija par mūsdienu ģeoloģisko procesu veidu, izplatību un intensitāti ir nepietiekama, lai varētu veikt pilnvērtīgu to ietekmes novērtējumu uz konkrētiem risinājumiem vai apbūves teritorijām. Zinātniskajā literatūrā un atsevišķos ģeoloģiskās izpētes un kartēšanas materiālos ir vispārīgi aprakstīta atsevišķu procesu izplatība vai iespējamība, tomēr kartēšanas mērogs vai izpētes detalizācija ir nepietiekama, lai to izmantotu un piemērotu pilsētas vajadzībām. Vispusīgas ģeotehniskās un inženierģeoloģiskās izpētes laikā tiek veikts būvniecībai nelabvēlīgo nogulumu saguluma apstākļu novērtējums un iespējamā nelabvēlīgo ģeoloģisko procesu attīstība būvniecības un objekta ekspluatācijas laikā. Tomēr, izstrādājot dažāda līmeņa teritorijas plānojumus, ģeoloģiskās vides izmaiņu scenāriji netiek izstrādāti vai tiek aprakstīti vispārināti, neņemot vērā faktisko situāciju un pamatoti nenovērtējot bīstamo ģeoloģisko procesu aktivizēšanos. Informācijas sagatavošana par bīstamiem ģeoloģiskiem procesiem ir apgrūtināta saistībā ar informācijas novecošanu, ģeoloģisko pētījumu intensitātes sašaurināšanos un nepietiekamo ģeoloģisko risku novērtēšanu dažāda līmeņa plānošanā.

Pilnvērtīgi novērtēt ģeoloģisko procesu ietekmi saistībā ar Rīgas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumiem būtu iespējams, ja tiktu sagatavots Rīgas ģeoloģiskās vides apdraudētības pārskats un kartes, vismaz M 1:50 000, veicot bīstamo ģeoloģisko procesu potenciāli apdraudēto teritoriju precizēšanu un izpēti, kā arī kartogrāfiski attēlojot procesu izplatības robežas. Lai nodrošinātu informācijas aktualitāti un lielāku ticamību, ieteicams paplašināt un pilnveidot ģeoloģiskās vides monitoringu, iekļaujot upju un ūdenskrātuvju krastu monitoringu, novērtējot vēja erozijas, karsta un sufozijas monitoringa nepieciešamību un veikt ģeoloģiskās vides izmaiņu novērtēšanu saistībā ar globālā klimata pārmaiņām.

9. Iespējamie kompensēšanas pasākumi

Atbilstoši likumā “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” noteiktajam kompensējošie pasākumi ir jāparedz tādos gadījumos, ja plānošanas dokumenta īstenošana var negatīvi ietekmēt Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) vai Latvijā sastopamās Eiropas Savienības prioritārās sugas vai biotopus šajās teritorijās. Šādus kompensējošos pasākumus veic, lai nodrošinātu paredzētās darbības veikšanas vai plānošanas dokumenta īstenošanas negatīvo ietekmju līdzsvarošanu un teritorijas vienotības (viengabalainības) aizsardzību un saglabāšanu.

Likuma “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” 43(6) pants nosaka, ka “ja paredzētā darbība vai plānošanas dokumenta īstenošana negatīvi ietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000), darbību atļauj veikt vai dokumentu īstenošanai tikai tādos gadījumos, kad tas ir vienīgais risinājums un nepieciešams sabiedrībai nozīmīgu interešu, arī sociālo vai ekonomisko interešu, apmierināšanai”. Likuma 43. (7) pants nosaka, ka “ja Eiropas nozīmes aizsargājamā dabas teritorijā (Natura 2000) ir sastopamas Sugu un biotopu aizsardzības likumam pakārtotajā normatīvajā aktā noteiktās Latvijā sastopamās Eiropas Savienības prioritārās sugas vai biotopi, paredzēto darbību atļauj veikt vai plānošanas dokumentu īstenošanai tikai tādos gadījumos, kad tas ir vienīgais risinājums un nepieciešams sabiedrības veselības aizsardzības,

sabiedrības drošības vai vides aizsardzības interesēs” vai arī “plānošanas dokumentu īstenot arī tad, kad tas nepieciešams citu sabiedrībai sevišķi svarīgu interešu apmierināšanai, ja ir saņemts atzinums no Eiropas Komisijas”. Vides pārskata izstrādes procesā, ņemot vērā pieejamo informāciju, nav konstatēts, ka būtu nepieciešami kompensējošie pasākumi likuma “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” izpratnē.

10. Rīgas teritorijas plānojuma īstenošanas iespējamās būtiskās pārrobežu ietekmes novērtējums

Īstenojot Rīgas teritorijas plānojumu līdz 2030. gadam, nav paredzama būtiska pārrobežu ietekme.

11. Paredzētie pasākumi Rīgas teritorijas plānojuma īstenošanas monitoringa nodrošināšanai

Likums “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” (14.10.1998., ar grozījumiem, kas spēkā ar 01.01.2017.) nosaka, ka kompetentā institūcija (šajā gadījumā - Vides pārraudzības valsts birojs) Ministru kabineta noteiktajā termiņā sniedz atzinumu par Vides pārskatu, kā arī nosaka termiņus, kādos izstrādātājs pēc plānošanas dokumenta apstiprināšanas iesniedz kompetentajai institūcijai ziņojumu par plānošanas dokumenta īstenošanas tiešu vai netiešu ietekmi uz vidi, arī vides pārskatā neparedzētu ietekmi (monitoringa ziņojums). Vides pārraudzības valsts birojs ir izstrādājis metodiskos norādījumus monitoringa veikšanai plānošanas dokumentiem. Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumos Nr. 157 “Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” noteikts, ka plānošanas dokumenta īstenošanas monitoringam izmanto valsts statistikas datus, informāciju, kas iegūta, veicot vides monitoringu, kā arī citu informāciju, kas ir pieejama izstrādātājam.

Izstrādātājs sastāda monitoringa ziņojumu un atzinumā par vides pārskatu noteiktajā termiņā iesniedz to Vides pārraudzības valsts birojā. Monitoringa ziņojumā apkopo pieejamo informāciju un ietver vismaz ar plānošanas dokumenta īstenošanu saistīto vides stāvokļa izmaiņu un to tendenču raksturojumu.

Tabulā zemāk ir apkopoti vairāku veidu indikatori – tendenču indikatori (kas ne vienmēr būs tieši cēloņsakarīgi saistīti ar konkrētu RTP2030 risinājumu īstenošanas efektivitāti, bet raksturo vides stāvokļa izmaiņas un statusu uz monitoringa brīdi), RTP2030 īstenošanas indikatori, kā arī Rīgas pilsētas ilgtermiņa attīstības mērķu un rīcības virzienu rezultātīvo rādītāju indikatori (RIAS-R). Lai nodrošinātu pēc iespējas efektīvāku un saturiski pilnvērtīgāku monitoringu, ir rekomendēts pārskatīt un papildināt tabulā iekļautos īstenošanas indikatorus, gatavojot pirmo monitoringa ziņojumu; īpaša uzmanība pievēršama tiem indikatoriem, kuri izriet no RIAS-R un kuriem tabulā nav norādīti informācijas avoti vai skaidri definēts kvantitatīvi izteikts indikators. Tādējādi, izvērtējot uz monitoringa brīdi pieejamo informāciju, var paplašināt monitoringā izvērtējamo indikatoru tvērumu.

Lai nodrošinātu pēc iespējas pilnīgāku informāciju un analizētu izmaiņas ilgtermiņā, par pamatu ņemti indikatori, kuriem jau ir pieejamas salīdzinoši garas datu rindas.

11.1. tabula. Piedāvātie monitoringa indikatori

Nr.	Indikators	Paskaidrojums	Informācijas avots
1. Gaisa kvalitāte			
1.1.	Gaisa kvalitātes līmeņi pilsētā: Dienu skaits, kad tiek pārsniegts dienas robežlielums daļiņām PM ₁₀ ; Daļiņu PM ₁₀ gada vidējā koncentrācija; NO ₂ gada vidējā koncentrācija monitoringa stacijās; Benzola gada vidējā koncentrācija.	Pilsētvidē jāsasniedz vai jāuztur laba gaisa kvalitāte. Gaisa kvalitātes novērojumu valsts un pašvaldības tīkla gaisa kvalitātes novērojumu stacijās netiek pārsniegti gaisa kvalitātes normatīvi	RIAS-R LVĢMC (valsts monitoringa tīkls) RD MVD (pašvaldības monitoringa tīkls) Objekta īpašnieki vai piesārņojošās darbības veicēji (operatoru veiktais vides monitorings)
1.2.	Iedzīvotāju pozitīvs vērtējums par gaisa kvalitāti mikrorajonā/apkaimē.		RIAS-R Regulāra vienotā socioloģiskā aptauja
1.3.	Transporta infrastruktūras risinājumi: Krustojumi ar satiksmes komforta līmeni zemāku par D; Brauktuves bez cietā seguma.	Transporta intensitātei neatbilstoša satiksmes organizācija rada nozīmīgu piesārņojumu pilsētvidē Transporta kustība pa brauktuvēm bez cietā seguma rada nozīmīgu piesārņojumu pilsētvidē	RD PAD (EMME modelis) RD SD
1.4.	Detālplānojumu un lokālplānojumu skaits, kuros paredzēti pasākumi emisiju samazināšanai.	Indikators raksturo detālplānojumu un lokālplānojumu apjomu, kuru realizācijas procesā ir piemērotas TIAN 344. punkta prasības	RD PAD
1.5.	Objekta īpašnieku vai piesārņojošās darbības veicēju uzturēto gaisa kvalitātes monitoringa staciju skaits.	Indikators raksturo monitoringa tīkla attīstību, kas izveidots atbilstoši TIAN 345. punkta prasībām	Piesārņojošo darbību atļaujas
1.6.	Objekta īpašnieku vai piesārņojošās darbības veicēju uzturēto smaku monitoringa staciju skaits.	Indikators raksturo monitoringa tīkla attīstību, kas izveidots atbilstoši TIAN 349. punkta prasībām	Piesārņojošo darbību atļaujas
2. Virszemes un pazemes ūdens kvalitāte			
2.1.	Rīgas pilsētas virszemes ūdensobjektu ekoloģiskā kvalitāte:	Virszemes ūdensobjektiem jāsasniedz vai jāuztur	LVĢMC

	Biogēnu saturs; Peldvietu ūdens kvalitāte.	laba ekoloģiskā kvalitāte	Veselības inspekcija
2.2.	Ūdensapgādes un kanalizācijas apgādes infrastruktūra: Pieslēgumu skaits centralizētai ūdensapgādei; Pieslēgumu skaits centralizētajai kanalizācijai; Pieslēgumu skaits lokālai kanalizācijai; Pieslēgumu skaits lokālai ūdensapgādei; Decentralizēto kanalizācijas sistēmu skaits;	Pieslēgto mājāsaimniecību skaita palielināšana Rīgas kanalizācijas aglomerācijas robežās	“Rīgas Ūdens” Rīgas pilsētas būvvalde
3. Troksnis			
3.1.	Troksnim pakļauto iedzīvotāju skaits: Iedzīvotāju daļa, kas naktī pakļauti par 45 dB(A) lielākam troksnim; Iedzīvotāju daļa, kas naktī pakļauti par 50 dB(A) lielākam troksnim; Iedzīvotāju daļa, kas naktī pakļauti par 55 dB(A) lielākam troksnim.		RD MVD (Rīgas pilsētas stratēģiskā trokšņa karte) RIAS-R
3.2.	Teritorijas platība, kurā tiek pārsniegti trokšņa robežlielumi.		RD MVD (Rīgas pilsētas stratēģiskā trokšņa karte)
3.3.	Iedzīvotāju pozitīvs vērtējums par trokšņu līmeni mikrorajonā/apkaimē: Iedzīvotāju pozitīvs vērtējums par trokšņu līmeni mikrorajonā/apkaimē dienā; Iedzīvotāju pozitīvs vērtējums par trokšņu līmeni mikrorajonā/apkaimē naktī;		RIAS-R Regulāra vienotā socioloģiskā aptauja
3.4.	Īstenotie pasākumi trokšņa negatīvās ietekmes samazināšanai: Būvniecības ieceru skaits, kurām piemērotas TIAN 351. punkta prasības;	Indikators raksturo būvniecības ieceru apjomu, kuru realizācijas procesā ir ņemta vērā vides trokšņa negatīvā ietekme un plānoti pasākumi tās samazināšanai. Rīgas pilsētā tiek izbūvētas rindu mājas,	Rīgas pilsētas būvvalde RD Satiksmes departaments

	daudzdzīvokļu mājas, biroju ēkas, kultūras, izglītības un zinātnes, veselības aprūpes iestādes, viesnīcas vai līdzīgas tūrisma un atpūtas iestādes.
Būvniecības ieceru skaits, kurām vides trokšņa ietekmes mazināšanai pielietoti TIAN 356.2., 356.3, 356.4. punktos noteiktie principi prettrokšņa pasākumu plānošanā un projektēšanā;	Indikators raksturo to būvniecības ieceru skaitu, kuru plānošanas un projektēšanas procesa laikā ir rasti risinājumi teritorijas aizsardzībai pret vides troksni, būvju izvietojumam trokšņa mazāk ietekmētajās teritorijās, kā arī Rīgas pilsētā izbūvēto rindu māju, daudzdzīvokļu māju, biroju ēku, kultūras, izglītības un zinātnes, veselības aprūpes iestāžu, viesnīcu vai līdzīgu tūrisma un atpūtas iestāžu skaitu ar īpašu skaņas izolāciju. Šis indikators ļauj novērtēt RTP2030 nosacījumu nozīmi trokšņa ietekmes mazināšanai, kas pilsētas mērogā atspoguļosies kā izmaiņas indikatoru 3.1. un 3.2. vērtībās.
Izbūvēto vai pārbūvēto B kategorijas ielu posmu skaits/ garums, kur izbūves vai pārbūves procesā ir ieviesti prettrokšņa pasākumi atbilstoši TIAN 355. punkta prasībām;	Indikators raksturo RTP2030 nozīmi pilsētas galveno transporta koridoru radītās trokšņa ietekmes mazināšanā.
Objektu skaits, kuriem būvniecības ieceres apstiprināšanas procesā ir piemērotas TIAN 354. punkta prasības;	Indikators raksturo RTP2030 nozīmi savlaicīgai saimnieciskās darbības radīta trokšņa novērtēšanai un, ja nepieciešams, ietekmes mazināšanai, mazinot konfliktsituāciju rašanos plānošanas dokumenta īstenošanas laikā.
Būvniecības ieceru skaits, kurām piemērotas TIAN 165.4.2., 165.4.3., un 165.4.4. prasības.	Indikators raksturo paaugstināta lidostas trokšņa zonā izbūvēto, atjaunoto un pārbūvēto dzīvojamo un publisko ēku skaitu, kuras, pielietojot RTP2030 nosacījumus, pēc būvniecības pabeigšanas ir klasificējamas, kā ēkas ar īpašu skaņas izolāciju. Šis indikators ļauj novērtēt RTP2030 nosacījumu nozīmi trokšņa ietekmes mazināšanai, kas pilsētas

		mērogā atspoguļosies kā izmaiņas indikatora 3.1. vērtībā.	
4. Augsnes kvalitāte, piesārņojums un degradētās teritorijas			
4.1.	Potenciāli piesārņoto vietu skaits Rīgas teritorijā.		Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrs Datu turētājs: LVGMC
4.2.	Piesārņoto vietu skaits Rīgas teritorijā.		Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrs Datu turētājs: LVGMC
4.3.	Realizētie attīstības projekti piesārņotajās teritorijās, veicot teritorijas sanāciju.		Rīgas pilsētas būvvalde
5. Ietekme uz sabiedrību			
5.1.	Sociālās infrastruktūras objektu pieejamība: Sociālās infrastruktūras objektu skaits; Lokālplānojumu un detālplānojumu skaits, kuros plānoti jauni sociālās infrastruktūras objekti; Iedzīvotāju skaits, kuriem ir pieejami sociālās infrastruktūras objekti Valsts un pašvaldību funkciju nodrošināšanai nepieciešamo teritoriju TmP noteiktajā pieejamības rādiusā; Vidējais pašvaldības PII pieejamības un pieejamības kvalitātes vērtējums; Vidējais pašvaldības pamatskolu un vidusskolu pieejamības un pieejamības kvalitātes vērtējums; Vidējais kultūras iestāžu (t.sk. bibliotēku) pieejamības un pieejamības kvalitātes vērtējums; Vidējais sporta laukumu un sporta bāzu pieejamības un pieejamības kvalitātes vērtējums.	Publiskās apbūves teritoriju nenoteikšana veicina jaunu sociālās infrastruktūras objektu attīstību. RTP2030 noteiktā funkcionālā zona ir veicinājusi attīstību teritorijās, kuras RTP2006-2018 bija iekļautas Publiskās apbūves teritorijās. Izstrādājot lokālplānojumus un detālplānojumus, tiek paredzēti jauni sociālās infrastruktūras objekti atbilstoši TIAN prasībām sociālās infrastruktūras nodrošinājumam. Raksturo objektu telpisko izvietojumu.	Rīgas pilsētas būvvalde RD Īpašuma departaments RIAS-R Ekspertu veikts pētījums reizi četros gados
5.2.	Iedzīvotāju vērtējums par sociālās infrastruktūras pieejamību:		RIAS-R

	Iedzīvotāju pozitīvs vērtējums par pašvaldības pirmsskolas izglītības iestāžu pakalpojumu pieejamību; Iedzīvotāju pozitīvs vērtējums par pašvaldības vispārējās izglītības iestāžu (skolu) pakalpojumu pieejamību; Iedzīvotāju pozitīvs vērtējums par sportošanas un aktīvās atpūtas iespējām; Iedzīvotāju pozitīvs vērtējums par primārās veselības aprūpes ārstu (t.sk. ģimenes ārstu) pieejamību.		Ekspertu veikts pētījums reizi četros gados; Regulāra vienotā socioloģiskā aptauja
5.3.	Rekreācijas teritoriju pieejamība: Vidējais iedzīvotāju īpatsvars no kopējā iedzīvotāju skaita, kuriem 300 m rādiusā ap dzīvesvietu ir pieejamas dabas un apstādījumu teritorijas; Vidējais dabas un apstādījumu teritoriju pieejamības un pieejamības kvalitātes vērtējums; Vidējais iedzīvotāju īpatsvars no kopējā iedzīvotāju skaita, kuriem 500 m rādiusā ap dzīvesvietu ir pieeja publiskiem rotaļlaukumiem; Vidējais publisko rotaļlaukumu pieejamības un kvalitātes vērtējums; Rīgas sabiedrisko apstādījumu (dārzi, parki, skvēri) teritorijas; Iedzīvotāju skaits, kam pieejamas ūdensmalas ar publisku piekļuvi; Vidējais iedzīvotāju īpatsvars no kopējā iedzīvotāju skaita, kuriem 500 m rādiusā ap dzīvesvietu ir pieeja ūdensmalai; Vidējais ūdensmalu pieejamības un pieejamības kvalitātes vērtējums; Normatīvo aktu prasībām atbilstošas iekšzemes peldvietas.		Funkcionālais zonējums: RD PAD; SIA "Rīgas meži"; RD MVD; Deklarēto iedzīvotāju skaits: IeM Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde; RIAS-R Ekspertu veikts pētījums
5.4.	Iedzīvotāju pozitīvs vērtējums par dabas vides daudzumu un kvalitāti Rīgā kopumā.		RIAS-R Regulāra vienotā socioloģiskā aptauja
5.5.	Dzīvojamā fonda atbilstība mājokļu standartam: Dzīvojamais fonds vidēji uz vienu iedzīvotāju;		RIAS-R RD PAD aprēķini,

	Uzbūvētas dzīvojamās ēkas; Mājokļu labiekārtotība (aukstā ūdens apgāde (ūdensvads), karstā ūdens apgāde, kanalizācija, tīkla gāze, stacionārā elektriskā plīts); Jaunbūvēto daudzdzīvokļu namu skaits, kuros pieejama telpa bērnu ratiņu novietošanai; Jaunbūvēto daudzdzīvokļu namu skaits, kuros pieejama slēgta velonovietne; Vidējais mājokļa kvalitātes novērtējums; Vidējais iedzīvotāju īpatsvars no kopējā iedzīvotāju skaita, kuriem 300 m rādiusā ap dzīvesvietu ir veikals ar pirmās nepieciešamības precēm; Vidējais veikalu ar pirmās nepieciešamības precēm pieejamības vērtējums.		izmantojot CSP datus; Rīgas pilsētas būvvalde; Ekspertu veikts pētījums reizi četros gados
5.6.	Iedzīvotāju vērtējums par mājokļiem Rīgā: Iedzīvotāju pozitīvs vērtējums par mājokļu piedāvājumu Rīgā; Iedzīvotāju pozitīvs vērtējums par mājokļu kvalitāti Rīgā kopumā.		RIAS-R Regulāra vienotā socioloģiskā aptauja
5.7.	Komunālo pakalpojumu pieejamība: Centralizētās ūdensapgādes sistēmas pieejamība; Centralizētās kanalizācijas sistēmas pieejamība.		RIAS-R
5.8.	Vidējais personīgā transporta novietnes pieejamības un kvalitātes vērtējums.		RIAS-R Ekspertu veikts pētījums reizi četros gados
5.9.	Iedzīvotāju pozitīvs vērtējums par gājējiem domātās ielu infrastruktūras kvalitāti pilsētā.		RIAS-R Regulāra vienotā socioloģiskā aptauja
5.10.	Azartspēļu objektu skaits.	Kā norādīts Veselības ministrijas pētījumā par azartspēļu spēlēšanas, datorspēļu un pārmērīgas interneta lietošanas paradumiem Latvijā, vairākums aptaujāto atbalsta azartspēļu organizēšanas aizliegumu, pamatojoties uz to, ka azartspēļu vietu pieejamība izraisa atkarības	Rīgas dome

		rašanos, kas savukārt apliecina nepieciešamību ieviest stingrākās prasības spēļu zālēm un kazino.	
6. Materiālās vērtības:			
6.1.	Savākto sadzīves atkritumu apjoms.		RD MVD
6.2.	Atkritumu šķirošanas iespējas:		RD MVD RIAS-R Ekspertu veikts pētījums reizi četros gados
	Šķirotu atkritumu apjoms, % no kopējā atkritumu daudzuma;		
	Vidējais iedzīvotāju īpatsvars no kopējā iedzīvotāju skaita, kuriem 100 m rādiusā ap dzīvesvietu ir atkritumu šķirošanas punkts;		
	Vidējais dalīto atkritumu konteineru pieejamības un pieejamības kvalitātes vērtējums.		
7. Ilgtspējīga pilsētas mobilitāte			
7.1.	Veloinfrastruktūras nodrošinājums:		RD SD RIAS-R Ekspertu veikts pētījums reizi četros gados
	Veloceļu kopgarums Rīgā;		
	Pašvaldības uzstādīto publisko velonovietņu skaits pilsētā;		
	Vidējais veloceliņu (velomaršrutu) pieejamības un kvalitātes vērtējums.		
7.2.	Iedzīvotāju vērtējums par veloinfrastruktūru Rīgā:		RIAS-R Regulāra vienotā socioloģiskā aptauja
	Iedzīvotāju pozitīvs vērtējums par esošo veloceliņu kvalitāti Rīgā;		
	Iedzīvotāju pozitīvs vērtējums par iespēju pārvietoties ar velosipēdu Rīgā.		
7.3.	Stāvparku skaits.	Veicina sabiedriskā transporta plašāku izmantošanu	RD SD
7.4.	Sabiedriskā transporta nodrošinājums:		RD SD RIAS-R Ekspertu veikts pētījums reizi četros gados RP SIA “Rīgas satiksme”
	Vidējais iedzīvotāju īpatsvars no kopējā iedzīvotāju skaita, kuriem 300 m rādiusā ap dzīvesvietu ir sabiedriskā transporta pietura(-s);		
	Sabiedriskā transporta joslu kopgarums;		
	Ar pilsētas sabiedrisko transportu (autobuss, trolejbuss, tramvajs, mikroautobusi) pārvadāto pasažieru skaits;		
	Vidējais sabiedriskā transporta pieejamības un pieejamības		

	kvalitātes vērtējums.		
7.6.	Iedzīvotāju vērtējums par sabiedrisko transportu:		RIAS-R Regulāra vienotā socioloģiskā aptauja
	Iedzīvotāju vērtējums par sabiedriskā transporta pieejamību;		
	Iedzīvotāju vērtējums par sabiedriskā transporta pakalpojumu kvalitāti.		
7.7.	Vidējais ielu tīkla pieejamības un kvalitātes vērtējums.		RIAS-R Ekspertu veikts pētījums reizi četros gados
7.8.	Iedzīvotāju pozitīvs vērtējums par gājējiem domātās ielu infrastruktūras kvalitāti pilsētā.		RIAS-R Regulāra vienotā socioloģiskā aptauja
7.9.	Ceļu satiksmes negadījumu skaits pilsētas robežās.		RIAS-R CSDD
7.10.	Pašvaldības ielu garums.		RIAS-R RD SD
8. Dabas daudzveidība			
7.1.	Īpaši aizsargājamo biotopu platības Rīgā.	Īpaši aizsargājamo biotopu platību nesamazināšanās, kā izejas datus pieņemot biotopu inventarizācijas rezultātus	DDPS "OZOLS" pieejamā informācija
7.2.	Izstrādāti un realizēti labiekārtojuma projekti īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, izstrādāti atbilstoši Apstādījumu struktūras un publisko ārtelpu TmP un Ūdens teritoriju un krastmalu TmP vadlīnijām.	Samazināta antropogēnā slodze uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām	Rīgas pilsētas būvvalde
7.3.	Sertificēta sugu un biotopu aizsardzības jomas eksperta atzinumi:	Indikators raksturo būvniecības ieceru apjomu, kuru realizācijas procesā ir piemērotas TIAN 47. punkta prasības. Indikators raksturo detālplānojumu un lokālplānojumu apjomu, kuru realizācijas procesā ir piemērotas TIAN 47. punkta prasības.	Rīgas pilsētas būvvalde
	Būvniecības ieceru skaits, kurām pievienots sertifikēta sugu un biotopu aizsardzības jomas eksperta atzinums;		
	Detālplānojumu un lokālplānojumu skaits, kuriem pievienots sertifikēta sugu un biotopu aizsardzības jomas eksperta atzinums.		
9. Rūpniecisko avāriju riska objekti			
8.1.	Iedzīvotāju skaits teritorijās, kurās pārsniegts nenožīmīgais	Cilvēku drošība un aizsardzība rūpniecisko	Drošības attālumi: RD

	individuālā riska līmenis.	avāriju gadījumā	PAD Deklarēto iedzīvotāju skaits: IeM Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde
8.2.	Paaugstinātas bīstamības objekti: A kategorijas paaugstinātas bīstamības objektu skaits; B kategorijas paaugstinātas bīstamības objektu skaits; C kategorijas paaugstinātas bīstamības objektu skaits; Objektu skaits, kuriem būvniecības ieceres apstiprināšanas procesā ir piemērotas TIAN 357. punkta prasības; Objektu skaits, kuriem būvniecības ieceres apstiprināšanas procesā ir piemērotas TIAN 362.3. un 363. punktu prasības.	Indikatori raksturo būvniecības ieceru apjomu, kuru realizācijas procesā ir izvērtētas iespējamo avāriju sekas un/vai risks.	Rīgas pilsētas būvvalde
10. Klimata pārmaiņas – citi faktori			
9.1.	Autotransporta ar alternatīvu piedziņu uzlādes staciju / punktu nodrošinājums: Elektromobiļu uzlādes stacijas gada beigās; Elektromobiļu lēnās uzlādes vietas (elektroenerģijas avots RP SIA "Rīgas satiksme"); Citu alternatīvu uzlādes staciju/punktu skaits .	Publiski pieejamu / brīvpieejas autotransporta ar alternatīvu piedziņu uzlādes staciju / punktu skaits	RD SD RIAS-R
9.2.	Teritoriju, kas pakļautas applūšanas riskam pārvaldība: No applūšanas riska atbrīvotās teritorijas; Teritorijas, kas pakļautas applūšanas riskam ar 1% varbūtību; Teritorijas, kas pakļautas applūšanas riskam zonā starp 10% un 1% applūduma robežām.	Realizētie pretplūdu pasākumi	
9.3.	Uzstādīto brīvpieejas dzeramā ūdens punktu skaits.	Uzstādīto brīvpieejas dzeramā ūdens punktu skaits pludmalēs, parkos u.c. publiskās vietās	RD MVD
11. Ainavas			
11.1.	Vēsturisko ēku pārbūve un atjaunošana:		
	Vēsturisku ēku pārbūvju/atjaunošanu skaits;		

	Gadījumu skaits, kad vēsturisku ēku pārbūvē/atjaunošanā izmantoti neatbilstoši materiāli (plastmasas logi, plastmasas fasādes apdares dēļi, u.tml.), kas izriet no TIAN 99.14. punkta un TIAN prasībām vēsturiskām būvēm: 101.8. punkts, 102. punkts, 105.4. punkts;		
	Atjaunotu vēsturisko ēku īpatsvars attiecībā pret nojauktām vēsturiskām ēkām un to vietā uzceltām jaunbūvēm;	Palielinās atjaunotu vēsturisko ēku īpatsvars attiecībā pret nojauktām vēsturiskām ēkām un to vietā uzceltām jaunbūvēm, kas izriet no TIAN nosacījuma par kopējās platības palielināšanu, ja tiek saglabāta vēsturiskā būve: 105.6., 105.7., 106.1., 106.2., 1050.4. punkts; 99.4. punkts	
	Degradētu vēsturiski vērtīgu ēku skaits.	Samazinās degradētu vēsturiski vērtīgu ēku daudzums (īpatsvars), kas izriet no TIAN 105.6., 105.7., 106.1., 106.2., 1050.4. punktiem	
11.2.	Vēsturiska bruģa seguma platības atjaunošana.	Atjaunots vēsturiskais bruģa segums apbūves aizsardzības teritorijās un pilsētbūvniecības pieminekļu teritorijās, kas izriet no TIAN 101.1. punkta, 5.4.1. nodaļas	
11.3.	Lokālplānojumi aizsargājamās apbūves teritorijās un pilsētbūvniecības pieminekļu teritorijās, kuros precizēti apbūves parametri un robežas, skaits.	Izstrādāti lokālplānojumi apbūves parametru un robežu precizēšanai, kas izriet no TIAN 109.1. punkta	
11.4.	Ielas pārbūves un atjaunošanas projektu, kuros iekļauta koku aleju saglabāšana un atjaunošana, skaits.	Ielas pārbūves un atjaunošanas projektā ietverta koku aleju saglabāšana un atjaunošana, kas izriet no TIAN 99.8., 101.3. punkta, 5.4.1. nodaļas	
11.5.	Degradētās teritorijas pilsētā: īpašuma departamenta identificēto graustu skaits; Realizētie attīstības projekti piesārņotajās teritorijās, veicot teritorijas sanāciju.		Rīgas domes struktūrvienību apkopotā informācija
11.6.	Iedzīvotāju vērtējums par vides kvalitāti:		

Iedzīvotāju pozitīvs vērtējums par apbūvētās vides kvalitāti Rīgā kopumā;	RIAS-R Regulāra vienotā socioloģiskā aptauja
Iedzīvotāju pozitīvs vērtējums par apbūvētās vides kvalitāti savā apkaimē.	

12. Kopsavilkums

Vides pārskats ir sagatavots Rīgas teritorijas plānojumam līdz 2030. gadam (turpmāk – RTP2030). RTP2030 izstrāde tika uzsākta, pamatojoties uz Rīgas domes 03.07.2012. lēmumu Nr. 4936 “Par Rīgas teritorijas plānojuma izstrādes uzsākšanu” (grozījumi ar Rīgas domes 22.10.2013. lēmumu Nr. 314).

Lai novērtētu teritorijas plānojuma iespējamo būtisko ietekmi uz vidi, plānošanas dokumentam tiek veikts stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums, kura ietvaros tiek sagatavots Vides pārskats. Šis Vides pārskats ir sagatavots saskaņā ar likumu “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumiem Nr. 157 “Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”. Vides pārskatu sagatavoja SIA “Estonian, Latvian & Lithuanian Environment”.

SIVN ietvaros tika ņemti vērā izstrādātie tematiskie plānojumi (turpmāk arī – TmP), kas veido RTP2030 konceptuālo daļu, sniedzot tajā ietvertu specifisko jautājumu risinājumu pamatojumu un vadlīnijas citu plānošanas dokumentu izstrādē. TmP risina dažādus ar teritorijas izmantošanu saistītus pilsētbūvnieciskos jautājumus atbilstoši pilsētas stratēģiskajām nostādnēm. TmP ir izstrādāti, balstoties uz normatīvo regulējumu un ekspertu sagatavotajiem pētījumiem, darbā iesaistot sabiedrību un valsts un pašvaldības institūcijas. Kopumā tika sagatavoti un aplūkoti 11 TmP:

- 1) Rīgas kultūrvēsturisko teritoriju TmP;
- 2) Mājokļu attīstības TmP;
- 3) Uzņēmējdarbības funkciju nodrošināšanai nepieciešamo teritoriju TmP;
- 4) Meliorācijas attīstības TmP;
- 5) Ūdens teritoriju un krastmalu TmP;
- 6) Apstādījumu struktūras un publisko ārtelpu TmP;
- 7) Aizsargjoslu un aprobežojumu TmP;
- 8) Transporta attīstības TmP;
- 9) Ainavu TmP;
- 10) Valsts un pašvaldības funkciju nodrošināšanai nepieciešamo teritoriju TmP;
- 11) Rīgas brīvostas TmP.

No ietekmes uz vidi viedokļa TmP tika vērtēti procesa ietvaros, sniedzot rekomendācijas to uzlabošanai darba gaitā.

Veicot SIVN, tika vērtēti gan teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi, gan plānojuma grafiskā daļa un pielikumi, kā arī ņemti vērā citi RTP2030 izstrādes ietvaros sagatavotie dokumenti (t.sk. Paskaidrojuma raksts). SIVN ietvaros tika analizēta plānošanas dokumenta ietekme uz vides aspektiem, kas noteikti atbilstoši normatīvo aktu un līguma prasībām.

Teritorijas plānojumā iekļauto risinājumu (gan TIAN, gan grafiskās daļas) ietekme uz vides aspektiem tika izvērtēta, pamatojoties uz identificētajiem ietekmes novērtējuma kritērijiem, kas apkopoti Vides pārskata 2. nodaļā. Vērtējumā tika analizēts RTP2030 risinājumu iespējamo ietekmju būtiskums, veids un ilgums, un Vides pārskatā vērtējums atspoguļots vairākām plānojuma redakcijām. Vides eksperti iesaistījās RTP2030 redakciju vērtēšanā un konsultēšanā arī sākotnējām RTP2030 versijām.

Ietekmju izvērtējuma rezultātā tika sagatavoti ieteikumi ietekmju samazināšanai (Vides pārskata 7. nodaļa). Daļa no rekomendētajiem ieteikumiem tika iestrādāti RTP2030, kas arī ir atspoguļots 7. nodaļas tabulā. Jāatzīmē, ka, vērtējot plānošanas dokumenta ietekmi uz vidi, netika konstatētas izslēdzošas ietekmes, līdz ar to risinājumi, kas nav iestrādāti RTP2030, ir vērtējami kā ieteikumi turpmākai ietekmju mazināšanai.

Kopumā ekspertu vērtējumā RTP2030 ir izstrādāts, ievērojot Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030.

gadam noteiktos mērķus, veicinot ilgtspējīgu pilsētas plānošanu. SIVN ietvaros netika konstatētas izslēdzošas ietekmes, kas nepieļautu RTP2030 īstenošanu.

Veicot esošā stāvokļa novērtējumu, secināts, ka ir vairāki aspekti, kuriem pievēršama īpaša uzmanība, lai nodrošinātu atbilstību normatīvo aktu prasībām – t.sk., gaisa kvalitāte, troksnis un virszemes ūdensobjektu stāvoklis. Attiecībā uz šīm trim vides jomām konstatēts, ka pašlaik tiek pārsniegti vides kvalitātes normatīvi, kā arī attiecībā uz ūdensobjektiem – pastāv risks nesasniegt labu ūdensobjektu stāvokli noteiktajā termiņā, tādējādi nenodrošinot normatīvajos aktos un ES direktīvā noteikto prasību izpildi. Līdz ar to, veicot RTP2030 risinājumu potenciālo ietekmju novērtējumu, eksperti īpaši pievērša uzmanību tam, lai, izmantojot pašvaldības kompetenci teritorijas plānošanas jomā, veicinātu vides stāvokļa uzlabošanu vai nepasliktināšanos attiecībā uz šiem aspektiem.

Pievēršoties katram no augstākminētajiem aspektiem individuāli, attiecībā uz gaisa kvalitāti lielākos piesārņojošo vielu emisijas apjomus rada transports (autotransports, dzelzceļa satiksme un kuģošana) un mājstāvēkļu individuālā apkure. Lokāls paaugstināts gaisa piesārņojuma līmenis dažās Rīgas teritorijās saistīts ar ražošanas uzņēmumiem. TIAN iekļautie nosacījumi attiecībā uz gaisa kvalitāti atsevišķi risina mājstāvēkļu individuālās apkures radītās gaisa piesārņojuma problēmas pilsētas zonās ar paaugstinātu piesārņojuma līmeni, kā arī pievēršas lokālai gaisa piesārņojuma problēmu risināšanai, izvirzot nosacījumus piesārņojošām darbībām. TIAN arī ietver prasības jaunu apstādījumu izveidei, kas vērtējams pozitīvi no gaisa aizsardzības viedokļa. No gaisa aizsardzības viedokļa pozitīvi vērtēta plānošanas pēctecība transporta sistēmas attīstības jomā, t.sk. tematiskajos plānos izvērtēto un plānojumā iestrādāto ilgtermiņa alternatīvu attīstība, kas var atslogot pilsētas centrālo daļu no transporta, t.sk. jaunas dzelzceļa līnijas attīstība un kravu transporta novirzīšana no centra. Kā būtiska pozitīva izmaiņa vērtējams TIAN risinājums, kas pieļauj Rīgas pilsētas pašvaldības teritorijā noteikt īpaša režīma zonu, kurā (kopumā vai tās daļās) pašvaldība ir tiesīga uzlikt nodevas personām, kuru transportlīdzekļi iebrauc attiecīgajā īpaša režīma zonā. “Zemās emisiju zonas” izveide Rīgas centrā, detalizēti izvērtējot un pamatojot nepieciešamo ierobežojumu apjomu un vienlaikus nodrošinot pārdomātu transporta kustības shēmu ārpus “zemās emisiju zonas”, ir viena no Rīgas pilsētas gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programmas ietvaros plānotajām rīcībām, kam ir sagaidāma tieša būtiski pozitīva ietekme uz transporta emisiju samazinājumu pilsētas problemātiskajās teritorijās.

Izstrādājot RTP2030, ir vērtēts trokšņa piesārņojuma un ietekmes līmenis Rīgas pilsētas teritorijā, kā arī analizēta līdzšinējā pašvaldības pieredze un iespējas samazināt trokšņa piesārņojumu. TIAN nosaka specifiskas prasības apbūves teritoriju aizsardzībai pret troksni un trokšņa avotu izvietojumam pilsētā, kas saistītas gan ar teritorijas izmantošanas veidu, gan iespējamo ietekmes nozīmīgumu.

Attiecībā uz virszemes un pazemes ūdens kvalitāti, kopumā ņemot, RTP2030 ir iekļauti dažādi nosacījumi, lai novērstu jaunu piesārņojumu (pieslēgumu ierīkošana centralizētai kanalizācijas sistēmai, peldvietu ierīkošanas nosacījumi, nosacījumi dārza māju apbūvei, piestātņu veidošanas nosacījumi, attīstāmo krastmalu noteikšana u.c.) un līdz ar to nepasliktinātu esošo ūdensobjektu kvalitāti, kā arī risinātu esošā piesārņojuma problēmas (piesārņoto vietu sanācijai, potenciāli piesārņoto vietu apsaimniekošanai; notekūdeņu apsaimniekošanai teritorijās, kurās nav ierīkota centralizēta kanalizācija, u.c.). Līdz 2030. gadam tiek paredzēts pakāpeniski palielināt centralizētajai kanalizācijas sistēmai pievienoto pieslēgumu skaitu, pārējās vietās paredzot decentralizētos risinājumus. Svarīgi nodrošināt, ka jutīgās vietās (piemēram, pie Ķīšezera un Juglas ezera) netiek pieļauta intensīvas apbūves attīstīšana, ja vienlaicīgi netiek nodrošināta notekūdeņu novadīšana centralizētā kanalizācijas sistēmā, lai nepieļautu notekūdeņu slodzes būtisku pieaugumu uz šiem ūdensobjektiem.

Bez augstāk aprakstītajiem aspektiem, tika analizēti arī citi vides aspekti. Attiecībā uz ietekmi uz sabiedrību un materiālajām vērtībām kopumā, RTP2030 risinājumi vērtējami pozitīvi, tomēr sagaidāmā ietekme nav būtiska. Pozitīvi vērtējama tendence uzturēt dažādas teritorijas, kas nepieciešamas rekreācijas, socializēšanās un veselības veicināšanas funkcijām, kā piemēram, parki, mežaparki, skvēri, pludmales u.c..

Tāpat pozitīvi vērtējama nosacījumu izvirzīšana transporta ar alternatīviem piedziņas veidiem attīstības veicināšanai, kas ir būtisks risinājums ne tikai materiālo vērtību, bet arī klimata pārmaiņu un ilgtspējīgas pilsētas mobilitātes kontekstā. Tomēr tiešu būtisku pozitīvu ietekmi varētu panākt, nosakot minimālo uzlādes punktu skaitu jaunbūvējamajos objektos transportlīdzekļiem ar alternatīviem piedziņas veidiem. Tāpat gan materiālo vērtību (resursu efektivitātes), gan klimata pārmaiņu kontekstā svarīgi būtu pēc iespējas vairāk veicināt energoefektivitāti, ko ir iespējams veikt, nosakot energoefektivitātes prasības, piem., āra apgaismojumam. Tā kā šos jautājumus var risināt ne tikai caur teritorijas plānojumu, bet arī citu procesu ietvaros (piemēram, būvniecības process, publisko iepirkumu process), Vides pārskatā norādīts, kādu citu procedūru vai procesu ietvaros attiecīgos risinājumus vajadzētu īstenot. Lai nodrošinātu efektīvu teritorijas izmantošanu, jāveicina arī degradēto teritoriju attīstība, kas aktuāla arī vides piesārņojuma kontekstā.

SIVN ietvaros atsevišķi aplūkoti tādi ar klimata pārmaiņām saistītie faktori kā plūdi un mitruma režīms. Kopumā RTP2030 iekļautie risinājumi, vērtējot kontekstā ar ārējo normatīvo aktu prasībām, vērtējami pozitīvi. Jānorāda, ka RTP2030 nav ietverti nosacījumi par apbūvi teritorijās starp 10% un 1% applūduma robežu; pēc konsultācijām ar RDPAD tika panākta vienošanās, ka šis teritorijas izmantošanas aprobežojums informatīvi tiek atspoguļots Paskaidrojuma rakstā.

SIVN ietvaros tika izvērtēti gan aktuālajā redakcijā, gan RTP2030 1. redakcijā iekļautie nosacījumi attiecībā uz rūpniecisko avāriju riska objektiem. RTP2030 aktuālajā redakcijā ietvertais risinājums apvienojumā ar funkcionālo zonējumu nodrošina atbilstošus izmantošanas ierobežojumus ap esošajiem rūpniecisko avāriju riska objektiem un veicina vienotu pieeju drošības attālumu noteikšanai rūpniecisko avāriju riska objektiem, kā arī jaunu objektu plānošanā esoša rūpniecisko avāriju riska objekta riska zonā un izmaiņu veikšanai rūpniecisko avāriju riska objektos. Aktuālais risinājums no riska pārvaldības viedokļa vērtējams pozitīvi, jo ietver sistēmisku pieeju objektu ietekmes un savstarpējās iedarbības novērtēšanai. No risku pārvaldības viedokļa nav pilnībā rasts risinājums aprobežojumu noteikšanai un nosacījumu maiņas pamatojumam, kas attiecas uz dzīvojamo un publisko apbūvi gar dzelzceļiem, pa kuriem pārvadā naftu, naftas produktus, bīstamas ķīmiskas vielas un produktus.

Atsevišķos risinājumos RTP2030 ir iestrādāti nosacījumi, kas uzlabos dabas daudzveidības aizsardzību vai radīs priekšnoteikumus bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai; plānojumā iestrādātie risinājumi tika saskaņoti ar Dabas aizsardzības pārvaldi.

RTP2030 kontekstā aplūkoti arī tādi urbānajā vidē savstarpēji cieši saistīti aspekti kā ainavas un kultūras mantojums. Kopumā abos gadījumos RTP2030 ir iekļauti nosacījumi gan ainavu, gan kultūrvēsturisko objektu aizsardzībai. Lai veicinātu augstāku kultūrvēstures objektu aizsardzības līmeni un kompleksu pieeju ainavu aizsardzībai un attīstībai, eksperti sagatavoja ieteikumus, kas daļēji ņemti vērā RTP2030. Tā kā šiem ieteikumiem ir rekomendējošs raksturs, tad tiem ieteikumiem, kas nav iestrādāti RTP2030, ieteicams meklēt risinājumus nākotnē.

Lai gan RTP2030 SIVN ietvaros ir vērtēti arī ģeoloģiskie procesi, kopumā informācija par mūsdienu ģeoloģisko procesu attīstību Rīgas teritorijā pieejamajos informācijas materiālos ir fragmentēta un vispārināta, nesniedzot konkrētas procesu izplatības robežas, līdz ar to apgrūtinot iespēju padziļināti novērtēt RTP2030 ietekmes ģeoloģisko procesu risku kontekstā. Vērtējot RTP2030, izejot no pieejamās informācijas, kopumā RTP2030 ir pieejami risinājumi, kuros ir iekļauti nosacījumi, kas veicina ģeoloģisko procesu izpēti un var samazināt ģeoloģisko procesu riskus.

SIVN ietvaros tika izvērtētas arī vairākas alternatīvas, kas izriet no plānošanas dokumentos (gan apstiprinātajās versijās, gan dokumentu projektos, kas nodoti publiskai apspriešanai) iekļautajiem potenciālajiem risinājumiem. Tāpat kā risinājumu izvērtējums, arī alternatīvu izvērtējums tika veikts 2 etapos. Pēc sākotnējā novērtējuma rezultāti tika iesniegti RDPAD, un dažas no alternatīvām tika pilnībā vai

daļēji iestrādātas RTP2030. Attiecībā uz 0 alternatīvu, kas paredz, ka plānošanas dokuments netiek īstenots, ņemot vērā, ka esošais teritorijas plānojums zaudēs spēku, 0 alternatīva netiek uzskatīta par potenciāli realizējamu.

SIVN laikā netika konstatēta būtiska pārrobežu ietekme, kā arī nav nepieciešams noteikt kompensējošos pasākumus.

1. pielikums. RTP2030 ietekmes uz vidi novērtējuma tabula

BŪTISKUMS	+ vērā ņemama pozitīva ietekme	Iespējams, ka risinājuma īstenošana veicinās kvantitatīvus vai kvalitatīvus uzlabojumus vides/aspekta kvalitātē, salīdzinot ar pamatstāvokli.
	++ nozīmīga pozitīva ietekme	Ļoti iespējams, ka risinājuma īstenošana veicinās būtiskus kvantitatīvus vai kvalitatīvus uzlabojumus vides/ aspekta kvalitātē; tiks sasniegti normatīvajos aktos un vadlīnijās noteiktie vides kvalitātes normatīvi, kā arī tiks nodrošināta plānošanas dokumentos noteikto mērķu sasniegšana.
	- vērā ņemama negatīva ietekme	Iespējams, ka risinājuma īstenošana veicinās kvantitatīvu vai kvalitatīvu vides stāvokļa/aspekta kvalitātes pasliktināšanos, salīdzinot ar pamatstāvokli.
	-- nozīmīga negatīva ietekme	Ļoti iespējams, ka risinājuma īstenošanas rezultātā var tikt pārkāpti normatīvajos aktos noteiktie vides/ aspekta kvalitātes robežlielumi vai normatīvo aktu prasības vides jomā, vai var rasties būtiska negatīva ietekme uz vidi/ aspektu, salīdzinot ar pamatstāvokli. Netiks sasniegti plānošanas dokumentos noteiktie mērķi.
	+/- ietekme nav zināma	Ietekme nav zināma (t.sk., dēļ informācijas trūkuma par pamatstāvokli)
	0 ietekme nav/ ietekme nav būtiska	Nav paredzamas kvalitatīvi vai kvantitatīvi novērtējamas izmaiņas vides/ aspekta stāvoklī un ietekmē uz sabiedrības tiesībām vides jomā.
VEIDS	T – tieša ietekme	Ietekme, kas izriet tieši no risinājuma īstenošanas.
	N – netieša ietekme	Ietekme, kas varētu pastarpināti rasties no risinājuma īstenošanas.
ILGUMS	Ī – īslaicīga ietekme	Ietekme, kas izpaužas noteiktu, īsu laika periodu (piemēram, ietekme būvniecības laikā)
	V/I – vidēja termiņa un ilglaicīga ietekme	Risinājuma īstenošana rada pastāvīgu, atkārtotu vai ilgstošu ietekmi
	n/a – nav attiecināms	Gadījumos, kad ietekme nav vai ietekme nav zināma un tās ilgumu un to, vai tā būs tieša, nav iespējams paredzēt, tabulā atzīmēts vērtējums n/a – nav attiecināms.
	(...)	Vērtējums iekavās nozīmē, ka RTP2030 2.0 redakcijā attiecīgais risinājums mainījās salīdzinājumā ar 1.0 redakciju. Tādā gadījumā iekavās sniegts iepriekšējā RTP2030 risinājuma vērtējums, bet bez iekavām – aktuālā RTP2030 risinājuma vērtējums.
	[...]	Vērtējums kvadrātiekvā nozīmē, ka RTP2030 3.0 redakcijā attiecīgais risinājums mainījās salīdzinājumā ar 2.0 redakciju. Tādā gadījumā iekavās sniegts iepriekšējā RTP2030 risinājuma vērtējums, bet bez iekavām – aktuālā RTP2030 risinājuma vērtējums.
	Svītrots teksts	Ar svītrojumu atzīmētas nodaļas, kas ir dzēstas 2.0 vai 3.0 redakcijā.

Nr.	Risinājums	Ietekmes uz vides aspektiem													
		Dabas daudzveidība	Ietekme uz sabiedrību				Augšnes kvalitāte	Ūdens kvalitāte	Klimatiskie faktori		Materiālās vērtības	Kultūrvēsture	Ainavas	Ilgtspējīga pilsētas mobilitāte	Ģeoloģiskie procesi
			Labvēlīga dzīves vide	Troksnis	Gaiss	Risks			Plūdi, mitruma režīms	Citi					
1.	Visā teritorijā atļautā izmantošana	0	+	0	+	0	0	+	+	++	+	0	0	+/-	+/-
		n/a	T	n/a	T	n/a	n/a	N	N	N	T	n/a	n/a	T	n/a
		n/a	V/I	n/a	V/I	n/a	n/a	V/I	n/a	V/I	V/I	n/a	n/a	V/I	n/a
2.	Visā teritorijā aizliegtā izmantošana	0	+	0	0	0	+	+/-	0	0	0	+	+	0	+
		n/a	T	n/a	n/a	n/a	T	N	n/a	n/a	n/a	T	T	n/a	T
		n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	V/I	V/I	n/a	n/a	n/a	V/I	V/I	n/a	V/I
3.	Neatbilstoša izmantošana un neatbilstoša zemes vienība	0	+/-	0	+/-	+/-	0	0	0	0	0	+/-	0	0	0
		n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
		n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
4.	Teritorijas pagaidu izmantošana	0	+/-	0	+/-	+/-	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
		n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
5.	Zemes ierīcība	0	+	0	0	0	0	+	+	0	0	0	+	0	0
		n/a	N	n/a	n/a	n/a	n/a	N	N	n/a	n/a	n/a	N	n/a	n/a
		n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	n/a	n/a
6.	Zemes vienību veidošana	-	+	0	0	0	0	0	0	0	0	+/-	0	0	0
		N	T	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
		V/I	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
**	Nosacījumi lielmēroga dzīvojamās apbūves teritoriju iekšpagalmu organizācijai	0	+	0	+/-	0	0	+/-	0	0	0	0	0	0	0
		n/a	T	n/a	n/a	n/a	n/a	N	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
		n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
7.	Prasības piekļūšanai zemes vienībām	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0
		n/a	T	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	T	n/a
		n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	n/a
8.	Prasības vides pieejamības nodrošināšanai publiskajā ārtelpā	0	++	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0
		n/a	T	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	T	n/a
		n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	n/a
9.	Apstādījumi un aizsargājamie biotopi	+	++	+/-	+/-	0	0	0	0	0	+	++	+	0	+/-
		T	T	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	N	N	T	n/a	n/a
		V/I	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	V/I	V/I	n/a	n/a
10.1.	Mežaparku ierīkošanas, pārbūves un izmantošanas nosacījumi	+	++	0	+	0	0	0	0	(0) +	0	+	+/-	-	0
		N	T	n/a	N	n/a	n/a	n/a	n/a	(n/a) T	n/a	N	T	N	n/a
		V/I	V/I	n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	(n/a) V/I	n/a	V/I	V/I	V/I	n/a
10.2.	Mežaparkiem nosakāma nepieciešamība izstrādāt lokālplānojumus*	+	++	0	+	0	0	0	0	0	0	+	++	0	+
		T	T	n/a	N	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	N	N	n/a	T
		V/I	V/I	n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	V/i	V/I	n/a	V/I
11.	Parku ierīkošanas, pārbūves un izmantošanas nosacījumi	+	++	0	+	0	0	0	+	+	0	+	+	-	0
		T	T	n/a	N	n/a	n/a	n/a	N	T	n/a	N	T	N	n/a
		V/I	V/I	n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	n/a	V/I	V/I	V/I	n/a

Nr.	Risīnājums	Ietekmes uz vides aspektiem													
		Dabas daudzveidība	Ietekme uz sabiedrību				Augšnes kvalitāte	Ūdens kvalitāte	Klimatiskie faktori		Materiālās vērtības	Kultūrvēsture	Ainavas	Ilgtspējīga pilsētas mobilitāte	Ģeoloģiskie procesi
			Labvēlīga dzīves vide	Troksnis	Gaiss	Risks			Plūdi, mitruma režīms	Citi					
12.	Skvēru un koplietošanas pagalmu ierīkošanas, pārbūves un izmantošanas nosacījumi	0	++	0	0	0	0	0	0	(0) +	0	+	+	0	0
		n/a	T	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	(n/a) T	n/a	N	T	n/a	n/a
		n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	(n/a) V/I	n/a	V/I	V/I	n/a	n/a
13.	Tematisko parku un atrakciju parku ierīkošanas, pārbūves un izmantošanas nosacījumi	0	+	+	0	0	0	0	0	0	0	+	+	-	0
		n/a	T	T	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	N	T	T	n/a
		n/a	V/I	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	V/I	V/I	n/a
14.	Labiekārtotu ūdensmalu ierīkošanas un izmantošanas nosacījumi	0	+	0	0	0	0	+	0	+	0	+	+	0	+/-
		n/a	T	n/a	n/a	n/a	n/a	N	n/a	T	n/a	N	T	n/a	N
		n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	n/a	V/I	n/a	V/I	V/I	n/a	n/a
15.	Peldvietu ierīkošanas un izmantošanas nosacījumi [nodaļai mainīta secība]	0	+	0	0	0	0	+	0	0	0	0	+	+	0
		n/a	T	n/a	n/a	n/a	n/a	N	n/a	n/a	n/a	n/a	T	T	n/a
		n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	V/I	n/a
17.1.	Nosacījumi ģimenes dārziņiem	+/-	+	0	+/-	0	0	+	+	0	0	0	0	0	0
		n/a	T	n/a	T	n/a	n/a	T	T	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
		n/a	V/I	n/a	V/I	n/a	n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
17.2.	Pastāvīgajos ģimenes dārziņos būvējamo māju maksimālā platība – atkarīga no dārza platības*	+/-	-	0	+/-	0	0	+/-	+	0	0	0	0	0	0
		n/a	T	n/a	T	n/a	n/a	N	T	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
		n/a	V/I	n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
**	Kapsētu ierīkošanas nosacījumi	+/-	0	0	0	0	+/-	+/-	0	0	+	+/-	+/-	0	0
		N	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	N	n/a	n/a	N	n/a	n/a	n/a	n/a
		V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	I	n/a	n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a
**	Lolojumdzīvnieku kapsētu ierīkošanas nosacījumi	+/-	0	0	0	0	+/-	+/-	0	0	+	+/-	+/-	0	0
		N	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	N	n/a	n/a	N	n/a	n/a	n/a	n/a
		V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	n/a	n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a
18.	Kultūras mantojuma objekti	+/-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	+	0	0
		n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	T	T	n/a	n/a
		n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	V/I	n/a	n/a
19.1.	Kultūras pieminekļi un apbūves aizsardzības teritorijas	+/-	(+) ++	0	0	0	0	0	0	0	0	+	+	0	0
		n/a	N	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	T	T	n/a	n/a
		n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	V/I	n/a	n/a
19.2.	Pilsēt būvniecības pieminekļiem un apbūves aizsardzības teritorijām pieļaujama stāvu skaits jānosaka, ņemot vērā teritorijai vērtīgāko un raksturīgāko apbūves mērogu *	0	++	0	0	0	0	0	0	0	0	+	++	0	0
		n/a	N	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	T	T	n/a	n/a
		n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	V/I	n/a	n/a
20.	Būvniecība vēsturiskajā apbūvē	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	0
		n/a	N	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	T	n/a	n/a
		n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	n/a	n/a

Nr.	Risinājums	Ietekmes uz vides aspektiem													
		Dabas daudzveidība	Ietekme uz sabiedrību				Augšnes kvalitāte	Ūdens kvalitāte	Klimatiskie faktori		Materiālās vērtības	Kultūrvēsture	Ainavas	Ilgtspējīga pilsētas mobilitāte	Ģeoloģiskie procesi
			Labvēlīga dzīves vide	Troksnis	Gaiss	Risks			Plūdi, mitruma režīms	Citi					
21.	Fasāžu krāsojums un elementi [nodaļai mainīta secība]	0	+	0	0	0	0	0	0	0	-	0	+	0	0
		n/a	N	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	T	n/a	T	n/a	n/a
		n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	n/a	V/I	n/a	n/a
22.	Prasības pietātnēm, peldbūvju izvietojumam un citai izmantošanai krastmalā, ūdensmalā vai ūdeņu teritorijā	0	+	0	+/-	0	0	+/-	+	0	0	0	+	+/-	+/-
		n/a	T	n/a	T	n/a	n/a	N	T	n/a	n/a	n/a	T	T	n/a
		n/a	V/I	n/a	V/I	n/a	n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	V/I	n/a
23.	Meliorācijas sistēmas, poldera infrastruktūra, dabīgās noteces un applūstošās teritorijas	0	+	0	0	-	0	+/-	-	0	0	0	-	0	+/-
		n/a	T	n/a	n/a	N	n/a	N	N	n/a	n/a	n/a	N	n/a	N
		n/a	V/I	n/a	n/a	V/I	n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	n/a	n/a
24.	Reljefa un augšnes virskārtas aizsardzība	0	+/-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+/-	0	+/-
		n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	T
		n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
25.1.	Aizsargjoslas un citi teritorijas izmantošanas aprobežojumi	0	0	(0)+	0	(+) +/-	0	+	+	0	0	+	0	0	+
		n/a	N	(n/a) N	n/a	(T) N	n/a	N	N	n/a	n/a	T	N	n/a	T
		n/a	V/I	(n/a) V/I	n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	Ī	n/a	n/a
26.	Prasības degvielas uzpildes un gāzes uzpildes stacijām un transportlīdzekļu apkopes būvēm	0	0	0	(+) -	(-) +/-	+	+	0	0	0	0	0	0	+
		n/a	n/a	n/a	N	T	T	N	n/a	n/a	n/a	n/a	N	n/a	T
		n/a	n/a	n/a	V/I	V/I	V/I	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	Ī	n/a	n/a
**	Īpašā režīma zona	0	0	+	++	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0
		n/a	n/a	T	T	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	N	n/a
		n/a	n/a	V/I	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	n/a
27.	Būvniecība piesārņotās un potenciāli piesārņotās teritorijās [nodaļai mainīta secība]	0	+	0	0	0	+	+	0	0	0	0	0	0	+
		n/a	N	n/a	n/a	n/a	T	T	n/a	n/a	n/a	n/a	N	n/a	T
		n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	V/I	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	Ī	n/a	V/I
28.	Prasības gaisa kvalitātes uzlabošanai [nodaļai mainīta secība]	0	+/-	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0
		n/a	T	n/a	T un N	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	N	T	n/a
		n/a	n/a	n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	n/a
29.	Aizsardzība pret troksni [nodaļai mainīta secība]	0	+	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		n/a	N	T	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	T	n/a	n/a
		n/a	V/I	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	n/a	n/a
**	Bīstamie objekti [nodaļai mainīta secība]	0	+	0	0	++	0	+/-	0	0	0	0	0	0	+
		n/a	N	n/a	n/a	T	n/a	N	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	T
		n/a	V/I	n/a	n/a	V/I	n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I
30.1.	Prasības transportlīdzekļu novietņu skaitam un izvietojumam	0	-	+/-	+/-	0	0	0	0	[+] 0	+	0	0	+	0
		n/a	T	N	N	n/a	n/a	n/a	n/a	[N] n/a	n/a	n/a	N	T	n/a
		n/a	V/I	V/I	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	[V/I] n/a	n/a	n/a	V/I	V/I	n/a
30.2.	Autostāvvietu skaita samazināšana Rīgas pilsētas centrālajā daļā*	0	+	+/-	+	0	0	0	0	+	0	+	+	++	0
		n/a	N	N	T	n/a	n/a	n/a	n/a	N	n/a	N	T	T	n/a
		n/a	V/I	V/I	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	n/a	V/I	V/I	V/I	n/a

Nr.	Risinājums	Ietekmes uz vides aspektiem													
		Dabas daudzveidība	Ietekme uz sabiedrību				Augšnes kvalitāte	Ūdens kvalitāte	Klimatiskie faktori		Materiālās vērtības	Kultūrvēsture	Ainavas	Ilgtspējīga pilsētas mobilitāte	Ģeoloģiskie procesi
			Labvēlīga dzīves vide	Troksnis	Gaiss	Risks			Plūdi, mitruma režīms	Citi					
31.	Prasības transportlīdzekļu novietnēm	0	+	0	+	0	+	+	0	0	0	0	+	+	0
		n/a	T	n/a	T	n/a	T	N	n/a	n/a	n/a	n/a	T	T	n/a
		n/a	V/I	n/a	V/I	n/a	V/I	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	V/I	n/a
33.	Prasības ielām un piebraucamajiem ceļiem	0	+	+	+	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0
		n/a	N	N	T	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	N	T	n/a
		n/a	V/I	V/I	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	V/I	n/a
**	Apbūve starp sarkanajām līnijām	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	+	0	0
		n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
		n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
34.	Prasības inženiertehniskās apgādes tīkliem un objektiem	0	0	+	(+)0	0	0	(-) +/-	0	0	0	0	0	0	0
		n/a	n/a	T	T	n/a	n/a	T	n/a	n/a	n/a	n/a	T	n/a	n/a
		n/a	n/a	V/I	V/I	n/a	n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	n/a	n/a
35.	Apbūves parametri	0	+	0	+/-	0	0	0	0	0	0	+/-	[0] +/-	0	+/-
		n/a	N	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	[T] n/a	n/a	n/a
		n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	[V/I] n/a	n/a	n/a
36.	Apbūves augstums un stāvu skaits	0	+/-	0	0	0	0	0	0	0	0	+/-	+/-	0	0
		n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
		n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
37.	Būvju izvietojums zemes vienībā un būvju izkārtojums	0	0	0	0	[+/-] +	0	0	0	0	0	0	-	0	+/-
		n/a	N	n/a	n/a	N	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	T	n/a	n/a
		n/a	V/I	n/a	n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	n/a	n/a
38.	Būvlandes	0	+/-	0	+/-	0	0	0	0	0	0	0	+	0	+/-
		n/a	n/a	n/a	N	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	T	n/a	n/a
		n/a	n/a	n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	n/a	n/a
39.	Redzamības brīvlauki	0	+/-	0	0	0	0	0	0	0	0	+/-	0	0	0
		n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	N	n/a	n/a
		n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	n/a	n/a
40.	Prasības priekšpagalmiem	0	+/-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+/-	0
		n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	T	N	n/a
		n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	V/I	n/a
41.	Perimetrālās apbūves noteikumi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	T	n/a	n/a
		n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	n/a	n/a
42.	Atkritumu konteineru (tvertņu) novietnes, sadzīves atkritumu dalītās savākšanas punkti un citi atkritumu saimniecības objekti	0	+	0	0	0	+	+	+	0	+	+	0	0	+
		n/a	N	n/a	n/a	n/a	T	N	N	n/a	n/a	N	N	n/a	N
		n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	V/I	V/I	n/a	n/a	n/a	Ī	V/I	n/a	n/a

Nr.	Risīnājums	Ietekmes uz vides aspektiem													
		Dabas daudzveidība	Ietekme uz sabiedrību				Augšnes kvalitāte	Ūdens kvalitāte	Klimatiskie faktori		Materiālās vērtības	Kultūrvēsture	Ainavas	Ilgtspējīga pilsētas mobilitāte	Ģeoloģiskie procesi
			Labvēlīga dzīves vide	Troksnis	Gaiss	Risks			Plūdi, mitruma režīms	Citi					
44.	Nožogojumi	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		n/a	N	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	T	n/a	n/a
		n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	n/a	n/a
46.	Pazemes būves un pazemes stāvi	0	+/-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	+/-
		n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	N	n/a	n/a
		n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	n/a	n/a
47.	Stihiju postījumu atjaunošana	0	+/-	0	+/-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	N	n/a	n/a
		n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
48.	Labiekārtojuma infrastruktūras, citu ārtelpas elementu un īslaicīgas lietošanas būvju izvietojanas kārtība	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	+/-	0	+	0
		n/a	N	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	T	T	n/a
		n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	Ī	V/I	V/I	n/a
49.	Apgaismojums, apgaismes ķermeņi	0	(+) ++	0	0	0	0		0	-	--	0	0	0	0
		n/a	N	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	T	T	n/a	N	n/a	n/a
		n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	V/I	n/a	V/I	n/a	n/a
**	Daudzdzīvokļu māju un to teritoriju labiekārtojums	0	++	0	+/-	0	0	+/-	0	0	0	0	0	0	0
		n/a	T	n/a	N	n/a	n/a	N	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
		n/a	V/I	n/a	V/I	n/a	n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
50.	Prasības sociālās infrastruktūras nodrošinājumam	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		n/a	N	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
		n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
51.	Savrupmāju apbūves teritorija (DzS1), (DzS2), (DzS3) [jaunajā redakcijā izdalīts atsevišķi]	0	+	0	0	0	0	0	0	0	-	0	-	+/-	+/-
		n/a	T	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	T	N	n/a
		n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	V/I	n/a
52.	Mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorija (DzM1), (DzM2), (DzM3) (DzM4) [jaunajā redakcijā izdalīts atsevišķi]	0	+	0	0	0	0	-	0	0	-	0	0	+/-	+/-
		n/a	T	n/a	n/a	n/a	n/a	T	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	N	n/a
		n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	n/a
53.	Daudzstāvu dzīvojamās apbūves teritorija (DzD1), (DzD2) [jaunajā redakcijā izdalīts atsevišķi]	0	+	0	0	0	0	0	0	0	-	0	0	+	+/-
		n/a	T	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	N	n/a
		n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	n/a
54.	Publiskās apbūves teritorija	0	n/a	0	n/a	n/a	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
		n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
55.	Jauktas centra apbūves teritorija (JC1), (JC2), (JC3), [jaunajā redakcijā izdalīts atsevišķi]	0	+	+	+	+	+	=	0	0	-	0	-	+/-	+/-
		n/a	T	T	T	T	T	N	n/a	n/a	n/a	n/a	T	N	n/a
		n/a	V/I	V/I	V/I	V/I	V/I	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	V/I	n/a
56.	Jauktas centra apbūves teritorija (JC4)	0	+	(+)-	(+)+/-	+	+	0	0	0	-	0	0	+/-	+/-
		n/a	T	T	T	T	T	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	N	n/a
		n/a	V/I	V/I	V/I	V/I	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	n/a

Nr.	Risinājums	Ietekmes uz vides aspektiem													
		Dabas daudzveidība	Ietekme uz sabiedrību				Augsnes kvalitāte	Ūdens kvalitāte	Klimatiskie faktori		Materiālās vērtības	Kultūrvēsture	Ainavas	Ilgtspējīga pilsētas mobilitāte	Ģeoloģiskie procesi
			Labvēlīga dzīves vide	Troksnis	Gaiss	Risks			Plūdi, mitruma režīms	Citi					
57.1.	Jauktas centra apbūves teritorija (JC5) (t.sk., Voleri, Krēmeri, Kundziņsala, Mangaļsala)	0	+	-	-	-	+	0	0	0	-	0	0	+/-	+/-
		n/a	T	T	T	N	T	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	N	n/a
		n/a	V/I	V/I	V/I	V/I	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	n/a
57.2.	Jauktā centra apbūves teritorija RBO teritorijā (nosacījumi atbilstoši Ostas Tmp) (Voleri, Krēmeri, Kundziņsala, Mangaļsala)*	0	+	-	--	--	0	0	0	0	-	0	+	+/-	+/-
		n/a	N	T	T	N	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	T	N	n/a
		n/a	V/I	V/I	V/I	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	V/I	n/a
57.3.	Rūpnieciskās apbūves teritorija (Voleri, Krēmeri, Kundziņsala, Mangaļsala)*	0	-	+	+	+	0	0	0	0	-	0	-	+/-	+/-
		n/a	N	T	T	N	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	T	N	n/a
		n/a	V/I	V/I	V/I	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	V/I	n/a
58.	Jauktas centra apbūves teritorija (JC6)	0	+	+	+	+	+	0	0	0	-	0	+	+/-	+/-
		n/a	T	T	T	N	T	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	T	N	n/a
		n/a	V/I	V/I	V/I	V/I	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	V/I	n/a
**	Jauktas centra apbūves teritorija (JC7)	n/a	n/a	0	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	+/-
		n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
		n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
**	Jauktas centra apbūves teritorija (JC8)	0	+	n/a	0	0	0	+/-	0	0	0	0	0	0	+/-
		n/a	N	n/a	n/a	n/a	n/a	N	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
		n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
59.1.	Rūpnieciskās apbūves teritorija (R)	0	0	+	+	+	+	0	0	0	-	0	0	+/-	+/-
		n/a	n/a	T	T	T	T	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	N	n/a
		n/a	n/a	V/I	V/I	V/I	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	n/a
59.2.	Atļaut zinātniski pētniecisko iestāžu būvniecību Rūpniecības apbūves teritorijās*	0	+	0	+/-	+/-	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		n/a	N	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
		n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
60.	Transporta infrastruktūras teritorija (TR1)	0	+/-	0	0	0	0	0	0	0	0	+/-	0	+/-	+/-
		n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	N	n/a	T	n/a
		n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	n/a	V/I	n/a
61.	Transporta infrastruktūras teritorija (TR2)	0	+/-	0	0	0	0	0	0	0	0	+/-	0	+/-	+/-
		n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	N	n/a	T	n/a
		n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	n/a	V/I	n/a
62.	Transporta infrastruktūras teritorija (TR3)	0	+/-	0	0	0	0	0	0	0	0	+/-	0	+/-	+/-
		n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	N	n/a	T	n/a
		n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	n/a	V/I	n/a
64.	Tehniskās apbūves teritorija (TA1)	0	+	0	0	(+) +/-	0	0	0	0	0	0	0	+/-	+/-
		n/a	T	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	N	n/a
		n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	n/a
**	Tehniskās apbūves teritorija (TA2)	0	+	0	0	(+) +/-	0	0	0	0	0	0	0	+/-	+/-
		n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
		n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
65	Dabas un apstādījumu teritorija (DA1)	+	+	0	+	0	0	+/-	0	0	0	0	--	+/-	+/-
		T	T	n/a	N	n/a	n/a	N	n/a	n/a	n/a	n/a	T	N	n/a
		V/I	V/I	n/a	V/I	n/a	n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	V/I	n/a

Nr.	Risinājums	Ietekmes uz vides aspektiem													
		Dabas daudzveidība	Ietekme uz sabiedrību				Augšnes kvalitāte	Ūdens kvalitāte	Klimatiskie faktori		Materiālās vērtības	Kultūrvēsture	Ainavas	Ilgtspējīga pilsētas mobilitāte	Ģeoloģiskie procesi
			Labvēlīga dzīves vide	Troksnis	Gaiss	Risks			Plūdi, mitruma režīms	Citi					
66.	Dabas un apstādījumu teritorija (DA2)	+	+	0	+	0	0	+/-	0	0	0	0	+	+/-	+/-
		T	T	n/a	N	n/a	n/a	N	n/a	n/a	n/a	n/a	T	N	n/a
		V/I	V/I	n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	V/I	n/a
67.	Dabas un apstādījumu teritorija (DA3)	0	+	0	+/-	0	0	+/-	0	0	0	0	0	+/-	0
		n/a	T	n/a	n/a	n/a	n/a	N	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	N	n/a
		n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	n/a
68.	Dabas un apstādījumu teritorija (DA4)	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	0	n/a	-	n/a	n/a
		n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	T	n/a	n/a
		n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	n/a	n/a
69.	Mežu teritorija	0	n/a	n/a	n/a	n/a	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
		n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
70.	Lauksaimniecības teritorija	0	n/a	n/a	n/a	n/a	0	+/-	0	0	0	0	0	0	0
		n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
		n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
71.	Ūdeņu teritorija (Ū1)	0	+	0	0	0	0	-	0	0	0	+/-	0	+/-	+/-
		n/a	T	n/a	n/a	n/a	n/a	T	n/a	n/a	n/a	N	N	N	T
		n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	V/I	Ī	V/I	n/a
72.	Ūdeņu teritorija (Ū2)	0	+	0	- (+)	0	0	+/-	0 (+/-)	0	0	+/-	-	+/-	+/-
		n/a	N	n/a	N	n/a	n/a	T	n/a	n/a	n/a	N	T	N	T
		n/a	V/I	n/a	V/I	n/a	n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	V/I	Ī	V/I	n/a
73.	Ūdeņu teritorija (Ū3)	0	+	0	n/a	n/a	0	n/a	0	0	0	+/-	0	+/-	+/-
		n/a	T	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	N	T	N	T
		n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	V/I	V/I	n/a
**	Teritorijas, kurās ierīkojamas centralizētas kanalizācijas sistēmas (TIN11)	+	+	0	0	0	0	+	+/-	0	0	0	0	0	0
		N	T	n/a	n/a	n/a	n/a	T	N	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
		V/I	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
**	Teritorijas, kurās ierīkojamas centralizētas ūdensapgādes sistēmas (TIN12)	0	+	0	0	0	0	+	+/_	0	0	0	0	0	0
		n/a	T	n/a	n/a	n/a	n/a	T	N	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
		n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
74.	Tehniskās infrastruktūras attīstības teritorija (TIN11)	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		n/a	N	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
		n/a	Ī	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
75.	Labiekārtota pludmale (TIN13) [nodaļai mainīta secība un zonas apzīmējums]	+	+	0	0	0	0	+/-	0	+	0	0	0	+/-	+/-
		T	T	n/a	n/a	n/a	n/a	N	n/a	T	n/a	n/a	n/a	N	N
		V/I	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	V/I	Ī
**	Teritorija ar paaugstinātu apzaļumojuma īpatsvaru (TIN14)	+	+	+/-	+/-	0	0	+/-	+/-	+	0	0	+	0	0
		T/N	T	N	N	n/a	n/a	N	N	T	n/a	n/a	T	n/a	n/a
		V/I	V/I	I	I	n/a	n/a	I	I	V/I	n/a	n/a	V/I	n/a	n/a
76.	Pilsētas maģistrāļu ilgtermiņa attīstības teritorija (TIN 27) [nodaļai mainīta secība un zonas apzīmējums]	-	+/-	+/-	++	+	0	+/-	0	0	0	+/-	+/-	+/-	+/-
		T	n/a	T	T	T	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	N	n/a	N	n/a
		V/I	n/a	V/I	V/I	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	n/a	V/I	n/a
**	Pilsēt būvniecības pieminekļa teritorija (TIN15) [nodaļai mainīta secība un zonas apzīmējums]	0	++	0	0	0	0	0	0	0	0	+	+	0	0
		n/a	N	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	N	N	n/a	n/a
		n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	V/I	n/a	n/a

Nr.	Risinājums	Ietekmes uz vides aspektiem													
		Dabas daudzveidība	Ietekme uz sabiedrību				Augsnes kvalitāte	Ūdens kvalitāte	Klimatiskie faktori		Materiālās vērtības	Kultūrvēsture	Ainavas	Ilgtspējīga pilsētas mobilitāte	Ģeoloģiskie procesi
78.	Mangaļsalas retinātas savrupmāju apbūves teritorija (TIN21)	(-)+	+/-	0	-	-	0	+/-	0	0	0	0	-	+/-	+/-
		T	n/a	n/a	N	N	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	T	N	n/a
		V/I	n/a	n/a	V/I	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	V/I	n/a
**	Teritorija starp Gustava Zemgala gatvi, Ķīšezera ielu, Kokneses prospektu un vēsturisko Mežaparka apkaimes apbūvi (TIN22)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+/-
		n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
		n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
**	Teritorija Sužos (TIN23)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+/-
		n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
		n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
**	Eksportosta un tai pieguļošā teritorija (TIN24)	0	0	0	0	0	0	0	+/-	0	0	0	0	0	+/-
		n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
		n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
**	Zaķusala (TIN 25)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
		n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
**	Tumes iela 25 (TIN26)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
		n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
**	Mežaparks (TIN27)	+/-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		N	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
		V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
79.	Teritorija, kurai izstrādājams detālplānojums	0	n/a	n/a	n/a	n/a	0	+/-	0	0	0	0	-	0	0
		n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
		n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
80.	Apbūves aizsardzības teritorija (TIN41)	[0] +	+	0	0	0	0	+	0	0	0	+	-	+/-	0
		[n/a] T	T	n/a	n/a	n/a	n/a	N	n/a	n/a	n/a	T	T	N	n/a
		[n/a] V/I	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	V/I	V/I	n/a
81.	Ainaviski vērtīga teritorija	0	+/-	n/a	0	0	0	+/-	0	0	0	+/-	+/-	0	0
		n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	T	n/a	n/a	n/a
		n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	n/a	n/a	n/a
82.	Vietējas nozīmes lauksaimniecības teritorija	0	+/-	n/a	0	0	0	+/-	0	0	0	0	0	0	0
		n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
		n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
83.	Rail Baltica teritorija (TIN71)	0	+/-	+/-	+	0	0	+/-	0	+/-	0	+/-	0	0	+/-
		n/a	n/a	n/a	N	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	T	n/a	n/a	n/a
		n/a	n/a	n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	n/a	n/a	n/a
84.	Degradēta teritorija	0	+/-	0	0	0	+/- (-)	+/-	0	0	0	0	-	0	0
		n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	N	n/a	n/a	n/a	n/a	T	n/a	n/a
		n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	n/a	n/a
85.	Prasības lokālplānojumiem	+/-	0	+/-	+/-	+/-	0 (+)	+	+	0	0	+	+	+/-	0(+)
		T	n/a	T	T	T	n/a (N)	N	N	n/a	n/a	T	N	T	n/a(N)
		V/I	n/a	V/I	V/I	V/I	n/a (V/I)	V/I	n/a	n/a	n/a	V/I	V/I	V/I	n/a

Nr.	Risinājums	Ietekmes uz vides aspektiem													
		Dabas daudzveidība	Ietekme uz sabiedrību				Augsnes kvalitāte	Ūdens kvalitāte	Klimatiskie faktori		Materiālās vērtības	Kultūrvēsture	Ainavas	Ilgtermiņa pilsētas mobilitāte	Ģeoloģiskie procesi
**	Prasības detālplānojumiem	+/-	0	+/-	0	0	0	0	+/-	0	0	+/-	+	+/-	0
		N	n/a	T	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	N	T	n/a
		V/I	n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	V/I	n/a
86.	Citi nosacījumi/ prasības	0	0	+/-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		n/a	n/a	T	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
		n/a	n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
87.1.	Dzīvojamās apbūves teritoriju paplašināšana atbilstoši RTP2030 zonējumam	-	-	+/-	+/-	+/-	0	+/-	0	0	0	0	+/-	+/-	+/-
		T	T	N	N	N	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	N	n/a
		V/I	V/I	V/I	V/I	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	n/a
87.2.	Dzīvojamās apbūves teritoriju nepaplašināšana atbilstoši Māj. TmP*	+	+	0	0	0	0	+/-	0	0	0	0	+/-	+/-	0
		n/a	T	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	N	n/a
		n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	n/a
88.1.	Dzīvojamās apbūves attīstīšana ražošanai nozīmīgās teritorijās	0	+/-	+/-	+/-	+/-	0	+/-	0	0	0	0	+/-	+/-	+/-
		n/a	T	T	T	N	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	N	n/a
		n/a	V/I	V/I	V/I	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	n/a
88.2.	Ierobežojumi dzīvojamās apbūves attīstībai ražošanas teritorijās*	0	+	0	+	+	0	+/-	0	0	0	0	+/-	+/-	+/-
		n/a	T	n/a	T	N	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	N	n/a
		n/a	V/I	n/a	V/I	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	n/a
89.1.	Apkaimju centriem nav noteikti īpaši nosacījumi	0	-	0	0	0	0	0	0	0	0	+/-	0	+/-	0
		n/a	N	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	N	n/a	N	n/a
		n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	n/a	V/I	n/a
89.2.	Apkaimju centru noteikšana TIAN kā teritorijas ar īpašiem noteikumiem*	0	++	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	+/-	0
		n/a	T	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	T	n/a	N	n/a
		n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	n/a	V/I	n/a
90.1.	RTP 2030 nav iekļautas obligātās lokālplānojuma teritorijas no ŪdTmp	0	0	0	0	0	0	+/-	0	0	0	0	-	0	0
		n/a	N	n/a	n/a	n/a	n/a	N	n/a	n/a	n/a	n/a	N	n/a	n/a
		n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	n/a	n/a
90.2.	RTP 2030 iekļauta obligātās lokālplānojuma teritorijas no ŪdTmp*	0	+	0	0	0	0	+/-	0	0	0	0	+	0	0
		n/a	N	n/a	n/a	n/a	n/a	N	n/a	n/a	n/a	n/a	N	n/a	n/a
		n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	n/a	n/a
91.1.	Ražošanas objektu izvietošana Rīgas pilsētā – klasifikācijai izmanto vairākus parametrus	0	+	+	+	+	0	0	0	0	0	0	+/-	0	0
		n/a	N	N	N	N	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
		n/a	V/I	V/I	V/I	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
91.2.	Ražošanas objektu izvietošana Rīgas pilsētā – klasifikācijai izmanto informāciju par bīstamajām vielām*	0	-	+/-	-	-	0	0	0	0	0	0	+/-	0	0
		n/a	N	N	N	N	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
		n/a	V/I	V/I	V/I	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
94.1.	Nav risinājumu dzelzceļa kravas pārvadājumu radītās ietekmes mazināšanai pilsētas centrā un Pārdaugavā	0	-	-	-	--	0	0	0	0	0	0	-	-	+/-
		n/a	N	T	T	N	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	T	T	n/a
		n/a	V/I	V/I	V/I	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	V/I	n/a
94.2.	Dzelzceļa kravas pārvadājumu radītās ietekmes mazināšana pilsētas centrā un Pārdaugavā, apejot Rīgas centru*	0	+	+	+	++	0	0	0	0	0	+	+	+	+/-
		n/a	N	T	T	N	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	T	T	T	n/a
		n/a	V/I	V/I	V/I	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	V/I	V/I	n/a

Nr.	Risinājums	Ietekmes uz vides aspektiem														
		Dabas daudzveidība	Ietekme uz sabiedrību				Augsnes kvalitāte	Ūdens kvalitāte	Klimatiskie faktori		Materiālās vērtības	Kultūrvēsture	Ainavas	Ilgtspējīga pilsētas mobilitāte	Ģeoloģiskie procesi	
95.1.	3 dažādi augstuma apbūves soļi un apbūve līdz 6 stāviem arī perifērijā	0	-	0	0	0	0	+/-	0	0	0	+/-	-	0	0	
		n/a	T	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	T	n/a	n/a	
		n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	V/I	n/a	n/a
95.2.	Apbūve perifērijā – līdz 3 stāviem, priekšpilsētā – līdz 5*	0	+	0	0	0	0	+/-	0	0	0	+/-	0	0	0	
		n/a	T	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
		n/a	V/I	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a

* Ar violeto krāsojumu tabulā ir atzīmētas izvērtētās alternatīvas.
** Atzīmēti risinājumi, kas iekļauti RTP2030 pēdējās izvērtētajās redakcijās, līdz ar to tiem nav piešķirts kārtas numurs.

2. pielikums. Izvērtēto alternatīvu saraksts

Risinājuma nr. ¹⁰⁴	Risinājuma alternatīvas nr.	Risinājuma alternatīva	Paskaidrojums	Avots (t.sk., TmP)
10.	10.1. (izvēlētā alternatīva)	Nosacījumi mežaparku ierīkošanai, pārbūvēšanai un izmantošanai	TIAN neietver prasību mežaparkiem izstrādāt lokālplānojumus	TIAN
	10.2. (izvērtētā alternatīva)	Mežaparkiem nosakāma nepieciešamība izstrādāt lokālplānojumus	Saskaņā ar Ainavu TmP jādetaizē dabas struktūras attīstības nosacījumi. Vēlams noteikt detalizētas prasības teritorijas labiekārtojumam, kā arī jāidentificē gadījumi, kad būtu jāpiemēro detalizēta plānošanas procedūra. Tā kā vēra ņemamu mežaparku Rīgā nav tik daudz, tad eksperta ieskatā tiem nepieciešams izstrādāt lokālplānojumus.	Ainavu TmP (3.2. nodaļa)
17.	17.1. (izvēlētā alternatīva I)	Pastāvīgajos ģimenes dārziņos būvējamo māju maksimālā platība – vienota	TIAN paredz, ka, neatkarīgi no dārza platības, pastāvīgajos ģimenes dārziņos atļauta vienstāva dārza māju apbūve ar maksimālo apbūves laukumu 25 m ² . Novietņu lielums pastāvīgajiem ģimenes dārziņiem nav noteikts, tomēr pat pagaidu dārziņos atļauts būvēt īslaicīgas lietošanas ēkas ar maksimālo apbūves laukumu 5 m ² .	TIAN (2.10.7. nodaļa)
	17.2. (izvērtētā alternatīva II)	Pastāvīgajos ģimenes dārziņos būvējamo māju maksimālā platība – atkarīga no dārza platības	Apstādījumu struktūras un publisko ārtelpu tematiskajā plānojumā noteikts, ka <i>“pēc lokālplānojuma izstrādes pastāvīgajos ģimenes dārziņos, kur iznomājamā platība lielāka par 100m², pieļaujama tipveida vienstāva dārza māju apbūve ar maksimālo apbūves laukumu 25 m². Pastāvīgajos ģimenes dārziņos, kur iznomājamā platība ir mazāka par 100 m², nav pieļaujama dārzu māju apbūve, bet ir atļauta dārza instrumentu novietne ne lielāka par 5 m².”</i>	Apstādījumu struktūras un publisko ārtelpu tematiskais plānojums (4.1.7. nodaļa)
	19.1. (izvēlētā alternatīva)	Kultūras pieminekļi un apbūves aizsardzības teritorijas	TIAN nosacījumi pieļauj visās pilsētbūvniecības pieminekļu un apbūves aizsardzības teritorijās 3 un vairāk stāvu apbūvi	TIAN (1. pielikums)

¹⁰⁴ Risinājuma nr. atbilstoši 1. pielikuma “RTP2030 ietekmes uz vidi novērtējuma tabulā” izmantotajai risinājumu numerācijai

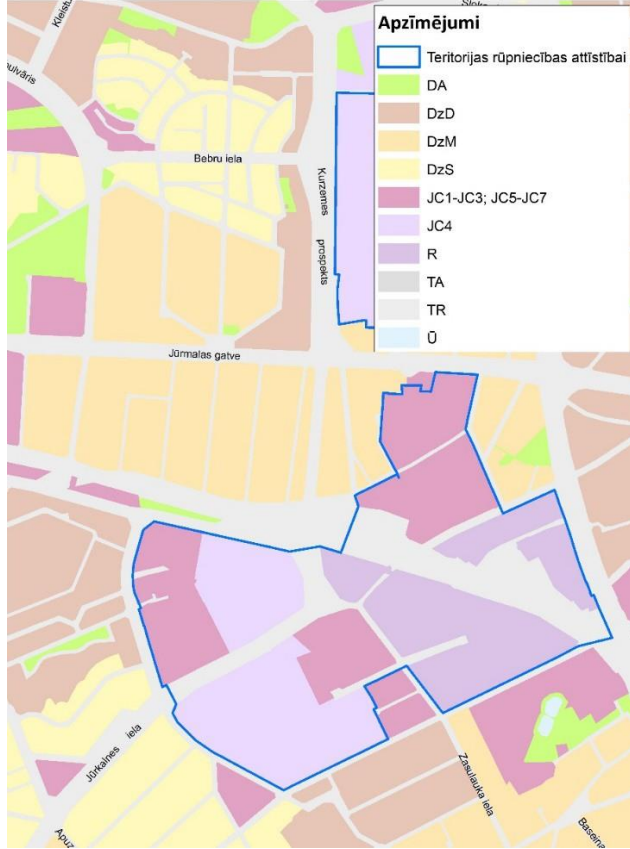
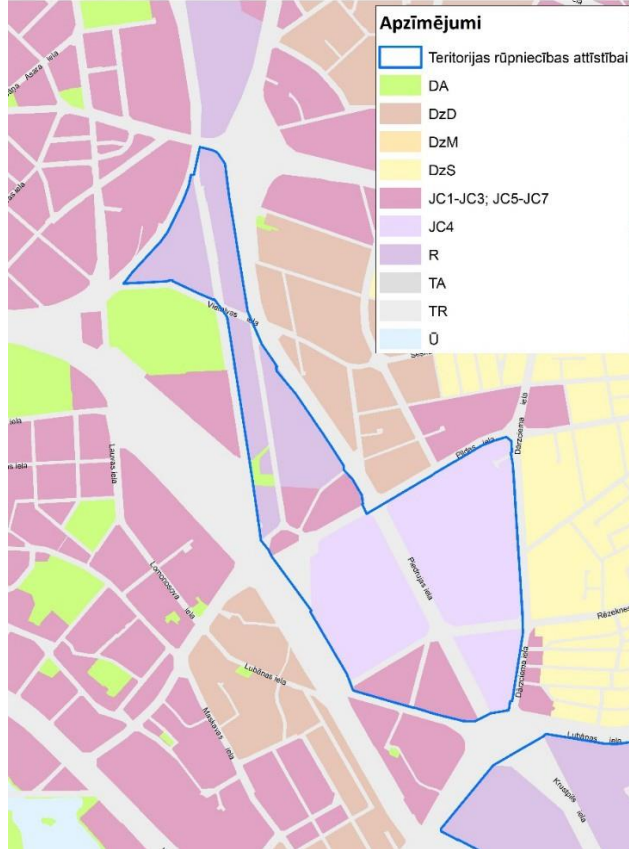
19.	19.2. (izvērtētā alternatīva)	Pilsētībūvniecības pieminekļiem un apbūves aizsardzības teritorijām pieļaujamais stāvu skaits jānosaka, ņemot vērā teritorijai vērtīgāko un raksturīgāko apbūves mērogu	Saskaņā ar Rīgas kultūrvēsturisko teritoriju TmP par katru apbūves aizsardzības teritoriju jāveido kartogrāfiskais materiāls, kurā attēloti būtiskākie nosacījumi apbūves un teritorijas attīstīšanai, balstoties uz iedibinātās situācijas izvērtējumu, lai saglabātu apbūves aizsardzības teritorijai vērtīgāko un raksturīgāko apbūves mērogu un harmonizētu pilsētvides attīstību: 1) apbūves ansamblī un frontes, 2) attīstāmais apbūves raksturs un būvlaides, 3) pieļaujamais stāvu skaits. Attiecībā par stāvu skaitu pamatproblēma identificējama tajā, ka 9 no 16 AAT dominē savrupmāju un mazstāvu (lielākoties) 2 stāvu apbūve, bet šobrīd visur aizsargājamās apbūves teritorijās pieļauta 3 stāvu apbūve. Eksperta ieskatos AAT būtu jāievieš arī kategorija 2 stāvi, nevis jāpieturas pie 3 stāvu augstuma kā visā pārējā pilsētā. AAT shēmās vispārīgi tiek attēlots "rekomendējamais apbūves raksturs" un "būvlaide", taču nosacījumi precīzāk būtu jāapraksta TIAN vai lokālplānojumā.	Rīgas kultūrvēsturisko teritoriju TmP (2. nodaļa)
30.	30.1. (izvērtētā alternatīva)	Autostāvvietu skaits netiek samazināts Rīgas pilsētas centrālajā daļā	TIAN nenosaka zemāku stāvvietu skaitu D zonā vai īpašus izņēmumus, kas atbilst Transporta attīstības TmP risinājumiem.	TIAN
	30.2. (izvērtētā alternatīva)	Autostāvvietu skaita samazināšana Rīgas pilsētas centrālajā daļā	Transporta attīstības TmP kā galvenais mērķis ir uzsvērts pilsētas centrālās daļas atslogošana no privātā transporta, paredzot visus nepieciešamos pasākumus (gājēju, velosatiksmes prioritāte, ST attīstība, motorizētā transporta samazināta ātruma zonas). Transporta attīstības TmP noteiktas pazemināta ātruma zonas motorizētajam transportam, kur ierobežojams stāvvietu skaits ielu sarkano līniju robežās. TmP noteiktā zona daļēji ietilpst autonovietņu normatīvā zonējuma D zonā.	Transporta attīstības TmP (3.2. un 3.3. nodaļa)

			 Samazināta ātruma zonas	
57.1.	57.1. (izvēlētā alternatīva I)	Jauktas centra apbūves teritorija (JC5) (Voleri, Krēmeri, Kundziņsala, Mangaļsala)	- Atļauta jaunas dzīvojamās apbūves veidošana, izvirzot īpašus nosacījumus par piespiedu ventilācijas nodrošināšanu dzīvojamās mājās un prettrokšņa pasākumiem; - Atļauta šāda publiskā apbūve: biroju ēku apbūve, tirdzniecības vai pakalpojumu objektu apbūve, kultūras iestāžu apbūve, sporta ēku un būvju apbūve, aizsardzības un drošības iestāžu apbūve, labiekārtota publiskā	TIAN nosacījumi (4.5.5. nodaļa) un grafiskā daļa

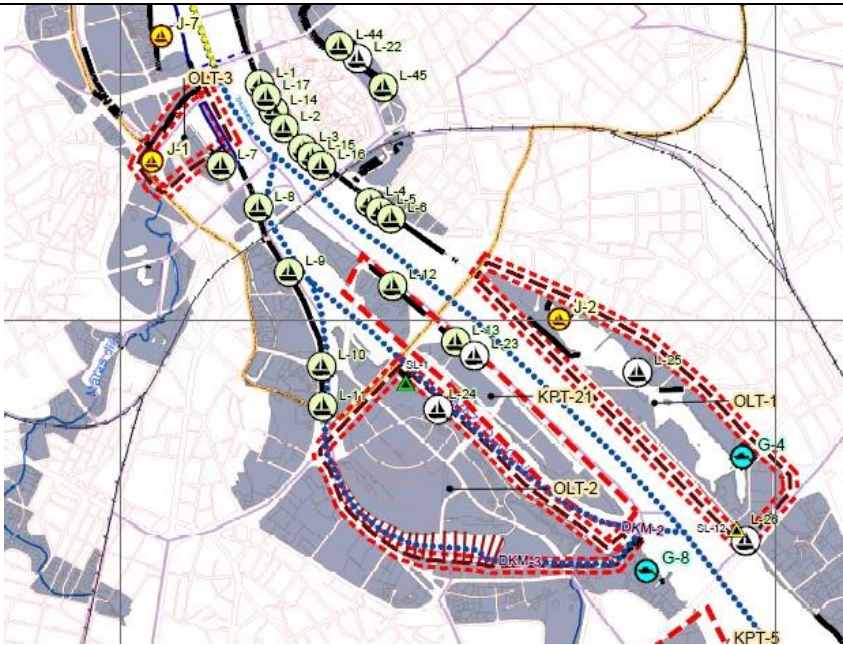
			ārtelpa. Atļauta 1. un 2. kategorijas vieglās rūpniecības uzņēmumu apbūve, kas ir savietojama ar dzīvojamo un publisko apbūvi, un transporta apkalpojošo infrastruktūru kā papildizmantošanas veidus. Pirmā attīstības scenārija īstenošana dod iespēju iedzīvotājiem paplašināt dzīvojamo platību, tādējādi veicinot dzīvojamās funkcijas attīstību teritorijā. Saglabājas un potenciāli var tikt padziļināta konfliktsituācija starp dzīvojamo apbūvi un intensīvu ražošanas funkciju tiešā dzīvojamās apbūves tuvumā.	
57.2. (izvērtētā alternatīva II)	Jauktā centra apbūves teritorija RBO teritorijā (nosacījumi atbilstoši Ostas TmP izstrādes gaitā apspriestajam variantam) (Voleri, Krēmeri, Kundziņsala, Mangaļsala)	- Atļauta jaunas dzīvojamās apbūves veidošana. - Atļauta šāda publiskā apbūve: biroju ēku apbūve, tirdzniecības vai pakalpojumu objektu apbūve, aizsardzības un drošības iestāžu apbūve. - Atļauta 1. un 2. kategorijas vieglās rūpniecības uzņēmumu apbūve, kas ir savietojama ar dzīvojamo un publisko apbūvi, un transporta apkalpojošo infrastruktūru kā papildizmantošanas veidi. Otrā attīstības scenārija īstenošana pieļauj dzīvojamās funkcijas tālāku attīstīšanu šajā teritorijā., bet neizvirza papildus prasības kvalitatīvas dzīves vides nodrošināšanai Turpina attīstīties konfliktsituācija starp dzīvojamo apbūvi un intensīvu ražošanas funkciju tiešā dzīvojamās apbūves tuvumā.	Ostas TmP projekta 3.1.6.2. nodaļa Ostas TmP darba grupas diskusijas	
57.3. (izvērtētā alternatīva III)	Rūpnieciskās apbūves teritorija (nosacījumi atbilstoši Ostas TmP izstrādes gaitā apspriestajam variantam) (Voleri, Krēmeri, Kundziņsala, Mangaļsala)	- Nav atļauta jaunas dzīvojamās apbūves veidošana. - Atļauta jebkuras kategorijas rūpniecības uzņēmumu apbūve ar nosacījumu, ka noteiktajā funkcionālajā zonā vairs nav izvietota dzīvojamā apbūve. Trešā attīstības scenārija īstenošana nepieļauj dzīvojamās funkcijas tālāku attīstīšanu šajā teritorijā, bet var veicināt teritorijas stagnāciju un, iespējams, pat degradāciju, ja esošo dzīvojamo teritoriju transformācija nenotiek pietiekami ātri. Vienlaikus ar ekonomiskiem instrumentiem tiek stimulēta teritorijas transformācija, paredzot plašu un neierobežotu iespēju izmantot teritoriju ražošanas (ostas) vajadzībām, ja teritorijā vairs neatrodas dzīvojamā apbūve. Tādējādi tiek veicināta potenciālās konfliktsituācijas novēršana nākotnē.	Ostas TmP projekta 3.1.6.2. nodaļa Ostas TmP darba grupas diskusijas	

59.	59.1. (izvēlētā alternatīva)	Zinātniski pētniecisko iestāžu izveide Rūpniecības apbūves teritorijās nav paredzēta	TIAN neparedz iespēju Ražošanas teritorijās izvietot objektus zinātniskai pētniecībai, kā to nosaka Valsts un pašvaldības funkciju nodrošināšanai nepieciešamo teritoriju TmP.	TIAN
	59.2. (izvērtētā alternatīva)	Atļaut zinātniski pētniecisko iestāžu izveidi Rūpniecības apbūves teritorijās	Pamatojoties uz Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030. gadam izvirzītajiem prioritārajiem rīcības virzieniem izglītībā, Valsts un pašvaldības funkciju nodrošināšanai nepieciešamo teritoriju tematiskajā plānojumā rekomendēts RTP2030 risinājumos dod maksimālas iespējas attīstīt objektus izglītības funkcijas nodrošināšanai. Ražošanas teritorijās jāsniedz iespēja izvietot objektus zinātniskai pētniecībai. Lai to risinātu, TmP ieteikts "Izvērtēt iespējas zinātniskās pētniecības iestādes noteikt kā atļauto izmantošanu ne tikai funkcionālajā zonā "Jauktas centra apbūves teritorijā (JC)", bet arī "Rūpniecības apbūves teritorijā (R)". TIAN to neparedz.	Valsts un pašvaldības funkciju nodrošināšanai nepieciešamo teritoriju tematiskais plānojums (3.4. nodaļa)
87.	87.1. (izvēlētā alternatīvā I)	Dzīvojamās apbūves teritoriju paplašināšana atbilstoši RTP2030 zonējumam	Saskaņā ar RTP2030 funkcionālo zonējumu, tiek paredzēta jaunu apbūves teritoriju, kuru primārais izmantošanas veids ir dzīvojamā apbūve, noteikšana Rīgas pilsētā. Kartogrāfisko materiālu skatīt šeit: http://www.rdpad.lv/wp-content/uploads/2017/10/majoklu/16_pielikums_Planotas_dzivojamas_apbuves_teritorijas,%20kur%20iespejama%20dzivojamas%20apbuves%20attistiba.mxd.pdf	TIAN grafiskā daļa
	87.2. (izvērtētā alternatīvā II)	Dzīvojamās apbūves teritoriju nepaplašināšana atbilstoši Māj. TmP	Mājokļu tematiskajā plānojumā ir norādīts: <i>Tādējādi var secināt, ka jau RTP2006-2018 noteiktās apbūves teritoriju rezerves ir pietiekamas, lai nodrošinātu nepieciešamo mājokļu apjomu Stratēģijā noteiktajam iedzīvotāju daudzumam. Tāpēc RTP2030 nav nepieciešams plānot jaunas teritorijas dzīvojamās apbūves attīstīšanai papildus RTP2006-2018 jau noteiktajām, bet neapņemtajām teritorijām dzīvojamās apbūves veidošanai. RTP2030 ir pieļaujama RTP2006-2018 perifērijā un priekšpilsētā noteikto teritoriju, kur iespējama intensīvas daudzstāvu dzīvojamās apbūves veidošana, ietilpības samazināšana, virzoties uz kompaktas pilsētas modeļa nostiprināšanu.</i>	Mājokļu attīstības tematiskais plānojums (2.1. nodaļa)

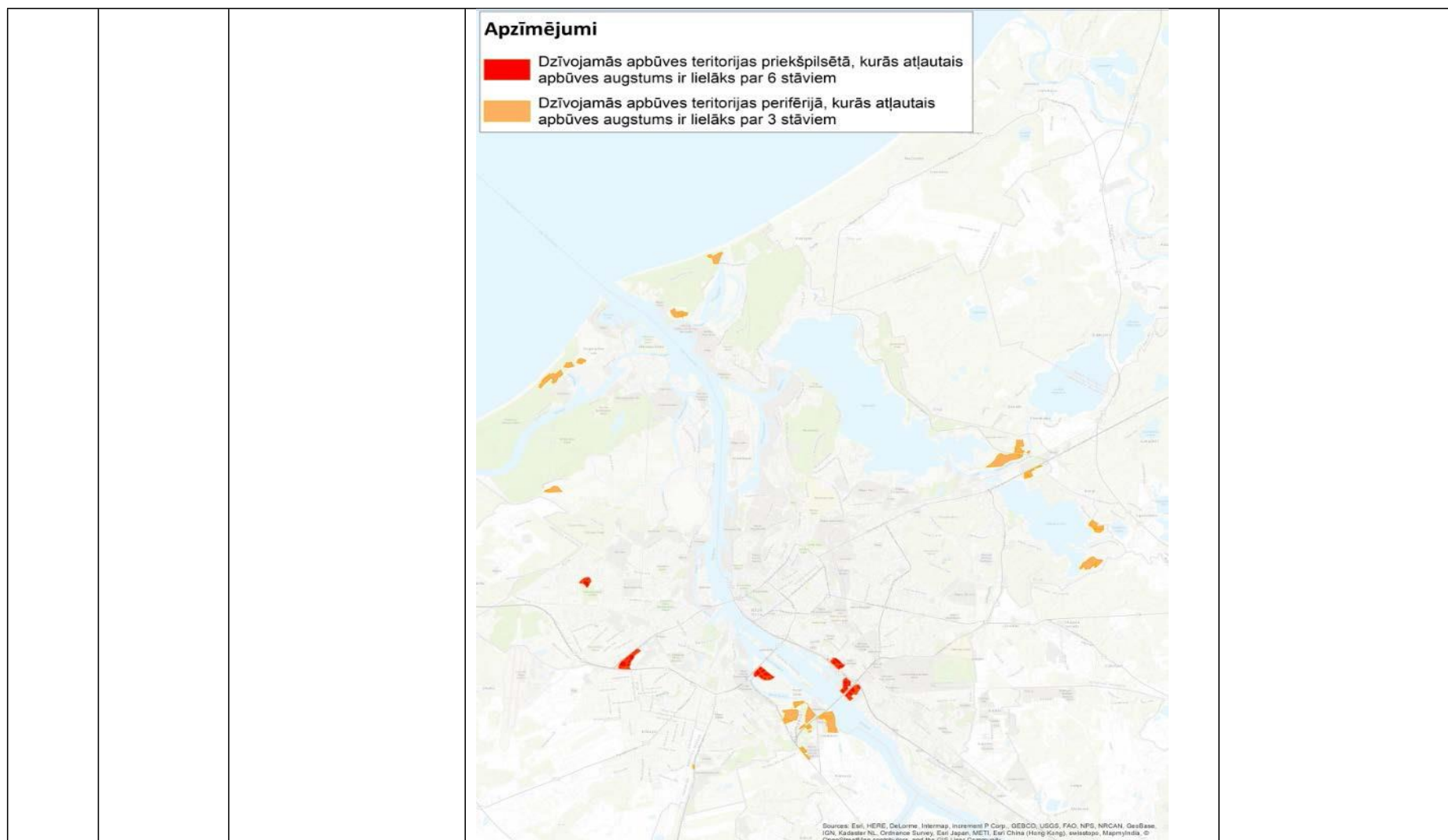
88.	88.1. (izvēlētā alternatīva I)	Dzīvojamās apbūves attīstīšana ražošanai nozīmīgās teritorijās	Uzņēmējdarbības tematiskajā plānojumā ir identificētas 11 rūpniecības attīstībai nozīmīgas teritorijas ārpus Rīgas brīvostas. Plānojumā norādīts, ka <i>teritorijas plānojuma galvenais uzdevums ir izstrādāt noteikumus, kas novērstu iespējamus un mazinātu esošos konfliktus starp dzīvojamās apbūves un uzņēmējdarbības, īpaši rūpniecības, attīstību, vienlaikus nevajadzīgi neaprobežojot uzņēmējus un to uzņēmējdarbības attīstību.</i> Saskaņā RTP2030 funkcionālo zonējumu un RTIAN tiek pieļauta dzīvojamās apbūves izvietošana daļā Dārziema un Zasulauka attīstības teritoriju, nenosakot ierobežojumus apbūves attīstībai, kā arī esošās paplašināšanai un atjaunošanai.	TIAN un grafiskā daļa
-----	---	--	---	-----------------------

		Zonējums rūpniecības attīstības teritorijā "Zasulauks" Apzīmējumi - Teritorijas rūpniecības attīstībai - DA - DzD - DzM - DzS - JC1-JC3; JC5-JC7 - JC4 - R - TA - TR - Ū	Zonējums rūpniecības attīstības teritorijā "Dārziems" Apzīmējumi - Teritorijas rūpniecības attīstībai - DA - DzD - DzM - DzS - JC1-JC3; JC5-JC7 - JC4 - R - TA - TR - Ū	
88.2. (izvērtētā alternatīva II)	Ierobežojumi dzīvojamās apbūves attīstībai ražošanas teritorijās	Uzņēmējdarbības tematiskajā plānojumā ir identificētas 11 rūpniecības attīstībai nozīmīgas teritorijas ārpus Rīgas brīvostas. Plānojumā norādīts, ka <i>teritorijas plānojuma galvenais uzdevums ir izstrādāt noteikumus, kas novērstu iespējamus un mazinātu esošos konfliktus starp dzīvojamās apbūves un uzņēmējdarbības, īpaši rūpniecības, attīstību, vienlaikus nevajadzīgi</i>		Uzņēmējdarbības funkciju nodrošināšanai nepieciešamo teritoriju tematiskais plānojums

			<i>neaprobežojot uzņēmējus un to uzņēmējdarbības attīstību.</i> Dārziema attīstības teritorijā un Zasulauka attīstības teritorijā TmP rosina noteikt ierobežojumus jaunas dzīvojamās apbūves attīstībai, kā arī esošās paplašināšanai un atjaunošanai.	(3.3.3. un 3.3.7. nodaļa)
89.	89.1. (izvēlētā alternatīva I)	Apkaimju centriem nav noteikti īpaši nosacījumi TIAN	TIAN neietver īpašus nosacījumus apkaimju centriem	TIAN
	89.2. (izvērtētā alternatīva II)	Apkaimju centru noteikšana TIAN kā teritorijas ar īpašiem noteikumiem	Apstādījumu struktūras un publisko ārtelpu TmP rekomendēts, izvērtēt, vai apkaimju centri nosakāmi kā teritorijas ar īpašiem noteikumiem vai noteikt tos RTP2030 paskaidrojuma rakstā, ņemot vērā, ka galvenā loma šo teritoriju attīstībā ir pašvaldībai. Kā īpaši nosacījumi norādīti: normatīvo autostāvvietu samazinājums, prasība tās neizvietot priekšpagalmā, kā arī prasības ēku funkcijām, piemēram, ēku pirmajos stāvos izvietot publiskas funkcijas.	Apstādījumu struktūras un publisko ārtelpu tematiskais plānojums
90.	90.1. (izvēlētā alternatīva)	RTP 2030 nav iekļautas obligātās lokālplānojuma teritorijas no Ūdens teritoriju TmP	TIAN nenosaka teritorijas, kurām izstrādājams lokālplānojums, atbilstoši Ūdens teritoriju un krastmalu TmP risinājumiem.	TIAN un grafiskā daļa
	90.2. (izvērtētā alternatīva)	RTP 2030 iekļauta obligātās lokālplānojuma teritorijas no Ūdens teritoriju TmP	Ūdens teritoriju un krastmalu tematiskais plānojumā secināts, ka "lai izvēlētos attīstības scenāriju, kas nodrošina krastmalu teritoriju ilgtspējīgu attīstību, nepieciešams nodrošināt elastīgu pieeju teritorijas plānošanā, dodot iespēju plānoto (atļauto) izmantošanu koriģēt un teritoriju plānot lokālā mērogā. Minētā mērķa sasniegšanai var tikt izmantoti dažādi instrumenti: lokālplānojums, detālplānojums, vienots labiekārtojuma projekts u.c.". Pamatojoties uz šiem apsvērumiem, TmP noteiktas 3 obligātās lokālplānojuma teritorijas (OLT-1, OLT-2, OLT-3):	Ūdens teritoriju un krastmalu tematiskais plānojums (2.2. nodaļa)

			 Neviena no šīm teritorijām TIAN nav noteikta kā teritorija, kurai izstrādājams lokālplānojums.	
91.	91.1. (izvēlētā alternatīva)	Ražošanas objektu izvietošana Rīgas pilsētā – klasifikācijai izmanto vairākus parametrus	Uzņēmējdarbības TmP un RTP 2030 paredz mainīt rūpniecības uzņēmumu klasificēšanas kārtību, kā kritērijus izmantojot informāciju par darbības veidu, apjomu un uzglabājamo bīstamo vielu apjomu	TIAN (pielikumi) un Uzņēmējdarbības funkciju nodrošināšanai nepieciešamo teritoriju TmP (3.1. nodaļa)
	91.2. (izvērtētā alternatīva)	Ražošanas objektu izvietošana Rīgas pilsētā – klasifikācijai izmanto informāciju	RTP2018 vieglās un vispārīgās rūpniecības uzņēmumu klasificēšanai izmanto informāciju par uzņēmuma lietotām bīstamām ķīmiskām vielām (vērtējot, vai, veicot attiecīgo darbību, tiek izmantotas videi, cilvēka veselībai bīstamas vielas un maisījumi).	Uzņēmējdarbības funkciju nodrošināšanai nepieciešamo teritoriju

		par bīstamajām vielām		TmP (3.1. nodaļa) un RTP2018
94.	94.1. (izvērtētā alternatīva)	Nav risinājumu dzelzceļa kravas pārvadājumu radītās ietekmes mazināšanai pilsētas centrā un Pārdaugavā	TIAN nav risinājumi dzelzceļa apvedceļa izveidošanai un nav alternatīvu aizvietojošu risinājumu, kas sekmētu dzelzceļa kravas transporta radīto ietekmju mazināšanu uz pilsētas centrā un Pārdaugavā izvietotajām un plānotajām dzīvojamās un publiskās apbūves teritorijām.	TIAN un grafiskās daļas sākotnējā redakcija
	94.2. (izvēlēta alternatīva)	Dzelzceļa kravas pārvadājumu radītās ietekmes mazināšana pilsētas centrā un Pārdaugavā, apejot Rīgas centru	Viens no Rīgas domes politikas mērķiem RTP 2006-2018 plānošanas periodā bija sadarbībā ar VAS „Latvijas Dzelzceļu”, Satiksmes ministriju, Rīgas rajona padomi un Rīgas plānošanas reģiona padomi veicināt dzelzceļa apvedceļa izveidošana Rīgas dienvidu daļā vai ārpus pilsētas robežām, lai dzelzceļa kravu satiksmi starp abiem Daugavas krastiem Rīgā varētu nodrošināt, apejot pilsētas centru. Transporta attīstības TmP secina, ka plānotie transporta pievedceļi, kas tieši apkalpotu ostas teritorijas nav realizēti pilnā apjomā. Darba gaitā piedāvāts plānoto dzelzceļa trases pievadu Daugavas kreisā krasta ostas teritorijām noteikt kā teritoriju ar īpašiem noteikumiem (TIN13).	Transporta attīstības TmP (2.1. nodaļa), TIAN un grafiskā daļa
95.	95.1. (izvēlēta alternatīva)	3 dažādi augstuma apbūves soļi un apbūve līdz 6 stāviem arī perifērijā	TIAN paredz 3 dažādus augstuma apbūves soļus – 3, 6 un 9 stāvi, apbūvi līdz 6 stāviem paredzot arī perifērijā – ārpus esošajām daudzstāvu daudzdzīvokļu apbūves teritorijām.	TIAN un grafiskā daļa
	95.2. (izvērtētā alternatīva)	Apbūve perifērijā – līdz 3 stāviem, priekšpilsētā – līdz 6	Mājokļu attīstības TmP nosaka, ka, lai nodrošinātu komfortablu dzīves vidi, ārpus pilsētas kodola teritorijas daudzstāvu daudzdzīvokļu apbūvi bez papildus plānošanas procedūrām priekšpilsētā veidot ar augstumu līdz 6 stāviem, perifērijā – ārpus esošajām daudzstāvu daudzdzīvokļu apbūves teritorijām – līdz 3 stāviem, radot priekšnoteikumus savrupmāju un mazstāvu dzīvojamās apbūves attīstībai.	Mājokļu attīstības TmP (2. nodaļa)

3. pielikums. Pārskats par komentāriem no Vides pārraudzības valsts biroja

Nr.	Komentārs	Atbilde
1.	Birojs rekomendē veikt korekcijas TIAN un kartogrāfiskajā materiālā, uzskatāmi norādot teritorijas, kurās saglabājas spēkā esošie lokālplānojumi saskaņā ar Paskaidrojuma raksta 2.3.nodaļā iekļauto informāciju. Šāds risinājums ļaus uzskatāmi identificēt teritorijas, kurās nav piemērojamas Teritorijas plānojuma noteiktās teritorijas izmantošanas un apbūves prasības, jo lokālplānojumos apstiprinātie teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi attiecīgajām funkcionālajām zonām (un apakšzonām) atšķiras no TIAN noteiktajiem.	Izmaiņas nav nepieciešamas. Aktuālā informācija par lokālplānojumiem un detālplānojumiem, kas ir spēkā pašvaldības teritorijā, ir pieejama TAPIS sistēmā, šos datus pašvaldība plānojuma saistošajā daļā nedublē, jo tā ir mainīga informācija. Apstiprinot RTP2030, pašvaldības saistošajos noteikumos tiks noteikti lokālplānojumi, kuri saglabā spēku un kuri zaudē spēku.
2.	TIAN identificētas un ar teritorijas statusu "Teritorijas ar īpašiem noteikumiem" noteiktas 4 teritorijas, kurām izstrādājams lokālplānojums. Tomēr 3 teritoriju gadījumā konstatējams, ka lokālplānojums attiecīgajai teritorijai jau izstrādāts un paskaidrojuma rakstā ietverts secinājums, ka tie būtu atstājami spēkā, proti: 1) Teritorija starp Gustava Zemgala gatvi, Ķīšezera ielu, Kokneses prospektu un vēsturisko Mežaparka apkaimes apbūvi; 2) Teritorija Sužos un 3) Eksportosta un tai pieguļošā teritorija. Attiecīgi – Teritorijas plānojums un tā atsevišķas sadaļas ir savstarpēji pretrunīgas, jo – neskatoties uz spēkā esošu lokālplānojumu, kuru izstrādei Eksportostas un Sužu pussalas gadījumā veikts arī stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums (Biroja 2017. gada atzinums Nr.1 un 2018. gada atzinums Nr.-03/19), prasība jauna lokālplānojuma izstrādei šīm teritorijām noteikta kā priekšnoteikums teritoriju izmantošanai un apbūvei. Biroja ieskatā nepieciešams izvērtēt un precizēt, vai lokālplānojumus šīm teritorijām tiešām paredzēts atstāt spēkā, bet pretrunu starp paskaidrojuma rakstu un Teritorijas plānojuma saistošo daļu (TIAN un grafiskā daļa) nepieciešams novērst.	Komentārs izvērtēts, sniedzot skaidrojumu. Eksportostai, teritorijai starp Gustava Zemgala gatvi, Ķīšezera ielu, Kokneses prospektu un vēsturisko Mežaparka apbūvi, kā arī Sužiem ir izstrādāti un apstiprināti lokālplānojumi, tomēr pašvaldība paredz, ka tās paliek kā vienota lokālplānojuma izstrādes teritorijas, piemēram, ja esošais lokālplānojums tajā(-ās) tiek atcelts vai tajā jāveic grozījumi, jauna būvniecība iespējama, izstrādājot jaunu lokālplānojumu. TIAN veikti precizējumi 1148.punktā (uz kuriem gadījumiem attiecas prasība par obligātu lokālplānojumu).
3.	No Vides pārskata izriet, ka paplašinātās robežas centralizētās kanalizācijas un ūdensapgādes sistēmas pakalpojumu sniegšanas zonām noteiktas, balstoties uz 2015. gadā veiktu pētījumu "Rīgas pilsētas centralizētās kanalizācijas sistēmas aglomerācijas un centralizētās ūdensapgādes sistēmas pakalpojumu sniegšanas zonas aktualizācija", un tās grafiski attēlotas TIAN 14. pielikumā. Tomēr aglomerācijas paplašināšanas robežas 2020. gadam un 2030. gadam tajā	Komentārs izvērtēts, veicot precizējumus TIAN. RTP2030 aktuālajā redakcijā izņemts 14. pielikums, bet funkcionālā zonējuma kartē ir iekļautas TIN11 un TIN12 - teritorijas, kurās ierīkojamas centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas. Tāpat TIAN ir veikti precizējumi 216. punktā, kas nosaka, ka bez

	attēlotas ar vienotu krāsojumu, neizsverot un nenosakot prioritāri attīstāmās teritorijas, kurās pašvaldība apņēmtos nodrošināt centralizēto ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu. Ievērojot vairākas teritorijas, tostarp ūdensobjektu tuvumā, kur jau šobrīd ir nozīmīgas vides problēmas un kur Teritorijas plānojums (neskatoties uz Izstrādātājas negatīvu vērtējumu) paredz apbūves attīstību, pašvaldībai TIAN 14. pielikumā būtu jānosaka prioritātes un to realizācijas termiņi, vai no apbūves risinājumiem ar būtisku nelabvēlīgu ietekmi jāatsakās.	pieslēguma lokālai vai centralizētai ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmai aizliegts būvēt savrupmāju apbūves kompleksu vai rindu māju grupu, daudzdzīvokļu ēku, publisku būvi, rūpniecības uzņēmumu, atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumu, izņemot, ja objekta funkcionēšanai nepieciešamo notekūdeņu apjoms nepārsniedz 5 m3 diennaktī un nav iespējams pieslēgties pie esošajiem inženiertīkliem pieguļošajā ielā.
4.	Vides pārskatā iztrūkst vērtējuma saskaņā ar Noteikumu Nr. 157. 8.3. punktu (esošā vides stāvokļa iespējamā attīstība, ja Teritorijas plānojums netiktu īstenots jeb tā saucamā "nulles" alternatīva).	Komentārs ņemts vērā. Papildināta Vides pārskata 3. nodaļa un apakšnodaļas.
5.	Birojs apzinās, ka visas izmaiņas nav iespējams novērtēt, un tas arī nav nepieciešams, tomēr izvēlētais pieejas dēļ Vides pārskatā iztrūkst analīze izmaiņām, kas no vides viedokļa varētu/nevarētu būt būtiskas.	
6.	Pozitīvi vērtējams, ka plānošanas pieejas un risinājumu alternatīvas vērtētas kopskatā ar Tematiskajos plānojumos ieteiktajiem risinājumiem, tomēr izvēlē pietrūkst sasaistes (un pēctecības) arī ar iepriekš Rīgas plānošanas dokumentiem veiktu stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu rezultātiem (un tajos vērtētajiem/ieteiktajiem risinājumiem). Stratēģiskais novērtējums līdz šim veikts gan Rīgas teritorijas plānojumam 2006.-2018.gadam, gan Rīgas un Pierīgas mobilitātes plānam, gan Rīgas ilgtspējības attīstības stratēģijai līdz 2030. gadam. Katram no minētajiem plānošanas dokumentiem – atbilstoši to detalizācijai un izstrādes mērķiem – arī vērtētas un pamatotas izvēlētais (spēkā esošās) alternatīvas. Būtiskākajos no virzieniem, ja līdzšinējie risinājumi tiek mainīti vai pārskatīti, – salīdzināmo alternatīvu grozā būtu vērtīgi iekļaut arī iepriekš izvēlētos un pamatotos plānošanas risinājumus.	Komentārs izvērtēts, sniedzot skaidrojumu. Papildināta Vides pārskata 8.1. nodaļa, paskaidrojot, kā attiecīgajos plānošanas dokumentus iekļautās konceptuālo attīstības virzienu alternatīvas ņemtas vērā, gatavojot tematiskos Plānojumus un RTP2030. Rīgas teritorijas plānojumā 2006.-2018. gadam iekļautie risinājumi atspoguļo esošo situāciju, un tie netiks vērtēti papildus kā alternatīvas; turklāt, izstrādājot RTP2030, pēc iespējas tika ņemts vērā pēctecības princips. Savukārt Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030. gadam iekļautie risinājumi ir izteikti kā Rīgas turpmākās attīstības mērķi un indikatori; tie ir izvērtēti un ņemti vērā, gatavojot Tematiskos plānojumus un kritērijus Teritorijas plānojuma risinājumu un alternatīvu ietekmes izvērtējumam. Rīgas un Pierīgas mobilitātes plāns – RPMP (2010) un tajā rekomendētie risinājumi ir vērtēti, izstrādājot Tematiskos plānojumus. Lielā mērā RPMP risinājumi balstīti uz pašvaldības RTP 2006.-2018. vērtētajiem un integrētajiem risinājumiem, kā alternatīvas analizējot plānoto projektu realizēšanu pilnā vai

		daļējā apjomā. Jānorāda, ka laika periodā, kopš RPMP izstrādes transporta un ekonomiskā situācija Rīgas pilsētā ir mainījusies, kā rezultātā, izstrādājot tematiskos plānus un RTP2030, plānotie risinājumi transporta sistēmas pilnveidošanai ir vērtēti no šī brīža skatu punkta.
7.	Saistībā ar risinājumu Teritorijas plānojumā noteikt teritoriju "teritorija ar īpašiem noteikumiem (TIN13)", kas varētu mazinātu dzelzceļa kravas pārvadājumu radītās ietekmes pilsētas centrā un Pārdaugavā (apejot Rīgas centru), Birojs konstatē vietām pretrunīgu informāciju, un aicina to Vides pārskatā precizēt. Vides pārskatā norādīts "lai gan konkrēts risinājums Daugavas kreisā krasta ostas termināļu apgādei nav noteikts, ir izskatīti vairāki risinājumu varianti, tajā skaitā identificējot iespējamo apvedceļa novietojumu", savukārt no Vides pārskata 149. lpp. norādītā izriet, ka risinājums Teritorijas plānojumā ir iestrādāts. Tomēr Teritorijas plānojuma noteiktā teritorija ar īpašiem noteikumiem (TIN13) Pilsētas maģistrāļu ilgtermiņa attīstības teritorija attiecas gan uz autotransporta, gan dzelzceļa attīstību, savukārt grafiskajā daļā neizdodas identificēt, kura no teritorijām varētu būt domāta tieši Pārdaugavas un pilsētas centra atslogošanai no dzelzceļa kravu pārvadājumiem (uz Daugavas kreisā krasta ostas teritorijām). TIN13 teritorija, kas pēc sasniedzamā mērķa varētu daļēji atbilst šim risinājumam, TIAN 5. pielikumā "Transporta infrastruktūras attīstības shēma" definēta pilsētas ziemeļu (nevis dienvidu) daļā, turklāt paredzēta tikai autotransportam (B kategorijas iela), savukārt vienīgās citas TIN13 teritorijas Daugavas kreisajā krastā noteiktas atsevišķā nogrieznī gar jau esošo dzelzceļa līniju (posmā no Ventspils ielai līdz Bulļu ielai). Birojs aicina pašvaldību caurlūkot plānošanas risinājumus, tostarp TIAN 5. pielikumu, ja nepieciešams, tos papildināt, bet Vides pārskatā sniegt nedaudz konkrētāku aprakstu piedāvātajam ietekmes mazināšanas risinājumam (jo norādīts, ka iespējamais apvedceļa novietojums ir identificēts).	Izmaiņas nav nepieciešamas. Kā jau norādīts vides pārskatā, šobrīd nav izvēlēts konkrēts risinājums, kas varētu tikt izmantots Rīgas pilsētas centrālās daļas atslogošanai no dzelzceļa kravu tranzīta plūsmām. RTP2030 izstrādes ietvaros ir analizēti risinājumi, kas ietverti 2011. gadā izstrādātajā pētījumā " <i>Daugavas kreisā krasta dzelzceļa maršrutu uz ostas teritorijām un Starptautisko lidostu «Rīga» izpēte</i> ". Šis izpētes ietvaros, kā viens no risinājumiem tika identificēts dzelzceļa apvedceļš, kas šķērsotu Rīgas pilsētas ziemeļu daļu virzienā no Babītes novada uz dzelzceļā līniju Zasulauks – Bolderāja. Ņemot vērā, ka Babītes novada teritorijas plānojumā nav paredzēta atsevišķa teritorija šāda infrastruktūras objekta būvniecībai, kas gan šobrīd tiek apskatīta tikai kā viena no ieceres alternatīvām, Izstrādājot RTP 2030 par vienīgo iespējamo risinājumu tika atzīta iespējamā dzelzceļa apvedceļa posma izbūve vienotā trasē ar Ziemeļu transporta koridoru un Piejūras maģistrāli. Pamatojoties uz iepriekš minēto, TIN28 teritorijā ir atļauta gan autotransporta (TR1), gan dzelzceļa transporta (TR2) infrastruktūras objektu izvietošana, tādēļ ir uzskatāms, ka RTP2030 ir iestrādāti risinājumi tam, lai šāda dzelzceļa apvedceļa izbūve būtu iespējama un nepieciešamās teritorijas netiktu izmantotas citiem mērķiem.
8.	Vides pārskatā šobrīd iztrūkst vērtējuma par pilsētas teritorijas plānojuma un tā grozījumu (arī citu plānošanas dokumentu) ietekmes monitoringa rezultātiem, - vai no tiem izriet iepriekšējo plānošanas dokumentu tieša vai netieša ietekme uz vidi, vides pārskatos iepriekš neparedzēta ietekme uz vidi, nepieciešamība	Komentārs izvērtēts, sniedzot skaidrojumu. Atsevišķs izvērtējums par Rīgas teritorijas plānojuma 2006.-2018. gadam monitoringa rezultātiem nav sniegts, bet ir veikti konceptuāli un saturiski labojumi Vides pārskata 11. nodaļā, lai

	izdarīt grozījumus uzsāktā monitoringa kārtībā. Biroja ieteikums ir Vides pārskatu papildināt ar vērtējumu kopskatā ar vismaz Rīgas teritorijas plānojuma 2006.-2018. gadam monitoringa rezultātiem, kā arī papildināt to ar vērtējumu par monitoringa tīkla uzlabojumiem, kas objektīvi nepieciešami, lai pakāpeniski datu uzkrāšanu un analīzi pilnveidotu.	nodrošinātu RTP2030 efektīvāku īstenošanas rezultātu analīzi. Monitoringa tīkla uzlabojumu rekomendācijas tiek atspoguļotas rekomendētajos monitoringa indikatoros, kuri attiecīgi nodrošina, ka tiek izvērtētas ne tikai vides stāvokļa tendences, bet arī tieša RTP2030 īstenošanas ietekme.
9.	Cita starpā izvērtējums būtu papildināms, ņemot vērā valsts kopējos antropogēno gaisa piesārņojošo vielu emisiju samazināšanas mērķus, kas noteikti Ministru kabineta 2018. gada 2. oktobra noteikumu Nr. 614 "Kopējo gaisu piesārņojošo vielu emisiju samazināšanas un uzskaides noteikumi" 1. pielikumā, turklāt šī Biroja atzinuma izdošanas brīdī sabiedrības vērtēšanai jau ir nodots arī minētajos noteikumos paredzētais "Gaisa piesārņojuma samazināšanas rīcības plāns 2019.-2030. gadam", kurā iestrādātās rīcības vairākos aspektos sasaucas ar Teritorijas plānojuma risinājumiem.	Komentārs izvērtēts, sniedzot skaidrojumu. TIAN redakcija un izvērtējums papildināts, ņemot vērā gan "Gaisa piesārņojuma samazināšanas rīcības plānu 2019.-2030. gadam", gan izstrādes stadijā esošo Rīgas pilsētas gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programmu 2021.-2025. gadam. Skat. 5.1. nodaļu.
10.	Birojs piesardzīgi raugās uz Vides pārskatā ietvertajiem secinājumiem, ka Rīgas pilsētas centralizētā kanalizācijas sistēma ir pieejama 98,3% Rīgas iedzīvotāju un ka 97% Rīgas pilsētas teritorijas ir nodrošināta ar centralizētiem ūdensapgādes pakalpojumiem. Minētais novērtējums atbilst tematiskajā plānojumā Ūdens teritoriju un krastmalu tematiskais plānojums norādītajam (salīdzināms secinājums ietverts arī SIA "Rīgas ūdens" tīmekļa vietnē, kur gan secināts, ka 97% Rīgas pilsētas administratīvās teritorijas ir nodrošināta gan ar centralizētajiem ūdensapgādes, gan kanalizācijas pakalpojumiem), tomēr teritorijas, kurās minētie pakalpojumi nav pieejami un kuras atrodas ārpus pašreizējām (un arī plānotajām) centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas aglomerāciju robežām, ir vērā ņemami lielāka par 3% no pilsētas administratīvās teritorijas. Veids, kādā veikti statistikas aprēķini, un kritēriji, kas ņemti vērā, lai definētu jēdzienus ir pieejami/ir nodrošināta un pilsētas teritorija/Rīgas iedzīvotāji, Vides pārskatā ir jāskaidro, jo objektīvi zināms, ka gan pašreizējā, gan plānotajā situācijā ūdenssaimniecības jautājumi (arī kontekstā ar iespēju nodrošināt virszemes ūdens kvalitātes mērķu sasniegšanu) ir nozīmīga vides problēma.	Izmaiņas nav nepieciešamas. Vides pārskatā ir izmantoti publiskie dati, kuri bija pieejami SIA "Rīgas ūdens" mājaslapā (uz 2021. gada 1. jūliju). Vides pārskats gatavots, izmantojot publiski pieejamo informāciju.
11.	Birojs lūdz caurlūkot un, ja nepieciešams, veikt atbilstošus labojumus (vai sniegt skaidrojumu) virszemes ūdens kvalitātes novērtējumā (3.2.1. tabula) attiecībā	Komentārs izvērtēts, sniedzot skaidrojumu. Dati attiecībā uz ūdensobjekta E041 kvalitāti tika pārbaudīti

	uz ūdensobjektu E041 (Vecdaugava), kur norādīts, ka laika posmā no 2010.-2016. gadam tās ekoloģiskā kvalitāte pasliktinājusies no laba uz ļoti sliktu (kvalitātes mērķis – laba). Rīgas teritorijas plānojuma 2006.-2018. gadam monitoringa ziņojumā (3. tabula) secināts, ja ūdensobjekta E041 (Vecdaugava) ekoloģiskā kvalitāte 2009. gadā bijusi vidēja, bet 2015. gadā – sliktā. Visdrīzākais – vienā vai otrā pašvaldības sagatavotajā dokumentā ir kļūda, jo problēma ar ūdensobjekta E041 (Vecdaugava) ekoloģisko kvalitāti ir ilgstoša un sistēmiska, nerisīnot jautājumu par sadzīves notekūdeņu novadīšanu, tādēļ ūdens kvalitātes uzlabošanās no vidējas (2009. gads) uz labu (2010. gads) ir maz varbūtīga. Arī straujš kritums no labas (2015. gads) uz ļoti sliktu (2016. gads) ir maz varbūtīgs, tomēr pasliktināšanās tendence ir acīmredzama. Biroja vērtējumā ūdensobjekta E041 Vecdaugava ekoloģiskā stāvokļa pasliktināšanās ir būtisks arguments, ko Vides pārskatā norāda arī Izstrādātāja, lai pārskatītu Teritorijas plānojumā iestrādātos risinājumus Mangaļsalas teritoriju attīstībai (vismaz līdz centralizēto ūdensapgādes un kanalizācijas pieslēgumu nodrošinājumam).	vēlreiz un tie atbilst kvalitātes datiem, kuri iekļauti Daugavas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plānā 2016. – 2021. gada plānošanas periodā, gan 2009. – 2015. gada plānošanas periodā (https://videscentrs.lv/mc.lv/lapas/udens-apsaimniekosana-un-pludu-parvaldibasapsaimniekosana-/upju-baseinu-apgabalu-apsaimniekosanas-plani-/upju-baseinu-apgabalu-apsaimniekosanas-plani-un-pludu-riska-parvaldiba?id=1107&nid=424), kas ir publiski pieejama informācija. Izstrādājot UBAAP 2022.-2027. gadam, LVĢMC veica 2006.-2015. gada monitoringa rezultātu pārvērtēšanu un tabulā ir norādīts ekoloģiskās kvalitātes/potenciāla novērtējums pēc vienotas metodikas 2006.-2019. gada datiem. Pieņemam, ka tā ir oficiāli pieejamā informācija, kura izmantota Vides pārskatā. Precizēta 216. panta redakcija, kurā noteikts “..bez pieslēgumā lokāliem vai centralizētajiem ūdensapgādes un kanalizācijas inženiertīkliem aizliegts būvēt savrupmāju apbūves kompleksu vai rindu māju grupu, daudzdzīvokļu ēku, publisku būvi, rūpniecības uzņēmumu, atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumu, izņemot, ja objekta funkcionēšanai nepieciešamo notekūdeņu apjoms nepārsniedz 5 m³ diennaktī”. Tas nodrošinās, ka netiks radītas jaunas notekūdeņu slodzes, kuras nonāks ūdensobjektos. No vides aizsardzības viedokļa pozitīvi vērtējams risinājums par prasībām lokālplānojumu izstrādi (t.sk. Mangaļsalai), jo tiek noteikta prasība izstrādāt lokālplānojumu teritorijām, kuru izmantošana var radīt tiešu vai netiešu ietekmi uz ūdens kvalitāti (piemēram, pastāvīgo ģimenes dārziņu teritorijas, laivu un jahtu ostas izveidošana, peldbūvju izvietošana ārpus laivu un jahtu ostām, kompleksas ūdeņu plānošanas teritorijas).
12.	Saistībā ar esošās situācijas novērtējumu (tostarp, lai nodrošinātu vērtējuma pēctecību arī skaitliskām vērtībām) Birojs aicina Vides pārskatā papildus detalizācijas pakāpē aplūkot jautājumus notekūdeņu un atkritumu	Komentārs ņemts vērā. Skat. papildinājumus Vides pārskata 3. nodaļā.

	apsaimniekošanas jomā. Lūdzam norādīt notekūdeņu apjomus un to paliekošo piesārņojumu, kas ir būtiski situācijas raksturojumam, analīzei un monitoringam (sekojot līdzi izmaiņām), tāpat lūdzam papildināt Vides pārskatu ar informāciju par atkritumu daudzumu. Vides pārskatā atzīmēts, ka saražoto sadzīves atkritumu daudzumam uz vienu iedzīvotāju Rīgā ir tendence pakāpeniski pieaugt, tomēr skaitliski šādi dati nav sniegti, tāpat Vides pārskatā nav sniegta informācija par bīstamajiem atkritumiem, lai gan Rīgas pašvaldības teritorijā atrodas ievērojams skaits uzņēmumu, kuru saimnieciskās darbības rezultātā rodas bīstamie atkritumi. Arī attiecībā uz tādu vērtēšanas kritēriju kā zaļo teritoriju platības vai mežu platības – Vides pārskatā iztrūkst kvantitatīvas vērtības. Tas neļauj izsekot ietekmes (un tās būtiskuma) novērtējumam (jo īpaši gadījumos, kad platību saglabāšana izvirzīta kā sasniedzamais plānošanas mērķis), kā arī neļauj uzkrāt datus Teritorijas plānojuma īstenošanas monitoringam.	
13.	Birojs vēlas atzīmēt, ka Vides pārskatā sniegtajā informācijā par virszemes ūdens kvalitāti daži no skaidrojumiem ir atšķirīgi un/vai neprecīzi. Piemēram, Vides pārskatā atzīmēts, ka saskaņā ar Daugavas UBAAP (2016.–2021. gadam) datiem ķīmiskā kvalitāte ir vērtēta četros ūdensobjektos, norādot uz Vides pārskata 3.2.1. tabulu. Tomēr minētajā tabulā tikai ūdensobjekts Daugava D413SP ir to ūdensobjektu vidū, kuros atbilstoši Daugavas UBAAP (2016.–2021. gadam) veikts valsts monitorings attiecīgajā jomā (biotā (asaros)). Rīgas pilsētas un tās ūdensobjekta Daugava D413SP kontekstā veiktā monitoringa apjoms varētu nebūt pietiekams, lai reprezentatīvi spriestu par problēmu un tās apjomiem, būtu nepieciešama detalizētāka un aktuālāka analīžu veikšana, lai argumentēti spriestu par problēmsituāciju un tās iespējamiem risinājumiem (ūdensobjekta D413SP ķīmiskā kvalitāte novērtēta kā slikta, jo ūdens organismu (asaru) audos ir konstatēti vides kvalitātes normatīvu pārsniegumi bromdifenilēteriem BDE un dzīvsudrabam).	Komentārs ņemts vērā. Teksts precizēts atbilstoši Daugavas UBAAP projektam sabiedriskajai apspriešanai (2021.- 2027. gadam) un atbilstoši VPVB komentāriem.
14.	Vienlaicīgi Birojs vēlas atzīmēt, ka saskaņā ar Ministru kabineta 2002. gada 12. marta noteikumiem Nr. 118 "Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti" 2. pielikumu, Daugava, Jugla, Juglas ezers un Ķīšezers ir noteikti kā prioritārie zivju ūdeņi un to hidroķīmiskajiem rādītājiem ir jāatbilst karpveidīgo	Komentārs pieņemts zināšanai.

	zivju ūdeņiem izvirzītajām prasībām, savukārt sistemātiski dati faktiski nav pieejami. Tāpat Daugavas UBAAP 2016.-2021. gadam atzīmēts: "Piesārņotās vietas identificētas 28 ūdensobjektos, visvairāk to ir Rīgā un tās apkārtnē (Daugava D400SP, Mīlgrāvis – Jugla D401, Daugava D413SP). Daugavas upju baseinu apgabalā atrodas 2 no Latvijā viskritiskākajām piesārņotajām teritorijām – Rumbulas bijušās lidostas teritorija un Jaunmīlgrāvja un Sarkandaugavas piesārņotās teritorijas." Tādējādi, lai piesārņotās vietas neapdraudētu vidi, ir jāveic piesārņoto vietu sanāciju, t.sk. SIA "Woodison termināl" teritorijā Tvaika ielā 39, kas ietekmē ūdensobjekta D413SP Daugavas ekoloģisko un it īpaši ķīmisko kvalitāti.	
15.	Vides pārskatā sniegta informācija par Rīgas pilsētas teritorijā reģistrētajiem ūdensapgādes urbumiem atbilstoši 2013. gada datiem, tādēļ Birojs iesaka izmantot aktuālāku informāciju. Attiecībā uz virszemes dzeramā ūdens ieguves vietām Birojs vēlas norādīt, ka atbilstoši Daugavas UBAAP 2016.-2021. gadam Latvijā ir tikai divas virszemes dzeramā ūdens ieguvei ņemšanas vietas un abas atrodas Daugavas upju baseinu apgabalā: viena no tām (SIA „Rīgas Ūdens” ūdens attīrīšanas stacija „Daugava”) ir Rīgas ūdenskrātuve (Daugava D413SP), bet otrā (ūdenssūkņu stacija „Baltezers”) ir ūdensobjektā Mazais Baltezers E044. Vides pārskatā atzīmēts, ka no 3.3.1. tabulas Dzeramā ūdens kvalitātes rādītāju vidējās skaitliskās vērtības 2017. gadā var secināt, ka no 2010. gada ir vērojamas ūdens ķīmiskās kvalitātes uzlabošanās tendences, tomēr šādu secinājumu no tabulas nevar iegūt, jo dati ir doti tikai par 2017. gadu, bet ne par iepriekšējo laika periodu.	Komentārs ņemts vērā. Skat. Vides pārskata 3. nodaļu.
16.	Biroja ieskatā Izstrādātāja pamatoti norāda uz iespējamām konfliktsituācijām, kas saistītas ar plānotajiem risinājumiem Vides pārskatā norādītajās problēmzonās – dzīvojamās apbūves teritoriju attīstību Rīgas brīvostas teritorijā un uzņēmējdarbības attīstībai prioritārajās teritorijās, dzīvojamās apbūves attīstību ārpus centralizēto ūdensapgādes un kanalizācijas aglomerāciju robežām, kā arī Mangaļsalā, kur vairākos vides aspektos problēmjaudājumi pārkāptos. Lielā daļā minēto teritoriju konfliktējošo interešu līdzāspastāvēšana izriet no vēsturiskās attīstības, tomēr pašvaldībai ir jāpieņem ilgtspējīgs un gudrs lēmums, lai ar plānošanas instrumentiem kļūdas neturpinātu. Birojs jau	Komentārs izvērtēts, sniedzot skaidrojumu. Teritorijas plānojumu izstrādā, ņemot vērā pēctecības principu, izvērtējot spēkā esošos teritorijas attīstības plānošanas dokumentus un to īstenošanas praksi. Visās minētajās teritorijās saskaņā ar spēkā esošo Rīgas teritorijas plānojumu 2006.-2018. gadam ir atļauta apbūve. Izvērtējot līdzšinējo attīstību, ir secināts, ka dzīvojamās apbūves teritorijas Rīgas Brīvostā šobrīd spēkā esošā teritorijas plānojuma darbības termiņa laikā tā arī nav transformētas par rūpnieciskās apbūves teritorijām, tajās

	citā stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu kontekstā ir vērsis pašvaldības uzmanību uz to, ka risinājums atļaut konfliktējošas attīstības intereses prasa kompleksus un sarežģītus paņēmienus, lai nodrošinātu atbilstošu vides kvalitāti, kas ilgtermiņā var izrādīties ne tikai sarežģīti, bet pat neiespējami. Izvērtējis Teritorijas plānojumā un tā Vides pārskatā iekļautos risinājumus negatīvo ietekmju pārvaldībai, Birojs secina, ka Izstrādātāja piedāvā virkni nosacījumu, kā šos konfliktus risināt, tomēr Vides pārskatā objektīvi atzīst, ka vairākos aspektos (jo īpaši trokšņa aspektā, gaisa, ūdens piesārņojuma ziņā, arī risku pārvaldībā) – problēmas saglabājas un atsevišķos aspektos – pat palielinās. Biroja vērtējumā ir pozitīvi meklēt iespējamus kompromisus starp dažādām interesēm, tomēr Teritorijas plānojumā izvēlēta pieeja nozīmē vēsturisko plānošanas kļūdu daļēju turpināšanu, tādēļ pašvaldībai tā būtu vēlreiz rūpīgi jāpārdomā, ņemot vērā Izstrādātāja un Biroja viedokli.	joprojām atrodas dzīvojamā apbūve, tāpēc, izstrādājot RTP2030, pieņemts lēmums atļaut turpināt likumīgi uzsākto izmantošanu, izvirzot papildus prasības prettrokšņu pasākumiem un piespiedu ventilāciju savrupmājās, kā arī nosakot ierobežojumus rūpnieciskās apbūves objektiem, kas atrodas dzīvojamās apbūves tuvumā. Mangaļsalas teritorijas turpmāka apbūve pieļaujama, tikai izstrādājot lokālplānojumu, kura uzdevums ir sniegt teritorijā esošo dabas vērtību novērtējumu un prasības to saglabāšanai, nosakot teritorijas, kurās pieļaujama apbūve, un paredzot kompleksus inženiertehniskos risinājumus. Apbūves teritorijas ārpus centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas aglomerāciju robežām noteiktas, ievērojot pēctecības principu. TIAN izstrādāts, pamatojoties uz MK 30.04.2013. noteikumu Nr.240 "Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi" 8.2. nodaļā un Ministru kabineta 22.01.2002. noteikumu Nr.34 "Noteikumi par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī" noteiktajām prasībām, kur noteikts, ka vidē neattīrītus notekūdeņus nedrīkst novadīt, tos attīra (neatkarīgi no objekta esamības centralizētā vai decentralizētā sistēmā). Rīgas kā sarūkošas pilsētas apstākļos nav ekonomiski pamatoti noteikt pārāk stingras prasības, kas būtiski ierobežo attīstības iespējas. Pieslēgumi centralizētajai sistēmai nevar būt obligāti gadījumos, kad pieslēgumu ierīkošana ir nesamērīgi dārga. Ņemot vērā Biroja viedokli, TIAN veikti precizējumi 216. punktā par pieslēgumiem ūdensapgādes un kanalizācijas tīkliem.
17.	Birojs aicina pašvaldību un Izstrādātāju caurlūkot TIAN nosacījumus un pārliecināties, ka visos gadījumos izvirzītās prasības ir samērīgas un sasniedz ilgtspējīgas plānošanas mērķi. Kā jau norādīts iepriekš šajā atzinumā – likums "Par piesārņojumu" paredz, ka labākie pieejamie tehniskie paņēmieni ir saistoši A kategorijas piesārņojošo darbību veikšanā, kādas nav visas darbības, kurām to piemērošanu paredz Teritorijas plānojuma TIAN. Turklāt pastāv iespēja, ka daļā no Jauktas centra apbūves teritorijām – ilgtspējīgāka pieeja būtu rūpniecības	Komentārs ņemts vērā. TIAN ir iestrādāti redakcionāli labojumi.

	uzņēmumu attīstību neparedzēt. Tāpat Birojs secina, ka daļā teritoriju (piemēram, JC1 un JC2) nosacījums par labāko pieejamo tehnisko paņēmieni un ar tiem saistīto emisiju līmeņu ievērošanu tiek attiecināts uz gadījumiem, kad tiek pārbūvēti esošie vieglās un smagās rūpniecības uzņēmumi, tomēr būtiskas izmaiņas uzņēmumos, kam var būt arī būtiska ietekme uz vidi, ne vienmēr saistītas ar būvniecību (pārbūvi). Kā izriet no TIAN – plānotāji to apzinās, attiecīgi citās TIAN normās (piemēram, 347. punktā saistībā ar putošu materiālu uzglabāšanu un pārkraušanu) norma papildināta arī ar “būtisku darbības izmaiņu gadījumā”. Birojs aicina izvērtēt, vai arī citviet TIAN normas nebūtu līdzvērtīgi jāpapildina. Tāpat Birojs ievēro atšķirību TIAN normās, kur izvirzīta prasība nodrošināt atbilstību ar labākajiem pieejamiem tehniskajiem paņēmieniem saistītajiem emisiju līmeņiem vai nepārsniegt ar labākajiem pieejamiem tehniskajiem paņēmieniem saistītās emisiju robežvērtības (saskaņā ar likumu “Par piesārņojumu” – emisiju līmeņi). Turklāt TIAN iestrādātas arī normas (piemēram, 783.2. punkts), kur izvirzīta prasība izmantot labākos pieejamos tehniskos paņēmienus, bet ne ar tiem saistītos emisiju līmeņus (tā vietā – normatīvajos aktos noteiktos pieļaujamās emisiju līmeņus). Iespējams, daļā no minētajiem gadījumiem atšķirības redakcijās ir radītas ar nodomu, balstoties uz argumentētu izsvērumu, tomēr nedz no Vides pārskata, nedz pašiem TIAN to nav iespējams konstatēt. Birojs aicina caurlūkot un pilnveidot TIAN, kā arī papildināt Vides pārskatu ar īsu skaidrojumu gadījumos, kad pieejas noteiktas atšķirīgi.	
18.	Šobrīd Vides pārskatā iztrūkst atspoguļojums vērtējumam par Teritorijas plānojuma risinājumu ietekmi uz Natura 2000 teritorijām. No definētajiem kritērijiem ietekmes uz vidi vērtēšanai izriet, ka šis aspekts (noskaidrojamais jautājums) vērtēšanas nosacījumos ir ietverts, tomēr Vides pārskatā nav pamatojuma secinājumam, ka negatīvas un būtiskas ietekmes nav sagaidāmas. Atgādinām, ka līdzīgu iebildumu Birojs jau bija ietvēris atzinumā par Rīgas pilsētas attīstības plāna 2006.-2018. gadam vides pārskatu, norādot, ka vides pārskatā jau toreiz nepilnīgi izvērtēta plānošanas dokumentā ietverto risinājumu īstenošanas iespējamā ietekme uz Natura 2000 teritorijām. Ja vispārēji varētu piekrist Izstrādātājas pieejai, ka vērtējamo risinājumu grozā (95	Izmaiņas nav nepieciešamas. RTP2030 neparedz veikt būtiskas izmaiņas Rīgas pilsētas daļās, kuras aizņem Natura 2000 teritorijas. Dabas parka “Piejūra” teritorijā: • 1,88 ha dzīvojamās apbūves teritoriju ar apstādījumiem (ADz), kurās jau iepriekš bija atļauta savrupmāju izbūve, zonējums ir mainīts uz savrupmāju apbūves teritoriju (DzS); • 18,46 ha Publiskās apbūves teritoriju ar apstādījumiem, kurā šobrīd ir izvietota NBS SUV bāze, zonējums ir mainīts

	risinājumi atbilstoši Vides pārskata 1. pielikumam) netiek liktas katras izmaiņas (salīdzinājumā ar pašreizējo plānojumu), tad Natura 2000 gadījumā (ja Teritorijas plānojums paredz izmaiņas) – to novērtēšana ir obligāta, jo likuma “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” 43. pants pieļauj tikai tāda plānošanas dokumenta apstiprināšanu un īstenošanu, kam nav negatīvas ietekmes uz attiecīgo teritoriju. Caurlūkojis spēkā esošo Teritorijas plānojuma redakciju un salīdzinājis to ar Teritorijas plānojuma grafisko daļu, Birojs secina, ka vairākās vietās Natura 2000 teritorijās paredzēta ne tikai funkcionālā zonējuma pielīdzināšana (atbilstoši Noteikumu Nr. 240 prasībām), bet arī nomaiņa, turklāt ar TIAN tiek noregulēti arī šo teritoriju īpašie izmantošanas nosacījumi (dažos gadījumos pat konkrētu nekustamo īpašumu detalizācijā). Vides pārskatu ir neieciešams papildināt ar vērtējumu par ietekmi uz Natura 2000 teritorijām, kas pamatotu secinājumu, ka izstrādātie plānošanas risinājumi ir pieļaujami. Turklāt jāņem vērā, ka ietekmi uz Natura 2000 teritorijām plānošanas risinājumi var radīt gan atsevišķi, gan kopā ar citiem plānošanas risinājumiem. Biroja ieskatā jo īpaši aktuāli tas varētu būt dabas lieguma “Vecdaugava” kontekstā, kur papildus jāvērtē arī Teritorijas plānojumā iestrādāto prasību notekūdeņu savākšanai un attīrīšanai pietiekamība.	uz jauktas centra (JC) apbūves teritoriju; • Aptuveni 0,5 ha platībā, precizējot zonējumu par kadastra robežām, zonējums no apstādījumu un dabas teritorijas (A) ir mainīts uz savrupmāju apbūves teritoriju (DzS); • Aptuveni, 3,0 ha sporta un rekreācijas apbūves teritoriju ar apstādījumiem (As), kurā faktiski atrodas savrupmājas, zonējums ir mainīts uz savrupmāju apbūves teritoriju (DzS). Dabas lieguma “Vecdaugava” teritorijā aptuveni 1,5 ha dzīvojamās apbūves teritoriju ar apstādījumiem (ADz), kurās jau iepriekš bija atļauta savrupmāju izbūve, zonējums ir mainīts uz savrupmāju apbūves teritoriju (DzS). Dabas lieguma “Jaunciems teritorijā: • Aptuveni 1,8 ha apstādījumu un dabas teritorijas (A), kurās jau šobrīd ir izvietotas savrupmājas, zonējums ir mainīts uz savrupmāju apbūves teritoriju (DzS); • 0,3 ha dzīvojamās apbūves teritoriju ar apstādījumiem (ADz), kurās jau iepriekš bija atļauta savrupmāju izbūve, zonējums ir mainīts uz savrupmāju apbūves teritoriju (DzS); • 0,9 ha dzīvojamās apbūves teritoriju ar apstādījumiem (ADz), kurās jau šobrīd ir esoša apbūve, zonējums ir mainīts uz jauktas centra (JC) apbūves teritoriju. Uzskaitītās teritorijas ir būtiskākās izmaiņas, kas skar Rīgas pilsētas teritorijā izvietotās NATURA 2000 teritorijas, tomēr, ņemot vērā to platību un to, ka faktiski visas šīs teritorijas jau šobrīd ir apbūvētas un RTP 2030 izstrādes procesa ietvaros tām atrasts piemērotākais zonējums, kas atbilstu MK Noteikumu Nr. 240 prasībām, zonējuma maiņa nav uzskatāma par nozīmīgu faktoru, kas būtiski varētu ietekmēt NATURA 2000 teritoriju integritāti un tām noteikto aizsardzības mērķu sasniegšanu.
19.	Konstatējams, ka Teritorijas plānojumā ir atsevišķas teritorijas, galvenokārt –	Izmaiņas nav nepieciešamas.

ielu tuvumā, kur līdz šim bija noteiktas dzīvojamās apbūves funkcionālais zonējums (mazstāvu vai daudzstāvu), bet tajās funkcionālo zonējumu paredzēts mainīt uz Jauktas centra apbūves teritorijām. No vienas puses šādas izmaiņas ir saprotamas, jo atbilstoši Noteikumu Nr.240 4.5.nodaļai jauktas centra apbūves teritorijās (JC) kā galvenais teritorijas izmantošanas veids iespējama gan savrupmāju, rindu māju un daudzdzīvokļu dzīvojamā apbūve, gan visu veidu publiskā apbūve, turklāt arī vieglās rūpniecības uzņēmumu darbība pieļaujama kā papildizmantošana . Tomēr Biroja ieskatā šāds risinājums funkcionālās zonas maiņai ne vienmēr varētu būt nepieciešams un pamatots, jo arī daudzstāvu dzīvojamās apbūves teritorijās MK Noteikumu Nr. 240 4.4. nodaļa un 3. pielikuma 12. punkts pieļauj gan biroja ēku apbūvi, gan tirdzniecības un pakalpojumu objektu apbūvi, kas ietver arī sadzīves un citu pakalpojumu objektus, tai skaitā degvielas uzpildes stacijas, automobiļu un motociklu apkopes uzņēmumus. Kā trūkums daudzstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas funkcionālajam zonējumam varētu būt tas, ka šādā teritorijā nav pieļaujami ražošanas objekti (arī vieglās, piemēram, pārtikas ražošanas). Tomēr šāda trūkuma ņemšana vērā ne visos gadījumos varētu būt samērīga, jo iecerētajai funkcionālās zonas maiņai ir ietekme arī uz teritorijā piemērojamiem vides trokšņa robežlielumiem. Atbilstoši Noteikumu Nr. 16 2. pielikuma 3.3. punktam teritorijās piemērojamās vides trokšņa robežvērtības noteic atbilstoši pašvaldības teritorijas plānojumā noteiktajam galvenajam teritorijas izmantošanas veidam, bet jauktas apbūves (ar dzīvojamo funkciju) teritorijās tās ir mazāk stingras. Mainot Teritorijas plānojumā noteikto funkcionālo zonējumu, tiek mazinātas prasības sasniedzamajam vides kvalitātes līmenim, attiecīgi aprēķinos var samazināties teritorijas, kurās ir vides trokšņa robežlielumu pārsniegumi (samazināties pārsniegumiem pakļautais iedzīvotāju skaits, arī teritorijas, kur nepieciešamas rīcības trokšņa problēmas risināšanai). Vienlaikus gan atzīmējams, ka atsevišķās teritorijās funkcionālā zonējuma izmaiņas paredzētas tieši pretējas, piemēram, teritorijā gar Kārļa Ulmaņa gatvi – tur jauktas apbūves ar dzīvojamo funkciju teritoriju plānots mainīt uz mazstāvu un savrupmāju dzīvojamās apbūves teritorijām, arī joslā gar dzelzceļu pie Jūrmalas gatves, Mellužu un Bolderājas ielas, Kalnciema tilta u.c. Attiecīgajās pilsētas	Var piekrist Biroja secinājumam, ka zonējuma izmaiņas ietekmē to, kāds trokšņa līmeņa robežlielums tiek attiecināts uz konkrēto teritoriju. Izstrādājot RTP2030, iespēju robežās, zonējums veidots tā, lai tas atbilstu teritorijas faktiskajai izmantošanai, vienlaicīgi, izvairoties no nesamērīgas zonējuma fragmentācijas. Jāņem vērā, ka laika periodā, kopš iepriekšējā teritorijas plānojuma izstrādes ir mainījušies arī pilsētas attīstības mērķi, kas neapšaubāmi ietekmē šobrīd izstrādāto plānojumu – policentriskas pilsētas vīzijas nomaiņa ar monocentriskas pilsētas vīziju. Salīdzinot spēkā esošo teritorijas plānojumu ar RTP 2030, ir identificēamas vairākas vietas, kur zonējuma izmaiņu rezultātā teritorijai ir piemērojami zemāki vides trokšņa robežlielumi, piemēram, Biroja norādītā savrupmāju apbūves teritorija gar K. Ulmaņa gatvi. Izstrādājot RTP 2030, ir ņemti vērā šie apstākļi, tomēr to ietekme uz teritorijas turpmāku izmantošanu ir atzīta par mazāk būtisku, nekā spēkā esošā zonējuma saglabāšana, kas viendabīgās savrupmāju, mazstāvu vai daudzstāvu dzīvojamās apbūves teritorijās varētu sekmēt komercobjektu vai ražošanas objektu izvietojumu, tādējādi potenciāli radot lielāku risku nekvalitatīvas dzīves vides veidošanai. Tajā pašā laikā, mazinot teritorijas zonējuma fragmentāciju, ir teritorijas, kurās jaukta centra apbūves zonējuma, uz kuru ir attiecināmi augstāki vides trokšņa robežlielumi, piemērošana tika uzskatīta par labāko iespējamo risinājumu. Lielākā daļa šo teritoriju ir raksturojamas kā jauktas apbūves teritorijas, kurās vēsturiski paralēli ir veidojusies gan dažāda veida dzīvojamā, gan publiskā, gan komercapbūve, gan atsevišķās vietās arī ražošanas objektu apbūve. Nebūtu vēlams uzskatīt RTP 2030 kā instrumentu, ar kura palīdzību tiek atrisinātas visas vides trokšņa problēmas Rīgas pilsētā. Šī mērķa sasniegšanai tiek izstrādāti un īstenoti rīcības plāni vides trokšņa samazināšanai, kur virkne pēdējā plānā
---	---

	daļās, ņemot vērā maģistrālās ielas/dzelzceļa satiksmi, atsevišķos gadījumos arī starptautiskās lidostas "Rīga" tuvumu – jau šobrīd ir novērojami vides trokšņa robežlielumu pārsniegumi. Funkcionālā zonējuma maiņas gadījumā piemērojamie vides kvalitātes rādītāji būs stingrāki. Teritorijas plānojums un tā Vides pārskats šobrīd nesatur izsvērumu, pamatojot, kādēļ priekšroka dota funkcionālā zonējuma maiņai, jo izmaiņu griezumā ietekmes Vides pārskatā nav vērtēta. Birojs apzinās, ka visas izmaiņas un risinājumus Vides pārskatā nav iespējams novērtēt, tomēr atsevišķos gadījumos tās ir nozīmīgas.	ietverto risinājumu ir integrēti RTP 2030, sekmējot tādās pilsētas veidošanu, kurā tiek mazinātas trokšņa radītās kaitīgās sekas. Jānorāda, ka teritorijas faktiskajam statusam atbilstoša zonējuma piemērošana pat varētu sekmēt trokšņa ietekmes mazināšanu pilsētā, jo faktiskajam lietošanas statusam atbilstošs zonējums ļaus precīzāk noteikt prioritāri problemātiskās teritorijas un identificēt piemērojamākos risinājumus labas vides kvalitātes veidošanai tajās.
20.	Vides pārskatā kā viens no pozitīviem Teritorijas plānojuma risinājumiem identificēta īpašā režīma zonas noteikšana, kur par transportlīdzekļu iebraukšanu varētu tikt noteikta nodeva. Risinājums novērtēts pozitīvi gan trokšņa un gaisa kvalitātes, gan mobilitātes aspektā. Birojs nešaubās, ka attiecīgajam risinājumam būtu pozitīva ietekme vairākos vides aspektos, tomēr tas lielākajā daļā varētu uzlabot situāciju tikai Rīgas vēsturiskajā centrā, bet pastiprināt problēmas citās teritorijās. Šāds risinājums, bez atbilstīga izsvēruma, var radīt arī jaunas vides problēmas.	Izmaiņas nav nepieciešamas. Attiecīgais risinājums saskaņots ar "Rīgas pilsētas gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programmā 2016.-2020. gadam", izstrādes stadijā esošo "Rīgas pilsētas gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programmu 2021.-2025. gadam" un "Gaisa piesārņojuma samazināšanas rīcības plānā 2019.-2030. gadam" ietverto informāciju par plānotajiem vai izpētes stadijā esošajiem ilgtermiņa pasākumiem. Atbilstoša risinājuma iestrāde Teritorijas plānojumā nodrošina pasākumu realizācijas iespējamību, pie nosacījuma, ka tiek īstenoti arī citi programmā un plānā norādītie priekšnosacījumi, kā arī Mobilitātes rīcības programmā ietvertie uzdevumi.
21.	Jauniem rūpniecisko avāriju riska objektiem un to apkārtnē ieteicams izstrādāt detālplānojumus, kuros būtu norādāmi evakuācijas ceļi, iespējamās patvēruma vietas, aizsargbūves, ūdens ņemšanas vietas un tamlīdzīgi. Īpaši tas būtu nepieciešams, ja šāda objekta apkārtnē atrodas dzīvojamās vai publiskās teritorijas, ielas ar intensīvu transporta kustību vai/un uzņēmumi ar lielu strādājošo skaitu.	Izmaiņas nav nepieciešamas. Jaunu rūpniecisko avāriju riska objektu būvniecībai saskaņā ar likumu "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" veic ietekmes novērtējumu. Līdz ar to pašvaldībai minētā procesa ietvaros ir tiesības izvērtēt lokālplānojuma izstrādes nepieciešamību.
22.	Pozitīvi vērtējama aglomerāciju robežu paplašināšana zonām, kur nodrošināma centralizētā ūdensapgāde un kanalizācija, tomēr TIAN paredz nosacījumu, ka aglomerāciju robežās jaunbūvējamās un pārbūvējamās ēkas pieslēdzamas centralizētajai ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmai, ja šie tīkli ir izbūvēti robežjošajā ielā vai piebraucamajā ceļā. Jaunu pieslēgumu veidošana finansiālu un citu apsvērumu dēļ jau pašreizējo aglomerāciju robežās nenotiek	Komentārs ņemts vērā. Precizēta 216. panta redakcija, kurā noteikts "…bez pieslēgumā lokāliem vai centralizētajiem ūdensapgādes un kanalizācijas inženiertīkliem aizliegts būvēt savrupmāju apbūves kompleksu vai rindu māju grupu, daudzdzīvokļu ēku, publisku būvi, rūpniecības uzņēmumu, atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumu, izņemot, ja

	pietiekoši strauji, un vairāku ūdensobjektu gadījumā pastāv risks nerasniegt tiem noteiktos kvalitātes mērķus. Iespējams, TIAN noteiktais risinājums nepietiekami risina šo problēmu, jo tās pārvaldību nodrošina ne tikai tīklu pieejamība kā tāda, bet arī to izmantošana. Biroja ieskatā kā viens no pozitīvi vērtējamiem nosacījumiem ir TIAN ietvertā prasība: “daudzdzīvokļu māju un publisku būvi, kā arī savrupmāju apbūves kompleksu, kurā ir vismaz divdesmit mājas vai kurā plānotais cilvēku skaits pārsniedz 100, aizliegts būvēt bez pieslēguma lokāli centralizētiem vai pilsētas centralizētiem ūdensapgādes un sadzīves kanalizācijas inženiertīkliem”. Tomēr šāda nosacījuma ievērošanā nepieciešams praksē sistēmiski kontrolēt, ka netiek pieļauts summārais efekts (vairāku apbūves kompleksu, kas katrs atsevišķi nerasniedz robežvērtību, ietekmes summēšanās).	objekta funkcionēšanai nepieciešamo notekūdeņu apjoms nepārsniedz 5 m³ diennaktī”. Tas nodrošinās, ka netiks radītas jaunas notekūdeņu slodzes, kuras nonāks ūdensobjektos.
23.	Ņemot vērā to, ka labas kvalitātes ūdensobjektu sasniegšanai noteiktie termiņi ir 2021. gads (izņemot Rīgas jūras līča pārejas ūdensobjektam LVT, kam termiņš noteikts 2027. gads), attiecīgajās Vides pārskata sadaļās būtu nepieciešams ietvert Izstrādātājas vērtējumu, vai ar plānošanas dokumentu un tajā ietvertajiem risinājumiem (arī tiem, kas novērtēti pozitīvi) – šos mērķus iespējams sasniegt. Līdzvērtīgi – viedoklis un secinājumi nepieciešami arī gaisa kvalitātei noteikto mērķu kontekstā. Jo īpaši tas nepieciešams, ņemot vērā to, ka ne visus Izstrādātājas ieteikumus vides problēmu risināšanai pašvaldība ņēmusi vērā, un attiecībā uz ūdens un gaisa aizsardzības mērķu sasniegšanu Latvijai ir starptautiskas saistības.	Izmaiņas nav nepieciešamas. Vides kvalitātes mērķus sasniedz, īstenojot Ūdens apsaimniekošanas likumā un Ministru kabineta noteikumus Nr.1290 “Noteikumi par gaisa kvalitāti” (03.11.2009.) noteiktos plānus un programmas. Teritorijas plānojumā ietvertie risinājumi ir saskaņoti ar atbilstošajiem plāniem un programmām, bet veido tikai nelielu daļu no kompleksas pasākumu programmas, kas vērsta uz vides kvalitātes mērķu sasniegšanu. Mērķu sasniegšanu var nodrošināt, tikai realizējot norādītajos plānos un programmās ietvertos pasākumus kopumā un pilnā apjomā.
24.	TIAN identificē nozīmīgus trokšņa avotus un nosaka kārtību, kādā pieļaujama objektu ekspluatācija, ja nepieciešams, plānojot pasākumus trokšņa mazināšanai. Noteiktie risinājumi TIAN aizsardzībai pret troksni ir vērtējami pozitīvi, jo ir izvirzītas gan specifiskas prasības noteikta veida apbūves aizsardzībai, gan noteikti konkrēti rādītāji, līdz kādiem aizsardzības pasākumi realizējami. Tāpat izvirzītas prasības uzņēmumiem sagaidāmo atbilstību vides trokšņa robežlielumiem ar novērtējumu pamatot. Tomēr risinājumi ne visās teritorijās ir pietiekami, ko atzīst arī Izstrādātāja, jo konfliktējošu interešu gadījumā nodrošināt nepieciešamo vides kvalitātes līmeni (vides troksni) nebūs iespējams. Minētais ir par pamatu TIAN risinājumam, kas atsevišķās teritorijās	Skat. atbildi uz komentāru Nr. 16.

	izvirza stingrākas prasības būvakustikas jomā (ar uzsvāru uz iespēju nodrošināt vismaz tos trokšņa robežlielumus, kas noteikti telpām). Tomēr šāds risinājums ne visos gadījumos ir ilgtspējīgs, jo īpaši tad, kad no konfliktējošas plānošanas iespējams izvairīties.	
25.	Birojs norāda, ka bez atbilstīga izvērtējuma, kas pamatotu darbību likumību katrā konkrētā vietā (un izsvēruma, vai nav veicami radītās ietekmes novēršanas pasākumi), nav pieļaujama funkcionālā zonējuma maiņa uz Ūdeņu teritorijām (Ū) vietās, kur dabas lieguma "Vecdaugava" (Natura 2000) teritorijā veikta zemes transformācija uz ūdens teritoriju (visdrīzākais – ierīkoti laivu iebraukšanas kanāli). Atbilstīgais veids, kādā lemjams par izmaiņu veikšanu, ir citu starpā izvērtējums, vai ar veiktajām darbībām nav pārkāpti īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie un dabas lieguma "Vecdaugava" (Natura 2000) individuālie izmantošanas noteikumi, kas teritorijā aizliedz mainīt krasta līniju un zemes lietošanas veidu. Kā uz to pamatoti norāda Izstrādātāja, pašvaldība ar Teritorijas plānojumu ir iecerējusi pielāgot Teritorijas plānojumu faktiskajai situācijai dabā, neņemot vērā, ka dabā konstatētais varētu būt nelikumīgs.	Komentārs ņemts vērā. Pilnveidotās RTP 2030 redakcijas grafiskajā daļā ir attēlotas tikai tās krasta līnijas izmaiņas dabas lieguma "Vecdaugava" teritorijā, kuras veiktas normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā, proti, saņemot būvatļauju. Teritorijas, kur krasta līnija ir mainīta neievērojot normatīvajos aktos noteikto kārtību, plānojumā tiek noteiktas kā dabas un apstādījumu teritorijas. Šajās vietās krasta līnijas pārbūve ir uzskatāma par nelikumīgi veiktu darbību, kas tajā skaitā ir pretrunā ar īpaši aizsargājamās dabas teritorijas individuālajiem izmantošanas noteikumiem.
26.	Rīgas teritorijā atļauta būvju izvietošana erozijas risku ierobežošanai un pretplūdu aizsardzībai, kā arī meliorācijas sistēmu izbūve atbilstoši plānojuma prasībām meliorācijas sistēmām, polderu infrastruktūrai, dabīgās noteces un aplūstošajām teritorijām, tomēr TIAN nav noteiktas konkrētas prasības šo pasākumu realizācijai, kā arī nav noteiktas konkrētas teritorijas. Tādējādi katrā konkrētā vietā tas jādara atbilstoši vispārējo apbūves noteikumu un citu normatīvo aktu prasībām. Nav pieļaujami risinājumi (arī plānošanas risinājumi), kas ir pretrunā Aizsargjoslu likuma 37. pantā noteiktajam.	Izmaiņas nav nepieciešamas. Prasības attiecas uz RTP2030 realizācijas kārtību. Pašvaldība ir izstrādājusi un apstiprinājusi Plūdu riska pārvaldības plānu un pretplūdu pasākumi ir veicami atbilstoši šim plānam. Plānojuma īstenošanas gaitā šis dokuments tiks papildināts vai izstrādāts jauns plāns, vadoties pēc aktuālās situācijas un prognozēm. TIAN tikai precizē nosacījumus.
27.	Vides pārskatā Izstrādātāja vairākkārt kā pozitīvu aspektu vides kvalitātes nodrošinājumam ir atsaukusies uz risinājumiem dzelzceļa apvedceļa Rīgas pilsētai izbūvei, kas nodrošinātu kravas pārvadājumu radītās ietekmes mazināšanu pilsētas centrā un Pārdaugavā, savukārt Vides pārskatā (piemēram, 122., 186. lpp.) sniegta atšķirīga informācija, tādējādi Birojs rekomendē Vides pārskatā precizēt atšķirīgo informāciju, kā arī norādīt konkrētu plānoto dzelzceļa trases izvietojumu, ja tāds ir paredzēts plānošanas dokumentā.	Komentārs izvērtēts, sniedzot skaidrojumu. RTP 2030 korigēta informācija par iespējamo trasi Piejūras maģistrālē saistībā ar transporta TmP. Vides pārskatā dzelzceļa apvedceļa būvniecības risinājums vērtēts, kā 2 atšķirīgas alternatīvas: 1. Kā to paredzēja RTP2030 1. redakcija – šāda apvedceļa būvniecībai trase nav rezervēta, proti, RTP2030 neparedz

		dzelzceļa apvedceļa būvniecību. Šīs alternatīvas ietekme uz vidi vērtēta kā negatīva. 2. Kā to paredzēja tematiskais plānojums un RTP2030 2. redakcija – dzelzceļa apvedceļa būvniecība ir iespējama vienotā trasē ar Ziemeļu transporta koridoru un Piejūras maģistrāli. Šī alternatīva ir vērtēta pozitīvi.
28.	Biroja ieskatā, plānojot pilsētas transporta attīstību, nepieciešams iespēju robežās izvērtēt un paredzēt dzelzceļa izmantošanas labāku sasaisti ar citiem transporta veidiem, kur tam būtu perspektīva.	Izmaiņas nav nepieciešamas. Ieteikums attiecas uz RTP2030 īstenošanu, paredzot dzelzceļa stacijas kā multimodālus, daudzfunkcionālus satiksmes mezglus. Detalizētāki risinājumi pieejami Transporta TmP.
29.	Birojs secina, izskatot Teritorijas plānojuma paskaidrojuma rakstu, kā arī grafiskos materiālus, nav iespējams konstatēt, ka ar plānošanas dokumenta izstrādi būtu veikta šāda savstarpēja sadarbība, piemēram, kopīgas transporta infrastruktūras izveidē attiecībā par pilsētas maģistrāļu ilgtermiņa attīstības teritorijām un to sasaisti ar blakus esošajām pašvaldībām. Šādā kontekstā Birojs vēlas atzīmēt, ka Teritorijas plānojumu būtu vēlams papildināt ar informāciju par nacionālās nozīmes dzelzceļa infrastruktūras objekta Rail Baltica teritoriju, ņemot vērā apstākli, ka paralēli jau tiek izstrādāts šī objekta lokālpilnojums, lai tādējādi nodrošinātu izstrādāto plānošanas dokumentu savstarpējo sasaisti un pēctecību.	Komentārs ņemts vērā. RTP2030 izstrādāts, ņemot vērā 2017.g. 15. decembrī Rīgas domes apstiprinātos 11 tematisko plānojumus, tostarp transporta tematisko plānojumu, kura izstrādē Rīgas pašvaldība sadarbojās ar piegulošajām pašvaldībām. RTP2030 redakcija ir saņēmusi pozitīvus atzinumus no piegulošajām pašvaldībām. RTP2030 papildināts ar informāciju par nacionālās nozīmes teritoriju -"Rail Baltica".
30.	Attiecībā par grunts pagaidu atbērtņu veidošanu Birojs VAK iebildumam pievienojas, jo ne katrā ūdeņu teritorijā to veidošana pieļaujama. Biroja ieskatā atbilstīgāka un ilgtspējīgāka pieeja šim jautājumam ir piemērotu teritoriju novērtēšana un noteikšana, vienlaikus secināms, ka TIAN 938. punktā ar apakšpunktiem 938.1. – 938.6. (ar apakšpunktiem 938.6.1. – 938.6.4.) iestrādātas gan rīcības, kas veicamas, gan kritēriji, kas vērtējami, lai teritoriju piemērotību pārbaudītu. Tomēr arī no Izstrādātājas secinājumiem, kas ietverti Vides pārskata 7. nodaļā (154. lpp.) izriet, ka TIAN iztrūkst nepārprotamas sasaistes starp nosacījumu atbērtņu veidošanai Ūdeņu teritorijā (Ū) (1089. punkts) ar TIAN 938. punkta nosacījumiem (sasaiste ir pārāk vispārīga). Birojs aicina pašvaldību pārdomāt VAK priekšlikumus, ja nepieciešams, paredzot papildus nosacījumus. Piemēram, būtu izvērtējams, vai attāluma nosacījums, ka	Komentārs ņemts vērā. TIAN ir iestrādāti redakcionāli labojumi 1082. punktā.

	atbērtnes drīkst izvietot ne tuvāk kā 100 m attālumā no esošām dzīvojamās apbūves teritorijām, ir pietiekams. Nosacījumi arī neietver ierobežojumus šādu atbērtņu augstumam.	
31.	ievērojot Teritorijas plānojumā paredzētos plānošanas risinājumus, kas daļā no teritoriju priekšroku dod to alternatīvu realizācijai, kuras Izstrādātāja novērtējusi negatīvi, - Izstrādātāja Vides pārskatā iestrādājusi papildus risinājumus, kas varētu ietekmi samazināt. Vieni no šādiem risinājumiem saistīti ar virszemes un pazemes ūdens aizsardzību no piesārņojuma. Pirmkārt, Izstrādātāja aicina Rīgas pilsētas pašvaldību pārskatīt nosacījumus inženiertehniskās apgādes tīklu ierīkošanai apbūves teritorijās ārpus Rīgas pašreizējās kanalizācijas aglomerācijas (piemēram, objektiem pie Juglas ezera un Ķīšezera JC1, JC2, JC3 un DzM2 apbūves teritorijām), un atļaut šādās teritorijās (kur plānota centralizētā kanalizācija līdz 2030. gadam) veikt apbūvi tikai pēc centralizētās kanalizācijas izbūves. Otrkārt, Izstrādātāja piedāvā noteikt, ka teritorijās ārpus plānotās Rīgas kanalizācijas aglomerācijas apbūve pieļaujama, ja saražotais notekūdeņu apjoms nepārsniedz 5m³/diennaktī, bet – pārsniedzot šo apjomu, – apbūve ir pieļaujama, tikai ar pieslēgumu centralizētajai kanalizācijas sistēmai. Biroja vērtējumā pašvaldība nevar bez atbilstīgas rūpības pieiet jautājumam par notekūdeņu apsaimniekošanu, jo īpaši ņemot vērā noteiktos ūdens kvalitātes mērķus. Turklāt Vides pārskatā aktualizētā problēma ir aktuāls jautājums ne tikai iepriekš minētajās teritorijās, bet arī plānotajā apbūves teritorijā Mangaļsalā. Kaut kādā mērā šī jautājuma risināšanu piedāvā TIAN 215. punkts, paredzot, ka “daudzdzīvokļu māju un publisko apbūvi, kā arī savrupmāju apbūves kompleksu, kurā ir vismaz divdesmit mājas vai kurā plānotais cilvēku skaits pārsniedz 100, aizliegts būvēt bez pieslēguma lokāli centralizētiem vai pilsētas centralizētiem ūdensapgādes un sadzīves kanalizācijas inženiertīkliem”, tomēr no Vides pārskata neizriet, ka šis risinājums nodrošina sasniedzamos vides aizsardzības mērķus.	Komentārs ņemts vērā. TIAN veikti precizējumi 216. punktā par pieslēgumiem ūdensapgādes un kanalizācijas tīkliem.
32.	Vides pārskatā norādīts uz nepieciešamību rediģēt nosacījumus ūdeņu teritorijām, jo ar plānošanas dokumentu daļa no Ūdeņu teritorijām (Ū) tiek mainītas uz Rūpnieciskās apbūves (R) teritorijām. Izstrādātājas ieskatā pirms šādu darbību veikšanas obligāti jābūt izvērtētiem vides riskiem, kā arī ietekmei	Izmaiņas nav nepieciešamas. Ūdeņu pārveide par rūpnieciskajām teritorijām Brīvostā ir pamatota (attēlota atbilstoši) spēkā esošajiem lokālplānojumiem Krievusalā un Kundziņsalā, par kuriem Birojs jau ir sniedzis savu

	uz piegulošo teritoriju mitruma režīmu un plūdu draudu izmaiņām, tāpat TIAN pietrūkst nosacījumi, kas reglamentē ūdeņu teritoriju aizbēršanu Rīgas brīvostas teritorijā, tādējādi nepieciešams veikt šīs ietekmes novērtējumu, kas balstīts uz attiecīgiem aprēķiniem un TIAN noteikt prasību iesniegt sertificēta hidrotehnisko būvju projektēšanas būvspeciālista atzinumu par paredzēto uzbēršanas pasākumu ietekmi uz konkrētā ūdensobjekta un tam piegulošo teritoriju hidroloģisko un hidraulisko režīmu. Šāda prasība daļēji ir iestrādāta attiecībā uz normatīvo aktu ievērošanas kārtību, savukārt prasība par sertificēta hidrotehnisko būvju projektēšanas būvspeciālista atzinuma saņemšanu TIAN nav iestrādāta, ko Biroja vērtējumā būtu vēlams atkārtoti izvērtēt par iekļaušanu TIAN nosacījumos.	atzinumu.
33.	Atbilstoši alternatīvu novērtējumam plānošanas risinājums, kas paredz dzīvojamās apbūves teritoriju attīstību vietās, kur šobrīd atļauta ražošanas un komercdarbības apbūve un kurās novērojami vai sagaidāmi vides trokšņa robežlielumu pārsniegumi, ir ar negatīvu ietekmi uz vidi (konfliktējošas intereses). Lai paredzētu šai vides problēmai savlaicīgus pārvaldības risinājumus un vismaz daļēji novērsu negatīvu ietekmi, Vides pārskatā ieteikts šīs teritorijas noteikt kā kompleksas plānošanas teritorijas, kur, plānojot teritoriju uzmantošanu, jāparedz papildus pasākumi trokšņa piesārņojuma samazināšanai vidē. Šis risinājums Teritorijas plānojumā nav iestrādāts.	Izmaiņas nav nepieciešamas. RTP2030 ir iestrādāti risinājumi, kuriem pirmšķietami būtu jānodrošina apbūves teritoriju aizsardzību pret troksni (TIAN 3.5.3. nodaļa: Aizsardzība pret troksni). Ņemot vērā, ka identificētās teritorijās ir pieļaujama dažādu funkciju būvju izvietošana, ne tikai dzīvojamās apbūves, šobrīd nav iespējams prognozēt, kāda veida apbūve attīstīsies iepriekš minētajās teritorijās, tādēļ plānošanas dokumenta īstenošanas procesā ir jāvērtē, tajā skaitā, ja nepieciešams, izstrādājot detalizētākus plānošanas dokumentus, vai pieejamie un plānotie tehniskie risinājumu trokšņa samazināšanai ļauj šīs teritorijas izmantot dzīvojamās apbūves izvietšanai un nodrošina vides trokšņa līmeņa atbilstību ārējos normatīvajos aktos noteiktajiem robežlielumiem.

34.	Tāpat TIAN nav iestrādāti nosacījumi, kas veicinātu degradēto teritoriju, kas reģistrētas kā piesārņotas vai potenciāli piesārņotas vietas LVĢMC reģistrā ar potenciālu gruntsūdens piesārņojumu, kompleksu attīstību, kur būtu nepieciešams veikt izpēti par gruntsūdens piesārņojumu un noskaidrot piesārņojuma areālu pirms sanācijas veikšanas. Ja tiek konstatēts gruntsūdeņu piesārņojums, bet nav iespējams noteikt piesārņojuma areālu vai netiek uzsākta kompleksa sanācija, Izstrādātājas ieskatā TIAN jāietver konkrēti teritorijas izmantošanas veidi, kas nav pieļaujami (nepieļaujot "jutīgu" būvju un jaunu rūpniecisko objektu izvietojumu) līdz kompleksas sanācijas uzsākšanai. Biroja vērtējumā būtu lietderīgi TIAN papildus izvirzīt nosacījumus par degradēto teritoriju turpmākajām izmantošanas iespējām līdz iespējamai Lokālplānojuma izstrādes un kompleksas sanācijas uzsākšanai/realizēšanai. Nepieciešams veidot pārdomātu sistēmu datu aktualizācijai par degradētajām teritorijām pilsētā, jo atbilstoši Vides pārskatam informācija nav aktualizēta kopš 2012. gada.	Komentārs daļēji ņemts vērā. Precizēts TIAN 343. un 346. punkts, kas attiecas uz piesārņotām un potenciāli piesārņotām vietām - punktu aktuālā redakcija paredz iespēju izmantot teritoriju, kurā konstatēts pazemes ūdeņu piesārņojums, transportlīdzekļu novietņu un noliktavu būvniecībai, ja tāda izmantošana ir atļauta attiecīgajā funkcionālajā zonējumā.
35.	Teritorijas plānojuma papildinātajā redakcijā svītrots ietekmes mazināšanas pasākums Rūpniecības teritorijās (R), kas paredzēja papildus prasības vides snieguma līmenim to piesārņojošo darbību veikšanai, kas atrodas 100 m vai mazākā attālumā no dzīvojamās apbūves teritorijām. Problemātiskākās teritorijas saistībā ar šo plānošanas risinājumu varētu būt tieši tās, kurās (pretēji Izstrādātājas ieteikumam) pašvaldība paredz dzīvojamās apbūves attīstību Rīgas brīvdabas teritorijā vai pie tās robežas.	Izmaiņas netiek veiktas, sniegts skaidrojums. RTP2030 uzdevums ir sabalansēt sociālās, ekonomiskās un vides prasības. Dzīvojamās teritorijas pie Brīvdabas teritorijas robežas vai pašā ostas teritorijā ir veidojušās vēsturiski un nelabvēlīgā situācijā nokļuvušas paplašinot ostas teritoriju, līdz ar to, izstrādājot RTP2030, jāņem vērā izveidojusies situācija, bet plānojums neparedz jaunu dzīvojamo teritoriju attīstību ostas tuvumā. TIAN ir noteiktas prasības minimālā drošības attāluma noteikšanai ap rūpnieciskā riska objektiem, tāpat TIAN satur virkni prasību gaisa kvalitātes kontrolei un piesārņojuma mazināšanai, kā arī trokšņa līmeņa samazināšanai. Rīgas dome ar 2017. gada 15. decembra lēmumu Nr.633 "Par rīcības plānu vides trokšņa samazināšanai Rīgas aglomerācijā no 2017. gada līdz 2022. gadam" ir apstiprinājusi "Rīcības plāns vides trokšņa samazināšanai Rīgas aglomerācijā 2017.-2022. gadam". Līdz ar to pašvaldība RTP2030 pilnveidotās redakcijas izstrādē ir ņēmusi vērā Brīvdabas viedokli, ka vēl papildus prasību izvirzīšana

		būtiski bremzētu ostas ekonomisko attīstību un investoru piesaisti.
36.	Izstrādātājas vērtējumā kā viens no būtiskākiem risinājumiem gaisa piesārņojuma mazināšanai ir izvirzītās prasības, izstrādājot detālplānojumus un lokālplānojumus I vai II zonā, tos papildināt ar emisiju samazināšanas nosacījumiem, piemēram, autotransporta kustības ierobežošanu, autonovietņu skaita samazināšanu, sabiedriskā transporta pieejamības palielināšanu u.c., kā arī TIAN iestrādātās prasības gaisa piesārņojuma ierobežošanai no rūpniecības uzņēmumiem jauktas centra apbūves teritorijās (kā izņēmums TIAN ir noteikta Rīgas brīvdabas Jauktas apbūves teritorija JC5). Savukārt, lai mazinātu iespējamās nelabvēlīgās ietekmes uz gaisa kvalitāti, t.sk. ar smaku traucējumiem iedzīvotāju pastāvīgajās dzīves vietās, Izstrādātājas ieskatā degvielas un gāzes uzpildes stacijām varētu tikt noteikts minimālais attālums līdz dzīvojamajai apbūvei, kas arī Biroja vērtējumā būtu pozitīvi, tomēr plānošanas dokumenta 2. redakcijā TIAN šādas prasības nav noteiktas.	Izmaiņas nav nepieciešamas. Prasības par minimālajiem attālumiem no degvielas un gāzes uzpildes stacijām līdz dzīvojamai un publiskajai apbūvei no RTP2030 TIAN ir svītrotas, ņemot vērā Ekonomikas ministrijas atzinumu, kurā norādīts, ka pašvaldībai nav juridiska pilnvarojuma regulēt jautājumus, kas jau ir noregulēti ar Aizsargjoslu likuma prasībām.
37.	Kopumā Teritorijas plānojuma risinājumus Izstrādātāja novērtējusi pozitīvi, tomēr secina, ka prasības tādās jomās kā ielu apgaismojums, individuālā apkure un alternatīvās degvielas dzinēju uzpildes stacijas nav pietiekami, lai pilnvērtīgi veicinātu klimata pārmaiņu mazinošu attīstību (rekomendācijas risinājumiem apkopotas Vides pārskata 7. nodaļā). Izstrādātāja uzskata, ka nepieciešams izvirzīt energoefektivitātes prasības arī apgaismojumam, kā arī nepieciešams noteikt gan prasības elektrotransporta stāvvietu izbūvei, gan minimālās prasības šādu kontakttīklu paredzēšanai. Birojs pievienojas Izstrādātājas viedoklim un attiecībā uz elektrotransporta lietojumu norāda, ka to izmantošanas veicināšanu kavējošais faktors ir tieši infrastruktūras trūkums, turklāt tas attiecas ne tikai uz autotransportu. Biroja vērtējumā tāpat ar rūpību klimatisko faktoru griezumā ir jāattiecas pret Izstrādātājas ieteikumiem lietussgāžu applūsuma novēršanai (Vides pārskata 72. lpp., tostarp – savlaicīgi jāparedz un jāplāno alternatīvas lietussgāžu radīto noteces maksimumu uzkrāšanai, būvprojektos un detālplānojumos jāparedz prasības lietussgāžu kanalizācijas sistēmas pilnveidei u.c.). Ne mazāk svarīgs jautājums ir savlaicīga pasākumu plānošana ģeoloģisko procesu risku un ar to saistīto erozijas procesu	Komentārs daļēji ņemts vērā. Pašvaldības ieskatā lielākā daļa rekomendēto risinājumu attiecas uz RTP2030 īstenošanu. RTP2030 TIAN kā visās teritorijās atļauto izmantošanu paredz transportlīdzekļu ar alternatīvo piedziņu uzlādes staciju un punktu ierīkošanu, kā arī paredz publiskajās transportlīdzekļu novietnēs ar 100 vai vairāk autostāvvietām un atbilstošu elektroapgādes infrastruktūru ierīkot uzlādes punktus. RTP2030 TIAN iekļauts jauns punkts, kas paredz, ka dzīvojamās ēkās ar vairāk nekā 10 autostāvvietām jāparedz vismaz vienu elektrotransportlīdzekļu uzlādes punktu uz 10 autostāvvietām. Jau šobrīd Rīgas pilsētā elektrotransportlīdzekļiem tiek nodrošināta prioritāte - iespēja pārvietoties pa publiskajam transportam paredzētajām satiksmes joslām ielās un iespēja novietot automašīnu pašvaldības apsaimniekotajās maksas stāvvietās bez maksas.

	mazināšanai. Pašvaldībai jārēķinās, ka, iespējams, sabiedrībai nozīmīgu interešu dēļ pilsētai nākotnē var būt nepieciešams izšķirties arī par neordināriem risinājumiem ar nozīmīgām investīcijām. Birojs tāpat aicina pašvaldību atbildīgi attiekties pret pilsētas stādījumiem un ielu malās augošo koku (ja tie izcirsti) atjaunošanu un kopšanu, kas, Biroja skatījumā, šobrīd netiek darīts atbilstoši rūpīga saimnieka principiem.	
38.	Teritorijas plānojumā nav izdalītas Mežu teritorijas (M), bet tās ir iekļautas Dabas un apstādījumu teritorijā (DA), savukārt Vides pārskatā nav izvērtēts, vai tiek ievērotas mežu aizsargjoslas ap pilsētu noteikšanas metodikas nosacījumi. Proti, saskaņā ar Ministru kabineta 2003. gada 4. februāra noteikumu Nr.63 "Meža aizsargjoslu ap pilsētām noteikšanas metodika" 13. viens prim punktu noteiktais: grozot vai izstrādājot jaunu vietējās pašvaldības teritorijas plānojumu, nodrošina, lai attiecīgās pilsētas aizsargjoslas kopplatība saglabātos ne mazāka kā esošā platība. Atbilstoši Aizsargjoslu likuma 33. panta pirmā daļas un 41. panta nosacījumiem, - mežu aizsargjosla ap pilsētām Teritorijas plānojumā attēlojama, tomēr Birojs nevar konstatēt, vai attiecīgās aizsargjoslas kopplatība ir saglabāta, jo spēkā esošajā teritorijas plānojumā aizsargjosla nav attēlota. Vides pārskatā būtu nepieciešams ietvert izvērtējumu, vai aizsargjoslas platības tiek saglabātas.	Izmaiņas nav nepieciešamas. Rīgas pilsētas teritorijas spēkā esošajā teritorijas plānojumā mežu aizsargjosla ap pilsētām nav noteikta. Aizsargjosla noteikta RTP2030 grafiskās daļas kartē: Galvenās aizsargjoslas un citi teritorijas izmantošanas aprobežojumi. Pamatojoties uz iepriekš minēto, nav iespējams aprobežotās teritorijas platības izmaiņas, ja iepriekš šāds aprobežojums nav bijis noteikts. Atbilstoši Ministru kabineta 2003. gada 4. februāra noteikumu Nr.63 "Meža aizsargjoslu ap pilsētām noteikšanas metodika" Rīgas pilsētas teritorijai tuvumā esošajās pašvaldībās mežu aizsargjosla ap Rīgas pilsētu tiek noteikta pamatojoties uz līgumu pamata, kas noslēgts starp attiecīgajām pašvaldībām vai to kapitālsabiedrībām. Mežu aizsargjosla ap Rīgas pilsētu ir noteikta Carnikavas, Garkalnes, Ādažu, Ropažu, Stopiņu, Salaspils, Ikšķiles, Mārupes, Babītes un Ķekavas novadu teritorijas plānojumos.
39.	Pilsētas teritorijā atrodas ne tikai Natura 2000 teritorijas, bet arī īpaši aizsargājamie biotopi ārpus īpaši aizsargājamām teritorijām, savukārt Izstrādātāja Vides pārskatā norādījusi uz konstatēto problēmu: vairākos gadījumos paredzēta funkcionālā zonējuma maiņa teritorijās (piemēram, Mežaparkā un Mangaļsalā), kurās apbūves nosacījumi veicinās aizsargājamo biotopu degradāciju. Būtiskākā negatīvā ietekme paredzama uz biotopa veidu Mežainas piejūras kāpas, kas Rīgas pilsētas teritorijā sastopams gan mežainu teritoriju masīvos, gan dispersi jau vēsturiski apbūvētās teritorijās. Birojs iesaka pašvaldībai izvērtēt plānotās jaunas apbūves izveidi teritorijās, kuras aizņem īpaši aizsargājamie biotopi, kā arī vienlaidus esošie mežu masīvi, ņemot vērā Dabas aizsardzības pārvaldes 2018. gada 13. februāra atzinumā sniegto	Izmaiņas nav nepieciešamas. Pašvaldība kopā ir Dabas aizsardzības pārvaldi ir pārskatījusi RTP2030 zonējumu un TIAN, paredzot nosacījumus apbūvei, kas aizsargājamo biotopu teritorijās ļauj, pielietot iespējami saudzējošāku zemes vienību izmantošanu un apbūvi. Dabas aizsardzības pārvalde ir sniegusi pozitīvu atzinumu par RTP2030.

	informāciju.	
40.	Vienlaicīgi, plānojot jaunas transporta infrastruktūras vai citas darbības, pirms to uzsākšanas ir jāizvērtē, vai plānotās darbības neatbilst objektiem, kuriem atbilstoši Likuma 1.pielikumā noteiktajam ir jāveic ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra, kā arī, vai plānotās darbības nepārsniedz Likuma 2.pielikumā noteiktos robežlielumus, kam attiecināms ietekmes uz vidi sākotnējais izvērtējums, t.sk. arī Likuma 2. pielikuma 10. punktā minētajiem infrastruktūras objektiem, tostarp pilsētvides attīstības projektiem.	Izmaiņas nav nepieciešamas. RTP2030 nedublē prasības, kas noteiktas augstāka līmeņa normatīvajos aktos

